И. Сталин.

HIBAIGAZITÓ

156. old. 1. sor: **hogy a „Diktatúra**
helyett **hogy „A diktatúra**
193. old. Utolsó sorhoz pótlás:
Sztálin **Művei 10. köt. 195—198. old.**

SZTÁLIN

A SZOVJETUNIÓ AGRÁRPOLITIKÁJÁRÓL

GYŰJTEMÉNY SZTÁLIN ELVTÁRS MŰVEIBŐL

1—100.000

SZIKRA KIADÁS BUDAPEST 1949

Ez a kötet magában foglalja Sztálin elvtársnak azokat a műveit, illetőleg egyes műveinek azokat a fejezeteit vagy részeit, amelyek az agrár- és parasztkérdéssel, a Bolsevik Párt és a Szovjetállam agrárpolitikájával, a Szovjetunió mezőgazdasága helyzetének és fejlődésének kérdéseivel foglalkoznak.

A megírás idejét tekintve e művek az 1923-tól 1939-ig terjedő időszakot fogják át.

E művek egy részét Sztálin elvtárs „A leninizmus kérdései" című könyvéből — e könyv legutolsó magyar kiadásából (Szikra 1949) — vettük át.

A kötetnek mintegy fele oly művekből áll, amelyek magyar nyelven itt jelennek meg először.

A fordítás túlnyomórészt azoknak a szövegeknek alapján készült, amelyek Sztálin elvtárs összegyűjtött műveinek folyamatban levő orosz kiadásában („I. V. Sztálin Művei." Moszkva) jelentek meg. E kiadásból az első tíz kötet állt rendelkezésünkre.

A műveket megírásuk időrendjében adjuk.

Sztálin elvtárs szövegalatti jegyzeteit az *„I. Szt."* kezdőbetűk különböztetik meg. A többi jegyzet a szerkesztőségtől származik.

1949 július

A kiadó

Felelős kiadó: Czóbel Ernő.

51068 — Egyetemi Nyomda NV., Budapest. (F.: Tirai Richárd).

AZ OKTÓBERI FORRADALOM ÉS A KÖZÉPRÉTEGEK KÉRDÉSE

1923 NOVEMBER 7

Kétségtelen, hogy a középrétegek kérdése a munkásforradalom egyik alapvető kérdése. A középrétegek, vagyis a parasztság, a városi dolgozó kisemberek. Ide kell sorolnunk a kilenctizedrészükben középrétegekből álló elnyomott nemzetiségeket is. Ezek, amint látják, ugyanazok a rétegek, amelyek gazdasági helyzetüket tekintve a proletariátus és a tőkésosztály között vannak. Ezeknek a rétegeknek a jelentőségét két körülmény határozza meg: először, ezek a rétegek a létező államok népességének többségét, vagy mindenesetre jelentékeny kisebbségét alkotják; másodszor, a középrétegek az a komoly tartalék, amelyből a tőkésosztály a proletariátus ellen hadseregét toborozza. A proletariátus nem tudja megtartani a hatalmat a középrétegek és elsősorban a parasztság együttérzése, támogatása nélkül, különösen egy olyan országban, mint a mi országunk, a Köztársaságok Szövetsége. A proletariátus nem is álmodhat komolyan a hatalom meghódításáról, ha ezeket a rétegeket legalább nem semlegesítette, ha ezek a rétegek még nem tudtak elszakadni a tőkésosztálytól, ha tömegükben még mindig a tőke hadseregét alkotják. Innen a harc a középrétegekért, a harc a parasztságért, amely vörös fonálként húzódik végig egész forradalmunkon 1905-től 1917-ig, a harc, amely még korántsincs befejezve és amely még a jövőben is folytatódni fog.

1848-ban Franciaországban egyebek között azért szenvedett vereséget a forradalom, mert nem váltott ki rokonszenvező visszhangot a francia parasztságban. A Párizsi Kommün egyebek között azért bukott el, mert beleütközött a középrétegek és elsősorban a parasztság ellenállásába. Ugyanezt kell mondanunk az 1905-ös oroszországi forradalomról is.

Az európai forradalmak tapasztalataiból kiindulva egyes vulgáris marxisták, élükön Kautskyval, arra a következtetésre jutottak, hogy a középrétegek, és elsősorban a parasztság, majdhogynem született ellenségei a munkásforradalomnak, hogy emiatt hosszabb fejlődési időszakra kell irányt venni, amelynek eredményeként a proletariátus a nemzet többségévé lesz, és ezzel kialakulnak a munkásforradalom győzelméhez szükséges reális feltételek. E következtetés alapján óvták ezek a vulgáris marxisták a proletariátust az „időelőtti" forradalomtól. E következtetés alapján „elvi meggondolásokból" bocsátották a középrétegeket a tőke teljes rendelkezésére. E következtetés alapján jósolták nekünk az oroszországi Októberi Forradalom pusztulását, arra hivatkozva, hogy a proletariátus Oroszországban kisebbség, hogy Oroszország — paraszti ország és ezért győzelmes munkásforradalom Oroszországban lehetetlen.

Jellemző, hogy maga Marx teljesen másként értékelte a középrétegeket, és elsősorban a parasztságot. A vulgáris marxisták, keresztet vetve a parasztságra és a tőke teljes politikai rendelkezésére bocsátva azt, lármásan fitogtatták „elvhűségüket" — Marx, ez a legelvhűbb marxista valamennyi marxista közül, nyomatékosan tanácsolta a kommunisták pártjának, hogy ne tévessze szem elől a parasztságot, vonja a proletariátus oldalára és előre biztosítsa magának támogatását a közelgő proletárforradalomban. Ismeretes, hogy az ötvenes években, a franciaországi és németországi februári forradalom veresége után, Marx ezt írta Engelsnek, és rajta keresztül Németország kommunista pártjának:

> „Németországban minden attól függ majd, hogy lehetséges lesz-e a proletárforradalmat a paraszthábornak valamiféle második kiadásával támogatni."*

Ezt az ötvenes évek Németországáról, arról a parasztról írta, ahol a proletariátus jelentéktelen kisebbség volt, ahol a proletariátus kevésbbé volt megszervezve, mint 1917-ben Oroszországban, ahol a parasztság helyzeténél fogva kevésbbé

* *Marx* levele Engelshez. London 1856 április 16.

volt hajlandó támogatni a proletárforradalmat, mint 1917-ben Oroszországban.

Kétségtelen, hogy az Októberi Forradalom a „paraszthábo-rúnak" és a „proletárforradalomnak" az a szerencsés egyesülése volt, amelyről Marx írt — az „elvhü" fecsegők ellenére. Az Októberi Forradalom bebizonyította, hogy az ilyen egyesülés lehetséges és megvalósítható. Az Októberi Forradalom bebizonyította, hogy a proletariátus meghódíthatja a hatalmat és meg is tudja tartani, ha a középrétegeket, és elsősorban a parasztságot el tudja szakítani a tőkésosztálytól, ha ezeket a rétegeket a tőke tartalékából a proletariátus tartalékává tudja változtatni.

Röviden: az Októberi Forradalom — a világ valamennyi forradalma közül először — előtérbe helyezte a középrétegek, és elsősorban a parasztság kérdését, és győzelmesen megoldotta azt a II. Internacionále hőseinek minden „elmélete" és jajveszékelése ellenére.

Ez az Októberi Forradalom első érdeme, ha az adott esetben egyáltalán lehet érdemről beszélni.

De ez még nem minden. Az Októberi Forradalom továbbment, és megkísérelte a proletariátus köré tömöríteni az elnyomott nemzetiségeket. Fentebb már volt szó arról, hogy az utóbbiak kilenctizedrészben parasztokból és városi dolgozó kisemberekből állanak. De ezzel még nem merül ki az „elnyomott nemzetiség" fogalma. Az elnyomott nemzetiségeket rendszerint nemcsak mint parasztságot és városi dolgozókat nyomják el, hanem mint nemzetiséget, vagyis mint meghatározott nemzetiségű, nyelvű, kultúrájú, életmódú, erkölcsű és szokású dolgozókat is. Az elnyomás kettős prése feltétlenül forradalmasítja az elnyomott nemzetiségek dolgozó tömegeit, feltétlenül harcba sodorja őket az elnyomás fő ereje — a tőke ellen. Ez a körülmény volt az az alap, amelyen a proletariátusnak sikerült megvalósítania a „proletárforradalom" egyesítését nemcsak a „paraszthábo-rúval", hanem a „nemzeti háborúval" is. Mindennek feltétlenül ki kellett terjesztenie a proletárforradalom hatáskörét messze Oroszország határain túlra, feltétlenül fenyegetnie kellett a tőke legmélyebben fekvő tartalékait. Ha egy adott uralkodó nemzetiség

középrétegeiért vívott harc — harc a tőke legközelebbi tartalékaiért, akkor az elnyomott nemzetiségek felszabadításáért vívott harcnak feltétlenül a tőke egyes legmélyebb tartalékainak meghódításáért vívott harccá, a gyarmati és nemteljesjogú népeknek a tőke igája alól való felszabadításáért vívott harccá kellett válnia. Ez az utóbbi harc korántsincs még befejezve — sőt, még az első döntő eredményeket sem tudta meghozni. De ez a harc a mélyebb tartalékokért az Októberi Forradalom eredményeképpen kezdődött és, kétségtelenül, lépésről-lépésre ki fog bontakozni az imperializmus fejlődése arányában, a Köztársaságok Szövetsége erejének növekedése arányában, a nyugati proletárforradalom fejlődése arányában.

Röviden: az Októberi Forradalom kezdte meg gyakorlatilag a proletariátus harcát a tőkének az elnyomott és nemteljesjogú országok néptömegeiből toborzott mélyebb tartalékaiért, az Októberi Forradalom bontotta ki elsőként az e tartalékok meghódításáért vívott harc zászlaját — ez második érdeme.

A parasztság meghódítása nálunk a szocializmus zászlaja alatt folyt le. A parasztságnak, amely a proletariátustól kapott földet, amely a proletariátus segítségével győzte le a földesurakat és a proletariátus vezetésével emelkedett hatalomra, feltétlenül meg kellett éreznie, meg kellett értenie, hogy felszabadítása a proletariátus zászlaja, a proletariátus vörös zászlaja alatt folyt és fog még folyni a jövőben is. Ennek a körülménynek a szocializmus zászlaját, amely azelőtt mumus volt a parasztság szemében, feltétlenül olyan zászlóvá kellett változtatnia, amely magára vonja a parasztság figyelmét és megkönnyíti felszabadulását a lesujtottság, a nyomor és az elnyomás alól.

Ugyanez áll, de még nagyobb mértékben, az elnyomott nemzetiségekre is. A nemzetiségek felszabadításáért vívott harc riadója, az a riadó, amelyet olyan tények támasztottak alá, mint Finnország felszabadítása, a csapatok kivonása Perzsiából és Kínából, a Köztársaságok Szövetségének megalakítása, a Törökország, Kína, Hindosztán és Egyiptom népeinek nyujtott, nyílt erkölcsi segítség — ez a riadó az Októberi Forradalomban győztes emberek ajkáról hangzott el először. Nem lehet véletlennek

nevezni azt a tényt, hogy Oroszország. amely az elnyomott nemzetiségek szemében azelőtt az elnyomás zászlaja volt, most, miután szocialistává lett, a felszabadulás zászlajává vált. Nem véletlen az sem, hogy az Októberi Forradalom vezérének, Lenin elvtársnak a neve ma a legszeretettebb név a gyarmati és nemteljesjogú országok elgyötört és elnyomott parasztságának és forradalmi értelmiségének ajkain. Mint egykor a roppant kiterjedésű Római Birodalom leigázott és elnyomott rabszolgái a kereszténységet tartották mentőhorgonyuknak, most úgy fejlődnek a dolgok, hogy a szocializmus szolgálhat (és már kezd is szolgálni!) az imperializmus roppant kiterjedésű gyarmati országainak sokmilliós tömegei számára a felszabadulás zászlajául. Aligha kételkedhetünk abban, hogy ez a körülmény jelentékenyen megkönnyítette a szocializmussal szemben táplált előítéletek ellen vívott harc ügyét és megnyitotta a szocializmus eszméinek az utat az elnyomott országok legtávolabbi zugai felé is. Azelőtt a szocialistának nehéz volt nyilt sisakkal mutatkoznia az elnyomott vagy elnyomó országok nemproletár, középrétegei körében, most viszont nyíltan felléphet e rétegek körében a szocializmus eszméinek propagálásával abban a reményben, hogy meghallgatják és esetleg hallgatnak is rá, mert olyan erős érv van mögötte, mint az Októberi Forradalom. Ez is az Októberi Forradalom eredménye.

Röviden: az Októberi Forradalom megtisztította a szocializmus eszméinek az utat minden nemzetiség és törzs középrétegei — nemproletár, paraszti rétegei felé, a szocializmus zászlaját előttük népszerű zászlóvá tette. Ez az Októberi Forradalom harmadik érdeme.

„Právda" 253. sz.
1923 november 7.
Aláírás: I. Sztálin.

Sztálin Művei, 5. köt. 342—348. old. (oroszul).

A
„LENIN HALÁLÁRA"

című, a Szovjetek II. Összszövetségi Kongresszusán
1924 január 26-án mondott esküből

A proletariátus diktatúrája országunkban a munkások és parasztok szövetsége alapján jött létre. Ez a Szovjetek Köztársaságának első és legmélyebb alapja. A munkások és parasztok e szövetség nélkül nem győzhették volna le a kapitalistákat és földesurakat. A munkások a parasztok támogatása nélkül nem verhették volna le a kapitalistákat. A parasztok a munkások támogatása nélkül nem verhették volna le a földesurakat. Ezt tanusítja a polgárháború egész története országunkban. De a harc a Szovjetek Köztársaságának megszilárdításáért még korántsem fejeződött be — csak új formát öltött. Ezelőtt a munkások és parasztok szövetségének formája a katonai szövetség volt, mert Kolcsak és Djenjikin ellen irányult. A munkások és parasztok szövetségének most a város és falu, a munkások és parasztok közti gazdasági együttműködés formáját kell felöltenie, mert a nagykereskedő és a kulák ellen irányul, mert célja a munkások és parasztok kölcsönös ellátása minden szükségessel. Önök tudják, hogy ennek a feladatnak teljesítésén senki oly állhatatosan nem dolgozott, mint Lenin elvtárs.

Amikor eltávozott tőlünk Lenin elvtárs, örökbe hagyta ránk, hogy minden erőnkkel szilárdítsuk a munkások és parasztok szövetségét. Esküszünk neked, Lenin elvtárs, hogy becsülettel fogjuk teljesíteni ezt a te végakaratodat is!

Právda 23. sz. 1924 január 30.
Sztálin Művei. 6. köt. 48—49. old. (oroszul).
Sztálin. Leninről. Szikra 1948. 19—20. old.

A PARASZTKÉRDÉS

„A leninizmus alapjairól" a Szverdlov-egyetemen 1924 április elején tartott előadások V. fejezete

Ebből a témából négy kérdést ragadok ki; ezek:

1. a kérdés feltevése,
2. a parasztság a polgári-demokratikus forradalom idején,
3. a parasztság a proletárforradalom idején,
4. a parasztság a Szovjethatalom megszilárdulása után.

1. *A kérdés feltevése.* Némelyek azt hiszik, hogy a leninizmusban a parasztkérdés az alapvető kérdés, hogy a leninizmus kiindulópontja: a parasztság, a parasztság szerepének, jelentőségének kérdése. Ez teljesen helytelen. A leninizmus alapkérdése, kiindulópontja nem a parasztkérdés, hanem a proletariátus diktatúrájának kérdése, a diktatúra kivívásának, megszilárdítása előfeltételeinek kérdése. A parasztkérdés, mint a proletariátus szövetségesének a kérdése a hatalomért való harcban, ebből a problémából folyik.

Ez a körülmény azonban semmiesetre sem fosztja meg a parasztkérdést attól a komoly, égetően aktuális jelentőségtől, amellyel a proletárforradalom számára kétségtelenül rendelkezik. Ismeretes, hogy a parasztkérdés komoly feldolgozása az orosz marxisták soraiban éppen az első forradalom előestéjén kezdődött (1905), mikor a cárizmus megdöntésének és a proletárhegemónia megvalósításának kérdése a maga teljes nagyságában állott a párt előtt, a proletariátus szövetségesének kérdése pedig a küszöbön álló polgári forradalomban égetően aktuális jelleget öltött. Ismeretes az is, hogy a parasztkérdés Oroszországban még aktuálisabb jellegű lett a proletárforradalom idején, mikor a proletariátus diktatúrájának, a diktatúra kiharcolásának és megszilárdításának kérdése ahhoz a kérdéshez vezetett el, hogy kik lesznek a proletariátus szövetségesei a

küszöbön álló proletárforradalomban. És ez érthető: aki a hatalom felé tart, aki a hatalomra készülődik, annak lehetetlen nem érdeklődnie igazi szövetségesei iránt.

Ebben az értelemben a parasztkérdés a proletárdiktatúra általános kérdésének egy része és mint ilyen, a leninizmus egyik legégetőbben aktuális kérdése.

A II. Internacionále pártjainak egykedvű közönyét, sőt, egyenesen elutasító magatartását a parasztkérdéssel szemben nem magyarázhatjuk meg kizárólag a nyugati fejlődés sajátosságaival. Ez a közöny mindenekelőtt azzal magyarázható, hogy ezek a pártok a proletárdiktatúrában nem hisznek, a forradalomtól félnek és nem is gondolnak arra, hogy a proletariátust hatalomra vezessék. Már pedig, aki a forradalomtól fél, aki a proletárokat nem akarja hatalomra vezetni, az nem is érdeklődhetik a proletariátus szövetségesei iránt a forradalomban — annak közömbös és nem aktuális a szövetségesek kérdése. A II. Internacionále hőseinél az irónikus magatartás a parasztkérdéssel szemben a jómodor jelének, az „igazi" marxizmus jelének számít. A valóságban persze nincs ebben porszemnyi marxizmus sem, mert hiszen a közönyösség egy olyan fontos kérdéssel szemben, amilyen a parasztkérdés, a proletárforradalom előestéjén, annyi mint a proletariátus diktatúrája tagadásának másik oldala, a marxizmus egyenes elárulásának kétségtelen jele.

A kérdés így áll: *ki vannak-e már mérítve* azok a forradalmi lehetőségek, melyek a parasztság mélyén, létének bizonyos feltételeinél fogva lappanganak, vagy sem, és ha nincsenek kimérítve, *van-e reménység, van-e alap* ezeknek a lehetőségeknek a kihasználására a proletárforradalom *számára*, arra, hogy a parasztságot, kizsákmányolt többségét, a burzsoázia tartalékából, ami a nyugati burzsoá forradalmak idején volt és aminek ma is megmaradt, a proletariátus tartalékává szövetségesévé változtassuk át?

A leninizmus erre a kérdésre igennel felel, vagyis elismeri, hogy a parasztság többségének soraiban forradalmi képességek rejlenek és hogy fel lehet őket használni a proletárdiktatúra érdekében.

A három oroszországi forradalom története a leninizmus idevonatkozó következtetéseit teljesen igazolja.

Ebből folyik az a gyakorlati következtetés, hogy a parasztság dolgozó tömegeit a leigázás és kizsákmányolás elleni harcukban, az elnyomástól és nyomorúságtól való megszabadulásért vívott harcukban támogatni, feltétlenül támogatni kell. Ez persze nem azt jelenti, hogy a proletariátusnak *minden* parasztmozgalmat támogatnia kell. A parasztság olyan harcának és olyan mozgalmának támogatásáról van itt szó, mely közvetlenül vagy közvetve megkönnyíti a proletariátus felszabadító mozgalmát, mely így vagy amúgy a proletárforradalom malmára hajtja a vizet, mely elősegíti, hogy a parasztság a munkásosztály tartalékává és szövetségesévé váljék.

2. *A parasztság a polgári-demokratikus forradalom idején.* Ez az időszak az első orosz forradalomtól (1905) a másodikig terjed (1917 februárjáig bezárólag). Ennek az időszaknak jellegzetes vonása: a parasztság felszabadulása a liberális burzsoázia befolyása alól, a parasztság *eltávolodása* a kadetoktól*, a parasztság *fordulata* a proletariátus felé, a bolsevikok pártja felé. Ez időszak története a kadetok (liberális burzsoázia) és a bolsevikok (proletariátus) harcának története a parasztságért. Ennek a harcnak sorsa a Duma-periódussal dőlt el, mert a négy Duma időszaka szemléltető oktatást nyujtott a parasztságnak. Ez a lecke kézzelfoghatóan mutatta meg a parasztságnak, hogy a kadetok kezéből sem földet, sem szabadságot nem kap, hogy a cár teljesen a földesurakkal tart, a kadetok pedig a cárt támogatják s hogy az egyetlen erő, melynek segítségére számíthat — a városi munkásság, a proletariátus. Az imperialista háború a Duma-periódusnak ezt a tanulságát még csak megerősítette, amennyiben betetőzte a parasztság elfordulását a burzsoáziától s teljessé tette a liberális burzsoázia elszigetelését, mert a háború évei nyilvánvalóan megmutatták, mily hiú, mennyire

* Kadetok — rövidítés *(ká és dé)* a konstitucionális-(alkotmányos-) demokrata párt nevének kezdőbetűiből. A kadetpárt a liberális-monarchista burzsoázia pártja volt. A pártot 1905-ben alapították.

csalóka minden reménykedés abban, hogy a cártól és a cár burzsoá szövetségeseitől meg lehet kapni a békét. A Duma-periódus szemléltető oktatása nélkül a proletariátus hegemóniája lehetetlen lett volna.

Így alakult ki a munkások és parasztok szövetsége a polgári-demokratikus forradalomban. Így alakult ki a proletariátus hegemóniája (vezető szerepe) a cárizmus megdöntéséért vívott közös harcban, az a hegemónia, mely az 1917-es februári forradalomhoz vezetett.

A Nyugat polgári forradalmai (Anglia, Franciaország, Németország, Ausztria), mint ismeretes, más úton jártak. Ott a forradalomban a hegemónia nem a proletariátusé volt, mely gyöngeségénél fogva nem volt és nem is lehetett önálló politikai erő, hanem a liberális burzsoáziáé. Ott a parasztság a feudális rend alól való felszabadulását nem a kisszámú és szervezetlen proletariátus, hanem a burzsoázia kezéből kapta. Ott a parasztság a régi rend ellen a liberális burzsoáziával haladt együtt. Ott a parasztság a burzsoázia tartaléka volt. Ott a forradalom, ennek folytán, a burzsoázia politikai súlyának hatalmas megnövekedésére vezetett.

Oroszországban viszont a burzsoá forradalom éppen ellenkező eredményekkel járt. A forradalom Oroszországban a burzsoáziának, mint politikai erőnek, nem megerősödésére, hanem gyengítésére, nem politikai tartalékainak megsokszorozódására vezetett, hanem fő tartaléka, a parasztság elvesztésére. A burzsoá forradalom Oroszországban nem a liberális burzsoáziát vetette az élre, hanem a forradalmi proletariátust és köréje tömörítette a sokmilliós parasztságot.

Többek közt ez magyarázza meg azt a tényt, hogy a burzsoá forradalom Oroszországban viszonylag rövid idő alatt nőtt át proletárforradalommá. A proletariátus hegemóniája a proletariátus diktatúrájának csírája és hozzá vezető lépcsőfok volt.

Mivel magyarázható az orosz forradalomnak ez a sajátságos jelensége, melyre a nyugati burzsoá forradalmak történetében nem találunk példát? Honnan ez a sajátosság?

A magyarázat az, hogy a burzsoá forradalom Oroszországban az osztályharc fejlettebb körülményei közt bontakozott ki, mint nyugaton, hogy az orosz proletariátusnak erre az időre már sikerült önálló politikai erővé válni, míg a liberális burzsoázia, melyet a proletariátus forradalmisága megrémített, minden forradalmiságát elvesztette (különösen 1905 tanulságai után) és a cárral s a földesurakkal szövetkezett a forradalom ellen, a munkások és parasztok ellen.

Figyelembe veendők a következő körülmények, amelyek az orosz polgári forradalom sajátosságait meghatározták:

a) Az orosz ipar példátlan koncentrációja a forradalom előestéjén. Ismeretes, hogy például az 500-nál több munkást foglalkoztató üzemekben Oroszországban az összes munkások 54 százaléka dolgozott, míg egy olyan fejlett országban, mint az Északamerikai Egyesült Államok, a munkásságnak mindössze 33 százaléka dolgozott hasonló üzemekben. Aligha kell bizonyítgatni, hogy már ez az egy körülmény is, amikor emellett volt egy olyan forradalmi párt, mint a bolsevikok pártja, Oroszország munkásosztályát az ország politikai életében hatalmas erővé tette.

b) Az üzemi kizsákmányolás elviselhetetlen formái, párosulva a cári poroszlók tűrhetetlen rendőr-módszereivel — ezek olyan körülmények, melyek a munkások minden komoly sztrájkját hatalmas politikai cselekedetté tették s a munkásosztályt következetesen forradalmi erővé acélozták.

c) Az orosz burzsoázia politikai petyhüdtsége, mely az 1905-ös forradalom után a cárizmus előtti lakájkodássá és nyílt ellenforradalmisággá változott, nemcsak az orosz proletariátus forradalmiságával magyarázható, mely az orosz burzsoáziát a cárizmus karjaiba kergette, hanem azzal is, hogy ez a burzsoázia egyenesen függött az állami rendelésektől.

d) A faluban még megvoltak a hűbériség leggyalázatosabb és legelviselhetetlenebb csökevényei, melyekhez a földesúr mindenhatósága járult. Ez a parasztságot a forradalom karjaiba kergette.

e) A cárizmus, mely minden életet elfojtott és önkényével fokozta a kapitalisták és a földesurak nyomását. Ez a munkások és parasztok harcát egyetlen forradalmi áradatban egyesítette.

f) Az imperialista háború Oroszország politikai életének mindezeket az ellentéteit mély forradalmi válsággá változtatta és a forradalomnak hihetetlen támadó erőt adott.

Hová, kihez fordulhatott ilyen körülmények között a parasztság? Kinél kereshetett támogatást a mindenható földbirtokos ellen, a cár önkénye ellen, a pusztító háború ellen, mely gazdaságát tönkretette? A liberális burzsoáziánál? De hiszen az ellensége volt, ezt a négy Duma sokéves tapasztalata tanusitotta. A szociálforradalmároknál? A szociálforradalmárok persze „jobbak" a kadetoknál, a programjuk is „megjárná", majdnem hogy paraszti, de mit adhatnak az eszerek, ha csak a parasztságra akarnak támaszkodni, ellenben gyengék a városban, ahonnan az ellenség elsősorban meríti erőit? Hol van az az új erő, mely sem a falun, sem a városban nem torpan vissza, mely bátran áll a cár és a földesúr ellen vívott harc első sorába, mely segít a parasztságnak, hogy kitépje magát a leigázottságból, a földtelenségből, az elnyomatásból, a háborúból? Volt-e egyáltalán ilyen erő Oroszországban? Volt. Az orosz proletariátus volt ez, mely már 1905-ben megmutatta erejét, megmutatta, hogy végig tudja küzdeni a harcot, megmutatta bátorságát, forradalmiságát.

Mindenesetre: más ilyen erő nem volt és honnan venni sem volt.

Ezért a parasztság, miután a kadetoknak hátatfordított és a szociálforradalmárokhoz csatlakozott, egyúttal az elé a szükségesség elé került, hogy követnie kell a forradalom olyan bátor vezérét, amilyen az orosz proletariátus.

Ezek a körülmények határozták meg az orosz polgári forradalom sajátosságait.

3. *A parasztság a proletárforradalom idején.* Ez az időszak a februári forradalomtól az Októberi Forradalomig (1917) terjedő

időt fogja át. Ez az időszak viszonylag nem hosszú, összesen csak nyolc hónap, — de ezt a nyolc hónapot a tömegek politikai felvilágosítása és forradalmi nevelése szempontjából bátran állíthatjuk a rendes alkotmányos fejlődés egész évtizedeivel egy sorba, hiszen ez a nyolc hónap nyolchónapi *forradalmat* jelent. E periódus jellegzetes vonása a parasztság további forradalmasodása, kiábrándulása a szociálforradalmárokból, a parasztság *elfordulása* a szociálforradalmároktól, a parasztság új *fordulata, közvetlen tömörülése* a proletariátus körül, mint az egyetlen mindvégig forradalmi erő körül, mely az országot a békéhez képes elvezetni. Ennek az időszaknak a története a szociálforradalmárok (kispolgári demokrácia) és bolsevikok (proletárdemokrácia) harcának története a parasztságért, a parasztság többségének meghódításáért. E harc sorsát a koalíciós időszak, a Kerenszkij-uralom időszaka döntötte el, a szociálforradalmárok és mensevikek elutasító magatartása a földesúri földek elkobzásával szemben, a szociálforradalmárok és mensevikek harca a háború folytatásáért, a júniusi offenzíva a fronton, a halálos ítélet bevezetése a hadseregben, a Kornjilov-felkelés.

Míg előbb, a megelőző periódusban, a forradalom alapkérdése a cár és a földesúri hatalom megdöntése volt, addig most, a februári forradalmat követő időszakban, mikor már nem volt cár és a véget nem érő háború az ország gazdaságát végkép aláásta, a parasztságot teljesen tönkretette — a forradalom főkérdése a háború megszüntetésének kérdése lett. A tisztán belső jellegű kérdésekről a súlypont láthatóan az alapkérdésre, a háború kérdésére, tolódott át. „Végezni a háborúval", „kilábolni a háborúból" — ezt kiáltotta az egész kimerült ország és mindenekelőtt a parasztság.

De ahhoz, hogy végezni lehessen a háborúval, meg kellett dönteni az Ideiglenes Kormányt, meg kellett dönteni a burzsoázia hatalmát, meg kellett dönteni a szociálforradalmárok és mensevikek hatalmát, mert ezek, és csak ezek akarták a „győzelmes végig" elhúzni a háborút. Más kivezető út a háborúból, mint a burzsoázia megdöntése, a gyakorlatban nem volt.

Ez új forradalom volt, proletárforradalom, mely kiűzte a hatalomból az imperialista burzsoázia utolsó, szélsőbaloldali frakcióját, a szociálforradalmárok és mensevikek pártját azért, hogy új, proletár hatalmat teremtsen, a szovjetek hatalmát, azért, hogy a forradalmi proletariátus pártját vigye hatalomra, a bolsevikok pártját, az imperialista háború ellen, a demokratikus békéért folytatott forradalmi harc pártját. A parasztság többsége támogatta a munkások harcát a békéért, a szovjetek hatalmáért.

Más kiút a parasztság számára nem volt, más kiút nem is lehetett.

A Kerenszkij-uralom korszaka ilyen módon a parasztság dolgozó tömegei számára nagyarányú gyakorlati oktatás volt, mert szemléltetően megmutatta, hogy a szociálforradalmárok és mensevikek hatalma alatt az ország a háborúból magát ki nem szabadítja, hogy a parasztok sem földet, sem szabadságot nem látnak, hogy a mensevikek és szociálforradalmárok a kadetoktól csak édeskés szólamaikban és hamis ígéreteikben különböznek, lényegében véve azonban ugyanazt az imperialista, kadetpolitikát folytatják, s hogy az egyetlen hatalom, mely az országot a helyes útra kivezetheti, csak a szovjetek hatalma lehet. A háború további elhúzódása ennek a leckének igazságát még jobban megerősítette, a forradalmat előrehajtotta, a parasztok és katonák milliós tömegeit a proletárforradalom körüli *közvetlen tömörülés* útjára szorította. A szociálforradalmárok és mensevikek elszigetelődése megváltozhatatlan ténnyé vált. A koalíciós idő szemléltető leckéi nélkül a proletariátus diktatúrája lehetetlen lett volna.

Ezek voltak azok a körülmények, melyek megkönnyítették a burzsoáforradalom proletárforradalomba való átnövésének folyamatát.

Így alakult ki a proletariátus diktatúrája Oroszországban.

4. *A parasztság a Szovjethatalom megszilárdulása után.* Míg régebben, a forradalom első időszakában, főként a cárizmus megdöntéséről volt szó, a februári forradalom után pedig mindenekelőtt az volt a kérdés, hogy az imperialista háború-

ból a burzsoázia megdöntése révén kikerüljünk, addig most, a polgárháború felszámolása után, a Szovjethatalom megszilárdultával — a gazdasági építőmunka kérdései léptek előtérbe. Erősíteni és fejleszteni a nacionalizált ipart; e célból az állam által szabályozott kereskedelmen keresztül az ipart a parasztgazdasággal összekötni; a gabonabeszolgáltatást a természetbeni adóval pótolni, hogy aztán, a természetbeni adó mértékét fokozatosan csökkentve, az ipar termékeinek a parasztgazdaság termékeivel való cseréjét vezessük be; élénkíteni a kereskedelmet és kifejleszteni a szövetkezeteket, bevonva oda a parasztság millióit — így vázolta Lenin a gazdasági építőmunka legközelebbi feladatait a szocialista gazdaság alapzatának megteremtéséhez vezető úton.

Azt mondják, hogy ez a feladat túlhaladja egy olyan parasztország erőit, mint amilyen Oroszország. Sőt, egyes szkeptikusok egyenesen arról beszélnek, hogy ez a feladat egyszerűen utópikus, teljesíthetetlen, mert a parasztság csak parasztság, kistermelőkből áll és ezért a szocialista termelés alapjainak megszervezésére nem használható fel.

De a szkeptikusok tévednek, mert nem vesznek egyes körülményeket figyelembe, melyek az adott esetben döntő jelentőségűek. Vegyük szemügyre a legfontosabbakat.

Először. Nem szabad összecserélni a Szovjetunió parasztságát a Nyugat parasztságával. Az a parasztság, mely három forradalom iskoláján ment keresztül, mely a proletariátussal együtt és a proletariátussal az élén, a cár és a burzsoá hatalom ellen harcolt, az a parasztság, mely a proletárforradalom kezéből kapott földet és békét s ennek következtében a proletariátusnak lett tartaléka — ennek a parasztságnak különböznie kell attól a parasztságtól, amely a polgári forradalom idején a liberális burzsoázia vezetése alatt harcolt, e burzsoázia kezéből kapott földet s ezért a burzsoázia tartaléka lett. Aligha kell bizonyítgatni, hogy a szovjet parasztság, amely megszokta, hogy a proletariátussal való politikai barátságot és politikai együttműködést megbecsülje, amely szabadságát ennek a barátságnak és ennek az együttműködésnek köszönheti — feltétlenül

rendkívül hálás talaj a proletariátussal való gazdasági együttműködésre.

Engels azt mondta: „A politikai hatalomnak a szocialista párt által való meghódítása belátható közelségbe került. De hogy a politikai hatalmat meghódítsa, a pártnak előbb a városból a faluba kell mennie és hatalommá kell lennie a falun". (L. *Engels*. Parasztkérdés. 1922-es kiadás.)* Engels ezt a mult század kilencvenes éveiben írta, a nyugati parasztságot tartva szem előtt. Kell-e bizonyítgatni, hogy az orosz kommunisták, akik ezen a területen három forradalom folyamán olyan hatalmas munkát végeztek, már teremtettek maguknak a faluban olyan befolyást és olyan támaszt, amilyenről nyugati elvtársaink még álmodni sem mernek? Hogyan lehet tagadni, hogy ez a körülmény gyökeresen megkönnyíti a gazdasági együttműködés megszervezését Oroszország munkásosztálya és parasztsága között?

A szkeptikusok azt erősítgetik, hogy a kisparasztság olyan tényező, mely a szocialista építőmunkával összeférhetetlen. De hallgassuk meg, mit mond Engels Nyugat kisparasztjairól:

> „Mi határozottan a kisparaszt oldalán állunk, meg fogunk tenni minden lehetőt, hogy sorsát elviselhetőbbé tegyük, hogy megkönnyítsük neki az átmenetet a szövetkezetre, ha erre rászánja magát, sőt, ha erre még nem tudja magát elhatározni, hogy meghosszabbított gondolkodási időt biztosítsunk számára a parcelláján. Ezt nem csupán azért tesszük, mert a kisparasztot, aki egymaga dolgozik, lehetséges szövetségesnek tekintjük, hanem közvetlen pártérdekből is. Minél nagyobb azoknak a parasztoknak száma, kiket megkíméltünk a proletariátusba való tényleges lezuhanástól, akiket már mint parasztokat meg tudunk nyerni magunknak, annál gyorsabban és könnyebben fog a társadalmi átalakulás végbemenni. Nekünk az nem volna hasznunkra, ha a társadalmi átalakulással addig kellene várnunk, míg a kapitalista termelés mindenütt a végsőkig kifej-

* *Engels*. A parasztkérdés Franciaországban és Németországban (1894 november). Németül: „Die Neue Zeit" 1894/95. XIII. évf. I. köt. 293. old.

lődött, míg a legutolsó kisiparos és a legutolsó kisparaszt is áldozatul esett a kapitalista nagyüzemnek. Az anyagi áldozat, amit ebben az értelemben a parasztok javára a köz anyagi eszközeiből hozni kell, a kapitalista gazdaság szempontjából csak kidobott pénznek tetszhetik, de mégis kitűnő beruházás, mert a társadalmi átszervezés költségeinél ezzel talán tízszerannyi összeget takarítunk meg. Ilyen értelemben tehát igen bőkezűen járhatunk el a parasztsággal szemben." (L. ugyanott.)*

Így beszélt Engels, a nyugati parasztságot tartva szem előtt. De vajjon nem világos-e, hogy amit Engels mondott, azt sehol sem lehet olyan könnyen és teljesen megvalósítani, mint a proletárdiktatúra országában? Vajjon nem világos-e, hogy csak Szovjet-Oroszországban lehet máris és teljességgel valóra váltani, hogy „az egymaga dolgozó kisparaszt mellénk álljon", hogy meghozzuk az ehhez szükséges „anyagi áldozatokat" és „bőkezűen járjunk el a parasztsággal szemben" és hogy ezek és hasonló intézkedések Oroszországban már meg is valósulnak? Hogyan lehet tagadni, hogy ennek a körülménynek viszont meg kell könnyítenie és előre kell vinnie a szovjetország gazdasági építőmunkáját?

Másodszor. Nem szabad összecserélni Oroszország mezőgazdaságát a Nyugat mezőgazdaságával. Ott a mezőgazdaság fejlődése a kapitalizmus szokott vonalán halad, a parasztság mélyreható rétegződésével, az egyik póluson a nagybirtok és a magánkapitalista latifundiumok vannak, a másikon pauperizmus, nyomor és bérmunkarabság. Ennek következtében ott a züllés és bomlás egészen természetes. Nem így Oroszországban. Nálunk a mezőgazdaság fejlődése már csak azért sem haladhat ilyen úton, mert a Szovjethatalom léte és az alapvető munka- és termelési eszközök nacionalizálása ilyen irányú fejlődést nem enged. Oroszországban a mezőgazdaság fejlődésének más úton kell haladni, a kis- és középparasztság millióinak szövetkezeti tömörülése útján, falusi tömegszövetkezetek kifejlesztése útján, melyeket az állam hitelkedvezményekkel támogat. Lenin

* Ugyanott, 303. old.

a szövetkezetekről szóló cikkeiben helyesen utalt arra, hogy a mezőgazdaság fejlődésének nálunk új úton kell haladni, azon az úton, melyen a parasztság többségét a szövetkezeteken keresztül bevonjuk a szocialista építőmunkába, azon az úton, melyen a kollektivizmus elveit fokozatosan bevisszük a mezőgazdaságba, előbb a termékek értékesítése, később pedig a mezőgazdasági termékek termelése terén is.

Ebben a vonatkozásban nagyon érdekes a falu némely új jelensége a mezőgazdasági szövetkezetek működésével kapcsolatban. Ismeretes, hogy a Mezőgazdasági Szövetkezeti Központon belül az egyes mezőgazdasági ágak — a len, burgonya, vaj stb. — számára új, hatalmas szervezetek keletkeztek, melyeknek nagy jövőjük van. Ezek közül például a Lenközpont a lentermelő parasztok termelőszövetkezeteinek egész hálózatát egyesíti. A Lenközpont azzal foglalkozik, hogy a parasztokat vetőmaggal és munkaeszközökkel látja el s azután ugyanezektől a parasztoktól megvásárolja az egész lentermést s azt tömegméretekben elhelyezi a piacon; a parasztok számára biztosítja a nyereségben való részesedést s ilyen módon a parasztgazdaságot, a Mezőgazdasági Szövetkezeti Központon keresztül, összeköti az állami iparral. Hogyan nevezhető a termelés megszervezésének ilyen formája? Véleményem szerint ez a mezőgazdaság területén az államszocialista nagytermelés háziipari rendszere. Az államszocialista termelés háziipari rendszerérő! a kapitalizmus háziipari rendszerének hasonlósága alapján beszélek; ilyen rendszer volt pl. a textilipar terén, ahol a kézművesek a tőkéstől nyersanyagot és szerszámot kaptak és egész termelésüket beszolgáltatták neki s így valójában otthon dolgozó fél-bérmunkások voltak. A sok iránymutató közül ez az egyik, mely kijelöli azt az utat, melyen a mezőgazdaság fejlődésének nálunk haladnia kell. A mezőgazdaság egyéb területére vonatkozó más hasonló iránymutatókról ezúttal nem is beszélek.

Aligha kell bizonyítgatni, hogy a parasztság óriási többsége szívesen fog majd a fejlődésnek erre az új útjára lépni, otthagyva a magánkapitalista latifundium és bérmunkarabság, a nyomor és pusztulás útját.

Lenin mezőgazdaságunk fejlődésének útjairól ezt mondja:

„Minden nagyüzemi termelőeszköz az állam hatalmában van, az államhatalom a proletariátus kezében, e proletariátus szövetségben a sok millió kis- és törpeparaszttal, a proletariátus vezető szerepe a parasztsággal szemben biztosítva stb. — hát ez nem minden, ami kell ahhoz, hogy a szövetkezetekből, egyes-egyedül a szövetkezetekből, amelyeket ezelőtt mint szatócskodást kezeltünk — s amelyeket most, az új gazdasági politika idején bizonyos tekintetben jogosan kezelhetünk ugyanúgy —, vajjon ez nem minden-e, ami a teljes szocialista társadalom felépítéséhez szükséges? Ez még nem a szocialista társadalom felépítése, de ez minden, ami e felépítéshez szükséges és elegendő." (Lenin Művei. XXVII. köt. 392. old.)*

A továbbiakban Lenin arról beszél, hogy a szövetkezeteket, mint a „lakosság megszervezésének új elvét" s mint új „társadalmi rendszert" a proletariátus diktatúrája alatt, pénzügyi és egyéb tekintetben támogatni kell és így folytatja:

„Minden társadalmi rendszer csakis egy bizonyos osztály pénzügyi támogatásával jön létre. Említenünk sem kell azt a sok száz meg százmillió rubelt, amelybe a «szabad» kapitalizmus születése került. Most tudatában kell lennünk és a gyakorlatban kell érvényt szereznünk annak, hogy ezidőszerint az a társadalmi rendszer, melyet a szokottnál nagyobb mértékben kell támogatnunk: a szövetkezeti rendszer. Támogatásunknak azonban a szó valódi értelmében vett támogatásnak kell lennie, vagyis e támogatáson nem elég bárminő szövetkezeti forgalom támogatását érteni — e támogatáson olyan szövetkezeti forgalom támogatását kell érteni, amelyben *a lakosság tényleges tömegei valóban résztvesznek.*" (Ugyanott, 393. old.)**

Miről beszélnek mind e körülmények?

Arról, hogy a szkeptikusoknak nincs igazuk.

Arról, hogy a leninizmusnak van igaza, mely a dolgozó parasztság tömegeit a proletariátus tartalékának tekinti.

---

* *Lenin.* Válogatott művek. 2. köt. Szikra 1949. 999. old.

** Ugyanott, 1000. old.

Arról, hogy a hatalmon levő proletariátusnak ezt a tartalékát ki lehet és ki kell használnia arra, hogy az ipart a mezőgazdasággal összekapcsolja, a szocialista építőmunka színvonalát emelje és a proletariátus diktatúrájának megadja azt a szükséges alapot, ami nélkül lehetetlen átmenni a szocialista gazdaságra.

Sztálin Művei. 6. köt. 122—138. old. (oroszul).
Sztálin. A leninizmus kérdései. Szikra 1949. 50—62 old.

A MUNKÁS-PARASZT ÖSSZEFOGÁS KÉRDÉSEI

„Az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt XIII. kongresszusának eredményeiről" az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt Központi Bizottsága által a járási pártbizottságok titkárai számára rendezett tanfolyamon 1924 június 17-én tartott előadás egyik fejezete

Mi a munkás-paraszt összefogás? A munkás-paraszt összefogás állandó kapcsolat, állandó csere a város és a falu között, iparunk és a parasztgazdaság között, iparunk gyártmányai és a parasztgazdaság élelmicikkei és nyersanyaga között. A parasztgazdaság nem élhet, nem létezhet, ha nem adja el a városi piacon az élelmicikkeket és a nyersanyagot, és nem kapja meg cserébe a városból a szükséges gyártmányokat és munkaeszközöket. Ugyanígy nem fejlődhet az állami ipar sem, ha a paraszti piacon nem értékesíti gyártmányait és nem látja el magát a faluból élelemmel és nyersanyaggal. Tehát szocialista iparunk létének forrása a belső piac, és elsősorban a paraszti piac, a parasztgazdaság. A munkás-paraszt összefogás kérdése ezért iparunk létkérdése, magának a proletariátusnak létkérdése, köztársaságunk élet-halál kérdése, a szocializmus országunkban való győzelmének kérdése.

Ezt az összefogást, a város és a falu, az ipar és a parasztgazdaság közötti állandó kapcsolatot az ipar és a parasztgazdaság termékeinek közvetlen cseréje útján nem sikerült megvalósítanunk. Nem sikerült azért, mert iparunk kevéssé fejlett, mert nem voltak az egész országban szétágazó ellátási szervezeteink s az egész népgazdaság — a háború után — le volt romolva. Ezért kénytelenek voltunk az úgynevezett új gazdasági politikát bevezetni, vagyis kénytelenek voltunk a kereskedelem, az áruforgalom szabadságát kihirdetni, megengedni a kapitalizmust és mozgósítani a parasztok és kisbirtokosok millióinak erőfeszítését, hogy az országban megteremtsük az áruforgalom

áramlását, kifejlesszük a kereskedelmet és azután, miután megszereztük a kereskedelem alapvető állásait, megteremtsük az összefogást az ipar és a parasztgazdaság között a kereskedelem közvetítésével. Ez a munkás-paraszt összefogás megteremtése kerülő úton, mint Lenin mondja, nem közvetlenül, nem a parasztgazdaság és az ipar termékeinek közvetlen cseréje útján, hanem a kereskedelem közvetítésével.

A feladat az, hogy felhasználva a kisgazdák millióinak erőfeszítését, birtokba vegyük a kereskedelmet, az állam és a szövetkezetek kezébe vegyük a falu és város ellátásának fő szálait és ilyképpen megszervezzük az ipar és a parasztgazdaság között az elszakíthatatlan kapcsolatot, az elszakíthatatlan összefogást.

Nem mondhatjuk azt, hogy ez a feladat meghaladja erőnket. Nem mondhatjuk azért, mert a hatalmon levő proletariátusnak, úgyszólván, minden alapvető eszköze megvan ahhoz, hogy ezt az összefogást a kereskedelem közvetítésével kerülő úton megvalósítsa. Először is, van a kezében hatalom. Másodszor, van ipara. Harmadszor, rendelkezik hitellel, a hitel pedig hatalmas erő az állam kezében. Negyedszer, van saját kereskedelmi gépezete, amely rossz vagy jó, de mindenesetre olyan, amely fejlődik és erősödik. Végül, vannak bizonyos árukészletei, amelyeket időnként piacra dobhat, hogy megfékezze vagy ellensúlyozza a piac szeszélyeit, befolyásolja az árakat stb. Mindezekkel az eszközökkel a munkásállam rendelkezik, és ezért nem lehet azt mondani, hogy a munkás-paraszt összefogás megvalósítása a kereskedelem útján — erőnket meghaladó feladat.

Így vagyunk a város és a falu közötti összefogás megszervezésének kérdésével, az összefogás lehetőségeivel.

Így tehát, mi újat és lényegeset adott az elmúlt év a város és a falu közötti összefogás megteremtése szempontjából?

Milyen új anyaggal volt dolga a XIII. kongresszusnak az összefogással kapcsolatos kérdések eldöntése során?

Az év újdonsága ezen a téren az, hogy gyakorlati tevékenységünkben a mult évben találkoztunk először népgazdaságunk szocialista és magántőkés elemeinek kiterjedt, nagyarányú har-

cával, és találkozva ezzel a harccal, először helyeztük gyakorlati talajra a munkás-paraszt összefogás kérdését a maga egész konkrét valóságában. Az összefogás és a kereskedelem kérdései már nem mint elméleti kérdések, hanem mint a közvetlen gyakorlat azonnali megoldást követelő, égető kérdései merültek fel előttünk.

Ha emlékeznek rá, Lenin már a XI. kongresszuson azt mondotta, hogy a piac átkarolása az állam és a szövetkezetek erőivel, a kereskedelem fő szálainak birtokbavétele nem békés munka során, hanem a szocialista és a magántőkés elemek közötti harc során fog végbemenni, hogy ez a munka népgazdaságunk ez ellentétes elemei közötti elkeseredett versengés során fog lefolyni. Nos, ez a harc kitört. Főképpen két vonalon lett láthatóvá: a város és a falu közötti kereskedelem vonalán és a hitel vonalán, főképpen a faluban.

Milyen eredményei vannak ennek a harcnak?

Először. Kiderült, hogy a magántőke nem a termelésbe hatolt be, ahol nagyobb a kockázat és a tőke lassabban forog, hanem a kereskedelembe, ugyanabba a kereskedelembe, amely, mint Lenin mondja, átmeneti időnkben a fő láncszem a folyamatok láncolatában. És a magántőke, miután behatolt a kereskedelembe, annyira megerősödött ott, hogy az ország kiskereskedelmének körülbelül 80 százaléka és az egész nagy- és kiskereskedelemnek körülbelül 50 százaléka a kezébe került. Ennek magyarázata: kereskedelmi és szövetkezeti gépezetünk fiatalsága és rendezetlensége, a monopólhelyzetükkel visszaélő és az áruk árait felduzzasztó szindikátusaink helytelen politikája, a kereskedelmet az állam szemszögéből szabályozni köteles Belkereskedelmi Bizottságunk gyengesége, és végül, az akkori papírpénz valuta labilitása, amely leginkább a parasztot sujtotta és ezzel csökkentette vásárlóképességét.

Másodszor. Kiderült, hogy falun a hitel teljesen a kulák és az uzsorás kezében van, hogy a szegényebb parasztság, nem lévén felszerelése, kénytelen az uzsorás igájába hajtani a fejét, kénytelen istentelen kamatokat fizetni és zugolódás nélkül elviselni az uzsorás uralmát. Ez azzal magyarázható, hogy nálunk

még nincsen meg a mezőgazdasági hitel alsóbb szerveinek hálózata, amely olcsó hitellel tudná ellátni a parasztot és háttérbe tudná szorítani az uzsorást, hogy ezen a küzdőtéren az uzsorás korlátlanul uralkodik.

Ilyképpen egyrészt az állam s másrészt a parasztgazdaság közé beékelődött a kereskedő és az uzsorás, s emiatt a szocialista ipar és a parasztgazdaság összefogása nehéznek, rendezetlennek bizonyult. A nyári eladási válság a mult évben ennek a nehézségnek és rendezetlenségnek a kifejezése volt.

A párt azonnal, még a kongresszus előtt megtette a lépéseket arra, hogy az eladási válságot felszámolja és lefektesse a mezőgazdasági hitel alapjait. Uj, szilárd valutát vezettünk be, amely javított a dolgon: árutömegeket dobtunk a piacra árleszállítás céljából, ami szintén kedvező hatással volt. Újjászerveztük a Belkereskedelmi Bizottságot olyan elvek szerint, amelyek biztosították az eredményes harcot a magántőke ellen. Felvetettük azt a kérdést, hogyan lehetne a kereskedelmi és szövetkezeti szervek munkáját az összefogás szempontjából átszervezni. Az eladási válságot alapjában felszámoltuk.

De a párt nem elégedhetett meg ezekkel a lépésekkel. A XIII. kongresszusnak az volt a feladata, hogy teljes nagyságában ismét felvesse a munkás-paraszt összefogás kérdését és megjelölje e kérdés megoldásának alapvonalait az új körülmények között, az eladási válság felszámolása után.

Mit adott hát a XIII. kongresszus ezen a téren?

Először. A kongresszus kiadta az ipar, elsősorban a könnyűipar, valamint a fémipar további kibővítésének jelszavát, mert világos, hogy a rendelkezésünkre álló gyártmánykészletekkel nem tudjuk csillapítani a parasztok áruszomját. Nem is beszélek már a munkanélküliség növekedéséről, amely makacsul követeli az ipar kibővítését. Az ipar további kibővítése ezért élethalál kérdése (lásd a kongresszus határozatát a Központi Bizottság beszámolója alapján).

Másodszor. A kongresszus kiadta a parasztgazdaság további kibővítésének jelszavát, azt a jelszót, amely szerint a paraszt-

gazdaságot a szántóterület további kiszélesítése ügyében meg kell segíteni. Ez is szükséges az összefogás szempontjából, mert világos, hogy a parasztságnak nemcsak az az érdeke, hogy iparunk szükségleteit elégítse ki, természetesen a gyártmányok fejében, hanem az is, hogy kielégítse a külső piac szükségleteit, természetesen cserébe a gépekért. Ebből következik a parasztgazdaság további kibővítése, mint a pártpolitika soronlevő feladata (lásd a „Falusi munkáról" hozott határozatot).

Harmadszor. A kongresszus megerősítette a Belkereskedelmi Népbiztosság megalakítását és valamennyi kereskedelmi és szövetkezeti szervünk elé kitűzte főfeladatul a magántőke elleni harcot, azt a feladatot, hogy kerítsék hatalmukba a piacot, azt a feladatot, hogy a kereskedelem területéről gazdasági jellegű intézkedésekkel — az áruk árának leszállításával és az áruk minőségének megjavításával, árutömegekkel való manőverezés, a kedvezményes hitel felhasználása stb. útján — szorítsák ki a magántőkét (lásd „A belkereskedelemről" és „A szövetkezetekről" szóló határozatokat).

Negyedszer. A kongresszus feltette és megoldotta a mezőgazdasági hitelre vonatkozó rendkívül fontos kérdést. Nemcsak a Központi Mezőgazdasági Bankról vagy éppen a mezőgazdasági hitel kormányzósági bizottságairól van szó. Főleg a hitelszövetkezetek alsóbb hálózatának a járásokban és aljárásokban való megszervezéséről van szó, arról, hogy demokratizáljuk a hitelt, hogy a mezőgazdasági hitelt a paraszt számára elérhetővé tegyük, az uzsorás leigázó hitelét az állam olcsó hitelével cseréljük fel és az uzsorást kikergessük a faluból. Ez egész gazdasági életünknek roppant fontos kérdése, amelynek megoldása nélkül lehetetlen valamennyire is tartós összefogás a proletariátus és a parasztság között. Ezért fordított a XIII. kongresszus különös figyelmet erre a kérdésre (lásd a „Falusi munkáról" szóló határozatot). A Központi Bizottság elérte azt, hogy a mezőgazdasági banknak alaptőkeként 40 millió rubelt utaltak ki azzal, hogy ezt a 40 milliót az Állami Bankkal való bizonyos kombináció útján 80 millióra egészítsék ki. Azt hiszem, hogy ezt az összeget némi erőfeszítéssel 100 millió rubelre lehetne

felemelni. Ez természetesen nem olyan sok egy olyan óriás számára, mint a mi Szövetségünk, de mégis valamelyest hozzá fog járulni ahhoz, hogy a parasztnak könnyebb legyen gazdaságát megjavítani és hogy aláássuk az uzsorástól való függőségét. Fentebb beszéltem az alsóbb paraszti hitelszövetkezet jelentőségéről a szegényebb parasztok számára, a parasztság és a munkásállam közötti összefogás szempontjából. De az alsóbb hitelszövetkezet nemcsak a parasztnak segíthet. Bizonyos feltételek mellett hatalmas forrása lehet nemcsak a paraszt megsegítésének az állam részéről, hanem az állam megsegítésének is a paraszt részéről. Valóban, ha mindenütt a helyszínen a járásokban és aljárásokban kifejlődik a mezőgazdasági hitel széles hálózata és a megfelelő intézményeknek tekintélyük lesz a paraszti tömegek előtt, akkor a parasztság nemcsak kapni fog az államtól, vagyis ezek az intézmények nemcsak aktív műveleteket fognak végezni, hanem majd adni is fog, vagyis lesznek ott passzív műveletek is. Nem nehéz elképzelni, hogy ha az alsó hitelintézetekben az ügyek kedvezően alakulnak, az utóbbiak a sokmilliós parasztság részéről, az államnak nyujtott olyan komoly segítség forrásává válhatnak, amellyel semilyen külföldi kölcsön sem vetekedhet. Amint látják, a kongresszus nem tévedett, amikor különös figyelmet fordított az olcsó falusi hitel megszervezésére.

Ötödször. A kongresszus mégegyszer kihirdette a külkereskedelmi monopólium megingathatatlanságát. Azt hiszem, nem szükséges magyaráznom, milyen jelentősége van ennek az intézménynek mind az ipar és mezőgazdaság, mind a közöttük létrejött összefogás szempontjából. A külkereskedelmi monopólium sarkalatos jelentőségének nincs szüksége újabb bizonyítékokra (lásd a Központi Bizottság beszámolójával kapcsolatban hozott határozatot).

Hatodszor. A kongresszus megerősítette általában a kivitel és elsősorban a gabonakivitel fokozásának szükségességét. Azt hiszem, hogy ez a határozat sem szorul magyarázatra (lásd a Központi Bizottság beszámolójával kapcsolatban hozott határozatot).

Hetedszer. A kongresszus határozatot hozott arról, hogy minden intézkedést meg kell tenni azért, hogy a pénzreformot*, amely megkönnyítette az áruforgalmat és az ipar és a parasztgazdaság közötti tartós kapcsolat kiépítését —, hogy ezt a pénzreformot teljesen végrehajtsák, és hogy az ehhez szükséges feltételeket megvalósítsák mind a központ, mind a vidék erőivel (lásd a Központi Bizottság beszámolójával kapcsolatban hozott határozatot).

Ezek a XIII. kongresszus jelszavai a munkás-paraszt összefogás kérdésében, amelyek arra irányulnak, hogy hatalmunkba kerítsük a kereskedelmet, tartós összefogást létesítsünk iparunk és parasztgazdaságunk között, és ilyképpen előkészítsük a feltételeket a népgazdaság szocialista elemeinek győzelméhez a kapitalista elemek felett.

„Právda" 136. és 137. sz.
1924 június 19. és 20.

Sztálin Művei 6. köt. 240—248. old. (oroszul).

* Pénzreform — 1924-ben a Szovjetkormány az elértéktelenedett papírpénzt szilárd aranyfedezettel bíró bankjegyekkel helyettesítette.

A PÁRT SORONLEVŐ FALUSI FELADATAIRÓL

Beszéd a falusi sejttitkároknak az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt Központi Bizottsága által rendezett értekezletén 1924 október 22-én

A helyi beszámolók hiányosságai

Elvtársak! Elsősorban az itt meghallgatott beszámolók hiányosságairól akarok szólni. Azt hiszem, két főbb hiányosság volt.

Az első hiányosság az, hogy a küldöttek állandóan a munka sikereiről beszéltek, de falusi munkánk hiányosságait — pedig töméntelen van — alig említették. Beszámoltak arról, ki mióta párttag, ki mikor született, hány tagja van a sejtnek és egyebekről, de munkánk hiányosságairól majdnem semmit sem mondtak. Falusi munkánk hiányosságainak kérdése pedig gyakorlatunk alapvető kérdése. A beszámolók ezért — bocsánat a kifejezésért — bizonyos bürokratikus szinezetet öltöttek. Bármely kívülálló hallgató azt hihette volna, azért jöttek ide az emberek, hogy beszámoljanak a Központi Bizottságnak és ezt mondják: „a munka kielégítően folyik" vagy „minden rendben van". Ezt így nem lehet, elvtársak, mert mindannyian tudjuk — mi is, önök is —, hogy nincs teljes siker a munkában sem önöknél, a helyszínen, sem nálunk, a Központi Bizottságban.

A beszámolók második hiányossága az, hogy főképpen magukról a sejtekről beszélnek, azok hangulatáról, a pártonkívüli parasztok millióinak hangulatát pedig okkal-ok nélkül nemveszik figyelembe. A kommunisták ezek szerint elsősorban önmagukkal vannak elfoglalva: hogyan folyik náluk a belső élet, hány felolvasást tartottak, milyen propaganda folyik stb. A kommunisták ezek szerint egyre inkább önmagukba néznek és elfelejtik, hogy a pártonkívüliek óceánja veszi körül őket,

akiknek támogatása nélkül a sejtek egész munkáját az a veszély fenyegeti, hogy üres kontárkodássá válik. Hogy milyen a kölcsönös viszony a pártszervezetek és a pártonkívüli tömeg között — erről semmit, vagy majdnem semmit sem mondottak. Nem lehet csak magunkba nézni. Elsősorban a pártonkívüli parasztok millióira kell tekinteni — tanulmányozni kell szükségleteiket és kívánságaikat, számolni kell igényeikkel és hangulatukkal. Innen ered a beszámolók szárazsága és bizonyos bürokratikussága.

Ezt a két alapvető hiányosságot akartam kiemelni, hogy az elvtársak ezt tudomásul vegyék.

Még egyszer bocsánatot kérek, elvtársak, azért az igazságért, amelyet önöknek mondtam. De nagyon kérem, mondják meg önök is nekünk az igazat a Központi Bizottság munkájában előforduló hiányosságokról és hibákról.

Most pedig térjünk a tárgyra.

A párt fő hiányossága — a pártmunka gyengesége a falun

Miben áll pártunk alapvető hiányossága az adott pillanatban, a „nep" viszonyai között, amikor a parasztság politikai aktivitása fokozódott, és amikor a párttól sokkal többet követelnek, mint mondjuk, két évvel ezelőtt?

Pártunk alapvető hiányossága az, hogy pártmunkánk a falun gyenge, nincs jól megszervezve, elhanyagolt állapotban van. Honnan ez a gyengeség? Mivel magyarázható az a tény, hogy a városban a pártmunka teljes gőzzel folyik, a faluban pedig mindkét lábára sántít? Vajjon a mezőgazdaság nem fejlődik? Vajjon a parasztság helyzete nem javult a kötelező gabonabeszolgáltatás eltörlése utáni két év alatt? Vajjon az ipar növekedése és a városi gyártmányok szállítása nem könnyít a parasztok helyzetén? Vajjon a stabil pénz nem könnyített a parasztság helyzetén? Honnan ered hát falusi pártmunkánknak ez a gyengesége? Hogy e kérdésre válaszolhassunk, előbb egy másik kérdést kell eldöntenünk: honnan meríti pártunk erejét a városokban?

Miben van pártunk ereje a városokban?

Nos hát, miben van pártunk ereje a városokban? Pártunk alapvető ereje abban van, hogy nálunk a városokban pártunkat nagyszámú, többszázezer *munkásból* álló pártonkívüli aktíva veszi körül — egy aktíva, amely hidat alkot a párt és a munkásosztály milliós tömegei között. Pártunk ereje a városokban abban van, hogy a párt és a sokmilliós munkástömeg között a munkástömeg néhány százezer emberből álló pártonkívüli aktívája nem falat alkot, hanem összekötő hidat. A párt ebből az aktívából merít erőt. Ennek az aktívának a segítségével kovácsolja ki magának a tömegek bizalmát. Önök hallották, hogy félévvel ezelőtt pártunk több mint 200.000 munkással gyarapodott. Honnan jöttek azok? A pártonkívüli aktívából, amely a bizalom légkörével övezi pártunkat, amely összeköti a többi pártonkívüli tömeggel. A pártonkívüli aktíva tehát nemcsak összekötő híd, hanem a leggazdagabb tartalék is, amelyből pártunk új erőt merít. Ilyen aktíva nélkül fejlődése lehetetlen volna. A párt nő és erősödik, *ha* nő és erősödik a párt körül a pártonkívüli aktíva széles rétege. A párt senyved és sorvad, *ha* ez az aktíva hiányzik.

Miben van falusi munkánk gyengesége?

Nos hát, miben van falusi pártmunkánk gyengesége?

Abban, hogy a pártnak a falun nincs meg az a *parasztokból* álló széleskörű pártonkívüli aktívája, amely a pártot össze tudná kötni országunk dolgozó parasztságának tízmillióival.

Mi a helyzet a falun? A falun megvan a pártsejtek vékony fonala. Azután következik a párttal együttérző pártonkívüli parasztok ugyanolyan vékony fonala. Mögötte pedig a pártonkívüliek tengere terül el, a parasztok tízmilliói, akiket nem köt össze és nem köthet össze a párttal a pártonkívüli aktíva vékony fonala. Tulajdonképpen ezzel magyarázható az is, hogy ez a fonál nem elég erős, gyakran elszakad, és összekötő híd helyett néha süket falat alkot a párt és a falusi pártonkívüli tömegek között.

Az alapvető feladat — aktívát teremteni a párt körül a parasztokból

Ezért pártunk alapvető feladata a falun az, hogy parasztokból többszázezer főnyi nagyszámú pártonkívüli aktívát teremtsen, amely össze tudja kötni a pártot a dolgozó parasztok tízmillióival. Elvtársak! *Vagy* megteremtünk ilyen aktívát és ezzel egyenlővé tesszük pártunk falusi helyzetét városi helyzetével, és akkor semilyen kérdéstől, semilyen nehézségtől sem riadunk vissza; *vagy* nem teremtünk ilyen aktívát és akkor egész falusi munkánk mindkét lábára sántítani fog. Ez most egész munkánk súlypontja. Ilyen aktíva nélkül, amely feltétlenül nagyszámú és feltétlenül igazi parasztokból áll — pártunk a falun állandóan betegeskedni fog. A feladat természetesen nehéz, és egy év alatt nem lehet ilyen aktívát megteremteni. De meg kell teremteni, és mennél előbb fogunk hozzá megteremtéséhez, annál jobb.

Fel kell élénkíteni a Szovjeteket

De hogyan teremtsük meg ezt az aktívát? Hogyan érjük el ennek a feladatnak a megoldását? Azt hinni, hogy ez szóbeli propaganda útján, könyvvel a kézben elérhető — alapos tévedés. Csak a falu gyakorlati szükségletei körül végzett tömegmunka során, csak a széleskörű falusi szovjet építés során, csak a parasztságnak az aljárás, kerület, járás és kormányzóság vezetésébe való bevonásával teremthetjük meg a párt körül a parasztokból álló pártonkívüli aktíva széles rétegét. Felélénkíteni a Szovjeteket, talpraállítani azokat, bevonni a Szovjetekbe a parasztság legjobb elemeit — ez az az út, amelyen haladva kikovácsolhatjuk majd a pártonkívüli parasztokból álló széles aktívát.

Lenin azt mondotta, hogy a Szovjetek a munkások és parasztok összefogásának szervei, a parasztok vezetésének — a munkások részéről való vezetésének szervei. Nos, ha el akarjuk érni azt, hogy a dolgozó parasztság politikai aktivitása ne kerüljön ki a munkások vezetése alól, mindent el kell követnünk, hogy a parasztságot bevonjuk a Szovjetekbe, hogy a

Szovjetek felélénküljenek és talpra álljanak, hogy a parasztság politikai aktivitása az ország vezetésében való kötelező részvételben kivezető utat találjon. Csak ilyen munka folyamán választhatja ki a parasztság a pártonkívüli aktíva nagyszámú kádereit. A párt csak ilyen aktívából tudja kiválogatni a párttagok tízezreit a falun.

Meg kell változtatni a parasztság irányában viselkedésünket

De annak, hogy felélénkítsük a Szovjeteket, minden egyében kívül van egy elengedhetetlen feltétele. Mégpedig az, hogy gyökerében megváltoztassuk viselkedésünket a parasztok irányában. És miben áll ez a változás? Abban, hogy a kommunista megtanuljon úgy bánni a pártonkívülivel, mint egyenlő bánik az egyenlővel. Abban, hogy ne parancsolgasson, hanem éber figyelemmel meghallgassa a pártonkívüliek hangját. Abban, hogy ne csak tanítsa a pártonkívülieket, hanem tanuljon is tőlük. Márpedig van mit tanulnunk a pártonkívüliektől. A párttagok és a pártonkívüliek közötti kölcsönös viszony kérdése pártunk gyakorlatának legfontosabb kérdése. Lenin ezt a kölcsönös viszonyt egy szóval határozza meg: kölcsönös bizalom. De bizalom a pártonkívüli paraszt részéről nem lehet ott, ahol nem tudnak úgy bánni vele, mint egyenlő bánik az egyenlővel. Ilyen esetekben bizalom helyett bizalmatlanság jön létre, s a dolog sokszor azzal végződik, hogy a párt és a pártonkívüliek között süket fal képződik, a párt elszakad a tömegtől, a munkások és parasztok összefogásából pedig széthúzás lesz.

A grúziai felkelés tanulságai

A dolgok ilyen alakulásának eleven példája a nemrégen lezajlott grúz felkelés*. Nálunk a lapokban grúziai műmeg-

* 1924 augusztus végén Grúziában ellenforradalmi felkelés zajlott le, melyet a grúz mensevikek és burzsoá nacionalisták készítettek elő a II. Internacionálé vezetőinek és idegen államok ügynökeinek támogatásával. A felkelést a grúz munkások és a dolgozó parasztok tömegei segítségével gyorsan felszámoltak.

mozdulásokról írnak. Ez igaz, mert a grúziai felkelés általában mesterséges volt, nem népi. De egyes helyeken a kommunista párt és a tömegek rossz kapcsolata következtében a mensevikeknek sikerült a paraszti tömegek egy részét bevonni a felkelésbe. Jellemző, hogy ezek a helyek vannak a legjobban ellátva kommunista erőkkel. Ezeken a helyeken viszonylag sokkal több kommunista van, mint egyebütt. És lám, éppen itt aludtak el az emberek, „elnézték", nem vették észre azt, hogy a parasztok között erjedés megy végbe, hogy a parasztok valamire készülnek, hogy elégedetlenek, hogy ez az elégedetlenség napról-napra felgyülemlett. És a párt erről mit sem tudott. A kommunista erőkkel legjobban ellátott helyek voltak a legjobban elszakadva a pártonkívüli parasztság hangulatától, gondolataitól és óhajaitól. Ez a kérdés veleje.

Hogyan történhetett meg ez a képtelenség? Úgy, hogy a kommunisták nem tudtak lenini módon bánni a parasztokkal, a bizalom légköre helyett a kölcsönös bizalmatlanság légkörét teremtették meg és ilyképpen elszakították a pártot a pártonkívüli parasztoktól. Érdekes, hogy Grúzia egyik legaktívabb pártmunkása ezt a képtelenséget a helyi Szovjetek gyengeségével és a pártnak a pártonkívüliektől való elszakadásával magyarázza. „Kétségtelen — mondja —, hogy a legfontosabb okot, amely miatt nem vettük észre a növekvő megmozdulást, a helyi Szovjetek gyengeségében kell keresnünk." Lenin azt mondja, hogy a Szovjetek a parasztság hangulatának legpontosabb barométerei, leghívebb mutatói. És Grúzia néhány járásában éppen ez a barométer nem volt a kommunisták kezében.

Elvtársak, a grúziai eseményeket jellemzőknek kell tekintenünk. Az, ami Grúziában történt, megismétlődhet egész Oroszországban, ha nem változtatjuk meg gyökeresen viselkedésünket a parasztság irányában, ha nem teremtjük meg a teljes bizalom légkörét a párt és a pártonkívüliek között, ha nem figyelünk a pártonkívüliek hangjára, s végül, ha nem élénkítjük fel a Szovjeteket, hogy kivezető utat adjunk a dolgozó paraszttömegek politikai aktivitásának.

Egy a kettő közül: *vagy* meg tudjuk teremteni a helyes lenini magatartást a pártonkívüli parasztok irányában, hogy a parasztság növekvő politikai aktivitását a szovjet építés medrébe tereljük, és ilyképpen biztosítsuk a parasztok vezetését a munkások részéről; *vagy* nem tudjuk ezt megtenni és akkor a tömegek politikai aktivitása elkerüli a Szovjeteket, és a Szovjetek feje felett olyan ellenséges megmozdulásokban tör ki, mint a grúziai felkelés.

Így áll a kérdés, elvtársak.

Figyelmesen kell bánni a parasztsággal

Annak jellemzésére, milyen figyelmetlenül bánnak néha a parasztsággal, néhány szót kell szólnunk a vallásellenes propagandáról. Egyes elvtársak néha úgy tekintik a parasztokat, mintha azok materialista filozófusok volnának, és úgy vélik, hogy elég egy természettudományi előadást tartaniok és már meg is győzték a muzsikot arról, hogy nincs isten. Gyakran nem értik, hogy a paraszt gazda-módra tekint az istenre, vagyis a paraszt néha hajlandó volna elfordulni az istentől, de gyakran kétségek gyötrik: ki tudja, hátha valóban létezik isten; nem lesz-e jobb a kommunistákat is, meg az istent is kielégíteni, nehogy baja essék a gazdaságnak. Aki nem veszi figyelembe a paraszt lelkületének e sajátosságát, az nem értett meg semmit a párttagok és pártonkívüliek viszonyának kérdéséből, az nem értette meg azt, hogy a vallásellenes propaganda kérdésében óvatosnak kell lenni a parasztnak még az előítéleteivel szemben is.

A párt alapvető feladatai

Így tehát ezekre a következtetésekre jutunk:

1. A falusi pártmunka főhiányossága az, hogy a párt és a pártonkívüli parasztság tízmilliói között nincs meg a parasztokból álló széles pártonkívüli aktíva.

2. A párt soronlevő feladata az, hogy a falun megteremtse a párt körül ezt az aktívát, amelyből a párt új erőt meríthetne.

3. Ezt az aktívát csak a Szovjetek felélénkítésével és a parasztságnak az ország vezetésébe való bevonásával teremthetjük meg.

4. A Szovjetek felélénkítése érdekében gyökeresen meg kell változtatnunk a pártonkívüli parasztok irányában tanusított magatartásunkat, abba kell hagynunk a parancsolgatást és kölcsönös bizalmat kell teremtenünk a párttagok és a pártonkívüliek között.

Ezek a párt feladatai.

A munka feltételei

Megvannak-e a kedvező feltételek a feladatok megvalósításához? Kétségtelenül megvannak. Ilyen feltétel — a legfontosabbakra gondolok — három van.

Először. A falusi szegénység növekvő politikai aktívitása. Fel kell hívnom a figyelmet a mezőgazdaság fejlődésének egyes sajátságaira. Iparunk fejlődése tömöríti a munkásokat, megszünteti a munkásosztály deklasszáltságát és helyreállítja a munkásosztályt mint egészet, a faluban viszont, ellenkezőleg, a mezőgazdaság fejlődése a parasztság bomlására, rétegeződésére, két tábor kialakulására vezet: kialakul a falun vezető helyzetet elfoglalni törekvő kulákok tábora és a kulák ellen szövetségest kereső szegényparasztság tábora. Kétségtelen, hogy a Szovjetek felélénkítése megadja a kivezető utat a falusi szegénység növekvő politikai aktívitásának ahhoz, hogy egységes frontot teremtsen meg, a munkások vezetésével, a kulák, a spekuláns és az uzsorás nyomasztó befolyásával szemben.

Másodszor. Helyi költségvetést létesítettünk, ami a Szovjetek felélénkítésének anyagi alapja. Mondanunk sem kell, hogy a költségvetés, az adó beszedése és felhasználási módja kérdéseinek elsőrendű jelentőségük van a parasztság szempontjából. A parasztságnak a szovjet építésben való részvétele ezért most időszerűbb jelentőségű, mint valaha.

Harmadszor. A Szovjethatalom által országunk éhező vidékeinek kellő időben nyujtott segítség. Kétségtelen, hogy ez a

segítség a parasztok körében megteremtette a Szovjethatalom iránti bizalom légkörét. Alig kell bizonyítanunk, hogy ez a légkör megkönnyíti a Szovjetek felélénkítését.

A pártonkívüliek millióival való kapcsolat fenntartása

Tehát nemcsak pártunk bizonyos soronlevő falusi feladatai állnak előttünk, hanem számos kedvező feltétel is, amely megkönnyíti e feladatok teljesítését. A kérdés lényege most az, hogy egyesült erővel fogjunk hozzá e feladatok teljesítéséhez.

Itt meg kell említenünk Lenin halhatatlan szavait arról, hogy pártunk ereje a párt és a pártonkívüliek milliós tömegei közötti eleven kapcsolat fenntartásában van, hogy mennél hathatósabb ez a kapcsolat, annál tartósabbak eredményeink. Ezeket a szavakat pártunk XI. kongresszusán mondotta. Íme:

> „A nép tömegében mi" (kommunisták — *I. Szt.*) „mégis a tenger egy *cseppje** vagyunk csupán s kormányozni *csak** úgy tudunk, ha helyesen fejezzük ki azt, amit a nép gondol. A kommunista párt enélkül nem fogja tudni vezetni a proletariátust, a proletariátus pedig nem fogja tudni vezetni a tömeget, és az egész gépezet szétesik."**

„Právda" 242. sz.
1924 október 23.
Sztálin Művei. 6. köt. 302—312. old. (oroszul).

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*
** *Lenin*. Válogatott művek, 2. köt. 962. old.

A PÁRT FALUSI FELADATAIRÓL

Beszéd az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt Központi Bizottságának teljes ülésén 1924 október 26-án

Elvtársak! Mivel az előttem szóló elvtársak eléggé részletesen beszéltek a falusi munkáról, néhány, a mai helyzet sajátosságait illető megjegyzésre kell csupán szorítkoznom.

Mi a mai időpont sajátossága a parasztok helyzete szempontjából?

Az első sajátosság az, hogy a régi tőke, az erkölcsi tőke, amelyet a parasztnak a földesúrtól való megszabadításáért vívott harcban szereztünk, kezd már kimerülni. Egyes elvtársak ezt mondják: „Miért ez a nagy hűhó a parasztok között végzett munka körül? Már nem egyszer beszéltünk a parasztságról, sohasem feledkeztünk meg a parasztságról — mi az oka hát ennek a nagy hűhónak a parasztság körül?" De ezek az elvtársak nyilván nem értik, hogy pártunk régi erkölcsi tőkéje, amelyet Október és a kötelező gabonabeszolgáltatás eltörlése időszakában halmozott fel, már kimerült. Nem értik, hogy most új tőkére van szükségünk. Az új harc viszonyai között új tőkét kell teremtenünk pártunk számára. Újból meg kell hódítanunk a parasztságot. Ez a kérdés lényege. Arról, hogy segítettünk a muzsiknak megdönteni a földesurakat és megszerezni a földet, arról, hogy a háborút befejeztük, hogy a cár már a multé és a cárral együtt eltűnt a többi cári skorpió is — minderről sikerült már a parasztoknak megfeledkezniök. Ebből a régi tőkéből már nem élünk meg sokáig. Aki ezt nem értette meg, az nem értett meg semmit az új körülmények, az új gazdasági politika új viszonyai között. Most azon vagyunk, hogy a parasztságot újra meghódítsuk — ez belső helyzetünk első sajátossága.

De ebből az következik, hogy újból beszélni a parasztságról nemcsak nem fölösleges, hanem már kissé késő is.

A második sajátosság az, hogy ez alatt az időszak alatt alapvető osztályaink — a munkások és a parasztok — megváltoztak, másokká lettek. A proletariátus azelőtt deklasszált, szétforgácsolt volt, a parasztságot viszont összefogta az a kívánság, hogy kezében megtartsa a földesuraktól elvett földet és megnyerje a háborút a földesurak ellen. Így volt eddig. Most más a helyzet A háború véget ért. Az ipar nő. A mezőgazdaság fejlődik. A mai proletariátus már nem deklasszált munkásosztály, hanem életerős proletariátus, amelynek kultúrája és szükségletei napról napra növekszenek. Ami a parasztságot illeti, az már nem a régi, agyonhajszolt parasztság, amelyet a föld elveszítésének félelme tart hatalmában és amely kész minden áldozatra, hogy megszabaduljon a földesúrtól. Új osztály ez, szabad és aktív osztály, amely már elfelejtette a földesurat és most azzal törődik, hogy olcsó árut kapjon és mennél drágábban adja el gabonáját. Jellemző vonása a növekvő politikai aktivitás. Ma már nem lehet azt mondani, hogy „a párt majd mindent kitisztáz", hogy a „párt majd mindent elintéz mindnyájunk helyett". Az ilyen beszédet ma nem értenék meg sem a parasztok, és még kevésbbé a munkások. Ma mélyebbre kell hatolnunk a tömegekbe, ma többet kell magyaráznunk, felvilágosítanunk, meggyőznünk, mint eddig. Ma újra meg kell hódítanunk a pártonkívüliek millióinak bizalmát és szervezetileg, elsősorban a Szovjetek útján, meg kell erősítenünk ezt a bizalmat. Ezt követeli a tömegek megnövekedett politikai aktívitása.

De nemcsak az osztályok változtak meg. Hasonlóképpen megváltozott a harc területe is, mert más lett, teljesen más. Miért folyt azelőtt a harc? Van-e szükség kötelező gabonabeszolgáltatásra vagy sem? Még előbb pedig arról volt szó, hogy van-e szükség a földesúrra vagy sem? Ma ezeket a kérdéseket már kiküszöböltük, mert nincs többé sem földesúr, sem kötelező gabonabeszolgáltatás. Ma nem a földesúrról és a kötelező gabonabeszolgáltatásról van szó, hanem a gabonaárakról. Ez teljesen új harci terület, kiterjedt és igen bonyolult terület, amely komoly tanulmányozást és komoly harcot követel. Még csak nem is az adón van a hangsúly, mert a paraszt megfizetné az adót, ha

a gabonaárak „elég magasak", a szövöttáru és más városi gyártmányok árai pedig „elég" alacsonyak volnának. Az alapvető kérdés ma — a piac és a városi áruk, a mezőgazdasági termékek ára.

A gomelji kormányzósági pártbizottság titkára ezt írja a Központi Bizottságnak:

„Három aljárásban tömegesen nem fogadták el az adókivetéseket. Az adófizetés üteme háromszor lassúbb a kelleténél. A lezajlott aljárási pártonkívüli értekezletek annyira viharosak voltak, hogy egyeseket be kellett rekeszteni, egyeseken pedig határozatot hoztak: meg kell kérni a központot, hogy csökkentse az adót és emelje a gabonaárakat. Nem tudom, milyen a helyzet a többi kormányzóságban, de a mi kormányzóságunk helyzete nem felel meg azoknak a következtetéseknek, amelyeket ön (vagyis én) legutolsó bizalmas levelében levon. A helyszínen pártmunkásaink hangulata rossz. A falu olyan, mint a megbolygatott méhkas, mindenki az adóról és a gabonaárakról beszél."

Ugyanilyen értesítéseket kapott a Központi Bizottság Szibériából, Délkeletről, a Kurszki, Tulai, Njizsegorodi, Uljánovszki és más kormányzóságokból is.

Mindezeknek a híreknek az az értelme, hogy a parasztot a mi árpolitikánk kezdi feszélyezni, annyira, hogy szeretné gyengíteni vagy még szívesebben le is rázni ez árpolitika végrehajtásának azokat az emelőit, amelyek nélkül iparunk egy lépést sem tehetne. A paraszt mintegy ezt mondja nekünk: „veszélyesnek tartjátok a lehető legalacsonyabbra csökkenteni a városi gyártmányok árait, féltek a külföldi áruk beözönlésétől, ezért mindenféle vámkorlátozásokat létesítetek, amelyek elkerítik fiatal iparunkat a konkurrenciától, de nekem semmi közöm a ti iparotokhoz, én olcsó árukat követelek, akárhonnan jöjjenek is azok". Vagy pedig: „nem meritek emelni a gabonaárakat, mert féltek a munkabér aláásásától, ezért agyaltatok ki mindenféle begyüjtő szerveket, ezért teremtettétek meg a külkereskedelmi monopóliumot és egyebet, de nekem semmi közöm a ti akadályaitokhoz és emelőitekhez, én magas gabonaárakat követelek",

Ez az árpolitika terén vívott harc értelme.

Különösen jellemző e tekintetben a legutóbbi grúziai felkelés. Ez a felkelés természetesen műfelkelés volt, de egyes járásokban, különösen a gurijai járásban, feltétlenül tömeges jellege volt. Mit akartak a parasztok Gurijában? Olcsó árukat, magas kukoricaárakat. Gurija határos Nyugattal, ott látják a külföldi áruk olcsóságát szovjet áruinkhoz képest, és azt akarnák, hogy áruink árát legalább a külföldi árak színvonalára csökkentsük, vagypedig a kukorica árát emeljük fel olyan mértékben, amely biztosítja a szovjet áruk előnyös vásárlását. Ez a gurijai felkelés gazdasági alapja Grúziában. Éppen ezért jellemző ez a felkelés a harc új feltételeire az egész Szovjetországban. Ezért nem lehet a grúziai felkelést egy kalap alá venni a tambovi felkeléssel, ahol nem a gyártmányok és a mezőgazdasági termékek árairól volt szó, hanem a gabonafölösleg kötelező beszolgáltatásának megszüntetéséről.

A piacon és a falun a szovjet árpolitika ellen folyó új harc sugalmazói a kulákok, spekulánsok és egyéb szovjetellenes elemek. Ezek az elemek igyekeznek elszakítani a parasztság milliós tömegeit a munkásosztálytól és ilyképpen aláásni a proletárdiktatúrát. Feladatunk ezért az, hogy a kulákokat és spekulánsokat elszigeteljük, elszakítsuk tőlük a dolgozó parasztságot és bevonjuk a szovjet építésbe, kivezető utat adva ezzel politikai aktívitásának. Ezt megtehetjük és már tesszük is, mivel a parasztság dolgozó tömegeinek és különösen a szegényparasztságnak érdeke a munkásokkal való szövetség, a proletariátus diktatúrájának fenntartása, valamint azoknak a gazdasági emelőknek a fenntartása, amelyeken a diktatúra nyugszik.

Mi szükséges ehhez? Először is gondoskodni kell arról, hogy a falun a párt körül parasztokból álló nagyszámú pártonkívüli kádereket teremtsünk, amelyek egyesíteni tudják pártunkat a parasztok millióival. Enélkül szó sem lehet arról, hogy a parasztokat a kulákoktól és spekulánsoktól elszakítsuk, arról, hogy a parasztok tízmillióit meghódítsuk és szilárdan a párthoz kapcsoljuk. Ez természetesen nehéz dolog. De a nehézség nem lehet számunkra leküzdhetetlen akadály. Sejtjeink segítségére a faluba

kell küldenünk a tapasztalt, a falut ismerő pártmunkások százait, de talán ezreit is (nem a mennyiség a döntő), akik fel tudják emelni és meg tudják teremteni a pártonkívüli parasztok aktíváját. Emellett számításba kell venni a parasztoknak azt a természetes bizalmatlanságát a városi emberekkel szemben, amely a faluban még mindig megvan és amely bizonyára nem is tűnik el egyhamar. Önök tudjak, hogyan fogadja a paraszt a városi jövevényt, különösen ha az túlságosan fiatal: „még egy naplopó jött a városból, biztosan azért, hogy rászedjen bennunket". Ez azzal magyarázható, hogy a paraszt inkább hisz annak, aki maga is gazdálkodik és többé-kevésbbé ért a gazdasághoz. Ezért gondolom, hogy falusi tevékenységünk központjában a magukból a parasztokból álló aktívának a megteremtéséért végzett munkának kell lennie, hogy ebből az aktívából a párt új erőket meríthessen.

De hogyan hajtsuk ezt végre? Szerintem ehhez elsősorban fel kell élénkíteni a Szovjeteket. Minden eleven, becsületes, kezdeményező, tudatos erőt, különösen a volt vöröskatonákat, akik a legtudatosabbak és a legkezdeményezőbbek a parasztok közül, be kell vonni a Szovjetek munkájába. Miért éppen a Szovjetekbe? Először is azért, mert a Szovjetek a hatalom szervei, a dolgozó parasztságnak az ország vezetésébe való bevonása pedig pártunk soronlevő feladata. Másodszor azért, mert a Szovjetek a munkások és parasztok összefogásának szervei, a parasztok munkások részéről való vezetésének szervei. A parasztok munkások részéről való vezetésére pedig most nagyobb szükség van, mint valaha. Harmadszor azért, mert a Szovjetekben dolgozzák ki a helyi költségvetést, a költségvetés pedig életbevágó kérdés a parasztság számára. Végül azért, mert a Szovjetek a parasztság hangulatának legfontosabb barométerei, a parasztság hangjára pedig feltétlenül figyelni kell. A faluban vannak más, a legnagyobb mértékben fontos pártonkívüli szervezetek is, mint például a parasztbizottságok, szövetkezetek, a komszomolszervezetek. De fennáll az a veszély, hogy ezek a szervezetek bizonyos körülmények között tisztán paraszti egyesülésekké válhatnak, amelyek elszakadhatnak a munkásoktól. Hogy ez ne tör-

ténjék meg, össze kell fogni e szervezetek munkáját a Szovjetekben, ahol maga a Szovjetek szerkezete biztosítja a parasztok vezetését a munkások részéről. Ezért oly elsőrendű fontosságú feladat a Szovjetek felélénkítése most, amikor a parasztok szervezetei úgy nőnek, mint eső után a gomba.

Nemrégen, a falusi sejtek értekezletén felszólítottam az elvtársakat falusi pártmunkánk hiányosságainak kíméletlen bírálatára*. Ez némi elégedetlenséget váltott ki. Kiderül, hogy vannak olyan kommunisták, akik félnek a kritikától, nem akarják feltárni munkánk hiányosságait. Ez veszélyes, elvtársak. Sőt: az önkritikától vagy a pártonkívüliek bírálatától való félelem most a legveszedelmesebb betegség. Egy a kettő közül: vagy mi magunk fogjuk bírálni magunkat és módot adunk a pártonkívülieknek, hogy bírálják munkánkat — és akkor remélhetjük, hogy falusi munkánk előrehalad; vagy nem engedjük meg ezt a bírálatot — és akkor az események fognak bennünket bírálni, olyanok, mint a kronstadti, tambovi és grúziai felkelés. Azt hiszem, hogy inkább az első fajta bírálatot választjuk, mint a második fajta bírálatot. Ezért nem kell félnünk sem a párttagok, s még kevésbbé a pártonkívüliek bírálatától.

Sztálin. A parasztkerdés.
Moszkva—Leningrád 1925.
Sztálin Művei. 6. köt. 313—320. old. (oroszul).

* Lásd e kötetben 32—33. old.

BEJEGYZÉS A „DINAMÓ"-GYÁR VÖRÖS KÖNYVÉBE

Kívánom a „Dinamó" munkásainak, valamint egész Oroszország munkásainak, hogy iparunk fellendüljön, hogy a proletárok száma Oroszországban a legközelebbi időszakban 20—30 millióra növekedjék, hogy a falvakban a kollektív gazdaság felvirágozzék és befolyása alá vesse a magángazdaságot, hogy a fejlett ipar és a falusi kollektív gazdaság véglegesen egybeforrassza a gyárak proletárjait és a föld munkásait egyetlen szocialista hadseregbe...

1924. XI. 7.

I. Sztálin

Először megjelent a „Právda"
1930 június 4-i, 152. számában.

Sztálin Művei. 6. köt. 321. old. (oroszul).

A „KRESZTJANSZKAJA GAZJÉTÁ“-HOZ

Üdvözlet a „Kresztjanszkaja Gazjétá“-nak, a munkás-paraszt szövetség nagy ügye hű őrének!

„Kresztjanszkaja Gazjéta“! Vésd emlékezetedbe ezt a három parancsolatot:

1. Vigyázz falusi levelezőidre, mint a szemed fényére — ez a hadsereged;

2. Létesíts erősebb kapcsolatot a legbecsületesebb és legtudatosabb parasztokkal, különösen a volt vöröskatonákkal — ez a támaszod;

3. Plántáld el a falun az igazságot és hirdesd kürtszóval az egész világnak, lankadatlanul hirdesd, hogy a parasztok felszabadítása elképzelhetetlen a munkásokkal való testvéri szövetség nélkül, hogy a munka győzelme a tőke felett lehetetlen a parasztoknak a munkások részéről való vezetése nélkül.

I. Sztálin

„Kresztjanszkaja Gazjéta“ („Parasztujság“) 51. sz. 1924 november 17.

Sztálin Művei. 6. köt. 323. old. (oroszul).

MUNKÁSNŐK ÉS PARASZTNŐK, EMLÉKEZZETEK ILJICS INTELMEIRE ÉS TELJESÍTSÉTEK AZOKAT!

Egy évvel ezelőtt, amikor eltávozott tőlünk, a dolgozók nagy vezére és tanítója, a mi Leninünk, örökbe hagyta ránk végső intelmeit, megmutatta az utat, amelyen a kommunizmus végleges győzelme felé haladnunk kell. Teljesítsétek Iljics e végső intelmeit, munkásnők és parasztnők! Neveljétek gyermekeiteket ez intelmek szellemében!

Lenin elvtárs örökbe hagyta ránk, hogy minden erőnkkel szilárdítsuk a munkások és parasztok szövetségét. Szilárdítsátok hát ezt a szövetséget, munkásnők és parasztnők!

Lenin elvtárs arra tanította a dolgozókat, hogy támogassák a munkásosztályt a belső és külső burzsoázia ellen vívott harcában. Emlékezzetek erre az intelemre, munkásnők és parasztnők! Támogassátok az új életet építő munkásosztály hatalmát!

Lenin elvtárs arra tanított bennünket, hogy hordozzuk fennen a kommunista pártnak, valamennyi elnyomott vezérének zászlaját. Tömörüljetek hát e körül a párt körül, munkásnők és parasztnők — ez a ti pártotok!

Iljics halálának évfordulóján a párt kiadja a jelszót — szélesebb utat a munkásnőnek és parasztnőnek, aki a párttal együtt az új életet építi!

I. Sztálin

A megírás ideje: 1925 január 5.
„Rabotnjica" (Munkásnő") 1. sz. 1925 január.
Sztálin Művei. 7. köt. 1—2. old. (oroszul).

A TANÍTÓKONGRESSZUSHOZ

Országunk dolgozói új életet építenek a szocializmus alapján. A néptanítók hadoszlopa országunk dolgozói nagy hadseregének egyik legszükségesebb részét alkotja.

Az út, amelyen a munkásosztály a szocializmus felé halad, csak abban az esetben lehet a győzelem útja, ha a dolgozó parasztság sokmilliós tömege ugyanezen az úton halad, lépést tartva a munkásosztállyal, ha a dolgozó tömegek vezetése a munkásosztály részéről következetesen megvalósul.

A falusi tanítónak tudnia kell, hogy e vezetés nélkül lehetetlen a proletariátus diktatúrája, e diktatúra nélkül pedig országunk nem lehet szabad és független.

A paraszttömegeket a munkásosztállyal összekötő láncszemek egyikévé lenni — ez a falusi tanító legfőbb feladata, ha valóban szolgálni akarja népének ügyét, népe szabadságának és függetlenségének ügyét.

1925 január 6.

I. Sztálin

„Ucsitjeljszkaja Gazjéta".
(„Tanítók Ujsága") 2. sz.
1925 január 10.

Sztálin Művei. 7. köt. 3. old. (oroszul).

„DÜMOVKÁ"-RÓL

Beszéd az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt Központi Bizottsága Szervezeti Irodájának ülésén 1925 január 26-án*

Először hadd szóljak Szosznovszkijról, noha ez nem központi kérdés. Azzal vádolják, hogy a sajtóban valahol azt állította, hogy az egész szovjet gépezet, sőt a rendszer is keresztülkasul rothad. Ezeket az állításokat nem olvastam, és senki nem mutatott rá, hol írt erről Szosznovszkij. Ha valahol kijelentette volna, hogy a Szovjetek rendszere elrothad, ellenforradalmár volna.

Itt van a könyve. Ebben ezt írja: „Nem ismerem elég jól az ukrán falut és ezért nem tudom eldönteni, mennyire jellemző Dümovka valamennyi ukrán falura. Döntsenek erről azok, akik Szovjet-Ukrajnát jobban ismerik. De merem állítani, hogy Dümovka korántsem kivétel. A helyi sajtóból, a pártmunkásokkal folytatott beszélgetésekből, a parasztokkal való találkozásaimból, nehány, a kezembe került okiratból rájöttem, hogy a «dümovizmus» elemei el vannak hintve más falvakban is."

Ez nagyon enyhén van mondva, és itt szó sincs a szovjet rendszer vagy szovjet gépezet egészének semmiféle bomlásáról. Ezért a Szosznovszkij ellen az albizottság vagy egyes elvtársak részéről emelt vádak helytelenek. Akár a kormányzósági, akár a körzeti pártbizottság, akár albizottság vagy egyes

* Sztálin elvtárs ezen az ülésen a Dümovka nevű faluban (Odesszai kormányzóság, Njikolájevszkij körzet) történt események kérdésének tárgyalásával kapcsolatban szólalt fel. 1924 március 28-án Dümovkán a kulákság befolyása alatt álló bűnös elemekből összeverődött banda megölte a falusi levelező (laptudósító) tisztét betöltő Grigorij Malinovszkijt.

személyek részéről emelik ezt a vádat — mindegy, a vádat misem támasztja alá, okiratok nincsenek.

Ellenkezőleg, meg szeretném jegyezni, hogy Szosznovszkijnak ebben a tekintetben érdemei vannak. Erről senki nem szólt semmit. A „Právda" érdemét, Szosznovszkij érdemét, Djemján Bjednij érdemét — azt, hogy volt elég bátorságuk kiragadni egy darab eleven valóságot és bemutatni azt az egész országnak —, ezt az érdemet feltétlenül méltányolni kell. Erről kell beszélni, nem pedig arról, hogy túlfeszítették a húrt.

Azt mondják, hogy Szosznovszkij túlfeszítette a húrt. De olyan esetekben, amikor általános elhajlás van a hivatalosság felé, miközben a fekélyek mégiscsak ott rejlenek valahol és rontják az egész munkát, ilyen esetekben igenis túl kell feszíteni a húrt. Feltétlenül kell. Ez elkerülhetetlen. Ebből csak haszon származik. Természetes, hogy egyeseket megsért az ember, de ez használ az ügynek. Egyes személyek némi megsértése nélkül pedig nem tudunk javítani a dolgokon.

Az alapvető kérdés ebben az ügyben szerintem nem az, hogy meggyilkolták a falusi levelezőt, még csak az sem, hogy nálunk Dümovka van — mindez nagyon rossz, de nem az a dolog lényege. A lényeg az, hogy helyi pártmunkásaink itt-ott a falun, a járásban, a kerületben, a körzetben csak Moszkva felé néznek, s nem kívánnak a parasztság felé fordulni, mert nem értik, hogy nem elegendő Moszkvával rendben lenni, tudni kell a parasztsággal is megférni. Ebben rejlik falusi pártmunkánk alapvető hibája, alapvető veszélye.

A pártmunkások közül sokan azt mondják, hogy nálunk a központban divattá lett új hangokat hallatni a faluról, hogy ez diplomácia a külvilág számára, hogy bennünk nincsen komoly és megingathatatlan szándék, hogy falusi politikánkat megjavítsuk. Ez az, amit a legveszélyesebbnek tartok. Ha vidéki elvtársaink nem akarják elhinni, hogy komolyan hozzáfogtunk ahhoz, hogy pártmunkásainkat a faluval, a parasztsággal szemben tanusítandó új magatartásra szoktassuk rá, ha ezt nem fogják fel, nem akarnak hinni ebben — ez komoly veszély. Legyőzni a helyi pártmunkások e hangulatát, éles fordulatot elő-

idézni, hogy a faluval kapcsolatos politikánkat úgy vegyék, hogy az komoly, feltétlenül szükséges — ez kell most nekünk.

Három szövetségesünk van: a nemzetközi proletariátus, amely nem siet a forradalommal; a gyarmatok, amelyek igen lassan ébredeznek, és a parasztság. A negyedik szövetségesről, vagyis az ellenségeink táborában lezajló összeütközésekről, most nem beszélek. Mikor bontakozik ki a nemzetközi forradalom — ezt nehéz megmondani, de amikor kibontakozik, ez döntő dolog lesz. Mikor rázzák fel magukat a gyarmatok — ezt is nehéz megmondani — ez nagyon komoly és nehéz kérdés, nem mondhatunk semmi határozottat. A parasztsággal pedig most dolgozunk — ez a harmadik szövetségesünk, mégpedig olyan szövetségesünk, amely azonnal közvetlen segítséget nyújt, hadsereget, gabonát stb. ad. Ezzel a szövetséggessel, vagyis a parasztsággal együtt dolgozunk, vele együtt építjük a szocializmust, jól-rosszul, de építjük és nekünk tudnunk kell értékelni ezt a szövetséget éppen most, különösen most.

Ezért helyezzük most munkánk előterébe a parasztság kérdését.

Meg kell mondanom, hogy politikánk mai iránya új irány, amely a faluval kapcsolatos politikánk új vonalát jelöli ki a szocializmus építése ügyében. Az elvtársak ezt nem akarják megérteni. Ha ezt az alapvető dolgot nem értjük meg — nem indul meg nálunk semilyen munka, nem lesz nálunk semilyen szocialista építkezés. És minthogy elvtársaink, megfeledkezve erről az alapvető dologról, elsősorban olyanféle — hogy úgymondjam — szakhivatali megfontolásaiktól vezéreltetik magukat, melyek szerint Moszkva felé mindent kedvező színben kell feltüntetni, mintha nálunk minden rendben volna, hogy el kell takarni a fekélyeket, hogy nincs szükség kritikára, mert az rontja a helyi hatóságok, a helyi pártmunkások hitelét — minthogy ilyen hangok vannak — ebben a legkomolyabb veszély alapját látom. Ezzel végezni kell és meg kell mondanom az elvtársaknak, hogy nem kell félni, ha egy darabka életet napfényre hoznak, akármilyen kellemetlen is az. Elvtársainkkal egy fordulatot kell elvégeztetnünk abban az értelemben,

hogy arccal ne csak Moszkva felé forduljanak, hanem megtanuljanak arccal a felé a parasztság felé is fordulni, amelyet szolgálnak, ne takarják el a fekélyeket, hanem ellenkezőleg segítsenek nekünk abban, hogy feltárjuk hibáinkat, leküzdjük azokat és azon az úton vezethessük a munkát, amelyet a párt most kijelölt.

Egy a kettő közül (már nem egyszer beszéltem erről): vagy a pártonkívüli parasztsággal együtt, helyi szovjet- és pártmunkásainkkal együtt magunk fogjuk magunkat bírálni, hogy megjavítsuk, vagypedig felgyülemlik a parasztok elégedetlensége és felkelés formájában kitör. Gondoljanak arra, hogy az új viszonyok alapján, a „nep" körülményei között egy új Tambov vagy egy új Kronstadt* egyáltalán nem lehetetlen. A kaukázusontúli grúziai felkelés** komoly figyelmeztetés volt. Ilyen felkelések a jövőben is lehetségesek, ha nem tanuljuk meg leküzdeni és feltárni fekélyeinket, ha kifelé azt a látszatot keltjük, hogy minden rendben van.

Ezért gondolom, hogy itt nem egyes, munkánk fogyatékosságait feltáró írók hiányosságairól és túlkapásairól kell beszélnünk, hanem azok érdemeiről.

Itt át kell térnem íróink és tudósítóink kérdésére. Azt hiszem elérkeztünk ahhoz az időszakhoz, amikor falusi építőmunkánk javításának ügyében, hibáink kiderítésének ügyében, tehát a szovjet munka javításának és tökéletesítésének ügyében a munkástudósítók és falusi tudósítók egy rendkívül fontos emelő szerepét tölthetik be. Ezt talán nem értjük meg mindannyian, de előttem világos, hogy munkánk megjavításának éppen ezzel kell kezdődnie. Ezek az általában fogékony, az igazság tüzétől lángoló, leleplezni, hibáinkat minden áron javítani kívánó emberek, akik nem félnek a golyótól — ezeknek az embereknek kell szerintem az egyik alapvető emelő szerepét be-

* A Tambovi kormányzóságban lezajlott kulákfelkeléseket (1919—1921) s a kronstadti felkelést (1921 március) fehérgárdisták, eszerek, mensevikek és idegen államok ügynökei szervezték.

** Lásd a jegyzetet 36. old

tölteniök hibáink kiderítésében és helyi párt-, valamint szovjet építőmunkánk megjavításában.

Ezért kell figyelni ezeknek az elvtársaknak hangjára, nem pedig ócsárolni sajtónk munkásait. Általuk, mint valami barométer segítségével, amely közvetlenül tükrözi építőmunkánk hibáit, nagyon sokat tudnánk kideríteni és kijavítani.

A Központi Ellenőrző Bizottsággal kapcsolatban azt gondolom, hogy a Központi Ellenőrző Bizottság általában helyes határozatot hozott — egyet s mást talán kellett volna módosítani, máskép fogalmazni.

A sajtóban úgy kell kifejteni Dümovka ügyét, hogy az elvtársak megértsék, honnan ered mindez. Nem az a lényeg, hogy megölték a falusi laptudósítót, s még kevésbbé az, hogy a körzeti vagy kormányzósági pártbizottság titkárát meg ne sértsük, hanem az, hogy rendes kerékvágásba hozzuk építő szocialista munkánk megjavításának ügyét a falun. Ez a fő. Erről van szó.

Sztálin. A parasztkérdés.
Moszkva—Leningrád 1925.
Sztálin Művei. 7. köt. 19—24. old. (oroszul).

A PROLETARIÁTUS ÉS PARASZTSÁG KÉRDÉSÉHEZ

Beszéd az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt moszkvai szervezetének XIII. kormányzósági konferenciáján
1925 január 27-én

Elvtársak! Néhány szót akarok szólni annak a politikának alapjairól, amelyet a párt a parasztság irányában most megkezdett. A parasztság kérdésének különösen nagy jelentősége az adott pillanatban nem kétséges. Sőt, sokan túlzásba esve azt mondják, hogy új korszak következett be — a parasztság korszaka. Mások úgy kezdték értelmezni az „arccal a falu felé" jelszót, mintha ez azt mondaná, hogy a városnak hátat kell fordítani. Egyesek pedig még arra az állításra is vetemedtek, hogy ez politikai „nep". Erre természetesen nem kell ügyet vetnünk. Mindez természetesen túlzás. De ha eltekintünk ezektől a túlzásoktól, egyvalami megmarad, mégpedig az, hogy a parasztság kérdése az adott pillanatban, éppen most, különösen nagy jelentőségre tesz szert.

Miért? Mi ennek az oka?

Ennek két oka van. Az alapvető okokról beszélek.

Hogy a parasztkérdés nálunk az adott pillanatban különösen nagy jelentőségre tett szert, annak első oka az, hogy a Szovjethatalom szövetségesei közül, a proletariátus valamennyi alapvető szövetségese közül — ilyen pedig, szerintem, négy van — a parasztság az egyetlen szövetséges, amely *máris* közvetlen segítséget nyujthat forradalmunknak. Éppen most, az adott pillanatban nyujtott közvetlen segítségről van szó. A többi szövetséges, habár nagy jövőjük van és forradalmunk legnagyobb tartalékai, most, sajnos, mégsem tud közvetlen segítséget nyujtani hatalmunknak, államunknak.

Melyek ezek a szövetségesek?

Az első szövetséges, legfontosabb szövetségesünk — a fejlett országok proletariátusa. Az élenjáró proletariátus, Nyugat pro-

letariátusa — nagyszerű erő, forradalmunk és hatalmunk leghűségesebb és legfontosabb szövetségese. De sajnos, a helyzet olyan, a fejlett kapitalista országokban a forradalmi mozgalom állapota olyan, hogy Nyugat proletariátusa most nem tud nekünk közvetlen és döntő segítséget nyujtani. Közvetett, erkölcsi támogatását élvezzük, és ennek értékét szóval ki sem lehet fejezni, ez felbecsülhetetlen — annyira fontos ez a segítség. De ez mégsem az az egyenes és közvetlen segítség, amelyre most szükségünk van.

A második szövetséges — a gyarmatok, az elnyomott népek a fejlettebb országok által elnyomott fejletlen országokban. Ez, elvtársak, forradalmunk óriási tartaléka. De túlságosan lassan szedelődzködik. Közvetlenül segítségünkre jön, de láthatólag nem egyhamar érkezik meg. És éppen ezért nem bír azonnal közvetlen segítséget nyujtani nekünk szocialista építésünkben, a hatalom megszilárdítása és a szocialista gazdaság felépítése ügyében.

Van egy harmadik szövetségesünk, amely megfoghatatlan, személytelen, de a legnagyobb mértékben fontos. Ez azok az összeütközések és ellentmondások a kapitalista országok között, amelyek személytelenek, de feltétlenül hatalmunk és forradalmunk hatalmas támaszai. Ez furcsának tűnhet, azonban tény, elvtársak. Ha a tőkés országok két fő koalíciója 1917-ben, az imperialista háború idején nem vívott volna élet-halálharcot egymás ellen, ha nem ragadták volna torkon egymást, nem lettek volna elfoglalva önmagukkal, úgyhogy nem volt szabad idejük harcolni a Szovjethatalom ellen — a Szovjethatalom aligha állta volna meg akkor a helyét. A harcok, az összeütközések és a háborúk ellenségeink között — ezek, ismétlem, nagy szövetségeseink. Hogyan állunk ezzel a szövetséggel? A helyzet az, hogy a világtőke a háború után, miután néhány válságon keresztülment, lábadozni kezdett. Ezt el kell ismerni. A főbb győztes országok — Anglia és Amerika — annyira megerősödtek, hogy anyagi lehetőségük nyílt nemcsak arra, hogy otthon többé-kevésbbé elviselhetővé tegyék a tőke ügyét, hanem arra is, hogy vért ömlesszenek Franciaországba, Németországba, és más tőkés

országokba. Ez a helyzet egyik oldala. És ez az oldal arra vezet, hogy a tőkés országok közötti ellentmondások egyelőre nem abban a fokozott ütemben fejlődnek, amellyel közvetlenül a háború után fejlődtek. Ez előny a tőke számára és hátrány számunkra. De ennek a folyamatnak egy másik oldala, ellenkező oldala is van. Az ellenkező oldal pedig abban van, hogy amellett a viszonylagos szilárdság mellett, amelyet a tőke egyelőre meg tudott teremteni, az ellentmondások a kölcsönös viszonyok másik végén, az ellentmondások a kizsákmányoló vezető országok és a kizsákmányolt elmaradott országok, gyarmatok és függő országok között egyre jobban kiéleződnek és elmélyülnek és azzal fenyegetnek, hogy új, „váratlan" irányból hiúsítják meg a tőke „munkáját". Az egyiptomi és szudáni válság — nyilván olvastak erről a lapokban —, továbbá egész gócai az ellentmondásoknak Kínában, amelyek összeveszíthetik a mai „szövetségeseket", levegőbe röpíthetik a tőke hatalmát, számos újabb ellentmondás-góc Észak-Afrikában, ahol Spanyolország elveszíti Marokkót, amely felé Franciaország nyujtja a kezét, de amelyet nem vehet el, mert Anglia nem engedi meg, hogy Franciaország ellenőrizze Gibraltárt — mindezek olyan tények, amelyek sok tekintetben emlékeztetnek a háborúelőtti időszakra és amelyek feltétlenül fenyegetik a nemzetközi tőke „építő munkáját".

Ezek a pluszok és mínuszok az ellentmondások fejlődésének általános mérlegében. De mivel a tőke pluszai ezen a téren egyelőre fölényben vannak a mínuszokkal szemben és mivel máról-holnapra nem várható katonai összeütközés a kapitalisták között, világos, hogy harmadik szövetségesünkkel még mindig nem úgy áll a helyzet, ahogyan azt mi szeretnénk.

Marad a negyedik szövetséges — a parasztság. Itt van mellettünk, vele élünk, vele együtt építjük az új életet, jól vagy rosszul, de vele együtt. Ez a szövetséges, mint önök is tudják, nem nagyon erős, a parasztság nem olyan megbízható szövetséges, mint a kapitalisztikusan fejlett országok proletariátusa. De mégis szövetséges, és valamennyi szövetséges közül az egyetlen, amely azonnal nyujt és nyujthat nekünk közvetlen segítséget, amelyért cserébe megkapja a mi segítségünket.

Ezért tesz szert különösen nagy jelentőségre a parasztság kérdése éppen az adott pillanatban, amikor a forradalmi és minden egyéb válságok fejlődésének menete valamelyest meglassudott.

Ez a parasztkérdés különösen nagy jelentőségének első oka.

Annak, hogy az adott pillanatban a parasztság kérdését helyezzük politikánk élére, második oka az, hogy a szocializmus alapját és hatalmunk alapját alkotó iparunk a belső, a paraszti piacra támaszkodik. Nem tudom, mi lesz a helyzet, amikor iparunk teljesen kifejlődik, amikor megbirkózunk a belső piaccal és amikor felmerül előttünk a külső piac meghódításának kérdése. Márpedig ez a kérdés a jövőben fel fog merülni — ebben nincs mit kételkedniök. Aligha nyílik majd a jövőben módunk arra számítani, hogy a nálunk tapasztaltabb tőkétől elvegyük a nyugati külső piacokat. De ami a keleti piacokat illeti — a Kelethez fűződő viszonyunkat nem lehet rossznak tekinteni, s ez a viszony még javulni fog —, itt kedvezőbb feltételeink lesznek. Kétségtelen, hogy textiláruk, védelmi eszközök, gépek és egyebek lesznek azok az alapvető termékek, amelyekkel a tőkésekkel versenyezve a Keletet el fogjuk látni. De ez iparunk jövőjére vonatkozik. Ami a jelent illeti, amikor paraszti piacunknak még harmadrészét sem merítettük ki, most, az adott pillanatban, fő kérdés a belső piac és elsősorban a paraszti piac kérdése. Éppen azért, mert az adott pillanatban a paraszti piac iparunk legfontosabb alapja, éppen azért nekünk, mint hatalomnak és nekünk, mint proletariátusnak érdekünk az, hogy minden eszközzel javítsunk a parasztság helyzetén, javítsunk a parasztság anyagi helyzetén, növeljük a parasztság vásárlóerejét, megjavítsuk a kölcsönös viszonyt a proletariátus és a parasztság között, megszervezzük azt a munkás-paraszt összefogást, amelyről Lenin beszélt, de amelyet mégsem szerveztünk még meg úgy, ahogy kell.

Innen ered tehát a második oka annak, hogy nekünk, mint pártnak, az adott pillanatban előtérbe kell helyeznünk a parasztság kérdését, hogy különös figyelmet és különös gondoskodást kell tanusítanunk a parasztság irányában.

Ezek a parasztság kérdésében követett pártpolitikánk előfeltételei.

A baj, elvtársak, csak az, hogy sok elvtársunk nem érti vagy nem akarja megérteni e kérdés egész fontosságát.

Gyakran mondják: Moszkvában vezetőink között divattá vált, hogy a parasztságról beszéljenek. Ez nyilván nem komoly valami. Ez — diplomácia. Moszkvának szüksége van arra, hogy ezeket a beszédeket a külvilág számára elmondják. De mi folytathatjuk a régi politikát. Ezt mondják egyesek. Mások azt mondják, hogy a parasztságról szóló beszédek — puszta szóbeszédek. Ha a moszkvaiak nem irodákban ülnének, hanem kiutaznának a helyszínre, meglátnák, hogy mi a parasztság és hogyan szedik be az adót. Ilyen beszédeket kell hallanunk. Azt hiszem, elvtársak, hogy a minket fenyegető veszélyek közül a legkomolyabb az, hogy helyi pártmunkásaink nem értik meg az előttünk álló feladatokat.

Egy a kettő közül:

Vagy megértik a helyszínen levő elvtársaink a parasztság kérdésének egész komolyságát — és akkor valóban hozzáfognak a parasztságnak építőmunkánkba való bevonásához, a parasztgazdaság megjavításához és a munkás-paraszt összefogás megerősítéséhez; vagy az elvtársak nem értik ezt meg — és akkor a dolog vége a Szovjethatalom bukása lehet.

Ne gondolják az elvtársak, hogy bárkit is ijesztgetni akarok. Nem, elvtársak, ijesztgetni nincs miért s nincs is értelme. A kérdés nagyon is komoly, és úgy kell kezelnünk, ahogyan komoly emberekhez illik.

Amikor az elvtársak Moszkvába jönnek, gyakran igyekeznek kedvező színben feltüntetni a dolgokat — azt mondják, nálunk a falun minden a legnagyobb rendben van. Ettől a bürokratikus megelégedettségtől néha émelyeg az ember gyomra. Hiszen világos, hogy rend nincs és nem is lehet. Világos, hogy vannak hiányosságok, amelyeket nem félve a kritikától fel kell tárni, és amelyeket azután ki kell küszöbölni. Hiszen így áll a kérdés: vagy módot adunk mi, az egész párt, a pártonkívüli parasztoknak és munkásoknak arra, hogy bíráljanak bennünket,

vagy felkelés útján jönnek bennünket bírálni. A grúz felkelés — bírálat volt. A tambovi felkelés — szintén bírálat volt. A kronstadti felkelés — ez talán nem bírálat? Egy a kettő közül: vagy lemondunk a bürokratikus megelégedettségről és az ügy bürokratikus kezeléséről, nem fogunk félni a bírálattól és megengedjük, hogy a pártonkívüli munkások és parasztok, tehát azok, akik a saját bőrükön érzik hibáink következményeit, bíráljanak bennünket; vagy nem tesszük ezt, az elégedetlenség felgyülemlik, növekszik, és akkor felkelés útján indul meg a bírálat.

A legnagyobb veszély most abban van, hogy sok elvtársunk az adott pillanatban nem érti a helyzet e sajátosságait.

Van-e ennek a kérdésnek — a parasztság kérdésének — valamilyen kapcsolata a trockizmus kérdésével, azzal a kérdéssel, amelyet önök itt megvitattak? Kétségtelenül van.

Mi a trockizmus?

A trockizmus annyi, mint nem hinni forradalmunk erejében, nem hinni a munkások és parasztok szövetségének ügyében, nem hinni a munkás-paraszt összefogás ügyében. Mi most a mi alapvető feladatunk? Az, hogy Iljics szavaival élve, a „nep" Oroszországát szocialista Oroszországgá tegyük. Meg lehet-e valósítani ezt a feladatot, ha nem valósítjuk meg a munkás-paraszt összefogást? Nem, nem lehet. Meg lehet-e valósítani a munkás-paraszt összefogást, a munkások és parasztok szövetségét, ha nem zúzzuk szét az e szövetség iránti hitetlenség elméletét, vagyis a trockizmus elméletét? Nem, nem lehet. A következtetés világos: aki győztesként akar kikerülni a „nep"-ből, annak el kell temetnie a trockizmust, mint eszmei áramlatot.

Iljics az októberben lezajlott forradalom előtt gyakran mondotta, hogy valamennyi eszmei ellenfél közül a legveszélyesebbek a mensevikek, mert meg akarják rendíteni a hitet Október győzelmében. Ezért — mondotta —, ha nem zúzzuk szét a mensevizmust, nem vívhatjuk ki Október győzelmét. Azt hiszem, van némi hasonlatosság az akkori, októberi időszak mensevizmusa és a mostani, a „nep"-időszak trockizmusa között. Azt hiszem, hogy az adott pillanatban, Október győzelme után, a „nep" mai viszonyai között, a kommunizmus valamennyi eszmei

áramlata közül a legveszélyesebbnek a trockizmust kell tekintenünk, mert meg akarja rendíteni a hitet forradalmunk erejében, a munkások és parasztok szövetségének ügyében, abban, hogy a „nep“ Oroszországát szocialista Oroszországgá alakítjuk át. Ezért, ha nem zúzzuk szét a trockizmust, nem vívhatjuk ki a győzelmet a „nep“ viszonyai között, nem érhetjük el, hogy a mai Oroszország szocialista Oroszországgá alakuljon át.

Ez az összefüggés a pártnak a parasztság irányában folytatott politikája és a trockizmus között.

„Právda“ 24. sz.
1925 január 30.
Sztálin Művei. 7. köt. 25—33. old. (oroszul).

A FALUSI KOMSZOMOL-AKTÍVÁRÓL

Beszéd az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt Központi Bizottsága Szervezeti Irodájának 1925 április 6-i ülésén

Elvtársak! Az első feladat az, hogy megadjuk az Ifjúsági Szövetségnek alapvető proletár magvát, mint olyan magot, amely az egész Szövetséget vezeti. Az előadó erről a kérdésről nem beszélt. És ez nem is csoda, mert a komszomol falusi munkájáról van szó, nem pedig a proletár magról. De ez nem változtat azon, hogy a proletár mag biztosítása a komszomol alapvető feladata maradt. Azt hiszem, hogy az ezirányú munka a komszomolban többé-kevésbbé eredményesen folyik. Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy a munkásifjúság bevonása a komszomolba sikeresen folyik és nincs messze az az idő, amikor a Szövetség az egész munkásifjúságnak legalább kilenctized részét felöleli.

A második feladat: a proletár mag funkcionáriusainak helyes elosztása a Szövetség gócaiban és fő kerületeiben azért, hogy biztosítsuk az ifjúság paraszti részének valóságos vezetését e mag erői által. Abból indulok ki, hogy az ifjúság paraszti része mennyiségi tekintetben felülmúlja proletár részét. Abból indulok ki, hogy az ifjúság proletár erői nem elegendők ahhoz, hogy egyenlően oszthassák el őket a Szovjetunió valamennyi járásában és aljárásában. Ezeket az erőket ezért úgy és azokra a pontokra kell elhelyezni, ahonnan a legkönnyebben lehetne biztosítani a parasztifjúság vezetését. Nem hiszem, hogy a komszomol ezt a feladatot ugyanolyan eredményesen teljesítette, mint az elsőt. De mégis van okunk feltételezni, hogy a komszomol az e feladat végrehajtására irányuló munkát teljes erővel végzi és a közeljövőben ez a munka meg is fogja hozni gyümölcsét.

A harmadik feladat: biztosítani kell a komszomol számára a parasztifjúság nagyszámú aktíváját a falun, politikai nevelést kell adni ennek az aktívának, a proletár politika meghonosító-

jává kell tenni a faluban és olyan cementté kell változtatni, amely összeköti a proletariátust a parasztság dolgozó tömegeivel. Ez nehéz és a legnagyobb mértékben bonyolult feladat. Teljesen lehetetlen rövid idő alatt megoldani ezt a feladatot. A komszomol proletár magvának óriási munkájára és roppant erőfeszítéseire van szükség ahhoz, hogy megbirkózzék ezzel a feladattal. De meg kell oldani, bármibe kerüljön is. Mert enélkül nem lehetséges sem a komszomol megerősítése, sem a munkások és parasztok összefogásának biztosítása.

De hogyan biztosítjuk a komszomol számára a paraszti aktívát, hogyan neveljük ezt az aktívát és hogyan érjük el, hogy a proletár politika meghonosítója legyen a falun?

Azt mondják, hogy a komszomolban csupán falusi sejttitkár is legalább 27.000 van. Azt mondják, hogy a sejttitkárokon kívül még a szövetkezetekben, a Szovjetekben, a parasztbizottságokban, a kulturális intézményekben és másutt is vannak aktív komszomol-munkások. Azt mondják, hogy mindez együttvéve legalább 100.000 főnyi falusi komszomol-aktívát tesz ki. Igaz-e mindez — nehéz megmondani. De ha mindez igaz, akkor meg kell mondanom, hogy ez az aktíva hozzáértő felhasználással hatalmas erő lehet, amely csodára képes. Ez a körülmény annál is inkább fontos, mert a párt a falun jelenleg sokkal kisebb létszámú aktívával rendelkezik.

A kérdés tehát ez: *hogyan kell nevelni ezt a nagyszámú aktívát, hogyan kell a proletár politika meghonosítójává tenni a faluban, nem szavakban, hanem a valóságban.*

Erre itt nem akarok kimerítő választ adni. Ilyen rövid beszéd keretében erre nincs semmi lehetőség. De rövid beszédben is teljesen lehetséges megjelölni néhány alapvető feltételt, amely szükséges, hogy e feladathoz helyesen nyúljunk hozzá. Melyek ezek a feltételek? Legalább nyolc ilyen feltétel van.

Először. Az ifjúság falusi aktíváját el kell látni népszerű brosúrákkal és kézikönyvekkel, amelyek megmagyarázzák a Szovjethatalomnak a szegényparasztság érdekében kiadott rendeleteit. Szükséges, hogy ez az aktíva kívülről tudja ezeket a rendeleteket, meg tudja magyarázni a szegényparasztságnak és

meg tudja védelmezni a szegényparasztság érdekeit ezeknek a rendeleteknek alapján a kulákok túlerejével szemben. Azt hiszem, hogy e rendeletek nemismerése és rendszeres megszegésük a „vagyonosok hatalma által" a falun — az egyik legtőbb baj a mostani falusi viszonyokban. A falusi komszomol-aktívának őrködnie kell a forradalmi törvényesség fölött. Szívvel-lélekkel a szegényparasztság mellett kell állnia a faluban. Ez a feladat kétségtelenül egyszerű és prózai. Kétségtelen, hogy sokkal könnyebb a világforradalomról fecsegni, mint megvalósítani ezt a szovjet rendeletekkel kapcsolatos egyszerű és hétköznapi feladatot. De az is kétségtelen, hogy enélkül minden munkás-paraszt összefogás lehetetlen.

Másodszor. Az ifjúság falusi aktíváját el kell látnunk az elemi agronómiai ismeretekkel foglalkozó népszerű brosűrákkal. Szükséges, hogy ez az aktíva tanulmányozza a mezőgazdaságot, megismerkedjék tökéletesítésének módjaival és meg tudja adni a parasztnak a szükséges felvilágosításokat ezen a téren. A paraszt gyakran nem veszi komolyan a komszomol-ifjút, kigúnyolja. Ez azért történik, mert a paraszt a gazdaságtól elszakadottnak, tudatlannak, naplopónak tartja. Innen a feladat — közelebb hozni a komszomol-ifjút a mezőgazdasághoz és összekapcsolni vele. A komszomol-aktivista csak abban az esetben vívhatja ki a paraszt megbecsülését és bizalmát, ha összeforr a mezőgazdasággal, ha megtanult hasznos tanácsokat adni a paraszti gazdaság fellendítésére, tökéletesítésére és megerősítésére. Ez természetesen nem könnyű dolog és talán unalmas is. De ez nem változtat azon, hogy ez a dolog szükséges a parasztság bizalmának kivívásához.

Harmadszor. A falusi aktívát el kell látni a mezőgazdasági adót, a helyi költségvetést és az ország pénzügyi helyzetét ismertető népszerű brosűrákkal. Az adó és a helyi költségvetés — ma a legfontosabb dolog a faluban. Ezen a téren ma számtalan visszaélés történik. Hogyan vessük ki az adókat, hogy a szegényparasztot ne sértsük meg, a kulák pedig ne szabaduljon meg az adóterhektől; hogyan kell felhasználni a helyi költségvetés rendelkezésére álló pénzeket és milyen szükségletekre; hogyan kell

elérni, hogy az ezen a téren történő visszaéléseket feltárjuk és kiirtsuk — mindezek olyan kérdések, amelyeket a komszomol-aktivista nem hagyhat figyelmen kívül. Beleavatkozni mindezekbe a dolgokba és segítségére menni a dolgozó parasztnak — ez a feladat. Ez a feladat szintén nem könnyű és korántsem szórakoztató. De enélkül nincs és nem is lehet semmiféle szovjet építés a faluban.

Negyedszer. A falusi komszomol-aktívát el kell látni a szovjet építésnek, a Szovjetek felélénkítésének és a parasztságnak a falu, az aljárás, a kerület, a járás stb. igazgatásába való bevonása kérdéseit megvilágító népszerű kézikönyvekkel. Szükséges, hogy a komszomol-aktivista kívülről tudja a szabályzatokat: a helyi Szovjetek jogairól és kötelességeiről, a parasztok jogairól és kötelességeiről a helyi Szovjetekkel kapcsolatban, a választási rendszerről, a választások végrehajtásának rendjéről stb. Meg kell magyarázni a parasztságnak a párt és a Szovjethatalom falusi politikáját, el kell érni, hogy ezt a politikát becsületesen és lelkiismeretesen megvalósítsák — ez a feladat. E nélkül gondolni sem lehet a bizalom kivívására a parasztság körében, a paraszti aktíva kibővítésére, a proletárdemokrácia meghonosítására a falun.

Ötödször. A komszomol falusi aktíváját el kell látni a mezőgazdasági hitel- és fogyasztási szövetkezeteket, az arteljeket és általában a kollektív gazdaságokat ismertető népszerű brosúrákkal. Szükséges, hogy a komszomol-aktivista be tudja vonni a parasztságot a szövetkezeti rendszer meghonosításába a falun. Ez a legnagyobb mértékben nehéz és bonyolult feladat, de feltétlenül szükséges ahhoz, hogy a falut bekapcsoljuk a szocialista építésbe. A mezőgazdasági és hitelszövetkezetnek ma elsőrendű jelentősége van a paraszt számára. Elérni azt, hogy a szövetkezet a parasztság szívügye legyen — ez a feladat. Ugyanekkor fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a mezőgazdasági felszerelés hiánya a szegényparaszti rétegeknél a falun különleges helyzetet teremt, amely kedvező az arteljek és kollektív gazdaságok megalakítására, ha az állami hitelintézetek bizonyos segítséget nyujtanak ehhez. A feladat az, hogy a szegényparaszti rétegeknek

módjukban legyen megkapni a megfelelő kedvezményes hitelt. A komszomol-aktívista nem hagyhatja figyelmen kívül ezeket az életbevágó kérdéseket.

Hatodszor. A falusi komszomol-aktívát el kell látnunk a falusi kulturális építésre — az olvasószobák fejlesztésére, az írástudatlanság felszámolására stb. — vonatkozó szükséges útmutatásokkal és anyagokkal. A komszomol-aktívista legyen a Szovjetek és általában a falusi kulturális erők természetes segítőtársa a szovjet kultúra meghonosításában — ez a feladat.

Hetedszer. A falusi komszomol-aktívának legyenek pontos útmutatásai a komszomol-ifjak jogairól és kötelességeiről, a komszomol és a párt, a Szovjetek és a komszomol közötti viszonyról. Szükséges, hogy komszomol-aktívista úgy tekintse magát, mint a párt és a Szovjethatalom segítőtársát a faluban. A faluban a parancsnokolgatást, a garázdálkodásokat a szovjet választások idején, a párt-, szövetkezeti és szovjet szervezetek megkerülésére irányuló kísérleteket, a szertelenségeket az úgynevezett vallásellenes propagandában — mindezt haladéktalanul abba kell hagyni és meg kell szüntetni, mint olyan dolgokat, amelyek meggyalázzák a komszomol zászlaját és teljesen méltatlanok a komszomol-ifjú elnevezéshez. Kíméletlen harc ezek ellen a tűrhetetlen jelenségek ellen és a helyes viszony megteremtése a komszomol és a szovjet- és pártszervezetek között — ez a feladat.

Nyolcadszor. A falusi komszomol-aktívát el kell látni népszerű brosúrákkal a munkás- és paraszt szövetségről, e szövetség értelméről és jelentőségéről, a proletárdiktatúráról, a kommunizmus alapjairól, végül az Októberi Forradalom történetéről és arról, hogyan éltek a parasztok azelőtt, a cár és a földesurak idejében, hogyan élnek most és hogy fognak élni, ha a munkás-paraszt összefogás megerősödik és a szocializmus megvalósul. A komszomol-aktívistának egyáltalán nem szabad alkalmazkodnia a paraszt előítéleteihez. Számolni ezekkel az előítéletekkel és alkalmazkodni hozzájuk — ez két különböző dolog. A komszomol-ifjúnak tudnia kell kommunista nyelven beszélni a paraszttal. Konkrét tényekkel kell tudnia meggyőzni a parasztot arról, hogy a szocializmuson kívül nincs menekvés számára.

Ezek azok a feltételek, amelyeknek teljesítése szükséges ahhoz, hogy politikai nevelést adjunk a komszomol falusi aktívájának és hogy a proletárpolitika meghonosítójává tegyük a faluban.

A komszomol Központi Bizottságának az a feladata, hogy megkönnyítse és ellenőrizze e feladatok megvalósítását.

Beszélnek arról, hogy a komszomol rendkívül erőteljes növekedése veszélyes a falun. Beszélnek arról, hogy a parasztifjúság özönlik a komszomolba. Kétségtelen, hogy itt van bizonyos veszély. De az is kétségtelen, hogy a komszomolnak nem kell feltétlenül félnie ettől a veszélytől, ha becsülettel teljesíteni tudja a fent felsorolt feladatokat. Százezernyi komszomol-aktíva a falun — ez olyan erő, amelynek nem lehet veszélyes a paraszti ifjúság semilyen beözönlése sem. Csak az kell, hogy erélyes munkát fejtsünk ki ennek az aktívának politikai nevelésére. Csak az kell, hogy hozzáértően irányítsuk ennek az aktívának a munkáját a munkások és parasztok szövetségének megerősítésére. Csak az kell, hogy felhasználjuk ezt az aktívát a parasztságnak az új szovjet építésbe való bevonásra.

Tehát: *a)* a proletár magnak, mint fő vezetőerőnek biztosítása a komszomolban; *b)* e mag aktív erőinek elhelyezése a Szovjetunió legfontosabb vidékein e vezetés szempontjából; *c)* az ifjúság falusi aktívájának nevelése a proletárpolitika falusi biztosítása szellemében — ezek a komszomol soronlevő feladatai általában és a komszomol Központi Bizottságának különösen.

Ha szem előtt tartjuk ezeket a feladatokat és a mindennapi munka során teljesítjük azokat, nem kell félnünk azoktól a veszélyektől, amelyek a komszomol előtt állanak a falun.

„Právda" 86. sz.
1925 április 15.
Sztálin Művei 7. köt. 77—84. old. (oroszul).

A SZOCIALIZMUS SORSA A SZOVJETUNIÓBAN

„Az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt XIV. konferenciája munkájának eredményeihez" című, az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt moszkvai szervezetének aktivája előtt 1925 május 9-én tartott előadás negyedik fejezete

Áttérek a negyedik kérdéscsoportra.

Mindeddig pártkonferenciánknak a Kommunista Internacionálét közvetlenül érintő kérdésekről hozott határozatairól beszéltem. Most áttérünk azokra a kérdésekre, amelyek közvetlen kapcsolatban vannak mind a Kommunista Internacionáléval, mind az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párttal és amelyek ilyképpen összekötő láncszemek a külpolitikai és belpolitikai kérdések között.

Hogyan kell tükröződnie a kapitalizmus ideiglenes megszilárdulásának a szocializmus sorsán országunkban? Nem vége vagy a vég kezdete-e ez a megszilárdulás a szocialista építés számára országunkban?

Általában fel tudjuk-e saját erőnkkel építeni a szocializmust technikai és gazdasági tekintetben elmaradt országunkban, ha a kapitalizmus más országokban többé-kevésbbé huzamos ideig fennmarad?

Meg lehet-e teremteni a teljes biztosítékot az intervenció veszélye, s így tehát a régi rend restaurálása ellen országunkban, amikor fennáll a kapitalista környezet, amely méghozzá meg is szilárdult az adott pillanatban?

Mindezek olyan kérdések, amelyek elkerülhetetlenül felmerülnek előttünk a nemzetközi viszonyok terén beállott új helyzettel kapcsolatban. Ezeket a kérdéseket nem mellőzhetjük, pontos és határozott választ kell adnunk rájuk.

Országunk az ellentmondások két csoportját képviseli. Az ellentmondások egyik csoportja — a belső ellentmondások, ame-

lyek a proletariátus és a parasztság között állanak fenn. Az ellentmondások másik csoportja — a külső ellentmondások, amelyek országunk mint a szocializmus országa és az összes többi ország mint a kapitalizmus országai között állanak fenn.

Vizsgáljuk meg ezt a két ellentmondás-csoportot különkülön.

Hogy bizonyos ellentmondás van a proletariátus és a parasztság között — ezt természetesen nem lehet tagadni. Elegendő emlékeztetni mindarra, ami nálunk történt és történik a mezőgazdasági terményárak politikájával, a rögzített árakkal, az iparcikkek árainak csökkentésére irányuló kampánnyal kapcsolatban stb., hogy megértsük ezeknek az ellentmondásoknak egész valóságát. Két alapvető osztály áll előttünk: a proletárok osztálya és a magántulajdonosok osztálya, vagyis a parasztság. Innen a közöttük levő ellentmondás elkerülhetetlensége. A kérdés az, hogy le tudjuk-e ezeket a proletariátus és parasztság között fennálló ellentmondásokat saját erőnkkel küzdeni. Amikor azt kérdezik: fel tudjuk-e saját erőnkkel építeni a szocializmust? — ezzel azt akarják mondani: leküzdhetők-e az országunkban a proletariátus és a parasztság között fennálló ellentmondások vagy leküzdhetetlenek?

A leninizmus erre a kérdésre igennel felel: igen, fel tudjuk építeni a szocializmust, és a parasztsággal együtt, a munkásosztály vezetésével építeni fogjuk.

Mik ennek a feleletnek az alapjai és indítóokai?

Ennek a feleletnek az indítóokai abban állanak, hogy a proletariátus és a parasztság közötti ellentmondásokon kívül a fejlődés fő kérdéseiben olyan közös érdekek vannak, amelyek ellensúlyozzák és mindenesetre felülmúlhatják ezeket az ellentmondásokat és amelyek a munkások és parasztok szövetségének bázisai, alapjai.

Melyek ezek a közös érdekek?

Arról van szó, hogy a mezőgazdaság fejlesztésének két útja van: a kapitalista út és a szocialista út. A kapitalista út azt jelenti, hogy a fejlődés a parasztság többségének elszegényedésén keresztül a városi és falusi burzsoázia legfelső rétegeinek

meggazdagodása érdekében megy végbe. A szocialista út ezzel szemben azt jelenti, hogy a fejlődés a parasztság többsége jólétének állandó emelésén keresztül megy végbe. Mind a proletariátusnak, mind különösen a parasztságnak érdeke az, hogy a fejlődés a második úton, a szocialista úton haladjon. Mert ez az út az egyetlen menekvés a parasztság számára az elszegényedés és az éhezéssel határos lét elől. Mondanunk sem kell, hogy a proletárdiktatúra, amely kezében tartja a gazdaság fő szálait, mindent elkövet azért, hogy a második út, a szocialista út győzzön. Magától értetődik, másrészt, hogy a parasztságnak létérdeke, hogy a fejlődés ezen a második úton haladjon.

Innen a proletariátus és a parasztság érdekeinek közössége, amely semlegesíti a közöttük fennálló ellentmondásokat.

Ezért mondja a leninizmus azt, hogy a parasztsággal együtt a munkások és parasztok szövetségének alapján kell és lehet felépítenünk a teljes szocialista társadalmat.

Ezért mondja a leninizmus, támaszkodva a proletárok és parasztok közös érdekeire, hogy saját erőnkkel kell és lehet leküzdeni a proletariátus és a parasztság között fennálló ellentmondásokat.

Ez a leninizmus nézete erről a kérdésről.

De nyilván nem minden elvtárs ért egyet a leninizmussal. Trockij például azt mondja a proletariátus és a parasztság közötti ellentmondásról:

> „Olyan elmaradt országban, amelynek túlnyomó többsége paraszti lakosság, a munkáskormány helyzetében levő ellentmondások *csak** nemzetközi méretekben, a proletariátus világforradalmának küzdőterén oldhatók majd meg." (Trockij „1905" című könyvének előszava.)

Másszóval saját erőnkkel leküzdeni és semlegesíteni a belső ellentmondásokat országunkban, a proletariátus és a parasztság közötti ellentmondásokat nem tudjuk, nem vagyunk képesek, mert csak a világforradalom eredményeképpen és csak a világ-

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

forradalom alapján tudjuk majd ezek szerint semlegesíteni ezeket az ellentmondásokat és végül felépíteni a szocializmust.

Mondanunk sem kell, hogy ennek a tételnek semmi köze sincs a leninizmushoz.

Ugyanaz a Trockij tovább folytatja:

„Az európai proletariátus közvetlen állami támogatása nélkül Oroszország munkásosztálya nem fog tudni hatalmon maradni és nem tudja ideiglenes uralmát tartós szocialista diktatúrává változtatni. Ebben egy percig sem lehet kételkedni." (Trockij „A mi forradalmunk" c. könyve. 278. old.)

Másszóval, amíg a nyugati proletariátus nem hódítja meg a hatalmat és nem nyujt nekünk állami támogatást, álmodnunk sem lehet arról, hogy valamennyire is huzamos időn át megtartjuk a hatalmat.

Tovább:

„Reménytelen dolog azt gondolni — ..., hogy például a forradalmi Oroszország meg tudná állni a helyét a konzervatív Európával szemben." (Trockij Művei, III. köt. 1. rész. 90. old.)

Másszóval, ezek szerint, mi nemcsak nem tudjuk felépíteni a szocializmust, hanem még csak a helyünket sem tudjuk megállni — akár ha rövid ideig is — „a konzervatív Európával szemben", holott az egész világ tudja, hogy nemcsak fennmaradtunk, hanem el is hárítottuk a konzervatív Európának országunk ellen intézett számos vad rohamát.

És végül:

„A szocialista gazdaság igazi fellendülése Oroszországban — mondja Trockij — csak *azután* válik lehetségessé, hogy a proletariátus Európa legfontosabb országaiban *győzött**." (Ugyanott, 93. old.)

Azt hiszem, világos.

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

Ezeket az idézeteket, elvtársak, azért sorakoztattam fel, hogy szembeállítsam őket a Lenin műveiből vett idézetekkel és így módot adjak önöknek megérteni annak a kérdésnek lényegét, lehetséges-e a proletárdiktatúra országában, amikor tőkés országok veszik körül, a teljes szocialista társadalom felépítése.

Most áttérünk a Lenin műveiből vett idézetekre.

Lenin már 1915-ben, az imperialista háború alatt azt írta:

„A gazdasági és politikai fejlődés egyenlőtlensége a kapitalizmus feltétlen törvénye. Ebből az következik, hogy a szocializmus győzelme lehetséges eleinte egynéhány vagy akár egy egymagában vett kapitalista országban is. Ennek az országnak győztes proletariátusa, miután kisajátította a kapitalistákat és megszervezte országában a szocialista termelést, *szembefordulna* a világ többi, kapitalista részével, a maga oldalára vonná a többi ország elnyomott osztályait, felkelést szítana ott a kapitalisták ellen, szükség esetén még fegyveres erővel is fellépne a kizsákmányoló osztályok és államaik ellen“... Mert „lehetetlen a nemzetek szabad egyesülése a szocializmusban, a szocialista köztársaságoknak az elmaradt államok ellen folytatott többé-kevésbbé hosszú, szívós harca nélkül.“ (Művei XIII. köt. 232—233. old.*)

Másszóval, a proletárdiktatúra országa, ha tőkések veszik is körül, ezek szerint nemcsak semlegesíteni tudja saját erejével a belső ellentmondásokat a proletariátus és a parasztság között, hanem még a szocialista társadalmat is felépítheti és fel kell hogy építse, megszervezheti és meg kell hogy szervezze a szocialista gazdaságot, beállíthat és be kell hogy állítson fegyveres erőt arra, hogy segítségére menjen a környező országok proletárjainak a tőke megdöntéséért vívott harcukban.

Ez a leninizmus alaptétele a szocializmus egy országban való győzelméről.

Ugyanezt mondja Lenin, bár kissé más formában, 1920-ban, a Szovjetek VIII. kongresszusán, országunk villamosításának kérdésével kapcsolatban:

---

* *Lenin.* Válogatott Művek. 1. köt. 899. old.

„A kommunizmus — a Szovjethatalom plusz az egész ország villamosítása. Különben az ország kisparaszti marad és nekünk ezt világosan fel kell ismernünk. Gyengébbek vagyunk, mint a kapitalizmus, nemcsak világméretekben, hanem az országon belül is. Ezt mindenki tudja. Mi ezt felismertük, és elvezetjük az ügyet odáig, hogy a gazdasági alap kisparasztiból nagyiparivá változzék. Csak akkor, amikor az ország villamosítva lesz, amikor az ipar, a mezőgazdaság és a közlekedés alá megteremtjük a modern nagyipar technikai bázisát, csak akkor győzünk *véglegesen**." (Művei, XXVI. köt. 46—47. old.)

Másszóval, Lenin teljesen felismeri a szocializmus országunkban való felépítésének technikai nehézségeit, de ebből egyáltalán nem vonja le azt a képtelen következtetést, hogy „a szocialista gazdaság igazi fellendülése Oroszországban csak azután válik lehetségessé, hogy a proletariátus Európa legfontosabb országaiban győzött", hanem azt tartja, hogy saját erőnkkel le tudjuk küzdeni ezeket a nehézségeket azért, hogy kivívjuk a „végleges győzelmet", vagyis a teljes szocializmus felépítését.

Egy évvel utóbb, 1921-ben pedig ezt mondja Lenin:

„Tíz-húszévi helyes viszony a parasztsággal és biztosítva van a győzelem *világméretekben** (mégha a proletárforradalmak késnek is; pedig növekednek)." („»A terményadóról« című brosúra vázlata és fogalmazványa", 1921 — Művei, XXVI. köt. 313. old.)

Másszóval, Lenin teljesen felismeri a szocializmus országunkban való felépítésének politikai nehézségeit, de egyáltalán nem vonja le ebből azt a helytelen következtetést, hogy „az európai proletariatus közvetlen állami támogatása nélkül Oroszország munkásosztálya nem tud hatalmon maradni", hanem azt tartja, hogy a parasztság irányában folytatott helyes politika esetén teljesen ki tudjuk vívni a „győzelmet világméretekben", értve ezen a teljes szocializmus felépítését.

De mi a helyes politika a parasztság irányában? A parasztság irányában a helyes politika olyasvalami, ami teljesen és

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

maradéktalanul tőlünk és csakis tőlünk függ, mint olyan párttól, amely a szocializmus építését vezeti országunkban.

Ugyanezt mondja Lenin, de még határozottabban, 1922-ben a szövetkezetekről írt megjegyzéseiben:

„Valóban: minden nagyüzemi termelőeszköz az állam hatalmában van, az államhatalom a proletariátus kezében, a proletariátus szövetségben a sokmillió kis- és törpeparaszttal, a proletariátus vezetőszerepe a parasztság irányában biztosítva, stb. — hát ez nem minden, ami kell ahhoz, hogy a szövetkezetekből, egyesegyedül a szövetkezetekből, amelyeket azelőtt mint szatócskodást kezeltünk — s amelyeket most, az új gazdasági politika idején, bizonyos tekintetben jogosan kezelhetünk ugyanúgy —, *vajjon ez nem minden-e, ami a teljes szocialista társadalom felépítéséhez szükséges?** Ez még nem a szocialista társadalom felépítése, de ez *minden,* ami e felépítéshez *szükséges és elegendő**." (Művei, XXVII. köt. 392. old.**)

Másszóval, a proletárdiktatúrában nálunk megvan ezek szerint minden adottság, amely szükséges ahhoz, hogy felépítsük a teljes szocialista társadalmat, leküzdve minden és mindenféle belső nehézséget, mert saját erőnkkel lehet és kell leküzdenünk azokat.

Azt hiszem, világos.

Azt az ellenvetést, hogy országunk viszonylagos gazdasági elmaradottsága kizárja a szocializmus felépítésének lehetőségét, Lenin megtámadja és megdönti, mint amely nem egyeztethető össze a szocializmussal:

„A végletekig sablonszerű például az az érvelésük — mondja Lenin —, melyet a nyugateurópai szociáldemokrácia fejlődése idején kívülről bemagoltak s amely abban áll, hogy mi még nem értünk meg a szocializmusra, hogy a szocializmus számára nálunk — ahogy a közülük való »tudós« urak szokták mondani — még nincsenek meg az objektív gazdasági feltételek." (Művei, XXVII. köt. 399. old.***)

---

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

** *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 999. old.

*** Ugyanott 1007. old.

Ellenkező esetben nem lett volna okunk arra, hogy októberben meghódítsuk a hatalmat és megrendezzük az Októberi Forradalmat. Mert ha a teljes szocialista társadalom felépítésének lehetőségét és szükségességét ilyen vagy olyan meggondolások kizárják, akkor ezzel értelmét veszti az Októberi Forradalom is. Aki tagadja a szocializmus egy országban való felépítésének lehetőségét, annak feltétlenül tagadnia kell az Októberi Forradalom jogosságát is. És megfordítva: aki nem hisz Októberben, annak nem kell elismernie a szocializmusnak a kapitalista környezet viszonyai között való győzelme lehetőségét. Az Októberben való hitetlenség és az országunkban levő szocialista lehetőségek el nem ismerése közötti kapcsolat — teljes és közvetlen.

„Tudom — mondja Lenin —, vannak olyan bölcsek, akik nagyon okosaknak tartják, sőt szocialistáknak nevezik magukat, akik azt hajtogatják, hogy nem kellett volna meghódítanunk a hatalmat mindaddig, amíg a forradalom nem tör ki valamennyi országban. Nem sejtik, hogy amikor így beszélnek, eltávolodnak a forradalomtól és átállnak a burzsoázia oldalára. Megvárni, amíg a dolgozó osztályok világméretekben végrehajtják a forradalmat — ez azt jelenti, hogy mindnyájan merev várakozó állásban maradunk. Ennek semmi értelme." (Művei, XXIII. köt. 9. old.)

Ez a helyzet az első csoportba tartozó ellentmondásokkal, a belső jellegű ellentmondásokkal, a szocializmusnak a kapitalista környezet viszonyai között való felépítése lehetőségének kérdésével.

Most áttérünk a második csoportba tartozó ellentmondásokra, a külső ellentmondásokra, amelyek országunk mint a szocializmus országa, és az összes többi ország mint a kapitalizmus országai között fennállanak.

Miben állanak ezek az ellentmondások?

Abban állanak, hogy amíg van kapitalista környezet, addig meg kell lennie az intervenció veszélyének is a kapitalista országok részéről, amíg pedig megvan ez a veszély, meg kell lennie

a restauráció veszélyének, a tőkés rend országunkban való újjáépítése veszélyének is.

Lehet-e ezeket az ellentmondásokat teljesen leküzdhetőknek tartani *egy* ország szempontjából? Nem, nem lehet. Mert *egy* ország erőfeszítései, még ha ez az ország a proletárdiktatúra országa is, nem elegendők ahhoz, hogy teljesen biztosítsák az intervenció veszélyével szemben. Az intervenció elleni teljes biztosíték, tehát a szocializmus végleges győzelme erre való tekintettel csak nemzetközi méretekben lehetséges, csak több ország proletárjai közös erőfeszítéseinek eredményeképpen, vagy — még inkább — csak több ország proletárjainak győzelme eredményeképpen.

Mi a szocializmus végleges győzelme?

A szocializmus végleges győzelme teljes biztonság az intervenció kísérleteivel szemben, tehát a restauráció kísérleteivel szemben is, mert a restauráció valamelyest komoly megkísérlése csak komoly külső segítséggel, csak a nemzetközi tőke támogatásával fordulhat elő. Ezért forradalmunk támogatása a világ munkásai részéről, s még inkább ezeknek a munkásoknak győzelme legalább egynéhány országban — szükséges feltétele az első győztes ország teljes biztonságának az intervenció és a restauráció kísérleteivel szemben, szükséges feltétele a szocializmus végleges győzelmének.

„Amíg Szovjetköztársaságunk — mondja Lenin — egymagában marad az egész kapitalista világ határán, addig... egyik vagy másik veszély eltűnésére gondolni teljesen nevetséges ábrándozás és utópizmus. Magától értetődik, hogy amíg ezek a gyökeres ellentétek megmaradtak — megmaradnak a veszélyek is, és nem lehet előlük elbújni." (Művei, XXVI. köt. 29. old.)

És tovább:

„Nemcsak államban, hanem az *államok rendszerében* is élünk és a Szovjetköztársaság huzamos ideig tartó fennállása az imperialista államok mellett — elképzelhetetlen. Végeredményben vagy az egyik, vagy a másik győz." (Művei, XXIV. köt. 122. old.)

Ezért mondja Lenin, hogy:

„Véglegesen győzni csak világméretekben lehet és csak minden ország együttes erőfeszítéseivel." (Művei, XXIII. köt. 9. old.)

Ez a helyzet a második csoportba tartozó ellentmondásokkal. Aki összetéveszti az első csoportot, az egyetlen ország erőfeszítéseivel tökéletesen leküzdhető ellentmondások csoportját a második csoporttal, azoknak az ellentmondásoknak csoportjával, amelyek megoldásához feltétlenül több ország proletárjainak erőfeszítései szükségesek — az súlyos hibát követ el a leninizmus ellen, az vagy zavarosfejű, vagy javíthatatlan opportunista.

Szinte mintája lehetne ennek az összetévesztésnek az egyik elvtárs levele, amelyet ez év januárjában küldött nekem a szocializmus egy országban lehetséges győzelme kérdéséről. Csodálkozva írja:

„Ön azt mondja, hogy a lenini elmélet... abban áll, hogy a *szocializmus győzhet egy országban.* Én sajnos nem találtam utalást Leninnél a megfelelő helyeken a szocializmus egy országban való győzelméről."

A baj természetesen nem az, hogy ez az elvtárs, akit egyik legjobb elvtársunknak tartok tanuló ifjúságunk közül, „nem talált utalást Leninnél a megfelelő helyeken a szocializmus egy országban való győzelméről". Eljön az az idő, amikor elolvassa és végül fel is fedezi ezeket az utalásokat. A baj az, hogy összezavarta a belső ellentmondásokat a külső ellentmondásokkal és végül belezavarodott ebbe az összezavarásba. Talán nem lesz fölösleges megismertetni önöket azzal a válasszal, melyet ennek az elvtársnak levelére küldtem. Íme:

„Nem a *teljes* győzelemről van szó, hanem általában a szocializmus győzelméről, vagyis arról, hogy elűzzük a földesurakat és a tőkéseket, meghódítsuk a hatalmat, visszaverjük az imperializmus rohamait és megkezdjük a szocialista gazdaság építését — mindez teljesen sikerülhet a proletariátusnak egy országban, de a teljes biztonság a restaurációval szemben csak »több ország proletárjainak együttes erőfeszítései« eredményeképpen biztosítható.

Ostobaság lett volna Oroszországban megkezdeni az Októberi Forradalmat abban a meggyőződésben, hogy Oroszország győztes proletariátusa más országok proletárjainak nyilvánvaló rokonszenve mellett, de a több országban való győzelem hiányában »nem tudja megállni a helyét a konzervatív Európával szemben«. Ez nem marxizmus, hanem a legközönségesebb opportunizmus, trockizmus és amit akarnak. Ha Trockij elmélete helyes volna, akkor nem volna igaza Iljicsnek, aki azt állította, hogy a »nep« Oroszországát szocialista Oroszországgá változtatjuk, hogy nekünk megvan »*minden*, ami a *teljes* szocialista társadalom felépítéséhez szükséges«* (lásd a „Szövetkezetekről") ...

Politikai gyakorlatunkban a legveszélyesebb — ha úgy próbáljuk tekinteni a győztes proletár országot, mint passziv valamit, amely csak egy helyben tud topogni addig, amíg meg nem érkezik más országok győztes proletárjainak segítsége. Tegyük fel, a szovjet rend oroszországi fennállásának öt-tíz esztendeje alatt Nyugaton még nem következik be a forradalom, tegyük fel, hogy ez időszakban köztársaságunk mégis megél mint olyan Szovjetköztársaság, amely az új gazdasági politika viszonyai között építi a szocialista gazdaságot — azt hiszik-e önök, hogy országunk ez alatt az öt-tíz év alatt szalmacsépléssel fog foglalkozni, nem pedig a szocialista gazdaság szervezésével? Fel kell tenni ezt a kérdést, hogy megértsük annak az elméletnek egész veszélyességét, amely tagadja a szocializmus győzelmét egy országban.

De jelenti-e ez azt, hogy ez a győzelem teljes, végleges lesz? Nem, nem jelenti..., mert, amíg van kapitalista környezet, mindig meglesz a katonai beavatkozás veszélye." (1925 január.)

Így áll a szocializmus sorsának kérdése országunkban pártunk XIV. konferenciájának ismert határozata szempontjából.

Sztálin Művei. 7. köt. 109—121. old. (oroszul).

* Mindenütt az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

A PÁRT POLITIKÁJA A FALUN

„Az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt XIV. konferenciája munkájának eredményeihez" című, az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt moszkvai szervezetének aktívája előtt 1925 május 9-én tartott előadás ötödik fejezete

Rátérek az ötödik kérdéscsoportra.

Mielőtt áttérnék a XIV. konferenciának a párt falusi politikájáról szóló határozataira, szeretnék néhány szóval kitérni arra a lármára, amelyet a polgári sajtó saját falusi hibáinknak pártunk által gyakorolt kritikájával kapcsolatban csapott. A polgári sajtó örül és lelkendezik, biztosítva mindenkit arról, hogy saját hibáink nyílt bírálata a Szovjethatalom gyengeségének, bomlásának és szétesésének jele. Mondanom sem kell, hogy ez az egész lárma teljesen hamis és hazug.

Az önbírálat pártunk erejének, nem pedig gyengeségének jele. Csak az életben gyökerező és a győzelem felé haladó erős párt engedheti meg magának saját hiányosságainak azt a kíméletlen kritikáját, amelyet a párt az egész nép szemeláttára lehetővé tesz és mindig lehetővé fog tenni. Az a párt, amely a nép elől elrejti az igazságot, az a párt, amely fél a fénytől és a bírálattól, nem párt, hanem pusztulásra kárhoztatott csalók klikkje. A burzsoá urak a saját mértékükkel mérnek bennünket. Ők félnek a fénytől és szorgalmasan elrejtik a nép elől az igazságot, a derű parádés cégérével takarva el hiányosságaikat. És lám, azt hiszik, hogy nekünk, kommunistáknak is el kell rejtenünk a nép elől az igazságot. Ők félnek a fénytől, mert mihelyt csak valamennyire is komoly önkritikát engednének meg, mihelyt saját hiányosságaiknak csak valamelyest is szabad kritikáját tennék lehetővé, a polgári rendből kő kövön nem maradna. És lám, azt hiszik, hogy ha mi, kommunisták, megengedjük az önkritikát, ez annak a jele, hogy körül vagyunk kerítve és a levegő-

ben lógunk. A saját mértékükkel mérnek minket, a tisztelt burzsoák és szociáldemokraták. Csak a letűnő és pusztulásra kárhoztatott pártok félhetnek a fénytől és a bírálattól. Mi nem félünk sem az egyiktől, sem a másiktól, nem félünk azért, mert mi — felemelkedő, a győzelem felé haladó párt vagyunk. A már néhány hónapja folyó önkritika ezért pártunk hatalmas erejének, nem pedig gyengeségének jele, erősödésének, nem pedig bomlásának az eszköze.

Most pedig áttérünk a párt falusi politikájának kérdésére.

Milyen új mozzanatokat lehet megállapítani a falun az új belső és nemzetközi helyzettel kapcsolatban?

Azt hiszem, négy alapvető tényt lehet megállapítani:

1. a nemzetközi helyzet megváltozása és a forradalom meglassult üteme, amely megszabja azt, hogy a legkevésbbé fájdalmas, habár hosszadalmasabb utakat válasszuk ahhoz, hogy a parasztságot bevonjuk a szocialista építésbe, hogy a szocializmust a parasztsággal együtt építsük;

2. a falu gazdasági növekedése és a parasztság rétegeződésének folyamata, amely azt követeli, hogy a faluban felszámoljuk a hadikommunizmus csökevényeit;

3. a parasztság politikai aktivitása, amely azt követeli, hogy a falun megváltoztassuk a vezetés és közigazgatás régi módszereit;

4. a Szovjetek újraválasztása, amely feltárta azt a kétségtelen tényt, hogy országunk számos kerületében a *középparaszt a kulák oldalán volt a szegényparaszttal szemben.*

Mi ezekkel az új tényekkel kapcsolatban a párt alapvető feladata a falun?

Egyes elvtársak a falu rétegeződésének tényéből kiindulva arra a következtetésre jutnak, hogy a párt alapvető feladata — felszítani a faluban az osztályharcot. Ez nem helyes. Ez üres fecsegés. Most nem ez a fő feladatunk. Ez a régi mensevik lexikonból való ósdi mensevik mesék szajkózása.

A legfontosabb most korántsem az, hogy felszítsuk a faluban az osztályharcot. *A legfontosabb most az, hogy a középparasztokat a proletariátus köré tömörítsük, újból meghódítsuk*

őket. A legfontosabb most az, hogy szorosan fogjunk össze a parasztság alapvető tömegével, emeljük annak anyagi és kulturális színvonalát és ezzel az alapvető tömeggel együtt haladjunk előre a szocializmus felé vezető úton. A legfontosabb az, hogy a parasztsággal együtt építsük a szocializmust, feltétlenül a parasztsággal együtt és feltétlenül a munkásosztály vezetése alatt, mert a munkásosztály vezetése a legfőbb biztosítéka annak, hogy az építés a szocializmus felé vezető úton fog haladni.

Ez most a párt alapvető feladata.

Talán nem lesz felesleges megemlíteni Iljics errevonatkozó szavait, amelyeket a „nep" bevezetése idején mondott, s amelyek mindmáig megőrizték érvényüket:

> „Minden azon fordul meg, hogy most hasonlíthatatlanul nagyobb és hatalmasabb tömegben haladjunk előre, mégpedig feltétlenül a parasztsággal együtt." (Lásd XXVII. köt. 272. old.*)

És tovább:

> „Összefogni a parasztság tömegeivel, az egyszerű dolgozó parasztsággal és megkezdeni az előrehaladást, mérhetetlenül, végtelenül sokkal lassabban, mint ahogy arról ábrándoztunk, de viszont úgy, hogy valóban az egész tömeg halad velünk előre. Akkor azután, annak idején, ez az előrehaladás is meg fog gyorsulni, mégpedig oly mértékben, amilyenről ma még nem is álmodhatunk." (Művei, XXVII. köt. 231—232. old.**)

Ezzel kapcsolatban két alapvető feladat vár ránk a falun.

1. Először, el kell érnünk, hogy a parasztgazdaság bekapcsolódjék a szovjet gazdasági fejlődés általános rendszerébe. Azelőtt úgy történt a dolog, hogy két párhuzamos feladatunk volt: a város a maga útján haladt, a falu is — a magáén. A tőkés a parasztgazdaságot igyekezett bekapcsolni a tőkés

---

* „Beszéd az OK(b)P XI. kongresszusának záróülésén 1922 április 2-án." *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 968. old.

** „Az OK(b)P Központi Bizottságának politikai beszámolója az OK(b)P XI. Kongresszusán, 1922 március 27-én." *Lenin.* Válogatott Művek 2. köt. 931. old.

fejlődés rendszerébe. De ez a bekapcsolás a paraszti tömegek elszegényedése és a parasztság felső rétegének meggazdagodása útján ment végbe. Ismeretes, hogy ez az út forradalomhoz vezetett. A proletariátus győzelme után a parasztgazdaságnak a szovjet gazdasági fejlődés általános rendszerébe való bekapcsolása abban áll, hogy meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek előre tudják vinni a mezőgazdaságot a parasztok többsége jólétének fokozatos, de lankadatlan emelése alapján, vagyis homlokegyenest ellenkező úton, mint amelyen a tőkések vezették és amelyre hívták a parasztságot a forradalom előtt.

De hogyan kapcsoljuk be a parasztgazdaságot a gazdasági építés rendszerébe? A szövetkezet útján. A hitelszövetkezet, a mezőgazdasági szövetkezet, a fogyasztási szövetkezet, a falusi ipari szövetkezet útján.

Ezek azok az utak és ösvények, amelyeken a parasztgazdaságnak lassan, de biztosan bele kell kapcsolódnia a szocialista építés általános rendszerébe.

2. A második feladat: fokozatosan, de hajthatatlanul megvalósítani azt az irányvonalat, hogy a falun a közigazgatás és vezetés régi módszereit felszámoljuk, a Szovjeteket felélénkítsük, a Szovjeteket igazi választott szervekké alakítsuk át és a falun elültessük a szovjet demokrácia elveit. Iljics azt mondotta, hogy a proletariátus diktatúrája a demokrácia legmagasabb típusa a dolgozók többsége számára. Iljics azt mondotta, hogy a demokráciának ez a legmagasabb típusa csak azután vezethető be, hogy a proletariátus már meghódította a hatalmat és miután már módunkban volt megszilárdítani ezt a hatalmat. A Szovjethatalom megszilárdításának és a szovjet demokrácia elültetésének szakasza már megkezdődött. Óvatosan és sietség nélkül kell járnunk ezen az úton, a munka folyamán nagyszámú aktívát teremtve a párt körül a pártonkívüli parasztságból.

Az első feladat, az a feladat, hogy a parasztgazdaságot a gazdasági építés általános rendszerébe bekapcsoljuk, arra ad lehetőséget, hogy a szocializmus építésének útján a parasztságot közös hámba fogjuk a proletariátussal, a második feladatnak

viszont annak a feladatnak, hogy a falun a szovjet demokráciát meghonosítsuk és a Szovjeteket felélénkítsük, arra kell nekünk lehetőséget adnia, hogy átalakítsuk államgépezetünket, összekapcsoljuk a néptömegekkel, egészségessé és becsületessé, egyszerűvé és olcsóvá tegyük, hogy így megteremtsük azokat a feltételeket, amelyek megkönnyítik a fokozatos átmenetet a proletárdiktatúra társadalmából a kommunista társadalomba.

Ezek azoknak a határozatoknak az alapvonalai, amelyeket pártunk XIV. konferenciája pártunk falusi politikájának kérdésével kapcsolatban hozott.

Ennek megfelelően a pártvezetés módszerének is meg kell változnia a falun.

Nálunk a pártban vannak emberek, akik azt állítják, hogy mivel „új gazdasági politika" van, a kapitalizmus kezd ideiglenesen megszilárdulni — feladatunk abban áll, hogy a maximális nyomás politikáját folytassuk mind a pártban, mind az államgépezetben, úgy, hogy körös-körül minden csak úgy csikorogjon. Meg kell mondanom, hogy ez a politika helytelen és káros. Most nem maximális nyomásra van szükségünk, hanem maximális hajlékonyságra, mind a politikában, mind a szervezés terén, maximális hajlékonyságra mind a politikai, mind a szervezeti vezetésben. Enélkül nem tudjuk a mai bonyolult viszonyok között kézben tartani a kormányrudat. Maximális hajlékonyságra van szükségünk azért, hogy a kormánykereket megtartsuk a párt kezében és biztosítsuk a pártnak a teljes vezetést.

Továbbá. A kommunistáknak a faluban le kell mondaniok az adminisztrálás korcs formáiról. A parasztságnál nem lehet mindent csupán rendeletekkel elérni. Meg kell tanulni, hogy türelmesen megmagyarázzuk a parasztoknak az előttük nem világos kérdéseket, meg kell tanulni meggyőzni a parasztokat, nem kímélve erre sem időt, sem fáradságot. Természetesen, sokkal könnyebb és egyszerűbb rendeletet kiadni és kitenni a pontot, mint ezt egyes aljárási végrehajtóbizottsági elnökök gyakran teszik. De nem minden jó, ami könnyű és egyszerű. Nemrégiben az egyik aljárási sejt titkárát a kormányzósági pártbizottság elnöke megkérdezte, miért nincsenek az aljárásban uj-

ságok, amire ő így felelt: „Minek nekünk ujság? Ujságok nélkül nyugodtabban és jobban megvagyunk, mert elolvassák a parasztok és mindenféle kérdésekkel jönnek, hogy az ember nem kecmereg ki a velük való bajlódásból.“ És ezt a titkárt kommunistának nevezik! Aligha kell bizonyítani, hogy ez nem kommunista, hanem egy rakás szerencsétlenség. Arról van szó, hogy most sehogyan sem lehet „bajlódás“ nélkül vezetni, ujságok nélkül pedig — még kevésbbé. Ezt az egyszerű igazságot meg kell érteni és el kell sajátítani, ha a párt és a Szovjethatalom kezében meg akarjuk tartani a falun a vezetést.

Továbbá. Ahhoz, hogy ma vezethessünk, tudnunk kell gazdálkodni, ismerni és érteni kell a gazdaságot. Ha csupán a „világpolitikáról“, Chamberlainről és MacDonaldról fecsegünk, nem jutunk messzire. Nálunk megkezdődött a gazdasági építés korszaka. Ezért az tud vezetni, aki ért a gazdasághoz, aki hasznos tanácsokat tud adni a parasztnak a gazdasági fejlődéssel kapcsolatban, aki segítségére tud lenni a parasztnak a gazdasági építés ügyében. Tanulmányozni a gazdaságot, elmélyedni a gazdaságban, behatolni a gazdasági építés minden részletébe — ez most a kommunisták feladata a falun. Enélkül álmodni sem lehet a vezetésről.

Most nem lehet a régi módon vezetni, mert a parasztság politikai aktivitása megnövekedett, és szükséges, hogy ez az aktivitás szovjet formát öltsön, hogy a Szovjetek útján, nem pedig a Szovjetek megkerülésével nyilvánuljon meg. Az vezet, aki felélénkíti a Szovjeteket és a falun megteremti a paraszti aktívát a párt körül.

Ma nem lehet a régi módon vezetni, mert megnövekedett a falu gazdasági aktivitása, és szükséges, hogy ez az aktivitás a szövetkezet formáját öltse, hogy a szövetkezet útján, nem pedig a szövetkezet megkerülésével nyilvánuljon meg. Az vezet, aki a falun elülteti a szövetkezeti társulást.

Ezek általában a pártvezetés konkrét feladatai a falun.

„Právda“ 107. sz
1925 május 13.
Sztálin Művei. 7. köt. 121—128. old. (oroszul).

A „KOMSZOMOLSZKAJA PRÁVDA“ SZERKESZTŐSÉGÉNEK VALAMENNYI TAGJÁHOZ

Elvtársak! Tekintettel a „Komszomolszkaja Právda“ komoly jelentőségére, szeretném közölni Önökkel első benyomásaimat a lap néhány cikkéről.

1. Úgy véljük, hogy Sztjeckij „Az új gazdasági politika új szakasza“ c. cikkeinek némely helye kétesértékű. Ezekben a cikkekben, igaz, enyhe formában, végigvonul a „gazdagodjatok“ jelszó. Ez a jelszó nem a miénk, helytelen, és számos kétséget és félreértést támaszt, és ezért nem lehet helye a „Komszomolszkaja Právda“ vezércikkében. A mi jelszavunk — szocialista felhalmozás. Ledöntjük azokat a közigazgatási akadályokat, amelyek a falu jóléte emelésének útját állják. Ez a művelet feltétlenül megkönnyít mindenféle felhalmozást, magántőkét és szocialista felhalmozást egyaránt. De a párt még soha nem mondotta azt, hogy jelszavául a magánfelhalmozást tűzi ki. *Azért* fejlesztjük az új gazdasági politikát és engedjük meg a magánfelhalmozást, hogy megkönnyítsük a *mi jelszavunk*, a szocialista felhalmozás megvalósítását népgazdaságunk rendszerében. Lehetséges, hogy egyes elvtársaink vitásnak tartják ezt a kérdést. De akkor meg is kell mondani, hogy a „gazdagodjatok“ jelszó kérdése vitás és az e jelszó mellett írott cikkeket mint vitára bocsátott cikkeket kell közzétenni. Másrészt világos, hogy a „Komszomolszkaja Právda“ nem vitarendező lap, hanem, elsősorban, pozitív lap, amely az olvasónak a párt által általánosan elfogadott jelszavakat és tételeket ad.

Szóval, akárhogyan nézzük a kérdést, formai szempontból, vagy az ügy lényege szempontjából, Sztjeckij cikkét a jelzett pontban — rossznak kell minősíteni. Ajánlatos lesz ezentúl jobban vigyázni.

2. Nem teljesen elfogadható Sztjeckij cikkeiben a falu nemkapitalisztikus fejlődéséről szóló ismert pont sem. Azelőtt lehetett a fejlődés nemkapitalisztikus útjáról beszélni. Most, amikor a harc a szocialista és a kapitalista fejlődés elemei között tényleg megkezdődött és nagy erővel kibontakozik, helyesebb volna a fejlődés szocialista útjáról beszélni. Máskülönben az a benyomás támadhat az olvasóban, hogy a fejlődés két útján, a kapitalistán és szocialistán kívül van még egy harmadik út is — ami helytelen, és semmiesetre sem meggyőző.

3. Hasonlóképpen helytelennek tűnik nekem Szljepkov „A leninii örökségről“ c. cikkében az az ismert hely, ahol arról van szó, hogy a kommunistáknak és komszomolistáknak a szervezési és politikai munkában *versenyezniök* kell a parasztság pártonkívüli aktívájával. Mindeddig olykép vetettük fel a kérdést, hogy a párt körül teremtsünk meg egy ilyen aktívát, neveljük azt, és ezt helyesnek tartották. Szljepkov most új kérdést vet fel: a kommunisták és komszomolisták versenyezzenek azzal a pártonkívüli aktívával, amelyet még meg kell teremteni. Ez helytelen és ez nem fér össze a Szovjetek felélénkítésének jelszavával folytatott egész kampányunkkal. Nem versenyezni kell ezzel az aktívával, hanem megteremteni és nevelni kell azt.

4. Jó volna megszervezni azt, hogy a „Komszomolszkaja Právda“ rendszeresen adjon mellékleteket, népszerű brosúrák formájában, amelyeket a marxizmus legkiválóbb teoretikusai írtak a kommunizmusról, a proletárdiktatúráról, az Októberi Forradalomról, valamint a gazdaságnak és igazgatásnak a komszomol-aktíva városi és falusi gyakorlati munkájával közvetlenül kapcsolatos ágaival foglalkozó brosúrákat. Ezekből a kicsiny brosúrák formájában megjelenő mellékletekből azután össze lehetne állítani afféle kis könyvtárat a komszomol aktívistának, aminek feltétlenül komoly jelentősége van a komszomol aktíva nevelése szempontjából.

5. Jó lenne egyszerűbbé tenni a „Komszomolszkaja Právda“ cikkeinek stílusát, kötelezni kellene a munkatársakat, hogy egyszerűen, rövid mondatokban írjanak, lehetőleg idegen kifejezések nélkül, úgy, ahogy ezt *Iljics* tudta tenni. Legrosszabb eset-

ben lehetne, megintcsak a „Komszomolszkaja Právda“ mellékletе formájában, az idegen szavakról egy kis szótárt kiadni, vagy legalább a cikkek szövegébe beiktatni a megfelelő magyarázatot, ha már nem lehet meglenni az idegen szavak nélkül.

Moszkva, 1925 június 2-án.

I. Sztálin
V. Molotov
A. Andréjev

Sztálin Művei. 7. köt. 153—154. old. (oroszul).

„KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK

Beszéd a Szverdlov-egyetemen 1925 június 9-én.“
című műnek agrárpolitikára vonatkozó pontjai.
(I, III, IV, V, VII, VIII. pont és a X. pont második alpontja)

Elvtársak! Felelni fogok az önök által írásban feltett kérdésekre. Abban a sorrendben veszem elő a kérdéseket, amelyben önök listájukban azokat feltették. Mint tudják, tíz ilyen kérdés van.

Kezdem az első kérdéssel.

I

Milyen intézkedéseknek és feltételeknek kell elősegíteniök a munkásosztály és a parasztság összefogásának megszilárdulását a proletárdiktatúra viszonyai között, ha a Szovjetuniót a következő 10—15 év alatt nem fogja támogatni a nyugati proletariátus társadalmi forradalma?

Azt hiszem, hogy ez a kérdés magábafoglalja az írásban feltett valamennyi többi kérdést is. Válaszom ezért általános és éppen emiatt korántsem kimerítő jellegű lesz. Ellenkező esetben nem maradna mit válaszolnom a többi kérdésre.

Azt hiszem, hogy a párt XIV. konferenciájának határozatai kimerítő választ adnak erre a kérdésre. Ezek a határozatok arról szólnak, hogy a munkás-paraszt összefogás megszilárdulásának alapvető biztosítéka a helyes politika a parasztság irányában.

De mi a helyes politika a parasztság irányában?

Ennek számos olyan gazdasági, közigazgatási-politikai és kulturális-felvilágosító intézkedésből kell állania, melyek az összefogást biztosítják.

Kezdjük a gazdasági területtel.

Mindenekelőtt arra van szükség, hogy a hadikommunizmus falusi csökevényeit felszámoljuk. Szükség van továbbá a gyártmányok és mezőgazdasági termékek tekintetében olyan helyes árpolitikára, amely biztosítja az ipar és a mezőgazdaság gyors növekedését és az „olló"* megszüntetését. Szükség van ezen kívül a mezőgazdasági adó összegének csökkentésére és az általános állami költségvetés vágányáról a helyi költségvetés vágányára való fokozatos átterelésére. Szükség van a parasztság milliós tömegeinek szövetkezetekbe szervezésére, elsősorban a mezőgazdasági és hitelszövetkezetek mint olyan eszközök vonalán, amelyek segítségével a paraszti gazdaság bekapcsolódik a szocialista építés általános rendszerébe. Szükség van arra, hogy a falut a lehető legnagyobb mértékben ellássuk traktorokkal, hogy ezáltal technikailag forradalmasítsuk a mezőgazdaságot, és ezen az úton kulturális és technikai feszkeket teremtsünk a falun. Szükség van végül a villamosítási terv megvalósítására mint olyan eszközre, amely közelebb hozza a falut a városhoz és megszünteti közöttük az ellentétet.

Ez az az út, amelyen a pártnak haladnia kell, ha gazdasági vonalon biztosítani akarja a város és a falu összefogását.

Szeretném felhívni figyelmüket a mezőgazdasági adónak az állami költségvetés vágányáról a helyi költségvetés vágányára való áttelerélésével kapcsolatos kérdésre. Ezt önök furcsának vélhetik. Mégis tény, hogy a mezőgazdasági adó helyi adó jellegűvé válik és továbbra is és mindinkább helyi jellegűvé fog válni. Ismeretes például, hogy régebben, körülbelül két évvel ezelőtt, a mezőgazdasági adó volt állami költségvetésünk jövedelmének alapvető, vagy majdnem alapvető tétele. S most? Most az állami költségvetés jelentéktelen hányada. Az állami költségvetés összege most két és fél milliárd rubel, a mezőgazdasági adó pedig, ebben az évben maximum 250—260 millió rubelt, a multévinél 100 millió rubellel kevesebbet ad és

* *Agrárolló* — a mezőgazdasági és ipari áruk (például búza és csizma) árindexeinek elválása egymástól. A két árvonal az olló egy-egy szára, amennyire ezek eltávolodnak egymástól, olyan mértékben nyílik szét az agrárolló.

adhat. Amint látják, ez már nem olyan sok. És mennél jobban növekszik az állami költségvetés, annál inkább csökken majd benne ennek az adónak a részaránya. Másodszor, ebből a 260 millió mezőgazdasági adóból 100 millió a helyi költségvetésbe kerül. Ez több mint az egész adó egyharmada. Mivel magyarázható ez? Azzal, hogy valamennyi érvényben levő adó közül a mezőgazdasági adó áll legközelebb a helyi viszonyokhoz, leginkább alkalmas a helyi szükségletekre való felhasználásra. Aligha kételkedhetünk abban, hogy a helyi költségvetés általában növekedni fog. De kétségtelen az is, hogy elsősorban a mezőgazdasági adóból fog növekedni, amely megköveteli, hogy a lehető legnagyobb mértékben a helyi viszonyoknak megfelelően alkalmazzák. Ez annál is valószínűbb, mert az állami bevételek súlypontja már áthelyeződött és általában át fog helyeződni más természetű bevételekre, az állami üzemekből származó bevételekre, a közvetett adókra stb.

Ezért válhat a mezőgazdasági adónak az állami költségvetés vágányáról a helyi költségvetés vágányára való áttérelése a maga idején valószínűvé és teljesen célszerűvé az összefogás megszilárdítása szempontjából.

Áttérünk azokra az intézkedésekre, amelyeket az összefogás biztosítására közigazgatási-politikai téren kell foganatosítanunk.

A szovjet demokrácia meghonosítása a falun és a városban, valamint a Szovjetek felélénkítése abból a célból, hogy az államgépezetet egyszerűsítsük, olcsóbbítsuk és erkölcsileg egészségessé tegyük, hogy kiűzzük ebből a gépezetből a bürokratizmus és a polgári rothadás elemeit, hogy az államgépezetet teljesen közelhozzuk a milliós tömegekhez — ez az az út, amelyen a pártnak haladnia kell, ha meg akarja szilárdítani az összefogást a közigazgatási és politikai építés vonalán.

A proletárdiktatúra nem öncél. A diktatúra eszköz, út a szocializmushoz. És mi a szocializmus? A szocializmus átmenet abból a társadalomból, amelyben proletárdiktatúra van. az államnélküli társadalomba. De hogy ezt az átmenetet megvalósítsuk, elő kell készíteni az államgépezet átalakítását abban az

irányban és olyan úton, amelynek segítségével a diktatúrás társadalom átalakulása kommunista társadalommá valóban biztosítható. Éppen ezt a célt szolgálja a Szovjetek felélénkítésének jelszava és az a jelszó, hogy a szovjet demokráciát meg kell honosítani a falun és a városban, hogy a munkásosztály és a parasztság legjobb elemeit be kell vonni az ország közvetlen igazgatásába. Megjavítani, valóban átalakítani az államgépezetet, kiűzni belőle a bürokratizmus és a bomlás elemeit, közelállóvá és otthonossá tenni a széles tömegek számára — mindez lehetetlen, ha maguk a tömegek nem nyujtanak állandó és aktív segítséget az államgépezetnek. De a tömegek aktív és szakadatlan segítsége viszont lehetetlen, ha nem vonjuk be a munkások és parasztok legjobb elemeit a közigazgatás szerveibe, ha nem valósítjuk meg az egyenes és közvetlen kapcsolatot az államgépezet és a dolgozó tömegek legszélesebb „alsó" rétegei között.

Miben különbözik a szovjet államgépezet a polgári államgépezettől?

Elsősorban abban, hogy a polgári államgépezet a tömegek *felett* áll, aminek következtében áthághatatlan korlát választja el a lakosságtól, és hogy egész szelleménél fogva idegen a néptömegeknek. A szovjet államgépezet ezzel szemben *összeolvad* a tömegekkel, mert nem állhat és nem szabad a tömegek felett állnia, ha éppen mint szovjet államgépezet fenn akarja tartani magát, és mert nem lehet idegen ezeknek a tömegeknek, ha valóban fel akarja ölelni a dolgozók milliós tömegeit. Ez az egyik elvi különbség a szovjet államgépezet és a polgári államgépezet között.

Lenin valamikor „Megtartják-e a bolsevikok az államhatalmat?" c. brosűrájában azt írta, hogy a bolsevik párt 240.000 tagja kétségtelenül tudná igazgatni az országot a szegények érdekében a gazdagok ellen, mert semmivel sem rosszabbak annál a 130.000 földesúrnál, akik a gazdagok érdekében igazgatták az országot a szegények ellen. Egyes kommunisták ezen az alapon azt gondolják, hogy az államgépezet néhány százezer párttagból állhat, és ez teljesen elegendő ahhoz, hogy egy

óriási országot igazgassanak. Ezért olykor hajlandók azonosítani a pártot az állammal. Ez helytelen, elvtársak. Ez Lenin gondolatának kiforgatása. Lenin, amikor a bolsevik párt 240.000 tagjáról beszélt, korántsem akarta azt mondani, hogy ezzel kimerül vagy kimeríthető a szovjet államgépezet létszáma és általános terjedelme. Ellenkezőleg, az államgépezet állományába a párttagokon kívül belefoglalt még egy millió szavazatot, amelyet akkor, Október előtt leadtak a bolsevikokra, és kijelentette, hogy megvan az eszközünk egy csapással *megtízszerezni* államgépezetünket, vagyis legalább 10 millióra felemelni olymódon, hogy a dolgozókat bevonjuk az államigazgatás mindennapi munkájába.

„E 240.000 ember mögött — mondja Lenin — most már a felnőtt lakosságnak legalább egymillió szavazata van, mert Európa tapasztalata és Oroszország tapasztalata, így például az augusztusi választások a Pétervári Dumába is éppen ezt a számarányt állapították meg a párttagok és a pártra adott szavazatok között. Tehát máris van »államgépezetünk« olyan *egymillió* emberből, akik odaadóak a szocialista állam iránt eszmeileg, nem pedig azért, hogy havonta huszadikán megkapják nagy fizetésüket.

Sőt, »csodás eszközünk« van arra, hogy egyszerre, egy csapással *megtízszerezzük* államgépezetünket, olyan eszközünk, amilyennel soha egyetlen tőkés állam nem rendelkezett és nem is rendelkezhet. Ez a csodás dolog — a dolgozók bevonása, a szegények bevonása az államigazgatás mindennapi munkájába.“ (*Lenin* Művei. XXI. köt. 264—265. old.)

De hogyan történik ez a „dolgozók bevonása, a szegények bevonása az államigazgatás mindennapi munkájába“?

Ez a kezdeményező tömegszervezeteken, a Szovjetek körül megalakuló mindenféle bizottságokon és testületeken, értekezleteken és küldöttközgyűléseken, a gazdasági szerveken, üzemibizottságokon, kultúrintézményeken, pártszervezeteken, az ifjúsági szövetség szervezetein, mindenféle szövetkezeti egyesüléseken stb. stb. keresztül történik. Elvtársaink néha nem veszik észre, hogy alsóbb párt-, szovjet-, kulturális, szak-

szervezeti, oktatási, ifjúsági, katonai, női és mindenféle más szervezeteink körül azoknak az ösztönösen keletkező szervezeteknek, bizottságoknak és értekezleteknek egész hangyabolyai nyüzsögnek, amelyek felölelik a pártonkívüli munkások és parasztok millió tömegeit, oly hangyabolyok, amelyek mindennapos, észrevétlen, szorgalmas, zajtalan munkájukkal megteremtik a Szovjetek alapját és életét, a Szovjetállam erőforrását. A szovjet- és pártszerveinkhez símuló e milliós szervezetek nélkül a Szovjethatalom létezése és fejlődése, a nagy ország vezetése és igazgatása teljesen elképzelhetetlen volna. A szovjet államgépezet nemcsak a Szovjetekből áll. A szovjet államgépezet a szó mély értelmében a Szovjetekből és ezenfelül minden és mindenféle pártonkívüli és pártegyesülés milliókat felölelő szervezeteiből áll, amelyek egyesítik a Szovjeteket a legszélesebb „alsó" rétegekkel, *egybeolvasztják* az államgépezetet a milliós tömegekkel és lépésről-lépésre megsemmisítenek minden korlátféleséget az államgépezet és a lakosság között.

Így kell igyekeznünk államgépezetünket *„megtízszerezni"* — otthonossá és közelállóvá tenni azt a dolgozók milliós tömegei számára, kiűzni belőle a bürokratizmus csökevényeit, egybeolvasztani a tömegekkel és ezzel előkészíteni az átmenetet abból a társadalomból, amelyben proletárdiktatúra van, a kommunista társadalomba.

Ez a Szovjetek felélénkítése és a szovjet demokrácia meghonosítása jelszavának értelme és jelentősége.

Ezek a munkás-paraszt összefogás megszilárdításának alapvető intézkedései, amelyek a párt közigazgatási és politikai munkájának területén szükségesek.

Ami azokat az intézkedéseket illeti, amelyeket azért kell foganatosítanunk, hogy a kulturális-felvilágosító munka területén biztosítsuk az összefogást, ezekről vajmi keveset kell beszélnem, mivel ezek az intézkedések világosak, általánosan ismertek és ezért nem szorulnak magyarázatra. Csak meg szeretném jelölni a munka fő irányvonalát, amelyen ezen a téren a legközelebbi időszakban haladnia kell. Ez a főirányvonal

abban áll, hogy előkészítjük azokat a feltételeket, amelyekre szükség van ahhoz, hogy az általános tankötelezettséget az egész országban, az egész Szovjetunióban bevezessük. Ez, elvtársak, óriási reform. Megvalósítása óriási győzelem lesz nemcsak a kulturális, hanem a politikai és a gazdasági fronton is. Ennek a reformnak az ország hatalmas fellendulése alapjául kell szolgálnia. De ez száz meg százmillió rubelbe fog kerülni. Elegendő rámutatni arra, hogy megvalósítása egész hadsereget, majdnem félmillió tanítót és tanítónőt követel. De mindenek ellenére biztosítanunk kell ezt a reformot a közeljövőben, ha az országot valóban a kultúra magasabb fokára akarjuk emelni. És ezt megvalósítjuk, elvtársak. Ez nem lehet kétséges.

Ez a válasz első kérdésükre.

III

Hogyan kell harcolni a kuláksággal, anélkül, hogy felszítsuk az osztályharcot?

Azt hiszem, a kérdés túlságosan összepréselt és ezért nincs helyesen feltéve. Milyen osztályharcról van szó? Ha általában a falusi osztályharcról van szó, akkor azt a proletariátus nemcsak a kulákok ellen vívja. Hát a proletariátus és a parasztság közötti ellentétek — mennyiben nem osztályharc ez, még ha meglehetősen szokatlan formája van is? Vajjon nem igaz-e az, hogy ma a proletariátus és a parasztság alkotja társadalmunk két alapvető osztályát, hogy ezen osztályok között ellentétek vannak, igaz, megoldhatók és, végeredményben, leküzdhetők, de mégis ellentétek, amelyek harcot idéznek elő e két osztály között?

Azt hiszem, hogy országunkban az osztályharcnak, ha a város és a falu, a proletariátus és a parasztság közötti viszonyt nézzük — három fő frontja van:

a) a proletariátus egésze (az állam személyében) és a parasztság között a gyártmányok és a mezőgazdasági termékek határainak megállapítása vonalán, az adóügy rendezése vonalán stb. folyó harc frontja;

b) a proletariátus egésze (az állam személyében) és a kulákság között a mezőgazdasági termékek spekulációs árainak felszámolása vonalán, az adóterhek fő súlyának a kulákokra helyezése stb. vonalán folyó harc frontja;

c) a falusi szegénység, elsősorban a béresek, és a kulákság között folyó harc frontja.

Amint látják, ezek a frontok nem lehetnek egyformák sem jelentőségük, sem az ott végbemenő harc jellege szerint. Ezért ezeken a frontokon az osztályharc formáihoz való viszonyunknak is másnak és másnak, különbözőnek kell lennie.

Vizsgáljuk meg a dolgot közelebbről.

Első front. A proletariátus (az állam személyében) számolva iparunk gyengeségével és azzal, hogy ez ipar számára lehetetlen kölcsönt kapni, számos olyan alapvető intézkedést tett, amelyek meg tudják védeni iparunkat a külföldi ipar versenyétől és gyorsítani tudják fejlődését egész népgazdaságunk, többek között mezőgazdaságunk előnyére is. Ezek az intézkedések: a külkereskedelmi monopólium, a mezőgazdasági adó, a mezőgazdasági termékek begyűjtésének állami formái, a tervszerűség bevitele a népgazdaság egészének fejlesztésébe. Mindez — az ipar, a közlekedés, a hitel alapvető ágainak államosítása alapján. Tudják, hogy ezek az intézkedések arra vezettek, amire vezetniök kellett, vagyis határt szabtak mind az ipari gyártmányok feltartóztathatatlan árcsökkenésének, mind a mezőgazdasági termékek feltartóztathatatlan áremelkedésének. Másrészt világos, hogy a parasztság egésze, amennyiben ipari gyártmányokat vásárol és gazdasága termékeit a piacon eladja — ezeket a gyártmányokat a lehető legolcsóbb áron szeretné vásárolni és a maga termékeit a lehető legdrágább áron szeretné eladni. A parasztság ugyanígy azt is akarná, hogy egyáltalán ne legyen mezőgazdasági adó, vagy hogy azt legalább is a minimumra szorítsák le.

Ez a talaja a proletariátus és parasztság között folyó harcnak.

Lemondhat-e az állam a fentebb említett alapvető intézkedésekről? Nem, nem mondhat le. Mert ha lemondana ezekről az intézkedésekről, ez az adott pillanatban iparunk összeomlására, a proletariátusnak mint osztálynak összeomlására, országunknak az iparilag fejlett tőkés országok mezőgazdasági gyarmatává válására, egész forradalmunk bukására vezetne.

Érdeke-e a parasztság egészének államunk ez alapvető intézkedéseinek megszüntetése? Nem, nem érdeke. Mert ezeknek az intézkedéseknek a megszüntetése az adott pillanatban a fejlődés tőkés útjának diadalát jelenti, a fejlődés tőkés útja pedig a fejlődésnek olyan útja, amely a parasztság többségének elszegényedéséhez vezet maroknyi gazdag, maroknyi tőkés meggazdagodása érdekében. Ki meri azt állítani, hogy a parasztság érdeke saját elszegényedése, érdeke, hogy országunk gyarmattá váljon, hogy nem alapvető érdeke népgazdaságunk fejlődése szocialista útjának diadala?

Ez a talaja a proletariátus és parasztság közötti szövetségnek.

Jelenti-e ez azt, hogy ipari szerveink a monopóliumra támaszkodva felcsigázhatják az ipari gyártmányok árait a parasztság zömének kárára és magának az iparnak kárára? Nem, nem jelenti. Ez a politika elsősorban magának az iparnak ártana, mert lehetetlenné tenné, hogy iparunk a tegnap még üvegházi és satnya növényből erős és hatalmas iparrá váljék, amilyennek holnapra lennie kell. Ezért szervezzük a gyártmányok csökkentéséért és a munka termelékenységének fokozásáért folyó hadjáratot. Önök tudják, hogy ennek a hadjáratnak eléggé nagy sikere van.

Jelenti-e ez ezenkívül azt, hogy begyüjtő szerveink, a monopóliumra támaszkodva, korlátlanul csökkenthetik a mezőgazdasági termékek árát, olyannyira, hogy tönkreteszik a parasztságot és csorbítják egész népgazdaságunk érdekeit? Nem, nem jelenti. Ez a politika elsősorban iparunkat tenné tönkre, mert először, megnehezítené a munkások mezőgazdasági termékekkel való ellátását, másodszor, végkép feldúlná és szétzüllesztené

iparunk belső piacát. Ezért szervezzük hadjáratunkat az úgynevezett „olló" ellen. Önök tudják, hogy ez a hadjárat már kedvező eredményekkel járt.

Jelenti-e ez végül azt, hogy helyi vagy központi szerveink, a mezőgazdasági adótörvényre támaszkodva és adószedési jogukkal élve, tökéletes valaminek tekinthetik ezt a törvényt, és a gyakorlatukban elmerészkedhetnek a magtárak szétszedéséig és a kistehetségű adófizetők háztetőinek leszedéséig, mint ez a tambovi kormányzóság egyes kerületeiben előfordult? Nem, nem jelenti. Ez a politika aláásná a parasztság minden bizalmát a proletariátus, az állam iránt. Innen erednek a párt legutóbbi intézkedései a mezőgazdasági adó csökkentéséről, arról, hogy ezt az adót többé-kevésbbé helyi jellegűvé tegyék, hogy adóügyünket általában rendezzék és felszámolják azokat a képtelenségeket, amelyek helyenként az adószedés talaján keletkeztek. Önök tudják, hogy ezek az intézkedések már meghozták a kívánt eredményeket.

Tehát, először, itt van a proletariátus és a parasztság érdekeinek közössége az alapvető kérdésekben, közös érdekeltségük a népgazdaság szocialista fejlődési útjának diadalában. Innen a munkásosztály és a parasztság szövetsége. Másodszor, itt van a munkásosztály és a parasztság érdekei között fennálló ellentét a folyó kérdésekben. Innen a harc a szövetségen belül, az a harc, amelyet, jelentőségben, fedez az érdekek közössége és amelynek el kell tünnie a jövőben, amikor a munkások és parasztok megszűnnek osztály lenni — amikor az osztálynélküli társadalom dolgozóivá válnak. Harmadszor, itt vannak eszközeink és útjaink arra, hogy ezeket a munkásosztály és a parasztság között fennálló ellentéteket a munkások és parasztok szövetségének fenntartása és megszilárdítása keretein belül, mindkét szövetséges érdekében megoldjuk. És nemcsak rendelkezünk ezekkel az utakkal és eszközökkel, hanem már eredményesen alkalmazzuk is azokat a „nep"-nek és a kapitalizmus ideiglenes stabilizációjának bonyolult körülményei között.

Következik-e ebből az, hogy fel kell szítanunk az osztályharcot ezen a fronton? Nem, nem következik. Ellenkezőleg!

Ebből csak az következik, hogy mindenképpen mérsékelnünk kell a harcot ezen a fronton, olymódon, hogy a harcot megegyezések és kölcsönös engedmények útján szabályozzuk és semmiesetre sem fokozzuk éles formákig, összeütközésekig. És ezt meg is tesszük. Mert erre megvan minden lehetőségünk. Mert az érdekek közössége itt erősebb és mélyebb, mint az érdekek ellentéte.

Amint látják, az osztályharc felszításának jelszava teljesen alkalmatlan az e fronton vívott harc feltételei számára.

Második front. Itt a proletariátus (a szovjet állam személyében) és a kulákság lép fel szereplőként. Az osztályharc formái itt is éppoly sajátszerűek, amilyen sajátszerűek az első fronton vívott harc viszonyai között.

Az állam élesen kifejezett jövedelemadó-jelleget kíván adni a mezőgazdasági adónak és a kulákság vállára helyezi ennek az adónak fő terhét. A kulákság válaszként igyekszik, nem válogatva az eszközökben, kibújni és felhasználja egész erejét és egész befolyását a faluban arra, hogy az adó terhét a közép-, a szegényparasztok vállára helyezze át.

Az állam, amely harcol a megélhetés drágasága ellen és igyekszik fenntartani a munkabér értékállandóságát, igyekszik olyan gazdasági jellegű intézkedéseket foganatosítani, amelyek arra irányulnak, hogy megállapítsák a mezőgazdasági termékek maximális, méltányos árait, amelyek teljesen megfelelnek a paraszti gazdaság érdekeinek. A kulákság válaszképpen összevásárolja a szegény- és középparasztságtól a termékeket, nagy tartalékokat halmoz fel, azokat a magtárakban magánál tartja és nem bocsátja a piacra, hogy mesterségesen felcsigázza a termékek árait, egészen a spekulációs árak színvonaláig, és csak ezután dobja piacra, hogy így őrült spekulációs haszonra tegyen szert. Önök nyilván tudják, hogy országunk egyes kormányzóságaiban a kulákoknak ebben az évben sikerült a gabonaárakat a végsőkig felcsigázni.

Innen ered az osztályharc ezen a fronton sajátszerű és többé-kevésbbé rejtett formáival.

Úgy tűnhet, hogy az osztályharc felszításának jelszava teljesen alkalmazható az e fronton folyó harc viszonyaira. De ez nem igaz. Mert itt sem érdekünk az osztályharc felszítása. Mert itt teljesen meglehetünk és meg kell lennünk a harc felszítása és az azzal kapcsolatos bonyodalmak nélkül.

Módunkban van és kötelességünk felélénkíteni a Szovjeteket, meghódítani a középparasztot és a Szovjeteken belül megszervezni a szegényparasztságot azért, hogy elérjük a parasztság zömének adókönnyítését és azt, hogy az adó fő súlyát ténylegesen a kulákság vállára helyezzük át. Önök tudják, hogy teszünk intézkedéseket ebben az irányban, és ezek már kedvező eredményekkel járnak.

Módunkban van és kötelességünk az állam rendelkezésére fenntartani elegendő élelmiszertartalékot, amelyre azért van szükség, hogy nyomást gyakoroljunk az élelmiszerpiacra, hogy beavatkozzunk, amikor arra szükség van, hogy az árakat a dolgozó tömegek számára elfogadható színvonalon tartsuk és ilyképpen meghiúsítsuk a kulákság spekulációs mesterkedéseit. Önök tudják, hogy az idén néhány tízmillió pud gabonát fordítottunk erre a célra. Önöknek tudniok kell, hogy ezen a területen teljesen kedvező eredményeket értünk el, mert nemcsak kivívtuk az olcsó gabonaárak fenntartását olyan kerületekben, mint Leningrád, Moszkva, Donyec-medence, Ivánovo-Voznjeszjenszk stb., hanem fegyverletételre is késztettük a kulákot számos kerületben, kényszerítve őt arra, hogy alacsony áron dobja piacra régi gabonatartalékait.

Itt természetesen nemcsak tőlünk függ minden. Teljesen lehetséges, hogy egyes esetekben a kulákság maga kezdi felszítani az osztályharcot, megpróbálja azt forrpontig hevíteni, megpróbálja, hogy fegyveres garázdálkodás vagy felkelés formáját adja annak. De a harc felszításának jelszava akkor már nem a mi jelszavunk lesz, hanem a kulákság jelszava, tehát ellenforradalmi jelszó. Azonkívül kétségtelen, hogy a kulákságnak akkor a saját bőrén kell majd tapasztalnia ennek a Szovjetállam ellen irányuló jelszónak minden kellemetlenségét.

Amint látják, a harc felszításának jelszava ezen a második fronton nem a mi jelszavunk.

Harmadik front. Itt két erő lép fel szereplőként: a szegényparasztság, elsősorban a béresek az egyik oldalon, és a kulákok a másik oldalon. Az állam itt formailag kívül áll. Amint látják, ez a front nem olyan kiterjedt, mint az előző frontok. Másrészt, az osztályharc ezen a fronton teljesen világos és nyílt, az előző frontokon viszont rejtett és többé-kevésbbé álcázott.

Itt bérmunkások, illetve félig bérmunkások közvetlen kizsákmányolásáról van szó a kulák-vállalkozó részéről. A párt ezért itt nem folytathatja a harc enyhítésének, mérséklésének politikáját. *Feladatunk itt az, hogy megszervezzük a szegényparasztság harcát és vezessük ezt a harcot a kulákság ellen.*

Nem jelenti-e ez azt, hogy ezzel az osztályharc felszítására vállalkozunk? Nem, nem jelenti. A harc felszítása nemcsak a harc megszervezését és vezetését jelenti. Ez egyszersmind az osztályharc mesterséges felfokozását és szándékos hevítését is jelenti. Van-e szükség ezekre a mesterséges intézkedésekre ma, amikor proletárdiktatúránk van és amikor a párt- és szakszervezetek teljesen szabadon működnek nálunk? Természetesen, nincs.

Az osztályharc felszításának jelszava ezért e harmadik frontra is alkalmatlan.

Így vagyunk a harmadik kérdéssel.

Amint látják, a falusi osztályharc kérdése nem is olyan egyszerű, ahogy ez az első pillantásra látszik.

Térjünk át a negyedik kérdésre.

IV

Munkás-paraszt kormány — valóság ez, vagy csak agitációs jelszó?

A kérdés megfogalmazása kissé zavarosnak tűnik.

Mit jelent ez a fogalmazás: munkás-paraszt kormány — valóság ez vagy csak agitációs jelszó? Kiderül, hogy a párt olyan jelszókat is kiadhat, amelyek nem felelnek meg a való-

ságnak, hanem csupán valamilyen ravasz mesterkedés céljait szolgálják, amelyet itt miért, miért nem, „agitációnak" neveznek. Kiderül, hogy a párt kiadhat olyan jelszókat is, amelyeknek nincs és nem lehet tudományos alapjuk. Igaz-e ez? Természetesen nem igaz. Az ilyen párt megérdemelné, hogy rövid ideig tartó fennállás után úgy eltűnjön, mint a szappanbuborék. Pártunk akkor nem a proletariátus pártja volna, amely tudományos politikát folytat, hanem puszta hab a politikai események felszínén.

A mi kormányunk jellegénél, programjánál és taktikájánál fogva munkás, proletár, kommunista kormány. E tekintetben nem lehet helye semmiféle félremagyarázásnak és kétségnek. Kormányunknak nem lehet egyidejűleg két programja: proletár programja, meg valamilyen más programja. Programja és gyakorlati munkája proletár, kommunista munka, és kormányunk ebben az értelemben kétségtelenül proletár, kommunista kormány.

Jelenti-e ez azt, hogy kormányunk nem egyszersmind munkás-paraszt kormány is? Nem, nem jelenti. Kormányunk, amely programja és munkája szerint proletár, egyszersmind munkás-paraszt kormány is.

Miért?

Azért, mert a mi viszonyaink között a parasztság zömének alapvető érdekei teljesen egybevágnak a proletariátus érdekeivel.

Azért, mert a parasztság érdekei ennek következtében maradéktalanul kifejezésre jutnak a proletariátus programjában, a Szovjetkormány programjában.

Azért, mert a Szovjetkormány a munkások és parasztok szövetségére támaszkodik, amely ez osztályok alapvető érdekeinek közösségén épül fel.

Végül azért, mert a kormányszervek állományába, a Szovjetek állományába munkásokon kívül parasztok is kerülnek, akik a közös ellenség ellen harcolnak és akik a munkásokkal együtt, a munkások vezetésével építik az új életet.

A „munkás-paraszt kormány" jelszava ezért nem puszta „agitációs" jelszó, hanem a szocialista proletariátus forradalmi jelszava, amely tudományos megokolást kapott a kommunizmus programjában.

Így vagyunk a negyedik kérdéssel.

Térjünk át az ötödik kérdésre.

V

A parasztsággal kapcsolatos politikánkat egyes elvtársak úgy értelmezik, mint a demokrácia kiszélesítését a parasztság számára és az országban fennálló hatalom jellegének megváltozását. Helyes-e ez az értelmezés?

Kiszélesítjük-e valóban a falun a demokráciát?

Igen, kiszélesítjük.

Engedmény-e ez a parasztságnak?

Feltétlenül.

Nagy-e ez az engedmény, és nem feszíti-e szét országunk Alkotmányának kereteit?

Az engedmény itt, azt hiszem, nem nagyon nagy és jótányit sem változtat Alkotmányunkon.

Mit változtatunk hát akkor ebben az esetben és tulajdonképpen miben fejeződik ki ez az engedmény?

Megváltoztatjuk a falusi munka gyakorlatát, amely egyáltalán nem kielégítő a fejlődés új viszonyai között. Megváltoztatjuk a falun kialakult rendet, amely fékezi a munkás-paraszt összefogás ügyét és meghiúsítja a párt munkáját, melyet az a parasztságnak a proletariátus körül való tömörítése terén végez.

A helyzet mindeddig az volt, hogy a falut számos kerületben kis csoport igazgatta, amely inkább volt kapcsolatban a járással és a kormányzósággal, mint a falu lakosságával. Ez a körülmény azt eredményezte, hogy a falu vezetői leginkább felfelé, a járásra, és legkevésbbé lefelé, a falu lakosságára néztek, nem a falu előtt érezték magukat felelősnek, nem a választók előtt, hanem a járás és a kormányzóság előtt, mert nyilván

nem értették meg, hogy a „fent" és a „lent" itt egyetlen láncot alkot, és ha a lánc alul elszakad, akkor szét kell esnie az egész láncnak. Ennek egyrészt az ellenőrizetlenség, az önkényeskedés, a vezetők önkénye volt az eredménye s másrészt, az elégedetlenség és zúgolódás a faluban. Most a falun véget vetünk ennek a rendszernek — határozottan és visszahozhatatlanul.

A helyzet mindeddig az volt, hogy a falusi Szovjet-választások számos kerületben nem voltak valóságos választások, hanem pusztán hivatalos procedúra, amellyel beerőszakolták a „küldötteket", mindenféle furfang és a hatalmukat féltő vezetők szűk csoportjának nyomása útján. Ennek eredményeképpen a Szovjeteket az a veszély fenyegette, hogy a tömeghez közelálló és nekik otthonos szervekből a tömegeknek idegen szervekké válnak, a parasztság vezetését a munkások részéről, a proletárdiktatúrának ezt az alapját és erődjét pedig az a veszély fenyegette, hogy a levegőben fog lógni. Önök tudják, hogy a párt ezért kénytelen volt követelni a Szovjetek újraválasztását, az újraválasztások során pedig kitűnt, hogy számos kerületben a választások régi gyakorlata a hadikommunizmus csökevénye, hogy azt káros és teljesen rothadt gyakorlatként fel kell számolni. Most végetvetünk a falun ennek a választási gyakorlatnak.

Ez az engedmény alapja, ez a falusi demokrácia kiszélesítésének alapja.

Erre az engedményre nemcsak a parasztságnak van szüksége. Nem kevésbbé szüksége van rá a proletariátusnak is, mert erősíti a proletariátust, növeli tekintélyét a falun, erősíti a parasztság bizalmát a proletariátus iránt. Az engedmények és általában a kompromisszumok fő rendeltetése, mint ismeretes, az, hogy végeredményben erősítsék a proletariátust.

Melyek ezeknek az engedményeknek a határai az adott pillanatban?

Ezeknek az engedményeknek a határait az OK(b)P XIV. konferenciája és a Szovjetunió Szovjetjeinek III. kongresszusa jelölte meg. Önök tudják, hogy ezek nem nagyon széleskörűek

és azok közé a keretek közé vannak szorítva, amelyekről az imént beszéltem. De ez még nem jelenti azt, hogy ezek örökre érintetlenek maradnak. Ellenkezőleg, kétségtelenül bővülni fognak annak arányában, ahogyan népgazdaságunk növekszik, ahogyan a proletariátus gazdasági és politikai hatalma megerősödik, ahogyan a forradalmi mozgalom Nyugaton és Keleten fejlődik, ahogyan a Szovjetállam nemzetközi állásai megerősödnek. Lenin 1918-ban annak szükségességéről beszélt, hogy „a szovjet alkotmányt ki kell terjeszteni az *egész* lakosságra, a kizsákmányolók ellenállásának megszűnése *arányában*" (*Lenin* Művei, XXII. köt. 372. old.). Amint látják, itt az alkotmánynak az *egész* lakosságra, s többek között a burzsoáziára való kiterjesztéséről van szó. Lenin ezt 1918 márciusában mondotta. Azóta Lenin haláláig több mint öt év telt el. De Lenin ezen időszak alatt egyetlen szót sem szólt arról, hogy ideje megvalósítani ezt a tételt. Miért? Azért, mert ennek a kibővítésnek még nem jött el az ideje. De hogy valamikor, amikor a Szovjetállam belső és nemzetközi állásai végleg megszilárdulnak, eljön, az nem lehet kétséges.

Ezért, bár előrelátjuk a demokrácia jövőbeli további kiszélesedését, mégis szükségesnek tartjuk, hogy a demokrácia vonalán tett engedményeket az adott pillanatban az OK(b)P XIV. konferenciája és a Szovjetunió Szovjetjeinek III. kongresszusa által kijelölt keretek közé korlátozzuk.

Megváltoztatják-e ezek az engedmények az országban fennálló hatalom jellegét?

Nem, nem változtatják meg.

Visznek-e változtatásokat a proletárdiktatúra rendszerébe, annak meggyengítése értelmében?

Egyáltalán nem, semilyen mértékben.

A proletariátus diktatúráját a Szovjetek felélénkítése és a parasztság legjobbjainak a közügyekbe való bevonása nem gyengíti, hanem csak erősíti. A proletariátus vezetése a parasztság irányában a demokrácia kiszélesítése következtében nemcsak megmarad, hanem új erőre is tesz szert, mert megteremti a bizalom légkörét a proletariátus körül. S ez a fő a proletár-

diktatúrában, amikor arról van szó, milyen legyen a proletariátus és a parasztság kölcsönös viszonya a diktatúra rendszerében.

Nincs igazuk azoknak az elvtársaknak, akik azt állítják, hogy a proletárdiktatúra fogalmát kimeríti az erőszak fogalma. A proletárdiktatúra nemcsak *erőszak*, hanem a nemproletár osztályok dolgozó tömegeinek *vezetése* is, a tőkés gazdaságnál magasabb típusú, a tőkés gazdaságnál termelékenyebb munkával dolgozó szocialista gazdaság *építése* is. A proletárdiktatúra: 1. törvény által nem korlátozott erőszak *a tőkések és a földesurak irányában;* 2. a proletariátus vezetése *a parasztság irányában;* 3. a szocializmus építése *az egész társadalom irányában.* A diktatúra e három oldala közül egyiket sem lehet kihagyni anélkül, hogy ne kockáztatnók a proletárdiktatúra fogalmának elferdítését. Csak mind a három oldal együttvéve adja meg a proletárdiktatúra teljes és befejezett fogalmát.

Visz-e valamilyen rosszabbodást a proletárdiktatúra rendszerébe a párt új iránya a szovjet demokrácia vonalán?

Nem, nem visz. Ellenkezőleg! Az új irány csak javít az ügyön, mert megerősíti a proletárdiktatúra rendszerét. Ha az *erőszak* eleméről van szó a proletárdiktatúra rendszerében, az erőszak kifejezője pedig a Vörös Hadsereg, akkor aligha szorul bizonyításra, hogy a szovjet demokrácia meghonosítása a falun csak javíthat a Vörös Hadsereg állapotán, mert tömöríti azt a Szovjethatalom körül, mert hadseregünk legnagyobbrészt paraszti hadsereg. *Ha a vezetés* eleméről van szó a diktatúra rendszerében, akkor aligha lehet kétséges, hogy a Szovjetek felélénkítésének jelszava csak megkönnyítheti a proletariátusnak ezt a vezetést, mert megerősíti a parasztság bizalmát a munkásosztály iránt. Ha viszont az *építés* eleméről van szó a diktatúra rendszerében, aligha kell bizonyítanunk, hogy a párt új iránya csak megkönnyíti a szocializmus építését, mert a munkás-paraszt összefogás megszilárdítása érdekében kezdtük el, a szocializmus építése pedig az összefogás nélkül lehetetlen.

A következtetés egy: a parasztságnak tett engedmények az adott körülmények között erősítik a proletariátust és szilár-

dítják diktatúráját, jótányit sem változtatva az országban fennálló hatalom jellegén.

Ez a helyzet az ötödik kérdéssel.

VII

Nem áll-e fenn, a falusi pártszervezetek gyengesége miatt az a veszély, hogy az új iránnyal kapcsolatban a falun a szovjetellenes agitációnak ideológiai formát adnak?

Igen, ez a veszély fennáll. Aligha lehet kétséges, hogy a Szovjet-választás végrehajtása a Szovjetek felélénkítésének jelszavával a választási agitáció szabadságát jelenti vidéken. Mondanunk sem kell, hogy a szovjetellenes elemek nem szalasztják el ezt a kedvező alkalmat, hogy bemásszanak a kinyílt résecskén és mégegyszer bemocskolják a Szovjethatalmat. Innen az a veszély, hogy a falun fokozódik és befejezett formát ölt a szovjetellenes agitáció. A kubáni, szibériai, ukrajnai újraválasztások történetéből vett tények ékesen beszélnek erről. Kétségtelen, hogy falusi szervezeteink gyengesége számos kerületben fokozza ezt a veszélyt. Kétségtelen az is, hogy az imperialista hatalmak intervenciós hajlamai szintén ösztönzik majd ezt a fokozódást.

Mi táplálja ezt a veszélyt, hol vannak forrásai?

Ilyen forrás legalább kettő van.

Először, a szovjetellenes elemek érzik, hogy a falun az utóbbi időben valamilyen változás történt a kulák javára, hogy számos kerületben a középparaszt a kulák felé fordult. Ez sejthető volt az újraválasztások előtt. Az újraválasztások után ez a sejtés vitathatatlan ténnyé vált. Ez az első és fő alapja a szovjetellenes agitáció ideológiai megformálódása veszélyének a falun.

Másodszor, a parasztságnak tett engedményeinket számos kerületben úgy értékelték, mint gyengeségünk jelét. Ebben az újraválasztások előtt még lehetett volna kételkedni. Az újraválasztások után a kétségnek nincs helye. Innen a falu fehér-

gárdista elemeinek kiáltása: „szorítsd jobban!". Ez a második, ha nem is olyan lényeges alapja a szovjetellenes agitáció fokozódása veszélyének a falun.

A kommunistáknak meg kell érteniök először is azt, hogy a *mai időszak a falun a középparasztért vívott harc időszaka*, hogy *a középparaszt meghódítása a proletariátus oldalára a párt legfontosabb feladata a falun*, hogy e feladat teljesítése nélkül a szovjetellenes agitáció megformálódásának veszélye fokozódni fog, s a párt új iránya csupán a fehérgárdisták javára válhat.

A kommunistáknak meg kell érteniök másodszor azt, hogy a középparasztot most csak a Szovjetek, a szövetkezetek, a hitel, a mezőgazdasági adó, a helyi költségvetés stb. vonalán folytatott új pártpolitika alapján lehet meghódítani, hogy a közigazgatási nyomás intézkedései csak elronthatják és tönkretehetik az ügyet, hogy a középparasztot gazdasági és politikai jellegű intézkedésekkel kell meggyőzni politikánk helyességéről, hogy a középparasztot csak példával, kézzelfogható dolgokkal lehet „megnyerni".

A kommunistáknak ezen kívül meg kell érteniök, hogy az új irányt nem a szovjetellenes elemek felélénkítése érdekében vezettük be, hanem a Szovjetek felélénkítése és a parasztság alapvető tömegének bevonása érdekében, hogy az új irány nem zárja ki, hanem feltételezi az elszánt harcot a szovjetellenes elemek ellen, hogy ha a szovjetellenes elemek ezt mondják: „szorítsd jobban", mert a parasztságnak tett engedményeket gyengeségünk jelének hiszik és az ellenforradalom céljaira használják ki azokat, — feltétlenül be kell bizonyítanunk nekik, hogy a Szovjethatalom erős, emlékeztetve a börtönre, amely már régóta sír utánuk.

Azt hiszem, hogy a falusi szovjetellenes agitáció ideológiai megalapozásának és fokozódásának veszélyét bizonyára gyökerében ássuk alá, ha ezeket a feladatainkat magunkévá tesszük és megvalósítjuk.

Így állunk a hetedik kérdéssel.

Térjünk át a nyolcadik kérdésre.

VIII

A pártonkívüliek befolyásának fokozódásával kapcsolatban nem áll-e fenn az a veszély, hogy a Szovjetekben pártonkívüli frakciók alakulnak ki?

Az adott esetben veszélyről csak feltételesen lehet beszélni. Nincs semmi veszélyes abban, ha a többé-kevésbbé szervezett pártonkívüliek befolyása növekszik ott, ahová a kommunisták befolyása még nem hatolt el. Ez vonatkozik például a szakszervezetekre a városokban és a pártonkívüli, többé-kevésbbé szovjet egyesülésekre a falun. A veszély akkor kezdődik, amikor a pártonkívüli egyesülésnek azon kezd járni az esze, hogy felváltsa a pártot.

Honnan ered ez a veszély?

Jellemző, hogy munkásosztályunkban ilyen veszély nem, vagy majdnem nem tapasztalható. Mivel magyarázható ez? Ez azzal magyarázható, hogy a párt körül a munkásosztályban nálunk megvan a pártonkívüli munkások nagyszámú aktívája, amely a bizalom légkörével veszi körül a pártot és egyesíti a pártot a munkásosztály milliós tömegeivel.

Nem kevésbbé jellemző, hogy ez a veszély különösen éles a parasztság körében. Miért? Azért, mert a párt a parasztság közt gyenge, a pártnak még nincsen a pártonkívüli parasztságból kikerülő nagyszámú aktívája, amely egyesíteni tudná a parasztok tízmillióival. Holott pedig, azt hiszem, éppen a parasztság körében érezzük legnagyobb szükségét egy pártonkívüli aktívának.

A következtetés csak egy lehet: ha meg akarjuk szüntetni azt a veszélyt, hogy a pártonkívüli paraszti tömegek a párttól elszakadjanak és elidegenedjenek, meg kell teremteni a párt körül a parasztság nagyszámú pártonkívüli aktíváját.

De ezt az aktívát nem lehet egy csapásra vagy pár hónap alatt megteremteni. Ehhez idő kell, ezt csak a munka, a Szovjetek felélénkítése, a szövetkezeti társulás meghonosítása folyamán lehet megteremteni és kiválasztani a parasztság fenn-

maradó tömegéből. Ennek érdekében meg kell változtatni a kommunisták magatartását a pártonkívüliek irányában. Ennek érdekében a kommunistának úgy kell viszonylania a pártonkívülihez, mint egyenlő az egyenlőhöz. Ennek érdekében a kommunistának meg kell tanulnia, hogy olyan bizalommal viszonyuljon a pártonkívülihez, mint testvér a testvérhez. Nem lehet bizalmat követelni a pártonkívülitől, mikor ezért bizalmatlanságot kap cserébe. Lenin azt mondotta, hogy a párttagok és a pártonkívüliek viszonyának a „kölcsönös bizalom" viszonyának kell lennie. Lenin e szavait nem szabad elfelejteni. Megteremteni a párttagok és pártonkívüliek közötti kölcsönös bizalom légkörét — elsősorban ez szükséges ahhoz, hogy előkészítsük a feltételeket a parasztokból álló nagyszámú pártonkívüli aktíva megteremtéséhez a párt körül.

De hogyan jön létre ez a kölcsönös bizalom? Persze nem azonnal és nem rendeletek útján. Mint Lenin mondja, csak a párttagok és pártonkívüliek „kölcsönös ellenőrzése" útján, a mindennapi gyakorlati munka folyamán gyakorolt kölcsönös ellenőrzés útján jöhet létre. Az első párttisztítás idején a pártonkívüliek ellenőrizték a párttagokat, és ez üdvös eredményekkel járt a párt szempontjából — rendkívüli bizalom légkörét teremtette meg körülötte. Lenin már akkor azt mondotta erről, hogy az első párttisztításnak a párttagok és pártonkívüliek kölcsönös ellenőrzése területén szerzett tanulságait ki kell terjeszteni a munka valamennyi ágára. Azt hiszem, hogy ideje emlékezetünkbe idézni Lenin e tanácsát és megtenni a lépéseket annak megvalósítására.

Tehát a párttagok és pártonkívüliek kölcsönös bírálata és kölcsönös ellenőrzése, melyet a mindennapi gyakorlati munka menetében, mint a kölcsönös bizalom légköre megteremtésének eszközét valósítanók meg — ez az az út, amelyen a pártnak haladnia kell, ha meg akarja szüntetni azt a veszélyt, hogy a pártonkívüli milliók a párttól elidegenedjenek, ha falusi szervezetei körül meg akarja teremteni a parasztokból álló nagyszámú pártonkívüli aktívát.

Így vagyunk a nyolcadik kérdéssel.

X

Mutassunk rá párt- és szovjetépítésünk legnagyobb előttünk álló nehézségeire a stabilizációval és a világforradalom késlekedésével kapcsolatban, különösen a párt és a munkásosztály, a munkásosztály és a parasztság kölcsönös viszonyának terén.

... *Második nehézség.* Ez a proletariátus és a parasztság közötti ellentmondásokkal kapcsolatos nehézség. Ezekről az ellentmondásokról már szóltam a falusi osztályharc kérdésének fejtegetésénél. A mondottakat ismételni felesleges. Ezek az ellentmondások a mezőgazdasági terményekkel és ipari gyártmányokkal kapcsolatos árpolitika, a mezőgazdasági adó, a falu igazgatása stb. vonalán vonulnak végig. Itt az a veszély fenyeget, hogy a munkás-paraszt összefogás ügye szétzüllik és hogy ezek az ellentmondások aláássák a parasztság proletariátus által való vezetésének eszméjét. Ebből ered az e veszéllyel kapcsolatos nehézség.

Ennek a nehézségnek ... az a jellemző sajátossága, hogy belső erőinkkel leküzdhető. Új irány a faluban — ez az az út, amely szükséges e nehézség leküzdéséhez.

„Právda" 139, 141, 142. és 145. sz.

1925 június 21, 24, 25. és 28.

Sztálin Művei. 7. köt. 156—164, 173—187, 190—194. 207 208. old. (oroszul).

A J. M. SZVERDLOV-EGYETEMHEZ

Az általános és szakosított tanfolyamok második záróvizsgájának napja alkalmából

1925 június

A Szverdlov-Egyetem a tömegek vezetésére hivatott párttisztikar kinevelésének egyik leghatalmasabb eszköze.

A Szverdlov-Egyetemnek fennállása alatt sikerült már a szocialista építés valamennyi frontján működő aktív pártmunkások egész osztagait adni a pártnak.

Az egyetem most ismét átad a pártnak munkára egy 214 hallgatóból — többnyire munkásokból álló osztagot.

Hogy ennek az osztagnak küszöbönálló munkája termékeny legyen a párt előtt álló bonyolult építési feladatok közepette — ennek az osztagnak gondolnia kell helyzetünk néhány új körülményére, amelyeknek az adott pillanatban döntő jelentőségük van.

Melyek ezek a körülmények?

Először, az a tény, hogy országunk alapvető osztályai, a proletariátus és a parasztság, az utóbbi időben lényegesen megváltoztak, aktívabbakká lettek mind politikai, mind gazdasági tekintetben, aminek következtében új magatartást követelnek maguk iránt a párt részéről. Deklasszált munkásosztály nálunk már nincs többé — ez most a proletárok teljesen kialakult és életerős osztálya, amely kulturális és politikai tekintetben megnőtt és emiatt rugalmasabb és meggondoltabb vezetést követel a párttól. Ugyanezt kell mondanunk a parasztságról is. Ez már nem a régi parasztság, amelyet a régi skorpiók elgyötörtek és amely mindennél jobban a volt földesúri földek elvesztésétől rettegett, vagy amelyet lehangoltak a kötelező terménybeszolgáltatás korlátozásai. Ez új parasztság, amely kultu-

rális tekintetben megnőtt, amely már elfelejtette a földesurat és a kötelező terménybeszolgáltatást, olcsó árukat és magas gabonaárakat követel és a végsőkig ki tudja használni a párt jelszavát a Szovjetek felélénkítéséről. Maximális rugalmasság a mai parasztság irányában — ezzel a követelménnyel kell most a pártnak számolnia. Újra meghódítani a parasztságot a proletariátus oldalára — ez most a párt feladata.

Másodszor, az a körülmény, hogy a középparaszt számos kerületben a kulákkal egy tömbben van. Ez alapvető tény, amelyet egy percre sem szabad elfelejteni. A proletárdiktatúra a munkások és parasztok szövetsége szempontjából a parasztság vezetése a proletariátus által. De mit jelent a parasztság vezetése? Ez azt jelenti, hogy teljesen helyre kell állítani a parasztság zömének bizalmát a munkásosztály és pártja iránt. E bizalom nélkül nincs proletár vezetés, e vezetés nélkül nincs proletárdiktatúra. Ezért: munkálkodni a parasztság zömének a munkásosztály iránti teljes bizalma helyreállítása vonalán — ez a párt és a pártmunkások feladata.

Harmadszor, az a körülmény, hogy pártmunkásaink az utóbbi időben az „arccal a falu felé" jelszó miatt kissé kezdtek elfelejtkezni a munkásokról, szem elől tévesztették, hogy arccal a falu felé fordulva, nem fordíthatunk hátat a városnak és elsősorban a proletariátusnak. Ez szintén új tény, amelyet egy percre sem szabad elfelejteni. Meg kell említeni, hogy az utóbbi időben a munkásosztályban különösen kifejlődött az erő érzése és saját méltóságának érzése. Így érez a gazda, és ez az érzés megerősödött abban az osztályban, amely országunkban az uralkodó osztály. Ez, elvtársak, óriási vívmány egész munkánkban, mert az a munkásosztály, amely nemcsak dolgozó osztálynak, hanem kormányzó osztálynak is érzi magát — az az osztály csodákra képes. De ebből az következik, hogy az a kommunista, aki munkájában nem számol ezzel a proletárok osztályában kifejlődött gazda-érzéssel, az nem értett meg semmit az új helyzetből, az, szigorúan véve, nem kommunista, az bizonyára ki fogja törni a nyakát. Ezért, ha az „arccal a falu felé" jelszóról beszélünk, egyszersmind arról is meg kell emlékeznünk, hogy az

e jelszó megvalósítására hivatott alapvető osztály a munkásosztály, hogy ezt a jelszót csak annyiban lehet megvalósítani, amennyiben a munkásosztály valóban vezető erővé válik az országban. A párt következő feladata ezért abban van, hogy helyi pártmunkásaink megértsék végre: feltétlenül a legfigyelmesebben és legmegfontoltabban kell viszonylanunk a munkásosztálynak kivétel nélkül valamennyi szükségletéhez: mind anyagi, mind kulturális szükségleteihez.

A vizsgázók osztagának az a feladata, hogy mindezeket a körülményeket vegye figyelembe a helyszínen végzett munkájában.

Nem kételkedem, hogy teljesíteni tudják majd ezt a feladatot.

Engedjék meg, hogy sok sikert kívánjak küszöbönálló munkájukhoz.

Kommunista üdvözlettel

I. Sztálin

„Právda" 132. sz.
1925 június 13.
Sztálin Művei. 7. köt. 212—215. old. (oroszul).

A „BESZÉLGETÉS AZ AGITÁTOROK ÉS PROPAGANDISTÁK TANÁCSKOZÁSÁNAK RÉSZTVEVŐIVEL 1925 OKTÓBER 14-ÉN“

című műből

A nyolcadik kérdés és Sztálin elvtárs válasza

Kérdés. Mi biztosíthatja most nekünk jobban a kapcsolatot a pártonkívüli paraszti tömeggel: a parasztok bevonása a pártba vagy a pártonkívüli aktíva megteremtése a párt körül?

Felelet. Erre is, arra is szükségünk van. Nagyon nehéz megteremteni a parasztok széles pártonkívüli aktíváját pártunk körül, ha a faluban nincs meg a pártba szervezett parasztok bizonyos minimuma. Még nehezebb komoly pártszervezeteket teremteni a faluban, ha nincs meg a parasztok széles pártonkívüli aktívája, mert a pártszervezetek rendszerint ennek az aktívának tagjaiból alakulnak meg. A parasztok széles pártonkívüli aktívájának megteremtése mégis a fontosabb feladat.

Mi teszi erőssé a pártot a tömegekhez fűződő kapcsolata szempontjából? Az, hogy a rokonszenvezők széles pártonkívüli aktívája veszi körül. A párt nem tudná harcra vezetni a munkásosztály milliós tömegeit, ha nem venné körül a rokonszenvezők e széles aktívája. A párt ennek az aktívának a segítsége nélkül nem tudja megvalósítani a nép milliós tömegeinek vezetését. Ez — a vezetés egyik alapvető törvénye.

Emlékeznek-e a lenini behívóra, amikor néhány nap alatt 200.000 új tag lépett be a pártba — a munkásosztály legjobb fiai? Honnan jött ez a 200.000? A pártunkkal rokonszenvező munkások széles pártonkívüli aktívájának soraiból váltak ki.

Tehát a pártonkívüli aktíva az a réteg, amelynek nedvei éltetik és fejlesztik a pártot. Ez nemcsak a munkásosztályt illetően igaz. Ez igaz a dolgozó parasztságot illetően is.

Sztálin Művei. 7. köt. 239—240. old. (oroszul).

„A KOMSZOMOL FELADATAIRÓL.

A «Komszomolszkaja Právda» szerkesztőségének kérdéseire adott válaszok"

című mű III. és IV. pontja.

1925 október

III

Hogyan kell felvetni napjainkban a komszomol növelésének kérdését: alapjában továbbra is folytatni kell-e az egész munkás, béres, szegényparaszt fiatalságnak és a középparaszti fiatalság jobb részének bevonására vett irányt, vagy pedig a Szövetségbe már bevont ifjúsági tömeg megerősítésére és nevelésére kell-e fordítani a fő figyelmet?

Nem lehet azt mondani: vagy — vagy. Ezt is, azt is tenni kell. A lehetőséghez képest be kell vonni a komszomolba az egész munkásifjúságot, valamint a falusi szegény- és középparasztság jobb elemeit. De ugyanakkor összpontosítani kell figyelmüket arra a nevelésre, amelyet a komszomol új tagjai a komszomol aktívájától kapnak. A proletár mag erősítése a komszomol legfontosabb soronlevő feladata. E feladat végrehajtása a biztosítéka annak, hogy a komszomol a helyes úton fog haladni. De a komszomol nemcsak a munkásifjúság szervezete. A komszomol a munkás-paraszt ifjúság szervezete. A proletár mag erősítése mellett ezért egyszersmind munkálkodniok kell a paraszti ifjúság jobb elemeinek bevonásán, a proletár mag és a komszomol paraszti része közötti tartós szövetség biztosításán. Enélkül lehetetlen megvalósítani a komszomolban a proletár mag vezetését a paraszti ifjúság irányában.

IV

A komszomol egyes kormányzósági bizottságai, hivatkozva a női küldöttgyülések példajára, hozzáfogtak a pártonkívüli paraszti ifjúság állandó összetételű küldöttgyülésének

megszervezéséhez. E gyűléseknek az a szerepük, hogy a komszomol vezetése alatt egyesítse az ifjúság paraszti — főként középparaszti — aktíváját. Helyes-e ez az álláspont, és nem rejlik-e ebben az a veszély, hogy ezek a küldöttgyülések valamiféle pártonkívüli parasztifjúsági szövetségekké fajulnak, amelyek szembe tudnak helyezkedni a mi ifjúsági szövetségünkkel?

Ez az álláspont szerintem helytelen. Miért? A következők miatt.

Először, mert ebben a középparaszttól való valamilyen félelem, a középparaszti ifjúság távoltartására irányuló törekvés rejlik, és kísérlet arra, hogy ne foglalkozzanak vele. Helyes-e ez a törekvés? Természetesen nem. Nem távoltartani kell magunktól a középparaszti ifjúságot, hanem közelebb kell hozni magunkhoz, a komszomolhoz. Csak ilyen úton lehet kinevelni a középparaszti ifjúságban a bizalmat a munkások iránt, a bizalmat a komszomol proletár magva iránt, a bizalmat pártunk iránt.

Másodszor, kétségtelen, hogy a komszomol mellett a középparaszti ifjúság külön küldöttgyűlései a parasztság valamenynyi csoportja felélénkülésének mai viszonyai között elkerülhetetlenül átalakulnak a középparaszti ifjúság külön szövetségévé. Emellett ez a külön szövetség szükségszerűen kénytelen lesz szembehelyezkedni az ifjúság már létező szövetségével és annak vezetőjével — az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párttal, magához vonzza majd a komszomol paraszti részét és így a komszomol kettészakadásának — munkásifjúsági szövetségre és parasztifjúsági szövetségre való szakadásának — veszélyét idézi elő. Figyelmen kívül hagyhatjuk-e ezt a veszélyt? Természetesen nem hagyhatjuk figyelmen kívül. Kell-e nekünk ilyen szétesés, különösen a mai körülmények között, különösen fejlődésünk mai viszonyai között? Természetesen nem kell. Ellenkezőleg, most nem a paraszti ifjúság eltávolodására, hanem a paraszti ifjúságnak a komszomol proletár magvához való közeledésére van szükség, nem széthúzásra, hanem tartós szövetségükre van szükség.

Harmadszor, nem lehet a középparaszti ifjúság küldöttgyűléseinek megalkotását a munkásnők és parasztnők küldöttgyűléseinek létezésével igazolni. Nem lehet egy kalap alá venni a komszomol formájában külön szervezettel bíró munkásparaszt ifjúságot a külön szervezettel nem rendelkező munkásnőkkel és parasztnőkkel, mint ahogy nem lehet összekeverni a *parasztság* középparaszti ifjúságát a munkásnőkkel, akik a *munkásosztály* részei. A középparaszti ifjúság küldöttgyűléseinek létezése veszélyes az ifjúság szövetségére nézve, míg a munkásnők és parasztnők küldöttgyűléseinek létezése senkit nem fenyeget semilyen veszéllyel, mivel jelenleg a munkásnőknek és parasztnőknek az ifjúsági szövetséghez hasonló különálló állandó szervezetük nincs.

Ezért gondolom, hogy a komszomol mellett a középparaszti ifjúság külön küldöttgyűléseinek megalakítása fölösleges.

Azt hiszem, a komszomol VI. kongresszusa helyesen cselekedett akkor, amikor arra a javasalatra szorítkozott, hogy létesítsenek a falun a komszomol körül olyanféle kisegítő szervezeteket, aminők például az önképzőkörök, mezőgazdasági csoportok stb.

„Komszomolszkaja Právda", 133. sz.
1925 október 29.
Aláírás: I. Sztálin.

Sztálin Művei, 7. köt. 244—246. old. (oroszul).

OKTÓBER, LENIN ÉS FEJLŐDÉSÜNK TÁVLATAI

1925 november 7

Azt hiszem, hogy Október előkészítése nyolc évvel ezelőtti időszakának és a mostani, nyolc évvel Október utáni időszaknak, minden hatalmas különbsége ellenére, mégis van egy közös vonása. Ez a közös vonás abban áll, hogy mindkét időszak forradalmunk fejlődésének kritikus pillanatát tükrözi. Akkor, 1917-ben, arról volt szó, hogy megtegyük az átmenetet a burzsoázia hatalmától a proletariátus hatalmához. Most, 1925-ben, arról van szó, hogy megtegyük az átmenetet a mai gazdaságból, amelyet nem lehet egészében szocialistának nevezni, a szocialista gazdaságba, abba a gazdaságba, amelynek a szocialista társadalom anyagi alapjául kell szolgálnia.

Milyen volt a helyzet Október időszakában, amikor pártunk Központi Bizottsága 1917 október 10-én Lenin vezetésével elfogadta a fegyveres felkelés megszervezéséről szóló határozatot?

Először, háború két európai koalíció között, a szocialista forradalom elemeinek növekedése egész Európában és az a veszély, hogy az oroszországi forradalom elfojtása céljából különbékét kötnek Németországgal. Ez volt a helyzet külpolitikai téren. Másodszor, pártunk kivívta a Szovjetekben a többséget, parasztfelkelések az egész országban, a forradalmi mozgalom fellendülése a frontokon, Kerenszkij polgári kormányának elszigetelése és egy második Kornjílov-lázadás veszélye. Ez volt a helyzet a belpolitika terén.

Ez főleg a politikai harc frontja volt.

A kritikus pillanatot akkor a munkások és parasztok győzelmes felkelése és a proletárdiktatúra megteremtése oldotta meg.

Milyen a helyzet most, nyolc évvel a polgári hatalom szétzúzása után?

Először, a világ két táborra oszlik: az egyik a *kapitalizmus* tábora, amely — ugyanakkor, amikor a gyarmati és függő országok (Kína, Marokkó, Szíria stb.) forradalmi mozgalmai nyilvánvalóan növekednek — ideiglenesen megszilárdult, a másik a *szocializmus*, a gazdasági fejlődésében növekvő és a haladott országok munkásait, úgyszintén a gyarmati és függő országok elnyomott népeit maga köré tömörítő Szovjetunió tábora. Ez olyan körülmény, amely lehetővé teszi, hogy a rövid „lélekzetvételi szünetet" a „lélekzetvételi szünet" egész időszakává változtassuk. Ez a helyzet a külpolitika terén. Másodszor, országunk ipari és szövetkezeti fejlődésének növekedése, a munkások és parasztok anyagi helyzetének javulása, a proletariátus és parasztság kölcsönös viszonyának kétségtelen javulása és a párt tekintélyének megerősödése a munkások és parasztok között. Ez olyan körülmény, amely lehetővé teszi, hogy a parasztsággal együtt, a proletariátus és pártja vezetésével előre vigyük a szocialista építést. Ez a helyzet a belpolitika terén.

Ez főleg a gazdasági építés frontja.

Hogy a mostani kritikus időszak a proletariátus győzelmével végződik-e, az elsősorban építésünk sikereitől, a nyugati és keleti forradalmi mozgalom sikereitől, a kapitalista világot marcangoló ellentmondások fejlődésétől függ.

Nyolc évvel ezelőtt az volt a feladat, hogy a proletariátust egyesítsük a legszegényebb parasztsággal, semlegesítsük a parasztság középrétegeit, használjuk ki a két imperialista koalíció halálos küzdelmét és megdöntsük Oroszországban a polgári kormányt abból a célból, hogy megszervezzük a proletariátus diktatúráját, kilépjünk az imperialista háborúból, megerősítsük kapcsolatainkat valamennyi ország proletárjaival és valamennyi országban előre vigyük a proletárforradalom ügyét.

Most, nyolc évvel később, a feladat abban áll, hogy egyrészt egyesítsük a proletariátust és a legszegényebb paraszt-

ságot a középparasztsággal tartós szövetségük alapján, biztosítsuk a proletariátus vezetését e szövetségen belül, fokozzuk iparunk fejlődését és átszerelését, bevonjuk a parasztság milliós tömegeit a szövetkezetbe és ezzel biztosítsuk gazdaságunk szocialista magvának győzelmét a kapitalizmus elemei felett, és másrészt — megkössük a szövetséget valamennyi ország proletárjaival és az elnyomott országok gyarmati népeivel abból a célból, hogy segítsünk a forradalmi proletariátusnak a kapitalizmus feletti győzelemért vívott harcában.

A középparasztság semlegesítése ma már nem elegendő. A feladat most az, hogy tartós szövetséget teremtsünk a középparasztsággal azért, hogy a proletariátus és a parasztság között helyes kölcsönös viszony jöjjön létre. Mert ha igaz Lenin azon tétele, hogy *„10—20 évi helyes viszony a parasztsággal és biztosítva van a győzelem világméretekben“*,* akkor ugyanolyan igazak Lenin azon szavai is, hogy *„hasonlíthatatlanul nagyobb és hatalmasabb tömegben nyomuljunk előre, mégpedig feltétlenül a parasztsággal együtt“*.**

Az állami ipar egyszerű fejlődése ma már nem elegendő. Annál kevésbbé elegendő háborúelőtti színvonala. A feladat most az, hogy előre vigyük állami iparunk *átszerelését* és további kibontakozását *az új technikai alapon*. Mert állami iparunk, típusát tekintve, szocialista ipar. Mert a proletárdiktatúra alapvető bázisa országunkban. Mert e nélkül a bázis nélkül beszélni sem lehet arról, hogy országunkat ipari országgá, a „nep“ Oroszországát pedig szocialista Oroszországgá változtatjuk.

A szövetkezet egyszerű fejlődése a falun ma már nem elegendő. A feladat most az, hogy bevonjuk a parasztság milliós tömegeit a szövetkezetbe és *meghonosítsuk a szövetkezeti társulást a falun*. Mert a szövetkezet, amikor megvan a proletárdiktatúra és a szocialista típusú ipar, a *legfontosabb* kapocs

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

** *Lenin*. Válogatott Művek. 2. köt. 968. old.

arra, hogy a parasztságot bekapcsoljuk a szocialista építés rendszerébe.

Ezek általában azok a feltételek, amelyek a szocialista építés győzelméhez szükségesek országunkban.

Nyolc évvel ezelőtt pártunk azért tudta kivívni a győzelmet a polgári hatalom felett, mert hihetetlen nehézségek, az egyes osztagaiban mutatkozó ingadozás ellenére, lenini szilárdságot tudott tanusítani a proletariátus feladatainak megvalósításában.

Most, nyolc évvel később, a pártnak minden lehetősége megvan arra, hogy biztosítsa népgazdaságunk győzelmét a kapitalista elemek felett, ha az előtte álló rengeteg nehézség, az egyes osztagaiban mutatkozó esetleges ingadozások ellenére, a régi, a lenini szilárdságot tudja tanusítani feladatainak teljesítésében.

Lenini szilárdság a proletariátus soronlevő feladatainak megvalósításában — ez is egyik legszükségesebb feltétele a szocialista építés győzelmének.

„Právda", 255. sz.
1925 november 7.

Aláírás: I. Sztálin.

Sztálin Művei. 7. köt. 252—256. old. (oroszul).

LENIN HÁROM JELSZAVA A PARASZTKÉRDÉSBEN

A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja XIV. kongresszusán a Központi Bizottság nevében tartott politikai beszámoló II. részének 5. pontja

1925 december 19

Helyesen jártunk-e el, amikor a középparasztra vettünk irányt? Mit jelent az új irány elvi szempontból? Nem adott-e erre vonatkozóan Lenin valamilyen útmutatást?

Azt mondják, hogy a Kommunista Internacionále II. kongresszusán a parasztkérdésben határozatot fogadtak el, amely arról szól, hogy a hatalomért vívott harc időszakában a proletariátus szövetségese csak a szegényparasztság lehet és hogy a középparasztságot csak semlegesíthetjük. Helyes-e ez? Helyes. Lenin ezt a határozatot a hatalom felé haladó pártokra vonatkozóan írta. Mi viszont olyan párt vagyunk, amely már hatalomra jutott. Ez a különbség. A parasztság kérdésében, a munkásoknak a parasztsággal, vagy a parasztság bizonyos rétegeivel való szövetsége kérdésében három alapvető jelszava van a leninizmusnak, amelyek a forradalom három időszakának felelnek meg. A kérdés lényege az, hogy helyesen fogjuk fel az áttérést az első jelszóról a másodikra, s a másodikról a harmadikra.

Régebben, amikor a polgári forradalom felé haladtunk, amikor mi, bolsevikok, először vázoltuk fel taktikánkat a parasztság irányában, Lenin azt mondta: szövetség az *egész* parasztsággal a cár és a földesurak ellen, a kadetpárti burzsoázia semlegesítésével. Ezzel a jelszóval indultunk akkor a polgári forradalomba és győztünk. Ez volt forradalmunk első szakasza.

Később, amikor eljutottunk a második szakaszhoz, Októberhez, Lenin az új helyzetnek megfelelően új jelszót adott ki: a proletariátus szövetsége a *falusi szegénységgel* az egész

burzsoázia ellen, a középparasztság *semlegesítésével.* Erre a jelszóra van szükségük azoknak a kommunista pártoknak, amelyek a hatalom felé haladnak. A középparasztsággal való szövetségre nem számíthatnak még akkor sem, amikor a hatalmat ugyan már kivívták, de még nem szilárdították meg. A középparaszt — óvatos ember. Megnézi, ki győz, vár, és csak akkor, amikor te, elkergetve a földesurakat és a burzsoáziát, felülkerekedtél, csak akkor lép veled szövetségre. Ezért középparaszt. Forradalmunk második szakaszában tehát már nem a munkások és az egész parasztság szövetségének jelszavával meneteltünk, hanem a proletariátus és a *szegény*parasztság szövetségének jelszavával.

És azután? Azután, amikor, visszavervén az imperialisták támadásait, eléggé megszilárdítottuk a hatalmat és a széleskörű szocialista építés szakaszába léptünk, Lenin kiadta a harmadik jelszót: a proletariátus és a szegényparasztság *tartós szövetsége* a középparasztsággal. Ez a jelszó az egyetlen helyes jelszó, amely megfelel forradalmunk új időszakának, a széleskörű építés időszakának. Helyes nemcsak azért, mert most számíthatunk a szövetségre, hanem azért is, mert amikor szocializmust építünk, a falusi embereknek nemcsak millióival, hanem tízmillióival kell együttműködnünk. Másképpen nem építhetjük a szocializmust. A szocializmus nemcsak a várost öleli fel. A szocializmus a gazdaságnak olyan megszervezése, amely a termelési eszközök és szerszámok társadalmasítása alapján egyesíti az ipart a földműveléssel. A gazdaság e két ágának egyesítése nélkül a szocializmus elérhetetlen.

Ez a helyzet a leninizmus jelszavaival a parasztsággal való szövetségről.

Az, amit Lenin a Kommunista Internacionále II. kongresszusán mondott, feltétlenül helyes, mert amikor a hatalom felé haladsz, vagy nem értél még rá az átvett hatalmat megszilárdítani, csak a szegényparasztsággal való szövetségre számíthatsz, semlegesítve a középparasztot. De amikor megerősödtél, megmarkoltad a hatalmat, építeni kezdtél, és amikor már tíz- meg tízmillió emberrel kell együttműködnöd, a

proletariátus és a szegényparasztság szövetsége a középparasztal az egyetlen helyes jelszó.

Ez az átmenet a „proletariátus és a szegényparasztság szövetsége" régi jelszavától, a középparasztság semlegesítésének régi jelszavától a középparasztsággal való tartós szövetség jelszavára már pártunk VIII. kongresszusán megtörtént. Hadd idézzek egy részletet Leninnek e kongresszus megnyitásán mondott beszédéből. Íme:

„A régi idők szocializmusának legjobb képviselői — amikor még hittek a forradalomban és elméleti és eszmei tekintetben szolgálták azt — a parasztság semlegesítéséről beszéltek, vagyis arról, hogy a középparasztságot olyan társadalmi réteggé kell tenni, amely, ha nem is támogatja tevékenyen a proletariátus forradalmát, legalább nem akadályozza azt, semleges marad, nem áll az ellenség oldalára. A feladatnak ez az elvont, elméleti meghatározása előttünk teljesen világos. *De ez a meghatározás elégtelen. A szocialista építésnek* olyan *szakaszába* léptünk, *amikor* konkréten, részletesen *kell* kidolgoznunk azokat a faluban végzett munka tapasztalatain ellenőrzött alapvető szabályokat és útmutatásokat, amelyek szerint el kell járnunk, hogy a *középparasztsághoz való viszony tekintetében a tartós szövetség* talajára lépjünk.*"**

Ez az elméleti alapja a párt politikájának, amely az adott történelmi időszakban a középparasztsággal való tartós szövetségre számít.

Aki a Kommunista Internacionále II. kongresszusának Lenin által írt határozatával akarná megcáfolni Leninnek ezeket a szavait — az mondja meg nyíltan.

Ez a kérdés elméleti oldala. Lenin tanításának mi nem egyes részeit, hanem egészét tesszük magunkévá. Leninnek a parasztságra vonatkozóan három jelszava volt: az első — a polgári forradalom idején, a második — az Októberi Forradalom idején és a harmadik — a Szovjethatalom megszilárdulása után.

* Mindenütt az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

** *Lenin* Művei. 3. kiad. XXIV. köt. 114. old. (oroszul).

Aki ezt a három jelszót egy valamilyen általános jelszóval akarja helyettesíteni, az durva hibát követ el.

Ez a kérdés elméleti oldala. A gyakorlatban viszont az a helyzet, hogy miután az Októberi Forradalmat végrehajtottuk, a földesurakat elkergettük és a földet a parasztoknak kiosztottuk, világos, hogy Oroszországot többé-kevésbbé középparasztosítottuk, amint Lenin mondja, és most a faluban a többség, a differenciálódás folyamata ellenére is, középparaszt.

Differenciálódás természetesen van. A „nep" viszonyai közt ebben a szakaszban nem is lehet másképpen. De ez a differenciálódás lassú léptekkel halad. Nemrégen olvastam egy kézikönyvet, amelyet alighanem a Központi Bizottság agitációs és propagandaosztálya adott ki, és egy másik kézikönyvet, amely, ha nem tévedek, a leningrádi szervezet agitációs és propagandaosztálya kiadásában jelent meg. Ha ezek a kézikönyvek hitelt érdemelnek, kitűnik, hogy a cár alatt nálunk körülbelül 60% volt a szegényparaszt, most viszont 75%; a cár alatt kulák körülbelül 5% volt, most viszont 8 vagy 12%; a cár alatt ennyi meg ennyi volt a középparaszt, most viszont kevesebb. Nem akarok kemény szavakat használni, de meg kell mondanom, hogy ezek a számok az ellenforradalomnál is roszszabbak. Hogy tud egy ember, aki marxista módon gondolkozik, ilyen dolgokat kisütni, sőt még ki is nyomtatni, méghozzá kézikönyvben? Mint a Központi Bizottság egyik tagja, természetesen én is felelek ezért a hallatlan baklövésért. Ha a cár alatt a kulákság tenyésztésének politikáját folytatták, ha volt földmagántulajdon, ha a föld akkor adás-vétel tárgya lehetett (ami különösen kiélezi a differenciálódást), ha a kormány mindenképpen siettette a differenciálódást és szegényparasztság mégsem volt több, mint 60%, akkor hogyan történhetett meg az, hogy a mi kormányunk, a Szovjetkormány alatt, amikor nincs földmagántulajdon. vagyis a földet kivonták a forgalomból, tehát a differenciálódásnak megvan ez az akadálya, amikor már két éven át foglalkoztunk a kulákság kisajátításával, amikor mindmáig sem hagytunk fel a kulákság kisajátításának minden módszerével, amikor külön hitel- és szövetkezeti

politikát folytatunk, amely nem kedvez a differenciálódásnak — hogyan történhetett meg, hogy ilyen akadályok ellenére nálunk állítólag mégis sokkal nagyobb a differenciálódás, mint a cár alatt, sokkal több a kulák és a szegényparaszt, mint a multban? Hogyan tudnak ilyen hallatlan badarságot összefecsegni emberek, akik marxistáknak nevezik magukat? Ezen csak mulatni lehetne, ha nem volna olyan szomorú. *(Nevetés.)*

Ugyanazt mondhatjuk a Központi Statisztikai Hivatal siralmas júniusi gabona- és takarmánymérlegéről, amelyből az derül ki, hogy a zsírosparasztoknál volt az árufeleslegeknek állítólag 61%-a, a szegényparasztságnál — semmi, a középparasztságnál pedig a fennmaradó százalék. A nevetséges ebben az, hogy a Központi Statisztikai Hivatal néhány hónap mulva egy másik számmal hozakodott elő: nem 61%, hanem 52%. S nemrég a Központi Statisztikai Hivatal, már nem 52%-ot, hanem 42%-ot jelentett. Hát lehet így számolni? Mi elhisszük, hogy a Központi Statisztikai Hivatal a tudomány fellegvára. Azt tartjuk, hogy a Központi Statisztikai Hivatal számadatai nélkül egyetlen igazgatási szerv sem számíthat ki semmit és nem tervezhet semmit. Azon az álláspónton vagyunk, hogy a Központi Statisztikai Hivatalnak objektív, minden előítélettől mentes adatokat kell szolgáltatnia, mert az olyan kísérletek, hogy a számadatokat valamilyen eleve eltökélt nézethez igazítsák — bűncselekmény. De hogyan hihetünk ezek után a Központi Statisztikai Hivatal számadatainak, ha már ő maga sem hisz bennük?

Vagyis rövidebben. Mivel az agrárforradalom eredményeképpen középparasztosítottuk a falut, mivel a faluban a középparasztság a differenciálódás ellenére is többségben van, és építő munkánk, valamint a lenini szövetkezeti terv a parasztság fő tömegeinek bevonását követeli — a középparasztsággal való szövetség politikája a „nep“ viszonyai között az egyetlen helyes út.

Ez a kérdés gyakorlati oldala.

Nézzük csak meg, hogyan fogalmazta meg Lenin feladatainkat, amikor megokolta az új gazdasági politikát. Magam

előtt látom Lenin „A terményadóról" című brosúrájának vázlatát, amelyben világosan és szabatosan adja meg a fő vezető fonalakat.

„A termékek szaporítása lesz (lett) most a dolog *magja, próbaköve* ... Következésképpen: a földművelésben »mindent« a középparasztra kell »feltennünk«.

A törekvő paraszt mint gazdasági fellendülésünk »központi alakja«" (*Lenin* Művei. XXVI. köt. 312—313. old.).

Tehát: a földművelésben a középparasztra venni az irányt, a törekvő paraszt mint gazdasági fellendülésünk központi alakja — ezt írta Lenin 1921-ben.

Ez az eszme, elvtársak, volt az alapja azoknak a határozatoknak és a parasztgazdaságnak tett azon engedményeknek, amelyeket pártunk XIV., áprilisi konferenciáján elfogadtunk.

Milyen viszonyban vannak a XIV., áprilisi pártkonferencia határozatai azokkal a határozatokkal a szegényparasztság körében végzendő munkáról, amelyeket a Központi Bizottság októberben* egyhangúlag elfogadott, mint ahogyan egyhangúlag fogadta el a XIV. konferencia határozatait is? A fő feladat, amely a Központi Bizottság októberi plénumán előttünk állott, az volt, hogy ne engedjük felborítani azt a politikát, amelyet az áprilisi konferencián kidolgoztunk, a középparasztsággal való szövetség politikáját, ne hagyjuk felborítani ezt a politikát, mivel pártunkban olyan hangulatok voltak észlelhetők, hogy a középparasztsággal való tartós szövetség politikája helytelen vagy elfogadhatatlan. Olyan hangulatokat is lehetett megfigyelni, hogy a középparasztsággal való tartós szövetség a szegényparasztság mellőzését jelenti, mintha bárki is a szegényparasztság megkerülésével akarna tartós szövetséget létesíteni a középparasztsággal. Ez ostobaság, elvtársak, de való tény, mert ilyen hangulatok voltak. Valami újat jelentett-e nekünk a szegényparasztság kérdése, amikor az októberi plé-

* Az OK(b)P Központi Bizottságának plénumán (1925 október 3—10) Molotov „A párt munkájáról a falusi szegénység között" című előadása alapján elfogadott határozatról van szó.

numra összegyűltünk? Természetesen nem. Amíg szegényparasztság van, szövetségben kell lennünk a szegényparasztsággal. Ezt már 1903 óta tudjuk, amikor először megjelent Lenin „A falusi szegénységhez" című brosúrája.* Azért vagyunk marxisták, azért vagyunk kommunisták, hogy a falun a szegényparasztságra támaszkodjunk. Kire másra támaszkodhatnánk? Ez a kérdés nem új, semmi újat nem jelentett és nem is jelenthetett nekünk sem áprilisban, sem októberben, sem a konferencián, sem a Központi Bizottság plénumán. Ha a szegényparasztság kérdése mégis felmerült, azokkal a tapasztalatokkal kapcsolatban merült fel, amelyeket a Szovjetek újraválasztása idején gyüjtöttünk. Mi tünt ki? A Szovjetek feléledtek. Kezdtük meghonosítani a szovjet demokráciát. De minek? Hiszen a szovjet demokrácia a munkásosztály vezetését jelenti. Hiszen semmiféle szovjet demokráciát nem lehet igazi szovjet és igazi proletár demokráciának nevezni, ha a vezetés benne nem a proletariátusé és pártjáé. De mit jelent a szovjet demokrácia a proletariátus vezetésével? Ez azt jelenti, hogy a proletariátusnak ügyvivői kell, hogy legyenek a faluban. S kik legyenek ezek az ügyvivők? A szegényparasztság képviselői. Milyen helyzetben volt a szegényparasztság, amikor felélénkítettük a Szovjeteket? A lehető legfelaprózottabb, legszétforgácsoltabb állapotban. Nemcsak a szegényparasztság egyes elemeinek, hanem még egyes kommunistáknak is úgy tetszett, hogy a kulákok kisajátításáról és a közigazgatási nyomásról való lemondás — lemondás a szegényparasztságról, megfeledkezés a szegényparasztság érdekeiről. És ahelyett, hogy szervezett harcot indítottak volna a kulákság ellen, méltatlan módon nyafogni kezdtek.

Mit kellett tennünk, hogy leküzdjük ezeket a hangulatokat? Először is, teljesíteni kellett azt a feladatot, amelyet a XIV. pártkonferencia tűzött a párt elé, vagyis meg kellett állapítani a szegényparasztságnak nyujtandó anyagi segítség feltételeit, módjait és mértékét. Másodszor, ki kellett adni a külön szegény-

* *Lenin* Művei. 4. kiad. 6. köt. 325—332. old. (oroszul).

paraszti csoportok vagy frakciók megszervezésének jelszavát, hogy nyílt politikai harcot indíthassunk a szovjetválasztások, a szövetkezeti választások stb. idején a középparasztság megnyeréséért és a kulákság elszigeteléséért.

Éppen ezt tette a Központi Bizottság falusi bizottságában végzett háromhónapos munkája eredményeképpen Molotov elvtárs a szegényparasztság közötti munkáról szóló téziseiben, amelyeket a Központi Bizottság októberi plénuma egyhangúlag elfogadott.

Mint látják, a Központi Bizottság októberi plénumának határozata a XIV. pártkonferencia határozatának egyenes folytatása.

Először is, konkréten fel kellett vetni az anyagi segítség kérdését, hogy megjavítsuk a szegényparasztság anyagi helyzetét, és másodszor, ki kellett tűzni a szegényparasztság megszervezésének jelszavát. Ez az az új dolog, ami teljességgel Molotov elvtárstól származik, ez az eszméje — a szegényparaszti csoportok megszervezésének a jelszava.

Miért volt szükség a szegényparaszti csoportok megszervezésének jelszavára? Azért volt rá szükség, hogy felszámoljuk a szegényparasztság szétforgácsoltságát és lehetőséget nyujtsunk neki arra, hogy a kommunisták segítségével önálló politikai erővé szervezkedjen, amely a proletariátus szervezett támasza lehet a faluban a kulákság elleni harcban, a középparasztságért vívott harcban. A szegényparasztságot még ma is áthatja az önállótlanság érzése, reménykedik a GPU-ban*, a kormányban, mindenben, csak sajátmagában, saját erejében nem. S ezt a passzivitást és az önállótlanságnak ezt az érzését kell kiirtani a szegényparasztság tudatából. Olyan jelszót kell adni a szegényparasztságnak, hogy végre saját lábára álljon, hogy a kommunista párt és az állam segítségével csoportokba szervezkedjen, hogy megtanuljon a szovjetek, a szövetkezetek, a parasztbizottságok és a falusi nyilvánosság minden más küzdőterén harcolni a kulákság ellen, de nem a GPU-hoz folyamodva,

* A szovjet államvédelmi szerv.

hanem a politikai harc, a szervezett harc útján. Csakis így lehet megedzeni a szegényparasztságot, csakis így lehet megszervezni a szegényparasztságot, és csakis így lehet elérni azt, hogy a falusi szegénység ne önállótlan csoport, hanem a proletariátus támasza legyen a falun.

Ezért vetettük fel októberben a szegényparasztság kérdését.

Sztálin Művei. 7. köt. 325—333 old. (oroszul).

KÉT VESZÉLY ÉS KÉT ELHAJLÁS A PARASZTKÉRDÉSBEN

A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja XIV. Kongresszusán a Központi Bizottság nevében tartott politikai beszámoló II. részének 6. pontja

1925 december 19

A parasztság kérdésével kapcsolatban két elhajlás alakult ki a pártban. Elhajlás a kulákveszély lekicsinylése felé és elhajlás a kulákveszély túlbecsülése felé, a középparaszt szerepének lekicsinylése és lebecsülése felé. Nem állítom, hogy ezek az elhajlások valami halálosan veszedelmes dolgok ránk nézve. Az elhajlás — elhajlás, az elhajlás olyasvalami, ami még nem alakult ki teljesen. Az elhajlás a hiba kezdete. Vagy engedjük kifejlődni ezt a hibát — akkor már baj van, vagy gyökerében elmetsszük — és akkor megszüntettük a veszélyt. Az elhajlásban van valami hibás, ami utóbb hozza meg eredményeit, ha nem állítják meg kifejlődését idejében.

Néhány szót a kulákveszély lebecsüléséről. Kulák elhajlásról beszélnek. Ez természetesen ostobaság. A pártban nem lehet kulák elhajlás. Nem kulák elhajlásról, hanem a kulákveszély lebecsülése felé való elhajlásról van szó. Még ha nem is lettek volna olyanok, akik áldozatul estek ennek az elhajlásnak, akik ennek az elhajlásnak a talajára léptek, ilyenek mégis megjelentek volna, mert a fejlődés nálunk a kapitalizmus bizonyos felélénkülése felé halad, a kapitalizmus felélénkülése pedig feltétlenül zűrzavart kelt pártunk körül. Másrészt, nálunk fejlődik a szocialista ipar és harc folyik közte és a magántőke között. Ki kit szárnyal túl? A túlsúly most a szocialista elemek oldalán van. Magunk alá rendeljük a kulákot is, a városi magántőkést is. De a tény egyelőre tény: a kulák növekszik és gazdaságilag korántsem győztük le véglegesen. Elvitathatatlan, hogy

a kulák erőt gyűjt, és aki ezt nem veszi észre, aki azt mondja, hogy ez lényegtelen, hogy a kulák — madárijesztő, az azt a veszélyt hozza a pártra, hogy elveszíti éberségét és fegyvertelennek bizonyul a kulákkal, a kapitalizmussal vívott harcban, mert a kulák a kapitalizmus ügynöke a faluban.

Beszélnek Bogusevszkijről. Nála természetesen nem kulák elhajlásról van szó. Az ő elhajlása elhajlás a kulákveszély lebecsülése felé. Ha elhajlása kulák elhajlás volna, ki kellene zárni a pártból. De mindeddig, tudomásom szerint, senki sem követelte a pártból való kizárását. Ez az elhajlás — elhajlás a falusi kulákveszély lebecsülése felé — olyan elhajlás, amely akadályozza, hogy állandó harci készenlétben tartsuk a pártot és lefegyverzi a pártot a kapitalista elemekkel vívott harcában. Ezt az elhajlást, mint ismeretes, a párt Központi Bizottságának határozata elítélte.

De van egy másik elhajlás is — elhajlás a kulákveszély túlbecsülése felé, a kulákveszély előtti fejvesztettség felé, a pánik felé: „jön a kulák, segítség!" Furcsa dolog! Bevezették az új gazdasági politikát, tudván, hogy ez a kapitalizmus, a kulák felélénkítése, hogy a kulák feltétlenül felemeli fejét. És lám, csak meg kellett jelennie a kuláknak, s máris „segítség!"-et kezdtek kiáltozni, máris elvesztették fejüket. És a fejvesztettség odáig fajult, hogy megfeledkeztek a középparasztról. Ugyanakkor pedig az alapvető feladat a falun most a középparaszt meghódításáért vívott harc, a középparasztnak a kuláktól való elszakításáért vívott harc, a kulák elszigeteléséért vívott harc a középparaszttal való tartós szövetség megteremtése útján. Erről feledkeznek meg azok az elvtársak, akik rémületbe esnek a kulákveszély láttán.

Azt hiszem, ha fel akarjuk tárni e két elhajlás gyökereit, a következő két kiindulópontra vezethetnők vissza azokat.

Az első elhajlás a kulák és általában a falusi tőkés elemek szerepének lebecsülésében, a kulákveszély elkenésében áll. Abból a helytelen feltevésből indul ki, hogy az új gazdasági politika fejlődése nem vezet a tőkés elemek felélénkülésére a falun, hogy a kulákok és általában a tőkés elemek nálunk elmerülnek vagy

már el is merültek a történelmi multba, hogy a falun nincs rétegeződés, hogy a kulák — a mult visszhangja, madárijesztő, és semmi több.

Mire vezet ez az elhajlás?

Ez az elhajlás valójában a falusi osztályharc tagadására vezet.

A második elhajlás abban áll, hogy felfújják a kulák és általában a falusi tőkés elemek szerepét, rémületbe esnek ezek előtt az elemek előtt és tagadják, hogy a proletariátus és a szegényparasztság szövetsége a középparaszttal lehetséges és célszerű.

Ez az elhajlás abból indul ki, hogy nálunk a falun a kapitalizmus egyszerű visszaállítása megy végbe, hogy a kapitalizmus visszaállításának e folyamata mindent elnyelő folyamat, amely teljesen vagy túlnyomó részben magával ragadja szövetkezeteinket is, hogy ennek a fejlődésnek eredményeképpen szakadatlanul növekednie kell a parasztság nagyarányú rétegeződésének, hogy a szélső csoportoknak, vagyis a kulákoknak és szegényparasztoknak évről évre erősödniök és növekedniök kell, hogy a középső csoportoknak, vagyis a középparasztoknak szintén évről évre gyengülniök kell és el kell tünniök.

Valójában ez az elhajlás a falusi osztályharc lángralobbantására, a szegényparaszt bizottságoknak a kulákokat kisajátító politikájához való visszatérésre, tehát a polgárháborúnak országunkban való kihirdetésére, és ilyképpen, egész építő munkánk meghiúsulására vezetne, ezzel pedig — Lenin szövetkezeti tervének tagadására, amely terv magában foglalja a paraszti gazdaságok millióinak bekapcsolását a szocialista építés rendszerébe.

Önök azt kérdezik: melyik elhajlás rosszabb? A kérdést így nem lehet feltenni. Egyik rosszabb a másiknál. És ha ezek az elhajlások kifejlődnek, képesek felbomlasztani és tönkretenni a pártot. Szerencsére pártunkban vannak erők, amelyek elejét tudják venni mind az első, mind a második elhajlásnak. *(Taps.)* Bár a két elhajlás közül egyik rosszabb a másiknál, és ostobaság úgy feltenni a kérdést, hogy melyikük veszélyesebb, mégis

van egy másik szempont, amelyből ezt a két elhajlást meg kell vizsgálni. Melyik elhajlással való harcra van jobban felkészülve a párt — az elsővel vagy a másodikkal való harcra? — így kell gyakorlatilag feltenni a kérdést. Mindkét elhajlás veszélyes, mindkét elhajlás rossz, nem lehet arról beszélni, hogy melyikük veszélyesebb, de arról, hogy melyik elhajlás elleni harcra van jobban felkészülve a párt — lehet és kell beszélni. Ha feltesszük a kommunistáknak a kérdést, mire van jobban felkészülve a párt — arra, hogy levetkőztesse a kulákot, vagy arra, hogy ezt ne tegye, de szövetségre lépjen a középparaszttal, azt hiszem, 100 kommunista közül 99 azt mondaná, hogy a párt legjobban erre a jelszóra van felkészülve: üsd a kulákot. Csak hagyjad — és egy szempillantás alatt levetkőztetik a kulákot. Ami pedig azt illeti, hogy ne kuláktalanítsanak, hanem a középparaszttal való szövetség útján a kulák elszigetelésének bonyolultabb politikáját folytassák, ezt már nem emésztik meg olyan könnyen. Ezért gondolom, hogy a pártnak a mindkét elhajlás ellen vívott harcában mégis a második elhajlás elleni harcra kell összpontosítania a tüzet. *(Taps.)* Semilyen marxizmussal, semilyen leninizmussal nem szabad leplezni azt a tételt, hogy a kulák veszélyes. A kulák kulák. A kulák veszélyes, bármennyit hajtogatja is Bogusevszkij a madárijesztőt. És ezt nem lehet kigyomlálni a kommunistából semilyen idézettel. Azt a tételt pedig, hogy a középparaszttal tartós szövetségre van szükség, holott Iljics a II. kongresszus határozatában a középparaszt semlegesítéséről beszélt — ezt a tételt mindig el lehet kenni, el lehet ködösíteni a leninizmusról és marxizmusról szóló frázisokkal. Itt gazdag mezeje van az idézeteknek, mindenkinek, aki meg akarja téveszteni a pártot, aki el akarja rejteni az igazságot a párt elől, azt az igazságot, hogy Leninnek a parasztság tekintetében nem egy, hanem három jelszava volt. Itt a marxizmus ürügyén mindenféle mesterkedést lehet elkövetni. És éppen ezért kell a tüzet a második elhajlás elleni harcra összpontosítani.

Így állunk a Szovjetunió belső helyzetének, gazdaságának, az iparnak és a mezőgazdaságnak, az osztályoknak, az osztályok

aktivitásának, a Szovjetek felélénkítésének, a parasztságnak és egyebeknek a kérdésével.

Nem térek ki egyes az államgépezetet érintő kérdésekre, amely növekszik és igyekszik kibújni a párt vezetése alól, ami természetesen nem fog neki sikerülni.

Úgyszintén nem beszélek államgépezetünk bürokratizmusáról sem — éspedig azért nem beszélek, mert beszámolóm hosszúra nyúlt. Azért nem beszélek erről, mert ez a kérdés nem új valami a párt számára.

Sztálin Művei. 7. köt. 333—338. old. (oroszul).

KÜZDELEM A SZOCIALISTA ÉPÍTÉS GYŐZELMÉÉRT

„*A leninizmus kérdéseihez*" című mű hetedik fejezete
1926 január 25

Azt hiszem, az új ellenzék alaphibája az, hogy nem hisz a szocialista építés sikerében. Ez a hiba, szerintem, azért az alaphiba, mert ebből következnek az új ellenzék összes többi hibái. Az új ellenzék hibái a „nep"-nek, az államkapitalizmusnak, szocialista iparunk természetének, a szövetkezetek proletárdiktatúrában való szerepének, a kulákság elleni harc módszereinek, a középparasztság szerepének és jelentőségének kérdésében — mindezek a hibák az ellenzék alaphibájából származnak, abból, hogy nem hisz abban, hogy a szocialista társadalmat országunk erőivel föl lehet építeni.

Mit jelent a hitetlenség a szocialista építés országunkban való győzelmével szemben?

Mindenekelőtt annak a meggyőződésnek a hiányát, hogy a parasztság alapvető tömegei, országunk fejlődésének ismert körülményei következtében, *bevonhatók* a szocialista építőmunkába.

Másodszor annak a meggyőződésnek a hiányát, hogy országunk proletariátusa, mely a közgazdaság parancsnoki magaslataival rendelkezik, *képes* a parasztság alapvető tömegeit bevonni a szocialista építőmunkába.

Ezekből a tételekből indul ki hallgatólag az ellenzék, fejlődésünk útjait illető elgondolásaiban — akár tudatosan, akár tudattalanul cselekszi.

Be lehet-e vonni a szovjetparasztság alapvető tömegét a szocialista építőmunkába?

„A leninizmus alapjairól" című brosúrában erre vonatkozólag két alaptétel van:

1. „Nem szabad összecserélni a Szovjetunió parasztságát Nyugat parasztságával. Az a parasztság, mely három forradalom iskoláján ment keresztül, mely a proletariátussal együtt és a proletariátussal az élén, a cár és a burzsoá hatalom ellen harcolt, az a parasztság, mely a proletárforradalom kezéből kapott földet és békét s ennek következtében a proletariátusnak lett tartaléka — ennek a parasztságnak különböznie kell attól a parasztságtól, amely a burzsoá-forradalom idején a liberális burzsoázia vezetése alatt harcolt, e burzsoázia kezéből kapott földet s ezért a burzsoázia tartaléka lett. Aligha kell bizonyítgatni, hogy a szovjetparasztság, amely megszokta, hogy a proletariátussal való politikai barátságot és *politikai* együttműködést megbecsülje és amely szabadságát ennek a barátságnak és együttműködésnek köszönheti — feltétlenül rendkívül hálás talaj a proletariátussal való *gazdasági* együttműködésre."*

2. „Nem szabad összecserélni Oroszország mezőgazdaságát a Nyugat mezőgazdaságával. Ott a mezőgazdaság fejlődése a kapitalizmus szokott vonalán halad, a parasztság mélyreható rétegződésével, az egyik póluson a nagybirtokok és a magánkapitalista latifundiumok vannak, a másikon pauperizmus**, nyomor, bérrabság. Ennek következtében ott a züllés és bomlás egészen természetes. Nem így Oroszországban. Nálunk a mezőgazdaság fejlődése már csak azért sem haladhat ilyen úton, mert a Szovjethatalom léte és az alapvető munka- és termelőeszközök nacionalizálása ilyenirányú fejlődést nem enged. Oroszországban a mezőgazdaság fejlődésének más úton kell haladni, a kis- és középparasztság millióinak szövetkezeti tömörülése útján, falusi tömegszövetkezetek kifejlesztése útján, melyeket az állam hitelkedvezményekkel támogat. Lenin a szövetkezetekről szóló cikkeiben helyesen utalt arra, hogy a mezőgazdaság fejlődésének nálunk új úton kell haladnia, azon az úton, melyen a parasztság többségét a szövetkezeteken keresztül bevonjuk a szocialista építőmunkába, azon az úton, melyen a kollektivizmus elveit fokozatosan bevisszük a mező-

* Lásd e kötetben 19—20. old.

** pauperizmus — tömeges és tartós, állandó elszegényedés

gazdaságba, előbb a termékek értékesítése, később pedig a mezőgazdasági termékek termelése terén is...

Aligha kell bizonyítgatni, hogy a parasztság óriási többsége szívesen fog majd a fejlődésnek erre az új útjára lépni, otthagyva a magánkapitalista latifundium és bérrabság, a nyomor és pusztulás útját."*

Helyesek-e ezek a tételek?

Azt hiszem, hogy mindkét tétel helyes és vitathatatlan egész építési időszakunk szempontjából a „nep" viszonyai között.

Ezek a tételek csak Lenin ismert téziseit fejezik ki a proletariátus és a parasztság összefogásáról, a parasztgazdaságok bevonásáról az ország szocialista fejlődésének rendszerébe, arról, hogy a proletariátusnak a parasztság alapvető tömegeivel együtt kell a szocializmus felé haladnia, arról, hogy a parasztság milliós tömegeinek szövetkezeti megszervezése a falusi szocialista építés országútja, hogy szocialista iparunk fejlődésével a „szövetkezetek egyszerű növekedése számunkra azonos... a szocializmus növekedésével" (*Lenin* Művei. XXVII. köt. 396. old.)**.

S csakugyan, milyen úton lehet és kell haladnia a parasztgazdaság fejlődésének országunkban?

A parasztgazdaság nem kapitalista gazdaság. A parasztgazdaság, ha túlnyomó többségét vesszük, kisárutermelő gazdaság. De mi a kisárutermelő parasztgazdaság? Olyan gazdaság, mely a választúton áll kapitalizmus és szocializmus között. Fejlődhetik a kapitalizmus felé, mintahogy most a kapitalista országokban történik, és a szocializmus felé, ahogy nálunk kell történnie, a mi országunkban, a proletárdiktatúra alatt.

Honnan van a parasztgazdaságnak ez az állhatatlansága, önállótlansága? Mivel magyarázható?

A parasztgazdaságok felaprózottságával, szervezetlenségükkel, azzal, hogy a várostól, az ipartól függenek, a hitelrend-

* Lásd e kötetben 21—22. old.

** *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 1004. old.

szertől, az országban uralkodó hatalom jellegétől, és végül azzal a közismert tétellel, hogy a falu mind anyagi, mind kulturális tekintetben a várost követi és kell hogy kövesse.

A parasztgazdaság kapitalista fejlődésének útja azt jelenti, hogy a fejlődés a parasztság mély rétegeződésén át vezet, hogy az egyik póluson hatalmas latifundiumok vannak, a másikon tömeges elszegényedés van. Ez a fejlődési út a kapitalista országokban elkerülhetetlen, a falu, a parasztgazdaság a várostól, az ipartól függ, a városban összpontosított hiteltől, a hatalom jellegétől, a városban pedig a burzsoázia uralkodik, a kapitalista ipar, a kapitalista hitelrendszer, a kapitalista államhatalom.

Elkerülhetetlen-e a parasztgazdaság e fejlődési útja a mi országunkban, ahol a város képe egészen más, ahol az ipar a proletariátus kezében van, ahol a közlekedés, a hitelrendszer, az államhatalom stb. a proletariátus kezében összpontosul, ahol a föld nacionalizálása az ország általános törvénye? Persze, hogy nem elkerülhetetlen. Ellenkezőleg. Eppen azért, mert a város a falu vezetője, s a városban nálunk a proletariátus uralkodik, amely a nemzetgazdaság összes parancsnoki magaslatait elfoglalta, éppen ezért a parasztgazdaságnak más fejlődési úton kell mennie, a szocialista építés útján.

Milyen út ez?

Ez az út a milliónyi parasztgazdaság tömeges megszervezése a szövetkezetek minden ágában, az elaprózott parasztgazdaságok egyesítése a szocialista ipar körül, a kollektivizmus alapelemeinek bevezetése a parasztságba, eleinte a mezőgazdasági termékek *értékesítése* és a parasztgazdaságok városi készítményekkel való *ellátása* vonalán, azután pedig a mezőgazdasági *termelés* vonalán.

És a proletárdiktatúra viszonyai között ez az út egyre elkerülhetetlenebbé válik, mert az értékesítésre irányuló szövetkezés, az ellátást célzó szövetkezés, s végül a szövetkezés a hitel és a termelés (a mezőgazdasági szövetkezetek) vonalán, egyetlen útja annak, hogy a falu jóléte emelkedjék, egyetlen eszköze

annak, hogy a nagy paraszttömegeket a nyomortól és pusztulástól megmentsük.

Mondják, hogy a parasztság nálunk, helyzete szerint, nem szocialista s hogy ezért képtelen szocialista fejlődésre. Az persze igaz, hogy a parasztság, helyzete szerint nem szocialista. De ez nem érv a parasztgazdaság szocialista fejlődése ellen, ha be van bizonyítva, hogy a parasztság a várost követi, s a városban a szocialista ipar az úr. Az Októberi Forradalom idején a parasztság, helyzete szerint, szintén nem volt szocialista, s egyáltalán nem óhajtotta a szocializmust létrehozni az országban. Akkor főképpen a földesúri hatalom megszüntetésére és a háború befejezésére, a béke megteremtésére törekedett. Mégis a szocialista proletariátust követte akkor. Miért? Mert a burzsoázia megdöntése és a hatalomnak a szocialista proletariátus kezébe jutása volt akkor az egyetlen kiút az imperialista háborúból, az egyetlen út a béke helyreállítására. Mert más út akkor nem volt és nem is lehetett. Mert pártunknak akkor sikerült kipuhatolnia, megtalálnia azt, milyen mértékben kell a külön parasztérdekeket (a földesúr megdöntése, béke) egyesíteni és alávetni az ország általános érdekének (proletárdiktatúra), ami a parasztság számára elfogadhatónak és előnyösnek bizonyult. S a parasztság, noha nem szocialista jellegű, akkor a szocialista proletariátust követte.

Ugyanezt kell mondanunk a szocialista építésről országunkban, a parasztság bevonásáról ez építésbe. A parasztság, helyzete szerint, nem szocialista. De a szocialista fejlődés útjára kell lépnie és feltétlenül erre az útra fog lépni, mert nincs és nem lehet a parasztság menekvésének a nyomor és a pusztulás elől más útja, mint az, hogy összefog a proletariátussal, összefog a szocialista iparral, hogy a parasztgazdaság, a parasztság tömeges szövetkezeti szervezése révén, belekapcsolódik az általános szocialista fejlődésbe.

Miért éppen a tömeges szövetkezeti szervezés révén?

Azért, mert a tömeges szövetkezésben „megtaláltuk a magánérdeknek, a magánkereskedelmi érdeknek, s ez utóbbi

állami felügyelet és ellenőrzés alá helyezésének olyfokú egybekapcsolását, a magánérdek olyfokú alárendelését a közérdeknek"* *(Lenin)*, amely elfogadható és előnyös a parasztság számára és amely lehetővé teszi a proletariátusnak, hogy a parasztság zömét a szocialista építésbe bevonja. Éppen mert a parasztságnak előnyt nyujt, ha a szövetkezeten keresztül adja el áruit, s szereli fel gépekkel gazdaságát, éppen ezért kell a tömeges szövetkezés útján haladnia és fog is haladni.

De mit jelent a parasztgazdaság tömeges szövetkezése a szocialista ipar vezetése alatt?

Azt jelenti, hogy a kis árutermelő parasztgazdaság *letér* a régi kapitalista útról, mely a parasztságot tömegesen tönkre juttatja, s *áttér* az új fejlődési útra, a szocialista építés útjára.

Ezért a harc a parasztgazdaság új fejlődési útjáért, a harc az alapvető paraszttömegek bevonásáért a szocialista építésbe: pártunk legközelebbi feladata.

A SzK(b)P XIV. kongresszusa ezért helyesen hozta ezt a határozatot:

> „A szocializmus építésének fő útja a faluban az, hogy a szocialista állami ipar, az állami hitelintézetek, s egyéb parancsnoki magaslatok, melyek a proletariátus kezén vannak, egyre jobban átveszik a gazdasági vezetést s a parasztság alapvető tömegét bevonjuk a szövetkezeti szervezetbe és biztosítjuk e szervezetek szocialista fejlődését azáltal, hogy kihasználjuk, leküzdjük és kiszorítjuk kapitalista elemeiket." (Lásd a pártkongresszus határozatát a Központi Bizottság beszámolójáról.)

Az új ellenzék óriási hibája az, hogy nem hisz a parasztság fejlődésének ebben az új útjában, nem látja vagy nem érti, mennyire elkerülhetetlen ez az út a proletárdiktatúra körülményei között. Éspedig azért nem érti, mert nem hisz abban, hogy a szocialista építés országunkban győz, nem hisz abban, hogy proletariátusunk magával tudja vinni a parasztságot a szocializmusba vezető úton.

---

* *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 999. old.

Ezért nem érti a „nep" kettős jellegét, túlozza a „nep" negatív oldalait s úgy tekinti a „nep"-et, mintha az főként visszavonulás volna.

Ezért túlozza gazdaságunk kapitalista elemeinek szerepét, s lekicsinyli szocialista fejlődésünk emelőinek szerepét (szocialista ipar, hitelrendszer, szövetkezet, proletárhatalom stb.).

Ezért nem érti állami iparunk szocialista természetét s kételkedik Lenin szövetkezeti tervének helyességében.

Ezért fújja fel a falu rétegeződését, esik pánikba a kulák miatt, kicsinyli le a középparaszt szerepét, próbálja meghiúsítani a pártnak azt a politikáját, mely tartós szövetségre törekszik a középparaszttal és általában ezért kapkod egyszer erre, egyszer arra a párt parasztpolitikája kérdésében.

Ezért nem érti meg azt az óriási munkát, amit a párt végzett, hogy a milliós munkás- és paraszttömegeket bevonja az ipari és mezőgazdasági építésbe, a szövetkezetek és Szovjetek felélénkítésébe, az ország igazgatásába, a bürokrácia elleni harcba, az államapparátusunk megjavításáért és átalakításáért vívott harcba, azt a munkát, amely új fejlődési szakaszt jelent s amely nélkül semminő szocialista építőmunka el nem képzelhető.

Ezért mond csütörtököt és veszti el fejét építőmunkánk nehézségei láttán és kételkedik országunk iparosításának lehetőségében, fecseg pesszimista módon a párt elfajulásáról stb.

Náluk, a burzsoáknál, minden többé-kevésbbé jó, de nálunk, proletároknál, minden többé-kevésbbé rossz; ha nem érik meg idején a nyugati forradalom, akkor ügyünk elveszett, — ez az új ellenzék közös hangja, amely, szerintem, likvidátori hang, amelyet az ellenzék valami okból (lehet, hogy tréfából), „internacionalizmusnak" nevez.

A „nep" kapitalizmus, mondja az ellenzék. A „nep" főképpen visszavonulás, mondja Zinovjev. Mindez, természetesen, nem igaz. Valójában a „nep" a pártnak az a politikája, amely megengedi a szocialista és a kapitalista elemek harcát, és számít a szocialista elemek győzelmére a kapitalista elemek

fölött. Valójában a „nep" csak kezdődött visszavonulással, de arra irányul, hogy a visszavonulás során az erőket átcsoportosítsuk és támadásba menjünk át. Valójában már néhány év óta támadásban vagyunk és sikerrel támadunk, fejlesztjük iparunkat, fejlesztjük szovjet-kereskedelmünket, visszaszorítjuk a magántőkét.

De mi az értelme annak a tételnek, hogy a „nep" kapitalizmus, hogy a „nep" főképpen visszavonulás? Miből indul ki ez a tétel?

Abból a helytelen föltevésből, hogy ami most nálunk végbemegy, az egyszerűen a kapitalizmus visszaállítása, a kapitalizmus egyszerű, „visszatérése". Csak ez a föltevés magyarázhatja meg azt, hogy az ellenzék kételkedik iparunk szocialista mivoltában. Csak ez a föltevés magyarázhatja meg az ellenzék pánikját a kulák miatt. Csak ez a föltevés magyarázhatja meg azt a sietséget, mellyel az ellenzék felkapta a parasztság rétegeződéséről szóló helytelen számokat. Csak ez a föltevés magyarázza meg az ellenzék különös feledékenységét azzal szemben, hogy nálunk a középparaszt a földművelés központi tényezője. Csak ez a föltevés magyarázza meg a középparaszt jelentőségének alábecsülését s a kételkedést Lenin szövetkezeti terve iránt. Csak ez a feltevés „okolhatja" meg az új ellenzék hitetlenségét a falu fejlődésének új útjával szemben, a falunak a szocialista építésbe való bevonásával szemben.

Valójában nálunk most nem a kapitalizmus visszaállításának egyoldalú folyamata megy végbe, hanem a kapitalizmus fejlődésének és a szocializmus fejlődésének kétoldalú folyamata, a szocialista elemek és a kapitalista elemek harcának ellentmondásos folyamata, a kapitalista elemek legyűrésének folyamata a szocialista elemek által. Ez éppoly vitathatatlan a városra nézve, ahol az állami ipar a szocializmus alapja, mint a falura nézve, ahol a szocialista fejlődés főkapcsa a tömeges szövetkezeti szervezés, mely összefog a szocialista iparral.

A kapitalizmus egyszerű visszaállítása már csak azért sem lehetséges, mert a hatalom nálunk proletárhatalom, mert a

nagyipar a proletariátus kezében van, mert a közlekedéssel és a hitellel a proletárállam rendelkezik.

A rétegződés nem öltheti a korábbi méreteket, a középparaszt megmarad a parasztság alapvető tömegének, a kulák már csak azért sem szerezheti vissza régi erejét, mert a föld nálunk nacionalizálva van, ki van vonva a forgalomból, kereskedelmünk, hitel-, adó- és szövetkezeti politikánk pedig arra irányul, hogy határt szabjon a kulákság kizsákmányoló törekvéseinek, emelje a nagy paraszttömegek jólétét, s kiegyenlítse a falun a szélsőségeket. Arról nem is beszélek, hogy a kulák elleni harc nálunk nemcsak a régi vonalon folyik, nemcsak a szegényparasztságot szervezzük meg a kulákság ellen, hanem új vonalon is: erősebbé tesszük a proletariátus és a szegényparasztság szövetségét a középparaszti tömegekkel, a kulák ellen. Az a tény, hogy az ellenzék nem érti meg a kulákság ellen e második vonalon folyó harc értelmét és jelentőségét, ez a tény újból megerősíti azt, hogy az ellenzék lecsúszott a falu fejlődésének régi útjára, kapitalista fejlődése útjára, amikor a kulák és a szegényparasztság voltak a falu fő erői, a középparaszt pedig „lemorzsolódott".

A szövetkezet az államkapitalizmus egyik válfaja, mondja az ellenzék, s hivatkozik Lenin „Terményadóról" c. cikkére s ennek alapján nem hisz abban a lehetőségben, hogy a szövetkezeteket a szocialista fejlődés főkapcsaiként lehetne kihasználni. Az ellenzék itt is a legdurvább hibát követi el. 1921-ben, amikor Lenin ezt a cikkét írta, a szövetkezeti kérdés ilyetén kezelése megfelelő és kielégítő volt, mert akkor még nem volt fejlett szocialista iparunk, mert akkor Lenin az államkapitalizmust gondolta gazdálkodásunk lehetséges alapjának, s a szövetkezeteket az államkapitalizmus keretében vizsgálta. De a kérdés ilyen kezelése ma már nem elegendő és történelmileg túlhaladott, mert azóta az idők megváltoztak, szocialista iparunk fejlődött, az államkapitalizmus nem fogant meg annyira, amennyire kívánatos lett volna, a szövetkezetek pedig, melyek most már tízmilliónál több tagot számlálnak, kezdtek összefogni a szocialista iparral.

Mi mással magyarázzuk azt a tényt, hogy már „A terményadóról" írt cikke után két évvel, 1923-ban, Lenin a szövetkezetet másképen ítéli meg, azt vélvén, hogy „a szövetkezés a mi viszonyaink között lépten-nyomon teljesen egybeesik a szocializmussal"? (*Lenin* Művei. XXVII. köt. 396. old.)*

Mi mással magyarázzuk ezt, mint azzal, hogy e két év alatt a szocialista ipar megnőhetett, az államkapitalizmus pedig nem fogant meg kellő mértékben, aminek alapján Lenin a szövetkezeteket már nem az államkapitalizmussal, hanem a szocialista iparral kapcsolatban kezdte szemügyre venni?

Megváltoztak a szövetkezetek fejlődési feltételei. Meg kellett változnia a szövetkezeti kérdés kezelésének is.

Itt van például egy nagyszerű rész Leninnek „A szövetkezetekről" (1923-ban) írt brosúrájából. Az idézet megvilágítja ezt a kérdést:

> „*Az államkapitalizmusban*** a szövetkezeti vállalatok különböznek az államkapitalista vállalatoktól először úgyis, mint magánvállalatok, másodszor úgyis, mint kollektív vállalatok. *A mi fennálló rendszerünkben*** a szövetkezeti vállalatok különböznek a magánkapitalista vállalatoktól, mint kollektív vállalatok, de *nem különböznek*** a szocialista vállalatoktól, ha egyszer a föld, amelyen állnak és a termelőeszközök, amelyekkel dolgoznak, az állam, vagyis a munkásosztály tulajdonában vannak." (Művei. XXVII. köt. 396. old.)***

Ez a kis idézet két nagy kérdést old meg. Először azt a kérdést, hogy „fennálló rendszerünk" nem államkapitalizmus. Másodszor azt a kérdést, hogy a szövetkezeti üzemek, ha „fennálló rendszerünkkel" együtt vesszük őket, „nem különböznek" a szocialista üzemektől.

Azt hiszem, nehéz világosabban beszélni.

Itt van még egy rész Lenin ugyane brosúrájából:

---

* *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 1003. old

** Az én aláhúzásom. *I. Szt.*

*** *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 1003. old.

„A szövetkezetek egyszerű növekedése számunkra (a fentemlített «csekély» kivétellel) azonos a szocializmus növekedésével s ezzel kapcsolatban el kell ismernünk, hogy a szocializmusra vonatkozó egész álláspontunk gyökeresen megváltozott." (Ugyanott.)*

Nyilvánvaló, hogy „A szövetkezetekről" című brosúrában a szövetkezetek új megítélésével van dolgunk, amit az új ellenzék nem akar elismerni és amit, a tények ellenére, a nyilvánvaló igazság ellenére, a leninizmus ellenére, buzgón elhallgat.

Más a szövetkezet, ha az államkapitalizmussal van kapcsolatban és más a szövetkezet, ha a szocialista iparral függ össze.

Ebből azonban nem lehet azt következtetni, hogy „A terményadóról" szóló cikk és „A szövetkezetekről" írott brosúra közt szakadék van. Ez, persze, nem helyes. Elég, például, „A terményadóról" című cikk következő helyére utalni, hogy azonnal megleljük az eltéphetetlen kapcsot a szövetkezeti kérdés értékelésében a két írás között. Ez a rész így szól:

„Az áttérés a koncessziókról a szocializmusra: áttérés a nagyüzem egyik formájáról a nagyüzem másik formájára. Az áttérés a kisüzemtulajdonosok szövetkezeteiről a szocializmusra: áttérés a kisüzemről a nagyüzemre, vagyis bonyolultabb áttérés, amely azonban ennek fejében, ha sikerül, a lakosság nagyobb tömegeit tudja átfogni s mélyebb és elevenebb gyökereit tudja kitépni a régi, *szocializmus előtti,*** sőt kapitalizmus előtti viszonyoknak, melyek a legmakacsabbul állnak ellen minden «újításnak»." (Lenin Művei. XXVI. köt. 337. old.)

Ebből az idézetből látható, hogy Lenin már „A terményadóról" című cikk idején, amikor még nem volt fejlett szocialista iparunk, lehetségesnek tartotta, hogy a szövetkezetek, *siker esetén,* a „szocializmus előtti", tehát többek között a *kapitalista viszonyok* elleni hatalmas harci eszközzé váljanak.

* Ugyanott, 1004. old.

** Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

Azt hiszem, hogy éppen ez a gondolat lett utóbb „A szövetkezetekről" írott brosúra kiindulópontja.

De mi következik mindebből?

Ebből az következik, hogy az új ellenzék a szövetkezeti kérdést nem marxista módra, hanem metafizikusan kezeli. A szövetkezetet nem történelmi jelenségnek tekinti, más jelenségekkel kapcsolatban, kapcsolatban mondjuk az államkapitalizmussal (1921-ben), vagy a szocialista iparral (1923-ban), hanem, mint valami állandó, egyszersmindenkorra adott „magábanvaló dolgot".

Ebből származnak az ellenzék hibái a szövetkezeti kérdésben, ebből hitetlensége azzal szemben, hogy a falu a szövetkezeteken át fejlődik a szocializmus felé, ebből ered az ellenzék letérése a régi útra, a falu kapitalista fejlődésének útjára.

Általánosságban ez az új ellenzék álláspontja a szocialista építés gyakorlati kérdéseiben.

Ebből egy következik: az ellenzék vonala, amennyiben van vonala, az ellenzék ingadozása és tétovázása, hitetlensége és fejvesztettsége a nehézségek láttán — gazdaságunk kapitalista elemei előtti kapitulációra vezetnek. Mert, ha a „nep" főképpen visszavonulás, ha kétségbevonják az állami ipar szocialista mivoltát, ha a kulák csaknem mindenható, ha a szövetkezetektől nincs mit várni, ha a középparaszt szerepe egyre csökken, ha a falu fejlődésének új útja kétséges, ha a párt majdnem elfajul, s a forradalom Nyugatról még nincs olyan közel, — akkor mi marad mindezek után az ellenzék fegyvertárában, mire számít a gazdaságunk kapitalista elemei ellen vívott harcban? Hiszen nem lehet csak „A korszak filozófiájával"* harcba menni.

Világos, hogy az új ellenzék fegyvertára nem irígylésreméltó, ha egyáltalán fegyvertárnak lehet nevezni. Ez a fegyvertár nem harcra való. Még kevésbbé győzelemre.

* Zinovjev 1925-ben írt pártellenes cikkének címe.

Világos, hogy ilyen fegyvertárral a párt „egy-kettőre" tönkremenne, ha nekiállna a verekedésnek — egyszerűen kapitulálnia kellene gazdaságunk kapitalista elemei előtt.

Ezért a XIV. pártkongresszus teljesen helyesen járt el, mikor megállapította, hogy „a párt fő feladata a harc a szocialista építés győzelméért a Szovjetunióban"; hogy a feladat megoldásának egyik múlhatatlanul szükséges feltétele „a harc a hitetlenséggel a szocializmus országunkban való felépítésének ügyével szemben, és a harc azok ellen, akik üzemeinket, melyek «következetesen szocialista típusú» üzemek *(Lenin)*, «államkapitalista» üzemeknek akarják tekinteni"; hogy „ilyen eszme-áramlatok, melyek lehetetlenné teszik, hogy a tömegek öntudatosan tekintsenek a szocialista építésre általában és a szocialista ipar építésére különösen, csak arra alkalmasak, hogy a gazdaság szocialista elemeinek növekedését akadályozzák és megkönnyítsék a magántőke harcát ellenük"; hogy „a kongresszus ezért széleskörű nevelőmunkát tart szükségesnek a leninizmus ezen elferdítéseinek leküzdésére". (L. a SzK(b)P Központi Bizottságának beszámolójáról hozott határozatot.)

A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja XIV. kongresszusának történelmi jelentősége abban áll, hogy gyökeréig fel tudta tárni az új ellenzék tévedéseit, félredobta annak hitetlenségét és jajveszékelését, világosan és pontosan kijelölte a szocializmusért való további harc útját, a pártnak a győzelem perspektíváját adta és ezzel a proletariátust a szocialista építés győzelmébe vetett törhetetlen hittel fegyverezte fel.

1926 január 25-én

Sztálin Művei. 8. köt. 75—90. old. (oroszul).
Sztálin. A leninizmus kérdései. 183—194. old.

A PARASZTSÁGRÓL, MINT A MUNKÁSOSZTÁLY SZÖVETSÉGESÉRŐL

Válasz P. F. Boltnjev, V. I. Jefrémov és V. I. Ivljev elvtársaknak

1926 február 9

Bocsássanak meg, hogy késve válaszolok.

Beszédemben* egyáltalán nem mondtam azt, hogy a parasztságra, mint a munkásosztály szövetségesére a munkásosztálynak csak ma van szüksége.

Nem mondottam, hogy, ha majd a forradalom az európai országok egyikében győzött, a munkásosztály és parasztság szövetsége feleslegessé válik Oroszországban. Azt hiszem, rosszul olvasták a moszkvai konferencián mondott beszédemet.

Ott csupán azt mondottam, hogy: „a parasztság az egyetlen szövetséges, amely *máris* közvetlen segítséget nyujthat forradalmunknak". Következik-e ebből az, hogy győzelmes európai forradalom után a parasztság feleslegessé válhat országunk munkásosztálya számára? Természetesen, nem következik.

Önök azt kérdezik: „De mi lesz, amikor bekövetkezik a világforradalom, amikor nem lesz szükség a negyedik szövetségesre — a parasztságra? Mi lesz akkor a nézetünk róla?"

Először, nem igaz, hogy a „világforradalom után" már nem lesz szükség a parasztságra. Nem igaz, mivel a „világforradalom után" gazdasági építő munkánknak hétmérföldes léptekkel kell haladnia, a szocializmust pedig nem lehet a parasztság nélkül építeni, mint ahogy a parasztság sem tud a nyo-

* „A proletariátus és parasztság kérdéséhez" című beszédről van szó, amelyet Sztálin elvtárs 1925 január 27-én mondott az OK(b)P moszkvai szervezetének XIII. kormányzósági kongresszusán a falusi munka kérdésének tárgyalása során (lásd e kötetben 56—62. old.).

morból kilábolni a proletariátus nélkül. Tehát a munkások és parasztok szövetsége a győzelmes nyugati forradalom után nem gyengül, hanem ellenkezőleg, minden bizonnyal erősödik.

Másodszor, a „világforradalom után", amikor építő munkánk százszorosára fokozódik, odáig fog fejlődni a dolog, hogy a munkások és parasztok, mint teljesen különböző gazdasági csoportok, el fognak tűnni, a föld és a gyár dolgozóivá válnak majd, vagyis gazdasági helyzetük tekintetében mindinkább egyenlővé válnak. Ez pedig mit jelent? Ez azt jelenti, hogy a munkások és parasztok szövetsége fokozatosan egybeolvadássá, teljes egyesülléssé, a volt munkásoknak és volt parasztoknak, majd egyszerűen a szocialista társadalom dolgozóinak egyetlen szocialista társadalmává fog válni.

Ez a nézetünk a parasztságról a „világforradalom győzelme után".

Beszédemben nem arról van szó, hogy mi lesz a jövőben pártunk nézete a parasztságról, hanem arról, hogy a négy szövetséges közül melyik a munkásosztály legközvetlenebb szövetségese és legközvetlenebb segítője most, a mai helyzetben, amikor a kapitalisták Nyugaton kezdenek kissé felépülni.

Miért tettem fel beszédemben éppen ebben a szellemben a kérdést? Azért, mert pártunkban akadnak olyan emberek, akik ostobaságból és értelmetlenségből feltételezik, hogy a parasztság nekünk nem lehet szövetségesünk. Rossz-e, vagy jó, hogy ilyen emberek vannak pártunkban — ez más lapra tartozik, de ilyen emberek vannak. Éppen ezek ellen az emberek ellen intéztem beszédemet és ezért kellett bizonyítanom, hogy a mai helyzetben a parasztság a munkásosztály legközvetlenebb szövetségese, hogy azok az emberek, akik bizalmatlanságot hintenek el a parasztság iránt, ha maguk azt nem is fogják fel, tönkretehetik forradalmunk ügyét, vagyis tönkretehetik a munkások és a parasztok ügyét egyaránt.

Erről van szó.

Azt hiszem, önök kissé megsértődtek azon, hogy a parasztságot nem nagyon erős szövetségesnek és nem olyan megbízható szövetségesnek mondom, amilyen a kapitalisztikusan fej-

lett országok proletariátusa. Látom, hogy ezen megsértődtek. De vajjon nincs igazam? Vajjon nem kell-e nyiltan megmondanom az igazságot? Vajjon nem igaz-e, hogy Kolcsak és Djenjikin támadása alatt a parasztság lépten-nyomon ingadozott, hol a munkások, hol a tábornokok felé? Vagy talán kevés paraszt, paraszt-önkéntes volt-e Djenjikin és Kolcsak seregeiben?

Nem hibáztatom a parasztokat, mert ingadozásukat magyarázza, hogy nem eléggé tudatosak. De nekem nyiltan meg kell mondanom az igazságot, ha kommunista vagyok. Erre tanított bennünket Lenin. Az igazság pedig az, hogy abban a nehéz pillanatban, amikor Kolcsak és Djenjikin szorongatták a munkásokat, a parasztság, mint a munkásosztály szövetségese, nem mindig volt eléggé kitartó és állhatatos.

Jelenti-e ez azt, hogy keresztet vethetünk a parasztságra, amint most egyes oktalan elvtársaink teszik, akik egyáltalán nem tartják a parasztságot a proletariátus szövetségesének? Nem, nem jelenti. Keresztet vetni a parasztságra — bűn a munkások és a parasztok ellen egyaránt. Mindent elkövetünk azért, hogy tudatosabbá tegyük a parasztokat, hogy felvilágosítsuk őket, közelebb hozzuk őket a munkásosztályhoz, mint forradalmunk vezéréhez — és el fogjuk érni, hogy a parasztság a proletariátus egyre erősebb és egyre megbízhatóbb szövetségesévé válik országunkban.

Amikor pedig Nyugaton kitör a forradalom, akkor aztán a parasztság teljesen megerősödik és országunk munkásosztályának egyik leghűségesebb szövetségesévé válik.

Így kell értelmezni a kommunisták viszonyát a parasztsághoz, mint a munkásosztály szövetségeséhez.

1926 február 9.

Elvtársi üdvözlettel
I. Sztálin

Sztálin Művei. 8. köt. 91—94. old. (oroszul).

MEG KELL SZILÁRDÍTANI A MUNKÁSOK ÉS PARASZTOK SZÖVETSÉGÉT

„A Szovjetunió gazdasági helyzetéről és a párt politikájáról" című, a leningrádi pártszervezet aktívája előtt a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának Központi Bizottsága plénumának munkájáról 1926 április 13-án tartott beszámoló VIII. pontja

A munkásosztály aktivitásának fokozásáról szólva, nem szabad megfeledkezni a parasztságról sem. Lenin arra tanított minket, hogy a munkásosztály és a parasztság szövetsége a proletariátus diktatúrájának alapelve. Ezt nem szabad elfelejtenünk. Az ipar fejlesztése, a szocialista felhalmozás, a takarékossági rendszer — mindezek olyan feladatok, amelyek megoldása nélkül nem tudjuk legyűrni a magántőkét és nem tudjuk felszámolni gazdasági életünk nehézségeit. De e feladatok egyike sem oldható meg a Szovjethatalom, a proletariátus diktatúrája nélkül. A proletariátus diktatúrája pedig a munkásosztály és a parasztság szövetségére támaszkodik. Ezért valamennyi feladatunk a levegőben lóghat, ha aláássuk vagy gyengítjük a munkásosztály és parasztság szövetségét.

Pártunkban vannak emberek, akik úgy nézik a parasztság dolgozó tömegeit, mint valami idegen testet, mint a kizsákmányolás tárgyát az ipar számára, mint iparunknak valami gyarmatféléjét. Ezek az emberek — veszedelmes emberek, elvtársak. A parasztság a munkásosztály számára nem lehet sem kizsákmányolás tárgya, sem gyarmat. A paraszti gazdaság ugyanúgy piac az ipar számára, mint ahogy az ipar is piac a paraszti gazdaság számára. De a parasztság számunkra nemcsak piac. A parasztság a munkásosztály szövetségese is. A paraszti gazdaság fellendítése, a parasztság szövetkezetekbe szervezése tömegméretben, anyagi helyzetének javítása éppen ezért az a feltétel, amely nélkül nem biztosítható iparunknak

valamennyire is komoly fejlődése. És megfordítva — az ipar fejlődése, a mezőgazdasági gépek és traktorok gyártása, a parasztság tömeges ellátása ipari cikkekkel, az az előfeltétel, amely nélkül nem vihetjük előre mezőgazdaságunkat. Ez a munkásosztály és parasztság szövetségének egyik legkomolyabb alapja. Nem érthetünk ezért egyet azokkal az elvtársakkal, akik únos-úntalan a parasztságra gyakorolt nyomás fokozását követelik abban az értelemben, hogy mérhetetlenül emeljük az adókat, emeljük az ipari cikkek árait stb. Nem érthetünk egyet velük, mivel ők, bár ezt maguk nem veszik észre, aláaknázzák a munkásosztály és parasztság szövetségét, meglazítják a proletariátus diktatúráját. Nos, mi pedig meg akarjuk szilárdítani, nem pedig aláásni a munkásosztály és parasztság szövetségét.

De a munkásosztálynak és parasztságnak nem akármilyen szövetségéért szállunk síkra. Mi olyan szövetség mellett vagyunk, amelyben a vezetőszerep a munkásosztályé. Miért? Mert a munkásosztály vezetőszerepe nélkül a munkások és parasztok szövetségének rendszerében lehetetlen a dolgozó és kizsákmányolt tömegek győzelme a földbirtokosok és tőkések felett. Tudom, hogy egyes elvtársak ezzel nem értenek egyet. Azt mondják: a szövetség — jó dolog, de minek még hozzá a munkásosztály vezetése? Ezek az elvtársak súlyosan tévednek. Tévednek, mivel nem értik, hogy a munkásoknak és parasztoknak csupán olyan szövetsége győzhet, amelyet a legkipróbáltabb és legforradalmibb osztály, a munkásosztály vezet.

Miért vallott kudarcot a parasztok felkelése Pugacsov és Sztjepan Razin idejében? Miért nem tudták a parasztok akkor elérni a földesurak kiűzését? Azért, mert akkor még nem volt és nem is lehetett olyan forradalmi vezetőjük, mint a munkásosztály. Miért végződött a francia forradalom a burzsoázia győzelmével és a korábban elűzött földesurak visszatértével? Azért, mert a francia parasztoknak akkor még nem volt és nem is lehetett olyan forradalmi vezetőjük, mint a munkásosztály — a parasztságot akkor a polgari liberálisok vezették. A mi országunk a világ egyetlen országa, ahol a munkások és parasztok szövetsége győzelmet aratott a földesurakon és tőkéseken.

S mivel magyarázható ez? Azzal, hogy országunkban a forradalmi mozgalom élén a harcokban kipróbált munkásosztály állott és áll. Csak alá kell ásni nálunk a munkásosztály vezetésének eszméjét, hogy a munkások és parasztok szövetségéből kő kövön ne maradjon, a tőkések és földesurak pedig visszatérjenek régi fészkeikbe.

Ezért kell megőriznünk és megerősítenünk országunkban a munkásosztály és parasztság szövetségét.

Ezért kell megőriznünk és megerősítenünk a munkásosztály vezetését e szövetség rendszerében.

Sztálin Művei. 8. köt. 141—144. old. (oroszul).

A PROLETARIÁTUS ÉS A PARASZTSÁG A SZOVJETUNIÓBAN

A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja XV. Országos Konferenciája számára írt, a Konferencia által elfogadott és a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottsága által jóváhagyott *„Az ellenzéki blokkról a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjában"* c. tézisek II. fejezetének b) pontja

1926 október

A párt abból indul ki, hogy a „Diktatúra legfőbb elve — a proletariátus és parasztság szövetségének fenntartása, azért hogy a proletariátus megtarthassa a vezető szerepet és az államhatalmat" *(Lenin* Művei. XXVI. köt. 460. old.), hogy a proletariátus lehet és kell hogy legyen vezető a parasztság alapvető tömege irányában gazdasági téren, a szocializmus építése terén, mint ahogy 1917 októberében vezetője volt a parasztságnak politikai téren, a burzsoázia hatalmának megdöntésében és a proletárdiktatúra megteremtésében; hogy az ország iparosítása csak abban az esetben hajtható végre, ha az iparosítás az iparunk alapvető piacát alkotó parasztság (szegény- és középparasztság) többsége anyagi helyzetének fokozatos javítására támaszkodik, hogy ennek következtében olyan gazdasági politikát (árpolitikát, adópolitikát stb.) kell folytatni, amely erősíti az ipar és a paraszti gazdaság összefogását és megőrzi a munkásosztály és a parasztság alapvető tömegének szövetségét.

Az ellenzéki blokk merőben más előfeltételekből indul ki. Az ellenzéki blokk, amely a parasztkérdésben eltér a leninizmus alapvető vonalától, a szocializmus építésének területén nem hisz a proletariátus vezetőszerepében a parasztság irányában és a parasztságot főként ellenséges környezetnek tekinti, — olyan gazdasági és pénzügyi rendszabályokat indítványoz, amelyek csak bomlaszthatják a város és a falu összefogását, rombadönthetik a munkásosztály és parasztság szövetségét és ezzel aláásható minden valóságos iparosítás lehetőségét. Ilyenek

például: *a)* az ellenzék javaslata az iparcikkek eladási árának emeléséről, amely emelés feltétlenül a kiskereskedelmi árak emelkedését, a szegényparasztság és a középparasztság jelentékeny rétegeinek elszegényedését, a belső piac felvevőképességének csökkenését, a proletariátus és parasztság közötti szétfeszítést, a bankjegy árfolyamának esését és végeredményben a reálbér csökkenését vonja maga után; *b)* az ellenzék javaslata a parasztság ellen irányuló maximális adónyomásról, amely nyomás feltétlenül rést üt a munkások és parasztok szövetségén.

A konferencia azt tartja, hogy az ellenzéki blokk politikája a parasztság irányában nem felel meg az ország iparosítása és a proletárdiktatúra érdekeinek.

„Právda" 247. sz.
1926 október 26.

Sztálin Művei. 8. köt. 223—224. old. (oroszul).

AZ ELLENZÉKI BLOKK HIBÁI A POLITIKAI ÉS SZERVEZETI KÉRDÉSEKBEN

„A szociáldemokrata elhajlás pártunkban" című, a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának XV. Összszövetségi Konferenciáján

1926 november 1-én tartott beszámoló III. fejezete

Az ellenzéki blokk politikai és szervezeti hibái egyenes folytatásai annak a fő hibájának, amelyet forradalmunk jellegének és távlatainak alapvető kérdésében követett el.

Amikor az ellenzék politikai és szervezeti hibáiról beszélek, olyan kérdésekre gondolok, mint a proletariátusnak a gazdasági építésben való hegemoniájára vonatkozó kérdés, az iparosítás kérdése, a pártgépezet és a pártonbelüli „rendszer" kérdése stb.

A párt abból indul ki, hogy politikájában általában, és különösen a gazdasági politikában az ipart nem lehet elszakítani a mezőgazdaságtól, hogy e két alapvető gazdasági ág fejlődésének a szocialista gazdaságban való egybeolvasztásuk, egyesítésük vonalán kell haladnia.

Ebből következik az ország iparosításának szocialista módszere, a mi módszerünk, amely abban áll, hogy az országot úgy iparosítjuk, hogy a dolgozó tömegeknek, köztük a parasztság zömének is, mind az iparosítás kifejlesztése legfőbb bázisának anyagi helyzetét *állandóan javítjuk*. Az iparosítás szocialista módszeréről beszélek ellentétben az iparosítás kapitalista módszerével, amelyet a dolgozó rétegek milliós tömegeinek *elszegényedése* útján valósítanak meg.

Mi az iparosítás kapitalista módszerének alapvető hátránya? Az, hogy az iparosítás érdekeinek és a dolgozó tömegek érdekeinek elszakadására, az országon belül meglevő ellentmondások kiéleződésére, a munkások és parasztok milliós tömegeinek elszegényedésére és arra vezet, hogy a jövedelmeket nem az országon belül a legszélesebb tömegek anyagi és kulturális helyzetének javítására, hanem tőkekivitelre, valamint az ország-

gonbelüli és az országonkívüli tőkés kizsákmányolás bázisának kibővítésére fordítják.

Mi az iparosítás szocialista módszerének alapvető előnye? Az, hogy az iparosításnak és a dolgozó lakosság zömének érdekegységére vezet, hogy nem a milliós tömegek elszegényedését, hanem e tömegek anyagi helyzetének javulását, nem a belső ellentmondások kiéleződését, hanem azok elsimulását és leküzdését eredményezi, hogy állandóan bővíti a belföldi piacot és növeli e piac felvevőképességét, ilyképpen szilárd belső bázist teremtve az iparosítás fejlesztéséhez.

Ezért van a parasztság zöme közvetlenül érdekelve az iparosítás szocialista útjaiban.

Ebből adódik annak lehetősége és szükségessége, hogy a szocialista építés ügyében általában, és különösen az ország iparosítása ügyében megvalósuljon a proletariátus vezetőszerepe a parasztság irányában.

Ebből adódik a szocialista ipar és a parasztgazdaság összekapcsolásának — elsősorban a parasztság tömeges szövetkezése útján történő összefogásának eszméje és az ipar vezetőszerepének eszméje a mezőgazdaság irányában.

Ebből következik adópolitikánk, az ipari áruk árainak csökkentésére irányuló politikánk stb., amely figyelembeveszi a proletariátus és parasztság közötti gazdasági együttműködés fenntartásának érdekeit, a munkások és parasztok közötti szövetség megszilárdításának érdekeit.

Az ellenzéki blokk ezzel szemben abból indul ki, hogy az ipart szembeállítja a mezőgazdasággal, az ipar és a mezőgazdaság elszakításának útjára siklik le. Nem érti és nem ismeri el, hogy nem lehet a mezőgazdaság érdekeinek megkerülésével, ez érdekek megszegésével előre vinni az ipart. Nem érti, hogy ha az ipar a népgazdaság vezér elve, a mezőgazdaság viszont nálunk az ipar kifejlődésének bázisa, alapja.

Innen ered az, hogy a parasztgazdaságot „gyarmatnak" tekintik, amelyet a proletárállamnak „ki kell zsákmányolnia" (Preobrazsenszkij).

Ebből adódik az, hogy félnek a jó terméstől (Trockij), mint olyan erőtől, amely szétzüllesztheti gazdaságunkat.

Ebből adódik az ellenzéki blokk sajátos politikája, amely az ipar és a mezőgazdaság között fennálló belső ellentmondások kiélezésének útját, az ország iparosítása kapitalista módszereinek útjára siklik le.

Hallgassák meg, kérem, például Preobrazsenszkijt, az ellenzéki blokk egyik vezetőjét? Egyik cikkében ezt írja:

„Mennél elmaradottabb gazdaságilag, mennél kispolgáribb, parasztibb ez vagy az az ország, amely áttér a termelés szocialista megszervezésére... annál inkább kénytelen a szocialista felhalmozás a *szocializmus előtti gazdasági formák kizsákmányolására* támaszkodni... És fordítva, mennél fejlettebb gazdaságilag és iparilag ez vagy az az ország, amelyben győz a társadalmi forradalom... mennél szükségesebb, az adott ország proletariátusa számára az, hogy csökkentse termékei *gyarmati* termékekre való kicserélésének nem-egyenértékűségét, vagyis hogy csökkentse *a gyarmatok kizsákmányolását* — annál inkább fog a szocialista felhalmozás súlypontja a szocialista formák termelési alapjára áthelyeződni, vagyis a szocialista felhalmozás annál inkább fog a saját ipar és saját földművelés többlettermékére támaszkodni" (E. Preobrazsenszkij, „A szocialista felhalmozás alaptörvénye" c. cikk, „Vjesztnjik Komakademii", 1924. 8. sz.).

Aligha szükséges bizonyítgatni, hogy Preobrazsenszkij letér az iparunk érdekei és országunk parasztgazdaságának érdekei között fennálló kibékíthetetlen ellentmondások útjára — vagyis az iparosítás kapitalista módszereinek útjára.

Azt hiszem, hogy Preobrazsenszkij azzal, hogy a parasztgazdaságot a „gyarmatokkal" állítja egy sorba és a proletariátus és parasztság viszonyát mint *kizsákmányolási* viszonyt próbálja felépíteni — minden lehetséges szocialista iparosítás alapjait ássa alá, illetve igyekszik aláásni anélkül, hogy tudná mit csinál.

Leszögezem, hogy ennek a politikának semmi köze sincs pártunk politikájához, amely az iparosítás ügyét a proletariátus és a parasztság gazdasági *együttműködésének* alapján építi fel.

Ugyanezt, vagy majdnem ugyanezt kell mondanom Trockijról, aki fél a „jó terméstől" és nyilván azt hiszi, hogy a jó termés veszély országunk gazdasági fejlődése szempontjából. Az áprilisi teljes ülésen például ezt mondotta:

„E viszonyok között (Trockij a mai aránytalanság viszonyairól beszél. — *I. Szt.*) *a jó termés,* vagyis a mezőgazdaság árufeleslegének potenciálisan megnövekedett mennyisége olyan *tényezővé válhat, amely nem gyorsítja a szocializmus felé való gazdasági fejlődés ütemét, hanem ellenkezőleg, szétzülleszti a gazdasági életet,* kiélezi a város és a falu közötti kölcsönös viszonyt, magán a városon belül pedig — a fogyasztó és az állam közötti viszonyt. *Gyakorlatilag* szólva, a *jó termés* — ipari áruk hiányában — jelentheti azt, hogy nagyobbodik a *pálinkafőzésre* felhasznált gabonamennyiség és a *városban fokozódik a sorbaállás.* Politikailag azt fogja jelenteni, hogy a paraszt harcol a külkereskedelmi monopólium ellen, vagyis a szocialista ipar ellen."* (A Központi Bizottság áprilisi teljes ülésének gyorsírási jegyzetei, Trockij helyesbítései Rykov határozati javaslatához, 164. old.)

Csak össze kell hasonlítani Trockijnak ezt az — enyhén szólva — furcsa kijelentését Lenin elvtárs kijelentésével, amelyet a legkiélezettebb áruéhség időszakában tett arról, hogy a jó termés az „állam megmentője", s rögtön megértjük Trockij kijelentésének egész helytelenségét.

Trockij nyilván nem ismeri azt a tételt, hogy az iparosítás nálunk csak a falusi dolgozó tömegek anyagi helyzetének fokozatos javítása után fejlődhet.

Trockij nyilván abból indul ki, hogy az iparosításnak nálunk valamilyen — hogy úgy mondjam — „rossz termés" útján kell megvalósulnia.

Ebből adódnak az ellenzéki blokk gyakorlati javaslatai az eladási árak emeléséről, a parasztság fokozott megadóztatásáról stb. azok a javaslatok, amelyek nem a proletariátus és parasztság gazdasági együttműködésének megerősítésére, hanem annak

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

bomlasztására, nem a proletariátusnak a gazdasági építés terén való vezető szerepéhez szükséges feltételek előkészítésére, hanem e feltételek aláásására, nem az ipar és a parasztgazdaság összekapcsolására, hanem azok szétkapcsolására vezetnek.

Néhány szót a parasztság rétegeződéséről. Mindenki ismeri azt a lármát és riadalmat, amit az ellenzék a rétegeződés növekedésével kapcsolatban csapott. Közismert, hogy a falusi kis magántőke növekedése miatt senki nem csapott olyan riadalmat mint az ellenzék. Mi hát a helyzet a valóságban? A következő.

Először, a parasztság rétegeződése, mint ezt a tények mutatják, nálunk egészen sajátos formákban megy végbe, mégpedig nem a középparaszt „felmorzsolódása" útján, hanem ellenkezőleg, megerősödése útján, a szélső pólusok jelentékeny szűkülése mellett, amikor is olyan tényezők, mint a föld államosítása, a parasztság tömeges szövetkezése, adópolitikánk stb. feltétlenül bizonyos kereteket és korlátozásokat szabnak magának a rétegeződésnek.

Másodszor — és ez a fő — a falusi kis magántőke növekedését ellensúlyozza, sőt a mérleget a másik oldalra billenti egy olyan döntő tényező, mint iparunk fejlődése, amely megerősíti a proletariátus és a szocialista gazdasági formák állásait és amely a fő ellenméreg a magántőke minden és mindenféle formája ellen.

Mindezek a körülmények nyilván elkerülték az „új ellenzék" figyelmét, amely, ha már elkezdte, hát tovább is kiabál és rémüldözik a falusi magántőke miatt.

Talán nem lesz fölösleges emlékeztetni az ellenzéket Leninnek erről a tárgyról mondott szavaira. Lenin elvtárs erről ezt mondotta:

> „A nagyüzemi termelés helyzetének minden javulása, néhány nagy gyár üzembehelyezésének lehetősége annyira megszilárdítja a proletariátus helyzetét, hogy nincs miért félni a kispolgárság ösztönösségétől, még akkor sem, ha ez a kispolgárság növekszik. Nem attól kell félni, hogy a kispolgárság és a kistőke megnő. Attól kell félni, hogy túlságosan sokáig

tart a végső éhség, nyomor, termékhiány állapota, amelyből már a proletariátus teljes elerőtlenedése következik, az, hogy nem tud ellenállni a kispolgári ingadozás és kétségbeesés elemi erejének. A kispolgárság semilyen fejlődése sem lesz nagy mínusz, ha a termékek mennyisége növekszik, mivel ezt a nagyipar fejlődése adja"... (Lenin Művei, XXVI. köt. 256. old.).

Megértik-e valahára az ellenzékiek, hogy a rétegeződés és a falusi magántőke miatt csapott riadalom annak a hitetlenségnek másik oldala, amelyet az országunkban való győzelmes szocialista építés lehetőségével szemben tanúsítanak.

Néhány szót az ellenzéknek a pártgépezet és a párton belüli „rendszer" ellen vívott harcáról.

Végeredményben, gyakorlati szempontból, mi az ellenzék harca a pártunk vezető magvát alkotó pártgépezet ellen? Aligha kell bizonyítanunk azt, hogy az ellenzék harca ezen a téren végeredményben nem más, mint kísérlet a párt vezetésének szétzüllesztésére és arra, hogy lefegyverezze a pártot abban a harcában, amelyet az államgépezet megjavításáért, a bürokratizmusnak e gépezetből való kiűzéséért, az államgépezet vezetéséért vív.

Mire vezet az ellenzéknek a párton belüli „rendszer" ellen vívott harca? Arra, hogy felbomlassza a párt vasfegyelmét, amely nélkül elképzelhetetlen a proletárdiktatúra, arra, hogy végeredményben megingassa a proletárdiktatúra alapjait.

A pártnak ezért igaza van, amikor azt állítja, hogy az ellenzék politikai és szervezeti hibái annak a nyomásnak tükröződései, amelyet nemproletár elemek pártunkra, a proletárdiktatúrára gyakorolnak.

Ezek, elvtársak, az ellenzéki blokk hibái a politikai és szervezeti kérdésekben.

Sztálin Művei. 8. köt. 286—293. old. (oroszul)

ZSONGLŐRKÖDÉS IDÉZETEKKEL, AVAGY TROCKIJ MEGHAMISÍTJA A LENINIZMUST

„A szociáldemokrata elhajlás pártunkban" című, a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának XV. Összszövetségi Konferenciáján tartott beszámolóhoz fűződő, 1926 november 3-án elmondott *„Zárszó"* IV. fejezetének második része

Felfigyeltek-e arra, elvtársak, hogy Trockij egész beszéde tele van hintve a Lenin műveiből vett legkülönfélébb idézetekkel? Az ember olvassa ezeket a Lenin különböző cikkeiből kiszakított idézeteket és nem érti, mire törekszik inkább Trockij: arra-e, hogy azokkal megerősítse álláspontját, vagy arra, hogy Lenin elvtársat „rajtacsípje" „ellentmondásokon". Felsorakoztatott Lenin műveiből egy csoport idézetet, amelyek arról szóltak, hogy az intervenció veszélye csak abban az esetben küzdhető le, ha a forradalom több országban győzedelmeskedik, nyilván „leleplezni" akarva ezzel a pártot. De nem értette meg, vagy nem akarja megérteni, hogy ezek az idézetek nem a párt álláspontja ellen, hanem amellett, és Trockij álláspontja ellen szólnak, mert a párt a külső veszély jelentőségét Lenin vonalával teljes egyetértésben értékeli. Felsorakoztatott egy másik csoport idézetet, amelyek arról szóltak, hogy a szocializmus *teljes győzelme* lehetetlen a forradalomnak több országban való győzelme nélkül, és igyekezett minden módon zsonglőrködni ezekkel az idézetekkel. De nem értette meg, vagy nem akarja megérteni, hogy nem lehet egy kalap alá venni a szocializmus teljes győzelmét (az intervenció elleni biztosítékot) a szocializmus győzelmével általában (a szocialista társadalom felépítésével), és nem érti meg, vagy nem kívánja megérteni azt, hogy ezek a Lenin műveiből vett idézetek nem a párt ellen, hanem a párt mellett és Trockij álláspontja ellen szólnak.

De Trockij, amikor felsorakoztatott egy halom, a tárgyhoz nem tartozó idézetet, mégsem akart kitérni Leninnek a szocializmus egy országban való győzelme lehetőségéről írt alapvető

cikkére (1915), mert nyilván úgy vélte, hogy Kámenjev felszólalása szerencsésen megmentette őt ettől a cikktől. Most azonban véglegesen bebizonyítottnak tarthatjuk, hogy Kámenjevnek nem sikerült teljesíteni szerepét, és Lenin elvtárs cikke teljesen érvényben marad.

Trockij továbbá idézett egy részletet Lenin elvtárs ismert cikkéből, amely arról szól, hogy a folyó politika terén közte és Lenin között a parasztkérdésben nincsenek nézeteltérések. De azt elfelejtette megmondani, hogy Lenin e cikke nemcsak nem dönti el, hanem mégcsak nem is érinti azoknak a nézeteltéréseknek kérdését, amelyek Trockij és Lenin között a parasztság kérdésében, *a teljes szocialista társadalom országunkban való felépítésének lehetőségével kapcsolatban* fennállanak.

Tulajdonképpen éppen ez a magyarázata annak, hogy Trockijnak az idézetekkel végzett műveletei az idézetekkel való üres zsonglőrködéssé váltak.

Trockij megkísérelte bebizonyítani, hogy álláspontja „egyezik" Lenin álláspontjával abban a kérdésben, hogy országunkban felépíthető a szocialista társadalom forradalmunk belső erői alapján. De hogyan lehet bebizonyítani a bebizonyíthatatlant?

Hogyan egyeztethető össze Leninnek az a tétele, hogy „... a szocializmus győzelme lehetséges eleinte egynéhány, vagy akár egy egymagában vett kapitalista országban is"*, Trockijnak azzal a tételével, hogy „reménytelen azt gondolni... hogy például a forradalmi Oroszország meg tudná állni a helyét a konzervatív Európával szemben"?

Hogyan egyeztethető össze továbbá Leninnek az a tétele, hogy „ennek az országnak (egy országnak — *I. Szt.)* győztes proletariátusa, miután kisajátította a kapitalistákat és megszervezte országában a szocialista termelést, *szembefordulna* a világ többi, kapitalista részével"*, Trockijnak azzal a tételével, hogy „az európai proletariátus közvetlen *állami*** támogatása nélkül Oroszország munkásosztálya nem tud hatalmon maradni

* *Lenin.* Válogatott Művek. 1. köt. 899. old.

** Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

és nem tudja ideiglenes uralmát tartós szocialista diktatúrává változtatni?"

Hogyan egyeztethető össze végül Leninnek az a tétele, hogy „csak a parasztsággal való megegyezés mentheti meg az oroszországi szocialista forradalmat, amíg a többi országban nem következik be a forradalom", Trockijnak azzal a tételével, hogy „egy elmaradt, túlnyomó többségben parasztlakosságú ország munkáskormányának helyzetében meglevő ellentmondások csak nemzetközi méretekben, a proletariátus világforradalmának küzdőterén oldhatók meg"?

És azután: tulajdonképpen miben különbzik Trockijnak a szocializmus országunkban való győzelme kérdésében elfoglalt álláspontja a mensevik O. Bauer álláspontjától, amely abban áll, hogy:

„Oroszországban, ahol a proletariátus a nemzetnek csak jelentéktelen kisebbségét alkotja, csak ideiglenesen tudja uralmát megalapítani", hogy „elkerülhetetlenül újra el kell veszítenie azt, amint a nemzet paraszti tömege eléggé érett lesz kulturális tekintetben arra, hogy maga vegye kezébe a hatalmat", hogy „az ipari szocializmus tartós uralma" Oroszországban „csak azzal biztosítható, hogy az ipari Nyugat proletariátusa kivívja a politikai hatalmat?"

Vajjon nem világos, hogy Trockij közelebb van Bauerhez, mint Leninhez? És vajjon nem igaz, hogy Trockij álláspontja a szociáldemokrata elhajlás álláspontja, hogy Trockij lényegében tagadja forradalmunk szocialista jellegét?

Trockij azt a tételét, hogy lehetetlen fenntartani a proletárhatalmat a konzervatív Európával szemben, azzal a meggondolással próbálja indokolni, hogy a mai Európa nem konzervatív, hogy többé-kevésbbé liberális és ha Európa valóban konzervatív volna, országunk proletariátusa nem tudná megtartani a hatalmat. De vajjon nehéz-e megérteni, hogy Trockij itt teljesen és véglegesen belegabalyodott a hínárba? Minek nevezzük például a mai Olaszországot, vagy Angliát, vagy Franciaországot — konzervatívnak-e, vagy liberálisnak? Mi a mai Északamerika — konzervatív vagy liberális ország? És mi jelentősége lehet

köztársaságunk épségére és sértetlenségére a konzervatív és „liberális" Európa között fennálló különbség e „fínom" és nevetésre késztető hangsúlyozásának? Vajjon a köztársasági Franciaország és a demokratikus Amerika Kolcsak és Djenjikin időszakában nem vett-e ugyanúgy részt az országunk elleni intervencióban, mint a monarchikus és konzervatív Anglia?

Trockij különösen sok helyet szentelt a középparaszt kérdésének. Idézett Leninnek 1906 időszakában írt műveiből egy részletet, ahol Lenin megjövendöli annak lehetőségét, hogy a *polgári* forradalom győzelme után a középparasztok egy része átáll az ellenforradalom oldalára. Trockij nyilván azt akarta ezzel bebizonyítani, hogy a szóbanforgó részlet „egyezik" Trockijnak abban a kérdésben elfoglalt álláspontjával, hogy milyen a parasztság helyzete a *szocialista* forradalom győzelme után. Nem nehéz megérteni, hogy Trockij itt összehasonlíthatatlan dolgokat hasonlít össze. Trockij hajlandó a középparasztságot „magábanvaló dolognak", állandó és egyszersmindenkorra adott valaminek tekinteni. A bolsevikok azonban sohasem tekintették így a középparasztságot.

Trockij nyilván elfeledte, hogy a bolsevikoknak három tervük van a parasztság alapvető tömege irányában: az egyik terv — a polgári forradalom időszakára, a másik terv — a proletár forradalom időszakára, és a harmadik terv — a Szovjethatalom megszilárdulása utáni időszakra vonatkozik.

Az első időszakban a bolsevikok ezt mondották: az egész parasztsággal együtt, a cár és a földesurak ellen, a liberális burzsoázia semlegesítésével, a polgári demokratikus forradalomért.

A második időszakban a bolsevikok ezt mondották: a szegényparasztsággal együtt, a burzsoázia és a kulákok ellen, a középparasztság semlegesítésével, a szocialista forradalomért. És mit jelent a középparasztság semlegesítése? Azt jelenti, hogy a középparasztságot a proletariátus politikai megfigyelése alatt kell tartani, nem szabad bízni benne és mindent meg kell tenni, hogy ne csússzon ki a kezünkből.

A harmadik időszakban, a mostani időszakban, a bolsevikok ezt mondják: a szegényparasztsággal együtt, tartós szövetségben a középparaszttal, gazdaságunk városi és falusi kapitalista elemei ellen, a szocialista építés győzelméért.

Aki összetéveszti ezt a három tervet, ezt a három különböző vonalat, amelyek forradalmunk három különböző időszakát tükrözik, az semmit sem ért a bolsevizmusból.

Leninnek tökéletesen igaza volt, amikor azt mondotta, hogy a *polgári* forradalom győzelme után a középparasztok egy része az ellenforradalomhoz csatlakozik. Így is történt például az „Ufai kormány"* időszakában, amikor a volgamelléki középparasztok egy része átállt az ellenforradalomhoz, a kulákokhoz, a középparasztok nagyobbik része pedig a forradalom és az ellenforradalom között ingadozott. Hiszen másként nem is lehetett. A középparaszt éppen azért középparaszt, hogy várakozzék és ingadozzék: „ki tudja, ki kerekedik felül, jobb inkább várni". A középparaszt csak a belső ellenforradalmon aratott első komoly győzelmek után és különösen a Szovjethatalom megszilárdulása után kezdett határozottan a Szovjethatalom felé fordulni, nyilván belátva, hogy hatalom nélkül nem létezhet, hogy a bolsevik hatalom erős és az egyetlen kivezető út: együttműködni ezzel a hatalommal. Lenin elvtárs éppen ebben az időszakban mondotta azokat az örökértékű szavait, hogy „a szocialista építés olyan szakaszába érkeztünk, amikor konkréten, részletesen ki kell dolgozni azokat a falusi munka tapasztalatán kipróbált alapvető szabályokat és utasításokat, amelyek szerint el kell járnunk, hogy a középparaszt irányában *a tartós szövetség talajára álljunk*" (beszéd a párt VIII. kongresszusán. *Lenin* Művei, XXIV. köt. 114. old.).

Ez a helyzet a középparaszt kérdésével.

* Ufai kormány — ellenforradalmi szervezet, amely „Országos ideiglenes kormánynak" (Direktóriumnak) nevezte magát. 1918 szeptember 23-án alakult meg Ufában a fehérgárdista „kormányok", mensevikek, eszerek és külföldi intervenciósok képviselőinek az értekezletén; 1918 november 18-ig állt fenn.

Trockij hibája abban áll, hogy metafizikusan közelíti meg a középparasztság kérdését, „magában való dolognak" tekinti a középparasztságot és ezzel összezavarja a kérdést, elferdítve és meghamisítva a leninizmust.

Végül egyáltalán nem az a lényeg, hogy a proletariátusnak lehetnek és lesznek még ellentmondásai és összeütközései a középparasztok bizonyos részével. A párt és az ellenzék közötti nézeteltérés korántsem ebben van. A nézeteltérés itt abban van, hogy a párt ezeket az ellentmondásokat és esetleges összeütközéseket *teljesen leküzdhetőknek* tartja, mégpedig forradalmunk saját erői alapján, míg Trockij és az ellenzék azt tartja, hogy ezek az ellentmondások és összeütközések „*csak* nemzetközi méretekben, a proletariátus világforradalmának küzdőterén" küzdhetők le.

Trockij, zsonglőrködve az idézetekkel, megkísérli valahová a sarokba rejteni ezeket a nézeteltéréseket. De már mondottam, hogy pártunkat becsapni nem sikerül.

A következtetés pedig? A következtetés az, hogy dialektikusnak kell lenni, nem pedig bűvésznek. Ha önök, tisztelt ellenzékiek, megtanulták volna Lenin elvtárs dialektikáját, elolvasták volna műveit — hasznukra vált volna. *(Taps, nevetés.)*

Sztálin Művei. 8. köt. 341—347. old. (oroszul).

A MUNKÁS-PARASZT KORMÁNY KÉRDÉSÉHEZ

Válasz Dmitrijevnek

1927 március

A „Bolsevik"-ban folyó év január 14-én megjelent levelét a munkás-paraszt kormány kérdéséről átküldték hozzám, a Központi Bizottságba, hogy válaszoljak rá. Túlterheltségem miatt késéssel válaszolok — ezért bocsánatot kérek.

1. A kérdést nem lehet úgy feltenni, amint azt egyes elvtársak felvetik: „a munkás-paraszt kormány — valóság, vagy csak agitációs jelszó". Nem lehet azt mondani, hogy bár valójában nincs munkás-paraszt kormányunk, mégis beszélhetünk munkás-paraszt kormányról, mint agitációs jelszóról. A kérdés ilyen feltevéséből az következik, hogy pártunk kiadhat belsőleg hamis jelszavakat, amelyek valójában tarthatatlanok, amelyekben maga a párt sem hisz, amelyeket azonban a párt mégis forgalomba hoz, hogy félrevezesse a tömegeket. Ezt megtehetik az eszerek, a mensevikek, a polgári demokraták, mivel a szó és a tett közti meghasonlás és a tömegek félrevezetése ezeknek az elhaló pártoknak egyik fő fegyvere. A mi pártunk azonban soha és semilyen körülmények között sem teheti fel így a kérdést, mivel marxista párt, lenini párt, felfelé ívelő párt, amely abból meríti erejét, hogy nála nincs eltérés a szó és a tett között, nem vezeti félre a tömeget, csak az igazságot mondja a tömegnek és politikáját nem demagógiára, hanem az osztályerők tudományos elemzésére építi.

A kérdést így kell feltenni: *vagy* nincs nálunk munkás-paraszt kormány — és akkor a munkás-paraszt kormány jelszavát, mint felesleges és hamis jelszót el kell vetni, *vagy* valóban van nálunk munkás-paraszt kormány, az ilyen kormány létezése megfelel az osztályerők állapotának — és akkor a munkás-paraszt kormány jelszava helyes és forradalmi jelszó. Vagy az egyik, vagy a másik. Választani kell.

2. Ön a munkás-paraszt kormány jelszavát „Sztálin elvtárs formulájának" nevezi. Ez egyáltalán nem igaz. Valójában ez a jelszó, vagy, ha úgy akarja, ez a „formula" Lenin jelszava, nem pedig valaki másé. Én csupán őt ismételtem a „Kérdések és feleletek"-ben.* Lapozza fel Lenin Művei XXII. kötetének 13, 15, 90, 133, 210. oldalát; a XXIII. kötet 93, 504. oldalát; ahol Lenin a Szovjethatalmat *„munkás-paraszt kormánynak"* nevezi: lapozza fel a XXIII. kötet 58, 85, 86, 89. oldalát; a XXIV. kötet 115, 185, 431, 433, 436, 539, 540. oldalát; a XXV. kötet 82, 146, 390, 407. oldalát; a XXVI. kötet 24, 39, 40, 182, 207, 340. oldalát, ahol Lenin a Szovjethatalmat *„munkás-paraszt hatalomnak"* nevezi, — lapozza fel mindezeket, valamint Lenin némely más művét is és rá fog jönni, hogy a munkás-paraszt kormány jelszava, vagy „formulája" Lenin jelszava, vagy „formulája" nem pedig valaki másé.

3. Az Ön alapvető tévedése az, hogy Ön összetéveszti:

a) kormányunk kérdését államunk kérdésével;

b) államunk és kormányunk osztálytermészetének kérdését kormányunk mindennapi politikájának kérdésével.

Nem szabad összetéveszteni és így azonosítani államunkat kormányunkkal. Államunk a proletárok *osztályának* államhatalommá való szervezése, amely arra hivatott, hogy elnyomja a kizsákmányolók ellenállását, megszervezze a szocialista gazdaságot, megszüntesse az osztályokat stb. A mi kormányunk pedig ennek az államszervezetnek a feje, a vezetője. A kormány tévedhet, hibákat követhet el, amelyek ideiglenes bukással fenyegetik a proletariátus diktatúráját, ez azonban még nem fogja azt jelenteni, hogy a proletárdiktatúra helytelen, vagy hibás, mint az állam felépítésének elve az átmeneti időszakban. Ez csupán azt fogja jelenteni, hogy a vezetők rosszak, hogy a vezetők politikája, a kormány politikája nem felel meg a proletariátus diktatúrájának, hogy ezt a politikát meg kell változtatni a proletariátus diktatúrája követelményeinek megfelelően.

* Lásd e kötetben 89—111. old.

Az állam és a kormány osztálytermészetüket tekintve egyneműek, a kormány azonban terjedelmét tekintve szűkebb és nem fedi az államot. Szerves kapcsolat van közöttük és függnek egymástól, ez azonban még nem jelenti, hogy egy kalap alá lehet őket vonni.

Látja tehát, hogy nem szabad összetéveszteni államunk kérdését kormányunk kérdésével, aminthogy nem szabad összetéveszteni a proletárok osztályának kérdését a proletárok osztálya vezetőinek kérdésével sem.

Még kevésbbé engedhető azonban meg államunk és kormányunk osztálytermészete kérdésének összetévesztése kormányunk napi politikájának kérdésével. Államunk és kormányunk osztálytermészete nyilvánvaló: proletár. Államunk és kormányunk célkitűzései szintén világosak: nem mások azok, mint a kizsákmányolók ellenállásának elfojtása, a szocialista gazdaság megszervezése, az osztályok megszüntetése stb. Mindez világos.

Mi hát ebben az esetben kormányunk mindennapi politikájának kérdése? Nem más, mint *azoknak az utaknak és eszközöknek* a kérdése, amelyek segítségével paraszti országunkban megvalósíthatók a proletárdiktatúra osztálycéljai. A proletár államra szükség van, hogy elnyomja a kizsákmányolók ellenállását, megszervezze a szocialista gazdaságot, megszüntesse az osztályokat stb. A mi kormányunkra pedig mindezen kívül még azért is szükség van, hogy kijelölje azokat az *utakat és eszközoket* (mindennapi politika), amelyek nélkül elképzelhetetlen e feladatok megvalósítása országunkban, ahol a proletariátus kisebbségben van és a parasztság hatalmas többséget alkot.

Melyek ezek az utak és eszközök s miben állanak? Alapjában véve olyan intézkedések ezek, amelyek arra irányulnak, hogy a munkásoknak és a parasztság zömének szövetségét megőrizzék és megerősítsék, hogy a hatalmon levő proletariátus *vezető szerepét* ebben a szövetségben megőrizzék és megerősítsék. Aligha kell bizonyítgatni, hogy az *ilyen* szövetségen kívül

és az *ilyen* szövetség nélkül kormányunk erőtlen volna és nekünk nem volna lehetőségünk arra, hogy nekilássunk a proletárdiktatúra azon feladatainak megoldásához, amelyekről az imént szólottam. Meddig áll majd fenn ez a szövetség, ez az összefogás, meddig fog tartani az a politika, amelyet a Szovjetkormány ennek a szövetségnek, ennek az összefogásnak a megerősítésére folytat? Világos, hogy mindaddig, amíg lesznek osztályok és amíg lesz kormány, mint az osztálytársadalomnak, a proletariátus diktatúrájának kifejezője.

Emellett figyelemmel kell lennünk arra, hogy:

a) a munkások és a parasztok szövetségére nem azért van szükségünk, hogy megtartsuk a parasztságot mint osztályt, hanem hogy átalakítsuk és átformáljuk olyan irányban, amely megfelel a szocialista építés győzelme érdekeinek;

b) annak a politikának, amelyet a Szovjetkormány e szövetség megerősítésére folytat, nem az osztályok megszilárdítása, hanem azok megszüntetése, az osztályok megszüntetésének meggyorsítása a célja.

Leninnek tehát teljesen igaza volt, midőn ezt írta:

> „A diktatúra legfőbb elve — a proletariátus szövetségének fenntartása a parasztsággal, hogy a proletariátus megtarthassa vezető szerepét és az államhatalmat" (Lenin Művei. XXVI. köt. 460. old.).

Szükségtelen bizonyítani, hogy Leninnek éppen ez, és nem valami más tétele vezérfonal a Szovjetkormány napi politikájában, hogy a Szovjetkormány politikája a fejlődés adott szakaszán lényegében olyan politika, amely a munkások és a parasztság zöme közötti éppen *ilyen* szövetség megőrzésére és megerősítésére irányul. A Szovjetkormány *ebben az értelemben* — de csakis ebben az értelemben, nem pedig osztálytermészete értelmében — *munkás-paraszt* kormány.

Ezt nem elismerni annyit jelent, mint letérni a leninizmus útjáról, rálépni arra az útra, amely egyértelmű az összefogás eszméjének, a proletariátus és a parasztság dolgozó tömegei közötti szövetség eszméjének tagadásával.

Ezt nem elismerni annyit jelent, mint azt tartani, hogy munkás-paraszt összefogás mesterkedés, nem pedig reális forradalmi ügy, hogy a „nep"-et „agitációs" célzattal vezettük be, nem pedig azért, hogy a parasztság zömével együtt építsük a szocializmust.

Ezt nem elismerni annyit jelent, mint azt tartani, hogy forradalmunk nem tudja kielégíteni a parasztság zömének *alapvető* érdekeit, hogy ezek az érdekek kibékíthetetlen ellentmondásban vannak a proletariátus érdekeivel, hogy nem építhetjük és nem kell a parasztság zömével együtt építenünk a szocializmust, hogy Lenin szövetkezeti terve tarthatatlan, hogy a mensevikeknek és híveiknek igazuk van stb.

Csak fel kell vetnünk ezeket a kérdéseket, hogy megértsük, mennyire rothadt és semmirevaló a munkás-paraszt összefogás legfontosabb kérdésének „agitációs" megközelítése. Ezért mondottam a „Kérdések és feleletek"-ben, hogy a munkás-parasztkormány jelszava nem „demagógia", nem „agitációs" manőver, hanem feltétlenül helyes és forradalmi jelszó.

Röviden: más dolog — államunk és kormányunk osztálytermészetének kérdése, amely meghatározza forradalmunk fejlődésének alapvető célkitűzéseit, és megint más — a kormány mindennapi politikájának, valamint e politika azon *útjainak és eszközeinek* kérdése, amelyek nélkülözhetetlenek a fenti célok eléréséhez. E két kérdés között feltétlenül összefüggés van. Ez azonban még nem jelenti azt, hogy azonosak, hogy egy kalap alá lehet vonni őket.

Látja tehát, hogy nem szabad összetéveszteni az állam és a kormány osztálytermészetének kérdését és a kormány mindennapi politikájának kérdését.

Azt mondhatják, hogy itt ellentmondás van; hogyan lehet az osztálytermészeténél fogva proletár kormányt munkás-paraszt kormánynak nevezni. Ez az ellentmondás azonban látszólagos. Itt tulajdonképpen ugyanolyan „ellentmondás" van, amilyent egyes „filozófusaink" Leninnek a proletariátus diktatúrájára vonatkozó két formulája között igyekeznek kimutatni, amely formulák közül az első azt mondja, hogy „a pro-

letárdiktatúra *egy* osztály hatalma" (*Lenin* Művei. XXIV. köt. 398. old.), a második pedig azt mondja, hogy a „proletárdiktatúra a proletariátus, a dolgozók élcsapata és a nagyszámú nem proletár dolgozó rétegek (kispolgárság, kisgazdák, parasztság, értelmiség stb.) közötti *osztályszövetség különleges formája.*"* (*Lenin* Művei. XXIV. köt. 311. old.)

Vajjon van-e ellentmondás e két formula között? Természetes, hogy nincs. De ebben az esetben hogyan érhető el *egy* osztály (a proletariátus) hatalma, mondjuk, a parasztság zömével való szövetség mellett? A hatalmon levő proletariátus („a dolgozók élcsapata") vezető szerepének e szövetségben való megvalósítása útján. Egy osztály, a proletárok osztályának hatalma, amely ennek az osztálynak a parasztság zömével való szövetsége révén, ez utóbbi *állami* vezetésén keresztül valósul meg, — ez a két formula alapgondolata. Hol itt az ellentmondás?

De mit jelent a proletariátus *állami* vezetése a parasztság zöme irányában? Ugyanolyan vezetés-e ez, amilyen a polgári-demokratikus forradalom időszakában volt, amikor a proletariátus és a parasztság diktatúrájáért küzdöttünk? Nem, ez nem olyan vezetés. A proletariátus *állami* vezetése a parasztság irányában vezetés a proletárdiktatúra fennállása mellett. A proletariátus *állami* vezetése azt jelenti, hogy:

a) a burzsoáziát már megdöntöttük,

b) a proletariátus van hatalmon,

c) a proletariátus nem osztja meg más osztályokkal a hatalmat,

d) a proletariátus a szocializmust építi, maga mögött vezetve a parasztság zömét.

A polgári-demokratikus forradalomban és a proletariátus és a parasztság diktatúrája idején viszont azt jelenti a proletariátus vezetése, hogy

a) alapként megmarad a kapitalizmus,

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

b) a hatalom a forradalmi-demokratikus burzsoáziáé, amely túlnyomó erő a hatalom összetételében,

c) a demokratikus burzsoázia megosztja a hatalmat a proletariátussal,

d) a proletariátus kiszabadítja a parasztságot a polgári pártok befolyása alól, eszmei és politikai vonalon vezeti azt és előkészíti a harcot a kapitalizmus megdöntésére.

Amint látja, itt gyökeres a különbség.

Ugyanezt kell elmondani a munkás-paraszt kormány kérdésével kapcsolatban is. Milyen ellentmondás lehet abban, hogy amikor kormányunk proletártermészete és az abból adódó szocialista feladatok kormányunkat nemcsak nem akadályozzák, hanem ösztönzik, szükségképpen ösztönzik olyan politika folytatására, amely a munkás-paraszt szövetség megőrzésére és megerősítésére irányul, mint a proletárdiktatúra szocialista osztályfeladatai megoldásának paraszti országunkban legfontosabb eszközére, — hogy akkor ez a kormány ennek folytán munkás-paraszt kormánynak nevezi magát.

Nem világos-e, hogy Leninnek igaza volt, amikor a munkás-paraszt kormány jelszavát hirdette és munkás-paraszt kormánynak minősítette kormányunkat?

Általában ki kell jelentenem, hogy a „proletariátus diktatúrájának rendszere", amelynek segítségével országunkban megvalósul egy osztály, a proletariátus hatalma — eléggé bonyolult dolog. Tudom, hogy egyes elvtársaknak nem tetszik, nincs ínyére ez a bonyolultság. Tudom, hogy sokan közülük „a legkevesebb erőpazarlás elve" szempontjából többre becsülnének egy könnyebb és egyszerűbb rendszert. De nincs mit tenni: először is, a leninizmust olyannak kell elfogadni, amilyen az valójában (a leninizmust nem szabad leegyszerűsíteni és vulgarizálni), másodszor, a történelem azt tanítja, hogy a legegyszerűbb és a legkönnyebb „elméletek" korántsem mindig a leghelyesebbek.

4. Levelében Ön ezt panaszolja:

„Valamennyi e kérdéssel foglalkozó elvtárs bűne abban áll, hogy vagy csak a kormányról, vagy csak az államról beszél-

nek és ezért nem adnak végleges választ, teljesen figyelmen kívül hagyva, milyen viszonynak kell lennie e fogalmak között."

Elismerem, hogy ez a „bűn" valóban megvan vezető elvtársainkban, különösen, ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy egyes nem túlságosan serény „olvasók" nem akarnak maguk nagyon elmélyedni Lenin műveinek olvasásába és azt követelik, hogy minden kifejezést alaposan rágjanak meg nekik. De mit lehet tenni? Vezető elvtársainkat először is túlságosan elfoglalja és megterheli a folyó munka, ami lehetetlenné teszi számukra, hogy a leninizmust, mint mondani szokás, pontról-pontra megmagyarázzák, másodszor, valamit kell hagyni az „olvasóknak" is, akiknek végül is át kell térniök Lenin műveinek felületes *olvasásáról* a leninizmus komoly *tanulmányozására*. Rá kell mutatni arra, hogy ha az „olvasók", amilyen Ön is, nem fogják komolyan tanulmányozni a leninizmust, „félreértések" mindig lesznek.

Vegyük például államunk kérdését. Világos, hogy államunk, mind osztálytermészetét, mind programját, alapfeladatait, cselekedeteit, teljesítményeit tekintve, — proletár állam, munkásállam, igaz ugyan, hogy némi „bürokratikus torzítással". Emlékezzen Lenin meghatározására:

> „A munkásállam elvont fogalom. A valóságban pedig olyan munkásállamunk van, amelynek először, az a sajátossága, hogy az országban nem a munkáslakosság, hanem a parasztlakosság van túlsúlyban; és másodszor, munkásállam bürokratikus torzítással" (Lenin Művei. XXVI. köt. 91. old.).

Ezt talán csak a mensevikek, eszerek, és néhány ellenzéki emberünk vonhatja kétségbe. Lenin többízben tisztázta, hogy államunk a proletárdiktatúra állama, a proletárdiktatúra pedig egy osztály, a proletariátus hatalma. Mindez nagyon régóta ismeretes. És mégis nem csekély számmal akadnak olyan „olvasók", akik nehezteltek és most is nehezteltek Leninre amiatt, hogy Lenin államunkat néha „munkás-paraszt" államnak nevezte, noha nem nehéz megérteni, hogy Lenin ezzel kapcsolatban nem államunk osztálytermészetének meghatározását tar-

totta szem előtt, még kevésbbé azt, hogy tagadja ennek az államnak proletár természetét, hanem azt, hogy a szovjet állam proletár jellege a proletariátus és a parasztság zöme összefogásának szükségességére vezet, s ezért a szovjet kormány politikájának ez összefogás megerősítésére kell irányulnia.

Lapozza fel például a XXII. kötet 174. oldalát; a XXV. kötet 50, 80. oldalát; a XXVI. kötet 40, 67, 207, 216. oldalát; a XXVII. kötet 47. oldalát. Lenin mindezekben a munkákban, valamint több más műben is *„munkás-paraszt"* államnak minősíti államunkat. Furcsa volna azonban nem megérteni azt, hogy Lenin mindezen esetekben nem államunk osztálytermészetének jellemzését tartja szem előtt, hanem a munkás-paraszt összefogás megerősítésére irányuló azon politika meghatározását, amely államunk proletár természetéből és szocialista feladataiból következik paraszti országunk viszonyai között. Ebben a feltételes és korlátozott értelemben, *de csakis ebben az értelemben* lehet „munkás-paraszt" államról beszélni, amit Lenin műveinek fentemlített helyein így is tesz.

Ami államunk osztálytermészetét illeti, már fentebb mondottam, hogy Lenin erre vonatkozólag rendkívül szabatos meghatározást adott, amely semmiféle csűrést-csavarást nem enged meg: munkásállam bürokratikus torzítással olyan országban, amelyben a paraszti lakosság van többségben. Azt hiszem, ez világos. Ennek ellenére egyes „olvasók", akik betűket tudnak ugyan „olvasni", de nem hajlandók megérteni az olvasottakat, továbbra is azon panaszkodnak, hogy Lenin „összezavarta" őket államunk természetének kérdésében, a „tanítványok" pedig nem akarják „tisztázni" a „zavarosat". Kissé nevetséges...

Ön azt kérdezi: hol a kivezető út a „félreértésekből"?

Véleményem szerint az egyetlen kivezető út: nem egyes idézetek alapján kell tanulmányozni Lenint, hanem lényegében, komolyan és átgondoltan, fáradhatatlanul.

Más kivezető utat nem látok.

„Bolsevik" 6. sz. 1927 március 15.
Sztálin Művei. 9. köt. 179—190. old. (oroszul).

A PÁRT HÁROM FŐ JELSZAVA A PARASZTKÉRDÉSBEN

Válasz Jan—szkijnak
1927 április

Levelét természetesen idejében megkaptam. Némi késéssel felelek, amiért bocsánatot kérek.

1. Lenin azt mondja, hogy *„minden forradalom legfőbb kérdése az államhatalom kérdése"*. (*Lenin* Művei. XXI. köt. 142. old.) Hogy milyen osztály vagy milyen osztályok kezében van a hatalom összpontositva, hogy milyen osztályt vagy milyen osztályokat kell megdönteni, hogy milyen osztálynak vagy milyen osztályoknak kell kezükbe venniök a hatalmat — ez „minden forradalom legfőbb kérdése".

A párt fő sztratégiai jelszavait, melyek a forradalom egyik vagy másik szakaszának egész tartamára érvényesek maradnak, nem lehet fő jelszavaknak nevezni, ha nem támaszkodnak teljesen és egészükben Leninnek erre a sarkalatos tételére.

A fő jelszavak csak akkor lehetnek helyesek, ha az osztályerők marxista analízise alapján épülnek, ha helyesen jelölik ki a forradalmi erők elosztásának sémáját az osztályharc frontján, ha megkönnyítik azt, hogy a tömegeket eljuttassák a forradalom győzelméért vívott harc frontjára, az új osztálynak a hatalom megragadásáért vívott harc frontjára, ha megkönnyítik a pártnak az e feladat megoldására szükséges széles és hatalmas politikai hadsereg megszervezését a nagy néptömegekből.

A forradalom egyik vagy másik szakasza folyamán történhetnek vereségek és visszavonulások, kudarcok és egyes taktikai tévedések, de az még nem jelenti azt, hogy a fő sztratégiai jelszó helytelen. Így például forradalmunk *első* szakaszának fő jelszava — „az egész parasztsággal együtt a cár és a földesurak ellen, semlegesítve a burzsoáziát, a polgári-demokratikus

forradalom győzelméért" — teljesen helyes volt, noha az 1905-ös forradalom vereséget szenvedett.

Nem szabad tehát összekeverni a párt fő jelszavának kérdését a forradalom egyik vagy másik fejlődési fokán szenvedett vereségek vagy kudarcok kérdésével.

Megtörténhetik, hogy a forradalom során a párt fő jelszava már a régi osztályok, vagy a régi osztály hatalmának megdöntésére vezetett, de a forradalom számos e jelszóból folyó lényeges követelménye nem valósult meg, vagy megvalósulásuk hosszú időre elhúzódott, sőt, hogy új forradalom kell megvalósításukra; de ez még nem jelenti azt, hogy a fő jelszó helytelen. Így, például, az 1917-es Februári Forradalom megdöntötte a cárizmus és a földesurak hatalmát, de nem valósította meg a földesúri birtokok elkobzását stb., de ez még nem jelenti azt, hogy fő jelszavunk a forradalom első szakaszában helytelen volt.

Vagy másik példa: az Októberi Forradalom megvalósította a burzsoázia megdöntését és a proletariátus hatalomra jutását, de nem vezetett el egyszerre *a)* polgári forradalom végigviteléhez általában, és *b)* a kulákság elszigeteléséhez a faluban, különösen; ezt bizonyos időre elnyujtotta, ami azonban még nem jelenti azt, hogy fő jelszavunk a forradalom *második* szakaszára — „a proletariátus hatalmáért, a szegényparasztsággal együtt, a városi és falusi kapitalizmus ellen, semlegesítve a középparasztot" — helytelen volt.

Nem szabad tehát a párt fő jelszavának kérdését összekeverni az e jelszóból folyó egyik vagy másik követelés megvalósítási időpontjának és formáinak kérdésével.

Ezért pártunk sztratégiai jelszavait nem szabad megítélni sem a forradalmi mozgalom egyik vagy másik szakaszán elszenvedett epizódikus kudarcok vagy vereségek szempontjából, sem — még kevésbbé — a jelszavakból folyó egyik vagy másik követelés időpontjának, vagy formáinak szempontjából. A párt sztratégiai jelszavait csak az osztályerők marxista elemzése szempontjából szabad megítélni és abból a szempontból, hogy helyesen vannak-e elosztva a forradalom erői a harcban a forradalom

győzelméért, a hatalomnak az új osztály kezében való összpontosításáért.

Az ön tévedése abban áll, hogy megkerülte ezt a roppant fontos módszertani kérdést, vagy nem értette meg.

2. Ön ezt írja levelében:

„Helyes-e az az állítás, hogy *csak* Októberig voltunk szövetségben az egész parasztsággal? Nem, nem helyes. A «szövetség az egész parasztsággal» jelszó érvényes volt Októberig, *Október pillanatában és az Október utáni első periódusban*, amennyiben az egész parasztság érdekelve volt a polgári forradalom végigvitelében."

Ilymódon, ebből az idézetből az következik, hogy a párt sztratégiai jelszava a forradalom *első* szakaszában (1905—1917 február), mikor a cári és földesúri hatalom megdöntéséről volt szó és a proletariátus és a parasztság diktatúrájának létrehozásáról, *nem különbözött* a forradalom *második* szakaszának (1917 február—1917 október) sztratégiai jelszavától, mikor a burzsoázia hatalmának megdöntéséről és a proletariátus diktatúrájának létrehozásáról volt szó.

Ön tehát tagadja az alapvető különbséget a polgári-demokratikus és a proletár-szocialista forradalom között. S ezt a hibát azért követi el, mert, nyilván, nem akarja megérteni azt az egyszerű dolgot, hogy a sztratégiai jelszó főtémája a hatalom kérdése a forradalom adott szakaszában, az a kérdés, *melyik* osztályt döntik meg, *melyik* osztály kezébe megy át a hatalom. Aligha kell bizonyítgatni, hogy Önnek itt gyökerében nincs igaza.

Ön azt mondja, hogy Október pillanatában s az első periódusban Október után „az *egész* parasztsággal kötött szövetség" jelszavát valósítottuk meg, amennyiben az egész parasztság érdekelve volt a polgári forradalom végigvitelében. De ki mondta Önnek, hogy az Októberi átalakulás és az Októberi Forradalom kimerültek abban, hogy a polgári forradalmat végigvigyék, vagy hogy alapfeladatul tűzték azt maguk elé? Honnan vette ezt? Vajjon megfér-e a burzsoá hatalom megdöntése és a

proletárdiktatúra kivívása a polgári forradalom keretében? Vajjon nem jelenti-e a proletárdiktatúra kivívása a polgári forradalom keretének túllépését?

Hogy lehet azt állítani, hogy a kulákok (akik pedig szintén parasztok) támogathatták a burzsoázia megdöntését és a proletariátus hatalomra jutását?

Hogy lehet tagadni, hogy a dekrétum a föld nacionalizálásáról, a földmagántulajdon eltörléséről, a föld-adás-vétel megtiltásáról stb., noha nem is mondható szocialista dekrétumnak, a kulákság ellen vívott *harcban* jött létre és nem szövetségben vele?

Hogy lehet azt állítani, hogy a kulákok (szintén parasztok) támogathatták a Szovjethatalom dekrétumait a gyárak, üzemek, vasutak, bankok stb. kisajátításáról, vagy a proletariátus jelszavát az imperialista háború átváltoztatásáról polgárháborúvá?

Hogy lehet azt állítani, hogy nem ezek és hasonló akciók *alapvetőek* az Októberi Forradalomban, nem a burzsoázia megdöntése és a proletárdiktatúra kivívása, hanem a polgári forradalom végigvitele?

Nem vitás, hogy az Októberi Forradalom egyik fő feladata a polgári forradalom végigvitele volt, hogy az Októberi Forradalom nélkül a polgári forradalmat nem lehetett volna végigvinni, mintahogy magát az Októberi Forradalmat nem lehetett volna megszilárdítani a polgári forradalom végigvitele nélkül, s amennyiben az Októberi Forradalom végigvitte a polgári forradalmat, annyiban valamennyi paraszt rokonszenvével kellett találkoznia. Mindez vitathatatlan. De vajjon lehet-e ezen az alapon azt állítani, hogy a polgári forradalom végigvitele nem *melléktermék* volt az Októberi Forradalom folyamán, hanem annak lényege vagy főcélja? Hova lett Önnél az Októberi Forradalom főcélja, a burzsoá hatalom megdöntése, a proletárdiktatúra kivívása, az imperialista háború átváltoztatása polgárháborúvá, a kapitalisták kisajátítása stb.?

És ha a sztratégiai jelszónak legfőbb témája minden forradalom alapvető kérdése, vagyis az a kérdés, hogy a hatalom

átmegy-e egyik osztály kezéből a másikéba, akkor ebből nem világos-e, hogy a polgári forradalom végigvitelét a proletárhatalom által nem szabad összecserélni a burzsoázia megdöntésének és magának a proletárhatalom kivívásának kérdésével, vagyis azzal a kérdéssel, amely a forradalom második szakaszán a sztratégiai jelszó legfőbb témája.

A proletárdiktatúra egyik leghatalmasabb vívmánya az, hogy végigvitte a polgári forradalmat és a középkor szennyét teljesen kisöpörte. A falu számára ennek roppant nagy és igazán döntő jelentősége volt. Enélkül nem lehetett volna megvalósítani a paraszthábórúk egyesítését a proletárforradalommal, amiről Marx már a mult század második felében beszélt. Enélkül nem lehetett volna megszilárdítani magát a proletárforradalmat sem.

Emellett figyelembe kell venni a következő fontos körülményt. A polgári forradalom végigvitele nem egyszeri művelet. Valójában egész időszakra húzódott el, és nemcsak 1918 darabkáit foglalta magában, mint ahogy Ön levelében állítja, hanem 1919 (Volgamellék—Urál) és 1919—1920 (Ukrajna) darabkáit is. Kolcsak és Djenjikin offenzívájára gondolok, amikor a parasztság egészét fenyegette a földesúri hatalom visszaállításának veszedelme s amikor a parasztság, éppen mint *egész*, kénytelen volt a Szovjethatalom körül tömörülni, hogy a polgári forradalom végigvitelét biztosítsa, és megőrizze a maga számára e forradalom gyümölcseit. Az eleven életfolyamatok e bonyolultságát és sokféleségét, a diktatúra közvetlenül szocialista feladatainak e „szeszélyes" összefonódását a polgári forradalom végigvitelének feladataival mindig szem előtt kell tartani, hogy helyesen értsük meg azt, amit Ön Leninből idéz, valamint a pártjelszavak megvalósításának mechanikáját.

Lehet-e azt mondani, hogy ez az összefonódás arról beszél, hogy a párt jelszava a forradalom *második* szakaszán helytelen, hogy ez a jelszó nem különbözik az *első* szakasz jelszavától? Nem, ezt nem lehet mondani. Ellenkezőleg, ez az összefonódás csak megerősíti a pártjelszó helyességét a forradalom második szakaszán: a *szegény*parasztsággal együtt, a város és a falu

kapitalista burzsoáziája ellen, a proletárhatalomért stb. Miért? Azért, mert a polgári forradalom végigvitelére *előbb* Októberben meg kellett dönteni a burzsoázia hatalmát, s létre kellett hozni a proletárhatalmat, mert csak ez a hatalom tudja végigvinni a polgári forradalmat; de ahhoz, hogy Októberben létrehozzuk a proletárhatalmat, az Októberi Forradalomra elő kellett készíteni és meg kellett szervezni a *megfelelő* politikai hadsereget, amely meg tudta dönteni a burzsoáziát, létre tudta hozni a proletárhatalmat, és nem kell bizonyítgatni, hogy *ilyen* politikai hadsereget *csak* ezzel a jelszóval készíthettünk elő és szervezhettünk meg: a proletariátus és a szegényparasztság szövetsége a burzsoázia ellen, a proletárdiktatúráért.

Világos, hogy *ilyen* sztratégiai jelszó nélkül, melyet 1917 áprilisától 1917 októberéig hirdettünk, nem lehetett volna *ilyen* politikai hadseregünk, tehát nem győzhettünk volna Októberben, nem dönthettük volna meg a burzsoázia hatalmát, és következésképp, nem lett volna lehetséges számunkra a polgári forradalom végigvitele.

Ezért nem szabad a polgári forradalom végigvitelét szembeállítani a forradalom második szakaszának sztratégiai jelszavával, amelynek az a feladata, hogy a proletariátus hatalomrajutását biztosítsa.

Csak egy eszköz van mindezen „ellentmondások" kikerülésére: el kell ismerni az alapvető különbséget a forradalom első (polgári-demokratikus forradalmi) szakaszának sztratégiai jelszava és a forradalom második (proletár-forradalmi) szakaszának sztratégiai jelszava közt, el kell ismerni, hogy a forradalom első szakaszában az *egész* parasztsággal mentünk együtt a polgári demokratikus forradalomért, a forradalom második szakaszában a szegényparasztsággal mentünk együtt a tőke hatalma ellen, a proletárforradalomért.

És ezt el is kell ismerni, mert erre kötelez bennünket az első és a második forradalmi szakasz osztályerőinek elemzése. Ellenkező esetben nem lehetne megmagyarázni azt a tényt, hogy 1917 februárja előtt a proletariátus és *parasztság* forradalmi *demokratikus* diktatúrájának jelszavával folytattuk mun-

kánkat, 1917 februárja után pedig ezt a jelszót felváltottuk a proletariátus és a *szegény*parasztság *szocialista* diktatúrájának jelszavával.

Ismerje be, hogy egyik jelszónak a másikkal való felváltását 1917 március-áprilisában, az Ön sémájával nem lehet megmagyarázni.

Ezt az alapvető különbséget a párt két sztratégiai jelszava közt Lenin már „Két taktika" című brosúrájában kiemelte. A párt jelszavát a polgári-demokratikus forradalom előkészítése során így formulázta:

> „A proletariátusnak végig kell vinnie a demokratikus forradalmi átalakulást, magához kapcsolva a parasztság tömegét, hogy az önkényuralom ellenállását erőszakkal letiporja és a burzsoázia ingadozását ellensúlyozza." (Lenin Művei. VIII. köt. 96. old.)*

Másként szólva: az egész parasztsággal együtt, az önkényuralom ellen, semlegesítve a burzsoáziát — a demokratikus forradalmi átalakulásért.

A párt jelszavát a szocialista forradalom előkészítési periódusában Lenin így fogalmazta meg:

> „A proletariátusnak végre kell hajtania a szocialista forradalmi átalakulást, magához kapcsolva a népesség félproletár elemeinek tömegét, hogy erőszakkal megtörje a burzsoázia ellenállását és ellensúlyozza a parasztság és a kispolgárság ingadozását." (Ugyanott.)**

Másként szólva: a szegényparasztsággal és általában a lakosság félproletár rétegeivel együtt a burzsoázia ellen, a város és falu kispolgárságát semlegesítve, a szocialista forradalmi átalakulásért.

Ez 1905-ben volt.

1917 áprilisában Lenin az akkori politikai helyzetet úgy jellemezte, mint a proletariátus és a parasztság forradalmi-

* *Lenin.* Válogatott Művek. 1. köt. 643. old.
** Ugyanott.

demokratikus diktatúrájának összefonódását a burzsoázia reális hatalmával és ezt mondta:

„A mai oroszországi helyzetnek az a sajátszerűsége, hogy *átmenet* a forradalom *első** szakaszáról, mely a proletariátus kellő öntudatosságának és szervezettségének hiányában a hatalmat a burzsoázia kezeibe adta, — annak *második* szakaszára, mely a hatalmat a proletariátusnak és a parasztság *legszegényebb rétegeinek** kezébe kell hogy adja." (Lásd *Lenin* „Áprilisi téziseit". Lenin Művei. XX. köt. 88. old.)**

1917 augusztus végén, mikor Október előkészítése teljes gőzzel folyt, Lenin a „Parasztok és munkások" című, külön e tárgynak szentelt cikkében ezt írta:

„Csak a proletariátus és a *parasztság** döntheti meg a monarchiát — ez volt az akkori időkben (1905-ről van szó — *I. Szt.)* osztálypolitikánk alapvető meghatározása. S ez a meghatározás helyes volt. 1917 februárja és márciusa újból megerősítette ezt. Csak a proletariátus, mely a *szegényparasztságot** (félproletárokat, ahogy programunk mondja) vezeti fejezheti be a háborút demokratikus békével, gyógyíthatja ki a háború sebeit s kezdheti meg a szocializmushoz vezető, feltétlenül szükségessé és *halaszthatatlanná* vált lépéseket — ez most osztálypolitikánk meghatározása." (Lenin Művei. XXI. köt. 111. old.)

Ezt nem úgy kell érteni, mintha nálunk *most* a proletariátus *és* a szegényparasztság diktatúrája volna. Ez persze nem igaz. Mi a proletariátus és a szegényparasztság diktatúrájának jelszavával haladtunk Október felé és Októberben meg is valósítottuk formálisan, amennyiben blokkban voltunk a baloldali eszerekkel és megosztottuk velük a vezetést, noha akkor már ténylegesen proletárdiktatúra volt nálunk, mert mi, bolsevikok, voltunk a többség. A proletariátus *és* a szegényparasztság diktatúrája azonban formálisan is megszűnt a baloldali-eszer „puccs" után, a baloldali-eszerekkel képezett blokk szétszakadása után, amikor a vezetés *teljesen* és *egészében egy* párt, a mi pártunk kezébe ment át, amely nem osztja és nem oszthatja meg az

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

** *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 8. old.

állam vezetését más párttal. Ezt nevezik nálunk a proletariátus diktatúrájának.

Végül 1918 novemberében Lenin, visszatekintve a forradalom megtett útjára, ezt írta:

„Igenis, a mi forradalmunk polgári, *amíg együtt* megyünk a parasztsággal, mint *egésszel*. Ezt mi a világosnál is világosabban felismertük, 1905 óta százszor és ezerszer megmondottuk, soha meg nem próbáltuk a történeti folyamatnak ezt az elkerülhetetlen fokát sem átugrani, sem rendeletekkel megsemmisíteni... De 1917-ben *áprilistól* fogva, *jóval az Októberi Forradalom előtt, jóval, mielőtt átvettük a hatalmat,* nyiltan megmondtuk és megmagyaráztuk a népnek: itt most a forradalom nem állhat meg, mert előrement az ország, előrehaladt a kapitalizmus, példátlan méreteket öltött a gazdasági pusztulás, amely *megköveteli* (akár akarjuk, akár nem), megköveteli *a szocializmushoz* vezető lépéseket. Mert másként előremenni, másként megmenteni a háború kimerítette országot, másként *enyhíteni* a dolgozók és kizsákmányoltak kínjain *nem lehet.* Úgy is történt, ahogy megmondtuk. A forradalom menete igazolta érvelésünk helyességét. *Kezdetben* az «egész» parasztsággal a monarchia ellen, a földesurak ellen, a középkoriság ellen (és ennyiben a forradalom burzsoá, burzsoá-demokratikus marad). *Aztán* a szegényparasztsággal együtt, a félproletariátussal együtt, valamennyi kizsákmányolttal együtt, a *kapitalizmus ellen,* ideértve *a falusi gazdagokat, kulákokat, spekulánsokat** — és ennyiben a forradalom *szocialistává* válik." (Lenin Művei. XXIII. köt. 390—391. old.)**

Látnivaló, Lenin nem egyszer hangsúlyozta a mély különbséget az első jelszó, a polgári-demokratikus forradalom előkészítési periódusának sztratégiai jelszava, és a második jelszó, Október előkészítési periódusának sztratégiai jelszava között. Ott a jelszó ez volt: az *egész parasztsággal* az önkényuralom ellen, itt a jelszó: a *szegényparasztsággal* a burzsoázia ellen.

Az a tény, hogy a polgári forradalom végigvitele Október után egy egész időszakra elhúzódott, hogy, amennyiben a pol-

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

** *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 482—483. old.

gári forradalmat végigvittük, az „egész" parasztságnak rokonszenveznie kellett velünk, — ez a tény, mint már fentebb mondtam, egy mákszemnyire sem ingatja meg azt az alaptételt, hogy Október felé a *szegényparasztsággal* együtt mentünk és Októberben együtt győztünk, hogy a *szegényparasztsággal* együtt döntöttük meg a burzsoázia hatalmát és hoztuk létre a proletárdiktatúrát (amelynek egyik feladata a polgári forradalom végigvitele volt), szemben a kulákok (szintén parasztok) ellenállásával és a középparasztság ingadozásával.

Azt hiszem, ez világos.

3. Ön ezt írja továbbá levelében:

„Helyes-e az az állítás, hogy «*Októberhez mi a falusi szegénységgel való szövetség és a középparaszt semlegesítésének* jelszavával *jutottunk el*»? Nem, nem helyes. A már fentebb említett megfontolásokból és az idézett Lenin-kivonatokból látható, hogy ez a jelszó csak akkor keletkezhetett, mikor «megérett az osztálymegoszlás a parasztságon belül» (Lenin), azaz «1918 nyarán és őszén»."

Ebből az idézetből az következik, hogy a párt a középparaszt semlegesítésének útjára nem Október előkészítésének idején s az Októberi Forradalomban lépett, hanem Október után és különösen 1918 után, a szegényparaszt-bizottságok után. Ez *teljesen helytelen* állítás.

Ellenkezőleg, a középparaszt semlegesítésének a politikája nem kezdődött, hanem befejeződött a szegényparaszt-bizottságok után, 1918 után. A középparaszt semlegesítésének politikáját gyakorlatunkban *megszüntettük* (s nem bevezettük) 1918 után. Éppen 1918 után, 1919 márciusában, Lenin pártunk VII. kongresszusát megnyitva, ezt mondta:

„A régi idők szocializmusának legjobb képviselői — amikor még hittek a forradalomban s elméletileg és eszmeileg szolgálták — *a parasztság semlegesítéséről* beszéltek, azaz arról, hogy a középparasztságot olyan társadalmi réteggé tegyük, amely ha nem is nyujt aktív segítséget a proletariátus forradalmának, legalább nem akadályozza, legalább semleges, nem áll ellenségeink pártjára. A feladatnak ez az elvont, elméleti

kitűzése teljesen világos számunkra. *De nem elegendő.** *A szocialista építőmunka olyan stádiumába léptünk,* amikor konkrétan, részletesen, a falusi munka tapasztalatain kipróbáltan kell alapvető szabályokat és utasításokat kidolgozni, melyekhez tartani kell magunkat, avégből, hogy a középparasztot illetőleg *a tartós szövetség talajára jussunk.*" (Lenin Művei. XXIV. köt. 114. old.)

Mint látja, ez egyenesen az ellenkezője annak, amit Ön a levelében mond, mert Ön itt pártunk *valóságos* gyakorlatát fejetetejére állítja, a semlegesítés *kezdetét* összecseréli a *végével.*

A középparaszt sápítozott és ingadozott a forradalom és ellenforradalom között, míg a burzsoáziát megdöntöttük, míg a Szovjetek hatalma nem volt szilárd, amiért is a középparasztot semlegesíteni kellett. A középparaszt felénk kezdett fordulni, amikor kezdett meggyőződni arról, hogy a burzsoáziát „komolyan" megdöntöttük, hogy a Szovjetek hatalma megszilárdul, hogy a kulákot legyűrjük, hogy a Vörös Hadsereg győzni kezd a polgárháború frontjain. Csak ezen fordulat után vált lehetségessé pártunk harmadik sztratégiai jelszava, melyet Lenin a párt VIII. kongresszusán adott ki: a szegényparasztságra támaszkodva, s a középparaszttal tartós szövetséget teremtve — előre a szocialista építőmunkáért.

Hogyan feledhette el ezt a közismert tényt?

Az Ön leveléből továbbá az következik, hogy a középparaszt semlegesítésének politikája a proletárforradalomba való *átmenet* idején és e forradalom győzelme utáni *első napokban:* helytelen, alkalmatlan és ezért elfogadhatatlan. Ez *egyáltalában nem igaz.* A dolog éppen ellenkezőleg áll. Éppen a burzsoázia hatalmának megdöntése folyamán és a proletárhatalom megszilárdítása előtt ingadozik és ellenkezik leginkább a középparaszt. Éppen ebben az időszakban van szükség a szegényparasztsággal való szövetségre és a középparaszt semlegesítésére.

Ön ragaszkodik hibájához és azt állítja, hogy a parasztság kérdése nemcsak a mi országunkra nézve nagyjelentőségű,

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

hanem más országokra nézve is, „melyek többé-kevésbbé az október-előtti Oroszország gazdasági viszonyaira emlékeztetnek". Ez utóbbi megállapítás, persze, igaz. De mit mond Lenin a Kommunista Internacionále II. kongresszusán az agrárkérdésről szóló téziseiben a proletárpártok politikájáról a középparaszttal szemben, a proletariátus hatalomrajutása idején? Lenin a szegényparasztságot, vagy pontosabban „a falu dolgozó és kizsákmányolt tömegeit" külön csoportként határozza meg, mely mezőgazdasági munkásokból, félproletárokból, vagy parcellás parasztokból és kisparasztokból áll, s aztán áttér a középparasztságnak, mint a falu külön csoportjának kérdésére, és ezt mondja:

„»Középparasztságon« gazdasági értelemben kis földművelőket kell érteni, akiknek tulajdon vagy bérlet jogán szintén nem nagy, de mégis olyan földdarabjuk van, amely: először, a kapitalizmus alatt, általános szabályként, nemcsak a család és a gazdaság szegényes fenntartását biztosítja, hanem lehetővé teszi, bizonyos felesleg elérését is, mely legalább is a legjobb években tőkévé válhat; másodszor, elég gyakran (például minden második, vagy harmadik gazdaságban) idegen munkaerő bérbevételéhez folyamodnak ... A forradalmi proletariátus — legalábbis *a legközelebbi jövőre és a proletárdiktatúra időszakának kezdetére* — nem tűzheti ki feladatául azt, hogy ezt a réteget a maga oldalára vonja, hanem *arra a feladatra kell szorítkoznia, hogy* ezt a réteget *semlegesítse,* azaz a proletariátus és a burzsoázia harcában semlegessé tegye."* (Lenin Művei. XXV. köt. 271—272. old.)**

Hogyan lehet ezek után azt állítani, hogy a középparaszt semlegesítésének politikája nálunk *„csak"* „1918 nyarán és őszén" „keletkezhetett", vagyis a Szovjethatalom, a proletárhatalom megszilárdulásának döntő sikerei *után?*

Mint látja, a proletárpártok sztratégiai jelszavának kérdése a szocialista forradalomra való átmenet és a proletárhatalom megszilárdulása pillanatában, valamint a középparaszt semlegesítésének kérdése: nem olyan egyszerűek, mint ahogy Ön feltünteti.

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

** *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 772—773. old.

4. Mint az eddig elmondottakból látnivaló, hogy az Ön Lenin műveiből vett idézeteit semmiképpen sem lehet szembeállítani a párt alapjelszavával a forradalom második szakaszában, mert ezek az idézetek: *a)* nem a párt Október-*előtti* alapjelszaváról szólnak, hanem a polgári forradalom Október *utáni* végigviteléről; *b)* nem megcáfolják, hanem megerősítik e jelszó helyességét.

Föntebb mondtam már és kénytelen vagyok mégegyszer ismételni, hogy a pártnak a forradalom második szakaszában, a proletariátus hatalomrajutása *előtt* kiadott sztratégiai jelszavával, amelynek főtémája a hatalom kérdése, nem lehet szembeállítani a polgári forradalom végigvitelének feladatát, amely a proletariátus hatalomrajutása *után* áll előttünk.

5. Ön Molotov elvtársnak a „Právdá"-ban (1927 március 12-én) közölt „A polgári forradalom országunkban" című ismert cikkéről beszél, amely mint kiderül, arra „ösztökélte" Önt, hogy hozzám forduljon felvilágosításért. Nem tudom, hogyan olvas Ön cikkeket. Én is olvastam Molotov elvtárs cikkét és azt hiszem, hogy a legkevésbbé sem mond ellent annak, amit beszámolómban pártunk XIV. kongresszusán a pártnak a parasztságot illető jelszavairól mondottam.

Molotov elvtárs cikkében nem a párt alapjelszaváról beszél az októberi periódusban, hanem arról, hogy amennyiben a párt Október után végigvitte a polgári forradalmat, valamennyi paraszt rokonszenvezett vele. De mondtam már fentebb, hogy e tény megállapítása nem megcáfolja, hanem ellenkezőleg, megerősíti annak az alaptételnek a helyességét, hogy a szegényparasztsággal együtt, a középparasztot semlegesítve, a városi és falusi burzsoázia elleni harcban döntöttük meg a burzsoázia uralmát és hoztuk létre a proletariátus diktatúráját, hogy enélkül nem tudtuk volna végigvinni a polgári forradalmat.

„Bolsevik" 7—8. sz.
1927 április 15.
Sztálin Művei. 8. köt. 205—220. old. (oroszul).
Sztálin. A leninizmus kérdései. 195—206. old.

A PARASZTSÁG KÉRDÉSÉRŐL

„A trockista ellenzék régen és most" címmel a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottsága és Központi Ellenőrző Bizottsága teljes ülésén 1927 október 23-án mondott beszéd VII., *„Az utóbbi években követett pártpolitika némely fontos eredményéről"* című fejezetének a „parasztság kérdésére" vonatkozó része

Áttérünk most annak az irányvonalnak kérdésére, amelyet pártunk az utóbbi két év alatt követett, ennek az irányvonalnak ellenőrzésére és értékelésére. Zinovjev és Trockij azt mondotta, hogy pártunk irányvonala tarthatatlannak bizonyult. Nézzük meg a tényeket. Nézzük politikánk négy alapvető kérdését és e kérdések szempontjából ellenőrizzük pártunknak az utóbbi két év alatt követett irányvonalát. Olyan döntő kérdésekre gondolok, mint a parasztság kérdése, az ipar és az ipar technikai átszerelésének kérdése, a béke kérdése és végül a kommunista elemek világszerte észlelhető növekedésének kérdése.

A parasztság kérdése. Milyen volt nálunk a helyzet két-három évvel ezelőtt? Tudják, hogy akkoriban a falun súlyos volt a helyzet. Járási végrehajtóbizottsági elnökeinkre és falusi pártmunkásainkra rájuk gyújtották a házat, gyilkolták őket. A falusi tudósítókat megkésselték. Helyenként, különösen a határvidékeken, fegyveres fellépések voltak. Egy olyan országban pedig, mint Grúzia, még felkelés is volt. Természetes, hogy a kulák ilyen körülmények között erőt gyüjtött, a középparaszt a kulák körül tömörült, a szegényparasztság pedig szétforgácsolódott. Különösen súlyosan hatott ki az ország helyzetére az a tény, hogy a falu termelőerői rendkívül lassú ütemben növekedtek, a szántóföldek egy részét egyáltalán nem művelték meg, a vetésterület a háborúelőtti területnek mintegy 70—75%-a volt. Ez a párt XIV. konferenciáját megelőző időszakban volt így. A XIV. konferencián a párt a középparasztnak tett némi engedmények formájában intézkedéseket tett, amelyek arra irányultak, hogy gyorsabb ütemben vigyék előre a paraszti gazdaságot, növeljék a mezőgazdaság élelmezési és nyersanyag-termékeinek

termelését, tartós szövetséget létesítsenek a középparaszttal és előre vigyék a kulákság elszigetelésének ügyét. Pártunk XIV. konferenciáján az ellenzék, élén Zinovjevvel és Kámenjevvel, megkísérelte aláásni a pártnak ezt az intézkedését, amikor azt javasolta, hogy helyettesítsük — lényegében — a kulákság kisajátításának politikájával, a szegényparaszt-bizottságok helyreállításának politikájával. Ez — lényegében — a falusi polgárháború helyreállításának politikája volt. A párt visszaverte az ellenzéknek ezt a rohamát azzal, hogy megerősítette a XIV. konferencia határozatait, jóváhagyta a falusi szovjetek felélénkítésének politikáját és kiadta az iparosítás jelszavát mint a szocialista építés alapvető jelszavát. A párt szilárdan a középparaszttal való tartós szövetség és a kulákság elszigetelésének irányvonalára állt. Mit ért el ezzel a párt? Elérte a falu megbékítését, a parasztság zömével fűződő viszony megjavulását, a szegényparasztságnak önálló politikai erővé való szervezéséhez szükséges feltételek megteremtését, a kulákság további elszigetelését és azt, hogy az állami és szövetkezeti szervek fokozatosan kiterjedtek a parasztság millióinak egyéni gazdaságaira. És mi a falu megbékítése? Ez a szocializmus építésének egyik alapvető feltétele. Nem lehet szocializmust építeni, ha a parasztok körében fegyveres fellépések és felkelések vannak. Ma ott tartunk, hogy vetésterületünk kibővült a háborúelőtti méretekig (95%), van megbékített falunk, szövetségünk a középparaszttal, többé vagy kevésbbé szervezett szegényparasztságunk, megerősödött falusi szovjetjeink s a proletariátusnak és pártjának megnövekedett tekintélye van a faluban. Ilyképpen megteremtettük azokat a feltételeket, amelyek lehetőséget adnak arra, hogy továbbvigyük a falusi kapitalista elemek elleni támadást és biztosítsuk a szocializmus további sikeres építését országunkban.

Ezek az utóbbi két év alatt követett falusi pártpolitikánk eredményei.

Kiderül ilyképpen, hogy pártunknak a proletariátus és parasztság közötti kölcsönös viszony főkérdésében követett politikája helyesnek bizonyult.

Sztálin. Az ellenzékről. 738—739. old. (oroszul).

„BESZÉLGETÉS A KÜLFÖLDI MUNKÁSKÜLDÖTTSÉGEKKEL"

című műből

a francia küldöttség második kérdésére adott válasz

1927 november 5

Kérdés. *Hogyan gondolják önök megvalósítani a kollektivizmust a parasztkérdésben?*

Válasz. A kollektivizmust a mezőgazdaságban fokozatosan, gazdasági, pénzügyi és kultúrpolitikai természetű rendszabályokkal gondoljuk megvalósítani.

Azt hiszem, a legérdekesebb kérdés a gazdasági természetű rendszabályok kérdése. E téren intézkedéseink három vonalon haladnak:

a) az egyéni parasztgazdaságok beszervezése szövetkezetekbe;

b) a parasztgazdaságok, főként szegényparaszti gazdaságok beszervezése termelő szövetkezetekbe és, végül,

c) a paraszti gazdaságok átkarolása az állam tervszerűsítő és szabályozó szerveivel mind a paraszti termékek elhelyezése terén, mind a parasztságnak a szükséges — iparunk által készített — gyártmányokkal való ellátása terén.

Néhány évvel ezelőtt az volt a helyzet, hogy az ipar és a paraszti gazdaság között nagyszámú közvetítő volt: magánvállalkozók, akik a parasztokat ellátták városi gyártmányokkal, a munkásoknak pedig eladták a paraszti kenyeret. Természetes, hogy a közvetítők nem ingyen „dolgoztak" és a rubelek tízmillióit sajtolták ki mind a paraszti, mind a városi lakosságból. Ez az az időszak volt, amikor a város és a falu, a szocialista ipar és az egyéni paraszti gazdaságok között még nem volt megalapozva a közvetlen kapcsolat. A szövetkezetek és az állami elosztó szervek szerepe akkor még viszonylag jelentéktelen volt.

Azóta gyökeresen megváltozott a helyzet. A város és a falu, az ipar és a paraszti gazdaság közötti áruforgalomban most a szövetkezetek és az állami kereskedelmi szervek szerepét nemcsak fölényesnek, hanem uralkodónak is tekinthetjük, ha ugyan nem monopólszerepnek. A falunak az ipari termékekkel való ellátását több mint 70%-ban szövetkezetek és állami szervek végzik. A mezőgazdasági gépekkel való ellátást pedig majdnem 100%-ban szövetkezetek és állami szervek végzik. A paraszti gabonát több mint 80%-ban szövetkezetek és állami szervek vásárolják meg. Az ipari nyersanyagot pedig, például a gyapotot, répát stb. majdnem 100%-ban a szövetkezetek és az állami szervek vásárolják fel.

Ez pedig mit jelent?

Ez, először, azt jelenti, hogy a tőkés kiszorul az áruforgalom területéről, az ipar közvetlenül összefog a paraszti gazdasággal, a közvetítő spekulánsok haszna az iparban és a mezőgazdaságban marad, a parasztok lehetőséget kapnak arra, hogy olcsóbban vásárolják a városi árukat, a munkások pedig szintén lehetőséget kapnak arra, hogy olcsóbban vásárolják meg a mezőgazdasági termékeket.

Ez, másodszor, azt jelenti, hogy miután kiűztük az áruforgalomból a tőkés közvetítőket, az ipar lehetőséget kap arra, hogy magával vonja a paraszti gazdaságot, befolyásolja azt, növelje kulturáltságát, észszerűsítse és iparosítsa azt.

Ez, harmadszor, azt jelenti, hogy miután közvetlenül összekapcsoltuk a mezőgazdaságot az iparral, az állam lehetőséget kap arra, hogy bevezesse a tervszerűség elvét a mezőgazdaság fejlődésébe, jó vetőmaggal és trágyával lássa el a mezőgazdaságot, meghatározza a mezőgazdaság termelésének méreteit, befolyásolja azt árpolitika stb. tekintetében.

Ez, végül, azt jelenti, hogy a falun kedvező feltételek alakulnak ki a tőkés elemek felszámolása, a kulákság további korlátozása és kiszorítása, a dolgozó parasztok gazdaságainak a termelő szövetkezetekbe való beszervezése, ezeknek a szövetkezeteknek az állam pénzéből való finanszírozási lehetősége szempontjából.

Nézzük, például, a répatermelést a cukoripar számára és a gyapottermelést a textilipar számára. E nyersanyagfajták termelésének mértékét, valamint e nyersanyagok árát és minőségét nálunk most nem az ösztönösség, nem a szervezetlen piacon uralkodó erők játéka útján, nem spekuláns közvetítőkön, nem börzén és különféle tőkés irodákon stb. keresztül állapítják meg, hanem tervszerűséggel meghatározott előzetes szerződések útján, amelyeket a cukor- és textilipari szindikátusok, a répatermelő és gyapottermelő szövetkezetek által képviselt tízezernyi paraszti gazdasággal kötnek.

Itt már nincs börze, iroda, játék az árakkal stb. A tőkés gazdaságnak mindezek az eszközei nálunk már nincsenek meg ezen a téren. Itt két fél lép a színre minden börze és közvetítő nélkül — egyfelől az állami szindikátusok, másfelől a szövetkezetekbe szervezett parasztok. Az állami szindikátusok szerződéseket kötnek a fennálló szövetkezeti szervezetekkel meghatározott mennyiségű cukorrépa és gyapot termelésére, a parasztságnak vetőmaggal, kölcsönökkel stb. való ellátására. A gazdasági év befejezésekor minden termék a szindikátusok rendelkezésébe kerül, a parasztok pedig az előre megkötött szerződéseknek megfelelően megkapják érte a megfelelő összegeket. Ezt nevezik nálunk szerződéses rendszernek (kontraktációnak).

Ez a rendszer abban a tekintetben jó, hogy mindkét félnek előnyös és a paraszti gazdaságot közvetlenül összekapcsolja az iparral, közvetítők nélkül. Ez a rendszer a legbiztosabb út a paraszti gazdaság kollektivizálása felé.

Nem mondhatjuk, hogy más mezőgazdasági ágak is eljutottak már a fejlődés e fokára. De bátran mondhatjuk, hogy valamennyi mezőgazdasági ág — nem zárva ki a gabonatermelést sem — fokozatosan rá fog térni a fejlődésnek erre az útjára. Ez az út pedig közvetlenül a mezőgazdaság kollektivizálása felé vezet.

A teljes kollektivizálás akkor következik be, amikor a paraszti gazdaságok a gépesítéssel és a villamosítással át lesznek szerelve új technikai alapon, amikor a dolgozó parasztok többségét felölelik a szövetkezeti szervezetek, amikor a falvak

többségét behálózzák a kollektív-típusú mezőgazdasági szövetkezetek.

A dolog erre tart, de ide még nem jutott el és nem jut el egyhamar. Miért? Azért, egyebek között, mert ehhez óriási összegekre van szükség, amelyek államunknak még nem állanak rendelkezésére, de amelyek az idők folyamán kétségtelenül fel fognak halmozódni. Marx azt mondotta, hogy a történelemben egyetlen új társadalmi rend sem erősödött meg anélkül, hogy ne finanszírozták volna fokozott mértékben, hogy ne költöttek volna rá száz meg százmilliókat. Azt hiszem, már belépünk a mezőgazdaság fejlődésének abba a szakaszába, amikor az állam kezd lehetőséget kapni arra, hogy fokozottan finanszírozza az új társadalmi, kollektivista rendet. Az a tény, hogy a szocialista ipar már kivívta magának a vezető elem szerepét a népgazdaságban és magával vonja a mezőgazdaságot — ez a tény a legbiztosabb záloga annak, hogy a paraszti gazdaság a további kollektivizálás útjára fog lépni.

Sztálin Művei. 10. köt. 221—226. old. (oroszul).

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG POLITIKAI BESZÁMOLÓJA A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA (BOLSEVIK) PÁRTJA XV. KONGRESSZUSÁNAK

1927 december 3

„A szocialista építőmunka sikerei és a Szovjetunió belső helyzete" című II. fejezet bevezető része és 3., *„Mezőgazdaságunk fejlődésének* üteme" című pontja.

Engedjék meg, elvtársak, hogy rátérjek országunk belső helyzetére, szocialista építőmunkánk sikereire, a proletárdiktatúra sorsának, fejlődésének, megerősítésének kérdésére.

Pártunk XIV. kongresszusa megbízta a Központi Bizottságot, hogy népgazdaságunk fejlődésének ügyét a következő alapvető feladatok szempontjainak megfelelően irányítsa:

először, hogy politikánk előmozdítsa az egész népgazdaság termelésének fokozatos növekedését;

másodszor, hogy a párt politikája előmozdítsa az ipar fejlődési ütemének gyorsulását és a vezetőszerep biztosítását az ipar számára az egész népgazdaságban;

harmadszor, hogy a népgazdaság fejlődése során biztosíttassék a népgazdaság szocialista szektorának, a szocialista gazdasági formáknak egyre növekvő jelentősége a magánkereskedelmi és tőkés szektorok rovására;

negyedszer, hogy egész gazdaságunk fejlesztése, az új iparágak szervezése, bizonyos nyersanyagtermelő iparágak fejlesztése stb. — olyan irányban történjék, hogy az általános fejlődés biztosítsa országunk gazdasági függetlenségét, hogy országunk ne váljon a világgazdaság tőkés rendszerének függelékévé;

ötödször, hogy a proletariátus diktatúrája, a munkásosztály és a paraszti tömegek szövetsége, és ebben a szövetségben a munkásosztály vezetése megerősödjék;

hatodszor, hogy a munkásosztály és a szegényparasztság anyagi és kulturális helyzete állandóan javuljon.

Mit tett pártunk Központi Bizottsága a beszámolási időszak alatt a párt e feladatainak teljesítése terén?...

3. Mezőgazdaságunk fejlődésének üteme

a) A faluban, fordítva, viszonylag lassan növekszik a termelés. Míg 1925/26-ban az összes termés növekedése (háborúelőtti rubelekben) az előző évhez képest 19,2% volt, 1926/27-ben 4,1%, 1927/28-ban 3,2%, addig az Állami Tervhivatal hozzávetőleges és jelentékenyen csökkentett ötéves előirányzata szerint a termelés növekedése az öt év alatt 24% lesz, amikoris a termelés évi átlagos növekedése 4,8% és 1931/32-ben a mezőgazdasági termelés a háborúelőtti termeléshez képest 28—30%-kal lesz nagyobb.

Ez a mezőgazdasági termelés többé-kevésbbé tűrhető évi növekedése. De ezt sehogysem lehet sem rekordtermelésnek nevezni a kapitalista országokhoz viszonyítva, sem elegendőnek ahhoz, hogy a jövőben megőrizzük a szükséges egyensúlyt a mezőgazdaság és az államosított ipar között.

Az Északamerikai Egyesült Államokban a mezőgazdaság összes termelésének évi növekedése az 1890—1900-as évtizedben 9,3% volt, az 1900—1910-es évtizedben — 3,1%, az 1910—1920-as évtizedben 1,4% volt. A háborúelőtti Oroszországban a mezőgazdasági termelés évi növekedése az 1900—1910-es évtizedben 3,2—3,5% volt.

Igaz, mezőgazdasági termelésünk évi növekedése az 1926/27—1931/32 ötéves terv alatt 4,8%, míg a mezőgazdasági termelés százaléka a szovjet viszonyok között megnövekedett a kapitalista Oroszország időszakában végbement növekedéshez képest. Nem szabad azonban megfeledkeznünk arról, hogy míg az államosított ipar összes termelése 1931/32-ben *kétszeresére* növekszik a háborúelőtti ipari termeléshez képest, az egész ipar termelése pedig 1931/32-ben körülbelül *70*%-kal haladja túl a háborúelőtti színvonalat — a mezőgazdaság termelése erre az

időre csak 28—30%-kal, vagyis *egyharmadnál kevesebbel* múlja felül a háborúelőtti mezőgazdasági termelést.

Mezőgazdaságunk fejlődésének ütemét ennek következtében nem lehet eléggé kielégítőnek elismerni.

b) Mivel magyarázható mezőgazdaságunk fejlődésének viszonylag lassú üteme államosított iparunk fejlődésének ütemához képest?

Ez egyrészt azzal magyarázható, hogy mezőgazdasági technikánk rendkívül el van maradva és a falu kulturális állapota túlságosan alacsony színvonalon van, másrészt és különösen pedig azzal, hogy szétforgácsolt mezőgazdasági termelésünk nem rendelkezik azokkal az előnyökkel, amelyekkel egyesített államosított nagyiparunk rendelkezik. A mezőgazdasági termelés először is nincs államosítva és nincs egyesítve, hanem szét van forgácsolva és darabonként szét van szórva. Nem tervszerű és egyelőre legnagyobb részében alá van rendelve a kistermelés ösztönösségének. Nincs egyesítve és nagyüzemesítve a kollektivizálás vonalán, aminek következtében még kedvező talaj a kulák elemek részéről való kizsákmányolás számára. Ezek a körülmények fosztják meg a szétforgácsolt mezőgazdaságot az egyesített és tervszerűen vezetett nagyüzemi termelésnek azoktól a hatalmas előnyeitől, amelyekkel államosított iparunk rendelkezik.

Hol a kivezető út a mezőgazdaság számára? Talán egész iparunk és nevezetesen államosított iparunk fejlődési ütemének lassításában? Semmi esetre sem! Ez reakciós, proletárellenes utópia volna. (*Hangok:* „Helyes!") Az államosított iparnak gyorsított ütemben kell fejlődnie és fog is fejlődni. Ez a biztosítéka előrehaladásunknak a szocializmus felé. Ez a biztosítéka annak, hogy iparosítva lesz, végül, maga a mezőgazdaság is.

Hol van hát a kivezető út? A kivezető út abban van, hogy a kis és szétforgácsolt paraszti gazdaságok a föld társas megművelése alapján nagy és egyesített gazdaságokba mennek át, hogy az új, magasabb technika alapján rátérnek a föld kollektív megművelésére.

A kivezető út abban van, hogy a kis és apró paraszti gazdaságokat a föld társadalmi, társas, kollektív megművelése alapján, mezőgazdasági gépek és traktorok alkalmazásával, a föld művelés intenzívebbé tételének tudományos módszerei alkalmazásával fokozatosan, de állandóan, nem kényszerrel, hanem példaadással és meggyőzéssel nagy gazdaságokban egyesítjük.

Más kivezető út nincs.

Mezőgazdaságunk e nélkül nem tudja sem utólérni, sem túlszárnyalni a mezőgazdaság szempontjából fejlett kapitalista országokat (Kanada stb.).

Mindazok az intézkedéseink, amelyeket a mezőgazdaság tőkés elemeinek korlátozása, a falusi szocialista elemek fejlesztése, a paraszti gazdaságoknak a szövetkezeti fejlődés medrébe való bevonása terén és azon a téren tettünk, hogy az állam tervszerűen befolyásolja a falut a paraszti gazdaságnak mind az ellátás és az eladás, mind a termelés tekintetében való átkarolása vonalán — mindezek az intézkedések, igaz, döntőfontosságú intézkedések, de mégiscsak előkészítő intézkedések ahhoz, hogy a mezőgazdaságot átállítsuk a kollektivizmus vágányaira.

c) Mit tett a párt két év alatt ebben az irányban? Nem keveset. De korántsem tett meg mindent, amit tehetett volna.

Ami a mezőgazdaságnak, hogy úgy mondjam, *kívülről* való átkarolását illeti, a mezőgazdaságnak a szükséges gyártmányokkal való ellátása vonalán és a mezőgazdasági termékek értékesítése vonalán — e téren a következő eredményeink vannak: a mezőgazdasági szövetkezetek a parasztbirtokoknak körülbelül egyharmadát egyesítik; a fogyasztási szövetkezetek az 1924/25-ös 25.6%-ról 1926/27-ben 50,8%-ra emelték a falu ellátásában való részvételüket; a szövetkezeti és állami szervek a mezőgazdasági termékek értékesítésében való részvételüket az 1924/25-ös 55,7%-ról 1926/27-ben 63%-ra emelték.

Ami a mezőgazdaságnak, hogy úgy mondjam, *belülről*, a mezőgazdasági termelés vonalán való átkarolását illeti — ezen a téren szörnyen keveset csináltak. Elég, ha annyit mondunk, hogy a kolhózok és szovhózok ma mindössze alig több mint

2%-át adják az egész mezőgazdasági termelésnek és 7%-át az árutermelésnek.

Ennek természetesen szép számmal vannak okai, mind objektív, mind szubjektív okai. Ügyetlenül nyúlnak a dologhoz, funkcionáriusaink nem fordítanak kellő figyelmet ennek az ügynek, a parasztok konzervativizmusa és elmaradottsága, a föld társadalmi megművelésére való áttérés finanszírozásához szükséges pénzösszegek hiánya stb. Ehhez pedig nem csekély összegek szükségesek.

Lenin a X. kongresszuson azt mondotta, hogy még nincsenek meg azok az alapjaink, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a mezőgazdaságot alávessük az állami vagy kollektív elvnek. Azt hiszem, most meglesznek ezek az alapjaink és az idő folyamán növekedniök kell. Különben úgy fordul a dolog, hogy a szétforgácsolt paraszti gazdaságok egyesítése nélkül, azoknak a föld társadalmi megművelésére való átállítása nélkül lehetetlen komolyan előmozdítani a mezőgazdaságnak mind intenzívebbé tételét, mind gépesítését, lehetetlen úgy rendeznünk a dolgot, hogy mezőgazdaságunk fejlődése ütemében utólérjen olyan kapitalista országokat, amilyen például Kanada.

A feladat ezért az, hogy falusi pártmunkásaink figyelmét erre a fontos dologra összpontosítsuk.

Azt hiszem, hogy a földművelésügyi népbiztosság és a mezőgazdasági szövetkezetek szerveinél működő kölcsönző állomásoknak igen nagy szerepet kell betölteniök ebben a dologban.

Kiválasztok egy példát arra, hogy a szovhózok hogyan segítenek néha a parasztoknak áttérni a föld kollektív megművelésére úgy, hogy az a parasztok számára hatalmas előnnyel jár. Arra a segítségre gondolok, amelyet az Ukrajnai Szovhózok Egyesülése nyujtott traktoraival az Odessza-járás parasztjainak és az „Izvésztyijá"-ban nemrég megjelent levélre, amelyet e parasztok írtak hálából a segítségért. Engedjék meg, hogy felolvassam ezt a levelet. (*Hangok:* „Kérjük!")

„Mi, a *Sevcsenko, Kraszin, Kalinin, »Cservona zirka« és »Felkelő nap«* tanyák áttelepültjei mélységes hálánkat fejezzük ki a Szovjethatalomnak azért az óriási segítségért, amelyet

nekünk nyujtott gazdaságunk helyreállításában. Többségünk szegényparaszt, ló nélkül, felszerelés nélkül, — nem tudtuk megművelni a nekünk juttatott földet és *kénytelenek voltunk bérbeadni az idevalósi kulákoknak a termés egy részéért.* A termés silány volt, mivel ismeretes, hogy a bérlő nem igyekszik jól megművelni az idegen földet. Azokat a kis hiteleket, amelyeket az államtól kaptunk, felettük mi magunk és évről-évre szegényedtünk.

Ebben az évben eljött hozzánk az Ukrajnai Szovhózok Egyesülésének képviselője és felajánlotta, hogy pénzkölcsön helyett traktorokkal megművelteti földjeinket. Egy-két kulák kivételével valamennyi áttelepült beleegyezett ebbe, noha nem igen bízott abban, hogy a munkát rendesen fogják elvégezni. A mi nagy örömünkre és a kulákok bosszúságára a traktorok felszántották az egész szűzföldet és ugart, ötször-hatszor megforgatták és megboronálták, hogy meglisztítsák a gyomoktól és végül az egész földet bevetették nemes búzával. A kulákok ma már nem nevetnek a traktorbrigád munkáján. Járásunkban az idén a parasztok az esőhiány miatt szinte egyáltalán nem vetettek őszieket, azokon a földeken pedig, ahol vetettek, nincs még termés. *A mi földjeinken pedig, az áttelepültek földjein száz meg száz djeszjatjina területen olyan gyönyörű búza zöldel, amilyen nincs a leggazdagabb német telepeken sem.*

A traktorok az őszi vetésen kívül az egész területen elvégezték az őszi szántást a tavaszi vetés alá. *Most nincs egyetlen djeszjatjina földünk sem, amely ne volna fölszántva vagy bérbe volna adva. Nincs köztünk egyetlenegy szegényparaszt sem, akinek ne volna néhány djeszjatjina őszi búzája elvetve.*

Miután a magunk szemével láttuk, hogyan dolgoznak a traktorok, nem akarunk tovább szegényparaszti kisgazdaságot vezetni, hanem *úgy döntöttünk, hogy társadalmasított traktoros gazdaságot szervezünk, amelyben nem lesznek különálló paraszti vetésdarabok.* A Tárász Sevcsenko szovhóz, amellyel szerződést kötöttünk, már vállalta, hogy megszervezi számunkra a traktoros gazdaságot." („Izvésztyija" 267. sz. 1927. november 22.)

Ezt írják a parasztok.

Több ilyen példát elvtársak, és akkor messze előre lehetne lendíteni a falu kollektivizálásának ügyét.

A párt feladata: kiszélesíteni a paraszti gazdaságnak a szövetkezetek és az állami szervek által való átkarolását az értékesítés és az ellátás vonalán, és falusi építőmunkánk soronlevő gyakorlati feladataként ki kell tűzni a szétforgácsolt paraszti gazdaságoknak az egyesített nagygazdaságok vágányára, a föld kollektív megművelésére való fokozatos átállítását a földművelés belterjesítése és gépesítése alapján azzal a számítással, hogy ez az út a legfontosabb eszköz a mezőgazdaság fejlődési ütemének meggyorsítására és a falu kapitalista elemeinek leküzdésére.

* * *

Ezek egészében eredményeink és vívmányaink a gazdasági építés terén.

Ez nem jelenti azt, hogy nálunk minden rendben van ezen a területen. Nem, elvtársak, korántsincs nálunk minden rendben...

Továbbá, a faluban bizonyos mértékben megnövekedett a kulákság. Ez — mínusz gazdaságunk mérlegében. Megteszünk-e mindent, hogy korlátozzuk és gazdaságilag elszigeteljük a kulákságot? Azt hiszem, nem teszünk meg mindent. Nincs igazuk azoknak az elvtársaknak, akik azt gondolják, hogy közigazgatási rendszabályokkal, a GPU* útján lehet és kell végezni a kulákkal: elrendeltem, rányomtam a bélyegzőt és pont. Ez — könnyű eszköz, de korántsem hatásos. A kulákot gazdasági természetű rendszabályokkal és a szovjet jogrend alapján kell megfogni. A szovjet jogrend pedig nem üres frázis. Ez természetesen nem zárja ki bizonyos szükséges közigazgatási rendszabályok alkalmazását a kulákkal szemben. De a közigazgatási rendszabályoknak nem szabad helyettesíteniök a gazdasági természetű rendszabályokat. Komoly figyelmet kell fordítani arra, hogy ne ferdítsék el a pártvonalat a kulákság ellen vívott harc területén gazdasági szerveink gyakorlatában, különösen a mezőgazdasági hitel vonalán.

* A szovjet államvédelmi szerv.

„A szocialista építőmunka sikerei és a Szovjetunió belső helyzete" című II. fejezet *„Osztályok, államgépezet, az ország kulturális fejlődése"* című 4. pontjának a „Parasztság"-ról szóló b) alpontja.

Azt hiszem, hogy a parasztság rétegeződése kérdésében nem kell számokat idéznem, mivel beszámolóm így is hosszúra nyúlt, a számok pedig közismertek. Nem kétséges, hogy a proletárdiktatúrában végbemenő rétegeződést nem lehet azonosítani a kapitalista rendben végbemenő rétegeződéssel. A kapitalizmusban a szélsőségek növekszenek: a szegényparasztság és a kulákság, a középparaszt pedig elmosódik, felmorzsolódik. Nálunk, fordítva, a középparasztság növekszik a szegényparasztság egy bizonyos részéből, amely középparaszttá nő, növekszik a kulákság, a szegényparasztság pedig csökken. Ez a tény arról tanúskodik, hogy mint eddig, akként most is a középparaszt marad a földművelés központi alakja. A vele való szövetségnek, ugyanakkor a szegényparasztságra támaszkodva, döntő jelentősége van egész építésünk sorsa, a proletárdiktatúra szempontjából.

Az anyagi helyzet a falun általában javul. Adataink vannak a paraszti lakosság jövedelmének növekedéséről. A paraszti lakosság jövedelme két évvel ezelőtt, 1924/25-ben 3548 millió rubel volt, 1926/27-ben ez a jövedelem 4792 millió rubelre, vagyis 35,1%-kal növekedett, míg a paraszti lakosság ez időszak alatt mindössze 2,38%-ot gyarapodott. Ez kétséget kizáró jele annak, hogy a falun javul az anyagi helyzet.

Ez nem jelenti azt, hogy a parasztság az ország valamennyi vidékén javított anyagi helyzetén. Ismeretes, hogy helyenként e két év alatt vegyes termés volt, az 1924-es aszály következményeit pedig még nem heverték ki teljesen. Innen az állami segítség a dolgozó parasztságnak általában és különösen a szegényparasztságnak. Az állam 1925/26-ban 373 millió, 1926/27-ben 427 millió rubel segítséget nyujtott a dolgozó parasztságnak. Külön segítség a szegényparasztságnak 1925/26-ban: a szegény-

paraszti gazdaságokba való beruházások vonalán — 38 millió rubel, a szegényparaszti gazdaságoknak nyujtott adókedvezmény — 44 millió rubel, a szegényparasztságnak nyujtott biztosítási kedvezmény — 9 millió rubel, összesen 91 millió rubel. Külön segítség a szegényparasztságnak 1926/27-ben ugyanazokban a rovatokban: 39 millió rubel, 52 millió rubel, 9 millió rubel, összesen és körülbelül 100 millió rubel.

Eredmény: a parasztság zöme anyagi helyzetének javulása.

A párt feladata: folytatni az irányvonalat a parasztság zöme és elsősorban a szegényparasztság anyagi és kulturális helyzetének további javítására, megerősíteni a munkásosztály és a parasztság szövetségét, emelni a munkásosztály és pártja tekintélyét a falun.

Sztálin Művei. 10. köt. 291—292. old., 303—309. old., 311—312. old. és 315—317. old. (oroszul).

A GABONAFRONTON

A Vörös Tanárképző Intézet, a Kommunista Akadémia és a Szverdlov-egyetem hallgatóival 1928 május 28-án folytatott beszélgetésből

KÉRDÉS: A gabonaellátás terén észlelt nehézségeinkben mit kell a fődolognak tekinteni? Mi a kivezető út e nehézségekből? Milyen következtetéseket kell e nehézségekkel kapcsolatban iparunk fejlődésének üteme tekintetében általában, különösen pedig a könnyű- és nehézipar közötti viszony szempontjából levonni?

FELELET: Első tekintetre úgy tűnhetik fel, hogy gabonanehézségeink véletlenek, csak a rossz tervezés eredményei, csak a gazdasági mérleg egyensúlybantartása terén elkövetett sorozatos hibák eredményei. De ez csak az első tekintetre tűnhetik így fel. A valóságban a nehézségeknek itt sokkal mélyebbenfekvő okai vannak. Semmi kétség nem fér ahhoz, hogy a rossz tervezés és a gazdasági mérleg egyensúlya körül elkövetett hibáknak itt jelentékeny szerepük volt. De durva hibába esnénk, ha mindent a rossz tervezéssel és véletlen hibákkal akarnánk megmagyarázni. Tévedés volna lebecsülni a tervezés szerepét és jelentőségét. De még nagyobb tévedés volna a tervszerűség elvének szerepét túlbecsülni, abban a hitben, hogy már elértük a fejlődésnek azt a fokát, amelyen módunkban áll mindent terv szerint intézni és szabályozni. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy a tervgazdaságunk által befolyásolható elemeken kívül népgazdaságunknak vannak olyan alkotóelemei is, amelyek a tervgazdaságnak egyelőre nem vethetők alá, s hogy vannak végül velünk szemben ellenséges osztályok, amelyeket nem lehet egyszerűen azzal leküzdeni, hogy az Állami Tervhivatal terveket dolgoz ki. Épp ezért úgy gondolom, hogy

nem lehet mindent egyszerű véletlenséggel, tervezési hibákkal stb. megmagyarázni.

Mi tehát a gabonafronton felmerült nehézségeink alapja? Gabonanehézségeink alapja az, hogy nálunk az árugabona termelésének növekedése lassúbb, mint a gabonaszükséglet növekedése. Nő az ipar. Nő a munkások száma. Nőnek a városok. Nőnek végül az ipari növények (gyapot, len, cukorrépa stb.) termelésével foglalkozó vidékek, ahol kereslet mutatkozik árugabona iránt. Mindez a gabonaszükséglet, az árugabonaszükséglet gyors növekedésére vezet. Az árugabona termelése pedig tűrhetetlenül lassú ütemben halad előre. Nem lehet azt mondani, hogy az állam rendelkezésére álló begyüjtött gabona mennyisége ebben az évben kevesebb volna, mint a mult évben, vagy a megelőző évben. Ellenkezőleg, ebben az évben sokkal több gabona volt az állam kezében, mint az elmúlt években. És mégis nehézségeink vannak a gabonaellátás terén. Íme néhány szám. 1925/26-ban április 1-ig 434 millió pud* gabonát sikerült begyüjteni. Ebből 123 millió pudot külföldre szállítottunk ki. A begyüjtött gabonából, következésképpen, 311 millió pud maradt az országban. 1926/27-ben április 1-ig 596 millió pud begyüjtött gabonánk volt. Ebből külföldre 153 millió pudot szállítottunk ki. A begyüjtött gabonából 443 millió pud maradt az országban. 1927/28-ban április 1-ig 576 millió pud begyüjtött gabonának volt. Ebből külföldre 27 millió pudot szállítottunk ki. A begyüjtött gabonából 549 millió pud maradt az országban. Másszóval, ez év április 1-re a begyüjtött gabonából az ország szükségleteinek fedezésére 100 millió puddal több jutott, mint a mult évben és 230 millióval több, mint a megelőző évben. És mégis az idén nehézségeink vannak a gabonafronton.

Egyik beszámolómban már beszéltem arról, hogy a falu kapitalista elemei és mindenekelőtt a kulákok ezeket a nehézségeket kihasználták arra, hogy meghiúsítsák a szovjet gazdasági politikát. Önök tudják, hogy a Szovjethatalom több olyan

* 1 pud = 16.38 kg.

intézkedést tett, amelynek célja a kulákság szovjetellenes fellépésének megszüntetése. Ezért erre itt nem térek ki. A jelen esetben engem más kérdés érdekel. Arra a kérdésre gondolok, hogy mik az árugabonatermelés lassú növekedésének okai, arra a kérdésre, hogy nálunk az árugabona termelésének növekedése lassabban halad előre, mint a gabonaszükséglet növekedése, habár a vetésterület és az összes gabonatermelés tekintetében már elértük a háborúelőtti méreteket.

Nem tény-e csakugyan, hogy már elértük a vetésterületek háború előtti méreteit? De igen, tény. Hát nem tény-e, hogy az összes gabonatermelés már a mult évben elérte a háború előtti termelés méreteit, vagyis 5 milliárd pud gabonára rúgott? De igen, tény. Akkor mivel magyarázható az, hogy mindezek ellenére, félannyi árugabonát termelünk, külföldre pedig körülbelül a huszadrészét szállítjuk ki a háborúelőttinek? Ezt mindenekelőtt és főképpen az a változás magyarázza meg, amely az Októberi Forradalom eredményeképpen mezőgazdaságunk szerkezetében végbement, a földesúri és a kulák nagygazdaságról — amely legnagyobb mennyiségben szolgáltat árugabonát — a kis- és középparaszti gazdaságra való áttérés, amely gazdaság a legkisebb mennyiségű árugabonát szolgáltatja. Már egymaga az, hogy a háború előtt 15—16 millió egyéni parasztgazdaságunk volt, most pedig 24—25 millió parasztgazdaságunk van — már ez egymaga arról beszél, hogy mezőgazdaságunk főbázisa a kisparasztgazdaság, amely minimális mennyiségben szolgáltat árugabonát. A mezőgazdaságban a nagygazdaság ereje, akár földesúri, akár kulák- vagy kollektív gazdaságról van szó, abban rejlik, hogy a nagygazdaságnak módjában van gépeket alkalmazni, a tudomány vívmányait kihasználni, műtrágyát alkalmazni, a munka termelékenységét növelni és ilymódon képes a legnagyobb mennyiségben árugabonát adni. És megfordítva, a kisparasztgazdaság gyengesége abban áll, hogy meg van fosztva, vagy csaknem teljesen meg van fosztva ezektől a lehetőségektől, hiszen éppen ezért félig fogvasztó jellegű, a piac számára keveset termelő gazdaság. Vegyük például a kolhózokat és a szovhózokat. Ezek összes gabonatermelésük 47·2%-át

adják el. Másszóval, ezek a gazdaságok több árugabonát szolgáltatnak, mint a földesúri gazdaságok a háború előtt. Hát a kis- és középparaszt gazdaságok? Ezek nálunk összes gabonatermelésünknek mindössze 11·2%-át adják el. A különbség, mint látjuk, eléggé ékesen beszél.

Íme néhány szám, amely feltárja, hogy milyen volt a gabonatermelés szerkezetének a képe a multban, a háború előtt és milyen most, az Októberi Forradalom utáni időszakban. Ezeket a számokat a Központi Statisztikai Hivatal kollégiumának tagja, Njemcsínov elvtárs közli. Ezek a számok, miként Njemcsínov elvtárs kísérőiratában rámutat, nem tartanak igényt a pontosságra — csak arra adnak módot, hogy megközelítő számításokat eszközöljünk. De ezek a számok teljesen elegendők arra, hogy megértsük, mi a különbség a háborúelőtti időszak és az Októberi Forradalom utáni időszak között általában a gabonatermelésnek és különösen a piacra kerülő gabona termelésének szerkezete szempontjából.

	Összgabona-termés millió pudokban	%	A falun kívül eladásra kerülő gabona millió pudokban	%	Az árugabona %-aránya az összgabona-termeléshez viszonyítva
A háború előtt					
1. Földesurak	600	12·0	281·6	21·6	47
2. Kulákok	1900	38·0	650·0	50·0	34
3. Közép- és szegény-parasztok	2500	50·0	369·0	28·4	14·7
Összesen ...	5000	100	1300·6	100	26
1926/27-ben					
1. Szovhózok és kolhózok	80·0	1·7	37·8	6·0	47·2
2. Kulákok	617·0	13·0	126·0	20·0	20·0
3. Közép- és szegény-parasztok	4052·0	85·3	466·2	74·0	11·2
Összesen ...	4749·0	100	630·0	100	13·3

Miről tanúskodik ez a táblázat?

Először arról, hogy a gabonatermékek túlnyomó tömegének termelése a földesurak és kulákok kezéből a kis- és középparasztokhoz ment át. Ez azt jelenti, hogy a kis- és középparasztok, miután teljesen megszabadultak a földesúri nyomástól és miután alapjában aláásták a kulákság erejét, módot nyertek arra, hogy igen komolyan megjavítsák anyagi helyzetüket. Ez az Októberi Forradalom eredménye. Ebben nyilvánul meg mindenekelőtt az a döntő nyereség, amelyet az Októberi Forradalom a parasztság fő tömegeinek juttatott.

Másodszor arról tanúskodik, hogy az árugabona nálunk főkép a kisparasztok és mindenekelőtt a középparasztok kezében van. Ez azt jelenti, hogy a Szovjetunió nemcsak az összes gabonatermelés szempontjából, hanem az árugabona termelése szempontjából is, az Októberi Forradalom eredményeképpen, a kisparaszti gazdaság országává, a középparaszt pedig a „földművelés központi alakjává" lett.

Harmadszor arról tanúskodik, hogy a földesúri (nagyüzemű) gazdaság felszámolása, a kulák (nagyüzemű) gazdaságnak $^1/_3$-nál kevesebbre való csökkentése és az áttérés a kisparasztgazdaságra, amely az összes termésnek csak 11%-át viszi piacra, — amikor a gabonatermelés terén nincsen csak némileg is fejlett szocializált nagyüzem (kolhózok, szovhózok), arra kellett hogy vezessen és tényleg arra is vezetett, hogy az árugabona mennyisége a háború előtti időhöz képest erősen csökkent. Tény az, hogy most feleannyi piacra kerülő gabonánk van, bár az összes gabonatermelés elérte a háború előtti színvonalat.

Itt van a gabonafronton tapasztalt nehézségeink alapja. Ezért nem lehet a gabonabegyüjtés terén felmerült nehézségeinket puszta véletlennek tekinteni.

Kétségtelen, hogy némi hátrányos szerepet játszott itt az a körülmény is, hogy kereskedelmi szervezeteink magukra vállalták azt a szükségtelen feladatot, hogy a kis- és középnagyságú városok egész sorát ellátják gabonával, aminek szükségképpen bizonyos fokig csökkentenie kellett az állami gabonakészleteket. De semmi okunk nincs kételkedni abban, hogy a

gabonafronton beállott nehézségeink alapja nem ez a körülmény, hanem az a tény, hogy mezőgazdaságunk árutermelő képessége lassan fejlődik, holott ugyanakkor gyorsan nő az árugabonában való szükséglet.

Hol a kivezető út ebből a helyzetből?

Vannak emberek, akik ebből a helyzetből a kivezető utat a kulákgazdasághoz való visszatérésben, a kulákgazdaság fejlesztésében és föllendítésében látják. Ezek az emberek nem mernek a földesúri gazdasághoz való visszatérésről beszélni, mert nyilván megértik, hogy manapság veszélyes ilyen dolgokról fecsegni. De annál szívesebben beszélnek arról, hogy mindenképpen fejleszteni kell a kulákgazdaságot... a Szovjethatalom érdekében. Ezek az emberek azt hiszik, hogy a Szovjethatalom két ellentétes osztályra támaszkodhat egyszerre: a kulákok osztályára, akiknek gazdasági elve a munkásosztály kizsákmányolása és a munkások osztályára, akiknek gazdasági elve minden kizsákmányolás megszüntetése. Reakciósokhoz méltó bűvészmutatvány. Nem is érdemes bizonyítgatni, hogy ezeknek a reakciós „terveknek" semmi közük a munkásosztály érdekeihez, a marxizmus elveihez, a leninizmus feladataihoz. Az olyan szóbeszéd, hogy a kulák „nem rosszabb" a városi kapitalistánál, hogy a kulák cseppet sem jelent nagyobb veszedelmet, mint a városi nepman,* hogy ennek következtében nincs most mit „tartanunk" a kulákságtól, — az ilyen szóbeszéd üres liberális fecsegés, amely el akarja altatni a munkásosztálynak és a parasztság alapvető tömegeinek éberségét. Nem szabad elfelejteni azt, hogy míg az iparban a városi kistőkéssel szembeállíthatjuk a szocialista nagyipart, amely az iparcikkek összes tömegének $^{9}/_{10}$ részét adja, addig a falusi kulák nagyüzemeivel, termelés szempontjából, csak a még meg nem erősödött kolhózokat és szovhózokat állíthatjuk szembe, amelyek csak egynyolcad részét termelik annak a gabonamennyiségnek, amelyet a kulákgazdaságok termelnek. Aki nem érti meg a kulák nagy-

* Nepman: magánvállalkozó, kereskedő, spekuláns az új gazdasági politika (a „nep") első szakaszában.

gazdaság jelentőségét a falun, nem érti meg azt, hogy a kulákság súlya a falun százszorta nagyobb, mint a kapitalisták súlya a városi iparban — az elvesztette az eszét, szakít a leninizmussal és a munkásosztály ellenségeinek pártjára szegődik.

Hol van tehát a kivezető út ebből a helyzetből?

1. A kivezető út mindenekelőtt ott van, hogy az apró, elmaradt és szétforgácsolt parasztgazdaságokról át kell térnünk az egyesült, nagy, társas gazdaságokra, amelyek el vannak látva gépekkel, fel vannak fegyverezve a tudomány vívmányaival és képesek maximális mennyiségben árugabonát termelni. A kivezető út abban van, hogy az egyéni parasztgazdaságról át kell térnünk a földművelés terén a kollektív, a társas gazdaságra.

Lenin már az Októberi Forradalom első napjaitól kezdve felhívta a pártot a kolhózok szervezésére. Azóta a kolhózok eszméjének propagálása pártunkban nem szűnt meg. Azonban a kolhózok szervezésére irányuló felhívás csak az utóbbi időben talált tömegvisszhangra. Ezt mindenekelőtt az magyarázza, hogy a szövetkezeti mozgalom széleskörű kifejlődése a faluban előkészítette a parasztság hangulatában a kolhózok javára beállott fordulatot, az pedig, hogy egész sor kolhóz már most djeszjatjínánként* 150—200 pud termést hord be, amelyből 30—40 százalék kerül piacra, a szegényparasztság és a középparasztság alsóbb rétegei sorában komoly vonzalmat ébresztett a kolhózok iránt. Nem kis jelentősége van ama körülménynek is, hogy az államnak csak az utóbbi időben nyílott lehetősége arra, hogy komoly pénzbeli támogatásban részesítse a kolhózmozgalmat. Ismeretes, hogy ebben az évben kétszerte nagyobb összeget utalt ki a kolhózok támogatására, mint az elmúlt évben (több mint 60 millió rubelt). A párt XV. kongresszusának teljesen igaza volt, amikor kijelentette, hogy a kolhóz-tömegmozgalom előfeltételei már megértek, hogy a kolhózmozgalom fokozása egyik legkomolyabb eszköz arra, hogy az ország gabonatermésében növekedjék az árugabona aránya.

* 1 djeszjatjína = 1.0945 hektár.

Az összes gabonatermelés a kolhózokban 1927-ben a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint legalább 55 millió pud volt, amiből átlag 30% került eladásra. Az új kolhózok létesítésének és a régi kolhózok kibővítésének ez év elején tapasztalt széles hulláma a kolhózokban ez év végéig a gabonatermelés jelentékeny növekedésére kell hogy vezessen. A feladat az, hogy megtartsuk a kolhózmozgalom fejlődésének mostani ütemét, nagyobbítsuk a kolhózokat, vessük el a mesterségesen felduzzasztott kolhózokat, helyükbe igazi kolhózokat állítsunk és olyan rendszert teremtsünk, hogy a kolhózok, az állam részéről élvezett segélyek és hitelek elvesztésének terhe alatt, összes árugabonájukat állami és szövetkezeti szervezeteknek szállítsák. Azt hiszem, hogy e feltételek betartása esetén el tudjuk érni azt, hogy 3—4 év mulva a kolhózoktól 40—50 millió pud árugabonát fogunk kapni.

A kolhózmozgalmat néha szembeállítják a szövetkezeti mozgalommal, nyilván azt vélvén, hogy a kolhózok és a szövetkezetek két különböző dolog. Ez persze helytelen. Egyesek egészen odáig mennek, hogy a kolhózokat szembeállítják Lenin szövetkezeti tervével. Mondani sem kell, hogy az ilyen szembeállításnak semmi köze az igazsághoz. A valóságban a kolhózok a szövetkezetek egy fajtáját, a termelőszövetkezetek legjobban kialakult fajtáját alkotják. Vannak értékesítő szövetkezetek, vannak beszerzési szövetkezetek és vannak termelőszövetkezetek is. A kolhózok általában a szövetkezeti mozgalomnak és nevezetesen a lenini szövetkezeti tervnek elválaszthatatlan alkotórészei. A lenini szövetkezeti tervet megvalósítani annyi, mint a parasztságot az értékesítési és beszerzési szövetkezetek színvonaláról a termelőszövetkezetek színvonalára, hogy úgy mondjuk, a kolhózszövetkezetek színvonalára emelni. Többek között ez magyarázza meg azt a tényt, hogy a kolhózok nálunk csak az értékesítési és beszerzési szövetkezetek fejlődésének és erősödésének eredményeképpen kezdtek létrejönni és fejlődni.

2. A kivezető út másodszor az, hogy a régi szovhózokat kibővítsük és megszilárdítsuk s újabb nagy szovhózokat szervezzünk és fejlesszünk. 1927-ben, a Központi Statisztikai Hiva-

tal adatai szerint, az összes gabonatermelés a mostani szovhózokban legalább 45 millió pud volt, amiből 65% került eladásra. Kétségtelen, hogy bizonyos állami támogatással a szovhózok jelentékeny mértékben fokozhatnák a gabonatermelést. De ez nem meríti ki a feladatot. A szovjet kormánynak van egy határozata, mely szerint oly kerületekben, ahol nincsenek parasztgazdaságok, új nagy szovhózokat kell szervezni (10.000 djeszjatjínától 30.000 djeszjatjínáig), amelyeknek 5—6 év mulva 100 millió pud árugabonát kell termelniök. E szovhózok szervezése már megkezdődött. A feladat az, hogy a szovjet kormánynak ezt a határozatát minden áron megvalósítsuk. Az hiszem, hogy e feladatok teljesítése esetén el tudjuk érni azt, hogy a régi és az új szovhózoktól 3—4 év mulva 80—100 millió pud árugabonát kapjunk.

3. A kivezető út végül az, hogy rendszeresen emeljük az egyéni kis- és középparasztgazdaságok terméseredményeit. Nem lehet és nem is szabad támogatnunk az egyéni nagy kulákgazdaságot, de lehet és kell támogatnunk az egyéni kis- és középparasztgazdaságot, emelnünk kell terméseredményeit és be kell vonnunk a szövetkezeti szervezettség medrébe. Ez a feladat régi s már 1921-ben különös nyomatékkal kijelentettük, amikor a gabonafölöslegek kötelező beszolgáltatását felváltottuk a természetbeni adóval. Ezt a feladatot megerősítette pártunk XIV. és XV. kongresszusa. E feladat fontosságát kiemelik most a gabonafronton tapasztalt nehézségek. Ezért ezt a feladatot éppoly alapossággal kell végrehajtani, mint amilyennel végre fogjuk hajtani az első két feladatot, a kolhózokat illető feladatot és a szovhózokat illető feladatot.

Minden adat amellett szól, hogy a parasztgazdaság termeshozadékát néhány év alatt 15—20%-kal lehetne emelni. Most nem kevesebb, mint ötmillió fa-eke van még nálunk használatban. Egymaga a fa-ekéknek vas-ekékkel való helyettesítése az ország gabonatermésének igen komoly növekedését eredményezhetné. Nem is szólok a parasztgazdaságok bizonyos minimális mennyiségű műtrágyával, tisztított vetőmaggal, kis gépekkel stb. való ellátásáról. A kontraktáció módszere, az a módszer,

hogy egész falvakkal és községekkel kötünk szerződést vetőmaggal stb. való ellátásukat illetőleg, azzal a kötelező feltétellel, hogy megfelelő mennyiségű gabonaterméket kapunk tőlük — ez a módszer a legjobb mód arra, hogy a parasztgazdaságok terméshozamát emeljük és a parasztokat a szövetkezetekbe bevonjuk. Azt hiszem, hogy ha komolyan dolgozunk ebben az irányban, akkor 3—4 év mulva a kis- és középparaszti egyéni gazdaságoktól további, legalább is 100 millió pud árugabonát kaphatnánk.

Ilyenképpen abban az esetben, ha mindezeket a feladatokat teljesítjük, 3—4 év mulva újabb 200—250 millió pud árugabona állhatna az állam rendelkezésére, ami többé-kevésbbé elegendő ahhoz, hogy kellőképpen manőverezzünk az országon belül is, kívül is.

Alapjában véve ezek azok az intézkedések, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a gabonafronton tapasztalható nehézségekből kijussunk.

Ezeket az alapvető rendelkezéseket egyesíteni azokkal a részletrendelkezésekkel, amelyeknek célja a falu áruellátását felölelő tervező munka javítása és felmenteni kereskedelmi szervezeteinket azon kötelezettség alól, hogy a kis- és középvárosok egész sorát gabonával ellássák — ez most a feladat.

Nem kell-e ez intézkedések mellett még több más intézkedést tenni, pl. intézkedéseket iparunk fejlődési ütemének lassítása érdekében, mivel az ipar növekedése fokozott kenyérkeresletet teremt, amely egyelőre túlszárnyalja az árugabona termelésének növekedését? Nem, nem kell. Semmiesetre sem! Az iparfejlesztés ütemének lassítása a munkásosztály gyengítését jelenti, mert minden az iparfejlesztés útján előre tett lépés, minden új gyár, minden új üzem — mint Lenin mondja — a munkásosztály „új vára", amely erősíti a munkásosztály állásait a kispolgári spontaneitás elleni harcában, gazdaságunk kapitalista elemei elleni harcában. Ellenkezőleg, meg kell tartanunk az iparfejlesztés mostani ütemét s mihelyt csak lehet, tovább kell fejlesztenünk, abból a célból, hogy árukkal árasszuk el a falut és több gabonát szerezzünk be onnan, abból a

célból, hogy a mezőgazdaságot és mindenekelőtt a kolhózokat gépekkel lássuk el, abból a célból, hogy a mezőgazdaságot iparosítsuk és növeljük a termelésben az árugabona arányát.

De talán a fokozott „óvatosság" kedvéért vissza kellene tartani a nehézipar fejlődését, hogy a főképpen a parasztpiac számára dolgozó könnyűipart tegyük meg iparunk alapjává? Semmiesetre sem! Ez öngyilkosság, egész iparunknak, a könnyűiparnak is, aláásása lenne. Ez azt jelentené, hogy elfordulunk országunk iparosításának jelszavától, hogy országunkat a kapitalista gazdasági rendszer függelékévé tesszük. Itt Lenin ismeretes, iránytadó tételeiből indulunk ki, melyeket a Kommunista Internacionále IV. kongresszusán fektetett le s amelyek egész pártunk számára feltétlenül kötelezőek. Lenin erre vonatkozóan a Kommunista Internacionále IV. kongresszusán a következőket mondotta:

„Oroszországot a parasztgazdaságok jó termése egymagában még nem menti meg — ez még kevés —, és az sem, ha a parasztságnak fogyasztási cikkeket nyujtó könnyűipar jó állapotban van — ez még mindig kevés —, szükségünk van *nehéz*iparra is."

Vagy vegyük ezt:

„Takarékoskodunk mindenen, még az iskolákon is. Ennek meg kell lennie, mert tudjuk, hogy a nehézipar megmentése, helyreállítása nélkül nem építhetünk fel semmiféle ipart, e nélkül pedig, mint önálló országnak, egyáltalában végünk van." (Lenin Művei. XXVII. köt. 349. old.)*

Leninnek ezeket az utasításait nem szabad elfelejteni.

Mi lesz a munkások és parasztok szövetségével a tervezett rendszabályokkal kapcsolatban? Azt hiszem, hogy ezzel a rendszabállyal csak megkönnyíthetjük a munkások és parasztok szövetségének erősbítését. Valóban, ha a kolhózok és szovhózok gyorsított ütemben fognak fejlődni; ha a kis- és középparasztoknak nyujtott közvetlen segítség eredményeképpen gazdaságaik terméshozadéka emelkedni fog, a szövetkezetek pedig

* *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 982. old.

a parasztság egyre szélesebb tömegeit fogják felölelni: ha az állam százmillió pud számra kap majd újabb árugabonát, amelyre manőverezés céljából szüksége van; ha ilyen és hasonló rendszabályok következményeképpen a kulákságot megfékezzük és fokozatosan leküzdjük -- akkor vajjon nem világos-e, hogy a munkások és parasztok szövetségén belül a munkásosztály és a parasztság közötti ellentétek ennek során mindjobban el fognak simulni, a gabonabeszerzés terén alkalmazott rendkívüli intézkedések feleslegessé fognak válni, a parasztság széles tömegei mindinkább a kollektív gazdasági formák felé fognak fordulni és a falu kapitalista elemeinek megszüntetéséért folyó harc mindinkább szervezett tömegjelleget fog ölteni? Vajjon nem világos-e, hogy a munkások és parasztok szövetségének ügye az ilyen rendszabályok következtében csak nyerhet?

Csak tekintetbe kell venni, hogy a munkások és parasztok szövetsége a proletárdiktatúra viszonyai közt nem egyszerű szövetség. Ez a munkásosztály és a parasztság dolgozó tömegei közti osztályszövetség különleges formája, amely *a)* a munkásosztály hadállásainak erősbítését; *b)* e szövetségen belül a munkásosztály vezetőszerepének biztosítását és *c)* az osztályok és az osztálytársadalom megszüntetését tűzi ki céljául. A munkások és parasztok szövetségének minden más felfogása opportunizmus, mensevizmus, eszerség, minden, amit akarsz, csak nem marxizmus, csak nem leninizmus.

Hogyan kell a munkások és parasztok szövetségének eszméjét Leninnek azzal az ismert tételével összeegyeztetni, hogy a parasztság „az utolsó kapitalista osztály"? Nincs-e itt ellentmondás? Az ellentmondás itt csak színleges, látszólagos. A valóságban itt nincs semmiféle ellentmondás. Ugyanabban a Kommunista Internacionálé III. kongresszusán tartott beszámolójában, ahol a parasztságot, mint az „utolsó kapitalista osztályt" jellemzi, ugyanebben a beszámolójában Lenin újból megokolja a munkások és parasztok szövetségének szükségességét, kijelentve, hogy „a diktatúra legfőbb elve a proletariátus és a parasztság szövetségének fenntartása, abból a célból, hogy a proletariátus megtarthassa a vezetőszerepet és az államhatal-

mat". Világos, hogy Lenin semmiesetre sem lát itt egy szemernyi ellentmondást is.

Miképpen értendő Leninnek az a tétele, hogy a parasztság „az utolsó kapitalista osztály"? Nem jelenti-e ez azt, hogy a parasztság kapitalistákból áll? Nem, nem jelenti. Ez először azt jelenti, hogy a parasztság külön osztály, amely a gazdaságot a termelőeszközök magántulajdona alapján építi s amely ennek következtében különbözik a proletárok osztályától, akik a gazdaságot a termelőeszközök kollektív tulajdona alapján építik. Ez másodszor azt jelenti, hogy a parasztság olyan osztály, amely soraiból kapitalistákat, kulákokat és általában különféle fajtájú kizsákmányolókat termel ki, szül és táplál.

Nem jelent-e ez a körülmény leküzdhetetlen akadályt a munkások és parasztok szövetségének szervezése számára? Nem, nem jelent. A proletariátus és a parasztság szövetsége a proletárdiktatúra viszonyai között nem az egész parasztsággal való szövetség. A proletariátus és a parasztság szövetsége: szövetség a munkásosztály és a parasztság dolgozó tömegei között. Ez a szövetség nem valósítható meg a parasztság kapitalista elemei elleni harc nélkül, a kulákság elleni harc nélkül. Ez a szövetség nem lehet tartós, ha nem szervezzük meg a szegényparasztságot, mint a munkásosztály támaszát a falun. Ezért a munkások és parasztok szövetségét a proletariátus diktatúrájának jelenlegi viszonyai közepette csak Lenin ismert jelszavával lehet megvalósítani: támaszkodj a szegényparasztságra, teremts tartós szövetséget a középparaszttal, egy pillanatra se szüntesd meg a harcot a kulákság ellen. Mert csak e jelszó érvényrejuttatása esetén lehet valóra váltani azt, hogy a parasztság alapvető tömegeit bevonjuk a szocialista építőmunka medrébe.

Látnivaló tehát, hogy a Lenin két tétele közötti ellentmondás csak képzelt, látszólagos ellentmondás. A valóságban nincs közöttük semmi ellentmondás.

Sztálin. A leninizmus kérdései. 11. kiadás. 183—193. old. (oroszul).
Sztálin. A leninizmus kérdései. 225—236. old.

LENIN ÉS A KÖZÉPPARASZTTAL VALÓ SZÖVETSÉG KÉRDÉSE*

Válasz Sz. elvtársnak

1928 június 12

Sz. elvtárs!

Nem igaz, hogy Lenin jelszava, mely szerint „megegyezésre kell jutni a középparaszttal, egyetlen pillanatra sem mondva le a kulák elleni harcról és szilárdan csak a szegényparasztra támaszkodva", amelyet Pitjirim Szorókinról írt ismert cikkében adott, állítólag „a szegényparaszt-bizottságok idejének" jelszava, a „középparasztság úgynevezett semlegesítési időszaka végének" a jelszava. *Ez egyáltalán nem igaz.* A szegényparaszt-bizottságokat 1918 júniusában alakították. 1918 október végén már erőtúlsúlyunk volt a falun a kuláksággal szemben és megtörtént a középparaszt *fordulata* a Szovjethatalom felé. Éppen e fordulat alapján jött létre a Központi Bizottság döntése arra vonatkozóan, hogy meg kell szüntetni a hatalomnak a szovjetek és a szegényparaszt-bizottságok közötti megoszlását, új választásokat kell végrehajtani a járási és falusi szovjetekbe, a szegényparaszt-bizottságokat be kell olvasztani a újonnan megválasztott szovjetekbe és következésképpen, a szegényparaszt-bizottságok feloszlatandók. Szovjet vonalon ezt a döntést, mint ismeretes, 1918 november 9-én, a VI. szovjetkongresszus fogadta el. A VI. szovjetkongresszus 1918 november 9-i határozatára gondolok, mely elrendeli a falusi és járási szovjetek újraválasztását és a szegényparaszt-bizottságoknak a szovjetekbe való beolvasztását. S mikor jelent meg Leninnek „Pitjirim Szorókin értékes beismerése" című cikke, ahol a középparaszt semlegesítésének jel-

* Némileg rövidítve közlöm. — *I. Szt.*

szava helyett a középparaszttal való megegyezés jelszavát hirdeti? 1918 november 21-én jelent meg, vagyis majdnem két héttel a VI. szovjetkongresszus szóbanforgó határozata *után*. Lenin ebben a cikkében egyenesen azt mondja, hogy a középparaszttal való megegyezés politikája a középparasztnak felénk tett *fordulatából* következik. Ime, Lenin szavai:

„A falun feladatunk az, hogy megsemmisítsük a földesurat, megtörjük a kizsákmányoló és üzérkedő kulák ellenállását; ebből a célból szilárdan *csakis* a félproletárokra, a szegénységre támaszkodhatunk. De a középparaszt nem ellenségünk. A középparaszt ingadozott, ingadozik és ingadozni fog: az a feladat, hogy az ingadozókra befolyást gyakoroljunk, *nem azonos* azzal a feladattal, hogy a kizsákmányolót megdöntsük és az aktív ellenséget legyőzzük. Megegyezésre kell jutni a középparaszttal, egyetlen pillanatra sem mondva le a kulák elleni harcról és szilárdan csak a szegényparasztra támaszkodva — ez a jelen pillanat feladata, mert éppen most, a fentebb kifejtett okok következtében, a *középparasztság soraiban a fordulat felénk kikerülhetetlen.*"* (Lenin Művei. XXIII. köt., 294. old.)

Mi következik ebből?

Ebből pedig az következik, hogy Lenin jelszava nem a *régi* időszakra vonatkozik, nem a szegényparaszt-bizottságok és középparaszt semlegesítésének időszakára vonatkozik, hanem az *új* időszakra, a középparaszttal való megegyezés időszakára. Ez a jelszó tehát nem a régi időszak *végét*, hanem az új korszak *kezdetét* tükrözi.

De helytelen az Ön Lenin jelszavára vonatkozó állítása nemcsak formális szempontból, nemcsak, hogy úgymondjuk, időrendi tekintetben, hanem helytelen a kérdés lényegét tekintve is. Ismeretes, hogy Leninnek a középparaszttal való megegyezésről szóló jelszavát, mint új jelszót, az egész párt

* Mindenütt az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

nevében pártunk VIII. kongresszusán (1919 márciusában) hirdették ki. Ismeretes, hogy a párt VIII. kongresszusa az a kongresszus, amely megindokolta a középparaszttal kötendő tartós szövetségre irányuló politikánk alapelveit. Ismeretes, hogy programunkat a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának programját is a VIII. pártkongresszuson fogadták el. Ismeretes, hogy ebben a programban a pártnak a falu különféle csoportjaival, a szegényparasztsággal, a középparasztsággal, a kuláksággal szemben követendő magatartását illetően külön pontok vannak. Mit mondanak a SzK(b)P programjának e pontjai a falu szociális csoportjairól és a pártnak velük szemben tanúsítandó magatartásáról? Halljuk csak:

„Az Oroszországi Kommunista Párt a falun egész munkájában továbbra is a *falu proletár és félproletár rétegeire támaszkodik,* mindenekelőtt ezeket a rétegeket szervezi önálló erővé, a falun pártsejteket, szegényparaszt-szervezeteket, a falusi proletárok és félproletárok különleges típusú szakszervezeteit stb. hozza létre, minden módon közelebb hozza őket a városi proletariátushoz és kiragadja őket a falusi burzsoázia és a kistulajdonos érdekek befolyása alól.

A kulákságot, a falusi burzsoáziát illetőleg a OKP politikája abban áll, hogy *határozott harcot folytat e rétegek kizsákmányoló törekvése ellen, hogy elnyomja a szovjetpolitikával szemben tanúsított ellenállásukat.*

A középparasztságot illetőleg az OKP politikája abban áll, hogy fokozatosan és tervszerűen bevonja őket a szocialista építés munkájába. A párt azt tűzi ki feladatául, hogy a középparasztságot elválassza a kulákoktól, hogy a szükségletei iránt tanúsított figyelmes magatartásával a munkásosztály oldalára vonja, elmaradottsága ellen az ideológiai befolyás eszközeivel, nem pedig az elnyomás eszközeivel harcol és minden olyan esetben, amikor a középparasztság életérdekeiről van szó, *gyakorlati megegyezésre törekszik,* a szocialista átalakulások megvalósítása módjainak meghatározása tekintetében engedményeket tesz."* („Az Oroszországi Kommunista (bol-

* Mindenütt az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

sevik) Párt VIII. kongresszusa", gyorsírói jegyzőkönyv, 396. old.)

Próbáljon meg akárcsak legkisebb, akárcsak szavakban álló különbséget találni a programnak e pontjai és Lenin jelszava között! Nem talál ilyen különbséget, mert ilyen különbség nincs. Sőt mi több, nem fér hozzá kétség, hogy Lenin jelszava nemcsak hogy nem mond ellent a VIII. kongresszus középparasztról szóló határozatainak, hanem, ellenkezőleg, a legpontosabban és legsikerültebben fejezi ki e határozatokat. Hiszen tény az, hogy a SzK(b)P programját 1919 márciusában a párt VIII. kongresszusán fogadták el, amely külön foglalkozott a középparaszt-kérdéssel, Leninnek a Pitjirim Szorókin elleni cikke pedig, amely a középparaszttal való megegyezés jelszavát hirdeti, 1918 novemberében, a párt VIII. kongresszusa előtt négy hónappal jelent meg.

Vajjon nem világos-e, hogy a párt VIII. kongresszusa *teljes egészében megerősítette* Lenin jelszavát, amelyet a Pitjirim Szorókin elleni cikke hirdet, mint olyan jelszót, amelynek a pártot falusi munkájában *a szocialista építés egész mostani időszaka alatt irányítania kell.*

Mi Lenin jelszavának a veleje?

Lenin jelszavának a veleje az, hogy pompásan találó módon határozza meg a párt falun kifejtett munkásságának *hármas, de mégis egységes* feladatát, amelyet egy tömör formulában juttat kifejezésre: a) *támaszkodj* a szegényparasztságra; b) *egyezz meg* a középparaszttal; *c)* egy pillanatra se szüntesd meg a *harcot* a kulák ellen. Próbálja meg és vegye a formulának csak egyik részét a jelenlegi falusi munka alapjául, megfeledkezve a többi részeiről, — és feltétlenül zsákutcába kerül. Lehet-e a szocialista építés jelenlegi szakaszának viszonyai közepett a középparaszttal valóságos és tartós megegyezést létrehozni, ha nem támaszkodunk a szegényparasztságra és nem folytatunk harcot a kulák ellen? Nem lehet. Lehet-e a mostani fejlődés viszonyai közepett sikeres harcot folytatni a

kulákság ellen, ha nem támaszkodunk a szegényparasztságra és nem jutottunk megegyezésre a középparasztsággal? Nem lehet. Miképpen lehet a legsikerültebben egy összefoglaló jelszóban kifejezésre juttatni a párt falusi munkájának ezt a hármas, de egységes feladatát? Azt hiszem, hogy Lenin jelszava e feladatot a legsikerültebben fejezi ki. El kell ismerni, hogy Leninnél jobban ezt nem lehet megmondani...

Miért kell Lenin jelszavának célszerűségét *éppen most*, éppen a falusi munka *jelenlegi viszonyai* között hangsúlyozni?

Azért, mert éppen most vehető észre egyes elvtársaknál az a törekvés, hogy a párt falusi munkájának *hármas, de egységes* feladatát részekre tépjék és a részeket elszakítsák egymástól. Ezt teljesen megerősíti ez év januárjában és februárjában folytatott gabonabegyüjtési tevékenységünk gyakorlata. Hogy a középparaszttal megegyezést kell létesíteni — ezt minden bolsevik tudja. De hogy miképpen kell létrehozni ezt a megegyezést — ezt nem mindenki érti. Egyesek úgy akarnak megegyezni a középparaszttal, hogy lemondanak a kulák elleni harcról, vagy gyengítik ezt a harcot: a kulák elleni harc — mondják — elriaszthatja a középparasztság egy részét, a jómódú részt. Mások úgy akarnak megegyezni a középparaszttal, hogy lemondanak a szegényparasztság szervezésére irányuló munkáról, vagy gyengítik ezt a munkát: a szegényparasztság szervezése — mondják — a szegényparasztság elkülönülésére vezet, az elkülönülés pedig elriaszthatja tőlünk a középparasztokat. A helyes vonaltól való ezen elhajlások eredménye az, hogy megfeledkeznek arról a marxista tételről, hogy a középparaszt ingadozó osztály, hogy a középparaszttal való megegyezést csak úgy lehet tartóssá tenni, ha határozott harcot folytatunk a kulákság ellen és fokozzuk a szegényparasztság közötti munkát, hogy e feltételek nélkül a középparaszt a kulákság felé lendülhet, mint erő felé. Emlékezzünk Lenin szavaira, amelyeket a VIII. pártkongresszuson mondott:

„Meg kell határoznunk álláspontunkat egy olyan osztállyal szemben, *amelynek nincs határozott, szilárd helyzete.** A proletariátus a maga tömegében a szocializmus mellett, a burzsoázia a maga tömegében a szocializmus ellen van; e két osztály közötti viszonyt könnyű meghatározni. De amikor olyan rétegre térünk át, mint a középparasztság, akkor kitűnik, hogy *ez olyan osztály, amely ingadozik.* Ez az osztály részben tulajdonos, részben dolgozó. Nem zsákmányol ki más dolgozókat. Évtizedeken át a legnagyobb fáradsággal kellett védenie helyzetét, saját bőrén érezte a földesurak és kapitalisták kizsákmányolását, elviselt mindent, de ugyanakkor mégis: tulajdonos. Ezért roppant nehéz meghatározni magatartásunkat ezzel az ingadozó osztállyal szemben." (Lásd „Az OK(b)P VIII. kongresszusa", gyorsírói jegyzőkönyv, 346. old.)**

De vannak más elhajlások is a helyes vonaltól, amelyek nem kevésbbé veszedelmesek, mint az előzőek. Megesik, hogy harcolnak ugyan a kulákság ellen, de ezt a harcot olyan otromba és értelmetlen módon folytatják, hogy az ütések a középparasztot és a szegényparasztot érik. Az eredmény az, hogy a kulák ép bőrrel ússza meg a dolgot, a középparaszttal való szövetségen csorba esik, a szegényparasztság egy része pedig ideiglenesen a szovjetpolitika ellen akuamunkát folytató kulák hálójába kerül. Vannak olyan esetek is, amikor a kulákság elleni harcot a kulákság kisajátításává, a gabonabegyüjtő munkát pedig kényszerbeszolgáltatássá akarják tenni, megfeledkezvén arról, hogy a kulákság kisajátítása viszonyaink közepette ostobaság, a kényszerbeszolgáltatás pedig nem szövetséget, hanem harcot jelent a középparaszt ellen.

Honnan erednek ezek az elhajlások a párt vonalától?

Annak meg nem értéséből, hogy a párt falusi munkájának hármas feladata *egységes és oszthatatlan feladat.* Annak meg nem értéséből, hogy *nem szabad elszakítani* a kulákság elleni harc feladatát a középparaszttal való megegyezés feladatá-

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

** *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 540. old.

tól és ezt a két feladatot attól a feladattól, hogy a szegényparasztságot a falun a párt támaszává tegyük*.

Mit kell tenni, hogy ezeket a feladatokat a falun végzett mindennapi munkánk során el ne szakítsuk egymástól?

Ehhez legalább az kell, hogy oly irányító jelszót adjunk, amely mindezeket a feladatokat egyetlen általános szabállyá

* Ebből az következik, hogy a helyes vonaltól való elhajlások a munkások és parasztok szövetségének ügye számára kétféle veszedelmet teremtenek: veszedelmet azok részéről, akik, mondjuk, a gabonabegyüjtés terén tett ideiglenes rendkívüli intézkedéseket a párt állandó vagy tartós irányzatává szeretnék átváltoztatni és veszedelmet azok részéről, akik a rendkívüli intézkedések megszüntetését arra akarják felhasználni, hogy a kulákot szabadjára eresszék, hogy teljes szabadkereskedelmet hirdessenek ki, anélkül, hogy az állam szervei szabályoznák a kereskedelmet Ezért a helyes vonal biztosítása érdekében két fronton folytatott harcra van szükség.

Felhasználom ezt az alkalmat arra, hogy kijelentsem, hogy sajtónk nem mindig követi ezt a szabályt és néha bizonyos egyoldalúságot tanúsít. Megesik például, hogy leleplezik azokat, akik a gabonabegyüjtés terén tett rendkívüli intézkedéseket, amelyek ideiglenes jelleggel bírnak, politikánk állandó irányzatává akarják tenni és ezzel a munkás-paraszt összefogást veszélyeztetik. Ez nagyon jól van így. De nem jól van és nem helyes az, hogy ugyanakkor nem fordítanak kellő figyelmet és nem leplezik le kellőképpen azokat, akik a munkás-paraszt összefogást más oldalról veszélyeztetik, akik behódolnak a kispolgári spontaneitásnak, akik a falu kapitalista elemei elleni harc gyöngítését és a teljes szabadkereskedelem bevezetését követelik az állam szabályozó szerepe nélkül és ilyenképpen más oldalról veszélyeztetik a munkás-paraszt összefogást. Ez már nincs jól így. Ez egyoldalúság.

Megesik az is, hogy leleplezik azokat, akik, mondjuk, tagadják annak a lehetőségét és célszerűségét, hogy fejlesszük az egyéni kis- és középparasztgazdaságot, amely a jelenlegi stádiumban a mezőgazdaság alapja. Ez igen jól van így. De nem jól van és nem helyes az, hogy ugyanakkor nem leplezik le azokat, akik alábecsülik a kolhózok és szovhózok jelentőségét és nem látják azt, hogy az egyéni kis- és középparasztgazdaságok fejlesztésének feladatát ki kell egészíteni azzal a gyakorlati feladattal, hogy a kolhózok és szovhózok építése terén kifejtett munkát fokozzuk. Ez már egyoldalúság.

Ahhoz, hogy a helyes vonalat biztosítsuk, *két fronton* kell harcot folytatni és el kell vetni minden egyoldalúságot. *(Sztálin jegyzete.)*

egyesíti és amely következésképpen nem engedi meg, hogy ezeket a feladatokat egymástól elszakítsák.

Van-e pártunk fegyvertárában ilyen szabály, ilyen jelszó? Igenis van. Ilyen szabály Leninnek ez a jelszava: „megegyezésre kell jutni a középparaszttal, egyetlen pillanatra sem mondva le a kulák elleni harcról és szilárdan csak a szegényparasztra támaszkodva".

Ezért gondolom én azt, hogy ez a jelszó a legcélszerűbb és legátfogóbb jelszó, hogy ezt a jelszót *éppen most,* a falun folytatott munkánknak *éppen jelenlegi viszonyai közepett* kell előtérbe tolni.

Ön Lenin jelszavát „ellenzéki" jelszónak tekinti és levelében ezt kérdi: *„Miképpen történhetett az, hogy... a «Právda» 1928 május 1-én közölte azt az ellenzéki jelszót... mivel lehet megmagyarázni, hogy ez a jelszó megjelent a «Právdá»-nak, a SzK(b)Pártja Központi Bizottsága orgánumának hasábjain, technikai sajtóhiba-e ez vagy pedig a középparaszt kérdésében az ellenzékkel kötött kompromisszum?"* Nagy szavak, annyi szent! De mégis legyen óvatosabb a „fordulókon", Sz. elvtárs: buzgóságában még arra a következtetésre juthat el, hogy *meg kell tiltani* programunk kinyomtatását, amely teljesen megerősíti Lenin jelszavát (ez tény!), azét a programét, amelyet lényegében Lenin dolgozott ki (aki korántsem volt ellenzéki!) és amelyet a párt VIII. kongresszusa fogadott el (amely párt szintén nem ellenzéki!). Kissé több tiszteletet programunk ama bizonyos pontjaival szemben, amelyek a falu szociális csoportosulásairól szólnak! Kissé több tiszteletet a VIII. kongresszusnak a középparasztságról szóló határozatával szemben!... Ami azt a kifejezését illeti, hogy „az ellenzékkel kompromisszumot kötöttek a középparaszt kérdésében", ez a kifejezés, véleményem szerint, nem érdemli meg, hogy cáfolgassuk: ezt Ön bizonyára a vita hevében mondta.

Önt, úgy látjuk, zavarja az a körülmény, hogy Lenin jelszavában és a SzK(b)P-nak a VIII. kongresszuson elfogadott programjában a középparasztsággal való *megegyezésről* van szó, míg a VIII. kongresszus megnyitásánál mondott beszédé-

ben a középparasztsággal való *tartós szövetségről* beszél. Ön ebben bizonyára valami ellentmondásfélét lát. Ön talán hajlandó még azt is feltételezni, hogy a középparasztsággal való *megegyezés* politikája holmi eltávolodás a középparasztsággal való *szövetség* politikájától. Ez nem igaz, Sz. elvtárs. Ez nagy tévedés. Így csak olyan emberek gondolkozhatnak, akik tudják olvasni a jelszó betűit, de nem tudnak a jelszó értelmébe behatolni. Így olyan emberek gondolkodhatnak, akik nem ismerik a középparasztsággal való szövetség, a vele való megegyezés jelszavának történetét. Így csak olyan emberek gondolkodhatnak, akik képesek feltételezni, hogy Lenin, aki a VIII. kongresszuson mondott megnyitó beszédében a középparasztsággal való „tartós szövetség" politikájáról beszélt, *eltávolodott* saját magától, amikor *ugyanazon* a kongresszuson egy másik beszédében és a párt VIII. kongresszusán elfogadott programban azt mondta, hogy most a középparasztsággal való „megegyezés" politikájára van szükségünk.

Mi a dolog nyitja? A dolog nyitja az, hogy Lenin és a párt, melyet a VIII. kongresszus képvisel, nem látnak *semmiféle különbséget* a „megegyezés" fogalma és a „szövetség" fogalma között. A dolog nyitja az, hogy Lenin mindenütt, a VIII. pártkongresszuson mondott valamennyi beszédében, *egyenlőségi jelet* tesz a „szövetség" fogalma és a „megegyezés" fogalma közé. Ugyanezt kell mondani a VIII. kongresszusnak „A középparasztsághoz való viszonyról" szóló határozatáról, amely a „megegyezés" fogalma és a „szövetség" fogalma közé egyenlőségi *jelet* tesz. S mivel Lenin és a párt a középparasztsággal való megegyezés politikáját nem véletlen és gyorsan elmúló, hanem *tartós* politikának tekintik, minden alapjuk megvolt és megvan arra, hogy a középparasztsággal való megegyezés politikáját a vele kötött tartós szövetség politikájának nevezzék és fordítva: a középparasztsággal való tartós szövetség politikáját a vele való megegyezés politikájának. Elegendő megismerkedni a VIII. pártkongresszus gyorsírói jegyzőkönyvével és ugyanennek a kongresszusnak a középparasztságról szóló határozatával, hogy erről meggyőződjünk.

Íme egy idézet Leninnek a VIII. kongresszuson mondott beszédéből:

„Lépten-nyomon megesett, hogy a szovjetfunkcionáriusok tapasztalatlansága és a kérdés nehéz volta következtében a a kulákságnak szánt ütések a középparasztságot érték. Itt rendkívül sokat hibáztunk. Az ebben a tekintetben gyüjtött tapasztalat segíteni fog nekünk abban, hogy megtegyünk mindent annak érdekében, hogy ezt a jövőben kikerüljük. Ez oly feladat, amely nem elméletileg, hanem gyakorlatilag áll előttünk. Önök nagyon jól tudják, hogy ez nehéz feladat. Nincsenek olyan javaink, amiket mi a középparasztságnak nyujthatnánk, márpedig a középparaszt materialista, a gyakorlat embere és konkrét anyagi javakat követel, aminőket most nem adhatunk neki és aminőket az ország a most teljes győzelmet ígérő nehéz harc során talán még hónapokon át kénytelen lesz nélkülözni. De sokat tehetünk közigazgatási gyakorlatunkban: megjavíthatjuk apparátusunkat, kiküszöbölhetünk rengeteg visszaélést. Módunkban áll és kötelességünk kijavítani és kiigazítani pártunk vonalát, amely nem eléggé irányult a középparasztsággal való *blokkra, szövetségre*, a vele való *megegyezésre.*"* („Az OK(b)P VIII. kongresszusa", gyorsírói jegyzőkönyv, 24—25. old., oroszul.)

Láthatja, hogy Lenin nem tesz különbséget „megegyezés" és „szövetség" között.

De nézzük csak meg a következő idézetet a VIII. kongresszusnak „A középparasztsághoz való viszonyról" szóló határozatából:

„Összekeverni a középparasztokat a kulákséggal, ilyen vagy amolyan mértékben kiterjeszteni reájuk a kulákság ellen irányuló intézkedéseket annyi, mint a legdurvább módon megszegni nemcsak a Szovjethatalom valamennyi dekrétumát és egész politikáját, hanem a kommunizmus minden alapvető elvét is, amelyek szerint a proletariátus és a középparasztság közötti *megegyezés* a proletariátusnak a burzsoázia megbuktatásáért folyó döntő harc időszakában egyik feltétele annak, hogy símán áttérjünk minden kizsákmányolás kiküszöbölésére.

* Mindenütt az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

A középparasztság, melynek, annálfogva, hogy a mezőgazdasági technika elmaradt az ipartól, még a legelőrehaladottabb kapitalista országokban is, Oroszországról nem is szólva, aránylag erős gazdasági gyökerei vannak, a proletárforradalom kezdete után elég hosszú időn át fogja magát tartani. Ezért a falun működő szovjetfunkcionáriusok, valamint a pártfunkcionáriusok taktikájának számolni kell azzal, hogy *hosszú időn át együtt kell működni* a középparasztsággal...

...A Szovjethatalomnak a falun követett teljesen helyes politikája ilyenképpen biztosítja a győzelmes proletariátus *szövetségét és megegyezését* a középparasztsággal...

...A proletariátusnak és a szegényparasztságnak a középparasztsággal való *megegyezése szellemében* kell a jövőben is folytatni a munkás- és parasztkormány és a kommunista párt politikáját."* („Az OK(b)P VIII. kongresszusa", gyorsírói jegyzőkönyv, 417—420. old.)

Mint látnivaló, a határozat szintén nem tesz különbséget „megegyezés" és „szövetség" között.

Nem lesz felesleges dolog megjegyezni, hogy a VIII. kongresszus e határozatában egy árva szó sincs a középparasztsággal való „tartós szövetségről". Viszont jelenti-e ez azt, hogy a határozat ezáltal *eltér* a középparasztsággal való „tartós szövetség" politikájától? Nem, nem jelenti. Ez csak azt jelenti, hogy a határozat egyenlőségi jelet tesz a „megegyezés", „együttműködés" fogalma és a „tartós szövetség" fogalma közé. Ez érthető is: nem lehet a középparasztsággal „szövetség" anélkül, hogy ne legyen vele „megegyezés" s a középparasztsággal való szövetség nem lehet „tartós", ha nincs vele „hosszú időre szóló" megegyezés és együttműködés.

Ezek a tények.

Vagy — vagy: *vagy* igaz az, hogy Lenin és a VIII. pártkongresszus *eltért* attól a lenini kijelentéstől, amely a középparasztsággal való „tartós szövetségről" szól, *vagy pedig* félre kell vetni ezt a komolyan nem vehető feltevést és el kell ismerni, hogy Lenin és a VIII. pártkongresszus nem tesz

* Mindenütt az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

semmiféle különbséget a „megegyezés" fogalma és a „tartós szövetség" fogalma között.

Így hát aki nem akar üres szőrszálhasogatás áldozata lenni, aki be akar hatolni a lenini jelszó értelmébe, amely a szegénységre való támaszkodásról, a középparasztsággal való megegyezésről és a kulákság elleni harcról szól, annak feltétlenül meg kell értenie, hogy a középparasztsággal való *megegyezés* politikája nem más, mint a vele való *tartós szövetség* politikája.

Az Ön hibája abban áll, hogy nem értette meg az ellenzék szélhámos csalafintaságait, léprecsalatta magát az ellenzék provokációja által és beleesett abba a csapdába, amit az ellenfél Önnek állított. Az ellenzéki szélhámosok arról kiáltoznak és azt hajtogatják, hogy Leninnek a középparasztsággal való megegyezésről szóló jelszava mellett vannak és provokáló módon arra céloznak, hogy a középparasztsággal való „megegyezés" és a vele való „tartós szövetség" két különböző dolog. Ezzel egy csapásra két legyet akarnak ütni: először, leplezni akarják a középparasztság kérdésében elfoglalt tényleges álláspontjukat, amely nem a középparasztsággal való megegyezésben, hanem a „középparasztsággal való *meghasonlásban*" áll (lásd az ellenzéki Szmirnov ismert beszédét, amelyet a XVI. moszkvai kormányzósági pártkonferencián idéztem); másodszor, a „megegyezés" és a „szövetség" közötti *képzelt* különbség alapján lépre akarják csalni a bolsevikok közül a tökfilkókat, teljesen meg akarják őket zavarni és el akarják őket taszítani Lenintől.

De mit tesznek, válaszképpen erre, egyes elvtársaink? Ahelyett, hogy letépnék az ellenzéki csalókról az álarcot, ahelyett, hogy rájukbizonyítanák azt, hogy igazi álláspontjukra vonatkozólag a pártot megcsalják — ehelyett horogra kerülnek, csapdába esnek s megengedik az ellenzéknek, hogy eltaszítsa őket Lenintől. Az ellenzék lármát csap Lenin jelszava körül, az ellenzékiek a lenini jelszó híveinek tüntetik fel magukat, — tehát el kell határolni magamat ettől a jelszótól, nehogy összetévesszenek az ellenzékkel, különben „az ellen-

zékkel való kompromisszummal" vádolhatnak meg — ilyen ezeknek az elvtársaknak a logikája!

S ez az ellenzék szélhámos fogásainak nem egyedüli példája. Vegyük például az önkritika jelszavát. Bolsevikoknak tudniok kell, hogy az önkritika jelszava pártunk működésének alapja, a proletárdiktatúra erősbítésének eszköze, a káder-nevelés bolsevik módszerének lelke. Az ellenzék lármát csap, azt bizonyítván, hogy az önkritika jelszavát ő, az ellenzék, gondolta ki, hogy a párt tőle kölcsönözte ki azt a jelszót és ilyenformán kapitulált az ellenzék előtt. Ezzel az eljárással az ellenzék legalább is két dolgot akar elérni: először, el akarja titkolni a munkásosztály előtt azt, meg akarja csalni arra vonatkozóan, hogy szakadék tátong az ellenzéki önkritika között, amelynek célja a pártszerűség *szétrombolása* és a bolsevik önkritika között, amely a pártszerűség *megerősítését* tűzi ki céljául; másodszor, horogra akar keríteni egyes tökfilkókat és rá akarja bírni őket, hogy elhatárolják magukat az önkritika pártjelszavától.

De miképpen reagálnak erre egyes elvtársaink? Ahelyett, hogy letépnék az ellenzéki szélhámosokról az álarcot és megvédenék a bolsevik önkritika jelszavát, beleesnek a csapdába, cserbenhagyják az önkritika jelszavát, az ellenzék füttyszavára táncolnak és... meghódolnak az ellenzék előtt, abban a tévedésben ringatva magukat, hogy elhatárolják magukat az ellenzéktől.

Ilyen példákat halmazával lehetne idézni.

De mi munkánkban nem táncolhatunk senki füttyszavára. Még kevésbbé vezettethetjük magunkat azáltal, hogy mit mondanak rólunk az ellenzékiek. Nekünk a magunk útján kell haladnunk, elsöpörve az útból az ellenzék szélhámos fogásait éppúgy, mint egyes bolsevikok hibáit, akik az ellenzék provokációjának felülnek. Emlékezzen a Marx-idézte szavakra: „Menj utadon és ne bánd, hogy mit beszélnek!"

1928 június 12.

Právda 152. sz. 1928 július 3.

Sztálin. A leninizmus kérdései. 11. kiadás. 194—202. old. (oroszul).

Sztálin. A leninizmus kérdései. 237—248. old.

NÉZETELTÉRÉSEK A BELPOLITIKA TERÉN

A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának teljes ülésén 1929 áprilisában mondott, *„A jobboldali elhajlás a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjában"* című beszéd III. része (az *f)* pont kivételével)

a) Az osztályharcról

Mi a Bucharin-csoport e vakságának és e fejvesztettségének elméleti alapja?

Azt hiszem, hogy e vakság és fejvesztettség elméleti alapja az a helytelen, nemmarxista felfogás, amellyel Bucharin az országunkban lezajló osztályharc kérdéséhez nyúl. Bucharinnak arra a nemmarxista elméletére gondolok, amely szerint a kulákság belenő majd a szocializmusba, arra, hogy nem érti a proletárdiktatúra viszonyai közt folyó osztályharc mechanikáját.

Itt több ízben idézték Bucharin „A szocializmushoz vezető út" című könyvének ismert részletét a kulákság belenövéséről a szocializmusba. De némi kihagyásokkal idézték. Engedjék hát meg, hogy teljes szövegében idézzem. Ez, elvtársak, azért szükséges, hogy bemutassam Önöknek, milyen mélyreható Bucharin eltávolodása az osztályharc marxista elméletétől. Halljuk csak:

> „Szövetkezeti parasztszervezeteink fő hálózata nem kulák-, hanem «dolgozó» típusú szövetkezeti sejtekből fog állani, sejtekből, amelyek belenőnek általános állami szerveink rendszerébe és ilymódon a *szocialista gazdaság egységes láncának láncszemévé* válnak. Másrészről, *a kulák szövetkezeti fészkek* a bankok stb. útján *éppen így bele fognak nőni ugyanebbe a rendszerbe;* de *bizonyos fokig idegen testek* lesznek, *mint például a koncessziós vállalatok.*"*

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

Egyes elvtársak, amikor Bucharin brosúrájának ezt a helyét idézik, valami okból elhagyták a koncessziótulajdonosokról* szóló utolsó mondatot. Rozit, nyilván azért, hogy segítsen Bucharinnak, felhasználta ezt és közbekiáltott, hogy Bucharint elferdítik. Holott az egész idézetnek a zamatját éppen ez az utolsó, a koncessziótulajdonosokról szóló idézet adja meg. Mert ha a koncessziótulajdonosokat egy sorba helyezik a kulákokkal, a kulákok pedig belenőnek a szocializmusba, akkor mi sül ki ebből? Ebből csak egy dolog sül ki, nevezetesen az, hogy a koncessziótulajdonosok szintén belenőnek a szocializmusba, hogy nemcsak a kulákok, hanem a koncessziótulajdonosok is belenőnek a szocializmusba. *(Általános derültség.)*

Lám mi sül ki ebből.

Rozit: Bucharin azt mondja, hogy „idegen testek lesznek".

Sztálin: Bucharin nem azt mondja, hogy „idegen testek", hanem, hogy „bizonyos fokig idegen testek". Tehát a kulákok és a koncessziótulajdonosok „bizonyos fokig" idegen testek a szocializmus rendszerében. De éppen abban áll Bucharin hibája, hogy a kulákok és koncessziótulajdonosok, habár „bizonyos fokig" idegen testek, mégis belenőnek a szocializmusba. Ilyen sületlenséghez vezet Bucharin elmélete. Városi és falusi kapitalisták, kulákok és koncessziótulajdonosok, akik belenőnek a szocializmusba — ilyen ostobaságot nem átalt kimondani Bucharin. Nem, elvtársak, ilyen „szocializmus" nem kell nekünk. Ezt csak tartsa meg Bucharin magának.

Eddig mi marxisták-leninisták azt hittük, hogy egyrészről a város és falu kapitalistái között és másrészről a munkásosztály között *kiengesztelhetetlen* érdekellentétek vannak. Ép-

* Koncesszió — itt annyi, mint a Szovjetállam által külföldi tőkéseknek adott, bizonyos időre szóló engedély vállalatok alapítására, a Szovjetállam ellenőrzése és érdekeinek megóvása mellett. Ilyen koncessziókat adott a Szovjetállam az „új gazdasági politika" („nep") első szakaszában, az 1920-as évek elején. Komoly jelentőségük a népgazdaság helyreállításában nem volt s a szovjetkormány fokozatosan felszámolta őket.

pen ezen alapszik az osztályharc marxista elmélete. Most azonban, Bucharin elméletének megfelelően, amely szerint a kapitalisták *békésen belenőnek* a szocializmusba, mindez fenekestül felfordul, a kizsákmányolók és kizsákmányoltak osztályérdekeinek kiengesztelhetetlen ellentétessége eltűnik, a kizsákmányolók belenőnek a szocializmusba.

Rozit: Ez nem igaz, Bucharin feltételezi a proletariátus diktatúráját.

Sztálin: De a proletariátus diktatúrája az osztályharc legélesebb formája.

Rozit: Éppen erről van szó.

Sztálin: Bucharinnal ellenben az derul ki, hogy a kapitalisták éppen ebbe a proletárdiktatúrába nőnek bele. Hogy van az, hogy ezt nem érti meg, Rozit? Ki ellen kell hát harcot folytatni, ki ellen kell a legélesebb formájú osztályharcot folytatni, ha a város és falu kapitalistái belenőnek a proletárdiktatúra rendszerébe? A proletariátus diktatúrája arra kell, hogy engesztelhetetlen harcot folytassunk a kapitalista elemek ellen, arra, hogy elnyomjuk a burzsoáziát és gyökerestől kitépjük a kapitalizmust. Ha azonban a város és falu kapitalistái, a kulák és a koncessziótulajdonos belenő a szocializmusba, szükséges-e egyáltalán ezek után a proletariátus diktatúrája, és ha szükséges, akkor milyen osztály elnyomására?

Rozit: Éppen arról van szó, hogy Bucharinnál a belenövés az osztályharcot feltételezi.

Sztálin: Látom, Rozit megesküdött, hogy szolgálatot tesz Bucharinnak. De ez olyan szolgálat, mint a mesebeli medvéé, mert amikor meg akarja menteni Bucharint, valójában vízbefojtja. Nemhiába mondják, hogy „szolgálatkész medve rosszabb az ellenségnél". *(Általános kacagás.)*

Egy a kettő közül: vagy engesztelhetetlen érdekellentét van a kapitalista osztály és a hatalomrajutott s diktatúráját megszervezett munkásosztály között, vagy nincs meg ez az érdekellentét és akkor csak egy marad hátra: kihirdetni az osztályérdekek összhangját.

Vagy az osztályharc marxi elmélete, *vagy* a kapitalisták szocializmusba való belenövésének elmélete. *Vagy* az osztályérdekek kibékíthetetlen ellentéte, *vagy* az osztályérdekek összhangjáról szóló elmélet. Egy a kettő közül.

Még meg lehet érteni a Brentano vagy Sidney Webb típusú „szocialistákat", akik a szocializmusnak a kapitalizmusba és a kapitalizmusnak a szocializmusba való belenövését hirdetik, mert ezek a „szocialisták" a valóságban szocialistaellenesek, burzsoá liberálisok. De nem lehet megérteni az olyan embert, aki marxista akar lenni és ugyanakkor azt az elméletet hirdeti, hogy a kapitalisták belenőnek a szocializmusba.

Bucharin beszédében azzal igyekezett alátámasztani a kulákoknak a szocializmusba való belenövéséről szóló elméletet, hogy egy ismert Lenin-idézetre hivatkozott. Mégpedig azt állítja, hogy Lenin *ugyanazt* mondja, mint Bucharin. Ez nem igaz, elvtársak. Ez Lenin durva és megengedhetetlen megrágalmazása. E Lenin-idézet szövege így szól:

> „Szovjetköztársaságunkban a társadalmi rendszer, természetesen, két osztály: a munkásság és parasztság együttműködésén alapszik, amelyben most bizonyos feltételek mellett résztvehetnek a «nepmanok» is, azaz a burzsoázia." (*Lenin:* „Hogyan szervezzük át a Munkás- és Paraszt-Ellenőrzést?" Művei. XXVII. köt. 405. old.)*

Láthatjuk, hogy itt egyetlen szó sincs a kapitalisták belenövéséről a szocializmusba. Itt csak arról van szó, hogy „bizonyos feltételek mellett" a nepmanokat, azaz a burzsoáziát is „odaengedtük" a munkások és parasztok együttműködéséhez. Mit jelent ez? Jelenti-e ez azt, hogy ezzel elismerjük azt a lehetőséget, hogy a nepmanok belenőnek a szocializmusba? Persze hogy nem. Lenin-idézetet így csak olyan emberek magyarázhatnak, akik elvesztették szégyenérzéküket. Ez csupán azt jelenti, hogy a burzsoáziát *most* nem semmisítjük meg, hogy vagyonát *most* nem kobozzuk el, hanem megengedjük lé-

* *Lenin* Válogatott Művek. 2. köt. 1014. old.

tezését bizonyos feltételek mellett, vagyis úgy, hogy feltétlenül aláveti magát a proletárdiktatúra törvényeinek, azaz úgy, hogy a kapitalistákat egyre jobban korlátozzuk, azzal a céllal, hogy fokozatosan kiszorítsuk őket a közgazdasági életből. Meg lehet-e valósítani a kapitalisták kiszorítását és a kapitalizmus gyökereinek megsemmisítését elkeseredett osztályharc nélkül? Nem, nem lehet. Meg lehet-e szüntetni az osztályokat, a kapitalisták szocializmusba való belenövésének elmélete és gyakorlata alapján? Nem, nem lehet. Ilyen elmélet és gyakorlat csak ápolhatja és örökkévalóvá teheti az osztályokat, mert ez az elmélet ellentmond az osztályharc elméletének. Viszont a Lenin-idézet teljesen a proletárdiktatúra viszonyai közt folyó osztályharc marxista elméletén alapszik. Mi lehet hát a közös Buchárin elméletében, hogy a kulák belenő a szocializmusba és Lenin elméletében, hogy a diktatúra elkeseredett osztályharc? Világos, hogy itt nincs és nem is lehet semmi közös. Buchárin úgy véli, hogy a proletárdiktatúra idején az osztályharcnak ki kell *aludnia* és meg kell *szünnie* azért, hogy elérjük az osztály megszűnését. Lenin pedig, ellenkezőleg, azt tanítja, hogy az osztályokat csakis szívós osztályharc útján lehet megszüntetni s hogy az osztályharc a proletariátus diktatúrájának viszonyai közt *még elkeseredettebbé* válik, mint amilyen a proletariátus diktatúrája előtt volt.

„Az osztályok megszüntetése — mondja Lenin — hosszú, nehéz, makacs *osztályharc* műve, amely a tőke hatalmának megdöntése *után*, a burzsoá állam lerombolása *után*, a proletárdiktatúra megteremtése *után n e m t ű n i k e l* (miként ezt a régi szocializmus és a régi szociáldemokrácia sekélyes képviselői képzelik), hanem csak formáit változtatja és sok tekintetben még elkeseredettebbé válik." (*Lenin:* Üdvözlet a magyar munkásoknak. Művei XXIV. köt. 315. old.)*

Ezt mondja Lenin az osztályok megszüntetéséről:

Az osztályok megszüntetése *a proletariátus elkeseredett osztályharca útján* — ez Lenin tétele.

* *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 565. old.

Az osztályok megszüntetése *az osztályharc elhalása és a kapitalistáknak a szocializmusba való belenövése útján* — ez Bucharin tétele.

Mi lehet közös e két tételben? Világos, hogy nincs és nem is lehet semmi közös bennük.

Bucharin elmélete a kulákság belenövéséről a szocializmusba ilyképp eltávolodás az osztályharc marxista-leninista elméletétől. Ez közeledés a katedra-szocializmus elméletéhez.

Ebben van Bucharin és barátai összes hibáinak alapja.

Azt mondhatnák, hogy nem érdemes sok időt vesztegetni a kulákság szocializmusba való benövésének bucharini elméletére, mivel ez az elmélet maga beszél — és nem csupán beszél, hanem kiabál — Bucharin ellen. Ez nem igaz, elvtársak! Amíg ez az elmélet véka alá volt rejtve, addig megtehettük, hogy nem fordítottunk rá figyelmet: hiszen nem kevés ostobaságot találhatunk a különböző elvtársak írásaiban! Így is jártunk el a legutóbbi időkig. De az utóbbi időben a helyzet némileg megváltozott. A kispolgári ösztönösség, amely az utóbbi években megélénkült, kezdett életet belevinni ebbe a marxista-ellenes elméletbe és aktuális jelleget adott neki. Most már nem lehet azt mondani, hogy véka alá van rejtve. Bucharinnak ez a fura elmélete arra tart igényt, hogy pártunkban a jobboldali elhajlás zászlajává, az opportunizmus zászlajává legyen. Ezért már nem mehetünk el megállás nélkül ez elmélet mellett. Ezért vagyunk kötelesek ezt az elméletet, mint helytelen és káros elméletet, ízzé-porrá törni, hogy pártbeli elvtársainknak megkönnyítsük a jobboldali elhajlás elleni harcot.

b) Az osztályharc kiélesedéséről

Bucharin második hibája, amely első hibájából következik, az, hogy helytelen, nemmarxista módon kezeli az osztályharc kiélesedésének, a kapitalista elemek fokozott ellenállásának kérdését a Szovjethatalom szocialista politikájával szemben. Miről van itt szó? Nem arról-e, hogy a kapitalista elemek gyorsabban nőnek, mint gazdaságunk szocialista szektora és ennek folytán fokozzák ellenállásukat, aláásva a szo-

cialista építőmunkát? Nem, nem erről van szó. Azonfelül nem is igaz, hogy a kapitalista elemek gyorsabban nőnek, mint a szocialista szektor. Ha ez igaz volna, akkor a szocialista építőmunka már a pusztulás szélén állana. Arról van szó, hogy a szocializmus sikeresen viszi a támadást a kapitalista elemek ellen, a szocializmus *gyorsabban* nő, mint a kapitalista elemek, hogy a kapitalista elemek fajsúlya ennek folytán *csökken*, és éppen azért, mert a kapitalista elemek fajsúlya *csökken*, a kapitalista elemek szimatolják a halálos veszedelmet és fokozzák ellenállásukat. S egyelőre nemcsak azért van módjuk fokozni ellenállásukat, mert a világkapitalizmus támogatja őket, hanem azért is, mert bár fajsúlyuk csökken, bár viszonylagos növekedésük csökken a szocializmus növekedéséhez képest, a kapitalista elemek abszolút mértékben mégis nőnek és ez bizonyos lehetőséget ad nekik arra, hogy erőt gyüjtsenek az ellenállásra a szocializmus növekedésével szemben. Ezen az alapon jön létre a *fejlődés adott szakaszában, az erőviszonyok adott körülményei között*, az osztályharc kiélesedése és a városi és falusi kapitalista elemek ellenállásának fokozódása. Bucharinnak és barátainak hibája abban áll, hogy nem értik ezt az egyszerű és nyilvánvaló igazságot. Hibájuk abban áll, hogy nem marxista módon, hanem nyárspolgár módjára kezelik a dolgot, az osztályharc kiéleződését mindenféle mellékes okkal próbálják megmagyarázni, például: a szovjetapparátus „alkalmatlanságával", a helyszínen működő elvtársak „vigyázatlan" politikájával, a hajlékonyság „hiányával", „túlkapásokkal" stb. stb.

Lássunk például egy idézetet Bucharin „A szocializmushoz vezető út" című brosúrájából, amely megmutatja, hogy Bucharin mennyire nemmarxista módon kezeli az osztályharc kiélesedésének kérdését:

„Az osztályharc a falun hol itt, hol ott korábbi megnyilvánulási formájában lobban fel, s ezt a kiélesedést rendszerint kulák elemek idézik elő. Amikor például a kulákok vagy a mások rovására gazdagodó és a Szovjethatalom szerveibe befurakodott emberek a falusi sajtótudósítókra kezdenek lövöl-

dözni — ez az osztályharc megnyilvánulása a legélesebb formában. (Ez nem igaz, mert a harc legélesebb formája a felkelés. — *I. Sztálin.)* Az ilyen esetek azonban rendszerint ott fordulnak elő, ahol a szovjet helyi apparátus még gyenge. *Amilyen mértékben javul ez az apparátus,* amilyen mértékben erősödnek a Szovjethatalom összes alsó sejtjei, amilyen mértékben javulnak és erősödnek a helyi falusi párt- és kommunista ifjúsági szervezetek —, az *ilyen jelenségek,* amint ez teljesen nyilvánvaló, egyre ritkábbá lesznek s végül *nyomtalanul el fognak tűnni.*"*

Ebből az következik, hogy az osztályharc kiélesedését az apparátussal kapcsolatos okok magyarázzák: alsó szervezeteink alkalmassága vagy alkalmatlansága, gyöngesége vagy ereje. Ebből például az következik, hogy a sachtúi burzsoá intellektuelek kártevését, amely a burzsoá elemek ellenállásának, a Szovjethatalommal szemben tanúsított ellenállásuknak és az osztályharc kiéleződésének formája, nem az osztályerőviszonyok, nem a szocializmus növekedése magyarázza, hanem az, hogy rossz az apparátusunk. Ebből az következik, hogy mielőtt a sachtúi körzetben a tömeges kártevés megkezdődött, apparátusunk jó volt, később pedig, amikor megkezdődött a tömeges kártevés, az apparátus, ki tudja mi okból, teljesen használhatatlanná vált. Ebből az következik, hogy a mult évig, amíg a terménybeszolgáltatás magától folyt és az osztályharc különös kiélesedése nem volt észlelhető, helyi szervezeteink jók, vagy talán még ideálisak is voltak, de a mult év óta, amikor a kulákság ellenállása különösen éles formákat öltött, szervezeteink egyszerre rosszak és teljesen használhatatlanok lettek. Ez nem magyarázat, hanem a magyarázat kicsúfolása. Ez nem tudomány, hanem kuruzslás.

Mi magyarázza meg ezt a kiélesedést?

Két ok.

Először előrehaladásunk, támadásunk, a szocialista gazdasági formák növekedése mind az iparban, mind a mezőgaz-

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

daságban, az a növekedés, melyet a város és falu megfelelő kapitalista osztagainak megfelelő kiszorítása kísér. A dolog úgy áll, hogy Lenin „ki-kit győz le?" formulája szerint élünk: mi fogjuk-e őket, a kapitalistákat, kétvállra fektetni és, mint Lenin mondta, mi mérjük-e rájuk a döntő csapást, vagy ők fektetnek bennünket kétvállra.

Másodszor az, hogy a kapitalista elemek nem akarják a színteret saját jószántukból elhagyni: ellenállnak és ellen fognak állani a szocializmusnak, mert látják, hogy létük utolsó napjai közelednek. S egyelőre még tudnak ellenállni, mert bár fajsúlyuk csökken, abszolút értelemben mégis nőnek: a városi és a falusi kispolgárság, mint Lenin mondotta, minden nap minden órájában kapitalistákat és kiskapitalistákat termel ki soraiból, és ezek a kapitalista elemek mindent elkövetnek, hogy létüket megvédjék.

Nem volt még a történelemben olyan eset, hogy halódó osztályok önként hagyták volna el a színteret. Nem volt még a történelemben olyan eset, hogy a halódó burzsoázia ne vetette volna latba erőinek minden maradékát abból a célból, hogy létét megvédje. Akár jó lesz alsófokú szovjetapparátusunk, akár rossz, előrehaladásunk, támadásunk csökkenteni fogja a kapitalista elemeket és ki fogja őket szorítani, a halódó osztályok pedig, bármi történjék is, ellen fognak állani.

Ez az osztályharc kiélesedésének szociális alapja.

Bucharin és barátai hibája az, hogy ők a kapitalisták ellenállásának növekedését fajsúlyuk növekedésével azonosítják. De ennek az azonosításnak nincs semmi alapja. Nincs alapja azért, mert ha a kapitalisták ellenállanak, ez még korántsem jelenti azt, hogy erősebbek lettek, mint mi. Éppen ellenkezőleg. Az életük végét járó osztályok nem azért állanak ellen, mert erősebbek lettek, mint mi, hanem azért, mert a szocializmus gyorsabban nő, mint ők és ők gyengébbekké válnak, mint mi. És éppen azért, mert gyengülnek, érzik létük utolsó napjait és kénytelenek minden erővel, minden eszközzel ellenállni.

Ez az adott történelmi pillanatban az osztályharc kiélesedésének és a kapitalisták ellenállásának mechanikája.

Mi legyen a párt politikája a dolgok ilyen állása mellett?

Az, hogy a munkásosztályt és a falu kizsákmányolt tömegeit felébressze, harcképességüket emelje és mozgósítási készenlétüket a város és a falu kapitalista elemei elleni harc érdekében, az ellenállást kifejtő osztályellenségek elleni harc érdekében fejlessze. Az osztályharc marxista-leninista elméletének — egyebek közt — éppen az az előnye, hogy megkönnyíti a munkásosztály mozgósítását a proletárdiktatúra ellenségei ellen.

Miben áll a bucharini elméletnek, amely szerint a kapitalisták belenőnek a szocializmusba, és az osztályharc kiélesedése bucharini felfogásának káros volta?

Abban, hogy elaltatja a munkásosztályt, aláássa országunk forradalmi erőinek mozgósítási készenlétét, leszereli a munkásosztályt és megkönnyíti a kapitalista elemek támadását a Szovjethatalom ellen.

c) A parasztságról

Bucharin harmadik hibája a parasztság kérdésére vonatkozik. Ismeretes, hogy a parasztság kérdése politikánk egyik legfontosabb kérdése. A parasztság a mi viszonyaink közt különféle szociális csoportosulásokból áll, nevezetesen: szegényparasztokból, középparasztokból és kulákokból. Érthető, hogy e csoportosulások irányában nem lehet egyforma a magatartásunk. A szegényparasztság a munkásosztály *támasza*, a középparasztság *szövetségesünk* és a kulák *osztályellenségünk* — ez a mi viszonyunk ezekhez a szociális csoportosulásokhoz. Mindez érthető és köztudomású. Bucharin azonban kicsit másképpen ítéli meg a dolgot. A parasztság jellemzésénél nála kiesik a differenciálódás ténye, eltűnik az, hogy szociális csoportosulások vannak és csak egy falunak nevezett szürke folt marad meg. Nála a kulák sem kulák, a középparaszt sem középparaszt, hanem valami általános nyomorúság van a faluban. Beszédé-

ben itt így is mondta: hát lehet-e a mi kulákunkat kuláknak nevezni? Hiszen ez a kulák koldus! — mondotta. Hát a mi középparasztunk — vajjon hasonlít-e a középparaszthoz? — jelentette ki itt Bucharin. — Hiszen ez a középparaszt koldus, aki éhezik. Világos, hogy a parasztságot illető ilyen nézet gyökerében téves, a leninizmussal össze nem férő nézet.

Lenin azt mondta, hogy a parasztság az *utolsó kapitalisztikus osztály*. Igaz-e ez a tétel? Igen, feltétlenül igaz. Miért minősítjük a parasztságot az utolsó kapitalisztikus osztálynak? Azért, mert a két alapvető osztály közül, amelyekből társadalmunk áll, a parasztság az az osztály, amelynek gazdasága a magántulajdonon és a kis árutermelésen alapszik. Azért, mert a parasztság, amíg parasztság marad, amely kis árutermelést folytat, soraiból szükségképpen állandóan és szakadatlanul kapitalistákat termel ki. Ez a körülmény ránk nézve döntő jelentőségű a munkásosztály és parasztság szövetségének problémájával kapcsolatos marxista álláspontunk kérdésében. Ez azt jelenti, hogy nekünk a parasztsággal nem *akármilyen* szövetség kell, hanem csakis olyan *szovetség*, amely a parasztság kapitalista elemei elleni harcon alapszik. Amint látják, Leninnek az a tétele, hogy a parasztság az utolsó kapitalisztikus osztály, nemcsak hogy nem mond ellent a munkásosztály és parasztság szövetsége eszméjének, hanem ellenkezőleg, megokolja ezt a szövetséget, mint a munkásosztály és a parasztság szövetségét, amely gazdaságunk kapitalista elemei ellen irányul. Lenin ezt a tételt azért állította fel, hogy megmutassa, hogy a munkásosztály és a parasztság szövetsége csak abban az esetben lehet tartós, ha az éppen azok ellen a kapitalista elemek ellen vívott harcon alapszik, amelyeket a parasztság soraiban kitermel.

Bucharin hibája az, hogy nem érti és nem fogadja el ezt az egyszerű dolgot, megfeledkezik a falu szociális csoportosulásairól, eltűnnek látóköréből a kulákok és a szegényparasztság s csak egyetlen általános középparaszt tömeg marad meg. Ez Bucharinnál kétségtelenül jobbfelé való elhajlás, ellentétben a trockista „baloldali" elhajlással, amely nem lát a faluban

más szociális csoportosulásokat, mint szegényparasztságot és kulákságot, s amelynek látóköréből eltűnik a középparasztság.

Mi a különbség a trockizmus és Buchárin csoportja között a parasztsággal való szövetség kérdésében? Az, hogy a trockizmus a középparasztság tömegeivel való *tartós* szövetség politikája *ellen* nyilatkozik, a bucharinista csoport pedig a parasztsággal való *akármilyen* szövetség híve. Felesleges bizonyítgatni, hogy mindkét irányzat helytelen és az egyik annyit ér, mint a másik.

A leninizmus feltétlenül a parasztság alapvető tömegeivel való tartós szövetséget, a középparasztsággal való szövetséget akarja, de nem akármilyen szövetséget, hanem olyan szövetséget a középparasztsággal, amely a munkásosztály *vezetőszerepét* biztosítja, *erősíti* a proletariátus diktatúráját és *megkönnyíti az osztályok megszüntetésének művét.*

„A munkásosztály és a parasztság közötti megegyezésen — mondja Lenin — azt értheti az ember, amit akar. Ha nem vesszük figyelembe, hogy ez a megegyezés a munkásosztály szempontjából csak akkor megengedhető, helyes és elvileg lehetséges, ha az a munkásosztály diktatúráját támogatja és az osztályok megszüntetésére irányuló eszközök egyike, akkor a munkásosztály és parasztság megegyezésének tétele természetesen olyan tétel marad, amelyet a Szovjethatalom valamennyi ellensége és a diktatúra valamennyi ellensége nézeteiben érvényre is juttat." (Lenin Művei. XXVI. köt. 387. old.)

Továbbá:

„Most — mondja Lenin — a proletariátus kezében tartja a hatalmat és vezet. Vezeti a parasztságot. Mit jelent ez — vezetni a parasztságot? Ez először azt jelenti, hogy az osztályok megszüntetésére vesszük az irányt, nem pedig a kistermelőre. Ha letévednénk erről az életbevágó és alapvető irányról, akkor megszűnnénk szocialisták lenni és azoknak a kispolgároknak táborába, az eszerek és mensevikek táborába jutnánk, akik most a proletariátus legádázabb ellenségei." (Ugyanott, 399—400. old.)

Ez Lenin álláspontja a parasztság alapvető tömegeivel való szövetség, a középparasztsággal való szövetség kérdéséről.

Bucharin csoportjának hibája a középparaszt kérdésében az, hogy nem látja a középparaszt kettős természetét, a munkásosztály és a kapitalisták között elfoglalt kettős helyzetét. „A középparaszt ingadozó osztály" — mondotta Lenin. Miért? Azért, mert a középparaszt egyrészről dolgozó, ami a munkásosztályhoz közelíti, másrészt pedig tulajdonos, ami a kulákhoz közelíti. Innen erednek a középparaszt ingadozásai. És ez nemcsak elméletileg igaz. Ezek az ingadozások a gyakorlatban is minden nap, minden órában megnyilvánulnak.

„A paraszt — mondja Lenin —, mint dolgozó, a szocializmushoz húz; szívesebben látja a munkások diktatúráját, mint a burzsoázia diktatúráját. A paraszt, mint gabonaeladó, a burzsoáziához húz, a szabadkereskedelemhez, azaz vissza a «megszokott», a régi, az «ősidőktől» való kapitalizmushoz." (Lenin Művei. XXIV. köt. 314. old.)*

Ezért a középparaszttal való szövetség csak az esetben lehet tartós, ha a kapitalista elemek ellen, általában a kapitalizmus ellen irányul, ha ez a szövetség biztosítja a munkásosztály vezető szerepét, ha megkönnyíti az osztályok megszüntetését.

Furcsa, hogy Bucharin csoportja ezekről az egyszerű és érthető dolgokról megfeledkezik.

d) Az új gazdasági politikáról és a piaci viszonyokról

Bucharin negyedik hibája az új gazdasági politika („nep") kérdését illeti. Bucharin hibája itt abban áll, hogy nem látja a „nep" kétoldalúságát, a „nep"-nek csak egyik oldalát látja. Mikor 1921-ben a „nep"-et bevezettük, annak élét akkor a hadikommunizmus ellen, olyan rendszer és olyan állapotok ellen irányítottuk, amelyek kizárják a kereskedelem *bárminő* szabadságát. Úgy véltük és véljük ma is, hogy a „nep" a kereskede-

* *Lenin*. Válogatott Művek. 2. köt. 564—565. old.

lem *bizonyos mértékű* szabadságát jelenti. A dolognak ezt az oldalát Bucharin megjegyezte magának. És ez nagyon helyes. De Bucharin téved, ha azt hiszi, hogy a dolognak ez az oldala kimeríti a „nep"-et. Bucharin elfelejti, hogy a „nep"-nek még egy másik oldala is van. Arról van szó, hogy a „nep" egyáltalán nem jelenti a kereskedelem *teljes* szabadságát, a piaci árak *szabad* játékát. A „nep": szabad kereskedelem *bizonyos* határok között, *bizonyos* keretekben, *amikor az állam szabályozó szerepe a piacon biztosítva van.* Éppen ez a „nep" másik oldala. S a „nep"-nek ez az oldala nem kevésbbé fontos, ha ugyan nem fontosabb, mint az első oldala. Nálunk a piacon nem folyik az árak szabad játéka, mint ez a kapitalista országokban rendszerint történik. Lényegében mi szabjuk meg a gabonaárakat. Mi szabjuk meg az iparcikkek árait. Igyekszünk az önköltségi árak csökkentésének és az iparcikkek árai csökkentésének politikáját megvalósítani és arra törekszünk, hogy fenntartsuk a mezőgazdasági termékek árainak stabilitását. Vajjon nem világos-e, hogy ilyen különleges és speciális piaci viszonyok kapitalista országokban egyáltalán nincsenek.

Ebből következik, hogy amíg fennáll a „nep", addig meg kell őrizni annak mindkét oldalát: az elsőt is, amely a hadikommunizmus rendszere ellen irányul és amelynek célja a kereskedelem *bizonyos* szabadságának biztosítása, a másodikat is, amely a kereskedelem *teljes* szabadsága ellen irányul és amelynek célja az, hogy a piacon az állam szabályozó szerepét biztosítsa. Ha megszüntetjük a kettő közül az egyiket — nem lesz „nep"-ünk.

Bucharin azt hiszi, hogy az új gazdasági politikát csak „balról", azoknak az embereknek a részéről fenyegeti veszedelem, akik *minden* szabadkereskedelmet fel akarnak számolni. Ez nem igaz. Ez a legdurvább hiba. Azonkívül az ilyen veszedelem most a legkevésbbé reális, mert helyi és központi szervezeteinkben most nincsenek, vagy alig akadnak olyan emberek, akik nem értenék meg a kereskedelem *bizonyos mértékű* szabadsága megőrzésének szukségességét és célszerűségét. Sokkal reálisabb a jobboldalról fenyegető veszedelem, az azon

emberek részéről fenyegető veszedelem, akik fel akarják számolni az állam szabályozó szerepét a piacon, akik a piacot meg akarják „szabadítani" „béklyóitól" és ilyen módon meg akarják nyitni a kereskedelem teljes szabadságának korszakát. Nem fér semmi kétség ahhoz, hogy a „nep" aláásásának ez a jobboldalról fenyegető veszedelme most sokkal reálisabb. Nem szabad elfelejteni azt, hogy a kispolgári ösztönösség éppen ebben az irányban dolgozik, hogy jobbról ássa alá az új gazdasági politikát. Emlékezni kell arra is, hogy a kulákok és jómódú elemek siránkozása, a spekulánsok és árufelhalmozók siránkozása, amelynek elvtársaink közül sokan gyakran bedőlnek, éppen erről az oldalról bombázza a „nep"-et. Az a tény, hogy Bucharin nem látja a „nep" aláásásának ezt a második, valóban reális veszedelmét — ez a tény kétségtelenül arról beszél, hogy behódolt a kispolgári ösztönösség nyomásának.

Bucharin azt javasolja, hogy „normalizálják" a piacot és kerületenként „manőverezzenek" a gabona beszerzési áraival, vagyis emeljék fel a gabonaárakat. Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy őt nem elégítik ki a szovjet piaci viszonyok, hogy az állam szabályozó szerepét a piacon fékezni akarja és azt javasolja, hogy tegyünk engedményeket a kispolgári ösztönösségnek, amely a „nep"-et jobbról ássa alá.

Tegyük fel egy pillanatra, hogy követtük Bucharin tanácsait. Mire vezet ez? Felemeljük a gabonaárakat, mondjuk ősszel, a begyüjtési időszak elején. De mivel a piacon mindig akadnak olyan emberek, mindenféle spekulánsok és felvásárlók, akik a gabonáért háromszoros árat tudnak fizetni s mivel mi nem versenyezhetünk a spekulánsokkal, mert azok mindössze vagy tízmillió pud gabonát vásárolnak, nekünk pedig többszáz millió pudot kell vásárolni, a gabonatulajdonosok — további áremelkedésre várva — így is, úgy is vissza fogják tartani a gabonát. Vagyis tavasszal újból emelni kellene a gabona árát, amikor tulajdonképpen legnagyobb az állam gabonaszükséglete. De mit jelent a gabonaárakat tavasszal felemelni? Azt jelenti, hogy nyomorúságba döntjük a szegényparasztságot és a falu kevésbbé tehetős rétegeit, amelyek tavasszal maguk is kény-

telenek gabonát vásárolni, részben vetőmagra, részben táplálkozásra, ugyanazt a gabonát, amelyet ősszel olcsóbb áron adtak el. Elérhetünk-e ezekkel a műveletekkel valami komoly eredményt elegendő gabonamennyiség beszerzése tekintetében? A legvalószínűbb az, hogy nem érhetünk el, mert mindig akadnak spekulánsok és felvásárlók, akik újból kétszeres és háromszoros árat tudnak majd fizetni ugyanazért a gabonáért. Következésképpen el kell készülnünk a gabonaárak újabb emelésére és hiába igyekszünk túlszárnyalni a spekulánsokat és felvásárlókat.

De ebből az következik, hogy a gabonaárak emelésének útjára lépve, kénytelenek leszünk tovább siklani lefelé és nem lesz biztosítékunk arra, hogy elegendő mennyiségű gabonát gyüjtünk be.

De a dolognak ezzel nincs vége. Először, ha felemeljük a gabona *beszerzési* árait, később kénytelenek leszünk a nyersanyagárakat is felemelni, hogy a mezőgazdasági termékek árai tekintetében bizonyos arányt tartsunk fenn. Másodszor, ha felemeljük a gabona beszerzési árait, akkor nem tudjuk majd a városokban az alacsony kenyérárat fenntartani, kénytelenek leszünk tehát felemelni a kenyér *eladási* árát is. Mivel azonban nem bánthatjuk meg és nem szabad megbántanunk a munkásokat, kénytelenek leszünk a munkabéreket gyorsított ütemben emelni. De ez feltétlenül az iparcikkek árának emelését is maga után vonja, mert ellenkező esetben megtörténhetik, hogy az iparosítás érdekeivel ellentétben pénz szívódik át a városból a faluba. Ennek eredményeképpen kénytelenek leszünk az iparcikkek és a mezőgazdasági termékek árait nem *csökkenő*, vagy legalább is stabilizált árak alapján, hanem a gabona és iparcikkek *emelkedő* árai alapján kiegyenlíteni. Más szavakkal, kénytelenek leszünk az iparcikkek és mezőgazdasági termékek *drágulására* irányt venni. Nem nehéz megérteni, hogy az árakkal való ilyen „manőverezésnek" szükségképpen a szovjet árpolitika teljes felszámolására, az állam piacszabályozó szerepének felszámolására és a kispolgári ösztönösség teljes felszabadítására kell vezetnie. Kinek lesz az előnyös? Csak a

város és a falu módos rétegeinek, mert a drága iparcikkek és mezőgazdasági termékek mind a munkásosztály, mind a szegényparasztság és a falu kevésbbé tehetős rétegei számára feltétlenül hozzáférhetetlenekké válnak. A kulákok és a tehetősek, a nepmanok és egyéb vagyonos osztályok húznak ebből hasznot.

Ez szintén összefogás, de sajátos összefogás — a város és falu jómódú rétegeivel való összefogás. A munkások és a falu kevésbbé módos rétegei teljes joggal kérdeznék tőlünk: kinek a hatalma vagyunk, a munkásoké és parasztoké-e, vagy pedig a kulákoké és nepmanoké?

Szakítás a munkásosztállyal és a falu kevésbbé módos rétegeivel, összefogás a falu és a város jómódú rétegeivel — erre kell vezetnie a piac Bucharin-féle „normalizálásának" és a gabonaárral való kerületek szerinti „manőverezésnek".

Világos, hogy a párt nem térhet erre a végzetes útra.

Hogy mennyire összezavarodtak Bucharinnál a „nep" összes fogalmai és mennyire rabja a kispolgári ösztönösségnek, az egyebek közt kitűnik abból a több mint elutasító álláspontból, amelyet a város és falu, az állam és a parasztság közötti áruforgalom új formáinak kérdésével szemben tanúsít. Fel van háborodva és üvölt az ellen, hogy az állam a parasztság áruszállítójává, a parasztság pedig az állam gabonaszállítójává lesz. Ezt ő a „nep" összes szabályai megszegésének, úgyszólván a „nep" lerombolásának tekinti. Miért, kérdezzük — milyen alapon? Mi lehet kivetni való azon, hogy az állam, az állami ipar a parasztság áruszállítója, a parasztság pedig az ipar, az állam gabonaszállítója? Mi lehet kivetnivaló a marxizmus és a „nep" marxi politikája szempontjából azon, hogy a parasztság már *átváltozott* az állami ipar gyapot-, cukorrépa-, lenszállítójává, az állami ipar pedig városi áruk, vetőmag és termelőeszközök szállítójává lett a mezőgazdaság ez ágai számára? A termelési szerződések módszere (kontraktáció) itt a város és a falu közötti áruforgalom ez új formái létesítésének alapvető módszere. Hát vajjon a szerződéses módszer ellentmond az új gazdasági politika követelményeinek? Mi lehet kivetnivaló azon,

hogy a parasztság ugyanennek a szerződéses módszernek alapján nemcsak a gyapot, cukorrépa és len, hanem a gabona tekintetében is az állam szállítójává *válik?* Miért lehet a kis tételekben folyó kereskedelmet, a kiskereskedelmet áruforgalomnak nevezni, s miért nem lehet a nagy tételekben, az áruk árát és minőségét előre meghatározó szerződés (kontraktáció) alapján folyó kereskedelmet áruforgalomnak tekinteni? Honnan ez a képtelenség? Vajjon nehéz-e megérteni, hogy a város és a falu között a szerződéses módszer szerint lebonyolódó áruforgalomnak ezek az új tömegformái éppen a „nep" alapján keletkeztek, hogy szervezeteinek részéről óriási lépést jelentenek előre abban az értelemben, hogy a nemzetgazdaság tervszerű, szocialista vezetését megerősítik?

Nem különös-e, hogy Bucharin nem tudja már megérteni ezeket az egyszerű és érthető dolgokat?

c) Az ipar fejlődésének üteméről és a város és a falu összefogásának új formáiról

Végül itt van az ipar fejlődési ütemének és a város és falu összefogása új formáinak kérdése. Ez a kérdés nézeteltéréseink egyik legfontosabbika. E kérdés fontossága abban áll, hogy benne fut össze a párt gazdasági politikájára vonatkozó *gyakorlati* nézeteltéréseink minden szála.

Mik az összefogás új formái, mit jelent ez gazdasági politikánk szempontjából?

Mindenekelőtt azt jelenti, hogy a város és a falu összefogásának régi formáin kívül, amikor az ipar főképpen a paraszt *személyi* szükségleteit elégítette ki (karton, lábbeli, általában textiláru stb.), az összefogás újabb formára is szükség van, amikor az ipar a parasztgazdaság *termelési* szükségleteit fogja kielégíteni (mezőgazdasági gépek, traktorok, nemesített vetőmag, műtrágya stb.). Azelőtt *főképpen* a paraszt személyi szükségleteit elégítettük ki s kevéssé érintettük gazdaságának termelési szükségleteit, most viszont továbbra is kielégítve a paraszt személyi szükségleteit, minden erővel neki kell látnunk

mezőgazdasági gépek, traktorok, műtrágya stb. szállításának, ami közvetlen kapcsolatban van a mezőgazdasági termelés új technikai alapon való rekonstruálásával.* Addig, amíg arról volt szó, hogy *helyreállítsuk* a mezőgazdaságot és a parasztok megműveljék a volt földbirtokosi és kulákföldeket, megelégedhettünk az összefogás régi formáival. De most, amikor a mezőgazdaság *rekonstruálásáról* van szó, ez már nem elegendő. Most tovább kell menni, segíteni kell a parasztságnak abban, hogy az új technika és a kollektív munka alapján újjászervezze a mezőgazdasági termelést.

Másodszor azt jelenti, hogy iparunk új felszerelésével egyidejűleg komolyan meg kell kezdenünk a mezőgazdaság új felszerelését is. Újonnan szereljük fel és részben már fel is szereltük iparunkat, új technikai alapot teremtünk számára, új, javított gépekkel, új, javított káderekkel látjuk el. Új üzemeket és gyárakat építünk, újjáépítjük és kiszélesítjük a régieket, fejlesztjük a vas- és fémipart, a vegyiipart, a gépgyártást. Ezen az alapon nőnek a városok, szaporodnak az új ipartelepek, kiszélesednek a régiek. Ezen az alapon nő az élelmiszerek, az ipari nyersanyagok kereslete. A mezőgazdaság viszont megmarad régi szerszámainál, a föld megmunkálásának régi, az ősapáktól örökölt módszereinél, a régi, primitív, most már használhatatlan vagy csaknem használhatatlan technikánál, a gazdálkodás és a munka régi, kisparaszti, egyéni formáinál. Hát mi jó van például abban a tényben, hogy a forradalom előtt körülbelül 16 millió parasztgazdaságunk volt, most pedig legalább 25 millió van? Mi másról beszél mindez, ha nem arról, hogy a mezőgazdaság egyre szétforgácsoltabb, felaprózottabb jelleget ölt. A felaprózott kisgazdaságok jellemző vonása pedig az, hogy nem képesek a technikát, a gépeket és traktorokat, az agronómia vívmányait kellő módon kihasználni, hogy kevés árut termelnek a piacnak. Ez az oka annak, hogy kevés mezőgazdasági termék kerül a piacra. Ez az oka annak a veszedelemnek, hogy a város és a falu, az ipar és a mezőgazdaság között sza-

* Rekonstruálás: átépítés, újjáalakítás, átszerelés, újjászervezés.

kadás áll elő. Ez az oka annak, hogy serkenteni kell a mezőgazdaságot, hozzá kell idomítanunk iparunk fejlődési üteméhez. Ahhoz, hogy megszűnjön a szakadásnak ez a veszedelme, komolyan hozzá kell fogni a mezőgazdaság új átszereléséhez az új technika alapján. De ahhoz, hogy a mezőgazdaságot átszereljük, a szétforgácsolt parasztgazdaságokat fokozatosan nagy gazdaságokba, kollektívákba kell egyesíteni, a mezőgazdaságot a kollektív munka alapján kell megszervezni, a kollektívákat ki kell szélesíteni, fejleszteni kell a régi és új szovhózokat, rendszeresen alkalmazni kell a mezőgazdaság összes fő ágaiban a kontraktáció tömeges formáit, fejleszteni kell a gép- és traktorállomások rendszerét, amely segíti a parasztságot az új technika elsajátításában és a munka kollektivizálásában — szóval fokozatosan át kell vezetni a paraszti kisgazdaságokat a nagy kollektív termelés alapjára, mert csakis a társadalmi jellegű nagyüzem képes teljes mértékben kihasználni a tudomány és az új technika vívmányait és mezőgazdaságunk fejlődését hétmérföldes lépésekkel előbbre vinni.

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy el kell hanyagolnunk az egyéni szegény- és középparaszt-gazdaságot. Nem, nem jelenti. Az egyéni szegény- és középparaszt-gazdaság az iparnak élelmiszerrel és nyersanyaggal való ellátásában még túlnyomó szerepet játszik és fog játszani a legközelebbi jövőben. Éppen ezért támogatni kell az egyéni szegény- és középparasztgazdaságot. De ez azt jelenti, hogy az egyéni parasztgazdaság egymagában *már* nem elegendő. Erről beszélnek, gabonabeszerzési nehézségeink. Ezért az egyéni szegény- és középparaszt-gazdaságok fejlődését ki kell *egészíteni* a kollektív módon űzött gazdaságok és a szovhózok minden módon való fejlesztésével. Ezért az egyéni szegény- és középparaszt-gazdaságok és a kollektív, társas formákban űzött gazdaságok között hidat kell verni, mégpedig tömeges kontraktáció alakjában, gép- és traktorállomások alakjában, a szövetkezeti mozgalom minden áron való fejlesztése alakjában, oly célból, hogy a parasztoknak megkönnyítsük egyéni kisgazdaságuknak átvezetését a kollektív munka vágányára. E feltételek nélkül lehetet-

len a mezőgazdaság komoly fejlesztése. E feltételek nélkül lehetetlen a gabonaprobléma megoldása. E feltételek nélkül lehetetlen megmenteni a parasztság kevésbbé tehetős rétegeit a szegénységtől, a nyomortól.

Végül azt jelenti, hogy minden módon fejleszteni kell iparunkat, mint a mezőgazdaság rekonstruálásának fő éltető forrását, fejleszteni kell a kohászatot, a vegyiipart, a gépgyártást; traktorgyárakat, mezőgazdasági gépgyárakat stb. kell építeni. Nem szorul bizonyításra, hogy lehetetlen a kolhózokat fejleszteni, lehetetlen a gép- és traktorállomásokat fejleszteni, ha a tömeges kontraktáció útján nem hozzuk közelebb a parasztság fő tömegeit a kollektív gazdasági formákhoz, ha nem látjuk el a mezőgazdaságot jelentős mennyiségű traktorral, mezőgazdasági géppel stb. De a falut gépekkel és traktorokkal ellátni lehetetlen, ha nem fejlesztjük fokozott ütemben iparunkat. Ez az oka annak, hogy iparunk fejlődésének gyors üteme a mezőgazdaság rekonstruálásának kulcsa a kollektivizmus alapján.

Ez a falu és a város összefogása új formáinak értelme és jelentősége.

Bucharin csoportja szavakban kénytelen elismerni az összefogás új formáinak szükségességét. De ez csak *szavakban való* elismerés, amelynek az volt a célja, hogy az összefogás új formái szavakban való elismerésének lobogója alatt valami olyant csempésszenek át, ami ennek egyenesen az *ellenkezője*. A valóságban Bucharin az összefogás új formái ellen van. Bucharinnál a kiindulópont nem az ipar fejlesztésének gyors üteme, mint a mezőgazdasági termelés rekonstruálásának emelője, hanem az egyéni parasztgazdaság fejlesztése. Nála a piac „normalizálása" áll előtérben, valamint az, hogy a mezőgazdasági termékek piacán engedjük meg az árak szabad játékát, azaz lényegében a teljesen szabad kereskedelmet. Innen ered a kolhózokkal szemben tanúsított bizalmatlan magatartás a Központi Bizottság júliusi plénumán elmondott beszédében és a KB júliusi plénuma előtti téziseiben. Innen ered az az elutasító magatartás, amelyet a gabonabeszerzés során a kulákság ellen alkalmazott bármiféle rendkívüli intézkedéssel szemben tanúsít. Ismeretes,

hogy Bucharin úgy irtózik a rendkivüli intézkedésektől, mint az ördög a tömjéntől. Ismeretes, hogy Bucharin még mindig nem tudja megérteni, hogy a kulák a mai viszonyok között nem fog jószántából, önmagától elegendő mennyiségű gabonát beszolgáltatni. Ezt most bebizonyította gabonagyüjtő munkánk kétéves tapasztalata.

De mi történjék, ha mégsem lesz elegendő az árugabona? Bucharin erre azt válaszolja, ne nyugtalanítsátok a kulákot rendkívüli intézkedésekkel, és hozzatok be gabonát külföldről. Még nemrégiben azt javasolta, hogy vagy 50 millió pud, azaz vagy 100 millió rubel valuta értékű gabonát hozzunk be külföldről. De ha a valuta arra kell, hogy az iparnak felszerelést hozzunk be? Bucharin erre azt feleli: előnyben kell részesíteni a külföldről való gabonabehozatalt s nyilván háttérbe kell szorítani az iparnak szükséges felszerelés behozatalát.

Eszerint tehát a gabonaprobléma megoldásának és a mezőgazdaság újjáépítésének alapja nem az iparfejlesztés gyors üteme, hanem az egyéni parasztgazdaság fejlesztése, beleértve a kulákgazdaságot is, a szabad piac és a piaci árak szabad játéka alapján.

Ilymódon a gazdasági politika két különböző tervével van dolgunk.

A párt terve:

1. Átépítjük (rekonstruáljuk) az ipart.

2. Komolyan megkezdjük a mezőgazdaság átépítését (rekonstrukcióját).

3. Ebből a célból ki kell bővíteni a kolhózok és szovhózok építését, fokozni kell a termelési szerződések és a gép- és traktorállomások tömeges alkalmazását, mint eszközt az ipar és a mezőgazdaság közti *termelési összefogás* létesítésére.

4. Ami a mai gabonabeszerzési nehézségeket illeti: meg kell engednünk — a közép- és szegényparasztság tömegeinek társadalmi támogatásával — az ideiglenes rendkívüli intézkedéseket mint egyik eszközt arra, hogy a kulákság ellenállását megtörjük és a kuláktól a maximális gabonafölösleget elvegyük

azért, hogy meglegyünk gabonabehozatal nélkül és a valutát az iparfejlesztésre tartsuk meg.

5. Az egyéni szegényparaszt- és középparaszt-gazdaság még túlnyomó szerepet játszik és fog játszani az ország élelmiszer- és nyersanyag-ellátásában, de egymagában véve már nem elegendő — s ezért az egyéni szegényparaszt- és középparaszt-gazdaság fejlesztését *ki kell egészíteni* a kolhózok és szovhózok fejlesztésével, tömegesen kötött termelési szerződésekkel, a gép- és traktorállomások fokozott fejlesztésével, abból a célból, hogy megkönnyítsük a tőkés elemek kiszorítását a mezőgazdaságból és az egyéni parasztgazdaságok fokozatos átvezetését a nagy kollektívgazdaságok, a társasmunka vágányára.

6. De ahhoz, hogy mindezt elérjük, fokozni kell a fémipar, a vegyiipar, a gépgyártás, a traktorgyárak, a mezőgazdasági gépgyárak stb. fejlesztését. Enélkül lehetetlen a gabonaprobléma megoldása és a mezőgazdaság újjáépítése.

Következtetés: *a mezőgazdaság átépítésének kulcsa iparunk fejlesztésének gyors üteme.*

Bucharin terve:

1. A piacot „normalizálni", megengedni a piaci árak szabad játékát és a gabonaárak emelését, nem riadva vissza attól, hogy ez az iparcikkek, nyersanyag, kenyér drágulására vezethet.

2. Az egyéni parasztgazdaságot minden módon fejleszteni, s ugyanakkor bizonyos fokig csökkenteni a kolhózok és szovhózok fejlesztésének ütemét (Bucharin júliusi tézisei, Bucharin beszéde a júliusi plénumon.)

3. A gabonabeszerzést a dolgok szabad folyására bízni, ami mindíg és minden körülmények közt kizárja a kulák ellen irányuló rendkívüli intézkedéseknek akárcsak részleges alkalmazását is, még akkor is, ha ezeket az intézkedéseket a közép- és szegényparasztság tömege támogatja.

4. Gabonahiány esetén — százmillió rubel értékű gabonát behozni.

5. Ha pedig nem telik valuta arra, hogy mind a gabonabehozatalt, mind az iparnak szükséges felszerelés behozatalát

fedezzük, akkor csökkenteni kell a felszerelés behozatalát, vagyis iparunk fejlesztésének ütemét is, — különben mezőgazdaságunk „egy helyben topog", sőt „éppenséggel visszafejlődik".

Következtetés: *a mezőgazdaság rekonstruálásának kulcsa az egyéni parasztgazdaság fejlesztése.*

Hát ide lyukad ki a dolog, elvtársak!

Bucharin terve az ipari fejlesztés üteme *csökkentésének* és a város és a falu összefogása új formái *alááásának a terve.*

Ezek a mi nézeteltéréseink.

Nem késtünk-e el az összefogás új formáinak fejlesztésével, a kolhózok, szovhózok stb. fejlesztésével?

Vannak emberek, akik azt állítják, hogy a párt legalább két évvel elkésett ezzel a dologgal. Ez nem igaz, elvtársak. Ez egyáltalán nem igaz. Így csak „baloldali" szájhősök beszélhetnek, akiknek fogalmuk sincs a Szovjetunió gazdaságáról. Mit jelent az, hogy elkéstünk ebben a dologban? Ha arról van szó, hogy előreláttuk-e a kolhózok és szovhózok szükségességét — igenis, mi ezt a dolgot már az Októberi Forradalom idején elkezdtük. Hogy a párt már akkor, az Októberi Forradalom idején, előrelátta a kolhózok és szovhózok szükségességét, ehhez nem fér semmi kétség. Hiszen csak meg kell nézni a VIII. pártkongresszuson (1919 márciusában) elfogadott programunkat. A kolhózok és szovhózok szükségességét ott teljes világossággal számbavették. De egyedül az, hogy pártunk vezető csoportja előrelátta a kolhózok és szovhózok szükségességét, még nem elegendő ahhoz, hogy létrehozzuk és megszervezzük a *tömegmozgalmat* a kolhózok és szovhózok érdekében. Tehát nem előrelátásról van szó, hanem arról, hogy *megvalósítsuk* a kolhózok és szovhózok szervezésének tervét. De az ilyen terv megvalósításához a feltételek egész sora kell, amelyek nálunk ezideig nem voltak meg és csak az utóbbi időben jelentek meg. Ez a dolog nyitja, elvtársak.

Ahhoz, hogy a kolhózok és szovhózok érdekében való tömegmozgalom tervét megvalósítsuk, mindenekelőtt az kell, hogy a párt vezetőcsoportját ebben a dologban mindenekelőtt a párt *maga tömegében* támogassa. Pártunk azonban, mint isme-

retes, milliós párt. Tehát meg kellett győzni a széles párttömegeket a vezetőcsoport politikájának helyességéről. Ez az első feltétel.

Ehhez továbbá az kell, hogy magában a parasztságban a kolhózok érdekében tömegmozgalom induljon meg, hogy a parasztság ne féljen a kolhózoktól, hanem maga menjen a kolhózokba, miután a gyakorlatban meggyőződött a kolhózok előnyéről az egyéni gazdasággal szemben. Ez pedig komoly dolog, és bizonyos időt követel. Ez a második feltétel.

Ehhez továbbá az kell, hogy az államnak meglegyenek a mozgalom finanszírozására, a kolhózok és szovhózok finanszírozására szükséges anyagi eszközei. Erre pedig százmilliók szükségesek, kedves elvtársak. Ez a harmadik feltétel.

Ehhez, végül, az kell, hogy az ipar többé-kevésbbé kielégítő mértékben fejlett legyen ahhoz, hogy a mezőgazdaságot gépekkel, traktorokkal, műtrágyával, stb. elláthassa. Ez a negyedik feltétel.

Lehet-e azt állítani, hogy két-három évvel ezelőtt már meg voltak nálunk mindezek a feltételek? Nem, ezt nem lehet állítani.

Nem szabad elfelejteni, hogy *kormányzó, nem pedig ellenzéki* párt vagyunk. Ellenzéki párt adhat ki jelszavakat — a mozgalom alapvető, gyakorlati jelszavairól beszélek — azzal, hogy majd hatalomra jutása után fogja megvalósítani őket. Senki sem vádolhatja az ellenzéki pártot azzal, hogy nem valósítja meg azonnal alapvető jelszavait, mert mindenki megérti, hogy nem az ellenzéki párt van kormányon, hanem más pártok. Teljesen más a helyzet, amikor kormányzó pártról van szó, amilyen a mi bolsevik pártunk. Az ilyen párt jelszavai nem egyszerű (agitációs) jelszavak, hanem ennél jóval többek, mert *gyakorlati határozat erejével, törvény erejével* bírnak, melyeket rögtön meg kell valósítani. Pártunk nem adhat ki gyakorlati jelszót, hogy azután elhalassza megvalósítását. Ez a tömegek félrevezetése volna. Ahhoz, hogy jelszót adjunk ki, különösen ilyen komoly jelszót, mint a parasztság milliós töme-

geinek a kollektivizmus vágányára való átvezetése, meg kell lenniök a jelszó közvetlen megvalósításához szükséges feltételeknek s végül meg kell teremteni, meg kell szervezni ezeket a feltételeket. Ezért nekünk nem elegendő, hogy a párt vezetőcsoportja előre látta a kolhózok és szovhózok szükségességét. Ezért kellenek nekünk a feltételek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy jelszavainkat *végrehajtsuk, megvalósítsuk.*

Készen volt-e a mi pártunk *a maga tömegében,* mondjuk két vagy három évvel ezelőtt, a kolhózok és szovhózok minden módon való fejlesztésére? Nem, nem volt még erre készen. A párt tömegeiben komoly fordulat az összefogás új formái felé csak az első komoly gabonabegyüjtési nehézségekkel kezdődött. Ezek a nehézségek kellettek ahhoz, hogy a párt a maga tömegében megérezze, hogy mennyire szükséges az összefogás új formáinak, és mindenekelőtt a kolhózoknak és szovhózoknak sürgetése és határozottan támogassa ebben a Központi Bizottságot. Ez az egyik feltétel, amely azelőtt nem volt meg nálunk és most megvan.

Megvolt-e nálunk két vagy három évvel ezelőtt a milliós parasztttömegek komoly mozgalma a kolhózok és szovhózok érdekében? Nem, nem volt meg. Mindenki tudja, hogy két vagy három évvel ezelőtt a parasztság ellenségesen viselkedett a szovhózokkal szemben, a kolhózokról pedig lenézően azt mondta, hogy senkinek sem kellő „kommuniák". És most? Most — más a helyzet. Most vannak már a parasztságnak egész rétegei, amelyek a szovhózokat és kolhózokat a parasztgazdaságok megsegítésére szükséges vetőmag, nemesített jószág, gépek, traktorok forrásának tekintik. Most csak legyen mennél több gép és traktor, s a kolhózok ügye fokozott ütemben fog előrehaladni.

Honnan ez a fordulat a parasztság bizonyos, elég jelentékeny rétegeiben? Mi kedvezett neki? Mindenekelőtt a szövetkezetek és a szövetkezeti társadalmi mozgalom fejlődése. Nem fér kétség ahhoz, hogy a szövetkezetek, különösen a mezőgazdasági szövetkezetek hatalmas fejlődése nélkül, amelyek a

parasztság körében megteremtették a kolhózok számára a lélektani alapot, nem lett volna meg nálunk az a törekvés a kolhózok felé, amely most a parasztság egész rétegeinél megnyilvánul. Nagy szerepe volt itt annak is, hogy vannak jól berendezett kolhózaink, amelyek a parasztoknak jó példákat szolgáltattak arra, hogy miképpen lehet a kis parasztgazdaságoknak nagy kollektív gazdaságokba való egyesítése útján a mezőgazdaságot javitani. Szerepet játszott itt az is, hogy vannak jól berendezett szovhózok, amelyek a parasztokat a gazdaság javításában segítették. Nem is szólva egyéb tényekről, amelyeket Önök mind jól ismernek. Itt van tehát még egy feltétel, amely azelőtt nem volt meg nálunk és most megvan.

Továbbá, lehet-e azt állítani, hogy két vagy három évvel ezelőtt módunkban volt a kolhózokat és szovhózokat komolyan finanszírozni és százmilliókat fordítani erre a célra? Nem, ezt nem lehet állítani. Önök jól tudják, hogy nem volt elég pénzünk még az ipar ama minimumának fejlesztésére sem, amely nélkül teljesen lehetetlen minden iparosítás, nem is szólva a mezőgazdaság rekonstruálásáról. Elvehettük-e ezt a pénzt az ipartól, amely az ország iparosításának alapja és átadhattuk-e a kolhózoknak és szovhózoknak? Világos, hogy ezt nem tehettük. Na és most? Most megvannak az anyagi eszközeink a kolhózok és szovhózok fejlesztésére.

Állíthatjuk-e végül azt, hogy két vagy három évvel ezelőtt eléggé nagy ipari alapunk volt ahhoz, hogy a mezőgazdaságot fokozott mértékben lássuk el mezőgazdasági gépekkel, traktorokkal stb.? Nem, ezt nem állíthatjuk. A feladat akkor az volt, hogy megteremtsük *az ipari alapnak azt a minimumát*, amely lehetővé teszi, hogy a mezőgazdaságot a *jövőben* gépekkel és traktorokkal elláthassuk. Ennek az alapnak a megteremtésére fordítottuk akkor szűkös pénzügyi eszközeinket. És most? Most megvan ez az ipari alapunk a mezőgazdaság számára. Mindenesetre gyorsított ütemben teremtjük meg ezt az alapot.

Eszerint tehát a kolhózok és szovhózok tömeges fejlesztésére szükséges feltételek nálunk csak az utolsó időben jöttek létre.

Így áll a dolog, elvtársak.

Ezért nem lehet azt mondani, hogy elkéstünk a város és a falu közti összefogás új formáinak fejlesztésével.

g) Ötéves terv vagy kétéves terv?

Engedjék meg, hogy most Rykov beszédére térjek át. Míg Bucharin a jobboldali elhajlás elméleti indokolását próbálta megadni, addig Rykov beszédében a jobboldali elhajlást gyakorlati javaslatokkal igyekszik alátámasztani és a mezőgazdaság területén felmerült nehézségeink köréből vett „rémségekkel" ijesztget bennünket. Ez nem jelenti azt, hogy Rykov nem érintett elméleti kérdéseket. Igenis, ilyen kérdéseket is érintett. De ennek során legalább két komoly hibát követett el.

Az ötéves tervről szóló határozati javaslatában, amelyet a Politbüró bizottsága elvetett, Rykov azt mondja, hogy „az ötéves terv központi eszméje a népi munka termelékenységének növelése". Annak ellenére, hogy a Politbüró bizottsága ezt a teljesen helytelen irányvonalat elvetette, Rykov itt beszédében mégis védelmezte. Igaz-e az, hogy az ötéves terv központi eszméje a *szovjetek országában* a munka termelékenységének növelése? Nem, nem igaz. Hisz nekünk a népi munka termelékenységének *nem akármilyen* növekedése kell. Nekünk a népi munka termelékenységének *bizonyos meghatározott* növekedése kell, mégpedig olyan növekedése, amely biztosítja *a népgazdaság szocialista szektorának rendszeres túlsúlyát a kapitalista szektorral szemben.* Ez a dolog lényege, elvtársak. Az az ötéves terv, amely erről a központi eszméről megfeledkezik, nem ötéves terv, hanem ötéves süketlenség. A munka termelékenységének növelése általában minden társadalom érdeke, mind a kapitalista, mind a kapitalizmust megelőző társadalomé. A *szovjet*társadalom éppen abban különbözik minden más társadalomtól, hogy érdekei nem a munka termelékenységének akármilyen növelését követelik meg, hanem olyan növekedést, amely a szocialista gazdasági formák túlsúlyát biztosítja, más formákkal és mindenekelőtt a kapitalista gazdasági formákkal szemben, amely ilymódon biztosítja a kapitalista gazdasági formák le-

küzdését és kiszorítását. De Rykov megfeledkezett a *szovjet* társadalmi fejlődés ötéves tervének erről a valóban központi eszméjéről. Ez Rykov első elméleti hibája.

Rykov második hibája az, hogy az áruforgalom szempontjából nem tesz különbséget, vagy nem akarja megérteni a különbséget, mondjuk a kolhózok és bármiféle egyéni gazdaság, köztük az egyéni kapitalista gazdaság között. Rykov azt bizonygatja, hogy a gabonapiacon az áruforgalom szempontjából, a gabona megszerzése szempontjából, nem lát különbséget a kolhóz és a magános gabonatulajdonos között s így tehát mindegy neki, hogy a kolhóztól, a magántulajdonostól, vagy pedig holmi argentínai gabonakupectől vásárolunk-e gabonát. Ez nem igaz, elvtársak. Ez egyáltalán nem igaz. Ez Frumkin ismert kijelentésének megismétlése, aki egy időben azt bizonygatta, hogy neki mindegy, hol vásárolunk és kinél vásárolunk gabonát, a magántulajdonostól-e, vagy a kolhóztól. Ez a gabonapiacon folyó kulák mesterkedések védelmének, rehabilitálásának, igazolásának burkolt formája. Az a tény, hogy ez a védelmezés az áruforgalom szempontjából történik — ez a tény nem változtat azon, hogy mégiscsak a gabonapiacon folyó kulák mesterkedések igazolása. Ha az áruforgalom szempontjából nincs semmi különbség a kollektív és nem kollektív gazdasági formák között, akkor érdemes-e a kolhózokat fejleszteni, érdemes-e kedvezményeket adni nekik, érdemes-e a mezőgazdaság kapitalista elemei leküzdésének nehéz feladatával foglalkozni? Világos, hogy Rykov irányvonala helytelen. Ez Rykov második elméleti hibája.

De ezt csak mellesleg. Térjünk át a Rykov beszédében felvetett gyakorlati kérdésekre.

Rykov azt állította itt, hogy az ötéves terven kívül kell még egy másik, párhuzamos terv, mégpedig a mezőgazdaság fejlesztésének kétéves terve. A párhuzamos kétéves tervről szóló javaslatát a mezőgazdaságban észlelt nehézségekkel indokolta. Ezt mondta: az ötéves terv — jó dolog s ő a terv mellett van, de ha egyúttal egy mezőgazdasági kétéves tervet adunk, akkor még jobb lesz — ellenkező esetben a mezőgazdaság kátyuba

kerül. Látszólag ezen a javaslaton nincs semmi kivetnivaló. Ha azonban közelebbről szemügyre vesszük a dolgot, akkor kitűnik, hogy a mezőgazdaság kétéves tervét azért gondolták ki, hogy hangsúlyozzák az ötéves terv irreális, papirosjellegét és megfordítva. Beleegyezhettünk mi ebbe? Világos, hogy nem tehettük. Mi azt mondtuk Rykovnak: ha Ön nincs megelégedve a mezőgazdaságot illetőleg az ötéves tervvel, ha Ön elégtelennek tartja azokat az összegeket, amelyeket az ötéves terv szerint a mezőgazdaság fejlesztésére kiutalunk, akkor beszéljen nyiltan kiegészítő javaslatairól, javasoljon kiegészítő befektetéseket — mi hajlandók vagyunk felvenni az ötéves tervbe ezeket a mezőgazdaság fejlesztésére szánt befektetéseket. És mi történt? Kiderült, hogy Rykovnak nincsenek semmiféle kiegészítő javaslatai a mezőgazdaság fejlesztésére szánt kiegészítő befektetéseket illetően. Kérdezzük: minek akkor a mezőgazdaság párhuzamos kétéves terve? Továbbá ezt mondtuk neki: az ötéves terven kívül vannak még évi tervek, melyek az ötéves terv egy-egy részét alkotják, vegyük hát fel az első két esztendő egyéves terveibe azokat a kiegészítő konkrét javaslatokat a mezőgazdaság fellendítését illetően, amelyeket tenni akar, ha ugyan Rykovnak egyáltalán vannak tervei. És mi történt? Kiderült, hogy Rykov nem tud ilyen konkrét tervet adni a kiegészítő kiutalásokra vonatkozólag. Ekkor megértettük, hogy Rykov kétéves tervének nem a mezőgazdaság fellendítése a célja, hanem az, hogy hangsúlyozza az ötéves terv irreális, papirosjellegét, hogy lejárassa az ötéves tervet. „Megnyugtatásul", a látszat kedvéért, legyen ötéves terv, a valóság céljaira, a gyakorlati munka céljaira pedig — kétéves terv kell; ez Rykov sztratégiai terve. A kétéves terv azért lépett Rykovnál a színtérre, hogy utóbb, az ötéves terv gyakorlati megvalósítása során, az ötéves tervvel szembeállítsák a kétéves tervet, az ötéves tervet átalakítsák és a kétéves tervhez hozzáidomítsák, hogy az iparra szánt kiutalásokat csökkentsék és megnyirbálják.

Ilyen meggondolások alapján vetettük el Rykov javaslatát a párhuzamos kétéves tervet illetően.

h) A vetésterületek kérdése

Rykov itt rémítgette a pártot és azt bizonygatta, hogy a vetésterületeknek a Szovjetunióban rendszeresen csökkenő irányzatuk van. Eközben a párt felé sandított, arra célozva, hogy a vetésterületek csökkenésében a párt politikája a hibás. Nem mondta egyenesen, hogy a degradáció felé haladunk. De beszéde azt a benyomást kelti, mintha nálunk valami degradációféle mutatkoznék. Igaz-e az, hogy a vetésterületek rendszeresen csökkenő irányzatot mutatnak fel? Nem, nem igaz. Rykov itt az országos vetésterület átlagszámait sorakoztatta fel. De az átlagszámok módszere, ha nem helyesbítik a kerületekre vonatkozó adatok alapján, nem tudományos módszer. Rykov olvasta talán valaha Lenin: „A kapitalizmus fejlődése" című művét? Ha olvasta, emlékeznie kell arra, hogyan szidja ott Lenin a polgári közgazdászokat, akik a vetésterületek növekedéséről szóló átlagszámok módszerével élnek és nem veszik figyelembe a kerületek szerinti adatokat. Különös, hogy Rykov most megismétli a polgári közgazdászok hibáit. És ha szemügyre vesszük a vetésterületek kerületek szerinti változásait, vagyis ha tudományosan közelítjük meg a kérdést, akkor kiderül, hogy egyes kerületekben a vetésterületek *rendszeresen* növekednek, a másikban pedig *néha*, főleg az időjárási viszonyok következtében, csökkennek és nincsenek olyan adatok, amelyek arról szólnának, hogy valahol, akárcsak egyetlen jelentős gabonavidéken is, a vetésterületek *rendszeresen* csökkennének.

Valóban, a vetésterületek a kései fagy vagy szárazság által sujtott vidékeken, például Ukrajna egyes területein, az utóbbi időben csökkenést mutatnak.

Egy hang: Nem egész Ukrajnában.

Slichter: Ukrajnában a vetésterületek 2·7%-kal nőttek.

Sztálin: Az ukrajnai sztjep övezetre gondolok. Más kerületekben viszont, mondjuk Szibériában, a Volga melléken, Kazachsztánban, Baskiriában, ahol nem voltak kedvezőtlen időjárási viszonyok, a vetésterületek rendszeresen növekednek. Mivel magyarázható, hogy a vetésterületek egyes kerületekben

rendszeresen nőnek, másokban pedig néha csökkennek? Hiszen csak nem lehet valóban azt állítani, hogy a párt politikája Ukrajnában más, mint keleten, vagy a Szovjetunió központi részében. Hiszen ez képtelenség, elvtársak. Világos, hogy az időjárási viszonyok itt nem csekély jelentőségűek.

Igaz az, hogy a kulákok az időjárási viszonyoktól függetlenül csökkentik a vetésterületeket. Ebben, alkalmasint, a párt politikája a „hibás", amely abban áll, hogy a szegény- és középparasztтömegeket támogatja a kulákság *ellen*. De mi következik ebből? Vajjon köteleztük-e magunkat valaha arra, hogy olyan politikát fogunk folytatni, amely ki tudná elégíteni a falu minden társadalmi csoportját, a kulákokat is beleértve? És egyáltalában, vajjon folytathatunk-e olyan politikát, amely mind a kizsákmányolókat, mind a kizsákmányoltakat kielégíti, ha egyáltalán marxista politikát akarunk folytatni? Mi hát a különös abban, ha leninista politikánk eredményeképpen, amelynek a célja a falu kapitalista elemeinek korlátozása és leküzdése, a kulákok részben csökkenteni kezdik vetéseiket? Hát lehet-e ez másképpen? Talán helytelen ez a politika, — mondják csak meg nekünk nyíltan. Nem különös-e, hogy magukat marxistáknak nevező emberek azt, hogy a kulákok részben csökkentik a vetésterületet, ijedtükben a vetésterület *általános* csökkentésének igyekeznek feltüntetni, megfeledkezve arról, hogy a kulákokon kívül vannak még szegényparasztok és középparasztok is, akiknek a vetésterületei nagyobbodnak, vannak kolhózok és szovhózok, amelyeknek vetésterületei fokozott ütemben nőnek.

Végül van még egy helytelen állítás Rykov beszédében a vetésterületekre vonatkozólag. Rykov arról panaszkodott itt, hogy egyes helyeken, nevezetesen ott, ahol a kolhózok a legnagyobb mértékben fejlődtek, a szegényparasztok és középparasztok egyéni vetésterülete kezd csökkenni. Ez igaz. De mi van ezen kivetnivaló? Hát hogy is lehetne másképpen? Ha a szegény- és középparasztgazdaságok kezdik elhagyni az egyéni földművelést és a kollektív gazdálkodásra térnek át, vajjon nem

világos-e, hogy a kolhózok kiszélesedése és szaporodása szükségképpen maga után vonja az egyéni szegény- és középparaszti vetésterület bizonyos mértékű csökkenését? Hát hogyan lehetne másképp? Most a kolhózoknak több mint kétmillió hektár földjük van. Az ötéves terv végén több mint 25 millió hektáruk lesz. Kinek a rovására nő itt a kolhózok vetésterülete? Az egyéni szegényparaszt és középparaszt vetésterület rovására. Hát hogyan lehetne másképp? Hát hogyan lehet másképpen átvezetni a szegény- és középparaszti egyéni gazdaságokat a kollektív gazdaság vágányára? Nem világos-e, hogy a kolhóz-vetésterület a kerületek egész sorában az egyéni vetésterület rovására fog nőni? Különös, hogy egyes emberek nem akarják ezeket az egyszerű dolgokat megérteni.

1) A gabonabegyüjtésről

Gabonabegyüjtési nehézségeinkről itt egész halom mesét hordtak össze. Átmeneti gabonanehézségeink főmozzanatait azonban figyelmen kívül hagyták. Megfeledkeztek mindenekelőtt arról, hogy ebben az évben rozsot és búzát — az összes termésről beszélek — körülbelül 500—600 millió puddal kevesebbet takarítottunk be, mint a mult évben. Ki kellett-e ennek hatnia gabonabegyüjtésünkre? Természetesen ki kellett hatnia. Talán a Központi Bizottság politikája hibás ebben? Nem, a Központi Bizottság politikájának ehhez semmi köze. Ez azzal magyarázható, hogy az ukrajnai sztjep-területen (fagy és szárazság következtében) igen rossz, Észak-Kaukázusban, a Központi Feketeföld Területen és az Északnyugati területen pedig részben rossz volt a termés. Főképpen ez a magyarázata annak, hogy az elmult évben április elsejéig Ukrajnában 200 millió pud gabonát (rozsot és búzát), ebben az évben pedig csak 26—27 millió pudot szereztünk be. Ezzel magyarázható az is, hogy a Központi Feketeföld Területen a búza- és rozsbeszerzés $^1/_8$-ára, Észak-Kaukázusban $^1/_4$-ére csökkent. Keleten a gabonabeszerzés ebben az évben az egyes kerületekben csaknem a két-

szeresére nőtt. De ez nem pótolhatta és természetesen nem is pótolta azt a gabonahiányt, amely Ukrajnában, Észak-Kaukázusban és a Központi Feketeföld Területen előállt. Nem szabad elfelejteni, hogy normális termés esetén Ukrajna és Észak-Kaukázus az egész Szovjetunióban beszerzett gabonának több mint felét, néha pedig több mint kétharmadát szolgáltatja. Különös, hogy ezt a körülményt Rykov figyelmen kívül hagyta.

Végül a második körülmény, amely átmeneti gabonabegyüjtési nehézségeinknek fő mozzanata. Arra az ellenállásra gondolok, amelyet a falu kulák- és jómódú elemei a gabonabegyüjtés terén a Szovjethatalom politikájával szemben kifejtenek. Rykov ezt a körülményt elhallgatta. Elhallgatni ezt a mozzanatot azonban annyi, mint elhallgatni azt, ami a gabonabegyüjtés terén a legfontosabb. Miről beszélnek az utóbbi két évben a gabonabegyüjtés terén szerzett tapasztalatok? Arról beszélnek, hogy a falu tehetős rétegei, amelyek jelentékeny gabonafölöslegeket tartanak kezükben és a gabonapiacon döntő szerepet játszanak, nem akarják nekünk jószántukból, a Szovjethatalom által megszabott áron a szükséges gabonamennyiséget átadni. A városok és ipari vidékek, a Vörös Hadsereg és az ipari növényeket termesztő kerületek gabonaellátására évenként körülbelül 500 millió pud gabonára van szükségünk. Erőltetés nélkül körülbelül 300—350 millió pudot sikerül beszereznünk. A többi 150 millió pudot a falu kulák és jómódú elemeire gyakorolt szervezett nyomás útján vagyunk kénytelenek beszerezni. Erről beszél a gabonabegyüjtés terén az utóbbi két évben szerzett tapasztalatunk.

Mi történt ez alatt a két év alatt, honnan ezek a változások, miért segített azelőtt az önkéntesség, s miért nem elégséges most? Az történt, hogy a kulák és a jómódú elemek ez évek alatt megnőttek, a jóterméső évek nem tűntek el nyomtalanul felettük, gazdaságilag megerősödtek, némi tőkét gyüjtöttek és most manőverezhetnek a piacon azáltal, hogy, magas árakra várva, visszatartják gabonafeleslegeiket és gabona helyett más termékekkel kereskednek. A gabona nem egyszerű áru. A gabona

nem gyapot, amit nem lehet megenni és amit nem lehet bárkinek eladni. A gyapottól eltérően a gabona mai viszonyaink között olyan áru, amelyet mindenki megvesz és amely nélkül nem lehet meg az ember. A kulák számol ezzel s visszatartja a gabonát és ezzel megmételyezi a gabonatulajdonosokat általában. A kulák tudja, hogy a gabona a valuták valutája. A kulák tudja, hogy a gabonafelesleg nemcsak saját meggazdagodásának, hanem a szegényparasztság gúzsbakötésének is eszköze. A gabonafelesleg a kulák kezében az adott viszonyok között a kulákelemek gazdasági és politikai megerősödésének eszköze. Ezért, amikor a kulákoktól elvesszük ezeket a feleslegeket, nemcsak a városok és a Vörös Hadsereg gabonaellátását könnyítjük meg, hanem a kulákság gazdasági és politikai megerősödésének eszközét is aláássuk.

Mit kell tenni, hogy ezeket a gabonafeleslegeket megszerezzük? Mindenekelőtt véget kell vetni a dolgok szabad folyására számító pszichológiának, mint káros és veszedelmes valaminek. A gabonabegyüjtést *meg kell szervezni.* A szegényparaszti és középparaszti tömegeket mozgósítani kell a kulákság ellen és meg kell szervezni azt, hogy társadalmilag támogassák a Szovjethatalom intézkedéseit a gabonabegyüjtés fokozása érdekében. Az Urálban és Szibériában az önmegadóztatási elv alapján alkalmazott gabonabegyüjtési módszernek jelentősége éppen az, hogy módot nyujt a falu dolgozó rétegeinek mozgósítására, a kulákság ellen, a gabonabegyüjtés fokozása érdekében. A tapasztalat megmutatta, hogy ez a módszer kedvező eredménnyel jár. A tapasztalat megmutatta, hogy ezeket a kedvező eredményeket két irányban érjük el: először, elvesszük a falu vagyonos rétegeitől a gabonafeleslegeket és ezzel megkönnyítjük az ország ellátását; másodszor, ezzel mozgósítjuk a szegényparaszti és középparaszti tömegeket a kulákság ellen, politikailag felvilágosítjuk őket és a faluban hatalmas, sokmilliós politikai hadsereget szervezünk belőlük. Egyes elvtársak ezt az utóbbi körülményt nem veszik számba. Holott éppen ez a körülmény az uráli és szibériai gabonabegyüjtési módszer egyik legfontosabb, ha ugyan nem legfontosabb eredménye. Igaz,

ez a módszer néha a kulákság elleni rendkívüli intézkedések alkalmazásával jár együtt, ami Buchárint és Rykovot nevetséges siránkozásra bírja. Hát mi van ezen kivetni való? Miért nem lehet néha, bizonyos körülmények között, rendkívüli intézkedéseket alkalmazni osztályellenségünk ellen, a kulákság ellen? Miért lehet a városokban százával letartóztatni a spekulánsokat és a turuchánszki vidékre száműzni őket és miért nem lehet a kulákoktól, akik a Szovjethatalmat torkon akarják ragadni és a szegényparasztságot le akarják igázni, a gabonafeleslegeket társadalmi kényszer útján, olyan áron elvenni, amilyen áron a szegényparasztok és a középparasztok szolgáltatják be a gabonát begyüjtő szerveinknek? Miből következik ez? Vajjon nyilatkozott-e pártunk *elvileg* valaha is a kuláksággal szemben alkalmazott rendkívüli intézkedések ellen? Rykov és Buchárin nyilván *elvből* ellenzik azt, hogy a kuláksággal szemben bármiféle rendkívüli intézkedést alkalmazzunk. De hiszen ez burzsoá-liberális politika, nem pedig marxista politika. Önöknek tudniok kell, hogy Lenin az új gazdasági politika („nep") bevezetése után még a szegényparasztbizottságok politikájához való visszatérés mellett is nyilatkozott, természetesen bizonyos feltételek mellett. Hát mit jelent valójában a kulák elleni rendkívüli intézkedések részleges alkalmazása? Az egykori szegényparasztbizottságok politikájához képest ez kevesebb, mint csepp a tengerben.

Buchárin csoportjának hívei azt remélik, hogy sikerül rábírni az osztályellenséget arra, hogy önként mondjon le érdekeiről és jószántából adja le nekünk gabonafeleslegeit. Azt remélik, hogy a kulák, aki megnőtt, akinek módjában van más termékekkel kárpótolni magát és aki gabonafeleslegeit elrejti — hogy ez a kulák jószántából hivatalos beszolgáltatási áron fogja nekünk gabonafeleslegeit ideadni. Ép eszüknél vannak-e ezek az emberek? Nem világos-e, hogy nem értik az osztályharc mechanikáját, nem tudják, hogy mik az osztályok? Tudják-e azt, hogy a kulákok a falusi gyűléseken, amelyeket a gabonabeszolgáltatás fokozása érdekében rendezünk, funkcionáriusainkból és a Szovjethatalomból csúfot űznek? Tudnak-e olyan

tényekről, hogy például Kazachsztánban, amikor egyik agitátorunk két órán át igyekezett a gabonatulajdonosokat rábeszélni, hogy gabonájukat az ország ellátása céljából szolgáltassák be, egy kulák pipával a szájában előrelépett és ezt felelte neki: „Járj el egy táncot, fiam, akkor adok néked vagy két pud gabonát."

Egy hang: Gazemberek!

Sztálin: Próbálják csak meg az ilyen embereket meggyőzni. Igenis, elvtársak, az osztály — osztály. Ez elől az igazság elől nem lehet kitérni. Az uráli és szibériai módszer tulajdonképpen azért helyes, mert megkönnyíti azt, hogy a szegényparaszt- és a középparasztrétegeket a kulákokkal szembeszegezzük, megkönnyíti azt, hogy a kulákok ellenállását megtörjük és kényszeríti őket arra, hogy gabonafeleslegüket a Szovjethatalom szerveinek beszolgáltassák.

A legdivatosabb szó most az új ellenzék soraiban, a Bucharin csoportja soraiban, a gabonabegyüjtés során elkövetett „túlkapások". Ez a szó náluk a legkelendőbb áru, mert ez segít nekik saját vonalukat leplezni. Amikor vonalukat leplezni akarják, rendszerint ezt mondják: mi természetesen nem vagyunk a kulákra gyakorolt nyomás ellen, de ellenezzük a túlkapásokat, amelyeket e téren elkövetnek és amelyek a középparasztot érintik. Azután pedig jönnek a túlkapások borzalmairól szóló elbeszélések, felolvassák „parasztok" leveleit, felolvassák egyes elvtársaknak, mint például Markovnak, pánikhangulattal telt leveleit és azután ezt a következtetést vonják le: meg kell szüntetni a kulákra gyakorolt nyomás politikáját. Nem úgy óhajtják-e: *minthogy* a helyes politika megvalósításában vannak túlkapások, *ezért tehát meg kell szüntetni magát ezt a helyes politikát.* Ez az opportunisták szokásos fogása: a helyes irányvonal megvalósítása körül elkövetett túlkapások miatt — meg kell szüntetni ezt a vonalat és opportunista vonallal kell ezt helyettesíteni. Emellett Bucharin csoportjának hívei gondosan elhallgatják, hogy van a túlkapásoknak egy másik fajtája is, amely veszedelmesebb és károsabb, nevezetesen — a kulákkal való összeforrásra, a falu jómódú rétegeihez való hozzáidomu-

lásra irányuló túlkapások, túlkapások, amelyek arra irányulnak, hogy a párt forradalmi politikáját a jobboldali elhajlás híveinek opportunista politikájával helyettesítsék.

Természetesen mi mindnyájan ellenezzük az ilyen túlkapásokat. Mi mindnyájan ellene vagyunk annak, hogy a kulákoknak szánt ütések a középparasztokat érjék. Ez világos, ehhez nem fér semmi kétség. De határozottan ellene vagyunk annak, hogy a túlkapásokról szóló fecsegésekkel, amelyeket Bucharin csoportja olyan buzgón űz, megsemmisítsék pártunk forradalmi politikáját és azt Bucharin csoportja opportunista politikájával helyettesítsék. Nem, „ebből nem esznek!"

Nevezzék meg a pártnak csak egyetlen olyan politikai intézkedését, amelyet nem kísért volna egy vagy más túlkapás. Ebből az következik, hogy harcolni kell a túlkapások ellen. De lehet-e *ezen az alapon* magát a vonalat becsmérelni, amely az egyetlen helyes vonal? Vegyük például az olyan intézkedést, mint a hétórás munkanap bevezetése. Nem fér semmi kétség ahhoz, hogy ez az intézkedés egyike a legforradalmibb intézkedéseknek, amelyeket pártunk a legutóbbi időben végrehajtott. Ki nem tudja azt, hogy ezt a lényegében mélyen forradalmi intézkedést úton-útfélen túlkapások, olykor a legvisszataszítóbb túlkapások egész sora kíséri? Azt jelenti-e ez, hogy meg kell szüntetnünk a 7 órás munkanap megvalósításának politikáját? Megértik-e az új ellenzék hívei, hogy milyen pocsolyába kerülnek, amikor a gabonabeszerzés terén elkövetett túlkapásokat akarják ütőkártyaként kihasználni?

Sztálin. A leninizmus kérdései. 11. kiadás. 225—246. és 253—261. old. (oroszul).

Sztálin. A leninizmus kérdései. 275—299. és 307—317. old.

A NAGY FORDULAT ÉVE

Az Októberi Forradalom XII. évfordulójára

1929 november 7

Az elmúlt év a nagy fordulat éve volt a szocialista építés valamennyi frontján. Ez a fordulat a szocializmus döntő *támadásának* jegyében ment és megy végbe a város és a falu kapitalista elemei ellen. Ennek a támadásnak az a jellemző sajátossága, hogy már eddig is számos döntő *sikert* hozott gazdaságunk szocialista újjáépítésének (rekonstrukciójának) fő területein.

Ebből következik, hogy a párt célszerűen ki tudta használni a „nep" első szakaszában végrehajtott visszavonulást arra, hogy aztán következő szakaszaiban megszervezze a *fordulatot* és *sikeres támadást* vezessen a kapitalista elemek ellen.

Az új gazdasági politika („nep") bevezetése idején Lenin ezt mondta:

> „Mi most visszavonulunk, mintegy hátrálunk, de ezt csak azért tesszük, hogy kezdetben hátrábbmenve, aztán nekiszaladjunk és még erősebben ugorjunk előre. Csakis ezzel a feltétellel vonultunk vissza, amikor új gazdasági politikánkat bevezettük... hogy a visszavonulás után majd annál erélyesebben kezdjük meg az előnyomulást." (Lenin Művei. XXVII. köt. 361—362. old.)

Az elmúlt év eredményei kétségtelenül arról tanúskodnak, hogy a párt munkájában sikerrel hajtja végre Leninnek ezt a döntő fontosságú útmutatását.

* * *

Ha az elmúlt évnek a gazdasági építés terén elért, számunkra döntő jelentőségű eredményeit vesszük szemügyre, akkor az ezen a fronton az elmúlt év alatt végrehajtott támadásunk *sikereit*, elért *eredményeinket* három fő pontban foglalhatjuk össze.

I

A munka termelékenysége területén

Alig kétséges, hogy múltévi építőmunkánk egyik legfontosabb, ha ugyan nem legfontosabb ténye az, hogy sikerült *döntő fordulatot* elérnünk a munka termelékenységének területén. Ez a fordulat abban fejeződött ki, hogy a munkásosztály milliós tömegei *alkotó kezdeményezést* és hatalmas *munkalendületet* fejtettek ki a szocialista építés frontján. Ez az elmult év első és legnagyobb *vívmánya.*

A tömegek alkotó kezdeményezésének és munkalendületének kibontakozását három fő vonalon mozdítottuk elő: *a)* a tömegek munkakezdeményezését és munka-aktivitását lebéklyózó bürokratizmus elleni harc vonalán — az *önkritika* útján; *b)* a munkakerülők és a proletár munkafegyelem megszegői elleni harc vonalán — a *szocialista verseny* útján; végül *c)* a termelésben mutatkozó maradiság és tespedés elleni harc vonalán *a megszakítatlan munkahét** megszervezése útján. Mindennek eredményeképpen nagy sikert értünk el a munka frontján, mely a munkásosztály milliós tömegeinek a munka iránti lelkesedésében s a munka területén való vetélkedésében nyert kifejezést óriási országunk minden szögletében. E siker jelentősége igazán felbecsülhetetlen, mert csakis a milliós tömegek munkalendülete és munkalelkesedése biztosíthatja a munka termelékenységének azt a folytonos növekedését, mely nélkül a szocializmus végleges győzelme a kapitalizmus fölött elképzelhetetlen.

„A munka termelékenysége — mondja Lenin — ez, végeredményben, az új társadalmi rend győzelme szempontjából a legfontosabb, a legfőbb dolog. A kapitalizmus a munka termelékenységének olyan fokát hozta létre, aminőt a hűbériség

---

* *Megszakítatlan munkahét* — a munkaidő olyan beosztása, melynek alapján az üzemek (és hivatalok) mindennap, munkaszünet nélkül dolgoznak: a munkások és alkalmazottak különböző sorrendszerint minden ötödik napon kapnak pihenőt. Ez a rendszer azóta feleslegessé vált, megszűnt; ma kevés kivétellel — a dolgozók közös heti munkaszüneti napja a vasárnap.

nem ismert. A kapitalizmust azzal lehet véglegesen legyőzni és azzal fogjuk véglegesen legyőzni, hogy a szocializmus a munkának új, sokkal magasabb termelékenységét hozza létre." (Lenin Művei. XXIV. köt. 342. old.)*

Ebből kiindulva Lenin azt tartja, hogy:

„Át kell hatnia bennünket annak a munka iránti lelkesedésnek, annak a munka-akarásnak, annak a szívósságnak, amelytől most a munkások és parasztok lehető leggyorsabb megmentése, országunk gazdaságának megmentése függ." (Lenin Művei. XXV. köt. 477. old.)

Ez az a feladat, melyet Lenin a párt elé kitűzött.

Az elmúlt év megmutatta, hogy a párt sikerrel oldja meg ezt a feladatot, eltökélten küzdve le az útjában álló nehézségeket.

Így áll a helyzet pártunk első fontos multévi vívmányával.

II

Az ipar kiépítése terén

A pártnak ezzel az első vívmányával szoros kapcsolatban áll második vívmánya. A párt e második vívmánya az, hogy az elmult évben alapjában sikerült kedvezően megoldanunk az *akkumuláció problémáját* a nehézipar alapvető építkezései számára, *meggyorsítottuk* a termelőeszközök termelésének fejlődését és megteremtettük az előfeltételeket arra, hogy országunkat a *vas- és fémipar* országává tegyük. Ez az elmult év alatt elért második nagy *vívmányunk.*

A könnyűipar problémája nem jár különös nehézségekkel. Ezt a kérdést már néhány évvel ezelőtt megoldottuk. Nehezebb és fontosabb a nehézipar problémája. *Nehezebb,* mert óriási befektetéseket igényel s emellett, mint azt az iparilag elmaradt országok története mutatja, a nehézipar nem lehet meg óriási hosszúlejáratú kölcsönök nélkül. *Fontosabb,* mert a nehézipar kifejlesztése nélkül semilyen ipart nem tudunk létrehozni, semi-

* *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 583. old.

lyen iparosítást nem tudunk megvalósítani. Miután pedig nekünk nem voltak és nincsenek sem hosszúlejáratú kölcsöneink, sem valamennyire is hosszú időre szóló hitelünk, napnál világosabb, hogy számunkra ez a kérdés égető. Éppen ebből indulnak ki a világ kapitalistái, amikor megtagadják tőlünk a kölcsönöket és a hitelt, gondolván, hogy saját erőnkből nem tudunk majd megbírkózni az akkumuláció problémájával, kudarcot fogunk vallani a nehézipar újjáépítésével és kénytelenek leszünk meghajolni előttük és járműkat magunkra venni.

Mit mondanak errevonatkozólag az elmult év eredményei? Az elmult év eredményeinek jelentősége az, hogy ízzé-porrá zúzzák a kapitalista urak számításait. Az elmult év megmutatta, hogy a Szovjetunió ellen alkalmazott nyilt és burkolt pénzügyi blokád ellenére, nem vettük magunkra a kapitalisták járműt, az akkumuláció problémáját sikeresen megoldottuk a saját erőnkből és leraktuk nehéziparunk alapjait. Ezt ma már a munkásosztály legádázabb ellenségei sem tagadhatják. És valóban, míg a nagyiparra fordított alapvető beruházásaink az elmult évben több mint 1600 millió rubelt tettek ki, mely összegből körülbelül 1300 milliót a nehéziparba ruháztunk be, addig az idén a nagyiparba való alapvető beruházásaink több mint 3400 millió rubelt tesznek ki, amely összegből több mint 2500 milliót kap a nehézipar; míg nagyiparunk összes termelése a mult évben 23%-os növekedést mutatott s annak nehézipari része 30%-osat, addig az idén nagyiparunk összes termelésének 32%-kal kell növekednie, nehéziparunkénak pedig 46%-kal — nem világos-e akkor, hogy a nehézipar kiépítéséhez szükséges akkumuláció problémája nem jár számunkra leküzdhetetlen nehézségekkel. Lehet-e kételkedni abban, hogy nehéziparunk fejlesztése terén gyorsított léptekkel haladunk előre, magunk mögött hagyva a régi iramot és „ősi" elmaradottságunkat?

Lehet-e mindezek után csodálkozni azon, ha ötéves tervünk előirányzatai az elmult évben túlhaladottaknak bizonyultak s ha az ötéves terv *optimális* változata, melyet a burzsoá firkászok „elérhetetlen fantasztikumnak" tartottak s melytől a mi jobboldali opportunistáink (Buchárin csoportja) úgy ré-

müldöznek, a valóságban az ötéves terv *minimális* változatává lett?

„Oroszországot a parasztgazdaságok jó termése egymagában nem menti meg — ez még kevés —, és az sem, ha a parasztságnak fogyasztási cikkeket nyujtó könnyűipar jó állapotban van — ez még mindig kevés —, szükségünk van *nehéz*iparra is ... A nehézipar megmentése, helyreállítása nélkül nem építhetünk fel semmiféle ipart, e nélkül pedig, mint önálló országnak, egyáltalában végünk van ... A nehéziparnak állami támogatásra, szubvenciókra van szüksége. Ha erre a célra az anyagi eszközöket nem tudjuk előteremteni, akkor, mint civilizált állam — arról nem is szólva, hogy mint szocialista állam —, elvesztünk." (Lenin Művei. XXVII. köt. 349. old.)*

Ime, milyen élesen határozza meg Lenin az akkumuláció problémáját és a párt feladatát a nehézipar felépítése terén.

Az elmult év megmutatta, hogy a párt sikerrel oldja meg ezt a feladatot és eltökélten küzdi le az útjában álló nehézségeket.

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy az iparban nem lesznek többé komoly nehézségeink. A nehézipar kiépítésének feladata nemcsak az akkumuláció kérdésébe ütközik, hanem ezenkívül még a káderek kérdésébe is, abba a kérdésbe: *a)* hogy a szocialista építőmunkába a szovjethez hű technikusok és szakemberek tízezreit kell *bevonnunk* és *b)* hogy a munkásosztály soraiból új, vörös technikusokat és vörös szakembereket kell *kiképeznünk*. Míg az akkumuláció kérdését alapjában véve ma már megoldottnak tekinthetjük, addig a káderkérdés még megoldásra vár. Pedig most, az ipar technikai újjáépítésével kapcsolatban, a káderkérdés a szocialista építés döntő kérdése.

„A fődolog, aminek híjával vagyunk — mondja Lenin — a kultúráltság, a hozzáértő igazgatás ... A «nep» gazdaságilag és politikailag teljesen biztosítja számunkra annak lehetőségét, hogy a szocialista gazdaság talapzatát felépítsük. A dolog éppen «csak» a proletariátusnak és a proletariátus élcsapatának kulturális erőin múlik." (Lenin Művei. XXVII. köt. 207. old.)

* *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 982. old.

Nyilvánvaló, hogy itt mindenekelőtt azoknak a „kulturális erők"-nek, azoknak a káderekre kérdéséről van szó, amelyek a gazdasági építőmunkához általában és különösen az iparszervezéshez és iparigazgatáshoz szükségesek.

Ebből azonban az következik, hogy az akkumuláció terén elért igen komoly eredmények ellenére, melyek a nehézipar szempontjából lényeges jelentőséggel bírnak, a nehéziparszervezés problémáját még nem tekinthetjük teljesen megoldottnak mindaddig, míg meg nem oldjuk a káderkérdést.

Ezért a párt feladata — a káderkérdést alaposan kézbevenni s ezt a várat is mindenáron elfoglalni.

Így áll a helyzet a második eredménnyel, melyet pártunk az elmult esztendőben elért.

III

A mezőgazdaság kiépítése terén

Szólnom kell végül a pártnak az elmult esztendőben elért harmadik vívmányáról, mely az előbbi kettővel szervesen összefügg. Arról a *gyökeres fordulatról* van szó, mely földművelésünk fejlődésében ment végbe, az elmaradt, kisüzemű *egyéni* gazdaságtól a modern, nagyüzemű *kollektív* földműveléshez, a föld közös megmunkálásához, a gép- és traktorállomásokhoz, a modern technikával dolgozó arteljekhez és kolhózokhoz és végül a traktorok és kombájnok százaival fölszerelt óriás szovhózokhoz. A párt vívmánya e téren az, hogy a kerületek egész sorában sikerült a parasztság alapvető tömegeit a fejlődés régi, *kapitalista* útjáról — amely mellett csak a falusi gazdagok, kapitalisták jelentéktelen kis csoportja van előnyös helyzetben, a parasztok óriási többsége viszont nyomorban kénytelen tengődni — a fejlődésnek új, *szocialista* útja felé *fordítani,* mely a falusi gazdagokat, kapitalistákat kiszorítja, a középparasztokat és a szegényparasztokat viszont új, modern munkaeszközökkel, traktorokkal és mezőgazdasági gépekkel fegyverzi föl, ezzel módot adva nekik arra, hogy a nyomorból és a kulákok igájából ki-

szabadulva, a föld társas, kollektív megmunkálásának széles útjára térjenek. A párt vívmánya az, hogy sikerült ezt a *gyökeres fordulatot* magának a parasztságnak soraiban megszerveznünk s elérni azt, hogy a szegényparasztság és középparasztság széles tömegei velünk jöjjenek, tekintet nélkül a hihetetlen nehézségekre, tekintet nélkül a minden néven nevezendő sötét erők kétségbeesett ellenállására, kezdve a kulákokon és papokon egészen a nyárspolgárokig és a jobboldali opportunistákig.

Vegyünk néhány számadatot. 1928-ban a szovhózok bevetett területe 1,425.000 hektárt tett ki s az összes szovhózok együttvéve több mint 6 millió métermázsa (több mint 36 millió pud) piacra kerülő gabonát termeltek, a kolhózok bevetett területe pedig 1,390.000 hektárt tett ki s a piacra kerülő gabonatermésük körülbelül 3½ millió métermázsa volt (több mint 20 millió pud). 1929-ben a szovhózok bevetett területe 1,816.000 hektárt tett ki, piacra kerülő gabonatermésük körülbelül 8 millió métermázsát (körülbelül 47 millió pudot), a kolhózok bevetett területe pedig 4,262.000 hektárt tett ki és piacra kerülő gabonatermésük körülbelül 13 millió métermázsát (körülbelül 78 millió pudot). A most beköszöntő 1930-as évben a szovhózok bevetett területének az előirányzat szerint 3,280.000 hektárt kell kitennie, a piacra kerülő gabonatermésnek pedig 18 millió métermázsát (körülbelül 110 millió pudot), a kolhózok bevetett területének viszont — 15 millió hektárt és piacra kerülő gabonatermésüknek — körülbelül 49 millió métermázsát (körülbelül 300 millió pudot). Másszóval, a most beköszöntő 1930-as évben a szovhózok és kolhózok piacra kerülő gabonatermésének több mint 400 millió pudot kell kitennie, vagyis *egész* mezőgazdaságunk piacra kerülő gabonatermésének (falun kívüli forgalmának) több mint 50 százalékát.

El kell ismernünk, hogy a fejlődésnek ezt a viharos ütemét még a mi szocializált nagyiparunk *sem ismeri,* amelynek növekedési üteme pedig általában nagy lendületéről nevezetes.

Nem világos-e, hogy zsenge nagyüzemű szocialista földművelésünknek (kolhózainknak és szovhózainknak) nagy jövője van, hogy az a növekedés csodáit fogja még felmutatni?

Ezt a kolhózépítés terén elért példátlan sikert az okok egész sora magyarázza, melyek közül legalább is a következőket kell kiemelnünk.

Magyarázza mindenekelőtt az, hogy a párt a tömegek nevelésének lenini politikáját vitte keresztül, a szövetkezetek társadalmi mozgalmának kifejlesztése útján következetesen a kolhózokhoz vezetve a paraszttömegeket. Magyarázza az, hogy a párt sikeres harcot folytatott azok ellen is, akik megkísérelték a mozgalmat megelőzni és a kolhózok fejlődését elrendelni („baloldali" frázishősök) s azok ellen is, akik a pártot hátrafelé akarták vonszolni és a mozgalom uszályában akartak maradni (jobboldali fajankók). E nélkül a politika nélkül a párt nem tudta volna a kolhózmozgalmat maguknak a parasztoknak valódi tömegmozgalmává kifejleszteni.

„Mikor a petrográdi proletariátus és a petrográdi helyőrség katonái a hatalmat megragadták — mondja Lenin —, nagyon jól tudták, hogy az építőmunka a falun nagy nehézségekbe fog ütközni, hogy itt lépésről-lépésre kell majd előrehaladni, hogy a legnagyobb ostobaság lenne dekrétumok, törvényes rendelkezések útján megkísérelni a föld társadalmi megmunkálásának bevezetését, hogy ebbe csak jelentéktelen számú öntudatos elem ment volna esetleg bele, a parasztság óriási többsége azonban ezt a feladatot nem tűzte maga elé. Ezért mi arra szorítkoztunk, ami a forradalom továbbfejlesztése érdekében feltétlenül szükséges: a tömegek fejlődésének semmiesetre se elébekerülni, hanem kivárni, míg a további előrehaladást a tömegek saját tapasztalata, saját harca fogja megindítani." (Lenin Művei. XXIII. köt. 252. old.)

Ha a párt nagy győzelmet aratott a kolhózépítés frontján, ez csak azért van, mert pontosan követte Leninnek ezt a taktikai útmutatását.

Magyarázza, másodszor, a mezőgazdasági építőmunkának ezt a hallatlan sikerét az, hogy a Szovjethatalom helyesen vette számba a parasztságnak új felszerelésre, új technikára irányuló növekvő szükségletét, helyesen vette számba azt, hogy milyen kilátástalan helyzetben volt a parasztság a föld megmunkálá-

sának régi formái mellett és, mindezeket számbavéve, idejében megszervezte a parasztság megsegítését gép-kikölcsönzés, traktor-csoportok, gép- és traktorállomások formájában, a föld társas megművelésének megszervezése, kolhózok létesítése formájában s végül annak a minden téren érvényesülő segítségnek formájában, melyet a szovhózok nyujtanak a parasztgazdaságnak. Az emberiség történetében először jelent meg a világon olyan hatalom, a Szovjethatalom, amely a valóságban bizonyította be készségét és képességét arra, hogy a parasztság dolgozó tömegeinek rendszeres és tartós *termelési* segítséget nyujtson. Hát nem világos-e, hogy a parasztság dolgozó tömegei, amelyek ősidőktől fogva szükséget szenvedtek felszerelés dolgában, kapva kaptak ezen a segítségen és a kolhózmozgalom útjára tértek? S lehet-e csodálkozni azon, ha mostantól kezdve a munkások régi jelszavát: „arccal a falu felé" a kolhózparasztok új jelszava: „arccal a város felé" fogja kiegészíteni?

Végül magyarázza a kolhózépítésnek ezt a példátlan sikerét az, hogy ezt az ügyet országunk legelőrehaladottabb munkásai vették a kezükbe. Azokra a munkásbrigádokra gondolok, melyek tízével és százával vannak szétszórva országunk összes főbb kerületeiben. El kell ismerni, hogy a kolhózmozgalom összes létező és lehetséges propagandistái közül a munkáspropagandisták a legalkalmasabbak a parasztttömegek közötti propagandamunkára. Mi van azon csodálnivaló, hogy a munkásoknak sikerült a parasztokat meggyőzniök a nagyüzemű kollektív gazdálkodás előnyeiről az egyéni kisgazdasággal szemben, annál is inkább, mert a létező kolhózok és szovhózok, amelyek ezeket az előnyöket szemmelláthatóan megmutatták, szemléltető például szolgálnak?

Ez az a talaj, melyen a kolhózépítés terén elért vívmányunk létrejött, amely vívmány, véleményem szerint, az utóbbi évek valamennyi vívmánya közül a legfontosabb és legdöntőbb jelentőségű.

Összeomlottak és szétfoszlottak a „tudomány" ellenvetései az 50—100 ezer hektáros nagy gabonagyárak szervezésének lehetősége és célszerűsége ellen. A gyakorlat megcáfolta a „tudo-

mány" ellenvetéseit és újból megmutatta, hogy nemcsak a gyakorlatnak kell tanulnia a „tudománytól", hanem a „tudománynak" sem ártana tanulni egyetmást a gyakorlattól. A kapitalista országokban a nagyüzemű óriás gabonagyárak nem tudnak gyökeret verni. De a mi országunk nem kapitalista ország. Nem szabad elfelejteni ezt a „kis" különbséget. Ott, a kapitalistáknál, nem lehet nagyüzemű gabonagyárat szervezni nagy telekvasárlások vagy abszolút földjáradék fizetése nélkül, ami a termelésre szükségképpen óriási kiadásokat ró, miután ott a föld magántulajdonban van. Nálunk, ellenkezőleg, nincs abszolút földjáradék s nem létezik a telkek adásvétele, ami szükségképpen kedvező feltételeket hoz létre a nagyüzemű gabonagazdaság kifejlődésére, minthogy nálunk a föld nincsen magántulajdonban. Ott, a kapitalistáknál, a nagyüzemű gabonagazdaságok célja az, hogy maximális hasznot vagy legalább is akkora hasznot hozzanak, amely megfelel az úgynevezett átlagos haszonrátának, mert e nélkül, általában szólva, a tőkének nem áll érdekében, hogy a gabonagazdaság szervezésével foglalkozzék. Nálunk, ellenkezőleg, a nagyüzemű gabonagazdaságoknak, melyek egyúttal állami gazdaságok is, ahhoz, hogy fejlődhessenek, nincs szükségük sem maximális haszonra, sem átlagos haszonrátára, hanem megelégedhetnek minimális haszonnal is, sőt néha meglehetnek minden haszon nélkül is — ami megint csak kedvező feltételeket teremt a nagyüzemű gabonagazdaságok fejlődésére. Végül a kapitalista rendszer mellett a nagyüzemű gabonagazdaságok számára nincsenek sem különös hitelkedvezmények, sem különös adókedvezmények, a szovjetrendszer mellet viszont, amely a szocialista gazdasági formák támogatására törekszik, ilyen kedvezmények vannak és a jövőben is lesznek. A mélyen tisztelt „tudomány" minderről megfeledkezett.

Összeomlottak és szétfoszlottak a jobboldali opportunisták (Buchárin-csoport) állításai arról, hogy *a)* a parasztok nem fognak belépni a kolhózokba, hogy *b)* a kolhózok fejlődésének fokozott üteme nem vezethet másra, mint tömeges elégedetlenségre és a parasztságnak a munkásosztállyal való meghasonlására, hogy *c)* a falun a szocialista fejlődés „főútja" *nem* a

kolhózok, *hanem* a szövetkezetek, hogy *d)* a kolhózok fejlődése és a falu kapitalista elemei elleni előnyomulás eredményeképpen az ország kenyér nélkül maradhat. Mindez összeomlott és szertefoszlott, mint ócska burzsoá-liberális limlom.

Először, a parasztok beléptek a kolhózokba, egyszerre léptek be egész falvak, járások, kerületek.

Másodszor, a kolhóz-tömegmozgalom nem gyengíti, hanem erősíti a munkásosztály és a parasztság kapcsolatát, mert új bázist ad neki, magában a termelésben. Ma már a vak is látja, hogy ha észlelhető is bizonyos komoly elégedetlenség a parasztság alapvető tömegei között, ez az elégedetlenség nem a Szovjethatalom kolhóz-politikája miatt van, hanem amiatt, hogy a parasztoknak gépekkel és traktorokkal való ellátása terén a Szovjethatalom nem tud lépést tartani a kolhózmozgalom növekedésével.

Harmadszor, a falu szocialista fejlődésének „főútjáról" szóló vita — szkolasztikus vita, mely olyan kispolgári liberális ifjakhoz méltó, mint Ajchenvald és Szlepkov. Világos, hogy addig, amíg nem volt kolhóztömegmozgalom, a szövetkezetek alsóbbrendű formái, a beszerzési és terményértékesítő szövetkezetek alkották a „főutat", amikor azonban megjelent a porondon a szövetkezetek magasabb formája, a kolhóz-forma, akkor az lett a fejlődés „főútjává". Ha idézőjelek nélkül akarunk beszélni, akkor azt kell mondanunk, hogy a falu szocialista fejlődésének főútja Lenin szövetkezeti terve, mely a mezőgazdasági szövetkezeteknek minden formáját magában foglalja, az alsóbbfokúaktól (beszerzési és terményértékesítési szövetkezetek) a magasabb fokúakig (termelőszövetkezetek — kolhózok). Aki *szembeállítja* a kolhózokat a szövetkezetekkel, az csúfot űz a leninizmusból és a saját tudatlanságát bizonyítja be.

Negyedszer, ma már a vak is látja, hogy a falu tőkés elemei elleni offenzíva és a kolhóz- és szovhózmozgalom kifejlődése nélkül ma nem lennének sem azok a döntő sikereink az állami gabonabegyüjtés terén, amelyeket az idei évben elértünk, sem azok a tízmilliókra menő érintetlen gabonatartalékaink, amelyek

az állam kezében már eddig felhalmozódtak. Sőt tovább megyek: bátran elmondhatjuk, hogy hála a kolhóz- és szovhózmozgalom növekedésének, a gabonaválságból már véglegesen kilábolóban vagyunk, vagy már ki is láboltunk. S ha a kolhózok és szovhózok fejlődése fokozott iramba fog továbbhaladni, akkor semmi okunk kételkedni benne, hogy körülbelül három év mulva országunk gabonában a világ egyik leggazdagabb országává lesz — ha ugyan nem a leggazdagabbá.

Mi az *új* a mostani kolhózmozgalomban? Az új és döntő a mostani kolhózmozgalomban az, hogy a parasztok nem egyes csoportokban lépnek be a kolhózba, mint azelőtt, hanem egész falvak, egész járások, egész kerületek, sőt egész körzetek parasztsága lép be egyszerre. És mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy *a középparaszt elindult a kolhózba*. Ez a lényege annak a mezőgazdaság fejlődésében beállott gyökeres fordulatnak, amely a Szovjethatalom legfontosabb vívmánya az elmúlt évben.

Összeomlik és ízzé-porrá törik a trockizmus mensevik „elgondolása" arról, hogy a munkásosztály nem tudja a parasztság zömét maga után vinni a szocialista építőmunkára. Ma már a vak is látja, hogy a középparaszt a kolhózok útjára tért. Ma már mindenki számára világos, hogy az ipar és mezőgazdaság ötéves terve — a szocialista társadalom felépítésének ötéves terve; hogy azoknak az embereknek, akik nem hisznek abban, hogy a szocializmust országunkban fel lehet építeni, nincs joguk arra, hogy ötéves tervünket üdvözöljék.

Összedől és porrá lesz a „magántulajdon szentségének elve", ez az utolsó reménysége a világ összes kapitalistáinak, akik a kapitalizmusnak a Szovjetunióban való visszaállításáról álmodoznak. A parasztok, akiket ők úgy tekintenek, mint anyagot a kapitalizmus talajának trágyázására, tömegesen hagyják ott a „magántulajdon" annyit dicsőített zászlaját és mennek át a kollektivizmus, a szocializmus útjára. Összedől az utolsó reménység a kapitalizmus visszaállítására.

Ez magyarázza meg, többek között, országunk tőkés elemeinek elkeseredett kísérleteit arra, hogy az előnyomuló szocializmus ellen a régi világ minden erejét harcba vigyék, mely

kísérletek az osztályharc kiélesedéséhez vezetnek. A tőke sehogysem akar „belenőni" a szocializmusba.

Ugyanez magyarázza meg azt a bolsevizmus elleni ádáz vonítást is, melyet az utóbbi időben a tőke láncos ebei, a különböző Sztrúvék és Gesszenek, Miljukovok és Kerenszkijek, Danok és Abramóvicsok véghezvisznek. Hiszen nem tréfáról van szó: eltűnőben van a kapitalizmus visszaállításának reménysége is.

Miről tanúskodik még osztályellenségeinknek ez az elkeseredett dühöngése és a tőke lakájainak ez az őrjöngő üvöltése, ha nem arról, hogy a párt valóban döntő győzelmet aratott a szocialista építőmunka legnehezebb arcvonalán?

„Csakis abban az esetben — mondja Lenin —, ha sikerül a föld társas, kollektív, szövetkezeti, arteljszerű megművelésének előnyeit a parasztnak a gyakorlatban bemutatni, csak ha sikerül a szövetkezeti, arteljgazdaság segítségével a parasztnak segítséget nyujtani, csakis ez esetben tudja az államhatalmat kezében tartó munkásosztály a maga igazát a parasztnak ténylegesen bebizonyítani, csakis így vonhatja tényleg szilárdan és igazán a maga oldalára a sokmilliós parasztтömeget." (Lenin Művei. XXIV. köt. 579. old.)

Így teszi fel Lenin azt a kérdést, hogy milyen utakon kell a sokmilliós parasztságot a munkásosztály oldalára vonnunk, hogy milyen utakon kell a parasztságot a kolhózépítés vágányára átállítanunk.

Az elmúlt év megmutatta. hogy a párt sikeresen birkózik meg ezzel a feladattal és eltökélten küzd le minden útjában álló nehézséget.

„A középparasztság — mondja Lenin — a kommunista társadalomban csak akkor lesz a mi oldalunkon, ha gazdasági életviszonvait megkönnyítjük és megjavítiuk. Ha holnap százezer elsőrendű traktort tudnánk adni, ellátva azokat benzinnel és hozzáértő gépészekkel (önök nagyon jól tudják, hogy ez egyelőre ábránd), a középparaszt azt mondaná: «én is a kommunia (vagyis a kommunizmus) mellett vagyok». De hogy ezt megtehessük, ahhoz előbb le kell győznünk a nemzetközi burzsoáziát és arra kell kényszerítenünk, hogy bocsássa ren-

delkezésünkre ezeket a traktorokat, vagy pedig oly mértékben kell emelnünk termelőképességünket, hogy mi magunk állíthassuk elő azokat. Ez ennek a kérdésnek egyetlen helyes feltevése." (Lenin Művei. XXIV. köt. 170. old.)*

Így teszi fel Lenin azt a kérdést, hogy milyen utakon kell a középparasztot technikailag átszerelnünk és a kommunizmus számára megnyernünk.

Az elmúlt év megmutatta, hogy a párt ezt a feladatot is sikerrel oldja meg. Ismeretes, hogy a most beköszöntő 1930-as év tavaszán szántóföldeinken már több mint 60.000 traktor fog dolgozni, egy évvel később több mint 100.000 traktor, még két év mulva pedig — több mint 250.000 traktor. Ma megvan a lehetőségünk arra, hogy azt, ami néhány évvel ezelőtt még „ábrándnak" számított, bőségesen megvalósítsuk.

Ez az oka annak, hogy a középparaszt a „kommunia" oldalára állott.

Így áll a helyzet a párt harmadik vívmányával.

Ezek azok a főeredmények, melyeket pártunk az elmúlt esztendőben elért.

Összefoglalás

Teljes gőzzel haladunk az iparosítás útján — a szocializmus felé, magunk mögött hagyva évszázados „ős-orosz" elmaradottságunkat. Vas- és fémtermelő országgá, az automobilok országává, a traktorok országává leszünk. S ha egyszer a Szovjetuniót automobilra, a muzsikot pedig traktorra ültettük — akkor próbálják majd meg a „civilizációjukkal" kérkedő tisztelt kapitalisták, hogy utólérjenek bennünket. Akkor majd meglátjuk, hogy mely országokat lehet elmaradottaknak „minősíteni" és melyeket előrehaladottaknak.

„Právda", 259. sz.
1929 november 7.

Sztálin. A leninizmus kérdései. 11. kiadás. 264—274. old. (oroszul).
Sztálin. A leninizmus kérdései. 320—332.

* *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 547. old.

A SZOVJETUNIÓ AGRÁRPOLITIKÁJÁNAK KÉRDÉSEIHEZ

Beszéd a marxista agrár-szakemberek konferenciáján
1929 december 27-én

Elvtársak! A jelen pillanatban társadalmi és gazdasági életünk főténye, az a tény, mely az általános figyelmet magára vonja, a kolhózmozgalom hatalmas növekedésének ténye.

A mostani kolhózmozgalom jellegzetes vonása az, hogy a kolhózokba nemcsak a szegényparasztság egyes csoportjai lépnek be, ahogy eddig történt, hanem a kolhózba tömegestől megy a középparaszt. Ez azt jelenti, hogy a kolhózmozgalom a dolgozó parasztok egyes csoportjainak és rétegeinek mozgalmából a parasztság sokmilliós alapvető tömegeinek mozgalmává lett. Többek között ez magyarázza azt az óriási fontosságú tényt, hogy a kolhózmozgalom, mely hatalmas, egyre növekedő *kulákellenes* lavinává lett, elsöpri útjából a kulák ellenállását, szétzúzza a kulákságot és utat tör a nagyarányú szocialista építőmunka számára a faluban.

De ha van is okunk arra, hogy a szocialista építés *gyakorlati* sikereire büszkék legyünk, nem mondhatjuk el ugyanezt *elméleti* munkánk sikereiről, általában a gazdaság és különösen a mezőgazdaság terén. Sőt el kell ismernünk, hogy elméletünk nem tud lépést tartani gyakorlati sikereinkkel, hogy bizonyos szakadás állott be gyakorlati sikereink és az elméleti munka fejlődése között. Pedig feltétlenül szükséges, hogy az elméleti munka necsak lépést tartson a gyakorlati munkával, hanem meg is előzze a gyakorlati munkát és felfegyverezze gyakorlati funkcionáriusainkat a szocializmus győzelméért vívott harcukban.

Most nem szólok bővebben az elmélet jelentőségéről. Ezt önök eléggé ismerik. Ismeretes, hogy az elmélet, ha valóban

elmélet, a gyakorlat embereinek tájékozódó erőt, világos perspektívát ad, biztonságot a munkában, hitet ügyünk győzelmében. Mindennek feltétlenül roppant jelentősége van szocialista építőmunkánkra. Baj, hogy éppen ezen a téren kezdünk sántítani: gazdasági kérdéseink elméleti kidolgozása terén. Mert különben mivel magyarázhatjuk meg azt a tényt, hogy nálunk, a mi társadalmi és politikai életünkben, még mindig forgalomba vannak különböző polgári és kispolgári elméletek gazdasági kérdéseinket illetően? Mivel magyarázhatjuk meg, hogy ezek az elméletek és elméletkék még mindig nem részesülnek a kellő visszautasításban? Mivel magyarázhatjuk, hogy a marxi-lenini politikai gazdaságtan alaptételeinek egész sorát, amelyek a polgári és kispolgári teóriák legbiztosabb ellenmérgei, kezdjük elfelejteni, nem népszerűsítjük sajtónkban és valami okból nem toljuk előtérbe? Nehéz-e megérteni, hogy ha nem folytatunk könyörtelen harcot a polgári teóriák ellen a marxi-lenini elmélet alapján, akkor lehetetlen teljesen legyőznünk az osztályellenséget?

Az új gyakorlat azt követeli, hogy új módon nyúljunk az átmeneti szakasz gazdasági kérdéseihez. Új módon tesszük fel most az új gazdasági politikának, az osztályoknak, az építőmunka ütemének, a munkás-paraszt összefogásnak, a párt politikájának kérdését. Hogy a gyakorlattól el ne maradjunk, azonnal hozzá kell fognunk ahhoz, hogy mindezeket a kérdéseket az új helyzet szempontjából kidolgozzuk. E nélkül lehetetlen leküzdeni azokat a polgári teóriákat, amelyek gyakorlati funkcionáriusaink fejében burjánzanak. E nélkül lehetetlen kiirtani ezeket az elméleteket, melyek már az előítélet szívósságára tettek szert. Mert csak úgy erősíthetjük a marxizmus-leninizmus pozícióit, ha harcolunk a polgári előítéletek ellen az elméletben.

Engedjék meg, hogy áttérjek néhány ilyen, elméletnek nevezett polgári előítélet jellemzésére és építőmunkánk egynéhány legfontosabb kérdésének megvilágítása során, kimutassam tarthatatlanságukat.

I

Az „egyensúly" elmélete

Önök persze tudják, hogy a kommunisták között még mindig divatban van az az úgynevezett elmélet, amely közgazdaságunk szektorainak „egyensúlyáról" szól. Ennek az elméletnek persze semmi köze a marxizmushoz. Mégis ezt. éppen ezt az elméletet sokan terjesztik a jobboldaliak táborából. Ez az elmélet valahogy úgy képzeli, hogy van nekünk mindenekelőtt egy szocialista szektorunk — ez olyan ládaféle — és van nekünk ezenkívül egy nem-szocialista, ha úgy tetszik kapitalista szektorunk — ez egy másik láda. Ez a két láda különböző síneken mozog, békésen gördül előre, egyik a másikat nem érinti. Tudjuk a geometriából, hogy a párhuzamos vonalak nem találkoznak. De ennek a nagyszerű teóriának a szerzői azt hiszik, hogy valamikor ez a két párhuzamos találkozni fog, és ha találkozni fog, akkor minálunk elkövetkezik a szocializmus. E mellett ez az elmélet figyelmen kívül hagyja, hogy az úgynevezett „ládák" mögött osztályok állnak, a „ládák" mozgása pedig elszánt osztályharcban történik, élethalálharcban, a „ki kit győz le" elve alapján folyó harcban.

Nem nehéz megérteni, hogy ennek az elméletnek semmi köze a leninizmushoz. Nem nehéz megérteni, hogy ennek az elméletnek objektíve az a célja, hogy az egyéni parasztgazdaság pozicióit védje, hogy a kulák-elemeket a kolhózok elleni harcukban „új" elméleti fegyverrel vértezze fel és diszkreditálja a kolhózok pozicióit. S mégis ez, ez a teória, mind a mai napig divatos a mi sajtónkban. És nem mondhatjuk, hogy teoretikusaink részéről komoly vagy éppen megsemmisitő visszautasításba ütköznék. Mivel mással magyarázhatjuk meg ezt a képtelenséget, ha nem elméleti munkánk elmaradottságával?

Pedig csak elő kellett volna venni a marxizmus kincstárából az újratermelés elméletét és szembeállítani a szektorok egyensúlyának elméletével, hogy ez utóbbinak nyoma se maradjon. Valóban, az újratermelés marxista elmélete azt tanítja,

hogy a modern társadalom nem fejlődhetik, ha évről-évre nem akkumulál, akkumulálni pedig lehetetlen évről-évre folyó bővített újratermelés nélkül. Ez világos és érthető. Központosított szocialista nagyiparunk a bővített újratermelés marxista elmélete szerint fejlődik, mert terjedelmében évről-évre nő, akkumulál és hétmérföldes léptekkel halad előre. De népgazdaságunk nemcsak nagyiparból áll. Ellenkezőleg, népgazdaságunkban még mindig a kisparaszti gazdaság van túlsúlyban. Mondhatjuk-e, hogy kisparasztgazdaságunk a bővített újratermelés elve szerint fejlődik? Nem, nem mondhatjuk. Kisparasztgazdaságunk a maga tömegében nemcsak, hogy nem valósítja meg minden évben a bővített újratermelést, hanem ellenkezőleg, arra sincs mindig módja, hogy az egyszerű újratermelést megvalósítsa. Lehet-e szocializált iparunkat gyorsított ütemben előrevinni, ha olyan mezőgazdasági alapunk van, mint amilyen a kisparasztgazdaság, amely nem képes a bővített újratermelésre és ráadásul olyan erő, mely közgazdaságunkban túlsúlyban van? Nem, nem lehet. Lehet-e többé-kevésbbé hosszú időn át a Szovjethatalmat és a szocialista építést két *különböző* alapra fektetni — a legnagyobb üzemű és egyesített szocialista ipar alapjára és a legfelaprózottabb és legelmaradottabb kisárutermelő parasztgazdaság alapjára? Nem, nem lehet. Ennek valamikor az egész népgazdaság teljes felbomlásával kell végződnie. Hol van hát a kivezető út? A kivezető út az, hogy a mezőgazdaságot nagyüzeművé, akkumulálásra, bővített újratermelésre képessé kell tennünk és ilyen módon át kell alakítanunk a népgazdaság mezőgazdasági alapját. De hogyan tehetjük mezőgazdaságunkat nagyüzeművé? Ennek két útja van. Van a *kapitalista* út, mely a mezőgazdaságot úgy teszi nagyüzeművé, hogy kifejleszti benne a kapitalizmust. Ez az út odavezet, hogy a parasztság koldusbotra jut és a mezőgazdaságban kapitalista üzemek fejlődnek. Mi ezt az utat elvetjük, mint olyan utat, amely összeegyeztethetetlen a szovjetgazdasággal. Van egy másik út, a *szocialista* út, amely a mezőgazdaságban kolhózokat és szovhózokat létesít. Ez az út odavezet, hogy a kis parasztgazdaságok nagy, kollektív, a technika és a tudomány

minden vívmányával felszerelt gazdaságokká egyesülnek és a földművelésből kiszorulnak a kapitalista elemek. Mi e második út mellett vagyunk.

Tehát a kérdés így áll: vagy az egyik út vagy a másik út, vagy *vissza* — a kapitalizmushoz, vagy *előre* — a szocializmushoz. Harmadik út nincs és nem is lehet. Az „egyensúly"-elmélet: kísérlet egy harmadik út megállapítására. És éppen azért, mert egy harmadik (nemlétező) útra számít, utópikus, antimarxista.

Lám, elegendő volt Marx újratermelési elméletét szembeállítani a szektorok „egyensúlyának" elméletével és az utóbbinak nyoma sem maradt.

Miért nem teszik ezt marxista agrárszakembereink? Kinek van szüksége arra, hogy sajtónkban divatos legyen a nevetséges „egyensúly"-elmélet, a marxi újratermelési elmélet pedig véka alatt maradjon?

II

A szocialista építés „automatizmusának" elmélete

Térjünk át a politikai gazdaságtan egy másik előítéletére, a második polgári típusú elméletre. A szocialista építés „automatizmusának" elméletére gondolok, amely teóriának semmi köze a marxizmushoz, de amelyet mégis buzgón hirdetnek a jobboldaliak táborában. Ennek az elméletnek a szerzői körülbelül a következőket állítják: Volt nálunk kapitalizmus, az ipar kapitalista alapon fejlődött, a falu pedig ösztönösen, automatikusan a kapitalista várost követte és átalakult a kapitalista város mintájára és képére. Ha a kapitalizmus alatt *így* ment a dolog, miért ne menne most, a szovjetgazdaság alatt is *így*, miért ne követhetné a falu, a kisparasztgazdaság automatikusan a szocialista várost, miért ne alakulhatna át ösztönösen a szocialista város mintájára és képére? Ez elmélet szerzői ezen az alapon azt állítják, hogy a falu automatikusan követheti a szocialista várost. Ebből következik a kérdés: érdemes-e felizgatni magunkat a szovhózok és kolhózok építése miatt, érde-

mes-e viaskodnunk, ha a falu amúgy is követheti a szocialista várost?

Itt ismét egy olyan elmélettel van dolgunk, amelynek objektív célja az, hogy új fegyvert adjon a kolhózok ellen harcoló kapitalista elemek kezébe. Ennek az elméletnek antimarxista lényegéhez nem fér semmi kétség.

Nem furcsa-e, hogy teoretikusaink még mindig nem kegyeskedtek ízzé-porrá zúzni ezt a furcsa elméletet, amely megzavarja a kolhózban dolgozó gyakorlati funkcionáriusaink fejét?

Nem kétséges, hogy a szocialista városnak nagy és felbecsülhetetlen szerepe van a kisparaszti falu vezetésében. Éppen ezen alapszik az iparnak a mezőgazdaságot átalakító szerepe. De elegendő-e ez a tényező ahhoz, hogy a kisparaszti falu magától kövesse a várost a szocialista építőmunka tekintetében? Nem, nem elegendő. A kapitalizmus alatt a falu ösztönösen követte a várost, mert a város kapitalista gazdasága és a paraszti kisárugazdasága alapjukban *egytípusú* gazdaságok. A kisparaszti árugazdaság természetesen még nem kapitalista gazdaság, de alapjaiban a kapitalista gazdasággal egytípusú, minthogy a termelőeszközök magántulajdonára támaszkodik. Leninnek ezerszeresen igaza van, mikor Bucharin „Az átmeneti időszak gazdasága" című könyvéhez fűzött megjegyzéseiben „a parasztság árutermelő-*kapitalista* tendenciájáról" beszél, ellentétben a proletariátus *szocialista* tendenciájával.* Éppen ez a magyarázata annak, hogy „a kisüzem szakadatlanul, minden nap, minden órában, magától és tömegméretekben *szüli* a kapitalizmust és burzsoáziát" *(Lenin).*** Tehát mondhatjuk-e, hogy a paraszti kisárugazdaság alapjában egytípusú a városi szocialista termeléssel? Nyilvánvaló, hogy ezt nem mondhatjuk, ha a marxizmussal nem akarunk szakítani. Különben Lenin nem mondotta volna, hogy „amíg kisparaszti országban élünk, a kapitalizmus számára Oroszországban szilárdabb gazdasági

* Lenin aláhúzása. — *I Szt.*

** *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 681. old.

alap van, mint a kommunizmus számára". Tehát a szocialista építés automatizmusának teóriája rothadt, antileninista elmélet. Tehát ahhoz, hogy a kisparaszti falu a szocialista várost kövesse, többek között még az is kell, hogy a faluban szovhózok és kolhózok formájában a szocializmus bázisaként, szocialista nagygazdaságokat *szervezzünk*, amelyek képesek arra, hogy a szocialista várossal az élükön magukkal *vigyék* a parasztság alapvető tömegeit.

A dolog világos. A szocialista építés „automatizmusának" elmélete antimarxista elmélet. A szocialista városnak magával kell *vinnie* a kisparaszti falut, azáltal, hogy a faluban kollektív gazdaságokat és szovjetgazdaságokat *honosít meg* és a falut új, szocialista módon átformálja.

Furcsa, hogy a szocialista építés „automatizmusának" elmélete mindeddig nem talált kellő visszautasításra agrárteoretikusaink részéről.

III

A kisparaszti gazdaság „szilárdságának" elmélete

Térjünk át a politikai gazdaságtan egy harmadik előítéletére, a kisparaszti gazdaság „szilárdságának" elméletére. Mindenki tudja, hogy a polgári politikai gazdaságtan tagadja a marxizmus ismert tételét a nagyüzem fölényéről a kisüzemmel szemben. Szerinte ez a tétel csak az iparban érvényes, de nem alkalmazható a mezőgazdaságban. A David- és Herz-típusú szociáldemokrata teoretikusok, akik ezt az elméletet hirdetik, arra a tényre próbáltak „támaszkodni", hogy a kisparaszt kitartó, türelmes, kész bármilyen nélkülözést vállalni, csakhogy megvédje a maga darabka földjét, hogy a kisparaszti gazdaság ennélfogva szilárdnak mutatkozik a mezőgazdasági nagyüzem elleni harcban. Nem nehéz megérteni, hogy az ilyenfajta „szilárdság" rosszabb minden ingatagságnál. Nem nehéz megérteni, hogy ennek a marxistaellenes elméletnek csak egy célja van: a kapitalista rend dicsőítése és megerősítése. És éppen azért, mert ilyen célja van, éppen ezért sike-

rült a marxistáknak olyan könnyen ízzé-porrá zúzni ezt az elméletet. De most nem erről van szó. Arról van szó, hogy a mi gyakorlatunk, a mi viszonyaink új érveket szolgáltatnak ez ellen az elmélet ellen, a mi teoretikusaink viszont különösképpen nem akarják, vagy nem tudják ezt az új fegyvert a munkásosztály ellenségeivel szemben alkalmazni. A földmagántulajdon megszüntetésének gyakorlatára, a föld nacionalizálásának gyakorlatára gondolok, arra a gyakorlatra, amely megszabadítja a kisparasztot a szolgai ragaszkodástól, amellyel darabka földjén csüggött, és ezzel megkönnyíti a *kisüzemű* parasztgazdaság áttérését a *nagyüzemű* kollektív gazdaságra.

Valóban, mi kötötte, köti és fogja még kötni Nyugat-Európa kisparasztját kis árugazdaságához? Mindenekelőtt és főképpen az, hogy saját kis földdarabja van, azaz a földmagántulajdon. Éveken át gyüjtötte a pénzt, hogy egy darabka földet vásárolhasson, meg is vásárolta és érthető, hogy nem akar tőle megválni, hogy inkább mindenféle nélkülözést eltűr, inkább a legbarbárabb életmódig süllyed, csakhogy megvédje a maga földdarabját — egyéni gazdaságának alapját. Mondhatjuk-e, hogy ez a tényező ebben a formában tovább érvényesül nálunk is, a szovjetrendszer viszonyai közt? Nem, nem mondhatjuk, mert nálunk nincs földmagántulajdon. S éppen azért, mert nálunk nincs földmagántulajdon, a paraszt nem csügg olyan szolgai ragaszkodással a földjén, mint Nyugaton. S ez a körülmény szükségképpen megkönnyíti a kisparaszti gazdaság áttérését a kolhózok vágányára.

Ez az egyik oka annak, hogy a falusi *nagyüzemű* gazdaságoknak, a falusi kollektívgazdaságoknak olyan könnyen sikerül nálunk a föld nacionalizálásának viszonyai között bemutatni *fölényüket* a *kis* paraszti gazdasággal szemben.

Ez a nagy, forradalmi jelentősége a szovjet agrártörvényeknek, amelyek megszüntették az abszolút járadékot, eltörölték a földmagántulajdont és megvalósították a föld nacionalizálását.

De ebből az következik, hogy új érv áll rendelkezésünkre a polgári közgazdászok ellen, akik a kisparaszti gazdaság szilárdságát hirdetik a nagygazdaság elleni harcában.

Miért nem használják hát ki agrárteoretikusaink eléggé ezt az új érvet harcukban a mindenféle és fajta polgári elmélet ellen?

Amikor a föld nacionalizálását megvalósítottuk, többek között az elmélet leggazdagabb kincstáraiban, a „Tőke" III. kötetében, Marx „Értéktöbbletelméletek" című ismert könyvében és Lenin agrárműveiben adott elméleti tételekből indultunk ki. Általában a földjáradék-elméletre és különösen az abszolút földjáradék elméletére gondolok. Most mindenki előtt világos, hogy városi és falusi szocialista építőmunkánk gyakorlata fényesen megerősítette e művek elméleti tételeit.

Csak az érthetetlen, hogy a Csajánov-féle „szovjet" közgazdászok tudománytalan elméletei otthonosak sajtónkban, míg Marx—Engels—Lenin zseniális műveit a földjáradék és abszolút földjáradék elméletéről nem népszerűsítik, nem tolják előtérbe, hanem véka alá rejtik.

Önök bizonyára emlékeznek Engels ismert brosúrájára a „Parasztkérdésről". Természetesen emlékeznek arra, hogy Engels milyen körültekintéssel kezeli a kisparasztok átvezetésének kérdését a szövetkezeti gazdaság útjára, a kollektív gazdaság útjára. Engedjék meg, hogy idézzem a megfelelő helyet Engels brosúrájából:

> „Mi határozottan a kisparaszt oldalán vagyunk; meg fogunk tenni minden lehetőt, hogy sorsa elviselhetőbbé váljék, és hogy megkönnyítsük neki az átmenetet a szövetkezetre, feltéve, hogy rászánja magát; sőt, ha ezt még nem tudta magát elhatározni, hogy *meghosszabbított gondolkodási időt* biztosítunk neki *saját darabka földjén.*"*

Látjuk, hogy Engels milyen körültekintéssel kezeli ezt a kérdést, az egyéni parasztgazdaság átállítását a kollektivizmus vágányára. Mivel magyarázhatjuk Engelsnek ezt az első pillantásra túlzott körültekintését? Miből indult itt ki Engels? Nyilvánvaló, hogy a föld magántulajdonából, abból a tényből, hogy a parasztnak „saját darabka földje" van, amelytől nehéz

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

lesz megválnia. Ilyen a parasztság Nyugaton. Ilyen a parasztság a kapitalista országokban, ahol földmagántulajdon van. Érthető, hogy itt nagy körültekintésre van szükség. Mondhatjuk-e, hogy nálunk, a Szovjetunióban, ilyen a helyzet? Nem, nem mondhatjuk. Nem mondhatjuk, mert nálunk nincs földmagántulajdon, amely a parasztot egyéni gazdaságához láncolná. Nem mondhatjuk, mert nálunk a föld nacionalizálva van, ami megkönnyíti az egyéni gazdálkodást folytató paraszt áttérést a kollektivizmus vágányára.

Ez az egyik oka annak, hogy a kolhózmozgalom nálunk az utóbbi időben aránylag könnyen és gyorsan fejlődik.

Bosszantó, hogy agrárteoretikusaink még nem kísérelték meg, hogy kellő világossággal feltárják ezt a különbséget a mi parasztunk és a nyugati paraszt helyzete között. Pedig az ilyen munkának roppant jelentősége volna, nemcsak a mi számunkra, a szovjet funkcionáriusok számára, hanem az egész világ kommunistái számára is. Mert a kapitalista országok proletárforradalmának nem mindegy, hogy ott a szocializmust, mihelyt a proletariátus megragadta a hatalmat, nyomban a föld nacionalizálása alapján, vagy ilyen alap nélkül kell-e építenie.

A sajtóban nemrég megjelent cikkemben („A nagy fordulat éve")* a nagy szovhózokat tartva szem előtt, bizonyos érveket fejtettem ki amellett, hogy a mezőgazdaságban a nagyüzem fölényben van a kisüzemmel szemben. Nem szorul bizonyításra, hogy mindezek az érvek teljes mértékben vonatkoznak a kolhózokra is, mint nagy gazdasági egységekre. Nemcsak a fejlett gép- és traktorbázissal bíró kolhózokról beszélek, hanem a kezdetleges kolhózokról is, amelyek, hogy úgy mondjuk, a kolhózépítés kézműipari időszakát alkotják és a paraszti gazdasági felszerelésre támaszkodnak. Azokra a kezdetleges kolhózokra gondolok, amelyeket mostan szerveznek a teljes kollektivizálás körzeteiben és amelyek a paraszti termelőeszközök egyszerű összetevésére támaszkodnak. Nézzük például a kolhózokat a Chopr folyó körzetében, a volt Doni-területen. Látszatra ezek

* Lásd ebben a kötetben 258—271. old.

a kolhózok a technika szempontjából mintha nem is különböznének a kisparaszti gazdaságtól (kevés a gépük, kevés a traktoruk). Valójában azonban csupán azzal, hogy összetették a paraszti termelőeszközöket, a kolhózokban olyan eredményeket értek el, amilyenekről gyakorlati funkcionáriusaink még csak nem is álmodtak. Miben jutott kifejezésre ez az eredmény? Abban, hogy az áttérés a kolhózok vágányára azt eredményezte, hogy 30, 40 és 50 százalékkal nőtt a vetésterület. Mivel magyarázhatjuk ezt a „szédítő" eredményt? Azzal, hogy a parasztok, akik az egyéni munka viszonyai közt tehetetlenek voltak, hatalmas erővé váltak, amikor termelőeszközeiket összetették és a kollektívgazdaságokban egyesültek. Azzal, hogy a parasztoknak lehetővé vált, hogy az egyéni munka viszonyai közt nehezen megművelhető, parlagon heverő földeket és szűzföldeket megműveljék. Azzal, hogy a parasztok módot nyertek arra, hogy a szűzföldeket kezükbe vegyék. Azzal, hogy lehetővé vált puszta földeket, félreeső földdarabokat, mesgyéket munkába venni stb. stb.

A parlagon heverő földek és szűzföldek megművelésének kérdése roppant jelentőségű mezőgazdaságunk szempontjából. Önök tudják, hogy a régi időben az agrárkérdés volt az oroszországi forradalmi mozgalom tengelye. Önök tudják, hogy az agrármozgalom egyik célja a földhiány megszüntetése volt. Akkor sokan azt gondolták, hogy a földhiány abszolút, azaz, hogy a Szovjetunióban nincs több megművelésre alkalmas szabad föld. A valóságban pedig mi derült ki? Ma mindenki előtt világos, hogy a Szovjetunióban sok tízmillió hektár szabad föld volt és van. De a paraszt, a maga szánalmas fölszerelésével sehogy sem tudta azt megművelni. És éppen azért, mert nem volt lehetősége arra, hogy a szűzföldet és a parlagon heverő földeket megművelje, éppen azért húzódott a „lágy földhöz", a földesúri földekhez, az olyan földekhez, melyeket az egyéni munkaviszonyok között, a paraszti felszereléssel is meg lehetett művelni. Ez volt a „földhiány" alapja. Ezért nincs mit csodálkoznunk azon, ha ma Gabonatrösztünknek módjában van művelés alá venni vagy húszmillió hektár szabad földet, amely

nincs a parasztok kezén és amelyet nem lehet kisparaszti felszereléssel, egyéni munkával megművelni.

A kolhózmozgalom jelentősége a mozgalom valamennyi szakaszában — kezdeti szakaszában is, és fejlettebb szakaszában is, amikor traktorokkal van felszerelve — az, hogy a parasztoknak most módjukban van megművelni a parlagon heverő földeket és a szűzföldeket. Ez a titka annak, hogy a parasztok áttérésével a kollektív munkára, a vetésterület óriási mértékben megnő. Ez az egyik alapja a kolhózok fölényének az egyéni parasztgazdasággal szemben.

Mondani sem kell, hogy a kolhózok fölénye az egyéni parasztgazdasággal szemben még elvitathatatlanabbá lesz, ha majd a teljes kollektivizálás körzeteiben a kezdetleges kolhózok segítségére érkeznek gép- és traktorállomásaink és osztagaink, amikor lehetővé válik majd, hogy maguk a kolhózok saját kezükben összpontosítsák a traktorokat és az arató-cséplőgépeket.

IV

A város és a falu

Van egy, a polgári közgazdászok által ápolgatott előítélet, az úgynevezett „ollóról", és ennek az előítéletnek kíméletlen háborút kell üzenni, mint az összes többi polgári elméleteknek is, amelyek a szovjet sajtóban, sajnos, el vannak terjedve. Arra az elméletre gondolok, hogy az Októberi Forradalom állítólag kevesebbet adott a parasztságnak, mint a Februári Forradalom, hogy az Októberi Forradalom tulajdonképpen semmit sem adott a parasztságnak. Ezt az előítéletet egyidőben sajtónkban egyik „szovjet" közgazdász terjesztette. Igaz, hogy ő, ez a „szovjet" közgazdász, később elállt ettől az elmélettől. (*Egy hang:* „Ki az?") Ez — Groman. De ezt az elméletet felkapta a trockista-zinovjevista ellenzék és kihasználta a párt ellen. Emellett semmi alapja sincs annak az állításnak, hogy ez az elmélet ma már nincs „szovjet" körökben forgalomban. Ez, elvtársak, igen fontos kérdés. Érinti a város és a falu kölcsönös viszonyának problémáját. Érinti a város és a falu közti

ellentét megszüntetésének problémáját. Érinti az „olló" rendkívül időszerű kérdését. Ezért úgy vélem, hogy ezzel a különös elmélettel érdemes foglalkozni.

Igaz-e, hogy a parasztok semmit sem kaptak az Októberi Forradalomtól? Nézzük a tényeket.

Itt van a kezemben Njemcsinov elvtársnak, az ismert statisztikusnak ismert táblázata, amelyet „A gabonafronton" című cikkemben közzétettem. Ez a táblázat azt mutatja, hogy a forradalomelőtti időben a földesurak legalább 600 millió pud gabonát „termeltek". Eszerint tehát a *földesurak* kezében 600 millió pud gabona volt. A *kulákok* akkor 1900 millió pud gabonát „termeltek". Ez igen nagy erő, és ez az erő a kulákok kezében volt akkor. A *szegényparasztok* és a *középparasztok* pedig 2500 millió pud gabonát termeltek. Ez volt a helyzet a régi faluban, az Októberi Forradalom előtti faluban.

Milyen változások történtek a faluban Október után? Ugyanebből a táblázatból veszem az adatokat. Vegyük például az 1927-es évet. Mennyit termeltek ebben az évben a *földesurak?* Világos, hogy semmit sem termeltek és nem is termelhettek, mert a földesurakat az Októberi Forradalom megsemmisítette. Világos, hogy ez feltétlenül nagy könnyítés volt a parasztságnak, mert a parasztok megszabadultak a földesúri járomtól. Ez természetesen, nagy nyeresége a parasztoknak, és ezt az Októberi Forradalomnak köszönhetik. Mennyit termeltek 1927-ben a *kulákok?* 600 millió pud gabonát 1900 millió pud helyett. Tehát az Októberi Forradalmat követő időszakban a kulákok ereje egyharmadánál is kevesebbre csökkent. Világos, hogy ez feltétlenül megkönnyítette a szegényparasztság és középparasztság helyzetét. És mennyit termeltek 1927-ben a *szegény-* és *középparasztok?* 4 milliárd pudot 2·5 milliárd pud helyett. Tehát a szegény- és középparasztok az Októberi Forradalom után másfélmilliárd pud gabonával többet termelnek, mint a forradalomelőtti időben.

Ezek a tények arról tanúskodnak, hogy a szegény- és középparasztok rengeteget nyertek az Októberi Forradalom eredményeképpen.

Ezt adta az Októberi Forradalom a szegény- és középparasztoknak.

Hogyan lehet ezekután azt állítani, hogy az Októberi Forradalom semmit sem adott a parasztoknak?

De ez még nem minden, elvtársak. Az Októberi Forradalom megszüntette a földmagántulajdont, megszüntette a föld adásvételét, nacionalizálta a földet. Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy a parasztnak ahhoz, hogy gabonát termeljen, egyáltalán nem kell földet vásárolnia. Azelőtt évekig gyüjtötte a pénzt arra, hogy földet szerezzen, adósságba verte magát, a hitelező markába került, csakhogy földet szerezzen. A földvásárlás költségei természetesen fokozták a gabonatermelés költségeit. Most a parasztnak nincsen erre szüksége. Most termelhet gabonát, anélkül, hogy földet vásárolna. Megkönnyíti-e ez a paraszt helyzetét, vagy nem könnyíti meg? Világos, hogy megkönnyíti.

Menjünk tovább. Egészen a legutóbbi időkig a paraszt egyéni munkája során kénytelen volt régi felszerelésével túrni a földet. Mindenki tudja, hogy a régi, most már alkalmatlan termelőeszközökkel ellátott egyéni munka nem eléggé jövedelmező ahhoz, hogy a paraszt tűrhetően élhessen, rendszeresen javíthassa anyagi helyzetét, fejlesztheese kultúráját és kijuthasson a szocialista építőmunka széles országútjára. Most, hogy a kolhózmozgalom erős fejlődésnek indult, a parasztnak módjában van munkáját a szomszédok munkájával egyesíteni, kolhózban egyesülni, szűzföldet fölszántani, kihasználni a parlagon heverő földeket, gépek és traktorok állnak rendelkezésére és ilymódon kétszeresen, sőt háromszorosan fokozhatja munkája termelékenységét. Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy most a parasztok, annak következtében, hogy kolhózokba egyesültek, ugyanazzal a munkával jóval többet tudnak termelni, mint azelőtt. Tehát azt jelenti, hogy a gabonatermelés jóval olcsóbb lesz, mint amilyen a legutóbbi időkig volt. Végül azt jelenti, hogy a paraszt stabil árak mellett gabonájáért jóval többet kaphat, mint amennyit eddig kapott.

Hogyan lehet mindezek után azt állítani, hogy az Októberi Forradalom semmit sem adott a parasztságnak?

Nem világos-e, hogy az ilyen sületlenségeket beszélő emberek nyilvánvalóan rágalmazzák a pártot, a Szovjethatalmat?

De mi következik mindebből?

Az következik, hogy az „olló" kérdését, az „olló" felszámolásának kérdését most újmódon kell feltenni. Az következik, hogy ha a kolhózmozgalom úgy nő, mint eddig, az „olló" a legközelebbi jövőben meg fog szűnni. Az következik, hogy a város és a falu kölcsönös viszonyának kérdése új alapot kap, hogy a város és a falu közötti ellentét gyorsított ütemben fog elmosódni.

Ennek a körülménynek, elvtársak, roppant jelentősége van egész építőmunkánk szempontjából. Átformálja a paraszt pszichológiáját és a parasztot arccal a város felé fordítja. Megteremti az alapot a város és a falu közti ellentét megszüntetésére. Megteremti az alapot ahhoz, hogy a pártnak „arccal a falu felé" jelszavát kiegészítse a kolhózparasztok jelszava: „arccal a város felé". És ezen nincs mit csodálkozni, mert a paraszt most gépet, traktort, gazdászt, szervezőt kap a várostól, és végül egyenes segítséget is a kulák elleni harcra és a kulák leküzdésére. A régi paraszt típusa, aki állati bizalmatlansággal nézett a városra, mint kirablójára, háttérbe szorul. Felváltja az új paraszt, a kolhózparaszt, aki a városra azzal a reménnyel tekint, hogy reális *termelési* segítséget kap onnan. A régi típusú parasztot, aki fél, hogy lesüllyed a szegény parasztság sorába és aki csak titokban mert felemelkedni a kuláksorig (hiszen megfoszthatják választójogától!), felváltja az új paraszt, aki előtt új távlatok vannak: beléphet a kolhózba és kijuthat a nyomorból a gazdasági fellendülés széles útjára.

Így fordulnak meg a dolgok, elvtársak.

Annál bosszantóbb, elvtársak, az, hogy agrárteoretikusaink nem tettek meg mindent, hogy ízzé-porrá zúzzák és gyökerestől kiirtsák a burzsoá elméletnek minden fajtáját, amely az Októberi Forradalom vívmányait és a növekvő kolhózmozgalmat diszkreditálni akarja.

V

A kolhózok természetéről

A kolhóz, mint gazdasági *típus*, a szocialista gazdaság egyik formája. Ehhez nem fér semmi kétség.

Felszólalt itt egy szónok és diszkreditálta a kolhózokat. Azt állította, hogy a kolhózoknak, mint gazdasági szervezeteknek, semmi közük a gazdaság szocialista formájához. Ki kell jelentenem, elvtársak, hogy a kolhózoknak ez a jellemzése teljesen helytelen. Kétség sem fér ahhoz, hogy ennek a jellemzésnek semmi köze a leninizmushoz.

Mi határozza meg a gazdaság típusát? Nyilvánvaló, hogy az emberek viszonya a termelés folyamatában. Mi egyéb határozhatná meg a gazdaság típusát? De vajjon van-e a kolhózokban olyan emberekből álló osztály, akik termelőeszközök tulajdonosai, és olyan emberekből álló osztály, akik ezektől a termelőeszközöktől meg vannak fosztva? Van-e a kolhózokban kizsákmányoló és kizsákmányolt osztály? Nem jelenti-e a kolhóz azt, hogy a fő termelőeszközök társadalmasítva vannak és még hozzá olyan földön, amely az államé? Milyen alapja van annak az állításnak, hogy a kolhóz, mint gazdasági típus, nem egyike a szocialista gazdasági formáknak?

A kolhózokban természetesen vannak ellentmondások. A kolhózokban természetesen vannak individualista, sőt kulák csökevények, amelyek még nem szűntek meg, de amelyeknek idővel, a kolhózok megerősödésével, gépekkel való ellátásával, okvetlenül meg kell szűnniök. De vajjon lehet-e tagadni, hogy a kolhózok a maguk egészében, ellentmondásaikkal és fogyaté kosságaikkal együtt, a kolhózok, mint *gazdasági* tény, lényegében a falu fejlődésének új útját, a falu *szocialista* fejlődésének útját képviselik, *ellentétben* a fejlődés kulák, *kapitalista* útjával? Lehet-e tagadni, hogy a kapitalista elemek elleni elszánt küzdelemben megnőtt kolhózok (én kolhózokról beszélek és nem

álkolhózokról) a mi viszonyaink között a falusi szocialista építőmunka alapja és tűzhelye?

Nem világos-e, hogy teljesen alaptalan egyes elvtársaknak az a próbálkozása, hogy a kolhózt diszkreditálják és burzsoá gazdasági formának nyilvánítsák?

1923-ban még nem volt nálunk tömeges kolhózmozgalom. Lenin „A szövetkezetekről" című brosúrájában a szövetkezetek minden fajtájára gondolt, az alsóbb formákra (beszerzési és értékesítő szövetkezetek) és a felsőbb (kolhózi) formákra egyaránt. Mit is mondott akkor Lenin a szövetkezetekről, a szövetkezeti vállalatokról? Idézek Lenin „A szövetkezetekről" című brosúrájából:

> „A mi fennálló társadalmi berendezésünk mellett a szövetkezeti vállalatok különböznek a magánkapitalista vállalatoktól, mint kollektív vállalatok, de *nem különböznek** a szocialista vállalatoktól, ha egyszer a föld, amelyen állnak és a termelőeszközök, amelyekkel dolgoznak, az állam, vagyis a munkásosztály tulajdonában vannak." (Lenin Művei. XXVII. köt. 396. old.)**

Lenin tehát a szövetkezeti vállalatokat nem egymagukban, hanem fennálló rendszerünkkel kapcsolatban vizsgálja, azzal kapcsolatban, hogy olyan földön működnek, amely az államé, olyan országban, ahol a termelőeszközök az állam tulajdonában vannak, és, ebből a szempontból vizsgálva meg a szövetkezeteket, Lenin azt állítja, hogy nem különböznek a szocialista vállalatoktól.

Így beszél Lenin a szövetkezeti vállalatokról általában.

Nem világos-e, hogy méginkább mondhatjuk ugyanezt jelenlegi kolhózainkról?

Többek között ez a magyarázata annak, hogy Lenin „a szövetkezetek egyszerű növekedését" viszonyaink között „a szocializmus növekedésével azonosnak" tartja.

---

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

** *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 1003. old.

Látjuk, hogy az említett szónok, amikor diszkreditálta a kolhózokat, igen durva hibát követett el a leninizmus ellen.

Ebből a hibából a szónoknak egy másik hibája következik, amely a kolhózokban folyó osztályharcra vonatkozik. A szónok olyan ékesszólóan ecsetelte a kolhózokban folyó osztályharcot, hogy az ember azt hinné, hogy a kolhózokban folyó osztályharc *nem különbözik* a kolhózokon kívül folyó osztályharctól. Sőt, az ember azt hinné, hogy az osztályharc ótt még elkeseredettebb. Egyébként nemcsak az említett szónok követi el ezt a hibát. Az osztályharcról való fecsegés, a siránkozás és óbégatás a kolhózokban folyó osztályharcról most összes „baloldali" szájhőseink jellegzetes vonása. A legkomikusabb ebben az egész siránkozásban az, hogy ezek az óbégatók ott „látják" az osztályharcot, ahol nincs, vagy alig van, de nem látják ott, ahol van és ahol módfelett dúl.

Vannak-e a kolhózokban az osztályharcnak elemei? Igenis vannak. Lehetetlen, hogy a kolhózokban ne legyenek elemei az osztályharcnak, ha ott még megvannak az individualista, sőt kulák lelkületnek a csökevényei, ha ott még van bizonyos egyenlőtlenség. Mondhatjuk-e, hogy a kolhózokban folyó osztályharcnak ugyanaz a jelentősége, mint a kolhózokon kívül folyó osztályharcnak? Nem, nem mondhatjuk. „Baloldali" szószátyáraink hibája éppen az, hogy nem látják ezt a különbséget. Mit jelent az osztályharc a kolhózokon *kívül,* a kolhózok megalakulása *előtt?* Harcot jelent a kulák ellen, a termelési és munkaeszközök *tulajdonosa ellen,* aki a termelési és munkaeszközök segítségével *leigázza* a szegényparasztot. Ez a harc — élet-halál harc. De mit jelent a kolhózok *alapján* folyó osztályharc? Ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy a kulákot szétzúzták és megfosztották a termelési és munkaeszközöktől. Másodszor azt jelenti, hogy a szegény- és középparasztok, a fő termelési és munkaeszközök társadalmasítása alapján kolhózokba egyesültek. Ez végül azt jelenti, hogy kolhóztagok közti harcról van szó, akik közül egyesek még nem szabadultak meg az individualista és kulákcsökevényektől és igyekeznek a maguk

javára kihasználni a kolhózokban meglevő bizonyos egyenlőtlenséget, mások pedig szeretnék a kolhózokból ezeket a csökevényeket és ezt az egyenlőtlenséget száműzni. Nem világos-e, hogy csak a vak nem látja a különbséget a kolhózok alapján folyó osztályharc és a kolhózon kívül folyó osztályharc között?

Tévedés volna azt hinni, hogy ha kolhózok vannak, minden megvan, ami a szocializmus felépítéséhez szükséges. Még nagyobb tévedés volna azt hinni, hogy a kolhóztagok már szocialistákká lettek. Nem, még sokat kell majd dolgozni azon, hogy a kolhózparasztot átformáljuk, hogy individualista lelkületét kiigazítsuk és őt a szocialista társadalom igazi dolgozójává neveljük. S ez annál gyorsabban következik be, minél hamarabb ellátjuk a kolhózokat gépekkel, traktorokkal. De ez a legkevésbbé sem csökkenti a kolhóznak, mint a falu szocialista átalakítása emelőjének roppant jelentőségét. A kolhózok óriási jelentősége éppen abban áll, hogy megadják a fő alapot a gépek és traktorok alkalmazására a földművelésben, hogy megadják a fő alapot a paraszt átnevelésére, lelkületének átformálására, a proletár-szocializmus szellemében. Leninnek igaza volt, mikor ezt mondta:

„A kis földművelő átformálása, lelkületének és összes szokásainak átformálása olyan dolog, amelyhez nemzedékek kellenek. Megoldani ezt a kérdést, a kis földművelő egész lelkületét, hogy úgy mondjuk, meggyógyítani, csupán az anyagi bázis tudja, a technika, a traktorok és gépek tömeges alkalmazása a földművelésben, a nagyméretű villamosítás." (Lenin Művei. XXVI. köt. 239. old.)

Ki tagadhatja, hogy éppen és csakis a kolhóz az a szocialista gazdasági forma, melyen át a sokmilliós kisparasztság a gépekhez és traktorokhoz, mint a gazdasági fellendülés emelőihez, a mezőgazdaság szocialista fejlődésének emelőihez, közelebb juthat és hozzáalakulhat.

Minderről megfeledkeztek „baloldali" szószátyáraink.

Megfeledkezett erről szónokunk is,

VI

Az osztályeltolódások és a fordulat a párt politikájában

Végül az osztályeltolódások és a szocializmus támadásának kérdése a falusi kapitalista elemek ellen.

Az utóbbi évben végzett munkánkat az jellemzi, hogy mint párt, mint Szovjethatalom: *a)* az egész fronton támadásba lendültünk a falu kapitalista elemei ellen; *b)* hogy ez a támadás, mint tudjuk, igen kézzelfogható *pozitív* eredményekkel járt és jár még mindig.

Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy a kulákság kizsákmányoló törekvéseit *korlátozó* politikáról áttértünk a kulákságot mint osztályt *felszámoló* politikára. Ez azt jelenti, hogy egész politikánk egyik döntő fordulatát hajtottuk végre és hajtjuk végre továbbra is.

A párt a legutóbbi időkig a kulákság kizsákmányoló törekvései *korlátozásának* álláspontján volt. Ismeretes, hogy ezt a politikát már a VIII. kongresszuson kihirdettük. Az új gazdasági politika bevezetésekor és pártunk XI. kongresszusán újból kihirdettük ezt a politikát. Mindenki emlékszik Leninnek Preobrazsenszkijhez intézett ismert levelére (1922), amelyben Lenin újból visszatér arra a kérdésre, hogy okvetlenül éppen ilyen politikát kell folytatni. Végül ezt a politikát megerősítette pártunk XV. kongresszusa. Ezt a politikát folytattuk a legutóbbi időkig.

Helyes volt-e ez a politika? Igen, feltétlenül helyes volt. Indíthattunk volna-e öt, vagy akár három évvel ezelőtt ilyen támadó harcot a kulákság ellen? Számíthattunk-e akkor arra, hogy egy ilyen támadás sikerrel jár? Nem, nem számíthattunk. Ez a legveszedelmesebb kalandorpolitika lett volna. Ez a legveszedelmesebb játék lett volna a támadással. Mert minden bizonnyal kudarcot vallottunk volna és kudarcot vallva, megerősítettük volna a kulákság állásait. Miért? Mert akkor nem álltak rendelkezésünkre a faluban, a szovhózok és kolhózok széles hálózata formájában, azok a támaszpontok, amelyekre a kulákság elleni elszánt offenzívában támaszkodni lehetett

volna. Mert akkor még nem volt rá lehetőségünk, hogy a kulák kapitalista termelését, a kolhózok és szovhózok formájában a szocialista termeléssel *helyettesítsük.*

1926—27-ben a zinovjevista-trockista ellenzék buzgón igyekezett rákényszeríteni a pártra a kulákság elleni haladéktalan támadás politikáját. A párt nem ment bele ebbe a veszedelmes kalandba, mert tudta, hogy komoly emberek nem engedhetik meg maguknak, hogy játékszámba vegyék a támadást. A kulákság elleni támadás komoly dolog. Nem szabad összetéveszteni a kulák elleni szavalással. Nem szabad összetéveszteni a kulákkal való torzsalkodás politikájával sem, amelyet a zinovjevista-trockista ellenzék akart a pártra rákényszeríteni. Támadást intézni a kulákság ellen — ez annyi, mint szétzúzni a kulákságot és felszámolni mint osztályt. A támadás, ha nem ezt a célt szolgálja, csak szavalás, torzsalkodás, üres szóbeszéd, minden, csak nem valódi bolsevik támadás. A kulákság elleni támadás azt jelenti, hogy fel kell készülni, és rá kell csapni a kulákra, de úgy rácsapni, hogy többé nem áll lábra. Ezt nevezzük mi, bolsevikok, valódi támadásnak. Kezdhettünk-e öt évvel vagy három évvel ezelőtt ilyen támadásba a siker reményével? Nem, nem kezdhettünk.

Valóban, a kulák 1927-ben több mint 600 millió pud gabonát termelt és ebből mintegy 130 millió pudot vitt a falun kívül piacra. Ez meglehetősen komoly erő, amellyel számolni kell. S mennyit termeltek akkor kolhózaink és szovhózaink? Körülbelül 80 millió pudot, amiből körülbelül 35 millió pudot (árugabonát) vittek piacra. Ítéljenek, *helyettesíthettük-e* akkor a kulák termelését, a kulák árugabonáját a kolhózok és szovhózok termelésével és árugabonájával? Világos, hogy nem *helyettesíthettük.* Mit jelent az, ha ilyen körülmények között megindítjuk a döntő támadást a kulákság ellen? Azt jelenti, hogy biztosan kudarcot vallunk, megerősítjük a kulák állásait és gabona nélkül maradunk. Ezért mi akkor nem indíthattunk és nem is kellett támadást indítanunk a kulákság ellen a zinovjevista-trockista ellenzék kalandori handabandázása ellenére.

Na és most? Hogy áll most a dolog? Most eléggé nagy anyagi alapunk van ahhoz, hogy rácsapjunk a kulákságra, megtörjük ellenállását, felszámoljuk mint osztályt, és *helyettesítsük* termelését a kolhózok és szovhózok termelésével. Tudjuk, hogy 1929-ben a kolhózok és szovhózok gabonatermelése nem volt kevesebb, mint 400 millió pud (200 millió puddal kevesebb, mint a kulákgazdaságok össztermelése 1927-ben). Tudjuk továbbá, hogy 1929-ben a kolhózok és szovhózok több mint 130 millió pud árugabonát adtak (azaz többet, mint a kulákság 1927-ben). Tudjuk végül, hogy 1930-ban a kolhózok és szovhózok összgabonatermelése nem lesz kevesebb, mint 900 millió pud (azaz több lesz, mint a kulákság össztermelése 1927-ben), árugabonát pedig nem kevesebb, mint 400 millió pudot fognak adni (azaz összehasonlíthatatlanul többet, mint a kulák 1927-ben).

Ez a helyzet ma nálunk, elvtársak.

Ilyen eltolódás ment végbe nálunk az ország gazdaságában.

Az osztályerők ilyen eltolódása ment végbe nálunk az utóbbi időben.

Látjuk, hogy most megvan az anyagi alapunk ahhoz, hogy a kulák termelését a kolhózok és szovhózok termelésével *helyettesítsük*. Ezért van most kétségtelen sikere a kulákság ellen indított támadásunknak. Így kell támadni a kulákot, ha valóban támadni akarunk, nem pedig üres szavalásra szorítkozni a kulákság ellen.

Ezért tértünk át az utóbbi időben a kulákság kizsákmányoló törekvései *korlátozásának* politikájáról a *kulákság mint osztály felszámolásának* politikájára.

De hogy is állunk a kulákok kisajátításának politikájával, megengedhető-e a kulákok kisajátítása a teljes kollektivizálás körzeteiben? — kérdezik különböző oldalról. Nevetséges kérdés! A kulák kisajátítását nem engedhettük meg, amíg a kulák kizsákmányoló tendenciái korlátozásának álláspontján állottunk, amíg nem volt módunkban áttérni elszánt támadásra

a kulákság ellen, amíg nem volt módunkban a kulákok termelését a kolhózok és szovhózok termelésével helyettesíteni. Akkor szükséges és helyes volt a politika, amely nem engedte a kulákot kisajátítani. És most? Most más a helyzet. Most módunk van arra, hogy döntő támadást intézzünk a kulákság ellen, hogy megtörjük ellenállását, hogy felszámoljuk, mint osztályt, és termelését a kolhózok és szovhózok termelésével helyettesítsük. Most a kulákok kisajátítását maga a teljes kollektivizálást megvalósító szegény- és kisparasztok tömege intézi. Most a teljes kollektivizálás körzeteiben a kulákok kisajátítása már nem egyszerű közigazgatási intézkedés. Most a kulákok kisajátítása a kolhózok alakulásának és fejlődésének alkotórésze. Ezért nevetséges és komolytalan dolog most a kulákok kisajátításáról szónokolni. Akinek a fejét veszik, nem siratják a haját.

Nem kevésbbé nevetséges a másik kérdés: befogadhatjuk-e a kulákot a kolhózba? Persze, hogy nem fogadhatjuk be. Nem fogadhatjuk be, mert a kulák a kolhózmozgalom esküdt ellensége. Azt hiszem, ez világos.

VII

Következtetések

Ez, elvtársak, az a hat főkérdés, melyet marxista agrárszakembereink elméleti munkájukban nem hagyhatnak figyelmen kívül.

E kérdések jelentősége mindenekelőtt abban áll, hogy marxista feldolgozásuk módot nyujt arra, hogy gyökeresen kiirtsuk a mindenféle és fajta polgári elméleteket, melyeket — szégyenünkre — kommunista elvtársaink terjesztenek és amelyek elburjánzanak gyakorlati funkcionáriusaink fejében. Ezeket az elméleteket már régen ki kellett volna irtani és sutba kellett volna dobni. Mert a marxista agrárszakemberek elméleti alkotómunkája csak ilyen elméletek ellen vívott kíméletlen harcban fejlődhet és kaphat erőre.

E kérdések jelentősége végül abban áll, hogy új arculatot adnak az átmeneti időszak régi problémáinak.

Új módon tesszük fel most a „nep", az osztályok, a kolhózok, az átmeneti időszak gazdaságának kérdéseit. Fel kell tárni azoknak a hibáit, akik a „nep"-et mint visszavonulást és csak mint visszavonulást fogják fel. Valójában Lenin már a „nep" bevezetésekor megmondotta, hogy a „nep" nemcsak visszavonulás, hanem ugyanakkor előkészülés is új, döntő támadásra a város és a falu kapitalista elemei ellen. Fel kell tárni azoknak a hibáját, akik azt hiszik, hogy a „nep" csak a város és a falu közötti kapcsolat érdekében kell. Nekünk a város és a falu közötti kapcsolatoknak nem mindegyik fajtája kell. Nekünk olyan kapcsolat kell, mely a szocializmus győzelmét biztosítja. És ha mi ragaszkodunk a „nep"-hez, akkor ezt azért tesszük, mert a „nep" a szocializmus ügyét szolgálja. Amikor pedig már nem fogja a szocializmus ügyét szolgálni, azt fogjuk mondani, hogy menjen a pokolba. Lenin azt mondta, hogy a „nep"-et komolyan és hosszú időre vezettük be. De sohasem mondotta, hogy örökre vezettük be.

Ugyancsak fel kell vetni a marxi újratermelés-elmélet népszerűsítésének kérdését. Ki kell dolgozni népgazdasági mérlegünk felépítésének sémáját. Az, amit a Központi Statisztikai Hivatal 1926-ban népgazdasági mérleg címen közzétett, nem mérleg, hanem számokkal való játék. Az sem megfelelő, ahogy Bazárov és Groman kezelik a népgazdaság mérlegének problémáját. A Szovjetunió népgazdasági mérlegének sémáját forradalmi marxistáknak kell kidolgozniok, ha egyáltalán foglalkozni akarunk azzal, hogy kidolgozzuk az átmeneti időszak gazdasági kérdéseit.

Jó lenne, ha marxista közgazdászaink külön csoportot alakítanának abból a célból, hogy az átmeneti időszak gazdaságának kérdéseit az új beállításban kidolgozzák.

Sztálin. A leninizmus kérdései. 275—294. old. (oroszul).
Sztálin. A leninizmus kérdései. 333—354. old.

A KULÁKSÁG MINT OSZTÁLY FELSZÁMOLÁSÁNAK POLITIKÁJÁRÓL

A „Krasznaja Zvjezdá" 16. számában „A kulákság mint osztály felszámolása" című, általában kétségkívül helyes cikkben, a megfogalmazás körül két pontatlanság van. Úgy vélem, hogy ezeket a pontatlanságokat helyre kell igazítani.

1. A cikk azt mondja:

> „A helyreállítás időszakában a városi és falusi kapitalista elemek korlátozásának politikáját folytattuk. Az újjáépítési időszak kezdetével áttértünk a korlátozás politikájáról a városi és falusi kapitalista elemek kiszorításának politikájára."

Ez a tétel hamis. A kapitalista elemek korlátozásának politikája és kiszorításuk politikája nem két különböző politika, hanem egy és ugyanaz a politika. A falu kapitalista elemeinek kiszorítása elkerülhetetlen következménye és *alkotó* része a kapitalista elemeket korlátozó politikának, a kulákság kizsákmányoló tendenciáit korlátozó politikának. A falu kapitalista *elemeinek* kiszorítása még nem jelenti a kulákságnak, mint *osztálynak* kiszorítását. A falu kapitalista elemeinek kiszorítása a kulákság *egyes osztagainak* kiszorítását és leküzdését jelenti, amely osztagok nem bírták ki az adónyomást, nem bírták ki a Szovjethatalom korlátozó rendszabályainak rendszerét. Érthető, hogy a kulákság kizsákmányoló tendenciáit korlátozó politika, a falusi kapitalista elemek korlátozásának politikája, szükségképpen a kulákság egyes osztagainak kiszorításához vezet. Ezért a kulákság egyes osztagainak kiszorítását csakis a falusi kapitalista elemeket korlátozó politika elkerülhetetlen eredményének és alkotó részének tekinthetjük.

Ezt a politikát nemcsak a helyreállítás időszakában folytattuk, hanem az újjáépítés időszakában is, a XV. kongresszus (1927 december) utáni időszakban is, pártunk XVI. konfe-

renciájának (1929 április) időszakában is, valamint a XVI. konferencia után is, egészen 1929 nyaráig, amikor bekövetkezett nálunk a teljes kollektivizálás szakasza, amikor beállt a *fordulat*, a kulákságot *mint osztályt felszámoló* politika irányában.

Ha szemügyre vesszük a párt legfontosabb okmányait, kezdve, mondjuk, az 1925 decemberében lefolyt XIV. kongresszustól (lásd a Központi Bizottság beszámolójához elfogadott határozatot) és végezve az 1929 áprilisában megtartott XVI. konferencián (lásd „A mezőgazdaság fellendítésének útjairól" szóló határozatot), lehetetlen észre nem venni, hogy „a kulákság kizsákmányoló tendenciái korlátozásáról", vagy „a falusi kapitalizmus növekedésének korlátozásáról" szóló tétel *mellett* állandóan ott van „a falu kapitalista elemeinek kiszorításáról", „a falu kapitalista elemeinek leküzdéséről" szóló tétel.

Mit jelent ez?

Ez azt jelenti, hogy a párt *nem választja külön* a falusi kapitalista elemek kiszorítását a kulákság kizsákmányoló tendenciáit korlátozó politikától, a falu kapitalista elemei korlátozásának politikájától.

A párt XV. kongresszusa, valamint a XVI. konferencia teljesen „a mezőgazdasági burzsoázia kizsákmányolási törekvéseit korlátozó politika" alapján (a XV. kongresszus határozata „A falusi munkáról"), „a falusi kapitalizmus fejlődését korlátozó új rendszabályok bevezetése" politikájának alapján (lásd ugyanott), „a kulákság kizsákmányolási törekvéseinek erélyes korlátozása politikájának alapján" (lásd a XV. kongresszus határozatát az ötéves tervről), „a kulák elleni támadás" mégpedig „a kulák és a magánkereskedő további, még rendszeresebb és állhatatosabb korlátozása értelmében felfogott támadás" politikájának alapján (lásd ugyanott), a városi és falusi „magánkapitalista gazdaság elemeinek" „még erélyesebb gazdasági kiszorítása" politikájának alapján áll (lásd a XV. kongresszusnak a Központi Bizottság beszámolójához elfogadott határozatát).

E szerint tehát *a)* az említett cikk írójának nincs igaza, mikor úgy tünteti fel a kapitalista elemek korlátozásának politikáját és kiszorításuk politikáját, mint két különböző politikát. A tények azt mutatják, hogy itt a kapitalizmus korlátozásának egy és ugyanazon általános politikájával van dolgunk, melynek alkatrésze és eredménye az egyes kulákosztagok kiszorítása.

Eszerint tehát *b)* az említett cikk írójának nincs igaza, mikor azt állítja, hogy a falu kapitalista elemeit csak az újjáépítés időszakában, a XV. kongresszus időszakában kezdték kiszorítani. Valójában a kiszorítás politikája a XV. kongresszus előtt, a helyreállítás időszakában is, a XV. kongresszus után, az újjáépítés időszakában is folyt. A XV. kongresszus időszakában a kulákság kizsákmányoló tendenciáit korlátozó politikát csak új, kiegészítő rendszabályokkal fokoztuk és ezzel kapcsolatban fokozódnia kellett az egyes kulák-osztagok kiszorításának is.

2. A cikk azt mondja:

> **„A kulákságot mint osztályt felszámoló politika teljes egészében következik a kapitalista elemek kiszorításának politikájából és folytatása ennek a politikának egy új szakaszban."**

Ez a tétel nem pontos és ennélfogva — hamis. Magától értetődik, hogy a kulákot mint osztályt felszámoló politika nem az égből hullott. Ezt a politikát előkészítette a falusi kapitalista elemek korlátozásának, tehát kiszorításának is egész megelőző időszaka. De ez még nem jelenti azt, hogy ez a politika nem különbözik *gyökeresen* a falu kapitalista elemei korlátozásának (és kiszorításának) politikájától, hogy ez a politika a korlátozási politika *folytatása*. Úgy beszélni, ahogy szerzőnk beszél — annyi, mint tagadni azt, hogy 1929 nyara óta a falu fejlődésében *fordulat* történt. Úgy beszélni annyi, mint tagadni azt a tényt, hogy ez alatt az időszak alatt *fordulat* állt be a politikában, melyet pártunk a faluban követett. Úgy beszélni annyi, mint bizonyos ideológiai fedezéket teremteni pártunk jobboldali elemei számára, akik most a XV. pártkongresszus

határozataiba kapaszkodnak pártunk *új* politikája ellen, ugyanúgy, ahogy annakidején Frumkin kapaszkodott a XIV. kongresszus határozataiba a kolhózok és szovhózok létesítésének politikája ellen.

Miből indult ki a XV. kongresszus, mikor a falusi kapitalista elemeket korlátozó (és kiszorító) politika fokozását kimondotta? Abból, hogy e korlátozás ellenére, a kulákságnak mint *osztálynak* ideig-óráig mégis *meg kell maradnia. Ezen az alapon* a XV. kongresszus érvényben hagyta a földbérleti törvényt, bár nagyon jól tudta, hogy a bérlők zöme kulák. *Ezen az alapon* a XV. kongresszus érvényben hagyta a falusi bérmunkáról szóló törvényt és annak pontos végrehajtását követelte. *Ezen az alapon* mégegyszer kijelentettük, hogy a kulákok kisajátítása megengedhetetlen. Ellentmondanak-e ezek a törvények és ezek a határozatok a falu kapitalista elemeit *korlátozó* (és kiszorító) politikának? *Semmi esetre.* Ellentmondanak-e ezek a törvények és ezek a határozatok a kulákot mint osztályt *felszámoló* politikának? *Feltétlenül!* Tehát most ezeket a törvényeket és ezeket a határozatokat a teljes kollektivizálás körzeteiben, amelyek nem napról-napra, hanem óráról-órára terjednek, félre kell tenni. Egyébként a teljes kollektivizálás körzeteiben már félre is tette őket magának a kolhózmozgalomnak a menete.

Lehet-e ezekután azt állítani, hogy a kulákságot mint osztályt felszámoló politika a falusi kapitalista elemeket korlátozó (és kiszorító) politikának *folytatása?* Világos, hogy nem lehet.

Az említett cikk írója elfelejti, hogy nem lehet kiszorítani a kulákságot mint osztályt adó- és egyéb korlátozó rendszabályokkal, ha *meghagyjuk* ennek az osztálynak a kezében a munkaeszközöket a szabad földhasználat jogával, és ha gyakorlatunkban *fenntartjuk* a falusi bérmunkáról szóló törvényt, a bérletről szóló törvényt és megtiltjuk a kulákok kisajátítását. A cikkíró elfelejti, hogy a kulákok kizsákmányolási tendenciáit korlátozó politika mellett csak arra lehet számítani,

hogy a kulákság egyes osztagait kiszorítjuk, ami nem mond ellent annak, hogy a kulákság mint osztály ideig-óráig *megmarad*, sőt ellenkezőleg, feltételezi azt. Ahhoz, hogy a kulákságot, mint osztályt, kiszorítsuk, nem elegendő a kulákság egyes osztagait korlátozó és kiszorító politika. Ahhoz, hogy a kulákságot, mint osztályt, kiszorítsuk, nyilt harcban meg kell *törni* ennek az osztálynak az ellenállását és meg kell *fosztani* létének és fejlődésének termelési forrásaitól (szabad földhasználat, munkaeszközök, bérlet, bérmunka alkalmazásának joga, stb.). Éppen ez a *fordulat* a kulákságot mint osztályt felszámoló politika irányában. Enélkül minden szóbeszéd a kulákságnak mint osztálynak kiszorításáról üres fecsegés, mely csak a jobboldali elhajlóknak kedvez és csak nekik előnyös. Enélkül a falu minden komoly kollektivizálása, és méginkább teljes kollektivizálása elképzelhetetlen. Ezt jól megértették falvaink szegény- és középparasztjai, akik szétverik a kulákságot és megvalósítják a teljes kollektivizálást. Egyes elvtársak ezt még nyilván nem értik.

Tehát: a politika, melyet a párt most folytat a faluban, nem a régi politikának a *folytatása*, hanem *fordulat* a falu kapitalista elemeit *korlátozó* (és kiszorító) politikától a kulákot mint osztályt *felszámoló* új politika felé.

„Krasznaja Zvjezdá", 18. sz.
1930 január 21.

Sztálin. A leninizmus kérdései. 295—298 old. (oroszul).
Sztálin. A leninizmus kérdései. 355—359. old.

AKIKNEK A SIKER FEJÜKBE SZÁLLT

A kolhózmozgalom kérdéseihez

Most mindenki azokról a sikerekről beszél, amelyeket a Szovjethatalom a kolhózmozgalom terén elért. Még az ellenség is kénytelen elismerni, hogy komoly sikereink vannak. És ezek a sikerek valóban nagyok.

Tény, hogy folyó év február 20-án a Szovjetunió parasztgazdaságainak már 50 százaléka volt kollektivizálva. Ez azt jelenti, hogy 1930 február 20-ára az ötéves tervet több mint kétszeresen túlhaladtuk.

Tény, hogy a kolhózok ez év február 28-ára *már* több mint 36 millió métermázsa, vagyis körülbelül 220 millió pud vetőmagot gyüjtöttek össze a tavaszi vetés számára, azaz a tervnek több mint 90 százalékát teljesítették. Tagadhatatlan, hogy 220 millió pud vetőmag összegyüjtése pusztán a kolhózok vonalán — a gabonabegyüjtési terv sikeres teljesítése után — hatalmas vívmány.

Miről tanúskodik mindez?

Arról, hogy *már biztosítottnak tekinthetjük a falu gyökeres fordulatát a szocializmus felé.*

Nem szorul bizonyításra, hogy országunk sorsára, az egész munkásosztályra, mint országunk vezetőerejére, és végül magára a pártra nézve ezek a sikerek óriási jelentőségűek. Ezeknek a sikereknek — nem is szólva a közvetlen gyakorlati eredményekről — roppant jelentőségük van magának a pártnak belső életére, pártunk nevelésére. A bátorság és a saját erőnkbe vetett hit szellemét öntik pártunkba. Ügyünk győzelmébe vetett hittel vértezik fel a munkásosztályt. Új, milliós tartalékokat hoznak közel pártunkhoz.

Ezért a párt feladata: az elért sikereket *megszilárdítani* és további előnyomulásunkra tervszerűen *kihasználni.*

De a sikernek megvan a maga árnyoldala is, különösen akkor, ha a sikert aránylag „könnyen", úgyszólván „váratlanul" érik el. Az ilyen siker néha önhittségre és elbizakodottságra vezet: „Mi mindent meg tudunk csinálni!", „Nekünk minden gyerekjáték!" Ez a siker gyakran megrészegíti az embereket, az emberek elszédülnek a sikertől, elvesztik a mértéket, elvesztik képességüket a valóság megértésére, kezdik túlbecsülni saját erejüket és alábecsülni az ellenség erejét, kalandorkísérletekbe kezdenek, hogy a szocialista építés minden kérdését „egy-kettőre" megoldják. S ilyenkor már nem azon törik a fejüket, hogy az elért sikereket *megszilárdítsák* és tervszerűen *kihasználják* a további előnyomulásra. Minek szilárdítsuk meg az elért sikereket — úgyis „egy-kettőre" eljutunk a szocializmus teljes győzelméig: „Mi mindent meg tudunk csinálni!", „Nekünk minden gyerekjáték!"

Ezért a párt feladata: elszántan harcolni az ilyen, az ügyet veszélyeztető és káros hangulatok ellen és kiküszöbölni őket pártunkból.

Nem mondhatjuk ugyan, hogy ezek az ügyet veszélyeztető és káros hangulatok csak valamennyire is szélesen elterjedtek volna pártunk soraiban, de mégis vannak ilyen hangulatok pártunkban s alaptalan volna azt állítani, hogy ezek a hangulatok nem fognak fokozódni. És biztosra vehetjük, hogy ha ezek a hangulatok nálunk polgárjogot nyernek, a kolhózmozgalom jelentékenyen meggyengül és reálissá válik e mozgalom meghiúsulásának veszélye.

Ezért sajtónk feladata: rendszeresen leleplezni az ilyen és hasonló antileninista hangulatokat.

Néhány tény:

1. Kolhózpolitikánk sikerének többek között az a magyarázata, hogy ez a politika a kolhózmozgalom *önkéntes voltára* és a Szovjetunió különböző kerületeiben uralkodó *viszonyok különféleségének figyelembevételére* támaszkodik. Nem szabad erőszakkal kollektív gazdaságokat létesíteni. Ez ostoba és reakciós dolog volna. A kolhózmozgalomnak a parasztság alap-

vető tömegei aktív támogatására kell támaszkodnia. Nem szabad mechanikusan átültetni a fejlett kerületek kolhóz-építésének példáit a fejletlen kerületekbe. Ez ostoba és reakciós dolog volna. Az ilyen „politika" egycsapásra lejáratná a kollektivizáció eszméjét. A kolhózszervezés ütemének és módszereinek meghatározásánál alaposan figyelembe kell venni a viszonyok különféleségét a Szovjetunió különböző kerületeiben.

A kolhózmozgalomban az élen haladnak nálunk a gabonatermelő kerületek. Miért? Először azért, mert ezekben a kerületekben van a legtöbb már megerősödött szovjet- és kollektívgazdaságunk, amelyek révén a parasztoknak módjukban volt meggyőződni az új technika erejéről és jelentőségéről, a gazdaság új, kollektív szervezésének erejéről és jelentőségéről. Másodszor azért, mert ezek a kerületek a gabonabegyüjtő kampányok idején a kulákság ellen vívott kétéves harc iskoláját járták meg, ami feltétlenül meg kellett hogy könnyítse a kolhózmozgalom ügyét. Végül azért, mert az utóbbi évek során az ipari központokból fokozott mértékben küldtük e kerületekbe legjobb kádereinket.

Állíthatjuk-e azt, hogy más kerületekben például a fogyasztó-kerületekben, mint amilyenek északi területeink, vagy pedig a még mindig elmaradt nemzetiségek kerületeiben például Turkesztánban, szintén ilyen különösen kedvezők a viszonyok?

Nem, nem állíthatjuk.

Világos, hogy az az elv, mely szerint a Szovjetunió különböző kerületeiben uralkodó viszonyok különféleségét figyelembe kell venni, az önkéntesség elve mellett egyik legkomolyabb előfeltételei az egészséges kolhózmozgalom létesítésének.

De mi történik nálunk néha a valóságban? Mondhatjuk-e, hogy az önkéntességnek és a helyi sajátosságok figyelembevételének elvét a kerületek egész sorában nem szegik meg? Nem, ezt sajnos, nem mondhatjuk. Tudjuk például, hogy a fogyasztó-kerületek északi kerületeinek egész sorában, ahol aránylag kevésbbé kedvezők a viszonyok a kollektívgazdaságok

azonnali megszervezésére, mint a gabonatermő kerületekben, nemritkán igyekeznek a kolhózszervezés előkészítő munkálatait azzal *pótolni*, hogy bürokrata rendeletekkel parancsolnak oda kolhózmozgalmat, papíron maradó határozatokat fogadnak el a kolhózok számának növekedéséről, papírkolhózokat létesítenek, amelyek ugyan a valóságban nem léteznek, de a „létezésükről" már egy egész rakás hencegő határozat jött létre. Vagy nézzünk néhány turkesztáni kerületet, ahol még kevésbbé kedvezők a viszonyok a kollektívgazdaságok azonnali megszervezésére, mint a fogyasztóövezet északi kerületeiben. Tudjuk, hogy számos turkesztáni kerületben már megpróbálták a Szovjetunió élenjáró kerületeit „utolérni és túlhaladni" olymódon, hogy katonai beavatkozással fenyegetőztek és azzal, hogy a kolhózokba egyelőre belépni vonakodó parasztokat megfenyegettek az öntözővíz és az iparcikkek megvonásával.

Mi köze ennek a Prisibéjev őrmesteri* „politikának" a párt politikájához, amely a kolhózszervezésben önkéntességre, a helyi sajátosságok figyelembevételére támaszkodik? Világos, hogy nincs és nem is lehet semmi köze.

Kinek kellenek az ilyen torzítások, a kolhózmozgalom ilyen bürokrata elrendelése, ezek a méltatlan fenyegetődzések a parasztokkal szemben? Ellenségeinken kívül senkinek!

Mire vezethetnek ezek a torzítások? Ellenségeink megerősödésére és a kolhózmozgalom eszméjének lejáratására.

Nem világos-e, hogy az ilyen torzítások szerzői, akik magukat „baloldaliaknak" tartják, a valóságban a jobboldali opportunizmus malmára hajtják a vizet?

2. Pártunk politikai sztratégiájának egyik legnagyobb érdeme az, hogy minden adott percben ki tudja választani a mozgalom *legfontosabb láncszemét*, amelyet megragad, hogy az egész láncot az általános cél felé vonja, hogy így érje el a fel-

* *Prisibéjev őrmester* — bakafántos altiszt, a rend és erköles kéretlen őre. Csehov hasonló című elbeszélésének hőse.

adat megoldását. Mondhatjuk-e, hogy a párt már kiválasztotta a kolhózmozgalom legfontosabb láncszemét a kolhózszervezés rendszerében? Mondhatjuk és mondanunk kell.

Melyik ez a legfontosabb láncszem?

Talán a *társulás a föld közös megművelésére?* Nem, nem ez. A föld közös megművelésére irányuló társulás, amelyben a termelőeszközök még nincsenek társadalmasítva, a kolhózmozgalomnak már túlhaladott foka.

Talán a *mezőgazdasági kommúna?* Nem, nem a kommúna. A kommúna egyelőre még szórványos jelenség a kolhózmozgalomban. A mezőgazdasági kommúna számára, ahol nemcsak a termelés, hanem az elosztás is társadalmasítva van, mint *uralkodó* forma számára, a viszonyok még nem értek meg.

A kolhózmozgalom legfőbb láncszeme, *uralkodó* formája a jelen pillanatban, az a forma, melyet most meg kell ragadni, a *mezőgazdasági artelj.**

A *mezőgazdasági arteljben* társadalmasítva vannak a legfőbb termelőeszközök, főleg ami a gabonagazdaságot illeti: a munka, a földhasználat, a gépek és egyéb felszerelés, az igavonó jószág, a gazdasági épületek. *Nincsenek társadalmasítva:* a ház körüli földek (kis veteményes és egyéb kertek), a lakóépületek, a tejelő marhaállomány bizonyos része, az aprómarha, a baromfi stb. Az artelj azért a *kolhózmozgalom fő láncszeme,* mert a gabonaprobléma megoldásának legcélszerűbb formája. A gabonaprobléma pedig az *egész mezőgazdaság rendszerében* azért *fő láncszem,* mert megoldása nélkül sem az állattenyésztés (apró- és szarvasmarha-tenyésztés) problémája nem oldható meg, sem az ipar legfontosabb nyersanyagát adó ipari és speciális növényeké. Ezért van az, hogy a jelen pillanatban a kolhózmozgalom rendszerének legfőbb láncszeme a mezőgazdasági artelj.

* Artelj — dolgozók önkéntes egyesülése, szövetkezése gazdasági tevékenységre közös termelőeszközök alkalmazása alapján. — Mezőgazdasági artelj — kolhóz.

Ebből indul ki a kollektívgazdaságok „Minta-alapszabálya", melynek végleges szövege ma jelenik meg a sajtóban.*

Ugyanebből kell kiindulniok párt- és szovjetfunkcionáriusainknak, akiknek többek között az a kötelességük, hogy ezeket az alapszabályokat behatóan tanulmányozzák és teljes egészükben megvalósítsák.

Ez a párt álláspontja a jelen pillanatban.

Mondhatjuk-e, hogy a pártnak ezt az álláspontját megvalósítják, hogy nem szegik meg, hogy nem ferdítik el? Nem, sajnos, ezt nem mondhatjuk. Tudjuk, hogy a Szovjetunió kerületeinek egész sorában, ahol a kollektívgazdaságok létéért folytatott harc még korántsem ért véget s ahol az arteljek még nem szilárdultak meg, kísérleteket tesznek arra, hogy az arteljek kereteit átlépjék és egyszerre a mezőgazdasági kommúnára ugorjanak át. Az artelj még nem szilárdult meg, de ezek az emberek máris „társadalmasítják" a lakóházakat, az aprómarhát, a baromfit, emellett ez a „társadalmasítás" bürokratikus, papíron maradó parancsolgatássá fajul, mert még nincsenek meg azok a feltételek, amelyek az ilyen társadalmasítást szükségessé teszik. Azt hihetné az ember, hogy a kollektívgazdaságokban már megoldották a gabonaproblémát, hogy ez a probléma már túlhaladott lépcsőfok, hogy a jelen pillanatban a fő feladat nem a gabonakérdés megoldása, hanem az állattenyésztés és a baromfitenyésztés problémájának megoldása. Kérdezzük, kinek kell ez a fejetlen „munka", mely a kolhózmozgalom különböző formáit egy rakásra hányja? Kinek kell ez a buta és káros előreszaladás? A kolhózparasztot azzal ingerelni, hogy „társadalmasítják" a lakóházakat, az összes fejősteheneket, az egész aprómarha- és baromfiállományt, amikor még *nincs megoldva* a gabonaprobléma, amikor a kollektív gazdaságok arteljformája még *nincs megszilárdítva* — hát nem világos-e, hogy az ilyen „politika" csak esküdt ellenségeinknek lehet kedvére való és előnyös? Az egyik ilyen buzgó „társadal-

* „Právda" 1930 március 2.

masító" odáig megy, hogy elrendeli: az arteljben „háromnapi határidőn belül minden egyes gazdaság baromfiállományát számba kell venni", külön „parancsnokokat" jelöl ki a számbavétel és a felügyelet céljaira, hogy ezek „foglalják el az arteljben az uralkodó magaslatokat", „parancsnokoljanak a szocialista harcban, nem hagyva el a posztot" és — természetesen — vasmarokkal tartsák kezükben az egész arteljt. Mi ez? A kollektívgazdaság vezetésének politikája, vagy pedig a kollektívgazdaság *bomlasztásának* és *lejáratásának* politikája? Nem is szólva azokról a — tisztesség ne essék szólván — „forradalmárokról", akik azzal *kezdik* az artelj megszervezését, hogy leszedik a templomok harangjait. Leszedi a harangot — ez aztán a for-r-radalmár!

Hogyan eshetett meg, hogy körünkben ilyen hebehurgya próbálkozások történhettek a „társadalmasítás" körül, ilyen nevetséges kísérletek, hogy átugorjunk sajátmagunkon, kísérletek, amelyeknek célja megkerülni az osztályokat és az osztályharcot és amelyek a valóságban osztályellenségeink malmára hajtják a vizet? Ezek a próbálkozások csakis a kolhóz-szervezés frontján kivívott „könnyű" és „váratlan" sikerek légkörében történhettek. Csakis a párt egy részében uralkodó hebehurgyaság eredményeképpen: „Mi mindent meg tudunk csinálni!" „Nekünk minden gyerekjáték!" Csakis azért történhettek ezek a dolgok, mert egyes elvtársainknak a siker a fejükbe szállt és egy pillanatra elvesztették világos eszüket és józan ítélőképességüket.

Hogy a kolhóz-szervezés terén helyreigazíthassuk munkánk irányvonalát, *véget kell vetni az ilyen hangulatoknak.*

Ez most a párt egyik soronlevő feladata.

A vezetés művészete komoly dolog. Nem szabad elmaradni a mozgalomtól, mert elmaradni annyit jelent, mint elszakadni a tömegektől. De nem szabad előreszaladni sem, mert előreszaladni annyit jelent, mint elveszíteni a tömegekkel való kapcsolatot. Aki a mozgalmat vezetni akarja és egyúttal meg akarja tartani a kapcsolatot a milliós tömegekkel, annak két

fronton kell harcolnia — az elmaradók ellen is, az előreszaladók ellen is.

Pártunk erős és győzhetetlen, mert, amikor a mozgalmat vezeti, egyúttal meg tudja tartani és meg tudja sokszorozni kapcsolatát a munkások és parasztok milliós tömegeivel.

„Právda" 60. szám.
1930 március 2.
Sztálin. A leninizmus kérdései. 299—304. old. (oroszul).
Sztálin. A leninizmus kérdései. 360—366. old.

VÁLASZ A KOLHÓZPARASZT ELVTÁRSAKNAK

Az ujságokból ismeretes, hogy Sztálinnak „Akiknek a siker fejükbe szállt“ című cikke és a Központi Bizottság ismert határozata „A párt vonalának elferdítése elleni harcról a kolhózmozgalomban“, nagy visszhangot keltett a kolhózmozgalom gyakorlati munkásainak soraiban. Ezzel kapcsolatban az utóbbi időben számos levelet kaptam kolhózparaszt elvtársaktól, melyekben feleletet kérnek kérdéseikre. Kötelességem volt, hogy ezekre a levelekre magánlevelezés útján válaszoljak. Ez azonban lehetetlennek bizonyult, mert a leveleknek több mint felében nincs megadva a szerzőjük címe (elfelejtették megírni a címüket). A levelekben felvetett kérdések viszont összes elvtársaink számára roppant politikai jelentőséggel bírnak. Azonkívül érthető, hogy azokat az elvtársakat sem hagyhattam válasz nélkül, akik elfelejtették megadni a címüket. Ennek folytán szükségessé vált, hogy a kolhózparaszt elvtársak leveleire nyilvánosan, vagyis a sajtóban válaszoljak, kiválasztva ezekből a levelekből mindazokat a kérdéseket, amelyek az ügy szempontjából fontosak. Erre annál is szívesebben vállalkoztam, mert a Központi Bizottság erre vonatkozóan egyenes határozatot hozott.

Első kérdés. Mi a parasztkérdésben elkövetett hibák *gyökere?*

Felelet. A középparaszt helytelen kezelése. Az, hogy erőszakot alkalmaztak a középparaszttal szemben a gazdasági kapcsolat terén. Az, hogy elfelejtették, hogy a középparaszti tömegekkel való gazdasági együttműködést nem erőszakos intézkedések alapján, hanem a középparaszttal való megegyezés alapján, a középparaszttal való szövetség alapján kell felépíteni. Az, hogy elfelejtették, hogy jelenleg a kolhózmozgalom alapja a munkásosztály és a szegényparasztság szövetsége a

középparaszttal a kapitalizmus ellen általában és a kulákság ellen különösen.

Amíg a kulákság elleni támadást a középparaszttal egységfrontban vezettük, minden jól ment. De amikor egyes elvtársaink, a sikerektől megrészegedve, kezdtek észrevétlenül átcsúszni a kulák elleni támadás útjáról a középparaszt elleni harc útjára, amikor, a kollektivizálás magas százalékát hajszolva, erőszakot kezdtek alkalmazni a középparaszttal szemben, megfosztották a középparasztot választójogától, „mint kulákot" kisajátították a középparasztot — akkor a támadás kezdett elferdülni, a középparaszttal tartott egységfront repedezni kezdett s világos, hogy a kulák lehetőséget kapott arra, hogy megpróbáljon újra lábraállni.

Elfelejtették, hogy az erőszak, amely nélkülözhetetlen és hasznos az osztályellenségeink elleni harcban, megengedhetetlen és végzetes, ha a középparaszttal szemben alkalmazzuk, aki szövetségesünk.

Elfelejtették, hogy a lovasrohamok, amelyek szükségesek és hasznosak, mikor hadijellegű feladatokat kell megoldani, alkalmatlanok és végzetesek, ha a kolhózépítés feladatainak megoldásáról van szó, méghozzá ha a szervezést a középparasztsággal szövetségben hajtjuk végre.

Ez a parasztkérdésben elkövetett hibák gyökere.

A középparasztsággal való gazdasági kapcsolatra vonatkozóan Lenin ezt mondja:

> „Mindenekelőtt abból az igazságból kell kiindulnunk, hogy itt erőszakos módszerekkel a dolog természete szerint semmit sem lehet elérni. Itt a gazdasági feladat egészen más. Itt nincs meg az a felső réteg, amelyet le lehet vágni, meghagyva az egész talapzatot, az egész épületet. Olyan felsőréteg, amilyen a városban a kapitalisták voltak, itt nincsen. *Itt erőszakot alkalmazni annyit jelent, mint az egész ügyet tönkretenni... Nincs ostobább dolog, mint akárcsak gondolni is arra, hogy a középparaszttal szemben a gazdasági viszonyok terén erőszakot alkalmazzunk.*" (Lenin Művei. XXIV. köt. 168. old.)*

* *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 544—545. old.

És más helyen:

„Erőszak a középparasztsággal szemben a legnagyobb mértékben káros dolog. A középparasztság nagyszámú, sokmilliós réteg. Még Európában sem javasolta senki, ahol pedig a középparasztság seholsem ilyen erős, ahol rendkívül fejlett a technika, a kultúra, a városi élet, a vasúti közlekedés, ahol tehát a legkönnyebben lehetne ilyesmire gondolni — még a legforradalmibb szocialisták közül sem javasolta senki, hogy a középparasztsággal szemben erőszakos rendszabályokat alkalmazzunk." (Lenin Művei. XXIV. köt. 167. old.)*

Azt hiszem, a dolog világos.

Második kérdés. Melyek a főhibák a kolhózmozgalomban?

Felelet: Ilyen hiba legalább három van:

1. A kolhózok szervezése során megszegték az önkéntesség lenini elvét. Megszegték a párt alapvető utasításainak és a mezőgazdasági arteljek minta-alapszabályzatának a kolhózok önkéntes felépítéséről szóló pontjait.

A leninizmus arra tanít, hogy a parasztokat az önkéntesség elve alapján kell a kollektív gazdaság vágányára átvezetni, meggyőzve őket arról, hogy a kollektív, társadalmi gazdaság előnyösebb az egyéni gazdaságnál. A leninizmus arra tanít, hogy a parasztokat a kollektív gazdaság előnyeiről meggyőzni csak úgy lehet, ha *megmutatjuk* és a valóságban, tapasztalatilag *bebizonyítjuk* nekik, hogy a kolhóz jobb az egyéni gazdálkodásnál, előnyösebb az egyéni gazdálkodásnál, hogy a kolhóz az ínségből és nyomorból kivezető utat jelenti a szegény- és középparaszt számára. A leninizmus arra tanít, hogy ezeknek a feltételeknek a betartása nélkül a kolhózok nem lehetnek szilárdak. A leninizmus arra tanít, hogy minden olyan kísérlet, amely a kolhózt rá akarja erőszakolni a parasztra, minden olyan kísérlet, amely a kolhózokat kényszer útján akarja megteremteni, csak negatív eredményekre vezethet, csak elriasztja a parasztokat a kolhózmozgalomtól.

* *Lenin*, Válogatott Művek, 2. köt. 543—544. old.

És valóban, amíg ezt a főszabályt betartották, a kolhózmozgalomban egyik siker a másikat követte. Egyes elvtársaink azonban, megrészegedve a sikerektől, kezdték figyelmen kívül hagyni ezt a szabályt, kezdtek túlságosan sietni és magas kollektivizálási százalékot hajhászva, kényszer útján kezdtek újabb és újabb kolhózokat létrehozni. Nincs mit csodálkozni azon, ha ennek a „politikának" negatív eredményei nem sokáig váratlak magukra. A sebtében létrejött kolhózok kezdtek éppoly gyorsan szétmállni, mint amilyen gyorsan létrejöttek, a parasztság egy része pedig, mely tegnap még nagy bizalommal viseltetett a kolhóz iránt, kezdett elfordulni tőle.

Ez az első és legfőbb hiba a kolhózmozgalomban.

A kolhózok felépítésének önkéntességére vonatkozóan Lenin ezt mondja:

„Feladatunk most — a föld *társadalmi* megművelésére, a *nagyüzemi* közös gazdálkodásra való áttérés. A Szovjethatalom részéről azonban semmiféle kényszerről szó nem lehet; semmiféle törvény erre nem kényszerít. A mezőgazdasági *kommúnák önkéntesen* alakulnak meg, a föld *társadalmi megművelésére* való áttérés csakis *önkéntes* lehet, ebben a kérdésben a munkás- és parasztkormány részéről a legcsekélyebb kényszerről sem lehet szó, s a törvény ilyet nem enged meg. Ha valaki közületek ilyen kényszernek lenne tanúja, tudnotok kell, hogy az ilyesmi — visszaélés, hogy az ilyesmi — törvényszegés, amelyet minden erőnkkel igyekszünk és fogunk is jóvátenni."* (Lenin Művei. XXIV. köt. 43. old.)

És más helyen:

„Csakis abban az esetben, ha sikerül a föld társas, kollektív, szövetkezeti, arteljszerű megmunkálásának előnyeit a parasztnak a gyakorlatban *bemutatnunk*, csak ha sikerül a szövetkezeti, az arteljgazdaság segítségével a parasztnak segítséget nyujtanunk, csakis ez esetben tudja az államhatalmat kezében tartó munkásosztály a maga igazát a parasztnak ténylegesen bebizonyítani, csakis így vonhatja tényleg szilárdan és iga-

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

zán a maga oldalára a sokmilliós paraszttömeget. Ezért nem lehet eléggé értékelni a különböző intézmények jelentőségét, amelyek a szövetkezeti, arteljszerű földművelés segítését célozzák. Millió és millió felaprózott, eldugott falvakban elszórt, egyes gazdaságunk van ... Csak ha majd *gyakorlatilag,* a parasztok számára kézzelfogható *tapasztalati* úton *bebizonyítottuk,* hogy a társas, arteljszerű földművelésre való áttérés szükséges és lehetséges, csak akkor lesz majd jogunk azt mondani, hogy ilyen óriási parasztországban, mint amilyen Oroszország, komoly lépést tettünk előre a szocialista földművelés útján."* (Lenin Művei. XXIV. köt. 579—580. old.)**

Végül még egy hely Lenin műveiből:

„Támogatva különféle szövetkezeteket, valamint a középparasztok mezőgazdasági kommúnáit, a Szovjethatalom képviselőinek azok létrehozása körül *a legkisebb kényszert sem* szabad megtűrniük. Csak az olyan egyesülések értékesek, melyeket a parasztok maguk létesítenek, szabad elhatározásukból s amelyeknek előnyös voltáról ők maguk a gyakorlatban meggyőződtek. *A túlnagy sietség ezen a téren káros,* mert csak erősítheti a középparasztság előítéleteit az újításokkal szemben. A Szovjethatalom azon képviselőit, akik a parasztoknak a kommúnákhoz való csatlakozása érdekében kényszer alkalmazását engedik meg maguknak, még ha nem egyenes, hanem csak közvetett kényszerről van is szó, a legszigorúbban felelősségre kell vonni és el kell távolítani a falusi munkától."* (Lenin Művei. XXIV. köt. 174. old.)

Azt hiszem, a dolog világos.

Aligha szorul bizonyításra, hogy a párt Leninnek ezt az utasítását teljes szigorral végre is fogja hajtani.

2. A kolhózszervezés körül megszegték azt a lenini elvet, mely annak számbavételét követeli, hogy a viszonyok a Szovjetunió különböző kerületeiben különbözők. Elfelejtették, hogy a Szovjetuniónak igen sokféle tája van, és ezeknek gazdasági formái és kulturális színvonala különbözők. Elfelejtették, hogy

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

** *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 637—638. old.

e területek közt vannak a fejlődés magas fokán álló, vannak közepes és vannak elmaradt területek. Elfelejtették, hogy a kolhózmozgalom üteme és a kolhózszervezés módszerei ezeken a távolról sem egyforma területeken *nem lehetnek egyformák.*

„Téves lenne — mondja Lenin —, ha Oroszország minden vidéke számára egyszerűen egy mintára másolgatnánk a rendeleteket, ha Ukrajna és a Don-vidék bolsevik kommunistái, szovjet-funkcionáriusai válogatás nélkül az összes rendeletek érvényét kiterjesztenék más vidékekre"... mert „mi semmi szín alatt sem kötjük magunkat egyöntetű sablónhoz, nem határozzuk el egyszersmindenkorra, hogy a mi tapasztalatainkat, Közép-Oroszország tapasztalatait, teljes egészükben alkalmazni lehet valamennyi, a központtól távoleső vidéken is." (Lenin Művei. XXIV. köt. 125—126. old.)

Más helyen Lenin azt mondja, hogy:

„A legnagyobb ostobaság volna Közép-Oroszországot, Ukrajnát, Szibériát egy kaptafára húzni, egy és ugyanazon meghatározott sablón szerint kezelni." (Lenin Művei. XXVI. köt. 243. old.)

Végül Lenin kötelezi a Kaukázus kommunistáit, hogy:

„megértsék helyzetüknek, köztársaságaik helyzetének sajátosságát, azt, ami e helyzetet megkülönbözteti az Oroszországi Föderatív Szocialista Szovjet Köztársaság helyzetétől és viszonyaitól, megértsék, hogy nem szabad lemásolniok a mi taktikánkat, hanem a konkrét viszonyok különbözőségének megfelelően, megfontolt változtatásokat kell eszközölniök rajta." (Lenin Művei. XXVI. köt. 191. old.)*

Azt hiszem, a dolog világos.

Lenin ez útmutatásai alapján pártunk Központi Bizottsága „A kollektivizálás üteméről" hozott határozatában (l. a „Právda" 1930 január 6-i számát) a Szovjetunió területeit a kollektivizálás üteme szempontjából három csoportra osztotta, melyek közül az Észak-Kaukázus, a Közép-Volgavidék és az

* *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 834. old.

Alsó-Volgavidék a kollektivizálást alapjában már 1931 tavaszára befejezhetik, a többi gabonatermő területek (Ukrajna, Központi Feketeföld Terület, Szibéria, Urálvidék, Kazachsztán stb.) 1932 tavaszára, a többi területek viszont a kollektivizálást elnyujthatják egészen az ötéves terv végéig, vagyis 1933-ig.

Azt hiszem, a dolog világos.

És mi történt a valóságban? Kitűnt, hogy egyes elvtársaink, a kolhózmozgalom első sikereitől megrészegedve, Lenin útmutatásairól is, a Központi Bizottság határozatáról is szerencsésen megfeledkeztek. A Moszkvai Terület, felfújt kollektivizálási eredményeket hajhászva, funkcionáriusait úgy kezdte irányítani, hogy a kollektivizálást már 1930 tavaszára befejezzék, holott legalább is három év állt rendelkezésére (1932 végéig). A Központi Feketeföld Terület sem akart „elmaradni mások mögött" és kezdte funkcionáriusait olyan irányban utasítani, hogy a kollektivizálást 1930 első felében fejezzék be, holott legalább is két év állott rendelkezésére (1931 végéig). Kaukázusontúli és turkesztáni elvtársaink pedig, lázas igyekezetükben, hogy az élenjáró kerületeket „utólérjék és túlhaladják", arra kezdtek irányt venni, hogy a kollektivizálást a „legrövidebb idő alatt" befejezzék, holott négy teljes év állt még rendelkezésükre (1933 végéig). Érthető, hogy a kollektivizálásnak ilyen gyorstüzelő „üteme" mellett a kolhózmozgalomra gyengén előkészített kerületek, buzgalmukban, hogy a jobban előkészített kerületeket „utólérjék", erős adminisztratív nyomást voltak kénytelenek gyakorolni, saját adminisztratív buzgalmukkal igyekezve pótolni a kolhózmozgalom gyors fejlődésének hiányzó tényezőit. Az eredmény ismeretes. Közismert az a zűrzavar, amely ezeken a vidékeken keletkezett s amelyet aztán a Központi Bizottságnak kellett beavatkozásával megszüntetnie.

Ez a második hiba a kolhózmozgalomban.

3. A kolhózszervezés körül megszegték azt a lenini elvet, hogy a mozgalom még ki nem fejlődött formáját nem lehet

átugrani. Megszegték a lenini elvet, mely azt mondja: ne kerüljünk elébe a tömegek fejlődésének, ne rendeletekkel kormányozzuk a tömegmozgalmat, ne szakadjunk el a tömegektől, de haladjunk együtt a tömegekkel és vigyük őket előbbre úgy, hogy elvezetjük őket jelszavainkhoz és megkönnyítjük nekik azt, hogy saját tapasztalataik alapján győződjenek meg jelszavaink helyességéről.

„Mikor a petrográdi proletariátus és a petrográdi helyőrség katonái — mondja Lenin — a hatalmat megragadták, nagyon jól tudták, hogy az építőmunka a falun nagy nehézségekbe fog ütközni, hogy itt lépésről-lépésre kell majd előrehaladni, hogy a *legnagyobb ostobaság* lenne *dekrétumok, törvényes rendelkezések útján megkísérelni a föld társadalmi megmunkálásának bevezetését,* hogy ebbe csak jelentéktelen számú öntudatos elem ment volna esetleg bele, a parasztság óriási többsége azonban ezt a feladatot nem tűzte maga elé. Ezért mi arra szorítkoztunk, ami a forradalom továbbfejlesztése érdekében feltétlenül szükséges: *a tömegek fejlődésének semmiesetre se elébevágni,* hanem kivárni, míg a további előrehaladást a tömegek saját tapasztalata, saját harca fogja megindítani"* (Lenin Művei, XXIII. köt. 252. old.)

Leninnek ezen útmutatásaiból kiindulva, a Központi Bizottság „A kollektivizálás üteméről" szóló ismert határozatában (l. a „Právda" 1930 január 6-i számát) elismerte, hogy *a)* a kolhózmozgalom fő formája a jelen viszonyok között a mezőgazdasági artelj, hogy *b)* erre való tekintettel ki kell dolgozni a mezőgazdasági arteljnek, mint a kolhózmozgalom fő formájának minta-alapszabályát, hogy *c)* gyakorlati munkánkban nem szabad megtűrnünk a kolhózmozgalom felülről való „elrendelését" és nem szabad „kolhózosdit játszani".

Ez azt jelenti, hogy jelenleg nem a kommúnára, hanem a mezőgazdasági arteljre kell irányt vennünk, mint a kolhózszervezés fő formájára, hogy nem szabad megtűrnünk a mező-

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

gazdasági arteljen keresztül a kommúnára való átugrást, hogy a parasztoknak a kolhózok irányában haladó tömegmozgalmát nem szabad a kolhózok „elrendelésével", „kolhózosdival" felcserélnünk.

Azt hiszem, a dolog világos.

És mi történt a valóságban? Kitűnt, hogy egyes elvtársaink, a kolhózmozgalom első sikereitől megrészegülve, szerencsésen elfelejtkeztek Lenin utasításairól is, a Központi Bizottság határozatáról is. Ezek az elvtársak, ahelyett, hogy tömegmozgalmat szerveztek volna mezőgazdasági arteljek létesítésére, kezdték az egyéni gazdaságot űző parasztokat egyenesen a kommúna-rendszerre „átvinni". Ahelyett, hogy megszilárdították volna a mozgalomnak arteljszerű formáját, kezdték kényszer útján „társadalmasítani" az aprómarhát, baromfit, a nem piacra szánt fejősjószágot, a lakóházakat. Ennek a leninisták számára megengedhetetlen elhamarkodottságnak eredményei ma már közismertek. Szilárd kommúnákat, természetesen, a legtöbb esetben nem sikerült létrehozniok. Viszont a mezőgazdasági arteljek egész sora siklott ki a kezükből. A „szép" határozatok ugyan megmaradtak, de mi a köszönet bennük?

Ez a harmadik hiba a kolhózmozgalomban.

Harmadik kérdés. Hogyan eshettek meg ezek a hibák és hogyan kell a pártnak kijavítani őket?

Felelet. Ezek a hibák a kolhózmozgalom terén elért gyors sikereink alapján merültek fel. A siker néha az emberek fejébe száll. Nemritkán túlságos önhittséget és elbizakodottságot szül. Ez különösen könnyen történhetik meg egy hatalmon levő párt képviselőivel. Különösen olyan párt képviselőivel, mint a mienk, amelynek ereje és tekintélye úgyszólván megmérhetetlen. Nálunk igenis előfordulhatnak a kommunista hencegés megnyilvánulásai, melyek ellen Lenin olyan elszánt harcot folytatott. Nálunk igenis akadhatnak olyanok, akik hisznek a rendeletek, határozatok, utasítások mindenhatóságában. Nálunk

igenis megvan az a veszély, hogy rengeteg nagy országunk egyik vagy másik sarkában a párt egyes képviselői a pártnak forradalmi intézkedéseit üres, bürokratikus rendelet-kiadássá változtatják. Nemcsak helyi funkcionáriusokra gondolok itt, hanem egyes területi méretekben dolgozókra is, sőt a Központi Bizottság egyes tagjaira is. „A kommunista hencegés — mondja Lenin — azt jelenti, hogy egy ember, aki benne van a kommunista pártban és akit onnan még nem tisztogattak ki, azt képzeli, hogy minden feladatot meg tud oldani kommunista rendeletgyártással." (*Lenin* Művei. XXVII. köt. 50—51. old.)

Ez az a talaj, amelyből a kolhózmozgalomban elkövetett hibák, a párt vonalának a kolhózszervezés terén történt elferdítései kinőttek.

Miért veszélyesek ezek a hibák és ferdítések, ha továbbra is folytatódni fognak, ha gyorsan és maradék nélkül nem számoljuk fel őket?

A veszedelem ott van, hogy ezek a hibák egyenes úton visznek bennünket a kolhózmozgalom lejáratásához, a középparaszttal való meghasonláshoz, a szegényparasztság dezorganizálásához, soraink megzavarásához, egész szocialista építőmunkánk meggyengüléséhez, a kulákság visszaállításához. Rövidén szólva: ezeknek a hibáknak az a tendenciájuk, hogy letérítsenek bennünket a parasztság alapvető tömegeivel kötött szövetségünk megszilárdításának útjáról, a proletárdiktatúra megszilárdításának útjáról és az ezekkel a tömegekkel való szakítást, a proletárdiktatúra aláásását idézzék elő.

Ez a veszedelem már február második felében jelentkezett, akkor, amikor elvtársaink egy része, az előző sikerektől elvakítva, vágtában kezdett letérni a lenini útról. Pártunk Központi Bizottsága számbavette ezt a veszedelmet és késedelem nélkül beavatkozott a dologba, megbízást adva Sztálinnak, hogy a kolhózmozgalomról szóló külön cikkel figyelmeztesse az elvtársakat, hogy túlőttek a célon. Vannak akik azt hiszik, hogy az „Akiknek a siker fejükbe szállt" című cikk Sztálin egyéni

kezdeményezésének gyümölcse. Ez persze nevetséges. Nem azért van Központi Bizottságunk, hogy ilyen ügyben akárkinek is átengedje az egyéni kezdeményezést. A Központi Bizottság alaposan áttanulmányozta az ügyet. S amikor kiderült, milyen mélyek és súlyosak a hibák, akkor a Központi Bizottság haladéktalanul, tekintélyének egész erejével csapott rá a hibákra, közzétéve 1930 március 15-én hozott nevezetes határozatát.

Nehéz idejében megállítani és a helyes útra téríteni az embereket, akik őrült iramban száguldanak egyenesen a szakadék felé. De Központi Bizottságunk nem azért viseli a lenini párt Központi Bizottságának nevét, hogy ne tudna leküzdeni még nagyobb nehézségeket is. S lényegében már le is gyűrte ezeket a nehézségeket.

Ilyen esetekben nehéz a párt egész osztagait iramukban megállítani, idejében a helyes útra vinni és soraikat menet közben átcsoportosítani. De pártunk nem azért viseli Lenin pártjának nevét, hogy ne volna meg a kellő hajlékonysága az ilyen nehézségek leküzdésére. S lényegében már le is gyűrte ezeket a nehézségeket.

A fő dolog itt az, hogy bátran beismerjük hibáinkat és legyen erőnk arra, hogy a legrövidebb időn belül megszüntessük őket. A fő nehézség itt az, hogy a nemrégiben elért sikerek után félnek a hibák beismerésétől, félnek az önkritikától s nem akarják hibáikat gyorsan és határozottan kijavítani. Csak le kell küzdeni ezt a nehézséget, csak félre kell dobni a felduzzasztott számokkal operáló terveket és az irodai, bürokratikus maximalizmust, csak át kell terelni figyelmünket a kolhózok szervezeti és gazdasági felépítésének feladataira — és a hibáknak még a nyoma sem marad meg. Semmi alapunk sincs kételkedni benne, hogy pártunk lényegében már le is küzdötte ezt a veszedelmes nehézséget.

„Az összes forradalmi pártok — mondja Lenin —, amelyek eddig elpusztultak, azért pusztultak el, mert *elbízták magukat* és nem tudták megérteni azt, hogy miben van az erejük *és féltek attól, hogy a saját gyöngéikről beszéljenek.* De mi nem

pusztulunk el, mert nem félünk attól, hogy gyöngéinkről beszéljünk és megtanuljuk, hogyan kell a gyöngeséget leküzdeni."* (Lenin Művei. XXVII. köt. 260—261. old.)

Lenin e szavait nem szabad elfelejtenünk.

Negyedik kérdés. Nem jelent-e a pártvonal elferdítései elleni harc meghátrálást, visszavonulást?

Felelet. Persze, hogy nem! Visszavonulásról itt csak az beszélhet, aki a hibák és torzítások folytatását előnyomulásnak tartja, a hibák elleni harcot pedig visszavonulásnak. Ha az előrenyomulás hibák és torzítások halmozásából áll, szép kis „előnyomulás" az ilyen.

Napirendre tűztük a mezőgazdasági arteljt, mint a jelenlegi kolhózmozgalom fő formáját, megfelelő minta-alapszabályt dolgoztunk ki a kolhózszervezési munka vezérfonalául. Lemondunk-e róla? Persze, hogy nem!

Napirendre tűztük a munkásosztály és a szegényparasztság termelési összefogásának megszilárdítását a középparasztta1, mert ez a jelenlegi kolhózmozgalom alapja. Lemondtunk-e erről? Persze, hogy nem!

Napirendre tűztük a kulákság mint osztály felszámolásának jelszavát, mint a falun végzett gyakorlati munkánk fő jelszavát a jelen helyzetben. Lemondunk-e róla? Persze, hogy nem!

Még 1930 januárjában kijelöltük az egész Szovjetunió részére a mezőgazdaság kollektivizálásának bizonyos meghatározott ütemét, meghatározott csoportokra osztva a Szovjetunió különböző területeit és kijelölve mindegyik csoport részére a maga külön ütemét. Lemondunk-e erről? Persze, hogy nem!

Hát hol van akkor itt a párt „visszavonulása"?

Azt akarjuk, hogy azok, akik hibákat és torzításokat követtek el, abbahagyják hibáikat. Azt akarjuk, hogy a hebehurgyák vonuljanak vissza hebehurgyaságukból a leninizmus állásaiba. Akarjuk ezt, mert csak ilyen feltétel mellett lehet majd folytatnunk a *valódi* előnyomulást osztályellenségeink

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

ellen. Azt jelenti-e ez, hogy hátrafelé megyünk? Persze, hogy nem! Ez csak azt jelenti, hogy *helyes* előnyomulást akarunk vezetni, nem pedig hebehurgya módra előnyomulást játszani.

Hát nem világos-e, hogy csak tökfilkók és túlzó „baloldaliak" minősíthetik a pártnak ezt az álláspontját visszavonulásnak?

Azok, akik visszavonulásról fecsegnek, nem értenek meg legalább is két dolgot.

1. Nem ismerik az előnyomulás törvényeit. Nem értik, hogy az az előnyomulás, melyet a már elfoglalt állások *megerősítése nélkül* hajtanak végre — már eleve kudarcra van kárhoztatva. Mikor járhat az előnyomulás sikerrel, például katonai téren? Ha az emberek nem szorítkoznak arra, hogy csak előnyomuljanak, hanem igyekeznek egyúttal *megerősíteni* a már elfoglalt állásokat, erőket a megváltozott helyzetnek megfelelően *átcsoportosítani*, a frontmögötti területet *rendbehozni*, a tartalékokat *felszabadítani*. Miért van mindenre szükség? Azért, hogy biztosítsuk magunkat meglepetések ellen, betöltsük a front egyes helyein támadt réseket, amelyek minden előnyomulásnál előfordulhatnak s hogy ilymódon előkészítsük az ellenség teljes megsemmisítését. A lengyel csapatok 1920-ban azt a hibát követték el, ha a dologból csak a katonai oldalát tekintjük, hogy nem vették figyelembe ezt a szabályt. Ez magyarázza meg többek közt azt, hogy előbb egész seregükkel Kievig hömpölyögtek, aztán kénytelenek voltak ugyanúgy Varsóig visszahömpölyögni. A szovjetcsapatok viszont 1920-ban azt a hibát követték el, ha mégint csak a katonai oldalát tekintjük a dolognak, hogy Varsó felé való előnyomulásuk során ismételték a lengyelek hibáját.

Ugyanezt kell mondanunk az osztályharc frontján vezetett előnyomulás törvényeiről is. Nem lehet sikerrel előnyomulni az osztályellenségek megsemmisítésére, *ha nem erősítjük meg* a már elfoglalt állásokat, *ha nem csoportosítjuk át* erőinket, ha nem biztosítjuk a frontot *tartalékokkal*, ha nem hozzuk rendbe a *frontmögötti* területet és így tovább.

A dolog lényege az, hogy a hebehurgya emberek nem értik meg az előnyomulás törvényeit. A dolog lényege az, hogy a párt érti és megvalósítja őket.

2. Nem értik az előnyomulás osztályjellegét. Előnyomulásról kiabálnak. De hát: előnyomulás — *melyik* osztály ellen, *melyik* osztállyal szövetségben? Mi a falu kapitalista elemei ellen nyomulunk előre, szövetségben a középparaszttal, mert csakis ilyen előnyomulás vezethet bennünket győzelemre. De mi a teendő, ha a párt egyes osztagainak túlbuzgósága folytán az előnyomulás kezd lesiklani a helyes útról és kezd élével szövetségesünk, a középparaszt ellen fordulni? Hát nekünk *akármilyen* előnyomulás kell, nem pedig egy meghatározott osztály elleni előnyomulás, szövetségben egy meghatározott osztállyal? Don Quijote is azt képzelte, hogy ellensége ellen nyomul előre, amikor a szélmalom ellen ment rohamra. Ismeretes azonban, hogy ennek a — tisztesség ne essék szólván — előnyomulásnak a során betörte a fejét.

Úgylátszik Don Quijote babérai nem hagyják aludni a mi „baloldali" túlzóinkat.

Ötödik kérdés. Melyik nálunk a főveszély: a jobboldali vagy a „baloldali"?

Felelet. Főveszély nálunk a jobboldali. A jobboldali veszély volt és marad nálunk a főveszély.

Nem mond-e ellent ez az állítás a Központi Bizottság 1930 március 15-i határozatában foglalt ismert tételnek, mely szerint a kolhózmozgalom főakadálya ma a „baloldali" túlzók hibái és torzításai? Nem, nem mond ellent. A dolog úgy áll, hogy a „baloldali" túlzóknak a kolhózmozgalom terén elkövetett hibái olyan hibák, melyek kedvező feltételeket teremtenek arra, hogy a pártban megerősödjék a jobboldali elhajlás. Miért? Azért, mert ezek a hibák, a párt vonalát fonák színben tüntetik fel, tehát megkönnyítik a párt diszkreditálását — következésképp megkönnyítik a jobboldali elemek harcát a párt vezetősége ellen. A párt vezetőségének diszkreditálása — ez az a legelemibb és az egyetlen talaj, amelyen a jobboldali elhajlók harca a párt ellen kifejlődhet. A „baloldali" túlzók, azoknak hibái és ferdí-

tései, ezt a talajt teremtik meg a jobboldali elhajlók számára. Ezért, ha sikerrel akarunk küzdeni a jobboldali opportunizmus ellen, le kell küzdenünk a „baloldali" opportunisták hibáit. A „baloldali" túlzók, ha tárgyilagosan nézzük a dolgot, a jobboldali elhajlók szövetségesei.

Ilyen sajátszerű kapcsolat áll fenn a „baloldali" opportunizmus és a jobboldali elhajlás között.

Ezzel a kapcsolattal kell megmagyaráznunk azt a tényt, hogy egyes „baloldaliak" meglehetősen gyakran beszélnek a jobboldaliakkal való blokk kérdéséről. Ezzel kell magyaráznunk azt a sajátszerű jelenséget is, hogy a „baloldaliaskodók" egy része, akik tegnap még hangos hurrázással „vezettek" előnyomulást és az egész Szovjetuniót két-három kurta hét alatt akarták kollektivizálni, ma passzivitásba esnek, karjuk lehanyatlik és szerencsésen átengedik a harcteret a jobboldali elhajlóknak, ilymódon a kulák előli tényleges visszavonulásra (idézőjel nélkül!) véve irányt.

A jelen helyzet sajátszerűsége abban rejlik, hogy a „baloldali" túlzók elleni harc ma nálunk előfeltétele és sajátszerű formája a jobboldali opportunizmus elleni sikeres harcnak.

Hatodik kérdés. Hogyan kell értékelnünk azt, hogy a parasztság egy része kivált a kolhózokból?

Felelet. A parasztság egy részének kiválása azt jelenti, hogy az utóbbi időben nálunk bizonyos számú nem-szilárd kolhóz jött létre, és ezek most megtisztulóban vannak az állhatatlan elemektől. Ez azt jelenti, hogy a felfújt kolhózok eltűnnek, a szilárdak viszont megmaradnak és erősödni fognak. Véleményem szerint ez teljesen normális jelenség. Egyes elvtársak kétségbeesnek emiatt, pánikba esnek és görcsösen ragaszkodnak a felduzzasztott százalékszámokhoz. Mások, kárörvendve, a kolhózmozgalom „kudarcát" jósolgatják. Ezek is, azok is súlyosan tévednek. Ezek is, azok is, távol állnak a kolhózmozgalom lényegének marxista felfogásától.

A kolhózokból mindenekelőtt az úgynevezett holt lelkek válnak ki. Ezeknek a kiválása nem is kiválás, csak annak nyilvánvalóvá válása, hogy ezeknek az embereknek a helyén

eddig is üresség volt. Hát van szükségünk holt lelkekre? Persze hogy nincsen. Véleményem az, hogy az észak-kaukázusiak és az ukrajnaiak feltétlenül helyesen járnak el, mikor feloszlatják a holt lelkekből álló kolhózokat és tényleg eleven, tényleg szilárd kolhózokat szerveznek. A kolhózmozgalom számára ez csak nyereség.

Kiválnak, másodszor, az idegen, ügyünkkel szemben határozottan ellenséges elemek. Világos, hogy mennél hamarabb megszabadulunk az ilyenfajta elemektől, annál jobb a kolhózmozgalomnak.

Kiválnak, végül, ingadozó elemek, akiket nem lehet sem idegeneknek, sem holt lelkeknek nevezni. Ezek azok a parasztok, akiket *ma* még nem sikerült meggyőznünk ügyünk helyességéről, de akiket *holnap* egész biztosan meg fogunk győzni. Ezeknek a parasztoknak a kiválása a kolhózmozgalom számára komoly, bár csak ideiglenes veszteséget jelent. Ezért a kolhózmozgalom ingadozó elemeiért folyó harc ma a kolhózmozgalom egyik legfontosabb feladata.

Kitűnik, hogy a parasztok egy részének kiválása a kolhózokból nemcsak káros jelenség. Kitűnik, hogy ezek a kiválások, amennyiben megszabadítják a kolhózokat a holt lelkektől és az egyenesen idegen elemektől, jótékony folyamatot jelentenek, mert egészségesebbé és erősebbé teszik a kolhózokat.

Egy hónappal ezelőtt úgy számítottuk, hogy a gabonatermelő területeken a kollektivizálást már több mint 60 százalékra végrehajtottuk. Most világos, hogy ha az igazi és valamennyire is szilárd kolhózokat tekintjük, akkor ez a szám nyilvánvalóan túlzott volt. Ha a kolhózmozgalom a gabonatermelő területeken, a parasztok egy részének kiválása után, a kollektivizálás 40 százalékának erejéig megszilárdul — ezt pedig egész biztosan el lehet érni — akkor ez a jelen helyzetben a kolhózmozgalom óriási eredménye lesz. Én itt a gabonatermelő területek átlagos százalékszámát veszem, jól tudva, hogy emellett vannak egyes olyan kerületeink, ahol a kollektivizálás általános és elérte a 80—90 százalékot. A gabonatermelő területek 40 százalékos kollektivizálása — ez azt jelenti, hogy a

kollektivizálás eredeti ötéves tervének 1930 tavaszáig terjedő részét *kétszeresen* tudtuk teljesíteni.

Ki merné tagadni azt, hogy ennek a Szovjetunió szocialista fejlődés terén elért *történelmi jelentőségű* eredménynek *döntő* jellege van?

Hetedik kérdés. Helyesen cselekszenek-e az ingadozó parasztok, amikor kiválnak a kolhózokból?

Felelet. Nem, helytelenül cselekszenek. A kolhózokból kiválva saját érdekeik ellen cselekszenek, mert a parasztoknak csakis a kolhózok hozzák meg a szabadulást a nyomorból és sötétségből. A kolhózokból kiválva rosszabb helyzetbe kerülnek, mert megfosztják magukat azoktól a kedvezményektől és előnyöktől, melyeket a Szovjethatalom a kolhózoknak nyujt. A kolhózokban elkövetett hibák és torzítások nem adnak okot a kilépésre. A hibákat közös erővel kell kijavítani, bennmaradva a kolhózban. Kijavítani a hibákat annál is könnyebb, mert a Szovjethatalom teljes erővel harcolni fog ellenük.

Lenin azt mondja, hogy:

„Az árutermelő kisgazdaság rendszere *képtelen* megszabadítani az emberiséget a tömegek nyomorától és elnyomatásától." (Lenin Művei. XX. köt. 122. old.)

Lenin azt mondja, hogy:

„A kisgazdasággal a nyomorból nem lehet kijutni." (Lenin Művei. XXIV. köt. 540. old.)

Lenin azt mondja, hogy:

„Ha tovább is régimódra a kisgazdaságokban fogunk ülni, még ha szabad polgárokként is, szabad földön, akkor is fenyegetni fog bennünket az elkerülhetetlen pusztulás veszélye." (Lenin Művei. XX. köt. 417. old.)

Lenin azt mondja, hogy:

„Csakis a közös, arteljszerű, társas munka segítségével juthatunk ki abból a zsákutcából, amelybe az imperialista háború kergetett bennünket." (Lenin Művei. XXIV. köt. 537. old.)

Lenin azt mondja, hogy:

„Feltétlenül át kell térnünk a földnek nagyüzemű mintagazdaságokban való közös megmunkálására", mert „enélkül abból a bomlásból, s abból az egyenesen kétségbeesett helyzetből, amelyben ma Oroszország van, ki nem juthatunk." (Lenin Művei. XX. köt. 418. old.)

Mindez mit jelent?

Ez azt jelenti, hogy a kolhóz az *egyedüli* út, amelyen a parasztok a nyomorból és sötétségből kijuthatnak.

Világos, hogy a parasztok helytelenül cselekszenek, amikor kiválnak a kolhozból.

Lenin azt mondja, hogy:

„Önök természetesen, valamennyien tudják, a Szovjethatalom egész tevékenysége arról beszél, hogy milyen *óriási jelentőséget* tulajdonítunk mi a kommúnáknak, arteljeknek és általában minden olyan szervezetnek, amelynek az a célja, hogy az apró, egyéni parasztgazdaságokat társadalmi jellegű, szövetkezetszerű vagy arteljszerű gazdaságokká alakítsa át, illetve, hogy ezt az átalakulást fokozatosan elősegítse."* (Lenin Művei. XXIV. kot. 579. old.)**

Lenin azt mondja, hogy:

„A Szovjethatalom egyenesen *előnyben* részesítette a kommunákat és szövetkezeteket, azokat állítva az *első helyre*."** (Lenin Művei. XXIII. kot. 399. old.)***

Mit jelent ez?

Ez azt jelenti, hogy a Szovjethatalom kedvezményeket és előnyöket fog adni a kolhozoknak az egyéni gazdaságokkal szemben. Ez azt jelenti, hogy kedvezményekben fogja részesíteni a kolhozokat a nekik juttatandó földek átengedése terén is, a gépekkel, traktorokkal, vetőmaggal stb. való ellátás terén is, az adóterhek megkönnyítése terén is, a hitelnyújtás terén is.

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

** *Lenin.* Válogatott Művek 2. köt. 637. old.

*** Ugyanott, 492. old.

Miért ad a Szovjethatalom kedvezményeket és előnyöket a kolhózoknak?

Azért, mert a kolhóz az egyetlen eszköz arra, hogy a parasztokat a nyomortól megszabadítsuk.

Azért, mert azzal, hogy elsősorban a kolhózokat segítjük — a leghatékonyabb formában segítjük a szegényparasztot és a középparasztot.

A Szovjethatalom a napokban határozatot hozott arról, hogy *két évre adómentessé teszi* a kolhózok összes társadalmasított igás állatát (lovat, ökröt stb.), valamint az összes teheneket, disznókat, juhokat és baromfit, akár a kolhózok kollektív tulajdonában, akár az egyes kolhózparasztok egyéni tulajdonában vannak.

A Szovjethatalom ezenkívül elhatározta, hogy ez év végéig *haladékot* ad a kolhózparasztoknak az összes kölcsöntartozások visszafizetésére és *törli* mindazokat a pénzbüntetéseket és bíróságok által kiszabott bírságokat, melyeket a kolhózokba belépett parasztokra április elseje előtt róttak ki.

Végül határozatot hozott arról, hogy okvetlenül meg kell valósítani a kolhózparasztok számára még ez évben 500 millió rubel összegű hitel folyósítását.

Ezek a kedvezmények a kolhózparasztoknak nyujtanak segítséget. Azoknak a kolhózparasztoknak, akik kitartottak a kiválások idején, akik megedződtek a kolhózok ellenségei ellen folytatott harcban, akik megvédték a kolhózokat és nem adták ki kezükből a kolhózmozgalom dicső zászlaját. Ezek a kedvezmények azoknak a kolhózokban levő szegény- és középparasztoknak nyujtanak segítséget, akik ma kolhózaink gerincét alkotják, akik meg fogják szilárdítani és végleg ki fogják alakítani kolhózainkat s akik a kolhózok számára a parasztok sokmilliós tömegeit fogják meghódítani. Ezek a kedvezmények azoknak a kolhózparasztoknak nyujtanak segítséget, akik ma a kolhózok alapkáderei s akik feltétlenül rászolgáltak arra, hogy a kolhózmozgalom hőseinek nevezzék őket.

Ezeket a kedvezményeket *nem kapják meg* azok a parasztok, akik kiléptek a kolhózokból.

Hát nem világos-e, hogy hibát követnek el a parasztok, amikor a kolhózokból kiválnak?

Hát nem világos-e, hogy csakis a kolhózokba való visszatéréssel biztosíthatják maguknak azt, hogy ezeket a kedvezményeket megkapják?

Nyolcadik kérdés. Mi történjék a kommúnákkal, nem kell-e őket feloszlatni?

Felelet. Nem, nem kell és nincs miért feloszlatni őket. A valódi, nem pedig a csak papíron létező kommúnákról beszélek. A Szovjetunió gabonatermelő területein egész sor nagyszerű kommúna működik, és ezek rászolgáltak arra, hogy buzdítsuk és támogassuk őket. Azokat a régi kommúnákat értem, amelyek kiállták az évek viszontagságait, megedződtek a harcban és bebizonyították létjogosultságukat. Ami az új, csak most nemrégiben keletkezett kommúnákat illeti, azok létüket csak abban az esetben fogják biztosítani, ha az *önkéntesség* elve alapján, a parasztok aktív támogatása mellett jöttek létre, nem úgy, hogy *kényszer*társadalmasításnak vetették alá a mindennapi életmódot.

Kommúnák alakítása és vezetése — bonyolult és nehéz feladat. Nagyméretű és szilárd kommúnák csak úgy létezhetnek és fejlődhetnek, ha tapasztalt káderekkel és kipróbált vezetőkkel rendelkeznek. Az artelj-rendszerről kommúna-rendszerre való elhamarkodott áttérés csak elriaszthatja a parasztokat a kolhózmozgalomtól. Azért ezt a dolgot különösen komolyan kell kezelni és semmi szín alatt sem szabad elhamarkodni. Az artelj könnyebb dolog és a széles paraszttömegek számára könnyebben is felfogható. Ezért a jelen viszonyok között az artelj a kolhózmozgalom legelterjedtebb formája. Csakis abban a mértékben, amelyben megerősödnek és megszilárdulnak a mezőgazdasági arteljek, érlelődhetik a talaj a parasztoknak a kommúnáért folyó tömegmozgalma számára. Ezért a kommúna, mint magasabb forma, csak a jövőben válhatik a kolhózmozgalom fő láncszemévé.

Kilencedik kérdés. Mi történjék a kulákokkal?

Felelet. Eddig a középparasztról beszéltünk. A középparaszt a munkásosztály szövetségese és politikánknak vele szemben baráti politikának kell lennie. Másként áll a dolog a kulákkal. A kulák — ellensége a Szovjethatalomnak. Vele nem élünk és nem élhetünk békében. Politikánk a kulákkal szemben — a kulákság mint osztály felszámolásának politikája. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy együttünkben felszámolhatjuk a kulákot. De jelenti azt, hogy a dolgot odáig visszük majd, hogy a kulákot bekerítsük és felszámoljuk.

Lenin a kulákról ezt mondja:

„A kulákok a legvadállatibb, legdurvább, legkegyetlenebb kizsákmányolók, akik más országokban a történelem során nem egyszer állították már vissza a földesurak, a cárok, a papok, a kapitalisták hatalmát. A kulákok többen vannak, mint a földesurak és a kapitalisták. De a kulákság a népnek mégis csak kisebbsége... A háború alatt ezek a vérszopók megszedték magukat a nép nyomorán, ezreket és százezreket harácsoltak össze a gabona és más termékek árának emelése útján. Ezek a pókok a háborúban tönkrement parasztok és az éhező munkások vérén híztak kövérre. Ezek a piócák a dolgozók vérét szívták és annál jobban gazdagodtak, mennél jobban éhezett a munkás a városokban és a gyárakban. Ezek a vámpírok kezükbe kaparintották és kaparintják a földesúri földeket és újra meg újra gúzsba kötik a szegényparasztokat." (Lenin Művei. XXIII. köt. 206—207. old.)*

Mi tűrtük ezeket a vérszopókat, piócákat, vámpírokat és kizsákmányoló törekvéseik korlátozása volt a politikánk. Tűrtük azért, mert nem volt mivel felcserélnünk a kulákgazdaságot, a kuláktermelést. Ma már megvan a lehetőségünk arra, hogy a kulákgazdaságot kolhózaink és szovhózaink gazdaságával bőségesen pótoljuk. Nincs miért tovább tűrnünk ezeket a pókokat és vérszopókat. Tovább tűrni ezeket a pókokat és vérszopókat, akik gyujtogatják a kolhózokat, gyilkolják a kolhózok vezető embereit és meghiúsítani igyekeznek a vetést — annyit jelentene, mint a munkások és parasztok érdekei ellen cselekedni.

* *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 411. old

Ezért azt a politikát, mely a kulákságot mint osztályt, felszámolja, olyan állhatatossággal és következetességgel kell végigvinnünk, amilyenre a bolsevikok csak képesek.

Tizedik kérdés. Mi a kolhózok legközelebbi gyakorlati feladata?

Felelet. A kolhózok legközelebbi gyakorlati feladata — a harc a vetésért, harc a bevetett területek minél nagyobb kiszélesítéséért, harc a vetés helyes megszervezéséért.

Ma a kolhózok minden egyéb feladatát a vetéssel kapcsolatos feladatoknak kell alárendelni.

Ma a kolhózok minden más munkájának a vetésmegszervezés munkájához kell alkalmazkodnia.

Ez azt jelenti, hogy a kolhózok és pártonkívüli aktivistáik szilárdságát, a kolhózvezetők s a kolhózokban működő bolsevikok képességeit nem fellengős határozatok és nagyhangú üdvözlő-iratok, hanem a vetés helyes megszervezésének eleven kérdése alapján fogjuk megítélni.

De hogy ezt a gyakorlati feladatot becsülettel megvalósíthassuk, ahhoz az kell, hogy a kolhóz-funkcionáriusok figyelmét ráterelj ük a kolhózszervezés *gazdasági* kérdéseire, a kolhózok *belső* felépítésének kérdéseire.

A kolhózfunkcionáriusok figyelmének központjában egészen a legutóbbi időkig a kollektivizálás magas százalékának hajhászása állott és ezért nem akarták észrevenni a különbséget a valódi kollektivizálás és a papiros-kollektivizálás között. Ezt a százalékhajhászást most sutba kell dobni. Most a funkcionáriusok figyelmét a kolhózok *megerősítésére*, a kolhózok szervezeti *kialakítására*, a kolhózok gyakorlati munkájának *megszervezésére* kell összpontosítani.

A kolhózfunkcionáriusok figyelme egészen a legutóbbi időkig nagyszabású kolhózegységek szervezésére, úgynevezett „óriáskolhózok" szervezésére volt összpontosítva s ezért ezek az „óriáskolhózok" nemritkán nehézkes papiros-parancsnokságokká fajultak, amelyeknek a falvakban és községekben nem volt meg a megfelelő gazdasági gyökerük. Vagyis a kirakatmunka elnyelte az igazi, a tárgyilagos munkát. A kirakati tel-

jesítményeknek ezt a hajhászását most sutba kell dobni. Most a funkcionáriusok figyelmét a falvakban és községekben végzendő szervezeti és gazdasági jellegű kolhózmunkára kell kiélezni. Ha majd ez a munka megfelelő eredményeket mutat fel, akkor az „óriás-kolhózok" maguktól meg fognak születni.

A legutóbbi időkig kevés figyelmet fordítottak arra, hogy a középparasztokat a kolhózok vezetése körüli munkába bevonják. Pedig a középparasztok között vannak kitűnő gazdák, akikből elsőrangú gazdasági funkcionáriusok válhatnának a kolhózok kiépítése terén. Munkánknak ezt a fogyatékosságát most helyre kell hoznunk. A feladat most az, hogy a középparasztok legjobbjait bevonjuk a kolhózok vezetése körüli munkába és módot adjunk nekik arra, hogy képességeiket ezen a téren kifejthessék.

A legutóbbi időkig nem fordítottunk kellő figyelmet a parasztnők közötti munkára. A lefolyt időszak megmutatta, hogy a parasztnők közötti munka, munkánk leggyöngébb pontja. Ezt a fogyatékosságot most határozottan és egyszersmindenkorra ki kell küszöbölnünk.

A kommunisták a kerületek egész sorában a legutóbbi időkig abból indultak ki, hogy a kolhózszervezés minden feladatát saját erőikkel oldhatják meg. Ebből kiindulva, nem fordítottak kellő figyelmet arra, hogy a kolhózokban a pártonkívülieket bevonják a felelős munkába, hogy pártonkívülieket emeljenek a kolhózok vezető állásaiba, hogy a kolhózokban széles pártonkívüli aktívát szervezzenek. Pártunk története bebizonyította, a kolhózszervezés elmúlt szakasza pedig mégegyszer megmutatta, hogy ez az álláspont gyökerében helytelen. Ha a kommunisták behúzódtak volna a maguk csigaházába, fallal választva el magukat a pártonkívüliektől, mindent tönkretettek volna. Annak, hogy a kommunistáknak sikerült a szocializmusért folytatott harcaikban dicsőséget szerezniök, a kommunizmus ellenségei pedig megsemmisültek, többek közt az az oka, mert a kommunisták értettek hozzá, hogy a pártonkívüliek legjobbjait ügyükbe bevonják, hogy a pártonkívüliek széles rétegeiből újabb és újabb erőket merítsenek, hogy pártjukat a pártonkívüli akti-

visták tömegével vegyék körül. A pártonkívüliek közti munkánknak ezt a fogyatékosságát most határozottan és egyszersmindenkorra ki kell küszöbölnünk.

Kiküszöbölni munkánk e fogyatékosságait, gyökerestől kiirtani őket — erről van éppen szó, amikor arról beszélünk, hogy a kolhózok *gazdasági* munkáját a helyes vágányra tereljük.

Tehát:

1. A vetés helyes megszervezése — ez a feladat.

2. Figyelmünknek a kolhóznozgalom gazdasági kérdéseire való összpontosítása — ez az az eszköz, melyre e feladat megoldásához szükségünk van.

„Právda" 92. sz.
1930 április 3.

Sztálin. A leninizmus kérdései. 11. kiad. 305—321. old. (oroszul).
Sztálin. A leninizmus kérdései. 367—387. old.

„A KÖZPONTI BIZOTTSÁG POLITIKAI BESZÁMOLÓJA A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA (BOLSEVIK) PÁRTJA XVI. KONGRESSZUSÁNAK"

című, 1930 június 27-én mondott előadói beszéd második, *„A Szovjetunió szocialista építésének növekvő fellendülése és belső helyzete"* című részéből

Áttérünk a Szovjetunió belső helyzetére.

Ellentétben a tőkés országokkal, ahol most gazdasági *válság és növekvő munkanélküliség* uralkodik, a mi országunk belső helyzete a népgazdaság *növekvő fellendülésének* és a munkanélküliség *fokozódó csökkenésének* képét mutatja. A nagyipar megnövekedett és meggyorsította fejlődésének ütemét. A nehézipar megerősödött. Az ipar szocialista szektora messze előre haladt. Új erő fejlődött ki a mezőgazdaságban — a szovhózok és kolhózok. Két évvel ezelőtt gabonatermelési válságban voltunk és gabonabegyüjtő munkánkban főként az egyéni gazdaságra támaszkodtunk, most viszont a súlypont a kolhózokra és szovhózokra helyeződött át, a gabonaválság pedig alapjában véve megoldottnak tekinthető. A parasztság zöme véglegesen a kolhózok felé fordult. A kulákság ellenállása megtört. A Szovjetunió belső helyzete még jobban megszilárdult.

Ez az adott pillanatban a Szovjetunió belső helyzetének általános képe.

Nézzük a konkrét adatokat...

A mezőgazdaság és a gabonaprobléma

Fentebb beszéltem a mezőgazdaság egészének állapotáról, beleértve az erdőgazdaságot, halászatot stb., anélkül hogy a

mezőgazdaságot felosztottam volna fő ágaira*. Ha az egész mezőgazdaságból külön vesszük alapvető ágait, mint például a gabonagazdaságot, állattenyésztést és az ipari növények termesztését, akkor az Állami Tervhivatalnak és a Szovjetunió Földművelésügyi Népbiztosságának adatai szerint a helyzet így alakul:

a) Ha a *gabonaneműek* 1913. évi *vetésterületét* 100-nak vesszük, akkor a gabonaneműek vetésterületének változása évenként a következő: 1926/27 — 96.9%; 1927/28 — 94.7%; 1928/29 — 98.2%; a folyó 1929/30. évben pedig valamennyi adat szerint a háborúelőtti színvonal 105.1%-a lesz.

Feltűnő az a tény, hogy a gabonaneműek vetésterulete 1927/28-ban csökkent. Ez a csökkenés nem a gabonagazdaság visszafejlődésével magyarázható, mint ezt a jobboldali opportunisták táborának ostobái fecsegték, hanem azzal, hogy az őszi vetés 7,700.000 hektáron (a Szovjetunió őszi vetésének 20%-a) elpusztult.

Ha továbbá 1913 *összes* gabonatermését 100-nak vesszük, a következő képet kapjuk: 1927-ben — 91.9%; 1928-ban — 90.8%; 1929-ben — 94.4%; 1930-ban pedig valamennyi adat szerint a háborúelőtti színvonal 110%-át kapjuk.

Itt szintén feltűnő az összes gabonatermés csökkenése 1928-ban, amely az ukrajnai és északkaukázusi őszi vetés elpusztulásával magyarázható.

Ami az összes gabonatermés *áruként* forgalomba kerülő részét illeti (falun kívüli forgalom), még tanulságosabb képünk

* Ennek a fejezetnek 1. pontjában („A népgazdaság egészének növekedése") Sztálin elvtárs a mezőgazdaság egészéről a következőket mondotta: „*a)* 1926/27-ben, azaz a XV. pártkongresszus idején, a *mezőgazdaság egészének*, beleértve az erdőgazdaságot, a halászatot stb. össztermelése, háborúelőtti rubelekben 12.370 millió rubel volt, azaz a háborúelőtti színvonal 106 6%-a, a következő évben, azaz 1927/28-ban elértük a 107 2%-ot, a folyó 1929/30 évben pedig a mezőgazdaság fejlődésének menetéből ítélve a háborúelőtti színvonalnak legalább 113—114%-át fogjuk elérni.

Megállapítjuk, hogy a mezőgazdaság egészének termelése — ha aránylag lassan is — de szakadatlanul fejlődik."

van. Ha az 1913-as gabonatermés piacra kerülő részét 100-nak vesszük, kiderül, hogy 1927-ben a háborúelőtti színvonalnak 37%-a volt árutermék, 1928-ban — 36.8%; 1929-ben — 58%: a folyó 1930-as évben valamennyi adat szerint 73% lesz.

E szerint tehát a vetésterület és az összes gabonatermés terén csak a folyó 1930-as évben érjük el és haladjuk kissé túl a háborúelőtti színvonalat.

Kitűnik továbbá, hogy az *áru* gabonatermelés terén még korántsem értük el a háborúelőtti színvonalat és ebben az évben még 25 százalékkal el fogunk attól maradni.

Ez az alapja gabonanehézségeinknek, amelyek 1928-ban különösen kiéleződtek.

Ugyanez az alapja a gabonaproblémának is.

b) Körülbelül ugyanez a kép tárul fel előttünk az *állattenyésztés* terén is, de aggasztóbb adatokkal.

Ha az 1916. évi állatállományt 100-nak vesszük, akkor évenként a következő képet kapjuk. 1927-ben a lóállomány 88·9%, szarvasmarha 114.3%, juh és kecske 119.3%, sertés 111.3%; — 1928-ban ló 94.6%, szarvasmarha 118.5%, juh és kecske 126%, sertés 126.1%; — 1929-ben ló 96.9%, szarvasmarha 115.6%, juh és kecske 127.8%, sertés 103%; — 1930-ban ló 88.6%, szarvasmarha 89.1%, juh és kecske 87.1%, sertés 60.1% az 1916. évi színvonalhoz viszonyítva.

Amint látják, ha figyelembe vesszük az utolsó év adatait, nyilvánvaló jeleink vannak arra, hogy az állattenyésztés csökkenni kezd.

Még vigasztalanabb képet kapunk az állattenyésztés *áruhozama* szempontjából, különösen a hús és szalonna területén. Ha minden évben 100-nak vesszük az összes hús- és szalonnatermelést, a hús és szalonna áruforgalomba kerülő része megfelelően így alakul: 1926-ban 33.4%, 1927-ben 32.9%, 1928-ban 30.4%, 1929-ben 29.2%.

Tehát nyilvánvaló jeleink vannak arra, hogy a kisüzemű és kevés árut termelő állatenyésztő gazdaság változékony és gazdaságilag megbízhatatlan.

Kitűnik, hogy az 1916-os állattenyésztési színvonal túlhaladása helyett az utolsó évben nyilvánvaló jeleink vannak arra, hogy lemaradunk ettől a színvonaltól.

Ilyképpen a gabonaprobléma nyomában, amelyet alapjában véve már sikeresen megoldunk, felmerül a húsprobléma, amelynek éle már most mutatkozik és amely megoldásra vár.

c) Más képet tár elénk az *ipari* növények termesztésének fejlődése, amelyek nyersanyaggal látják el iparunkat. Ha az ipari növények 1913-as *vetésterületét* 100 nak vesszük, a *gyapot* vetésterülete 1927-ben 107.1%, 1928-ban 131.4%, 1929-ben 151.4%, 1930-ban 217% a háborúelőtti színvonalhoz viszonyítva; a *len* vetésterülete 1927-ben 86.6%, 1928-ban 95.7%, 1929-ben 112.9%, 1930-ban 125% a háborúelőtti színvonalhoz viszonyítva; a *cukorrépa* vetésterülete 1927-ben 106.6%, 1928-ban 124.2%, 1929-ben 125.8%, 1930-ban 169% a háborúelőtti színvonalhoz viszonyítva; az *olajos magvak* vetésterülete 1927-ben 179.4%, 1928-ban 230.9%, 1929-ben 219.7%, 1930-ban — nem kevesebb mint 260% a háborúelőtti színvonalhoz viszonyítva.

Ugyanilyen alapjában véve kedvező képet mutat az ipari növények *összes termése is*. Ha az 1913-as összes termést 100-nak vesszük, a *gyapot* termése 1928-ban 110.5%, 1929-ben 119%, 1930-ban, valamennyi adat szerint, 182.8% lesz a háborúelőtti színvonalhoz viszonyítva; a *len* termése 1928-ban 71.6%, 1929-ben 81.5%, 1930-ban, valamennyi adat szerint 101.3% a háborúelőtti színvonalhoz viszonyítva; a *cukorrépa* termése 1928-ban 93%, 1929-ben 58%, 1930-ban, valamennyi adat szerint, 139.4% lesz a háborúelőtti színvonalhoz viszonyítva; az *olajos magvak* termése 1928-ban 161.9%, 1929-ben 149.8%, 1930-ban, valamennyi adat szerint, 220% lesz a háborúelőtti színvonalhoz viszonyítva.

Az ipari növények terén ilyképpen kedvezőbb a kép, ha nem számítjuk az 1929-es évet a cukorrépa szempontjából, amelynek termését a lepkék elrontották.

Különben, mivel a kisgazdaság van többségben, itt, az ipari növények terén is lehetségesek és valószínűek a jövőben

komoly ingadozások és bizonytalanságok, azoknak az ingadozásoknak és bizonytalanságoknak mintájára, amelyeket a felsorolt adatok a kolhózok és szovhózok által legkevésbbé befolyásolt len és az olajos magvak tekintetében mutattak.

Ilyképpen a mezőgazdaság következő problémái állnak előttünk:

1. az ipari növények helyzetének megszilárdítása a megfelelő kerületeknek elegendő mennyiségű olcsó gabonával való ellátása útján;

2. az állattenyésztés fellendítése és a húskérdés megoldása a megfelelő kerületeknek elegendő mennyiségű olcsó gabonával és takarmánnyal való ellátása útján;

3. a gabonakérdésnek mint az adott pillanatban a mezőgazdaság legfőbb kérdésének megoldása.

Kitűnik, hogy a gabonaprobléma fő láncszem a mezőgazdaság rendszerében és kulcs a mezőgazdaság valamennyi többi kérdésének megoldásához.

Kitűnik, hogy a gabonaprobléma megoldása elsőrendű feladat a mezőgazdaság más problémáinak sorában.

De megoldani a gabonaproblémát és ezzel a komoly fellendülés útjára terelni a mezőgazdaságot — ez a mezőgazdaság elmaradottságának gyökeres felszámolását, traktorokkal és mezőgazdasági gépekkel való felszerelését, új tudományos káderekkel való ellátását, a munka termelékenységének fokozását, a piacra termelés növelését jelenti. E feltételek nélkül álmodni sem lehet a gabonaprobléma megoldásáról.

Meg lehet-e valósítani mindezeket a feltételeket a kis egyéni paraszti gazdaság alapján? Nem, nem lehet. Nem lehet, mivel a kis paraszti gazdaság nem tudja átvenni és elsajátítani az új technikát, nem tudja elegendő mértékben fokozni a munka termelékenységét, nem tudja elegendő mértékben növelni a mezőgazdaság piacra termelését. Egy út marad: a mezőgazdaság *nagyüzemű gazdálkodásra való* áttérésének útja, a modern technikával felszerelt nagyüzemű gazdaságok meghonosításá-

nak útja. De szovjet ország nem állhat a *kapitalista* nagygazdaságok szervezésének útjára. Csak az új technikával felszerelt *szocialista* típusú nagygazdaságok szervezésére vehet és köteles venni irányt. Ilyen gazdaságok nálunk a *szovhózok* és *kolhózok*.

Innen az a feladat, hogy meg kell honosítani a szovhózokat és hogy a kis, paraszti gazdaságokat nagy, kollektív gazdaságokba kell egyesíteni, ami általában a mezőgazdasági probléma és különösen a gabonaprobléma megoldásának *egyetlen* útja.

A párt mindennapi gyakorlati tevékenységében csakugyan erre az útra lépett a XV. kongresszus, különösen az 1928 elején mutatkozó komoly gabonanehézségek után.

Meg kell jegyeznünk, hogy pártunk ezt az alapvető problémát, mint gyakorlati feladatot már a XV. kongresszuson tűzte napirendre, amikor nem voltak még komoly gabonanehézségeink. A XV. kongresszusnak „Falusi munkáról" c. ismert határozata nyiltan kimondja:

> „A mai időszakban a kis egyéni paraszti gazdaságok nagy kollektív gazdaságokká egyesítésének és átalakításának feladatát, a párt *alapvető* falusi *feladataként* kell kitűzni."

Talán nem lesz felesleges az sem, ha idézzük a megfelelő helyet a Központi Bizottságnak a XV. kongresszuson adott beszámolójából, ahol ugyanilyen élesen és határozottan vetik fel azt a problémát, hogy a mezőgazdaság elmaradottságát a kollektivizálás elvei alapján megszüntessék. A beszámoló említett helye így szól:

> „Hol van hát a kivezető út? A kivezető út abban van, hogy a kis és szétforgácsolt paraszti gazdaságok a föld társas művelésének alapján, nagy és egyesített gazdaságokra térnek át, hogy az új, magasabbfokú technika alapján áttérnek a kollektív földművelésre. A kivezető út abban van, hogy a kis és apró paraszti gazdaságok fokozatosan, de hajthatatlanul, *nem kényszerből, hanem példaadás és meggyőzés alapján* a társadalmi, elvtársias, kollektív földművelés alapján, mezőgazda-

sági gépek és traktorok alkalmazásával, a földművelés belterjesebbé tétele tudományos módszereinek alkalmazásával nagy gazdaságokba egyesüljenek. *Más kivezető út nincs.*"

A parasztság fordulata a szocializmus felé és a szovhóz-kolhózépítés fejlődésének üteme

A parasztság fordulata a kollektivizálás felé nem rögtön kezdődött. Ez a fordulat nem is kezdődhetett azonnal. Igaz, a párt már a XV. kongresszuson kiadta a kollektivizálás jelszavát. De ahhoz, hogy a parasztság tömegesen a szocializmus felé forduljon, még nem elegendő a jelszó kiadása. A fordulathoz legalább még egy körülmény szükséges, mégpedig az, hogy maguk a paraszti tömegek győződjenek meg a kiadott jelszó helyességéről és azt úgy fogadják, mint saját jelszavukat. Ezért ez a fordulat fokozatosan készült elő. Ezt a fordulatot fejlődésünk egész menete, iparunk és elsősorban a mezőgazdaságnak gépeket és traktorokat szállító iparunk fejlődésének menete készítette elő. A kuláksággal vívott erélyes harc politikája és 1928-ban és 1929-ben újformájú gabonabegyüjtésünknek menete készítette elő, amely a kulák gazdaságot a szegény- és középparaszti tömegek ellenőrzése alá helyezte. Előkészítette az egyéni gazdálkodást folytató parasztot az ügyek kollektív intézésére megtanító mezőgazdasági szövetkezetek fejlődése. Előkészítette a kolhózok hálózata, ahol a paraszt ellenőrizte a kollektív gazdasági formák fölényét az egyéni gazdasággal szemben. Előkészítette végül az egész Szovjetunió területén szétszórt és új technikával felszerelt szovhózok hálózata, amelyek a parasztnak módot adtak arra, hogy meggyőződjön az új technika erejéről és előnyeiről. Hiba volna szovhózainkban csupán a gabonatartalékok forrását látni. A szovhózok új technikájukkal, a körülöttük gazdálkodó parasztoknak nyujtott segítséggel, példátlan gazdasági lendületükkel valójában az a vezető erő voltak, amely megkönnyítette a paraszti tömegek fordulatát és a kollektivizálás útjára vezette őket.

Ezen az alapon jött hát létre a szegény- és középparaszti milliónak az a tömeges kolhóz-mozgalma, amely 1929 második

felében kezdődött, és amely a nagy fordulat időszakát nyitotta meg országunk életében.

Milyen rendszabályokat foganatosított a Központi Bizottság ahhoz, hogy ezt a mozgalmat felkészülten fogadja és hogy ennek a mozgalomnak élére álljon?

A Központi Bizottság rendszabályai három vonalon haladnak: a szovhózok szervezésének és finanszírozásának vonalán, a kolhózok szervezésének és finanszírozásának vonalán, a traktor- és mezőgazdasági gépgyártás megszervezésének, valamint annak vonalán, hogy a falut a gép- és traktorállomások, traktorparkok stb. útján ellássa traktorokkal és mezőgazdasági gépekkel.

a) A Központi Bizottság Politikai Irodája már 1928 áprilisában határozatot hozott *új szovhózoknak* 3—4 év alatt való megszervezéséről azzal a számítással, hogy ezek a szovhózok ez idő lejártával legalább 100 millió pud árugabonát adhassanak. A Központi Bizottság teljes ülése utóbb jóváhagyta ezt a határozatot. Megszerveztük a „Gabonatrösztöt", amelyet megbíztunk e feladat végrehajtásával. Emellett határozatot hoztunk a *régi szovhózok* megerősítéséről és vetésterületük kibővítéséről. Megszerveztük a „Szovhózközpontot", amelyet megbíztunk e határozat megvalósításával.

Meg kell jegyeznünk, hogy ezeket a határozatokat pártunk opportunista részének támadásai közepette hoztuk. Beszéltek arról, hogy a szovhózokba fektetett pénz „kidobott" pénz. Felléptek kritikájukkal a párt opportunista elemei által támogatott „tudósok", hogy „bebizonyítsák", mennyire lehetetlen és elképzelhetetlen a nagy szovhózok megszervezése. A Központi Bizottság azonban folytatta vonalát és mindenek ellenére végigvitte.

1927/1928-ban a szovhózok finanszírozására (nem számítva a rövidlejáratú forgóhitelt) 65,7 millió rubelt fordítottunk. 1928/1929-ben 185,2 millió rubelt. Végül az idén 856.2 millió rubelt. A beszámolási időszak tartama alatt 350.000 lóerőt kitevő 18.000 traktort bocsátottunk a szovhózok rendelkezésére.

Milyenek az eredményei ezeknek a rendszabályoknak?

A *„Gabonatröszt" vetésterülete* 1928/29-ben 150.000 *ha* volt, 1929/30-ban 1,060.000 *ha*, 1930/31-ben 4,500.000 *ha* lesz, 1931/32-ben 9,000.000 *ha*, 1932/33-ban, vagyis az ötéves terv végére 14,000.000 *ha* lesz. A *„Szovhózközpont"* vetésterülete 1928/29-ben 430.000 *ha* volt, 1929/30-ban 860.000 *ha*, 1930/31-ben 1.800.000 *ha* lesz, 1931/32-ben 2,000.000 *ha*, 1932/33-ban 2.500.000 lesz. Az *„Ukrajnai szovhózegyesülés"* vetésterülete 1928/29-ben 170.000 *ha* volt, 1929/30-ban 280.000 *ha*, 1930/31-ben 500.000 *ha* lesz, 1932/33-ban 720.000 *ha*. A *„Cukorközpont"* vetésterülete (gabonával bevetett területe) 1928/29-ben 780.000 *ha* volt, 1929/30-ban 820.000 *ha*, 1930/31-ben 860.000 *ha* lesz, 1931/32-ben 980.000 *ha*, 1932/33-ban 990.000 *ha*.

Ez először azt jelenti, hogy az ötéves terv végére a *„Gabonatröszt"* egymagában *ugyanannyi* gabonával bevetett területe lesz, mint amennyi most egész Argentinának van.

Ez másodszor azt jelenti, hogy az ötéves terv végére a szovhózoknak összesen 1 millió hektárral *nagyobb* gabonával bevetett területük lesz, mint most egész Kanadának. *(Taps.)*

Ami a szovhózok *összes* és *árugabonatermését* illeti, évenként a változás a következő képet mutatja: 1927/28-ban a szovhózok össztermése 9,5 millió métermázsa volt, ebből árugabona 6,1 millió métermázsa; 1928/29-ben 12,8 millió métermázsa, ebből árugabona 7,9 millió métermázsa; 1929/30-ban a rendelkezésre álló adatok szerint 28,2 millió métermázsa lesz, ebből 18 millió métermázsa árugabona (108 millió pud); 1930/31-ben 71,7 millió métermázsa, ebből árugabona 61 millió métermázsa (370 millió pud) stb. stb.

Ezek pártunk szovhózpolitikájának elért és várható eredményei.

A Központi Bizottság Politikai Irodájának az új szovhózok szervezéséről kiadott határozatából az tűnik ki, hogy 1931/32-ben az új szovhózoktól legalább 100 millió pud árugabonát kell kapnunk. Valójában pedig úgy alakul a helyzet, hogy már 1931/32-ben több mint 200 millió pudot fogunk kapni

egyedül az új szovhózoktól. Ez a program kétszeres túlteljesítése.

Kiderül, hogy azok, akik nevettek a Központi Bizottság Politikai Irodájának határozatán, rútul kinevették saját magukat.

A Szovjetek Kongresszusa által jóváhagyott ötéves terv végére a szovhózok vetésterületének el kellett érnie az 5 millió hektárt. Valójában azonban a szovhózok vetésterülete már az idén 3,8 millió hektár, a jövő évben, vagyis az ötéves terv harmadik évében pedig 8 millió hektár vetésterületünk lesz.

Ez azt jelenti, hogy a szovhózépítés programmját 3 év alatt teljesítjük és túlteljesítjük.

Az ötéves terv szerint az ötéves terv végére a szovhózok összgabonatermésének 54,3 millió métermázsának kellett lennie. Valójában azonban a szovhózok gabonatermése már az idén 28,2 millió métermázsa, jövőre pedig 71,7 millió métermázsa lesz.

Ez azt jelenti, hogy az összgabonatermés tekintetében az ötéves tervet három év alatt teljesítjük és túlteljesítjük.

Ötéves terv három év alatt.

Most fecsegjenek a burzsoá firkászok és opportunista csatlósaik, hogy három év alatt nem lehet teljesíteni és túlteljesíteni a szovhózépítés ötéves tervét.

b) Ami a *kolhóz*építést illeti, azon a téren még kedvezőbb képet látunk.

A Központi Bizottság teljes ülése már 1928 júliusában a következő határozatot hozta a kolhózépítésről:

> „Hajthatatlanul megvalósítani a XV. Kongresszus által kitűzött feladatot: »egyesíteni és átalakítani a kis egyéni paraszti gazdaságokat nagy kollektívákba«, mint olyan *önkéntes egyesüléseket,* amelyek az új technika alapján épülnek és amelyek a gabonagazdaság magasabb formái mind a mezőgazdaság szocialista átalakításának értelmében, mind a mezőgazdaság termelékenysége és áruképessége radikális növelésének biztosítása értelmében." (A Központi Bizottság júliusi teljes ülésének határozata „A gabonabegyüjtés politikájáról az általános gazdasági helyzettel kapcsolatban". 1928.)

Ezt a határozatot utóbb megerősítették a párt XVI. konferenciájának határozatai és a Központi Bizottság 1929 novemberi teljes ülésének a kolhózmozgalomról hozott külön határozata. 1929 második felében, amikor észrevehetővé vált a parasztság gyökeres fordulata a kolhózok felé és a középparasztság tömegestül indult a kolhózokba, a Központi Bizottság 1930 január 5-én külön határozatot adott ki „A kollektivizálás üteméről és a kolhózépítésnek nyujtott állami segítség rendszabályairól".

A Központi Bizottság ebben a határozatban:

1. megállapította a *parasztok tömeges fordulatát* a kolhózok felé és hogy a kolhózépítés ötéves terve 1930 tavaszán túlteljesíthető;

2. megállapította, hogy megvannak a *kuláktermelésnek a kolhózok termelésével való helyettesítéséhez* szükséges anyagi és egyéb feltételek, s ezzel kapcsolatban kimondotta annak szükségességét, hogy a korlátozás politikájáról át kell térni a kulákság mint osztály felszámolásának politikájára;

3. kilátásba helyezte, hogy a társadalmasított alapokon megművelt vetésterület már 1930 tavaszán *jelentékenyen meghaladja a 30 millió hektárt;*

4. a Szovjetuniót három kerületcsoportra osztotta, *mindegyik csoport számára megállapítva megközelítőleg,* hogy *mikor* kell befejeznie alapjában a kollektivizálást;

5. *felülvizsgálta a földmüvelési igazgatás* módszerét a kolhózok javára, valamint a mezőgazdaság finanszírozásának formáit és 1929/30-ban legalább 500 millió rubel hitelt irányozva elő a kolhózoknak;

6. meghatározta a kolhózmozgalom *arteljformáját,* mint a *kolhózrendszer fő láncszemét* az adott pillanatban;

7. erélyes választ adott a párt opportunista elemeinek, akik a kolhózmozgalmat a gép- és traktorhiány miatt igyekeztek lefékezni;

8. végül, óvta a pártmunkásokat az esetleges túlzásoktól a kolhózmozgalomban és a kolhózépítés felülről való elrendelé-

sének veszélyétől, attól a veszélytől, amely azzal fenyeget, hogy a valóságos és tömeges kolhózmozgalmat könnyelmű kollektivizálósdi váltja fel.

Meg kell jegyeznünk, hogy a párt opportunista elemei a Központi Bizottságnak ezt a határozatát — enyhén szólva — ellenszenvesen fogadták. Beszéltek és suttogtak arról, hogy a Központi Bizottság álmodozónak csapott fel, hogy a nép pénzét „nemlétező" kolhózokra „pazarolja". A jobboldali elemek a kezüket dörzsölgették, előre örvendezve a „bebiztosított" bukásnak. A Központi Bizottság azonban kitartóan vitte vonalát és végigvitte, mindenek ellenére, a jobboldaliak nyárspolgári vihogása ellenére, a „baloldaliak" kilengései és megszédülései ellenére.

1927/28-ban 76 millió rubelt, 1928/29-ben 170 millió rubelt, végül az idén 473 millió rubelt fordítottunk a kolhózok finanszírozására. Ezenkívül 65 millió rubelt bocsátottunk a kollektivizálási alap rendelkezésére. Megállapítottuk a kolhózok kedvezményeit, amelyek 200 millió rubellel növelik a kolhózok pénztartalékait. A kolhózok megkapták a vagyonuktól megfosztott kulákok vagyonát több mint 400 millió rubel értékben. A kolhózok földjein való használatra biztosítottunk nem kevesebb, mint 30.000 traktort, több mint 400.000 lóerő teljesítőképességgel, nem számítva a Traktorközpont 7.000 traktorját, amelyek a kolhózokat látják el és azt a traktorsegítséget, amelyet a szovhózok hálózata nyújt a kolhózoknak. Az idén 10 millió métermázsa (61 millió pud) vetőmaghitelt és vetőmagsegítséget adtunk a kolhózoknak. Végül közvetlen szervezési segítséget nyujtottunk a kolhózoknak a gép- és lófogatállomások megalakításában, amelyeknek a száma meghaladja a hétezret, s az azokban használt lovak száma legalább 1,300.000 darab.

Melyek az eredményei ezeknek az intézkedéseknek?

A kolhózok vetésterülete 1927-ben 0,8 millió, 1928-ban 1,4 millió, 1929-ben 4,3 millió hektár volt, 1930-ban pedig 36 millió hektár, beleértve a tavaszi és őszi vetésterületet.

Ez azt jelenti, először, hogy a kolhózok vetésterülete három év alatt több mint negyvenszeresére növekedett. *(Taps.)*

Ez azt jelenti, másodszor, hogy kolhózainkban most *ugyanannyi* a vetésterület, mint amennyi Franciaországnak és Olaszországnak együttvéve van. *(Taps.)*

Ami a kolhózok *összes* és *árugabonatermését* illeti, a következő képet látjuk. 1927-ben a kolhózok gabonatermése 4,9 millió mázsa volt, ebből 2 millió árugabona; 1928-ban 8,4 millió mázsa, ebből 3,6 millió mázsa volt árugabona; 1929-ben 29,1 millió mázsa, ebből árugabona 12,7 millió mázsa, 1930-ban a rendelkezésünkre álló adatok szerint 256 millió mázsa (1,550 millió pud) lesz, ebből árugabona legalább 82 millió mázsa (több mint 500 millió pud).

El kell ismernünk, hogy általában eléggé gyors ütemben fejlődő iparunk egyetlen ága sem mutatott még ilyen példátlan fellendülési ütemet, mint a kolhózépítés.

Miről beszélnek mindezek a számok?

Elsősorban arról beszélnek, hogy a kolhózok összgabonatermése három év alatt több mint ötvenszeresére növekedett, az árugabonatermés pedig több mint negyvenszeresére.

Másodszor, arról beszélnek, hogy lehetőségünk van arra, hogy az idén a kolhózok adják az ország árugabonatermésének több mint felét.

Harmadszor, arról beszélnek, hogy a mezőgazdaság és alapproblémáinak sorsát ezután nem az egyéni paraszti gazdaságok fogják meghatározni, hanem a kolhózok és szovhózok.

Negyedszer arról beszélnek, hogy a kulákság mint osztály felszámolásának folyamata ná'unk teljes gőzzel halad előre.

Végül arról beszélnek, hogy az országban már végbementek olyan gazdasági eltolódások, amelyek alapján teljes joggal állíthatjuk, hogy sikerült a falut az új útra, a kolektivizálás útjára térítenünk, biztosítva ezzel a szocializmus eredményes építését nemcsak a városban, hanem a falun is.

A Központi Bizottság Politikai Irodája 1930 január 5-i rendeletében 1930 tavaszára a kolhózok társadalmasított alapo-

kon megművelt vetésterületének programját 30 millió hektárban állapította meg. Ez a vetésterület azonban valójában már most 36 millió hektár. A Központi Bizottság programját túlteljesítettük.

Kiderül, hogy azok, akik nevettek a Központi Bizottság határozatán, rútul kinevették saját magukat. Pártunk opportunista fecsegőinek nem segítettek sem a kispolgári elemek, sem a kolhózmozgalomban előforduló kilengések.

Az ötéves terv szerint az ötéves terv végére a kolhózok vetésterületének el kell érnie a 20,6 millió hektárt. A kolhózok vetésterülete azonban már az idén 36 millió hektár.

Ez azt jelenti, hogy a kolhózépítés programját már két év alatt több mint másfélszeresen túlteljesítettük. *(Taps.)*

Az ötéves terv szerint az ötéves terv végére a kolhózok összgabonatermésének 190,5 millió métermázsát kellett elérnie. Valójában azonban a kolhózok összgabonatermése már az idén 256 millió mázsa lesz.

Ez azt jelenti, hogy a kolhózok ötéves gabonatermelési programját már két év alatt 30 százalékkal túlteljesítjük.

Ötéves terv két év alatt. (Taps.)

Most fecsegjenek az opportunista pletykafészkek, hogy a kolhózépítés ötéves tervét két év alatt nem lehet teljesíteni és túlteljesíteni...

Soronlevő feladatok

a) Általános feladatok
(2. pont)

Továbbá, *a Szovjetunió egész területén az alapvető mezőgazdasági ágak helyes elhelyezésének* problémája, *területeink mezőgazdasági kultúrák és ágak szerinti specializálásának* problémája. Természetes, hogy kisparaszti gazdaság mellett a specializálás komoly megvalósítása lehetetlen. Lehetetlen, mivel a kisgazdaság, mint bizonytalan, a szükséges tartalékokat nélkülöző gazdaság kénytelen minden és mindenfajta gazdasági

növényfajta termesztésével foglalkozni, hogy ha az egyiknél rossz termés üt be, a többin pótolhassa a veszteséget. Az is természetes, hogy lehetetlen hozzáfogni a specializáláshoz anélkül, hogy bizonyos gabonatartalékokat ne biztosítanánk az állam kezében. Most, amikor áttértünk a nagyüzemű gazdaságra és biztosítottuk az állam kezében a gabonatartalékokat, kitűzhetjük és ki kell hogy tűzzük a mezőgazdasági kultúrák és ágak szerinti specializálás helyes megszervezésének feladatát. Ennek kiindulópontja a gabonaprobléma végleges megoldása. „Kiinduló pontot" mondok, mivel a gabonaprobléma megoldása nélkül, anélkül hogy az állattenyésztő, gyapottermesztő, cukorrépa-, len- és dohánytermelő kerületekben ne szervezzük meg a gabonaraktárak dús hálózatát, lehetetlen előrevinni az állattenyésztést és az ipari növények termesztését, lehetetlen biztosítani területeink kultúrák és ágak szerinti specializálásának megszervezését.

A feladat az, hogy a feltárult lehetőségeket kihasználjuk és előrevigyük ezt az ügyet...

c) A mezőgazdaság terén

1. *Az állattenyésztés* és *az ipari növények termesztésének* problémája. Most, amikor a gabonaproblémát alapjában megoldottuk, hozzáfoghatunk az állattenyésztés adott pillanatban égető problémájának és az ipari növénytermesztés problémájának egyidejű megoldásához. E problémák megoldásában ugyanazon az úton kell haladnunk, amelyen a gabonaprobléma megoldása terén jártunk. Vagyis politikánk támaszpontjai, a szovhózok és kolhózok szervezése útján fokozatosan át kell alakítanunk a mai kisparaszti állattenyésztés és ipari növénytermesztés technikai és gazdasági alapját. A „Marhatenyésztő", „Juhtenyésztő", „Sertéstenyésztő" trösztök, „Vaj- és tejtermék" tröszt, valamint a kolhózok állattenyésztése; a meglevő szovhózok és kolhózok ipari növénytermesztése — ezek az előttünk álló problémák megoldásának kiinduló pontjai.

2. *A szovhóz- és kolhózépítés további kibontakozásának* problémája. Aligha kell magyaráznunk, hogy ez a probléma számunkra egész falusi építésünk *elsőrendű* problémája. Ma már a vakok is látják, hogy megtörtént a parasztság hatalmas, gyökeres fordulata a régitől az új felé, a kulák szolgaságától a szabad kolhózélet felé. A régihez nincs többé visszatérés. A kuláksá g sorsa megpecsételtetett — fel lesz számolva. Egy út marad csupán, a kolhózok útja. A kolhózok útja pedig már nem ismeretlen és járatlan út. A kolhózok útját maguk a paraszti tömegek ezernyi változatban kutatták ki és ellenőrizték. Kikutatták és úgy értékelték, mint új utat, amely felszabadulást ad a parasztoknak a kulák szolgaság, a nyomor, a sötétség alól. Ez eredményeink alapja.

Hogyan fog tovább bontakozni az új mozgalom a falun? Elől járnak a szovhózok, mint a falu régi rendje átépítésének faltörő kosai. Utánuk nyomul a kolhózok sokasága, mint a falu új mozgalmának támaszpontjai. E két rendszer egyesített munkája teremti meg a feltételeket a Szovjetunió valamennyi területének teljes kollektivizálásához.

A kolhózmozgalom egyik legkiemelkedőbb vívmánya az, hogy *maguknak a parasztoknak a sorából* már a *szervezők* ezreit és az *agitátorok* tízezreit tudta kiemelni. Most már nem mi egyedül, képzett bolsevikok, hanem maguk a kolhózok parasztjai, a kolhózügy paraszti szervezőinek és agitátorainak tízezrei fogják előlvinni a kollektivizálás zászlaját. A parasztagitátorok pedig kiváló agitátorai a kolhózmozgalomnak, mert olyan érveket találnak a kolhózok mellett, amelyek érthetőek és elfogadhatók a parasztok többi tömege részére, s amelyekről mi, képzett bolsevikok nem is álmodhatunk.

Itt-ott hangok hallatszanak arról, hogy le kell mondanunk a teljes kollektivizálás politikájáról. Értesüléseim vannak arról, hogy még pártunkban is akadnak hívei ennek az „eszmének". De így csak azok beszélhetnek, akik akarva-nemakarva csatlakoztak a kommunizmus ellenségeihez. A teljes kollektivizálás módszere az a módszer, amely nélkül lehetetlen teljesíteni a

Szovjetunió valamennyi területe kollektivizálásának ötéves tervét. Hogyan lehet erről lemondani, ha nem akarjuk elárulni a kommunizmust, ha nem akarjuk elárulni a munkásosztály és a parasztság érdekeit?

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a kolhózépítés terén nálunk minden „símán" és „normálisan" gördül. A kolhózokon belül még lesznek ingadozások. Még lesz apály és dagály. De ennek nem lehet és nem szabad zavarnia a kolhózmozgalom építőit. Annál kevésbbé lehet ez komoly akadály a kolhózmozgalom erőteljes fejlődése utjában. Egy ilyen egészséges mozgalom, mint amilyen kétségtelenül a kolhózmozgalom, mindenképpen, mindenek ellenére, egyes akadályok és nehézségek ellenére is kivívja a magáét.

A feladat az, hogy előkészítsük az erőket és rendezzük a dolgot a kolhózmozgalom további kibontakozásához.

3. *Az államgépezetnek a kerületekhez és falvakhoz való maximális közelebbvitele* problémája. Nem lehet kétséges, hogy nem tudtuk volna elindítani a mezőgazdaság átépítése és a kolhózmozgalom fejlesztése terén ezt a hatalmas munkát, ha nem valósítottuk volna meg a *kerületi beosztás* rendszerét. A járások megnagyobbítása és kerületekké alakítása, a kormányzóságok megszüntetése és átalakításuk kisebb egységekké (körzetekké), végül a területek, mint a Központi Bizottság közvetlen támaszpontjainak megalakítása — ez a kerületi beosztás rendszerének általános képe. A kerületi beosztás célja — a párt-, szovjet-, gazdasági és szövetkezeti gépezetet közelebb vinni a kerülethez és a faluhoz azért, hogy lehetőséget kapjunk idejében megoldani a mezőgazdaság, a mezőgazdaság fellendülésének és újjáépítésének égető kérdéseit. A kerületi beosztás ebben az értelemben, ismétlem, hatalmas mértékben járult hozzá egész építésünkhöz.

De vajjon mindent megtettünk-e ahhoz, hogy a gyakorlatban közelebb vigyük és kellőképpen közelebb vigyük az államgépezetet a kerületekhez és falvakhoz? Nem, nem tettünk meg mindent. A kolhózépítés súlypontja most áthelyeződött a kerü-

leti szervezetekre. Ide futnak össze a kolhózépítés és minden más falusi gazdasági munka szálai, a szövetkezetek, a szovjetek, a hitel és a begyüjtés vonalán egyaránt. Eléggé el vannak-e látva a kerületi szervezetek a kellő számú és szükséges személyzettel ahhoz, hogy elvégezzék ezt a sokrétű munkát? Nem kétséges, hogy nagyon is hiányosan vannak ellátva képzett erőkkel. Hol van hát a kivezető út? Mit kell tennünk, hogy megszüntessük ezt a hiányosságot és ellássuk a kerületi szervezeteket munkánk minden ágában elegendő mennyiségű személyzettel? Ehhez legalább két dolgot kell megtennünk: 1. megszüntetni a körzeteket *(taps)*, amelyek fölösleges közfallá válnak a terület és a kerület között és a felszabadult körzeti személyzettel meg kell erősíteni a kerületi szervezeteket; 2. a kerületi szervezeteket közvetlen kapcsolatba kell hozni a területtel (illetve a határvidékekkel és a nemzetiségi területekkel). Ez jelenti majd azt, hogy végigvittük a kerületi beosztás ügyét, hogy végigvittük a gépezet közelebbvitelét a kerületekhez és a falvakhoz.

Itt tapsoltak, amikor bejelentettem a körzetek felszámolását. A körzeteket természetesen fel kell számolni. De hiba volna azt gondolni, hogy ez a körülmény feljogosít bennünket a körzetek becsmérlésére, mint egyes elvtársak a „Právda" hasábjain teszik. Nem kell elfelejtenünk, hogy a körzetek hatalmas munkát végeztek és annak idején nagy történelmi szerepet játszottak. *(Taps.)* Azt is gondolom, hogy hiba volna túlságosan sietni a körzetek felszámolásával. A Központi Bizottság határozatot hozott a körzetek feloszlatásáról. De korántsem gondolja, hogy ezt azonnal végre kell hajtani. Nyilvánvaló, hogy el kell végezni a szükséges előkészítő munkát, mielőtt a körzeteket feloszlatnánk.

Sztálin. A leninizmus kérdései. 10. kiadás. 361, 369—378, 400. és 404—407. old. (oroszul).

AZ ÖTÉVES TERV NÉGY ÉV ALATT ELÉRT EREDMÉNYEI A MEZŐGAZDASÁG TERÉN

„Az első ötéves terv eredményei" című, a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának és Központi Ellenőrző Bizottságának 1933 január 7-én tartott közös teljes ülésén mondott beszámoló negyedik fejezete

Térjünk át az ötéves tervnek a mezőgazdaság terén négy év alatt elért eredményeire.

Az ötéves terv a mezőgazdaság terén — a kollektivizálás ötéves terve. Miből indult ki a párt a kollektivizálás megvalósításánál?

A párt abból indult ki, hogy a proletariátus diktatúrájának megszilárdításához és a szocialista társadalom felépítéséhez az iparosításon kívül szükség van még arra is, hogy az apró egyéni parasztgazdaságról áttérjünk a nagyüzemű, traktorokkal és modern mezőgazdasági gépekkel felszerelt, kollektív mezőgazdaságra, mint a Szovjethatalom egyedüli szilárd alapjára a falun.

A párt abból indult ki, hogy kollektivizálás nélkül lehetetlen kivezetni országunkat a fejlődés széles útjára, mely a szocializmus gazdasági alapzatának felépítéséhez vezet, lehetetlen megszabadítani a sokmilliós dolgozó parasztságot a nyomortól és tudatlanságtól.

Lenin azt mondta, hogy:

> „A kisgazdasággal a nyomorból nem lehet kijutni." (Lenin Művei. XXIV. köt. 540. old.)

Lenin azt mondta, hogy:

> „Ha tovább is régi módra a kisgazdaságokban fogunk ülni, még ha szabad polgárokként is, szabad földön, akkor is fenyegetni fog bennünket az elkerülhetetlen pusztulás veszélye." (Lenin Művei. XX. köt. 417. old.)

Lenin azt mondta, hogy:

„Csakis a közös, arteljszerű, társas munka segítségével juthatunk ki abból a zsákutcából, amelybe az imperialista háború kergetett bennünket." (Lenin Művei. XXIV. köt. 537. old.)

Lenin azt mondta, hogy:

„Feltétlenül át kell térnünk a földnek nagyüzemű mintagazdaságokban való közös megmunkálására; enélkül abból a bomlásból, abból az egyenesen kétségbeesett helyzetből, melyben *ma* Oroszország van, ki nem juthatunk." (Lenin Művei. XX. köt. 418. old.)

Ebből kiindulva Lenin a következő főkövetkeztetésre jutott:

„Csakis abban az esetben, ha sikerül a föld társas, kollektív, szövetkezeti, arteljszerű megmunkálásának előnyeit a parasztnak a gyakorlatban bemutatnunk, csak ha sikerül a szövetkezeti, az arteljgazdaság segítségével a parasztnak segítséget nyujtanunk, csakis ez esetben tudja az államhatalmat kezében tartó munkásosztály a maga igazát a parasztnak ténylegesen bebizonyítani, csakis így vonhatja tényleg szilárdan és igazán a maga oldalára a sokmilliós parasztтömeget." (Lenin Művei. XXIV. köt. 579. old.)*

Leninnek ezekből a tételeiből indult ki a párt, amikor a mezőgazdaság kollektivizálásának programját, a mezőgazdaság fejlesztésének ötéves programját keresztülvitte.

Ezzel kapcsolatban az ötéves terv feladata a mezőgazdaságban az volt, hogy a traktorok és mezőgazdasági gépek kihasználására képtelen, szétszórt és apró egyéni parasztgazdaságokat a magasan fejlett mezőgazdaság minden modern eszközével felszerelt nagyüzemű kollektívgazdaságokba egyesítse, a szabadon maradt földeken pedig mintaszerű állami gazdaságokat, szovhózokat létesítsen.

* *Lenin.* Válogatott Művek. 2. köt. 637. old.

Az ötéves terv feladata a mezőgazdaságban az volt, hogy a Szovjetuniót kisparaszti és elmaradt országból a kollektív munka alapján megszervezett és maximális mértékben árugazdaságot folytató nagyüzemű mezőgazdaság országává változtassa át.

Mit ért el a párt a mezőgazdaság ötéves tervének négy év alatt való megvalósítása terén? Teljesítette a párt a kitűzött programot, vagy kudarcot vallott?

A párt elérte, hogy rövid három év alatt több mint 200.000 kollektívgazdaságot (kolhózt) és körülbelül 5000 gabonatermelő és állattenyésztéssel foglalkozó állami gazdaságot (szovhózt) tudott megszervezni és egyidejűleg elérte azt, hogy a bevetett terület négy év alatt 21 millió hektárral megnövekedett.

A párt elérte azt, hogy a kolhózok ma a parasztgazdaságoknak több mint 60 százalékát foglalják magukban és a parasztság összes földterületének 70 százalékát fogják át, ami azt jelenti, hogy az ötéves tervet *háromszorosan túlhaladtuk.*

A párt elérte azt, hogy 500—600 millió pud árugabona helyett, amennyi abban az időszakban gyűlt be, amikor még az egyéni parasztgazdaság volt túlnyomó, ma megvan a lehetősége, hogy évenként 1200—1400 millió pud gabonát gyüjtsön be.

A párt elérte azt, hogy a kulákság, mint osztály, szét van verve, bár még nincs egészen megsemmisítve, hogy a dolgozó parasztság megszabadult a kulákság jármától és a kizsákmányolástól s hogy a Szovjethatalom a falun a kollektívgazdaságok alakjában szilárd gazdasági alaphoz jutott.

A párt elérte azt, hogy a Szovjetunió kisparaszti országból már a világ legnagyobb méretű mezőgazdaságának országává vált.

Ezek fő vonásokban az ötéves terv négy év alatt elért eredményei a mezőgazdaság terén.

Ítéljék meg önök maguk: mit lehet adni mindezek után a burzsoá sajtó fecsegésére a kollektivizálás „csődjéről", az ötéves terv „kudarcáról" a mezőgazdaság terén?

Hogy áll a dolog a *kapitalista* országok mezőgazdaságával, amelyek ezidőszerint súlyos mezőgazdasági válságot élnek át?

Vegyük a közismert hivatalos adatokat.

A bevetett területek a fő gabonatermelő országokban 8—10 százalékkal csökkentek. Az Északamerikai Egyesült Államok gyapotgazdaságában a bevetett terület 15 százalékkal csökkent, Németországban és Csehszlovákiában a művelés alatt álló cukorrépa-földek 22—30 százalékkal, Litvániában és Lettországban a lentermelés művelés alatt levő területei 25—30 százalékkal csökkentek.

Az amerikai földművelésügyi minisztérium adatai szerint a mezőgazdaság összes termésének értéke az Északamerikai Egyesült Államokban az 1929-ben elért 11 milliárd dollárról 1932-ben 5 milliárdra *esett*, vagyis több mint 50 százalékkal csökkent. Gabonában az összes termelés értéke ugyanott az 1929-ben elért 1288 millió dollárról 1932-ben 391 millió dollárra *esett*, vagyis több mint 68 százalékkal csökkent. A gyapottermelésben ugyanott szintén *esés* állt be — az 1929-ben elért 1389 millió dollárról 397 millió dollárra 1932-ben, vagyis a csökkenés több mint 70 százalék.

Nem a mezőgazdaság szovjet rendszerének előnyeiről beszélnek-e ezek a tények a kapitalista rendszerrel szemben? Nem arról beszélnek-e ezek a tények, hogy a kolhóz életrevalóbb formája a gazdaságnak, mint az egyéni és kapitalista gazdaság?

Azt mondják, hogy a kolhózok és szovhózok nem teljesen jövedelmezőek, hogy rengeteg beléjük fektetett pénzt nyelnek el, hogy nincs értelme ilyen üzemek fenntartásának, hogy célszerűbb lenne feloszlatni őket, csak azokat hagyva meg közülük, amelyek jövedelmezők. Így azonban csak olyan emberek beszélhetnek, akik mitsem konyítanak a népgazdaság kérdéseihez, a gazdasági élet kérdéseihez. Néhány évvel ezelőtt textilgyárainknak több mint a fele nem volt jövedelmező. Elvtársaink egy része akkor azt javasolta, hogy csukjuk be ezeket az üzemeket. Mi lett volna velünk, ha hallgattunk volna rájuk? Nagy bűnt követtünk volna el országunkkal, munkásosztályunkkal

szemben, mert ezzel tönkretettük volna emelkedőben levő iparunkat. Hogyan jártunk el akkor? Kivártunk valamivel több mint egy évet és elértük azt, hogy egész textiliparunk jövedelmezővé vált. És hogy áll a dolog a Gorkij városában levő automobilgyárunkkal? Hiszen egyelőre még az sem hoz jövedelmet. Vajjon ne zárjuk-e be azt is, elvtársak? Vagy vas- és fémiparunkkal, amely egyelőre még szintén nem hoz jövedelmet? Ne szüntessük-e be azt is, elvtársak? Ha így nézzük a jövedelmezőséget, akkor csak egyes olyan iparágakat kellett volna teljes erővel fejlesztenünk, amelyek maximális jövedelmet hoznak, például — a cukrászipart, malomipart, az illatszerek, kötöttáruk, gyerekjátékok gyártását stb. Én természetesen nem ellenzem ezeknek az iparágaknak a fejlesztését. Sőt: fejleszteni kell őket, mert a lakosságnak ezekre is szüksége van. Azonban, először: ezeket sem lehet fejleszteni felszerelés és fűtőanyag nélkül, amit a nehézipar ad nekik. Másodszor: ezeknek az iparágaknak az alapján az iparosítást nem lehet megvalósítani. Így áll a dolog, elvtársak.

A jövedelmezőséget nem szabad kupeckedve, az adott pillanat szempontjából megítélni. A jövedelmezőséget az ország egész gazdaságának szempontjából, több év keresztmetszetében kell néznünk. Csak ezt az álláspontot lehet igazán lenini, igazán marxista álláspontnak nevezni. És ez az álláspont kötelező nemcsak az iparra nézve, hanem méginkább a kolhózokra és szovhózokra nézve. Gondoljuk csak meg: rövid három év alatt több mint 200.000 kolhózt és körülbelül 5000 szovhózt létesítettünk, vagyis teljesen új nagyüzemeket hoztunk létre, amelyeknek a mezőgazdaság szempontjából ugyanolyan jelentőségük van, mint a gyáraknak az ipar szempontjából. Mutassanak nekem olyan országot, amelyik három év alatt nemhogy 205.000 új nagyüzemet, hanem csak 25.000 ilyen üzemet is tudott volna létesíteni. Nem tudnak mutatni, mert ilyen ország nincs és sohase volt. Mi pedig 205.000 új üzemet hoztunk létre a mezőgazdaságban. S még akadnak a világon olyanok, akik azt követelik, hogy ezek az üzemek azonnal jövedelmezőkké

váljanak, ha pedig azonnal nem válnak jövedelmezőkké, akkor oszlassuk fel és szüntessük be őket. Nem világos-e, hogy ezek a már nem is csak furcsa emberek Herosztrátesz babéraira vágynak?

Amikor arról beszélek, hogy a kolhózok és szovhózok nem jövedelmezők, egyáltalán nem azt akarom mondani, hogy mind ilyenek. Szó sincs róla! Közismert, hogy a kolhózok és szovhózok egész sora már ma nagy jövedelmet hoz. Ezrével vannak olyan kolhózaink és tucatjával olyan szovhózaink, melyek már most teljes mértékben jövedelmezők. Ezek a kolhózok és szovhózok büszkeségei pártunknak és a Szovjethatalomnak. A kolhózok és szovhózok persze, nem mindenütt egyformák. A kolhózok és szovhózok közt vannak régiek, újak és egészen fiatalok. Ezek még gyönge, nem teljesen kiformálódott gazdasági szervezetek. A szervezeti felépítés terén körülbelül azt az időszakot élik most át, amelyet gyáraink az 1920—1921-es években éltek át. Érthető, hogy többségük nem lehet még jövedelmező. Ahhoz azonban, hogy két-három év alatt jövedelmezőkké tegnak válni, mint ahogy jövedelmezőkké váltak gyáraink 1921 után —ahhoz semmi kétség nem férhet. Megtagadni tőlük a segítséget és támogatást azon az alapon, hogy a jelen pillanatban meg nem mind jövedelmezők — annyit jelentene, mint nagy bunt követni el a munkásosztály és a parasztság rovására. Csak a nép ellenségei és ellenforradalmárok tehetik úgy fel a kérdést, hogy a kolhozokra és szovhózokra nincs szükség.

A párt, a mezőgazdaság ötéves tervét megvalósítva, gyorsított ütemben vitte keresztül a kollektivizálást. Helyesen járt-e el a párt, hogy a kollektivizálás gyorsított ütemének politikáját követte? Igen, feltétlenül helyesen járt el, bár a dolog itt nem ment bizonyos túlzások nélkül. A párt, amikor a kulákság mint osztály megszüntetésének politikáját követte és irtotta a kulákfészkeket, nem állhatott meg félúton — ezt az ügyet következetesen végig kellett vinnie.

Ez az első tényező.

Másodszor, a pártnak, amely egyrészt traktorokkal és mezőgazdasági gépekkel rendelkezett és másrészt módjában volt kihasználni azt, hogy nincs föld-magántulajdon (a föld nacionalizálását!), minden lehetősége megvolt arra, hogy siettesse a mezőgazdaság kollektivizálását. És a párt csakugyan rendkívül nagy sikert ért el ezen a téren, mivelhogy a kollektivizálás ötéves tervének programját háromszorosan meghaladta.

Jelenti-e ez azt, hogy a második ötéves terv szakaszában is a kollektivizálás gyorsított ütemének politikáját kell követnünk? Nem, nem jelenti. A dolog úgy áll, hogy a Szovjetunió főbb kerületeinek kollektivizálását nagyjából *már befejeztük*. Ezen a téren tehát többet tettünk, mint amennyi várható volt. És nemcsak hogy nagyjából befejeztük a kollektivizálást; elértük azt, hogy a kolhóz a parasztság óriási többségének tudatában a gazdaság legelfogadhatóbb formájává lett. Ez, elvtársak, nagy vívmány. Van-e értelme ezekután még heveskednünk a kollektivizálás gyors üteme irányában? Világos, hogy nincs értelme.

Most nem a kollektivizálás gyorsított üteme számunkra a kérdés, és mégkevésbbé az, hogy létezzenek-e kolhózok vagy ne — ez a kérdés már eldőlt, pozitív értelemben. A kolhózok megszilárdultak és a régi, egyéni gazdasághoz visszavezető út végleg lezárult. Most a feladat az, hogy *szervezetileg* megerősítsük a kolhózokat, kiűzzük belőlük a kártevő elemeket, igazi, kipróbált bolsevik káderekt válogassunk össze a kolhózok számára és a kolhózokat valóban bolsevik kolhózokká tegyük.

Ez most a fő feladat.

Így áll a dolog a négy év alatt teljesített ötéves tervvel a mezőgazdaság terén.

Sztálin. A leninizmus kérdései. 11. kiad. 380—385. old. (oroszul).
Sztálin. A leninizmus kérdései 454—460. old.

AZ ÖTÉVES TERV NÉGY ÉV ALATT ELÉRT EREDMÉNYEI AZ ELLENSÉGES OSZTÁLYOK MARADVÁNYAI ELLENI HARC TERÉN

„Az első ötéves terv eredményei" című, a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának és Központi Ellenőrző Bizottságának 1933 január 7-én tartott közös teljes ülésén mondott beszámoló hetedik fejezete

Annak eredményeképpen, hogy az ötéves tervet az ipar, mezőgazdaság és kereskedelem terén megvalósítottuk, országunk gazdaságának összes ágaiban megszilárdítottuk a szocializmus elvét, kiűzve belőlük a kapitalista elemeket.

Mire kellett ennek vezetnie a kapitalista elemek számára és mire vezetett a valóságban?

Ez odavezetett, hogy kisiklottak vágányukból a haldokló osztályok utolsó maradékai: a gyárosok és azok pereputtya, a kereskedők és azok szekértolói, a volt nemesek és papok, kulákok és kulákbérencek, a volt fehér tisztek és csendőrőrmesterek, a volt rendőrök és zsandárok, a mindenféle soviniszta irányzatú burzsoá értelmiségiek és minden másfajta szovjetellenes elemek.

Ezek a vágányukból kisiklott, levitézlett emberek szétszóródtak a Szovjetunió egész területén, beférkőztek gyárainkba, intézményeinkbe és kereskedelmi szervezeteinkbe, vasúti és hajózási vállalatainkba és főleg — a kolhózokba és szovhózokba. Beférkőztek és elrejtőztek bennük, „munkások" és „parasztok" álarcát öltve magukra, sőt egyesek közülük még a pártba is befurakodtak.

Mit hoztak oda magukkal? Természetesen a Szovjethatalom iránti gyűlöletet, a legvadabb, legellenségesebb érzést a gazdaság, az élet és a kultúra új formái iránt.

Ezeknek az uraknak már nincs erejük ahhoz, hogy nyílt támadásba menjenek a Szovjethatalom ellen. Ilyen támadásokat ők és osztályaik már néhányszor intéztek ellenünk, de le-

vertük és szétszórtuk őket. Ezért az egyedüli lehetőség, amely még megmaradt számukra — az, hogy ártsanak és károkat okozzanak a munkásoknak és kolhózparasztoknak, a Szovjethatalomnak, a pártnak. S csöndes aknamunkával ártanak is, ahol csak tudnak. Felgyújtják a raktárakat és eltörik a gépeket. Szabotázst szerveznek. Megszervezik a kolhózokban és szovhózokban a kártevőmunkát és egyesek közülük, akiknek sorában itt-ott holmi professzorok is akadnak, kártevő buzgalmukban annyira mennek, hogy pestissel, szibériai fekéllyel oltják be a kolhózok és szovhózok jószágát, agyhártyagyulladást terjesztenek el a lovak között és így tovább.

De a legfőbb nem ez. A legfőbb ezeknek a levitézlett embereknek a „tevékenységében" az, hogy tömegméretekben szervezik az államvagyon, szövetkezeti vagyon, kolhóztulajdon meglopását és kirablását. Lopás és rablás a gyárakban, a vasúti szállítmányok ellopása és megrablása, lopás és rablás a raktárakban és kereskedelmi üzemekben — különösen pedig lopás és rablás a szovhózokban és kolhózokban —, ez a fő formája az ilyen levitézlett emberek „tevékenységének". Mintegy megérzik osztályösztönükkel, hogy a szovjet gazdaság alapja a társadalmi tulajdon, hogy ez az alap az, amit meg kell ingatni, ha valaki kárt akar okozni a Szovjethatalomnak — és tényleg igyekeznek megingatni a társadalmi tulajdont, lopások és rablások tömeges méretekben való szervezése útján.

A rablások megszervezése céljából kihasználják a kolhózparasztok magántulajdonosi szokásait és csökevényeit, azokét a kolhózparasztokét, akik tegnap még egyénileg gazdálkodó parasztok voltak, ma pedig kolhóztagok. Önöknek, mint marxistáknak, tudniok kell, hogy az emberek tudatának fejlődése hátramarad tényleges helyzetük mögött. A kolhóztagok, helyzetük szempontjából, már nem egyénileg gazdálkodó parasztok, hanem kollektivisták, tudatuk azonban egyelőre még a régi, magántulajdonosi tudat. És a kizsákmányoló osztályok soraiból származó levitézlett emberek éppen a kolhózparasztok magántulajdonosi szokásait használják ki arra, hogy megszervezzék

a társadalmi vagyon kirablását és ezzel a szovjet rendszer alapját, a társadalmi tulajdont, megingassák.

Sokan elvtársaink közül egykedvűen nézik ezt a jelenséget, nem értve meg a tömeges lopások és rablások tényének értelmét és jelentőségét. Úgy mennek el ezek mellett a tények mellett, mint a vakok, gondolván, hogy „nincsen ebben semmi különös". Ezek az elvtársak azonban súlyosan tévednek. Rendszerünknek alapja a társadalmi tulajdon, éppen úgy, mint ahogy a kapitalizmus alapja a magántulajdon. Ha a kapitalisták szentnek és sérthetetlennek nyilvánították a magántulajdont s ezzel annakidején elérték a kapitalista rendszer megszilárdítását, akkor nekünk, kommunistáknak, annál inkább szentnek és sérthetetlennek kell nyilvánítanunk a társadalmi tulajdont, hogy ezzel a gazdaság új, szocialista formáit a termelés és a kereskedelem minden ágában megszilárdítsuk. Megtűrni a társadalmi tulajdon lopását és fosztogatását — akár állami vagy szövetkezeti tulajdonról, akár kolhóztulajdonról van szó — és szó nélkül menni el ilyen felháborító ellenforradalmi jelenségek mellett, annyit jelent, mint elősegíteni a szovjet rendszer aláásását, amely rendszer, mint alapra, a társadalmi tulajdonra támaszkodik. Ebből indult ki Szovjetkormányunk, mikor nemrégiben törvényt bocsátott ki a társadalmi tulajdon védelméről. Ez a törvény ma a forradalmi törvényesség alapja. Legszigorúbb gyakorlati keresztülvitele — elsőrendű kötelessége minden kommunistának, minden munkásnak és kolhózparasztnak.

Azt mondják, hogy napjaink forradalmi törvényessége miben sem különbözik a „nep" első szakaszának forradalmi törvényességétől, hogy napjaink forradalmi törvényessége visszatérés a „nep" első szakaszának forradalmi törvényességéhez. Ez teljesen helytelen. A „nep" első szakaszának forradalmi törvényessége élével elsősorban a hadikommunizmus szélsőségei ellen, a „törvénytelen" elkobzások és önkényes adókivetések ellen irányult. Biztosította a magángazdák, egyénileg gazdálkodó parasztok, kapitalisták számára vagyonuk sértetlenségét,

feltéve, hogy a szovjet törvényeket szigorúan betartják. Egészen másképp áll a dolog a forradalmi törvényességgel napjainkban. Napjaink forradalmi törvényessége élével nem a hadikommunizmus szélsőségei ellen irányul, amelyek már régen nem léteznek, hanem a társadalmi gazdaság tolvajai és kártevői ellen, a társadalmi tulajdont fosztogató bitangok ellen. A forradalmi törvényesség főgondja tehát napjainkban a társadalmi tulajdon megvédelmezése és semmi egyéb.

Ez az oka annak, hogy a társadalmi tulajdonnak minden, a Szovjethatalom törvényei részéről rendelkezésünkre bocsátott módon és eszközzel való megvédelmezése, az azért való harc — pártunk egyik fő feladata.

Erős és hatalmas proletárdiktatúra — ez az, amire nekünk ma szükségünk van ahhoz, hogy a haldokló osztályok utolsó maradványait is pozdorjává zúzzuk és tolvaj mesterkedéseiket meghiúsítsuk.

Egyes elvtársak úgy értették az osztályok megszüntetéséről, az osztálymentes társadalom létesítéséről és az állam elhalásáról szóló tételt, mint a lustaság és közönyösség igazolását, mint az osztályharc kialvásáról és az államhatalom elgyöngüléséről szóló ellenforradalmi elmélet igazolását. Mondanunk sem kell, hogy az ilyen embereknek semmi közük sem lehet pártunkhoz. Elfajult vagy kétkulacsos emberek ezek, akiket ki kell kergetni a pártból. Az osztályok megszüntetését nem az osztályharc kialvása, hanem csakis annak erősítése útján lehet elérni. Az állam elhalása nem az államhatalom gyöngülésén, hanem annak maximális erősödésén keresztül fog bekövetkezni, amire okvetlen szükség van ahhoz, hogy a haldokló osztályok maradványait végkép megszüntessük s hogy megszervezzük védelmünket a kapitalista környezet ellen, amely még korántsincs megsemmisítve s egyhamar nem is lesz.

Az ötéves terv eredményeképpen elértük azt, hogy az ellenséges osztályok utolsó maradékait végleg kivetettük a termelésben elfoglalt állásaikból, megdöntöttük a kulákságot és előkészítettük a talajt megszüntetésére. Ez az ötéves terv

eredménye a burzsoázia utolsó csapatai elleni harc terén. Ez azonban még kevés. A feladat az, hogy ezeket a levitézlett embereket saját üzemeinkből és intézményeinkből is kidobjuk és végleg ártalmatlanná tegyük.

Nem lehet azt mondani, hogy ezek a levitézlett emberek kártevő és tolvaj mesterkedéseikkel a Szovjetunió jelenlegi helyzetén valamit is változtatni tudnak. Túlságosan gyöngék és erőtlenek ahhoz, hogy a Szovjethatalom rendszabályaival szembeszálljanak. Ha azonban elvtársaink nem fegyverkeznek fel forradalmi éberséggel és a gyakorlatban nem szüntetik meg a közönyös nyárspolgári viselkedést a társadalmi tulajdon meglopásának és megrablásának tényeivel szemben, akkor ezek a levitézlett emberek még sok bajt csinálhatnak.

Szem előtt kell tartanunk, hogy a Szovjetállam erejének növekedése erősíteni fogja a haldokló osztályok utolsó maradékainak ellenállását. Éppen azért, mert haldokolnak és utolsó napjaikat élik, egyik támadási formáról a másikra fognak áttérni, élesebb formákra, a lakosság elmaradt rétegeihez fordulva es mozgósítva azokat a Szovjethatalom ellen. Nincs az a förtelem, nincs az a rágalom, amit ezek a levitézlett emberek rá ne kennének a Szovjetunióra s ami körül ne igyekeznének mozgósítani az elmaradt elemeket. Ezen a talajon megtörténhet, hogy felelevenednek és újra mozgolódni kezdenek a régi ellenforradalmi pártok szétvert csoportjai, az eszerek, a mensevikek, Közép-Oroszország és a határszélek burzsoá nacionalistái, megtörténhet, hogy felelevenednek és újra mozgolódni kezdenek az ellenforradalmi ellenzéki elemeknek, a trockistáknak és a jobboldali elhajlás híveinek maradékai. Ettől persze mi nem félünk. Mindezt azonban szem előtt kell tartanunk, ha ezekkel az elemekkel gyorsan és különösebb áldozatok nélkül végezni akarunk.

Ez az oka annak, hogy a forradalmi éberség az a tulajdonság, mely a bolsevikok számára ma különösen elengedhetetlen.

Sztálin. A leninizmus kérdései. 11. kiad. 392—395. old. (oroszul).
Sztálin. A leninizmus kérdései. 468—472. old.

A FALUSI MUNKÁRÓL

Beszéd a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának és Központi Ellenőrző Bizottságának 1933 január 11-i közös teljes ülésén

Elvtársak! Azt hiszem, hogy a szónokok helyesen vázolták a pártmunka állapotát a falun, annak hiányait és jó oldalait — de főleg hiányait. És mégis, úgy tűnik fel nekem, hogy nem szóltak éppen a legfontosabbról falusi munkánk hiányaival kapcsolatban, nem tárták fel e hiányok gyökereit. Pedig számunkra a dolognak ez az oldala a legérdekesebb. Azért engedjék meg, hogy elmondjam véleményemet falusi munkánk hiányairól a bolsevikoknál szokásos nyiltsággal.

Mi volt falusi munkánk legfőbb hiányossága az elmúlt, 1932-es évben?

A legfőbb hiány az volt, hogy az állami gabonabegyüjtés ebben az évben nagyobb nehézségek közt folyt le, mint az előző, az 1931-es évben.

Ezt semmiképp sem lehet azzal magyarázni, hogy rossz volt a termés, mert terméstink ebben az évben nem rosszabb, de jobb volt, mint az előző évben. Senki sem tagadhatja, hogy az összes gabonatermés 1932-ben nagyobb volt, mint 1931-ben, mikor a szárazság, mely a Szovjetunió északkeleti vidékének öt fő kerületét sujtotta, lényegesen csökkentette az ország gabonamérlegét. Igaz, 1932-ben is volt némi termés-veszteségünk a rossz időjárás következtében a Kubán és a Terek vidékén, valamint Ukrajna egyes kerületeiben is. De kétség nem fér hozzá, hogy ezek a veszteségek felét sem teszik ki azoknak a veszteségeknek, melyeket 1931-ben szenvedtünk a Szovjetunió északkeleti kerületeit sujtó szárazság folytán. 1932-ben tehát több gabona volt országunkban, mint 1931-ben. És mégis, ennek ellenére is, 1932-ben az állami gabonabegyüjtés nagyobb nehézségek között ment végbe, mint az előző évben.

Miről van itt szó? Mik az okai munkánk e fogvatékosságának? Mi magyarázza meg ezt az aránytalanságot?

1. Ezt mindenekelőtt az magyarázza, hogy a vidéken, a falvakban dolgozó elvtársaink nem tanultak meg számolni azzal az új helyzettel, mely a faluban annak következtében állt elő, hogy megengedtük a kolhózoknak a gabonával való kereskedést. És éppen azért, mert nem számoltak az új helyzettel, éppen ezért nem tanulták meg, hogyan kell munkájukat az új helyzetnek megfelelően új alapokra átépíteni. Amíg a kolhózok nem kereskedtek a gabonával, amíg nem volt a gabonának kétféle ára, állami és piaci, addig a faluban egyértelmű volt a helyzet. Azzal, hogy a kolhózoknak megengedtük a gabonakereskedelmet, a helyzetnek élesen meg kellett változnia, mert a kolhózkereskedelem megengedése a megállapított állami gabonaáraknál magasabb piaci gabonaárak legalizálását jelenti. Nem szorul bizonyításra, hogy ez a körülmény a parasztságnál szükségképpen bizonyos tartózkodást okozott az államnak való gabonabeszolgáltatással szemben. A paraszt így okoskodott: „megengedték a kolhózoknak a gabonakereskedelmet, legalizálták a piaci árakat, a piacon ugyanannyi gabonáért többet kaphatok, mint ha leadom az államnak — tehát, ha nem vagyok bolond, vissza kell tartanom a gabonát, kevesebbet kell leadnom az államnak, többet meghagyni a kolhózkereskedelem számára, s ilymódon elérhetem azt, hogy ugyanannyi eladott gabonáért többet fogok kapni".

Ez a legegyszerűbb és legtermészetesebb logika!

A baj azonban itt az, hogy a falun dolgozó funkcionáriusaink, vagy legalább is sokan közülük, nem értették meg ezt az egyszerű és természetes dolgot. A kommunistáknak, hogy a Szovjethatalom előtt álló feladatok megoldását meg ne hiúsítsák, ebben az új helyzetben, a betakarítás első napjaitól kezdve, vagyis már 1932 július havában, mindenképpen szorgalmazniok és siettetniök kellett volna az állami gabonabegyüjtést. Ezt követelte a helyzet. És mit csináltak a valóságban? Ahelyett, hogy siettették volna az állami begyüjtést, azon voltak, hogy

mindenféle alapokat létesítsenek, kezére járva ilyen módon a gabonaeladóknak abban, hogy az állammal szemben fennálló kötelezettségeik teljesítését húzzák, halasszák. Nem értve meg az új helyzetet, nem attól kezdtek félni, hogy a parasztoknak a gabonabeszolgáltatástól való tartózkodása az állami begyüjtés akadályává válhatik, hanem attól, hogy a parasztok nem jönnek majd rá arra, hogy a gabonát visszatartsák azért, hogy később majd a kolhózkereskedelem vonalán vihessék piacra, és még megeshetik, hogy fogják magukat és minden gabonájukat leadják az elevátorokba.

Más szóval: falun dolgozó kommunistáink, legalább is többségük, a kolhózkereskedelmet csak annak *pozitív* oldaláról ismerték ki, megértették és magukévá tették *pozitív* oldalát, de egyáltalán nem értették meg és nem tették magukévá *negatív* oldalait — nem értették meg azt, hogy ha ők, t. i. a kommunisták, nem kezdik el mindjárt a gabonabetakarítás legelső napjaitól fogva minden módon siettetni a gabonabegyüjtési kampányt, akkor a kolhózkereskedelem negatív oldalai nagy károkat okozhatnak az államnak.

S ezt a hibát nemcsak a kolhózokban dolgozó funkcionáriusok követték el. Elkövették ezt a szovhózok igazgatói is, akik bűnös módon visszatartották azt a gabonát, amit az államnak kellett volna beszolgáltatniok s kezdték magasabb árakon másfelé eladni.

Számított-e a Népbiztosok Tanácsa és a Központi Bizottság a kolhózkereskedelem kiszélesítéséről szóló ismeretes határozatuknak meghozatalakor ezzel az új helyzettel, mely azzal kapcsolatban állt elő, hogy a kolhózoknak megengedtük a gabonaeladást? Igen, számított. Ez a határozat egyenesen megmondja, hogy a kolhózok csak akkor kezdhetik el a gabonaárusítást, ha az állami gabonabeszolgáltatási tervet már teljesen és egészében teljesítették és a vetőmagnak szánt gabonát összegyüjtötték. A határozat egyenesen kimondja, hogy csakis az állami beszolgáltatás befejezése és a vetőmagnak szánt gabona felraktározása után, vagyis körülbelül 1933 január 15-étől

fogva, csakis ezeknek a feltételeknek teljesítése után szabad majd a kolhózoknak a gabonával való kereskedést megkezdeni. A Népbiztosok Tanácsa és a Központi Bizottság ezzel a határozatukkal mintegy ezt mondták falusi funkcionáriusainknak: ne hagyjátok elterelni figyelmeteket a mindenféle alapokról és készletekről való gondoskodással, ne feledkezzetek meg a főfeladatról, mindjárt a betakarítás első napjaitól kezdve fejlesszétek ki és sürgessétek a gabonabeszolgáltatást, mert a legelső parancsolat — a gabonabeszolgáltatási terv teljesítése, második parancsolat — a vetőmagnak szánt gabona felraktározása és csak ezeknek a feltételeknek a teljesítése után szabad megkezdeni és kifejleszteni a kolhózok gabonaárusítását.

A Központi Bizottság Politikai Irodája és a Népbiztosok Tanácsa talán azzal követtek el hibát, hogy nem eléggé erélyesen hangsúlyozták a dolognak ezt az oldalát és nem elég hangosan figyelmeztették falun dolgozó funkcionáriusainkat azokra a veszedelmekre, melyeket a kolhózkereskedelem hoz magával. De hogy ezekre a veszedelmekre figyelmeztették, mégpedig elég világos formában figyelmeztették őket, ehhez semmi kétség sem férhet. El kell ismernünk, hogy a Központi Bizottság és a Népbiztosok Tanácsa némileg túlértékelték helyi funkcionáriusaink lenini edzettségét és tisztánlátását, mégpedig nemcsak a kerületiekét, hanem még a területi funkcionáriusok egy részéét is.

Talán nem kellet volna megengednünk a kolhózoknak a gabonaárusítást? Talán hibát követtünk el ezzel, különösen ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy a kolhózkereskedelemnek nemcsak pozitív, hanem bizonyos negatív oldalai is vannak?

Nem, ezzel nem követtünk el hibát. Egyetlen forradalmi rendelkezés sincs biztosítva bizonyos negatív jelenségek ellen, ha helytelenül hajtják végre. Ugyanezt kell elmondani a kolhózok gabonakereskedelméről is. A kolhózkereskedelem szükséges és hasznos a falunak is, a városnak is, a munkásosztálynak

éppúgy, mint a parasztságnak. S éppen azért, mert hasznos, be kellett vezetnünk.

Mi vezérelte a Népbiztosok Tanácsát és a Központi Bizottságot, amikor bevezették a kolhózok gabonaárusítását?

Mindenekelőtt az, hogy kiszélesítsék a város és a falu közötti áruforgalom alapját és megjavítsák a munkások mezőgazdasági terményekkel, valamint a parasztok városi készítményekkel való ellátását. Nem kétséges, hogy az állami és szövetkezeti kereskedelem egymagában erre nem elegendő. Az áruforgalomnak ezeket a csatornáit ki kellett egészíteni egy új csatornával — a kolhózkereskedelemmel. És mi ki is egészítettük, bevezetve a kolhózkereskedelmet.

Vezérelte őket továbbá az, hogy a kolhózok gabonakereskedelmének segítségével a kolhózparaszt keresetforrását kiegészítsék és gazdasági helyzetét javítsák.

Vezérelte őket végül az, hogy a kolhózkereskedelem bevezetésével a parasztot a kolhózok munkájának további javítására sarkalják, mind a vetés, mind a betakarítás terén.

Önök tudják, hogy az, ami a kolhózok életében az utóbbi időben történt, a Népbiztosok Tanácsának és a Központi Bizottságnak mindezeket a meggondolásait teljesen és egészében megerősítette. A kolhózok megszilárdulási folyamatának fokozódása, a kolhózokból való kilépések megszűnése, az egyénileg gazdálkodó parasztok egyre növekvő hajlandósága a kolhózokba való belépésre, a kolhóztagok törekvése arra, hogy az új tagok felvételénél gondos válogatással járjanak el — mindez és még sok más hasonló jelenség kétségtelenül arról tanúskodik, hogy a kolhózkereskedelem nemcsak nem gyöngítette, hanem, ellenkezőleg, megerősítette és megszilárdította a kolhózok helyzetét.

Falusi munkánk hiányait tehát nem a kolhózkereskedelem magyarázza meg, hanem annak nem mindíg helyes végrehajtása, azok hozzánemértése, akik nem tudtak számolni az új helyzettel, nem tudták soraikat a kolhózok gabonakereskedel-

ménck megengedésével előállott új helyzetnek megfelelően átcsoportosítani.

2. Falusi munkánk hiányainak második oka az, hogy a helyi szervezetekben dolgozó elvtársaink — és nemcsak ezek az elvtársak — nem értették meg falusi munkánk megváltozott feltételeit azzal kapcsolatban, hogy a kolhózok uralkodó helyzete a fő gabonatermő kerületekben megszilárdult. Valamennyien örülünk annak, hogy a gazdaság kolhóz-formája gabonatermő kerületeinkben uralkodó formává lett. De nem mindenki érti meg azt, hogy ez a körülmény nem csökkenti, hanem növeli feladatainkat és felelősségünket a mezőgazdaság fejlesztésének terén. Sokan azt gondolják, hogy ha egyszer ebben vagy abban a kerületben, ezen vagy azon a területen, a kollektivizálást már, mondjuk, 70 vagy 80 százalékra keresztülvittük, akkor ezzel már mindent megtettünk és a továbbiakat rábízhatjuk a dolgok természetes folyására, az ösztönös fejlődésre, abban a hiszemben, hogy a kollektivizálás majd maga megteszi a magáét, majd magától felvirágoztatja a mezőgazdaságot. Ez azonban, elvtársak, nagy tévedés. Valójában az áttérés a kollektív gazdálkodásra, mint a gazdaság uralkodó formájára, nem csökkenti, hanem növeli feladatainkat a mezőgazdaság terén, nem csökkenti, hanem növeli a kommunisták vezető szerepét a mezőgazdaság felvirágoztatásának ügyében. Az ösztönösség a mezőgazdaság fejlődésére ma még veszedelmesebb, mint bármikor. Az ösztönösség ma mindent tönkretehet.

Amíg a falun az egyénileg gazdálkodó paraszt volt túlsúlyban, a párt a mezőgazdaság fejlesztésének ügyébe való beavatkozását a segítés, tanácsadás vagy figyelmeztetés egyes aktusaira korlátozhatta. Akkor az egyénileg gazdálkodó parasztnak magának kellett a maga gazdaságáról gondoskodnia, mert nem volt kire hárítania a felelősséget ezért a gazdaságért, amely az ő egyéni gazdasága volt, és senkire sem számíthatott saját magán kívül. Akkor az egyénileg gazdálkodó parasztnak magának kellett gondoskodnia a vetésről, a betakarításról és általában a mezőgazdasági munka minden mozzanatáról, ha nem akarta, hogy kenyér nélkül maradjon és az éhségnek essék

áldozatul. A kollektív gazdálkodásra való áttéréssel a helyzet lényegesen megváltozott. A kolhóz nem egyéni gazdaság. A kolhózparasztok tehát ma így beszélnek: „a kolhóz enyém is, nem is, az enyém, de ugyanakkor Iváné is, Fülöpé is, Mihályé is, a kolhóz többi tagjaié is, a kolhóz közös". Ma ő, ez a kolhózparaszt, aki tegnap még egyénileg gazdálkodott, ma pedig kollektivista — a kolhóz többi tagjaira hárithatja a felelősséget, azokra számithat, tudva, hogy a kolhóz nem hagyja kenyér nélkül. Ezért neki, az egyes kolhózparasztnak, kevesebb lett a gondja, mint volt az egyéni gazdálkodás mellett, mert a gondok és a gazdaságért való felelősség most megoszlik az összes kolhóztagok között.

Mi következik ebből? Ebből viszont az következik, hogy a gazdaság vezetéséért való felelősség fősúlya most az egyes parasztról a kolhóz vezetőségére, a kolhóz vezető csoportjára helyeződött. Most a parasztok nem sajátmaguktól követelik meg a gazdaságról való gondoskodást és a dolgoknak észszerű vezetését, hanem a kolhóz vezetőségétől vagy helyesebben: nem annyira sajátmaguktól, mint a kolhóz vezetőségétől. Ez pedig mit jelent? Ez azt jelenti, hogy a párt most már nem korlátozhatja magát a mezőgazdaság fejlődési folyamatába való beavatkozás egyes aktusaira. Most kezébe kell vennie a kolhózok vezetését, magára kell vennie a felelősséget a munkáért és segítenie kell a kolhózparasztoknak abban, hogy gazdaságukat a tudomány és a technika eredményei alapján vigyék előre.

De ez még nem minden. A kolhóz — nagygazdaság. Nagygazdaságot azonban nem lehet terv nélkül vezetni. Földművelő nagygazdaság, amely a parasztgazdaságok százait, sőt nemritkán ezreit öleli fel, nem lehet meg tervszerű vezetés nélkül. Enélkül az ilyen gazdaságnak el kell pusztulnia és szét kell hullania. Ez szintén olyan új vonása a kolhózrendszernek, amely az egyéni kisgazdaság vezetésének körülményeitől lényegesen különbözik. Rá lehet-e hagyni az ilyen gazdaság vezetését a dolgok úgynevezett természetes folyására, az ösztönös fejlődésre? Világos, hogy nem lehet. Az ilyen gazdaság vezetéséhez az kell, hogy a kolhóznak bizonyos minimális számú elemi

műveltséggel bíró embert adjunk, akik ki tudják dolgozni a gazdaság termelési terveit és a gazdaságot szervezetten vezetni tudják. Érthető, hogy a Szovjethatalom rendszeres beavatkozása nélkül a kolhózszervezés ügyébe, a Szovjethatalom rendszeres segítsége nélkül, ilyen gazdaságot rendbehozni lehetetlen.

Ebből viszont mi következik? Ebből az következik, hogy a kolhózrendszer nem csökkenti, hanem növeli a párt és a kormány gondoskodását és felelősségét a mezőgazdaság fejlesztését illetőleg. Ebből az következik, hogy a pártnak, ha vezetni akarja a kolhózmozgalmat, be kell hatolnia a kolhózok életének és vezetésének minden részletébe. Ebből az következik, hogy a pártnak nem csökkenteni kell a kolhózokkal való kapcsolatait, hanem meg kell sokszoroznia ezeket a kapcsolatokat, hogy a pártnak tudnia kell mindarról, ami a kolhózokban végbemegy, hogy idejében segítségükre siessen, és megelőzze a fenyegető veszélyeket.

S mit látunk a valóságban? A valóságban azt látjuk, hogy a kerületi és területi szervezeteknek egész sora elszakadt a kolhózok életétől, szükségleteitől. Ülnek az emberek az irodákban, önelégülten sercegtetik tollukat és nem veszik észre, hogy a kolhózok fejlődése a bürokratikus irodáktól függetlenül megy végbe. A kolhózoktól való elszakadottság egyes esetekben annyira ment, hogy némely vidékek szervezeteinek egyes tagjai a vidékük kolhózaiban végbemenő dolgokról nem a megfelelő kerületi szervezetektől értesültek, hanem Moszkvában, a Központi Bizottság tagjaitól. Ez szomorú, elvtársak, de tény. Az egyéni gazdaságról a kolhózokra való áttérésnek a kommunista vezetés megerősödéséhez kellett volna vezetnie a falun. A valóságban azonban ez az áttérés sok esetben arra vezetett, hogy a kommunisták pihentek babéraikon, hivalkodva a kollektivizálás elért magas százalékával s az ügyek menetét ráhagyták az ösztönös fejlődésre, a dolgok természetes folyására. A kolhózgazdaság tervszerű vezetésének kérdése a kommunista vezetés megerősödésére kellett volna hogy vezessen a kolhózokban. A valóságban azonban sok esetben az történt, hogy a kommunisták nem voltak láthatók és a kolhózokban volt fehér tisztek,

Petljura* volt emberei és általában a munkások és parasztok ellenségei tartották a gyeplőt.

Így áll a helyzet falusi munkánk fogyatékosságainak második okával.

3. Falusi munkánk fogyatékosságának harmadik oka az, hogy elvtársaink közül sokan túlértékelték a kolhózokat, mint a gazdaság új formáját, túlértékelték és szentképet csináltak belőle. Azt gondolták, hogy ha egyszer megvan a kolhóz, mint a gazdaság szocialista formája, akkor már minden megvan, ezzel már biztosítva van a kolhózok ügyeinek helyes vezetése, a kolhózgazdaság helyes tervezése, a kolhózok átalakulása mintaszerű szocialista gazdaságokká. Nem értették meg azt, hogy a kolhózok szervezeti berendezésük szempontjából még gyöngék és komoly segítségre van szükségük a párt részéről, egyrészt kipróbált bolsevik káderekkel való ellátásuk szempontjából, másrészt a kolhózügyek folyó vezetése terén. De ez még nem minden, sőt nem is ez a legfőbb. A főhiba itt az, hogy sokan elvtársaink közül túlértékelték magának a kolhóznak, mint a mezőgazdaság új szervezeti formájának, erejét és lehetőségeit. Nem értették meg azt, hogy a kolhóz önmagában, bár a gazdaságnak szocialista formája, egyáltalán nincs biztosítva mindenféle veszedelem ellen, az ellen, hogy a kolhóz vezetőségébe mindenféle ellenforradalmi elemek ne kerüljenek bele, nincs biztosítva az ellen, hogy szovjetellenes elemek bizonyos körülmények között ki ne használhassák a kolhózokat a saját céljaikra.

A kolhóz a *gazdaság* szocialista szervezeti formája, éppúgy, mint ahogy a Szovjetek a *politikai* szervezet szocialista formája. A kolhózok, éppúgy mint a Szovjetek, forradalmunk hatalmas vívmánya, a munkásosztály hatalmas vívmánya. De a kolhózok és a Szovjetek csak szervezeti *formák*, igaz hogy szocialista formák, de mégis csak szervezeti *formák*. Minden attól függ, hogy ezeket a formákat milyen *tartalommal* töltik meg. Tudunk eseteket, mikor a Munkás- és Katona-küldöttek Szovjetjei bizo-

* Petljura — ukrajnai ellenforradalmár a polgárháború éveiben.

nyos ideig az ellenforradalmat támogatták a forradalommal szemben. Így volt például nálunk a Szovjetunióban 1917 júliusában, amikor a Szovjeteket mensevikek és eszerek vezették s a Szovjetek hátvédül szolgáltak az ellenforradalomnak a forradalom ellen. Így volt Németországban 1918 végén, mikor a Tanácsokat szociáldemokraták vezették s azok az ellenforradalomnak szolgáltak hátvédül a forradalom ellen. A dolog tehát nemcsak a Szovjeteken, mint szervezeti formán múlik, bár maga ez a forma igen nagy forradalmi vívmány. A dolog mindenekelőtt a Szovjetek munkájának tartalmán múlik, a Szovjetek munkájának jellegén, azon, hogy *ki* vezeti a Szovjeteket: forradalmárok vagy ellenforradalmárok. Ez magyarázza meg tulajdonképpen azt a tényt, hogy az ellenforradalmárok nem mindig foglalnak állást a Szovjetek ellen. Ismeretes például, hogy az orosz ellenforradalom feje, Miljukov, a kronstadti fölkelés idején a Szovjetek mellett foglalt állást, de kommunisták nélkül. „Szovjetek kommunisták nélkül" — ez volt akkor az orosz ellenforradalom fejének, Miljukovnak, jelszava. Az ellenforradalmárok megértették, hogy a dolog nemcsak magukon a Szovjeteken múlik, hanem mindenekelőtt azon, ki vezeti a Szovjeteket.

Ugyanezt kell mondanunk a kolhózokról is. A kolhóz, mint a gazdaság szervezetének szocialista formája, a gazdaság megszervezésének csodáit művelheti, ha élén igazi forradalmárok, bolsevikok, kommunisták állanak. És viszont — a kolhózok bizonyos időre mindenféle ellenforradalmi tevékenység hátvédévé válhatnak, ha a kolhózokban eszerek és mensevikek, Petljura-tisztek és más fehérgárdisták, volt Djenjikin és Kolcsak-emberek tartják a gyeplőt. Emellett figyelembe kell venni azt, hogy a kolhóz, mint szervezeti forma, nemcsak nincs biztosítva a szovjetellenes elemek behatolása ellen, hanem az első időben bizonyos tekintetben még alkalmas teret is ad arra, hogy ideiglenesen az ellenforradalmárok használják ki. Amíg a parasztok egyéni gazdálkodást vezettek, szét voltak szórva és el voltak választva egymástól, és ennek következtében a szovjetellenes elemek ellenforradalmi törekvései nem érhettek el nagy

eredményeket a parasztok között. Egészen más a helyzet, amikor a parasztok áttérnek a kolhózgazdaságra. A parasztoknak itt már megvan a kész tömegszervezeti formájuk, a kolhózok képében. Ennek következtében a szovjetellenes elemek behatolása a kolhózokba és szovjetellenes tevékenysége sokkal nagyobb eredményeket érhet el. Fel kell tételeznünk, hogy mindezt a szovjetellenes elemek is számba veszik. Ismeretes, hogy az ellenforradalmárok egy része, például Észak-Kaukázusban, maga igyekszik kolhózféléket létesíteni, kihasználva azokat illegális szervezetei számára, mint legális fedezéket. Ugyancsak ismeretes, hogy a szovjetellenes elemek egyes kerületekben, ahol még nincsenek leleplezve és szétverve, szívesen lépnek be a kolhózokba, még magasztalják is a kolhózokat, abból a célból, hogy a kolhózokon belül fészket rakhassanak az ellenforradalmi munka számára. Ugyancsak ismeretes, hogy a szovjetellenes elemek egy része most maga is a kolhózok mellett foglal állást, de azzal, hogy a kolhózokban ne legyenek kommunisták. „Kolhózok kommunisták nélkül" — ez a jelszó van most érőfélben a szovjetellenes elemek között. A dolog tehát nemcsak magától a kolhóztól, mint szocialista szervezeti formától függ, hanem mindenekelőtt attól, hogy milyen tartalom tölti meg ezt a formát — a dolog lényege az, hogy *ki* áll a kolhózok élén és *ki* vezeti őket.

A leninizmus szempontjából a kolhóz, éppúgy mint a Szovjet, ha mint szervezeti formát tekintjük — fegyver, és csakis fegyver. Ezt a fegyvert bizonyos körülmények között a forradalom ellen lehet fordítani. Lehet az ellenforradalom ellen fordítani. Szolgálhat a munkásosztálynak és a parasztságnak. Szolgálhat bizonyos körülmények között a munkásosztály és a parasztság ellenségeinek. Minden attól függ, hogy kinek a kezében van ez a fegyver és ki ellen fordítják.

Ezt kezdik megérteni, osztályösztönüktől vezetve, a munkások és parasztok ellenségei.

Egyes kommunistáink ezt eddig, sajnos, még nem értik.

És éppen azért, mert egyes kommunistáink ezt az egyszerű dolgot nem értették meg — éppen ezért ma az a helyzet, hogy

egész sor kolhózban jól álcázott szovjetellenes elemek vezetik az ügyeket, szervezve ott a kártevést és a szabotálást.

4. Falusi munkánk fogyatékosságának negyedik oka az, hogy az egyes helyeken dolgozó elvtársaink egész sora nem ért hozzá, hogyan kell a kulákság elleni harc frontját átépíteni, nem értik, hogy az osztályellenség arculata az utóbbi időben megváltozott, hogy megváltozott az osztályellenség taktikája a faluban s hogyha eredményt akarunk elérni, ennek megfelelően nekünk is meg kell változtatnunk taktikánkat. Az ellenség megértette a helyzetváltozást, megértette a falu új rendjének erejét és hatalmát és, megértve ezt, átépítette munkáját, megváltoztatta taktikáját — áttért a kolhózok elleni egyenes támadásról a csöndes aknamunkára. Mi viszont ezt nem értettük meg, az új helyzetet nem vettük észre és továbbra is ott keressük az osztályellenséget, ahol már nincsen, tovább folytatjuk a kulákság elleni leegyszerűsített harc régi taktikáját, holott ez a taktika már régen elévült.

Keresik az osztályellenséget a kolhózokon kívül, keresik baromarcú, agyaras, vastagnyakú, kurtapuskás emberek formájában. Olyan alakban keresik a kulákot, amilyenben a plakátokról ismerjük. De ilyen kulákok már régóta nincsenek a felszínen. A mai kulákok és kulákbérencek, a falu mai szovjetellenes elemei — nagyobbrészt „csöndes", „édeskés", csaknemhogy „szent" emberek. Nem a kolhózoktól messze kell őket keresni, ott ülnek bent magukban a kolhózokban, raktárnoki, gazdaságvezetői, számvivői, titkári stb. állásokban. Ezek a kulákok sohasem fogják azt mondani, hogy „le a kolhózzal!" Ezek a kolhóz „mellett" vannak. De olyan szabotáló és kártevő munkát végeznek a kolhózon belül, hogy a kolhóz arról koldul. Ezek sose mondják, hogy „le a gabonabeszolgáltatással!" Ezek a gabonabeszolgáltatás „mellett" vannak. Ezek „csak" demagógiát űznek és azt követelik, hogy létesítsen a kolhóz állattenyésztési alapot, mégpedig háromszor akkorát, mint amilyenre az ügy érdekében szükség van, hogy létesítsen a kolhóz biztosítási alapot, mégpedig háromszor akkorát, mint amilyenre az ügy érdekében szükség van, hogy adjon ki a kolhóz

a közös étkezés céljaira naponta 6—10 font gabonát fejenként és így tovább. Érthető, hogy ilyen „alapok" mellett és a közös étkezés céljára történő ilyen pazarlás mellett, ilyen szédelgő demagógia mellett, a kolhóz gazdaságilag szükségkép meggyöngül és nem képes beszolgáltatni az előírt gabonamennyiséget.

Ahhoz, hogy észrevegyük az ilyen ügyes ellenséget és ne üljünk föl a demagógiának, forradalmi éberségre van szükségünk, érteni kell ahhoz, hogy letépjük az ellenség álarcát s megmutassuk a kolhózparasztoknak annak igazi, ellenforradalmi arcát. De sok olyan kommunistánk van-e a falun, aki képes erre? A kommunisták nemritkán nemcsak nem leplezik le az ilyen osztályellenséget, hanem ellenkezőleg: maguk is bedőlnek szédelgő demagógiájának és az ellenség uszályában vonszolódnak.

Egyes elvtársaink nem veszik észre az osztályellenséget ebben az új álarcában és nem tudják leleplezni szédelgő mesterkedéseit, s emellett nemritkán azzal nyugtatják meg magukat, hogy kulákok már nincsenek, hogy ama politika eredményeképp, mely a kulákságot mint osztályt felszámolta, a falu szovjetellenes elemei már szét vannak zúzva s hogy ennek folytán meg lehet békülni az olyan „semleges" kolhózok létezésével, amelyek sem nem bolsevikok, sem nem szovjetellenesek, de amelyek maguktól, hogy úgymondjuk ösztönösen, át kell hogy menjenek majd a jövőben a Szovjethatalom oldalára. Ez azonban nagy tévedés, elvtársak. A kulákok szét vannak verve, de még távolról sincsenek megsemmisítve. Sőt tovább megyek — nem is fogjuk egyhamar megsemmisíteni őket, ha a kommunisták nyugodt egykedvűséggel fognak ásítozni, feltételezve, hogy a kulákok maguktól hullnak sírba, hogy úgymondjam, az ösztönös fejlődés útján. Ami a „semleges" kolhózokat illeti, ilyenek egyáltalán nincsenek és nem is lehetnek a világon. „Semleges" kolhózok csak az olyan emberek képzeletében vannak, akiknek azért van szemük, hogy ne lássanak. Az éles osztályharc mellett, amely most nálunk a Szovjetek országában folyik, a „semleges" kolhózok számára nem marad

hely, ilyen helyzetben a kolhózok csak *vagy* bolsevik, *vagy* szovjetellenes kolhózok lehetnek. És ha ebben vagy abban a kolhózban a vezetés nem a mi kezünkben van, ez azt jelenti, hogy azt a kolhózt szovjetellenes elemek vezetik. Ehhez semmi kétség nem fér.

5. Végül van falusi munkánk fogyatékosságának még egy oka. Ez az ok a kommunisták szerepének és felelősségének lebecsülése a kolhózok kiépítésében, a kommunisták szerepének és felelősségének lebecsülése a gabonabeszolgáltatás kérdésében. A gabonabeszolgáltatás nehézségeiről beszélve, a kommunisták rendszerint a parasztokra hárítják a felelősséget és azt állítják, mindenben a paraszt a hibás. Ez azonban teljesen helytelen és feltétlenül igazságtalan. A paraszt erről nem tehet. Ha arról van szó, hogy ki a felelős és ki a hibás, az egész felelősség teljesen a kommunistákra hárul, hibásak pedig itt mindenben csakis mi, kommunisták vagyunk.

Nincs és soha nem volt még a világon olyan hatalmas és tekintélyes hatalom, mint a mi hatalmunk, a Szovjethatalom. Nincs és soha nem volt még a világon olyan hatalmas és tekintélyes párt, mint a mi pártunk, a kommunista párt. Senki sem zavar és nem zavarhat meg bennünket abban, hogy a kolhózok ügyeit úgy intézzük, ahogy a kolhózok érdekei, az állam érdekei követelik. És ha nem mindig sikerül a kolhózok ügyeit úgy intéznünk, ahogy a leninizmus megköveteli, ha nemritkán egész sor megbocsáthatatlan, goromba hibát követünk el, mondjuk a gabonabeszolgáltatás terén, ebben hibásak mi magunk, és csakis mi magunk vagyunk.

Mi vagyunk a hibásak abban, hogy nem vettük észre a kolhózgabonakereskedelem negatív oldalait és egész sor goromba hibát követtünk el. *Mi* vagyunk a hibásak abban, hogy egész sor szervezetünk elszakadt a kolhózoktól, babérain pihent és átengedte a dolgok menetét az ösztönösségnek. *Mi* vagyunk a hibásak abban, hogy elvtársaink egész sora még mindig túlbecsüli a kolhózt, mint tömegszervezeti formát, nem értve meg, hogy a dolog nem annyira magán a formán múlik, mint azon, hogy mi magunk vegyük kezünkbe a kolhózok

vezetését és kidobjuk a kolhózok vezetőségeiből a szovjetellenes elemeket. *Mi* vagyunk a hibásak abban, hogy nem láttuk át az új helyzetet és nem alkottunk magunknak tiszta képet a csöndes aknamunkával dolgozó osztályellenség új taktikájáról.

Kérdezem: mit tehetnek erről a parasztok?

Tudok a kolhózok egész csoportjairól, amelyek fejlődnek és virágzanak, pontosan teljesítik az állam által kiszabott feladatokat és gazdaságilag napról-napra gyarapodnak. Másrészről tudok olyan kolhózokról, amelyek az előbbiekkel szomszédosak és amelyek, bár termésük ugyanakkora és ugyanazon objektív feltételek közt dolgoznak, mint azok — tengődnek és széthullóban vannak. Mi ennek az oka? Ennek az oka az, hogy az előbbi kolhóz-csoportot igazi kommunisták vezetik, az utóbbit pedig fajankók, igaz, hogy pártkönyv van a zsebükben, de mégis csak fajankók.

Kérdezem: mit tehetnek erről a parasztok?

A kommunisták szerepének és felelősségének alábecsülése azt eredményezi, hogy falusi munkánk fogyatékosságainak okát gyakran nem ott keresik, ahol keresni kell s ennek következtében a fogyatékosságok továbbra is megmaradnak.

A gabonabeszolgáltatás körül felmerült nehézségek okát nem a parasztokban kell keresni, hanem saját magunkban, saját sorainkban. Mert *mi* vagyunk a hatalmon, *mi* rendelkezünk az állam anyagi eszközeivel, *mi* vagyunk hivatva vezetni a kolhózokat és *nekünk* kell viselnünk az egész felelősséget a falusi munkáért.

Ezek azok a főokok, amelyek falusi munkánk fogyatékosságait előidézték.

Egyesek talán úgy gondolják, hogy túlságosan sötét képet rajzoltam, hogy egész falusi munkánk csakis csupa fogyatékosságból áll. Ez persze nem áll. A valóságban falusi munkánknak e fogyatékosságok mellett sok komoly és döntő vívmánya is van. De beszédem elején már megmondtam, hogy feladatom nem vívmányaink jellemzése, hogy falusi munkánknak csupán fogyatékosságairól szándékozom beszélni.

Ki lehet-e javítani ezeket a fogyatékosságokat? Igen, feltétlenül ki lehet. Kijavítjuk-e őket a legrövidebb időn belül? Igen, feltétlenül kijavítjuk. Ehhez semmi kétség nem férhet.

Azt hiszem, hogy a gép- és traktorállomások és szovhózok politikai osztályai — egyike azoknak a döntő fontosságú eszközöknek, melyeknek segítségével ezeket a hiányokat a legrövidebb időn belül ki tudjuk majd küszöbölni. *(Viharos, sokáig nem szűnő taps.)*

Sztálin. A leninizmus kérdései. 11. kiad. 398—409. old. (oroszul)
Sztálin. A leninizmus kérdései. 475—488. old.

BESZÉD AZ ÉLMUNKÁS KOLHÓZPARASZTOK ELSŐ SZOVJETUNIÓI KONGRESSZUSÁN

1933 február 19

Kolhózparaszt elvtársak és elvtársnők! Nem szándékoztam felszólalni kongresszustokon. Nem szándékoztam azért, mert az előttem szóló elvtársak beszédeikben már mindazt elmondták, amit mondani kellett, mégpedig jól és találóan. Érdemes-e ezek után még beszédet mondani? Minthogy azonban ti ragaszkodtok hozzá, az erő pedig a ti kezetekben van *(hosszas taps)*, köteles vagyok engedelmeskedni.

Szólok néhány szót az egyes kérdésekről.

1

A kolhózok útja — az egyetlen helyes út

Első kérdés: helyes-e az az út, amelyre a kolhózparasztság lépett, helyes-e a kolhózok útja?

Ez nem meddő kérdés. Ti, a kolhózok élmunkásai, természetesen nem kételkedtek abban, hogy a kolhózok helyes úton járnak. Ezért lehet, hogy nektek ez a kérdés feleslegesnek tűnik. De nem minden paraszt gondolkodik úgy, mint ti. A parasztok közt, még a kolhózparasztok közt is, még szép számmal akadnak olyanok, akik kételkednek a kolhóz-út helyességében. S ezen nincs is semmi csodálnivaló. Hiszen valóban évszázadokon át éltek az emberek régimódra, mentek a régi úton, hajtották meg derekukat a kulák és a földesúr előtt, az uzsorások és spekulánsok előtt. Nem mondhatjuk ugyan, hogy ezt a régi, kapitalista utat a parasztok helyeselték. De ez az út, a régi út volt a járt, a megszokott út, s a gyakorlatban mindeddig még senki sem bizonyította be, hogy lehet valahogy másként is, jobban is élni. Annál is inkább, mert az összes burzsoá

országokban az emberek még mindig a régi módon élnek... S egyszerre csak ebbe a régi, mocsaras életbe berontanak a bolsevikok, berontanak mint a vihar és azt mondják: itt az ideje szakítanod a régi úttal, itt az ideje új életet kezdened, kolhóz-életet, nem úgy kell élned, ahogyan a burzsoá országokban élnek az emberek, hanem új módon, arteljmódra. De hát mi fán terem ez az újfajta élet, ki tudná azt megmondani? Csak rosszabbra ne sikerüljön, mint a régi volt. Annyi mindenesetre bizonyos, hogy az új út nem megszokott út, nem járt út még, nem is derítették fel teljesen. Nem jobb-e megmaradni a régi út mellett? Nem jobb-e egyelőre várni az új, a kolhóz-útra való áttéréssel? Érdemes-e kockáztatni?

Ilyen kételyek gyötrik ma a dolgozó parasztság egy részét.

El kell-e oszlatnunk ezeket a kételyeket? Napfényre kell-e teregetnünk ezeket a kételyeket és megmutatnunk — mit érnek? Világos, hogy ezt kell tennünk.

Vagyis a föntebb feltett kérdést nem lehet meddőnek nevezni.

Tehát: helyes-e az az út, amelyre a kolhózparasztság rátért?

Egyes elvtársak azt gondolják, hogy az áttérés az új útra, a kolhózok útjára, nálunk három évvel ezelőtt kezdődött meg. Ez csak részben igaz. A tömeges kolhózépítés nálunk természetesen három évvel ezelőtt kezdődött. Ezt az átmenetet, mint ismeretes, a kulákság megsemmisítése és a szegény- és középparasztság milliós tömegeinek kolhózok szervezésére irányuló mozgalma jellemezte. Mindez igaz. Ahhoz azonban, hogy ezt a tömeges áttérést a kolhózokra elkezdhessük, bizonyos előfeltételekkel kellett rendelkeznünk, amelyek nélkül a tömeges kolhózmozgalom egyáltalában elképzelhetetlen. Mindenekelőtt a Szovjethatalomra volt szükség, amely segítette és továbbra is segíti a parasztokat abban, hogy a kolhózok útjára térjenek. Másodszor, el kellett kergetnünk a földesurakat és a tőkéseket, el kellett vennünk gyáraikat és földjeiket s a nép tulajdonává kellett azokat nyilvánítanunk. Harmadszor, meg kellett zaboláznunk a kulákságot és el kellett tőle vennünk a gépeket és traktorokat. Negyedszer, el kellett rendelnünk, hogy a gépeket

és traktorokat csakis a kolhózokba egyesült szegény- és középparasztok használhatják. Végül iparosítanunk kellett az országot, új traktoripart kellett teremtenünk és új mezőgazdasági gépgyárakat építenünk, hogy a kolhózparasztságot bőségesen el tudjuk látni traktorokkal és gépekkel. Ezek nélkül az előfeltételek nélkül gondolni sem lehetett volna a kolhózok útjára való tömeges áttérésre, amelyet három évvel ezelőtt elkezdtünk.

Vagyis ahhoz, hogy a kolhózok útjára áttérhessünk, mindenekelőtt véghez kellett vinnünk az Októberi Forradalmat, meg kellett döntenünk a tőkéseket és földesurakat, el kellett vennünk földjüket és gyáraikat, és új ipart kellett teremtenünk.

Az áttérés az új útra, a kolhózok útjára, valóban az Októberi Forradalommal kezdődött. Új erővel azért csak három évvel ezelőtt bontakozott ki, mert csak akkor mutatkoztak a maguk egész terjedelmében az Októberi Forradalom gazdasági eredményei, csak akkor sikerült országunk iparosítását előbbre vinni.

A népek története sok forradalmat ismer. Ezek a forradalmak abban különböznek az Októberi Forradalomtól, hogy valamennyi egyoldalú forradalom volt. A dolgozók kizsákmányolásának egyik formáját felváltotta a kizsákmányolás másik formája, de maga a kizsákmányolás megmaradt. A régi kizsákmányolók és elnyomók helyébe új kizsákmányolók és elnyomók jöttek, de maguk a kizsákmányolók és az elnyomók megmaradtak. Csakis az Októberi Forradalom tűzte ki céljául *minden* kizsákmányolás megszüntetését, *minden néven nevezendő* kizsákmányoló és elnyomó felszámolását.

A rabszolgák forradalma felszámolta a rabszolgatartókat és megszüntette a dolgozók kizsákmányolásának rabszolgasági formáját. De helyükbe a hűbéri földesurakat és a dolgozók kizsákmányolásának hűbéri formáját állította. A kizsákmányolók egyik csoportját a kizsákmányolók másik csoportja váltotta fel. A rabszolgarendszerben a „törvény" megengedte a rabszolgatartóknak, hogy rabszolgáikat megöljék. A hűbéri rendszerben a „törvény" a jobbágytartóknak „csak" azt engedte meg, hogy jobbágyaikat eladhassák.

A jobbágyparasztok forradalma felszámolta a jobbágytartó urakat és megszüntette a kizsákmányolás hűbéri formáját. De helyükbe a tőkéseket és földbirtokosokat állította, a dolgozók kizsákmányolásának kapitalista és földesúri formáját. A kizsákmányolók egyik csoportját a kizsákmányolók másik csoportja váltotta fel. A hűbéri rendszerben a „törvény" megengedte a jobbágyok eladását. A kapitalista rendszerben a „törvény" „csak" azt engedi meg, hogy a dolgozókat munkanélküliségre és nyomorra kárhoztassák, pusztulásba és éhhalálba döntsék.

Csakis a mi szovjet forradalmunk, csakis a mi Októberi Forradalmunk tette fel a kérdést úgy, hogy nem felcserélni kell a kizsákmányolók egyik csoportját egy másikkal, és nem felváltani kell a kizsákmányolás egyik formáját egy másikkal, hanem ki kell irtani minden kizsákmányolást, minden néven nevezendő kizsákmányolót, minden néven nevezendő gazdagot és elnyomót, régit és újat egyaránt. *(Hosszas taps.)*

Ezért volt az Októberi Forradalom elkerülhetetlen előfeltétele annak, hogy a parasztok új útra, a kolhózok útjára térhessenek.

Helyesen cselekedtek-e a parasztok, amikor az Októberi Forradalmat támogatták? Igen, helyesen cselekedtek. Helyesen cselekedtek, mert az Októberi Forradalom segített nekik lerázni nyakukról a földesurakat és tőkéseket, az uzsorásokat és kulákokat, a kereskedőket és spekulánsokat.

De ez a kérdésnek csak egyik oldala. Elkergetni az elnyomókat, elkergetni a földesurakat és tőkéseket, megzabolázni a kulákokat és spekulánsokat — mindez jó dolog. De ez még kevés. Ahhoz, hogy végleg megszabaduljunk a régi bilincsektől, ahhoz a kizsákmányolók szétzúzása egymagában még nem elégséges. Ehhez még az is kell, hogy új életet építsünk, olyan életet, amely megadja a lehetőséget a dolgozó parasztságnak anyagi és kulturális helyzete megjavítására és arra, hogy napról-napra, évről-évre egyre magasabbra emelkedjék. Ehhez az kell, hogy a faluban megteremtsük az új rendszert, a kolhózrendszert. Ez a kérdés másik oldala.

Miben különbözik a régi rendszer az új, a kolhózrendszertől?

A régi rendben a parasztok egyenként dolgoztak, ősapáik módjára, elavult munkaeszközökkel, a földesurak és tőkések, kulákok és spekulánsok javára, úgy, hogy ők maguk éheztek, mások pedig gazdagodtak rajtuk. Az új, a kolhózrendben a parasztok közösen dolgoznak, arteljmódra, modern szerszámokkal — traktorok és mezőgazdasági gépek — segítségével, saját maguknak és saját kolhózaiknak, földesurak és tőkések, kulákok és spekulánsok nélkül, dolgoznak azért, hogy naprólnapra javítsák anyagi és kulturális helyzetüket. Ott, a régi rendben, a kormány burzsoá kormány, amely a dolgozó parasztokkal szemben a gazdagokat támogatja. Itt, az új, a kolhózrendben, a kormány munkás- és parasztkormány, amely a munkásokat és parasztokat támogatja a mindenrendű és rangú gazdagokkal szemben. A régi rend a kapitalizmushoz vezet. Az új rend — a szocializmushoz.

Íme: két út, a kapitalista út, és a szocialista út, az út előre — a szocializmushoz és az út vissza — a kapitalizmushoz.

Vannak emberek, akik azt hiszik, hogy lehet valamilyen harmadik útra térni. Különösen szívesen kapnak ez után a még senki nem látta harmadik út után egyes ingadozó elvtársaink, akik eddig még nem győződtek meg teljesen a kolhózok útjának helyességéről. Ők azt akarják, hogy térjünk vissza a régi rendhez, térjünk vissza az egyéni gazdálkodáshoz, de tőkések és földesurak nélkül. Emellett azt akarják, hogy „csak" a kulákot és egyéb kis tőkéseket ismerjük el gazdasági rendszerünk törvényes jelenségeinek. A valóságban ez nem harmadik út, hanem a második, a kapitalizmushoz vezető út. Mert mit jelent az egyéni gazdálkodásra való visszatérés és a kulákság visszaállítása? Ez annyit jelent, mint visszaállítani a kulákjármot, visszaállítani azt, hogy a kulákság a parasztságot kizsákmányolja, és hatalmat adni a kuláknak. De hát vissza lehet-e állítani a kulákságot s ugyanakkor fenntartani a Szovjethatalmat? Nem, nem lehet. A kulákság visszaállítása szükségképpen kulákhatalom megteremtésére és a Szovjethatalom felszámo-

lására, vagyis szükségképpen polgári kormány alakulására vezet. Polgári kormány alakulása pedig szükségkép a földesurak és tőkések visszaállítására, a kapitalizmus visszaállítására vezet. Az úgynevezett harmadik út a valóságban nem egyéb, mint a második út, a kapitalizmushoz való visszatérés útja. Kérdezzétek csak meg a parasztokat, akarják-e visszaállítani a kulákjármot, vissza akarnak-e térni a kapitalizmushoz, akarják-e felszámolni a Szovjethatalmat és visszaállítani a földesurak és tőkések hatalmát? Kérdezzék csak meg őket s megtudják, melyik utat tartja a dolgozóparasztok többsége az egyetlen helyes útnak.

Tehát csak két út van: *vagy* előre, fölfelé — az új, a kolhózrendszerhez, *vagy* vissza, lefelé — a régi, kulák és kapitalista rendszerhez.

Harmadik út nincs.

A dolgozó parasztság helyesen járt el, amikor a kapitalista úttól elfordult és a kolhózszervezés útjára lépett.

Azt mondják, hogy a kolhózok útja helyes út, de nehéz út. Ez csak részben igaz. Nehézségek természetesen vannak ezen az úton. A jó életet ingyen nem adják. A helyzet azonban az, hogy a fő nehézségeken már túlvagyunk, azok a nehézségek pedig, amelyek még előttetek állanak, azt sem érdemlik meg, hogy komolyan beszéljünk róluk. Legalább is azokhoz a nehézségekhez képest, amelyeket a munkások 10—15 évvel ezelőtt éltek át, a mai nehézségeitek, kolhózparaszt elvtársak, gyerekjátéknak tűnnek fel. Szónokaitok, akik itt a kongresszuson felszólaltak és dícsérték Leningrád, Moszkva, Charkov, a Donyec-medence munkásait, arról beszéltek, hogy ők, ezek a munkások nagy eredményeket értek el, viszont ti, kolhózparasztok, jóval kisebb eredményeket tudtok felmutatni. Sőt úgy láttam, hogy szónokaitok beszédeibe bizonyos elvtársias irígység is vegyült: hogy hát milyen jó is volna, ha nekünk, kolhózparasztoknak is olyan eredményeink volnának már, mint nektek, Leningrád, Moszkva, Charkov, Donyec-medence munkásainak... Mindez igen szép. De tudjátok-e, mibe kerültek ezek az eredmények Leningrád és Moszkva munkásainak, milyen nélkülözéseket kel-

lett átélniök, hogy ezeket az eredményeket végre elérjék? Elmondhatnék nektek egyet s mást arról, hogyan éltek a munkások 1918-ban, amikor heteken át egy darabka kenyeret se kaptak, hogy a húsról és egyéb élelmiszerekről ne is beszéljek. Akkoriban azok a napok számítottak a legjobb napoknak, amikor sikerült Leningrád és Moszkva munkásainak ¼ font feketekenyeret kiosztani, azt is felében olajpogácsával keverve. S ez az állapot nem egy hónapig, nem is félévig, hanem teljes két esztendeig tartott. De a munkások tűrtek és nem estek kétségbe, mert tudták, hogy jönnek majd jobb idők, hogy döntő sikereket fognak elérni. És, látjátok, a munkások nem is tévedtek. Hasonlítsátok csak össze a ti nehézségeiteket és nélkülözéseiteket azokkal a nehézségekkel és nélkülözésekkel, amelyeket a munkások átéltek, s meglátjátok, hogy azokról még csak beszélni sem érdemes komolyan.

Mi kell ahhoz, hogy a kolhózmozgalmat továbbvigyük és a kolhózok építését a lehető legszélesebb méretekben továbbfejlesszük?

Ehhez mindenekelőtt az kell, hogy a kolhózoknak egyszersmindenkorra biztosított és megművelésre alkalmas földjük legyen. Van ilyen földetek? Igen, van. Ismeretes, hogy a kolhózoknak odaadtuk s egyszersmindenkorra biztosítottuk a legjobb földeket. A kolhózparasztok tehát kedvükre művelhetik és javíthatják földjüket, nem kell félniök, hogy a föld kicsúszik a kezükből és idegen kézbe kerül.

Másodszor az kell hozzá, hogy a kolhózparasztok traktorokat és gépeket használhassanak. Vannak traktoraitok és gépeitek? Igen, vannak. Közismert, hogy traktorgyáraink és mezőgazdasági gépgyáraink mindenekelőtt és főleg a kolhózoknak dolgoznak és ellátják őket mindenféle modern munkaeszközökkel.

Végül az kell hozzá, hogy a kormány minden erejével támogassa a kolhózparasztokat, emberrel is, pénzzel is és ne tűrje, hogy az ellenséges osztályok maradványai a kolhózokat aláássák. Van-e ilyen kormányotok? Igen, van. A neve: munkás és paraszt szovjet kormány. Nevezzetek meg nekem még egy

országot, ahol a kormány nem a tőkéseket és földesurakat, nem a kulákokat és egyéb pénzeszsákokat támogatja, hanem a dolgozó parasztokat. Nincs és soha nem is volt a világon ilyen ország. Csakis nálunk, a Szovjetországban van olyan kormány, amely bástyaként áll a munkások és kolhózparasztok mellett a város és a falu összes dolgozói mellett, szemben az összes pénzeszsákokkal és kizsákmányolókkal. *(Hosszas taps.)*

Szóval nektek megvan mindenetek ahhoz, hogy a kolhózok építését kifejlesszétek és teljesen megszabaduljatok a régi bilincsektől.

Tőletek csak egyet várunk el: azt, hogy becsületesen dolgozzatok, a kolhóz jövedelmét a végzett munka arányában osszátok szét, kíméljétek a kolhóz tulajdonát, kíméljétek a traktorokat és gépeket, gondozzátok ahogy illik lovaitokat, teljesítsétek azokat a feladatokat, amelyeket munkás és paraszt államotok elétek kitűz, erősítsétek a kolhózokat és kergessétek ki a kolhózokból az oda beférkőzött kulákokat és kuláktámogatókat.

Egyet kell értenetek velem abban, hogy ezeket a nehézségeket legyőzni, vagyis becsületesen dolgozni és a kolhóz tulajdonát kímélni, nem is olyan nagyon nehéz dolog. Annál is inkább, mert hiszen most nem pénzeszsákoknak és nem kizsákmányolóknak, hanem magatoknak, saját kolhózaitoknak dolgoztok.

Mint látjátok, a kolhózok útja, a szocializmus útja — az egyetlen helyes út a dolgozó parasztok számára.

2

Legközelebbi feladatunk — jómódúvá tenni valamennyi kolhózparasztot

Második kérdés: mit értünk el eddig az új úton, kolhózútunkon és milyen eredményeket reménlünk elérni a legközelebbi két-három évben?

A szocializmus — jó dolog. A boldog szocialista élet, kétség nem fér hozzá, jó dolog. De mindez még a jövőre tartozik.

A fő kérdés most nem az, hogy mit fogunk elérni a jövőben. A fő kérdés az, mit értünk el már a jelenben. A parasztság a kolhózok útjára tért. Ez nagyon rendjén van. De milyen eredményeket ért el ezen az úton? Mik azok a kézzelfogható eredmények, amelyeket a kolhózok útján haladva elértünk?

Elértük azt, hogy segítettünk a szegényparasztok milliós tömegeinek belépni a kolhózokba. Elértük azt, hogy a szegényparasztság milliós tömegei, a kolhózokba belépve és ott a legjobb minőségű földeket és legjobb termelési eszközöket használva a középparasztok színvonalára emelkedtek. Elértük azt, hogy a szegényparasztok milliós tömegei, akik azelőtt éheztek, most a kolhózokban középparasztokká, anyagilag biztosított emberekké lettek. Elértük azt, hogy aláástuk a parasztoknak szegényparasztokra és kulákokra való rétegeződését, szétzúztuk a kulákokat és segítettünk a szegényparasztoknak, hogy a kolhózokon belül munkájuk gazdájává, középparasztokká váljanak.

Hogyan állt a dolog úgy négy évvel ezelőtt, a kolhózépítés fellendülése előtt? A kulákok gazdagodtak és emelkedtek. A szegényparasztok nyomorban éltek és tönkrementek, a kulákok jármába kerültek. A középparasztok igyekeztek fölkapaszkodni a kulákok sorába, de újra meg újra lebuktak és a kulákok örömére a szegényparasztság sorait gyarapították. Nem nehéz megérteni, hogy ebből az egész kavarodásból csak a kulákoknak volt hasznuk, meg legfeljebb egyeseknek a jómódúak közül. A faluban 100 gazdaság közül 4—5 kulákgazdaság, 8—10 jómódú gazdaság, 45—50 középparaszti és vagy 35 szegényparaszti gazdaság volt. Tehát az összes parasztgazdaságoknak legalább 35 százalékát szegényparasztok tették, akik kénytelenek voltak a kulákság jármát viselni. Nem is beszélek a középparasztok szegényebb rétegeiről, amelyek a középparasztságnak több mint felét tették — ezek a középparasztok, helyzetüket tekintve, csak kevéssé különböztek a szegényparasztságtól s közvetlenül függtek a kulákoktól.

Széles méretekben kifejlesztve a kolhózok építését, elértük azt, hogy megszüntettük ezt a kavarodást és igazságtalanságot,

összetörtük a kulákság járma, a szegényparasztság egész tömegét bevontuk a kolhózokba, biztosítottuk megélhetésüket és fölemeltük őket a középparasztok színvonalára, ilymódon lehetővé téve nekik, hogy használják a kolhózföldeket, élvezzék a kolhózoknak adott kedvezményeket, használják a traktorokat és mezőgazdasági gépeket.

S mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy nem kevesebb mint 20 millió főnyi parasztlakosságot, nem kevesebb mint 20 millió szegényparasztot megmentettünk a nyomortól és a tönkremenéstől, megmentettük őket a kulákság jármától, és a kolhózok segítségével biztosítottuk megélhetésüket.

Ez, elvtársak, nagy eredmény. Ez olyan eredmény, amilyet a világ még nem látott s amilyet még egyetlen másik állam sem ért el a világon.

Ezek, lássátok, a kolhózépítés gyakorlati, kézzelfogható eredményei, annak eredményei, hogy a parasztság a kolhózok útjára tért.

De ez csak *első* lépésünk, *első* vívmányunk a kolhózszervezés útján.

Helytelen volna azt gondolni, hogy meg kell elégednünk ezzel az első lépéssel, ezzel az első vívmánnyal. Nem, elvtársak, nem elégedhetünk meg ezzel a vívmánnyal. Ahhoz, hogy tovább haladjunk előre és a kolhózokat végleg megszilárdítsuk, meg kell tennünk a *második* lépést, *új* eredményeket kell elérnünk. Mi ez a második lépés? Az, hogy a kolhózparasztokat — a volt szegény- és középparasztokat — még magasabb életszínvonalra emeljük. Az, hogy *minden kolhózparasztot jómódúvá tegyünk*. Igen, elvtársak, jómódúvá. *(Hosszantartó taps.)*

Elértük azt, hogy a kolhózok segítségével a szegényparasztokat a középparasztok színvonalára emeltük. Ez nagyon rendjén van. De ez még kevés. Most azt kell elérnünk, hogy még egy lépést tegyünk előre és segítsünk az összes kolhózparasztoknak — a volt szegényparasztoknak és középparasztoknak egyaránt — abban, hogy jómódú emberek színvonalára emelkedjenek. Ezt elérhetjük és ezt minden áron el kell érnünk. *(Hosszantartó taps.)* Ma mindenünk megvan ahhoz, hogy ezt a

célunkat megvalósítsuk. De gépeinket és traktorainkat ma rosszul használjuk ki. Földjeinket nem valami jól munkáljuk meg. Csak meg kell javítanunk a gépek és traktorok kihasználását, meg kell javítanunk a föld megmunkálását — és elérjük azt, hogy terményeink mennyiségét kétszeresére, háromszorosára emeljük. Ez pedig teljesen elegendő ahhoz, hogy az összes kolhózparasztokat a kolhózföldek jómódú dolgozóivá tegyük.

Hogy állt régebben a helyzet a jómóddal? Ahhoz, hogy valaki jómódúvá váljék, meg kellett károsítania szomszédait, ki kellett zsákmányolnia őket, drágábban eladni nekik, olcsóbban venni tőlük, ezt vagy azt béresnek fölfogadni, a béreseket alaposan kizsákmányolni, tőkécskét összeharácsolni, s aztán, így megerősödve, kuláksorba felkapaszkodni. Tulajdonképpen ez a magyarázata annak, hogy azelőtt, amíg egyéni gazdálkodás folyt, a szegény- és középparasztok bizalmatlanok voltak a jómódúak iránt és gyűlölték őket. Ma más a helyzet. Ma a viszonyok is mások. Ma ahhoz, hogy a kolhózparasztok jómódúakká váljanak, egyáltalán nincs szükségük arra, hogy a szomszédaikat megkárosítsák vagy kizsákmányolják. De ma nem is egykönnyen lehet valakit kizsákmányolni, mert nálunk nincs már földmagántulajdon vagy földbérlet, a gépek és a traktorok az állam tulajdonában vannak, a tőkével biró emberek pedig a kolhózokban ma nincsenek divatban. Volt ilyen divat, de elfújta örökre a szél. Ahhoz, hogy a kolhóztagok jómódúakká váljanak, most már csak egyre van szükség: arra, hogy a kolhózban becsületesen dolgozzanak, helyesen használják ki a gépeket és traktorokat, helyesen használják ki az igásjószágot, helyesen munkálják meg a földet és óvják a kolhóz tulajdonát.

Néha azt mondják: ha egyszer szocializmus van — minek akkor még dolgoznunk? Dolgoztunk azelőtt, most is dolgozunk — nincs-e itt már az ideje, hogy abbahagyjuk? Az ilyen beszéd, elvtársak, nagyon helytelen. Semmittevők filozófiája ez, nem pedig becsületes dolgozóké. A szocializmus egyáltalán nem tagadja a munkát. Ellenkezőleg: a szocializmus a munkán épül fel. A szocializmus és a munka elválaszthatatlanok egymástól. Nagy tanítómesterünk, Lenin azt mondta: „Aki nem dolgozik,

ne is egyék." Mit jelent ez, ki ellen irányulnak Leninnek e szavai? A kizsákmányolók ellen, azok ellen, akik maguk nem dolgoznak, hanem másokat kényszerítenek munkára és mások terhére gazdagodnak. És még ki ellen? Azok ellen, akik maguk tétlenkednek és másokon akarnak élősködni. A szocializmus nem tétlenkedést követel, hanem azt, hogy minden ember becsületesen dolgozzék, ne másoknak, ne a gazdagoknak és a kizsákmányolóknak, hanem sajátmagának, a társadalomnak. S ha becsületesen fogunk dolgozni, magunknak dolgozni, a saját kolhózainknak, akkor elérjük azt, hogy alig két-három év alatt az összes kolhózparasztokat — a volt szegény- és középparasztokat — jómódú emberek színvonalára emeljük, olyan emberek színvonalára, akik a termékek bőségét élvezik és minden tekintetben kultúréletet élnek.

Ez most a mi legközelebbi feladatunk. Ezt elérhetjük és ezt mindenáron el kell érnünk. *(Hosszantartó taps.)*

3

Egyes megjegyzések

Most pedig engedjétek meg, hogy áttérjek néhány külön megjegyzésre.

Mindenekelőtt a falun dolgozó *párttagjainkról.* Soraitokban vannak párttagok, de még több a pártonkívüli. Ez nagyon jó, hogy a kongresszusra több pártonkívüli gyűlt össze, mint párttag, mert mindenekelőtt éppen a pártonkívülieket kell bevonnunk a mi munkánkba. Vannak kommunisták, akik a pártonkívüli kolhózparasztokat bolsevik módon kezelik. De vannak olyanok is, akik kérkednek párttagságukkal és közelükbe se engedik a pártonkívülieket. Ez nem helyes és káros. A bolsevikok, a kommunisták ereje abban van, hogy az aktív pártonkívüliek millióit tudják pártunk köré csoportosítani. Nekünk, bolsevikoknak nem lettek volna azok a sikereink, amelyeket ma felmutathatunk, ha nem tudtuk volna a párt részére a pártonkívüli munkások és parasztok millióinak bizalmát megnyerni.

Ehhez pedig mi kell? Ehhez az kell, hogy a párttagok ne határolják el magukat a pártonkívüliektől, hogy a pártemberek ne gubózzanak be párttagságukba, ne kérkedjenek párttagságukkal, hanem hallgassák meg a pártonkívüliek szavát, hogy a párttagok ne csak tanítsák a pártonkívülieket, hanem maguk is tanuljanak tőlük.

Nem szabad elfelejteni, hogy a párttagok nem az égből hullnak. Jusson eszünkbe, hogy minden párttag valamikor maga is pártonkívüli volt. Ma pártonkívüli valaki, holnap párttag lesz belőle. Tulajdonképpen mi van ezen kérkednivaló? Köztünk, öreg bolsevikok közt nem kevés olyan ember akad, aki már 20—30 éve dolgozik a pártban. De hiszen valamikor mi magunk is pártonkívüliek voltunk. Mi történt volna velünk, ha húsz-harminc évvel ezelőtt pártunk akkori tagjai fölülről kezeltek volna bennünket és nem engedtek volna a párt közelébe? Lehetséges, hogy akkor mi is sok évre távol maradtunk volna a párttól. Pedig mi, öreg bolsevikok, nem éppen utolsó emberek vagyunk, elvtársak. *(Élénk derültség, hosszantartó taps.)*

Ezért párttagjainknak, azoknak a mai fiatal párttagoknak, akik gyakran magasan hordják orrukat a pártonkívüliek előtt, mindezt figyelembe kell venniük, nem szabad elfelejteniök, hogy nem a kérkedés, hanem a szerénység ékesíti a bolsevikot.

Néhány szót a *nőkről, a kolhózok női tagjairól.* A nőkérdés a kolhózokban — fontos kérdés, elvtársak. Tudom, hogy sokan közületek lebecsülik a nőket, sőt tréfát űznek belőlük. Ez azonban hiba, elvtársak, még pedig komoly hiba. Nemcsak arról van itt szó, hogy a lakosság felét nők teszik. Mindenekelőtt arról van szó, hogy a kolhózmozgalom számos kiváló és tehetséges nőt vezető állásba emelt. Nézzétek meg ezt a kongresszust, összetételét és meglátjátok, hogy a nők az elmaradottak sorából már régen az élenjárók sorába emelkedtek. A kolhózokban a nők nagy erőt képviselnek. Ezt az erőt véka alatt tartani — bűn. Kötelességünk az, hogy a nőket a kolhózokban előtérbe toljuk s ennek az erőnek teret engedjünk.

Igaz, a közelmultban a Szovjethatalom és a női kolhóztagok közt egy kis félreértés történt. A tehénről volt szó. A tehénkérdést azonban elintéztük s így ez a félreértés megszűnt. *(Hosszas taps.)* Elértük azt, hogy a kolhózparasztok többségének már van gazdaságonként egy-egy tehene. Még egy-két év és nem találtok egyetlen kolhózparasztot sem, akinek ne volna saját tehene. Mi, bolsevikok, mindent megteszünk, hogy minden kolhózparasztnak meglegyen a saját tehene. *(Hosszas taps.)*

Ami magukat a kolhóz női tagjait illeti, azoknak meg kell gondolniok, mily ereje és jelentősége van a kolhóznak a nők számára, meg kell gondolniok, hogy csak a kolhózban válhatnak a férfiakkal egyenlőkké. Ha nincs kolhóz — egyenlőtlenség van, a kolhózokban — egyenlő jog. Gondolják ezt meg a kolhózbeli elvtársnők és vigyázzanak a kolhózrendre, mint a szemük fényére. *(Hosszas taps.)*

Néhány szót a kolhózokban dolgozó *kommunista ifjúságról.* Az ifjúság a mi jövőnk, a mi reménységünk, elvtársak. Az ifjúságnak kell majd felváltania bennünket, öregeket. Nekik kell majd zászlónkat a végleges győzelemre vinni. A parasztok közt nem kevés az olyan öregember, akit lenyűgöz a régi teher, lenyűgöz a megszokás hatalma és a régi élet emléke. Érthető, hogy az ilyeneknek nem mindig sikerül a párttal, a Szovjethatalommal lépést tartaniuk. Más az ifjúságunk. Az ifjúság mentes minden régi tehertől s könnyebben teszi magáévá a lenini eszméket, mint bárki más. S éppen azért, mert az ifjúság könnyebben teszi magáévá a lenini eszméket, mint bárki más, éppen ezért van hivatva arra, hogy az elmaradókat és ingadozókat előre vigye. Igaz, nincs elég tudása. De a tudás olyan dolog, amit meg lehet szerezni. Ma nincs meg, holnap meglesz. Ezért a feladat: tanulni és megint csak tanulni, elsajátítani a leninizmust. Komszomol elvtársak és komszomol elvtársnők! Sajátítsátok el a bolsevizmust és vezessétek az ingadozókat előre! Kevesebbet fecsegjetek, többet dolgozzatok s ügyeteket siker koronázza. *(Taps.)*

Néhány szót az *egyéni gazdálkodást folytató parasztokról.* Az egyéni gazdálkodást folytató parasztokról itt a kongresszuson kevés szó esett. De ez még nem jelenti azt, hogy már nem léteznek. Nem, nem jelenti ezt. Egyénileg gazdálkodó parasztok még vannak és nem szabad őket kihagynunk számításainkból, mert ők a mi holnapi kolhózparasztjaink. Tudom, hogy az egyéni gazdálkodást úzó parasztok egyrésze vegkép elrajult és spekulans lett. Nyilván ez magyarazza meg azt, hogy kolhózparasztjaink csak nagy válogatással vesznek fel a kolhózokba egyénileg gazdálkodó parasztokat, sőt néha egyáltalán nem is veszik fel őket. Ez természetesen helyes s ez ellen semmi ellenvetésünk nem lehet. De van az egyénileg gazdálkodó parasztoknak egy másik, nagyobb része, amely nem lett spekuláns, hanem tisztességes munkával keresi meg a kenyerét. Ezek az egyénileg gazdálkodó parasztok talán már hajlandók is volnának belépni a kolhózba. De akadályozza őket ebben egyrészt a saját ingadozásuk a kolhózút helyességének kérdésében, másrészt az az elkeseredés, amely ma a kolhózparasztok közt uralkodik az egyénileg gazdálkodó parasztokkal szemben.

Természetesen meg kell értenünk a kolhózparasztokat, bele kell képzelnünk magunkat az ő helyzetükbe. Az elmúlt évek alatt nem kevés sértésben és gúnyban volt részük az egyénileg gazdálkodó parasztok részéről. De a sértésnek és gúnynak nem lehet itt döntő jelentősége. Rossz vezető az, aki nem tudja elfelejteni a sértést és a saját érzéseit a kolhózügy érdekei fölé helyezi. Ha vezetők akartok lenni, értenetek kell ahhoz, hogy elfelejtsétek a sértést, amit egyes egyénileg gazdálkodó parasztok részéről elszenvedtetek. Két évvel ezelőtt levelet kaptam a Volga-vidékről, egy özvegy parasztasszonytól. Panaszkodott, hogy nem akarják felvenni a kolhózba és támogatásomat kérte. Érdeklődtem a kolhóznál. A kolhóztól azt a feleletet kaptam, hogy nem vehetik fel az asszonyt a kolhózba, mert megsértette a kolhózparasztok gyűlését. Miről volt ott szó? Arról, hogy a parasztok gyűlésén, ahol a kolhózparasztok felszólították az egyénileg gazdálkodó parasztokat, hogy lépjenek be a kolhózba, ez az özvegyasszony, mint kitűnt, feleletül fölemelte a szok-

nyáját és azt mondta: nesze nektek kolhóz. *(Élénkség, nevetés.)* Kétségtelen, hogy ez az asszony helytelenül járt el és megsértette a gyűlést. De megtagadhatjuk-e felvételét a kolhózba, ha egy év múlva őszintén megbánta, amit tett és elismerte a hibáját? Azt hiszem, nem tagadhatjuk meg. Ezt meg is írtam a kolhóznak. Az özvegyet felvették. És mi lett az eredmény? Most ott dolgozik a kolhózban, éspedig nem az utolsó, hanem az első sorokban. *(Taps.)*

Ez is egy példa, amely arról beszél, hogy a vezetőknek, ha igazi vezetők akarnak maradni, el kell tudni felejteniök a sértést, ha az ügy érdekei ezt követelik.

Ugyanezt kell mondanunk az egyénileg gazdálkodó parasztokról általában. Én nem vagyok az ellen, hogy a kolhózokba megválogatva vegyék föl az embereket. De ellene vagyok annak, hogy valamennyi egyénileg gazdálkodó paraszt elől válogatás nélkül elzárják az utat a kolhózokba. Ez nem a mi politikánk, nem bolsevik politika. A kolhózparasztoknak nem szabad elfelejteniök, hogy nemrégen még ők maguk is egyénileg gazdálkodó parasztok voltak.

Végül még néhány szót a *bezencsuki kolhózparasztok leveléről.* Ezt a levelet közölték az ujságok s ti valószínűleg olvastátok. Szó sem fér hozzá — jó levél. Ez a levél arról tanuskodik, hogy kolhózparasztjaink között a kolhózügynek már szép számmal vannak tapasztalt és öntudatos szervezői és agitátorai, akikre országunk büszke lehet. De van a levélben egy helytelen pont, amellyel semmiképp sem lehet egyetérteni. Arról van szó, hogy a bezencsuki elvtársak a saját, a kolhózban végzett munkájukat szerény és csaknem jelentéktelen munkának tüntetik fel, a szónokok és vezetőemberek munkáját pedig, akik néha háromöles beszédeket mondanak — nagy, alkotó munkának. Egyetérthetünk-e ezzel? Nem, elvtársak, ezzel semmiképp sem érthetünk egyet. A bezencsuki elvtársak, itt hibát követtek el. Lehet, hogy ezt a hibát szerénységükben követték el. Ettől azonban a hiba nem szűnik meg hiba lenni. Elmúltak azok az idők, amikor úgy tekintették, hogy a történelmet kizárólag a vezérek csinálják, a munkásokat és parasztokat pedig számításba

se vették. A népek és államok sorsát ma nem egyedül a vezérek döntik el, hanem elsősorban és főleg a dolgozók milliós tömegei. A munkások és parasztok, akik minden zaj és lárma nélkül építik a gyárakat, bányákat és vasutakat, kolhózokat és szovhózokat, akik az élet összes javait létrehozzák, az egész világot táplálják és ruházzák — ezek az új élet igazi hősei és alkotói. Erről bezencsuki elvtársaink, úgy látszik, megfeledkeztek. Nem jó, ha az emberek túlbecsülik erőiket s kérkedni kezdenek érdemeikkel. Ez hencegésre vezet, a hencegés pedig nem jó. De még rosszabb, ha az emberek kezdik lebecsülni saját erőiket s nem látják, hogy „szerény" és „észre sem vehető" munkájuk valójában nagy és alkotó munka, amelynek döntő hatása van a történelem folyására.

Szeretném, ha a bezencsuki elvtársak jóváhagynák ezt a kis helyesbítésemet levelükhöz.

Ezzel, elvtársak, be is fejeztem mondanivalómat.

(Sokáig nem szűnő taps, mely ovációba megy át. Valamennyien felállnak és ünneplik Sztálin elvtársat. „Éljen!" kiáltások. A teremben kiáltások hangzanak fel: „Éljen Sztálin elvtárs! Éljenek az élenjáró kolhózparasztok! Éljen vezérünk, Sztálin elvtárs!")

Sztálin. A leninizmus kérdései. 11. kiad. 410—422. old. (oroszul)
Sztálin. A leninizmus kérdései. 490—503 old.

A MEZŐGAZDASÁG FELLENDÜLÉSE

„A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának munkájáról a párt XVII. Kongresszusán mondott beszámoló"
második részének második pontja
1934 január 26

Kissé máskép haladt a fejlődés a mezőgazdaság terén. A beszámolóban tárgyalt időszak alatt a mezőgazdaság fő ágaiban egyre növekvő fellendülés ment végbe, sokszorta lassabban, mint az iparban, de mégis gyorsabban, mint abban az időben, amikor még az egyéni gazdaság volt a túlnyomó. Az állattenyésztésben pedig még az ellenkező folyamat — az állatállomány csökkenése — volt észlelhető és csak 1933-ban, s akkor is még kizárólag csak a sertéstenyésztésben kezdtek a fellendülés jelei mutatkozni.

Nyilvánvaló, hogy a szétszórt apró parasztgazdaságok kolhózokban való egyesítésének óriási nehézségei, az a nehéz feladat, hogy majdnem a semmiből nagyszámú, hatalmasarányú gabonatermelő és állattenyésztő gazdaságot létesítsünk, általában az *atszervezés* időszaka, az egyéni mezőgazdaság sok időt igénybevevő és nagy kiadásokkal járó átépítése, új kolhózalapokra való fektetése, — mindezek a tényezők elkerülhetetlenné tették a mezőgazdaság fellendülésének lassú ütemét, és az állatállomány fejlődésében a visszaesésnek aránylag hosszú időszakát.

A mezőgazdaság számára a beszámolóban tárgyalt időszak lényegében nem annyira a gyors fellendülés és hatalmas előretörés időszaka volt, mint inkább azon előfeltételek létesítésének időszaka, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ez a fellendülés és ez az előretörés a közeljövőben megtörténhessék.

Ha megnézzük az összes megművelt területek növekedéséről szóló adatokat, aztán külön az ipari növényekről szólókat, mezőgazdaságunk fejlődése a beszámolóban tárgyalt időszak alatt a következő képet mutatja:

A SZOVJETUNIÓ ÖSSZES BEVETETT TERÜLETE

	Millió hektárokban					
	1913	1929	1930	1931	1932	1933
Az egész bevetett terület	105·0	118·0	127·2	136·3	134·4	129·7
Ebből:						
a) Gabonaneműek	94·4	96·0	101·8	104·4	99·7	101·5
b) Ipari növények	4·5	8·8	10·5	14·0	14·9	12·0
c) Konyhakertészet	3·8	7·6	8·0	9·1	9·2	8·6
d) Takarmány	2·1	5·0	6·5	8·8	10·6	7·3

AZ IPARI NÖVÉNYEK VETÉSTERÜLETEI A SZOVJETUNIÓBAN

	Millió hektárokban					
	1913	1929	1930	1931	1932	1933
Gyapot	0·69	1·06	1·58	2·14	2·17	2·05
Len (hosszúszálú)	1·02	1·63	1·75	2·39	2·51	2·40
Cukorrépa	0·65	0·77	1·04	1·39	1·54	1·21
Olajmagvak	2·00	5·20	5·22	7·55	7·98	5·79

Ezek a táblázatok visszatükrözik a két fő irányvonalat a mezőgazdaság fejlődésében:

1. A vetésterületek minden módon való növelésének irányvonalát a mezőgazdaság átszervezésének leglázasabb időszakában, amikor tízezrével jöttek létre a kolhózok, amikor elkergették a kulákokat a földről, elfoglalták és birtokba vették a felszabadult földeket.

2. Azt az irányvonalat, amely szerint le kell mondani a vetésterületek mindenáron való növeléséről, és a mindenáron való növelésről át kell térni a föld megmunkálásának megjavítására, a helyes váltógazdaság bevezetésére, a föld termelékenységének emelésére és — ha a gyakorlat azt követeli — a már meglevő vetésterületek ideiglenes csökkentésére.

Mint ismeretes, ezt a második irányvonalat — a mezőgazdaság egyedüli helyes vonalát — 1932-ben hirdettük meg, amikor az átszervezés időszaka a mezőgazdaságban vége felé járt és a föld termelékenységének emelése a mezőgazdaság fellendülésének egyik legfontosabb kérdésévé vált.

A vetésterületek növekedéséről szóló adatokat azonban nem tekinthetjük olyanoknak, mint amelyek a mezőgazdaság fejlődését teljesen kielégítő módon jellemzik. Előfordul, hogy a vetésterület nő, a termelés azonban nem nő, sőt esetleg csökken, mert a föld megművelése rosszabb lett és a bevetett terület egységéről betakarított termésmennyiség csökkent. Ezért a vetésterületekről szóló adatokat ki kell egészíteni az összes termelésről szóló adatokkal.

Íme az idevágó táblázat.

A GABONANEMŰEK ÉS IPARI NÖVÉNYEK ÖSSZES TERMÉSE A SZOVJETUNIÓBAN

	Millió métermázsákban					
	1913	1929	1930	1931	1932	1933
Gabonaneműek	801·0	717·1	835·4	694·8	698·7	898·0
Gyapot (nyers)	7·4	8·6	11·1	12·9	12·7	13·2
Len (fonál)	3·3	3·6	4·4	5·5	5·0	5·6
Cukorrépa	109·0	62·5	140·2	120·5	65·6	90·0
Olajmagvak	21·5	35·8	36·2	51·0	45·5	46·0

Ebből a táblázatból látható, hogy a mezőgazdaság átszervezésének leglázasabb évei — az 1931-es és 1932-es esztendők — a gabonatermés legnagyobbfokú csökkenésének évei voltak.

Ebből a táblázatból következik továbbá, hogy a len és a gyapot, melynek területein a mezőgazdaság átszervezése lassúbb ütemben ment előre, úgyszólván egyáltalán nem szenvedett s többé-kevésbbé egyenletesen és állandóan emelkedett és megőrizte fejlődése magas színvonalát.

Ebből a táblázatból következik, harmadszor, hogy míg az olajtartalmú növények csak csekély ingadozást mutattak, megőrizve fejlődésük magas színvonalát a háborúelőtti színvonalhoz képest, addig a cukorrépa, amelynek területein a mezőgazdaság átszervezése a leggyorsabb ütemben haladt előre s amely utolsónak lépett az átszervezés időszakába, az átszervezés utolsó évében, 1932-ben süllyedt a legmélyebbre, a háborúelőtti színvonal alá csökkentve a termelést.

Ebből a táblázatból következik, végül, hogy az 1933-as év — az átszervezési időszak befejezése utáni első év — a gabonaneműek és ipari növények termelésének fejlődésében a fordulat éve volt.

Ez azt jelenti, hogy mindenekelőtt a gabonaneműek, s utánuk második sorban az ipari növények termelése ezentúl határozottan és biztonsággal, gyorsan fog emelkedni.

Az átszervezési időszak a legnagyobb megrázkódtatással a mezőgazdaság állattenyésztési ágára járt.

Íme az idevágó táblázat.

A SZOVJETUNIÓ ÁLLATÁLLOMÁNYA

	Millió darab					
	1916	1929	1930	1931	1932	1933
a) Ló	35·1	34·0	30·2	26·2	19·6	16·6
b) Szarvasmarha	58·9	68·1	52·5	47·9	40·7	38·6
c) Juh és kecske	115·2	147·2	108·8	77·7	52·1	50·6
d) Sertés	20·3	20·9	13·6	14·4	11·6	12·2

Ebből a táblázatból látható, hogy az állatállomány szempontjából a beszámolóban tárgyalt időszak nem emelkedést, hanem még mindig folytatódó esést mutat a háborúelőtti színvonallal szemben. Nyilvánvaló, hogy ebben a táblázatban visszatükröződik egyrészt az, hogy a mezőgazdaság állattenyész-

tési ága legjobban tele van nagykulák elemekkel, másrészt a kulákoknak a jószág elpusztítására irányuló erős agitációja, mely az átszervezés éveiben kedvező talajra talált.

Ebből a táblázatból következik továbbá, hogy az állomány csökkenése mindjárt az átszervezés első évében (1930-ban) megkezdődött és tart egészen 1933-ig s az esés a legnagyobb méreteket az első három év alatt öltötte, míg 1933-ban, az átszervezés befejezése utáni első évben, mikor a gabonaneműek termelése már emelkedni kezdett, az állatállomány esésének méretei a minimumra csökkentek.

Végül ebből a táblázatból az következik, hogy a sertéstenyésztés terén már megkezdődött az ellenkező folyamat s az 1933-as évben már egyenesen az emelkedés jelei mutatkoztak.

Ez azt jelenti, hogy 1934-nek a fordulat évének kell és lehet lennie az egész állattenyésztés emelkedése irányában.

Hogyan fejlődött nálunk a beszámolóban tárgyalt időszak alatt a parasztgazdaságok kollektivizálása?

Íme az idevágó táblázat.

KOLLEKTIVIZÁLÁS

	1929	1930	1931	1932	1933
A kolhózok száma (ezrekben) ..	57·0	85·9	211·1	211·05	224·5
A kolhózokba egyesült gazdaságok száma (milliókban)	1·0	6·0	13·0	14·9	15·2
A parasztgazdaságok kollektivizálásának százalékszáma	3·9	23·6	52·7	61·5	65·0

És hogyan változtak a gabonával bevetett területek méreteï az egyes szektorokban?

Íme az idevágó táblázat.

A GABONANEMŰEK VETÉSTERÜLETEI SZEKTOROK SZERINT

	Gabonavetés millió hektárokban					1933 egész vetésterületéhez viszonyított %-ban
	1929	1930	1931	1932	1933	
1. Szovhózok	1·5	2·9	8·1	9·3	10·8	10·6
2. Kolhózok	3·4	29·7	61·0	69·1	75·0	73·9
3. Egyénileg gazdálkodók.....	91·1	69·2	35·3	21·3	15·7	15·5
A Szovjetunió összes gabonavetése	96·0	101·8	104·4	99·7	101·5	100·0

Miről beszélnek ezek a táblázatok?

Arról, hogy a mezőgazdaság átszervezési szakaszát, amikor a kolhózok és azok tagjainak száma viharos ütemben nőtt, már befejeztük, befejeztük már 1932-ben.

Következésképp, a kollektivizálás további folyamata az a folyamat lesz, melynek során a kolhózok az egyéni parasztgazdaságokat fokozatosan fel fogják szívni és át fogják nevelni.

Ez azt jelenti, hogy a kolhózok véglegesen és visszavonhatatlanul győztek. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

Beszélnek továbbá ezek a táblázatok arról, hogy a Szovjetunió összes gabonavetésterületének 84·5 százaléka a szovhózok és kolhózok birtokában van.

Ez azt jelenti, hogy a kolhózok és szovhózok együtt olyan erővé lettek, amely az egész mezőgazdaságnak és a mezőgazdaság összes ágainak sorsát eldönti.

Beszélnek továbbá arról, hogy az összes gabonavetésterület 73·9 százaléka a parasztgazdaságok kolhózokba egyesült 65 százalékának birtokában van, ugyanakkor, amikor a megmaradt egyéni parasztgazdaságok egész tömegének birtokában, mely az egész parasztlakosság 35 százalékát teszi ki, mindössze az összes gabonavetésterület 15·5 százaléka van.

Ha ehhez még hozzávesszük azt a tényt, hogy a kolhózok 1933-ban különböző fajtájú beszolgáltatások formájában több mint egymilliárd pud gabonát adtak az államnak, az egyénileg

gazdálkodó parasztok pedig, akik a tervet teljes 100 százalékra betöltötték, mindössze körülbelül 130 millió pudot szolgáltattak be, ugyanakkor, amikor az 1929—1930-as évben az egyénileg gazdálkodó parasztok körülbelül 780 millió pudot adtak az államnak, a kolhózok pedig nem több, mint 120 millió pudot — akkor napnál világosabb, hogy a kolhózok és az egyénileg gazdálkodó parasztok a beszámolóban tárgyalt időszak alatt teljesen szerepet cseréltek, éspedig a kolhózok ez alatt az idő alatt a mezőgazdaság uralkodó erejévé lettek, az egyénileg gazdálkodó parasztok pedig másodrendű erővé, mely kénytelen magát a kolhózrendszernek alávetni és ahhoz alkalmazkodni.

El kell ismerni, hogy a dolgozó parasztság, a mi szovjetparasztságunk, végleg és visszavonhatatlanul a szocializmus vörös zászlaja alá állott. *(Hosszantartó taps.)*

Hadd fecsegjenek az eszer és mensevik, meg a burzsoá és trockista komámasszonyok arról, hogy a parasztság természeténél fogva ellenforradalmi, hogy hivatva van visszaállítani a Szovjetunióban a kapitalizmust, hogy a szocializmus felépítésében nem lehet szövetségese a munkásosztálynak, hogy a Szovjetunióban nem lehet felépíteni a szocializmust. A tények arról beszélnek, hogy ezek az urak rágalmazzák a Szovjetuniót is, a szovjetparasztságot is. A tények arról beszélnek, hogy a mi szovjetparasztságunk végleg ellökte csónakját a kapitalizmus partjaitól és szövetségben a munkásosztállyal elindult előre, a szocializmus felé. A tények arról beszélnek, hogy a szocialista társadalom talapzatát a Szovjetunióban már leraktuk és csak az marad hátra, hogy betetőzzük a felépítménnyel — ami kétségkívül könnyebb feladat, mint a szocialista társadalom talapzatának lerakása.

A kolhózok és szovhózok ereje azonban nem merül ki vetésterületük és termelésük növekedésében. Visszatükröződik ez az erő traktorállományuk növekedésében, a gépesítés előrehaladásában is. Kétségtelen, hogy e tekintetben kolhózaink és szovhózaink nagy lépést tettek előre.

Íme az idevágó táblázat.

TRAKTORÁLLOMÁNY A SZOVJETUNIÓ MEZŐGAZDASÁGÁBAN
(az amortizáció számbavételével)

	Darabszám (ezrekben)					Teljesítőképesség (ezer lóerő)				
	1929	1930	1931	1932	1933	1929	1930	1931	1932	1933
Az összes traktorok .	34·9	72·1	125·3	148·5	204·1	391·4	1003·5	1850·0	2225·0	3100·0
Ebből:										
a) gép- és traktorállomások traktorai	2·4	31·1	63 3	74·8	122 3	23·9	372·5	848·0	1077·0	1782·0
b) A különböző rendszerű szovhózok traktorai	9·7	27·7	51·5	64·0	81·8	123·4	483·1	892·0	1043·0	1318·0

Tehát 204.000 traktor és 3 millió 100.000 lőerő a kolhózok és szovhózok számára. Nem kis erő ez, mint látjuk; olyan erő, amely a kapitalizmus mindenfajta gyökerét ki tudja irtani a faluból. Olyan erő, mely kétszeresen haladja meg azt a traktormennyiséget, amelyről Lenin annakidején mint távoli perspektíváról beszélt.

Ami a gép- és traktorállomások, valamint a Szovhóznépbiztosság szovhózainak mezőgazdasági gépállományát illeti, azokról a következő táblázatok szolgálnak adatokkal:

A GÉP- ÉS TRAKTORÁLLOMÁSON

	1930	1931	1932	1933
Kombájn (1000 db)	7 db	0·1	2·2	11·5
Motor és lokomobil (1000 db) ...	0·1	4·9	6·2	17·6
Komplikált és egyszerűbb cséplőgép (1000 db)	2·9	27·8	37·0	50·0
Villanyberendezés cséplési célokra .	168	268	551	1283
Javítóműhelyek száma a gép- és traktorállomásokon	104	770	1220	1933
Teherautomobil (1000 db)	0·2	1·0	6·0	13·5
Személyautó (db)	17	191	245	2800

A SZOVHÓZNÉPBIZTOSSÁG SZOVHÓZAIBAN

	1930	1931	1932	1933
Kombájn (1000 db)	1·7	6·3	11·9	13·5
Motor és lokomobil (1000 db) ...	0·3	0·7	1·2	2·5
Komplikált és egyszerűbb cséplőgép (1000 db)	1·4	4·2	7·1	8·0
Villanyberendezés	42	112	164	222
Javítóműhely:				
a) alapvető javítási munkálatokra	72	133	208	302
b) kozepes javításokra	75	160	215	476
c) folyó javítási munkákra	205	310	578	1166
Teherautomobil (1000 db)	2·1	3·7	6·2	10·9
Személyautó (db)	118	385	625	1890

Azt hiszem, hogy ezekhez az adatokhoz nem kell magyarázat.

Nem kis jelentősége volt a mezőgazdaság fellendülésében annak, hogy a gép- és traktorállomásokon és a szovhózokban politikai osztályokat szerveztünk és hogy a mezőgazdaságot elláttuk szakképzett munkaerőkkel. Ma már mindenki elismeri, hogy a politikai osztályok funkcionáriusai roppant nagy szerepet játszottak a kolhózok és szovhózok munkájának megjavításában. Ismeretes, hogy a párt Központi Bizottsága a beszámolóban tárgyalt időszak alatt több mint 23 ezer kommunistát irányított a falura a mezőgazdaság kádereinek megerősítésére, köztük: több mint 3000-et a mezőgazdasági szervekhez, több mint 2000-et szovhózmunkára, több mint 13.000-et a gép- és traktorállomások politikai osztályaira, több mint 5000-et a szovhózok politikai osztályaira.

Ugyanezt kell mondanunk a kolhózoknak és szovhózoknak új mérnöki, technikusi és képzett mezőgazdászi erőkkel való ellátásáról. Ismeretes, hogy a beszámolóban tárgyalt időszak alatt a funkcionáriusoknak ebből a csoportjából több mint 111 ezer embert irányítottunk a mezőgazdaságba.

Ami a traktoristákat, kombájnvezetőket gépészeket és soffőröket illeti, a beszámolóban tárgyalt időszak alatt csak a Földművelésügyi Népbiztosság rendszerének keretében több mint 1 millió 900 ezer embert képeztünk ki és állítottunk munkába.

Ugyanez idő alatt több mint 1 millió 600 ezer embert képeztünk ki és képeztünk át kolhózvezetőségi elnöknek és tagnak, földművelési, állattenyésztési brigádvezetőnek, számvivőnek.

Ez persze kevés a mi mezőgazdaságunk számára. De mégis valami.

Mint látják, az állam minden lehetőt megtett, hogy megkönnyítse a Földművelésügyi Népbiztosság és a Szovhóznépbiztosság szerveinek a kolhóz- és szovhózszervezés vezetésével kapcsolatos munkáját.

Elmondhatjuk-e, hogy ezeket a lehetőségeket kellőkép kihasználták?

Ezt, sajnos, nem mondhatjuk.

Kezdjük ott, hogy ezek a népbiztosságok a többi népbiztosságoknál nagyobb mértékben vannak megfertőzve az ügyek bürokratikus, irodaszerű kezelésének betegségével. Határozatokat hoznak, de nem gondolnak arra, hogy ellenőrizzék a végrehajtást, hogy rendreutasítsák azokat, akik a vezetőszervek útmutatásait és rendelkezéseit megszegik s hogy előléptessék azokat, akik a rendelkezéseket becsületesen és lelkiismeretesen végrehajtják.

Azt hinné az ember, hogy az óriási traktor- és gépállomány létezése arra kötelezi a földművelésügyi szerveket, hogy ezeket az értékes gépeket rendbentartsák, idejében javítsák és a munkában többé-kevésbbé rendesen kihasználják. Mit tesznek a földművelésügyi szervek ezen a téren? Sajnos, igen keveset. A traktorok és gépek gondozása nem kielégítő. A javitómunka szintén nem kielégítő, mert még mindig nem akarják megérteni azt, hogy a javítómunka alapja a kis és a közepes javítási munka, nem pedig az egészen nagy javítás. Ami a traktorok és gépek kihasználását illeti: ezen a téren a meglevő állapot ki nem

elégítő volta annyira világos és közismert, hogy bizonyításra sem szorul.

A mezőgazdaság egyik aktuális feladata a helyes váltógazdaság bevezetése, a fekete ugar szaporítása, a vetőmag megjavítása a földművelés minden ágában. Mi történik ezen a téren? Sajnos, egyelőre — igen kevés. A vetőmag dolgában a gabonagazdaságban és a gyapottermelésben olyan zűrzavar uralkodik, hogy sok időbe fog kerülni, amíg kibogozzuk.

Annak, hogy az ipari növények termelékenységét emeljük, egyik hathatós eszköze a trágyázás. Mi történik ezen a téren? Egyelőre nagyon kevés. Trágya van, de a Földművelésügyi Népbiztosság szervei nem tudják átvenni, ha pedig átvették, nem gondoskodnak arról, hogy idejében a helyszínére juttassák és észszerűen kihasználják.

Ami a szovhózokat illeti, meg kell mondani, hogy még mindig nem állnak feladataik magaslatán. Távol áll tőlem, hogy szovhózaink nagy forradalmasító jelentőségét lebecsüljem. De ha szembeállítjuk az államnak a szovhózokba eszközölt óriási tőkebefektetéseit a szovhózok munkájának jelenlegi tényleges eredményeivel, óriási aránytalanság adódik a szovhózok rovására. Ennek az aránytalanságnak főoka az a körülmény, hogy gabonatermelő szovhózaink túlságosan nehézkesek, az igazgatók nem tudnak megbirkózni az óriási szovhózok vezetésével, maguk a szovhózok túlontúl specializálódtak, nem vezetnek helyes váltógazdaságot, megfelelő parlagozást, nem foglalkoznak állattenyésztéssel. Nyilvánvalóan le kell csökkentenünk a szovhózok méreteit és meg kell szüntetnünk túlságos specializálódásukat. Azt lehetne gondolni, hogy a Szovhóznépbiztosság idejében tette fel ezt a kérdést és elérte elintézését. De ez nem áll. A kérdést olyanok kezdeményezésére vetettük fel és intéztük el, akiknek semmi közük a Szovhóznépbiztossághoz.

Végül az állattenyésztés kérdése. Az állattenyésztés súlyos állapotáról már beszámoltam. Azt lehetne hinni, hogy földművelési szerveink, lázas tevékenységet fejtenek ki az állattenyésztés válságának megszüntetésére, meghúzzák a vészharangot, mozgósítják funkcionáriusaikat és rohamot indítanak

az állattenyésztés problémájának megoldására. Sajnos, semmi ilyesféle nem történt és nem történik. Nemcsak hogy a vészharangot nem húzzák meg az állattenyésztés súlyos állapota miatt, sőt ellenkezőleg: igyekeznek elkenni ezt a kérdést, jelentéseikben néha éppenséggel eltitkolni igyekeznek az állattenyésztés tényleges állapotát az ország közvéleménye előtt, ami bolsevikok részéről teljesen megengedhetetlen. Ezekután azt remélni, hogy a földművelési szervek képesek lesznek az állattenyésztést talpraállítani és a kellő színvonalra emelni — annyit jelentene, mint homokra építeni. Az állattenyésztés ügyét az egész pártnak, összes pártbeli és pártonkívüli funkcionáriusainknak kell kezükbe venniük, szem előtt tartva azt, hogy az állattenyésztés problémája ma ugyanolyan elsőrendű probléma, mint amilyen tegnap a már sikeresen megoldott gabona-probléma volt. Nem szorul bizonyításra, hogy a szovjetemberek, akik a cél felé vezető úton már nem egy komoly akadályt legyűrtek, le tudják majd gyűrni ezt az akadályt is. *(Tapsvihar.)*

Ez a rövid és távolról sem teljes felsorolása azoknak a hiányoknak, amelyeket ki kell küszöbölnünk és azoknak a feladatoknak, amelyeket a legközelebbi időben teljesítenünk kell.

De a dolog nem merül ki ezekkel a feladatokkal. Vannak a mezőgazdaság területén még más feladatok is, amelyekről nem árt néhány szót szólni.

Mindenekelőtt figyelembe kell vennünk, hogy területeinknek régi felosztása ipari és agrárterületekre már lejárta magát. Nincsenek többé kizárólagos agrárterületeink, amelyek kenyérrel, hússal, főzelékfélével látnák el az ipari területeket, amint hogy nincsenek kizárólagos ipari területeink sem, amelyek arra számíthatnának, hogy minden szükséges terméket kívülről, más területekről fognak megkapni. A fejlődés olyan irányban halad, hogy minden területünk többé-kevésbbé ipari területté válik és mennél tovább haladunk, annál inkább ipari területté fog válni. Ez azt jelenti, hogy Ukrajna, Észak-Kaukázus, a Központi Feketeföld Terület és más volt agrárvidékek nem tudnak többé annyi terméket átengedni másfelé, az ipari központoknak, mint azelőtt, mert kénytelenek a saját városaikat, a saját munkásai-

kat táplálni, akiknek száma nőni fog. Ebből azonban az következik, hogy minden területnek meg kell teremtenie saját mezőgazdasági bázisát, hogy meglegyen a saját zöldsége, saját burgonyája, saját vaja, saját teje és bizonyos mértékben a saját kenyere és saját húsa is, hacsak nem akar nehéz helyzetbe kerülni. Tudjuk, hogy ez a dolog teljességgel megvalósítható és e megvalósítás már folyamatban is van.

A feladat az, hogy a megkezdett munkát mindenáron végigvigyük.

Figyelmet kell fordítanunk továbbá arra, hogy területeink ismert felosztása fogyasztó és termelő területekre szintén kezdi már elveszíteni kizárólagos jellegét. Olyan „fogyasztó" területek, mint a moszkvai és a gorkiji, ebben az évben körülbelül 80 millió pud gabonát adtak az államnak. Ez persze nem kicsiség. Az úgynevezett fogyasztó övezetben körülbelül 5 millió hektár bozóttal benőtt szűzföld van. Ismeretes, hogy ennek az övezetnek az éghajlata nem rossz, nem kevés a csapadék és szárazság nem fordul elő. Ha ezeket a földeket a bozóttól megtisztítjuk és néhány szervezeti jellegű rendszabályt hajtunk végre, óriási területet nyerhetünk a gabonatermelés számára, mely, annak a vidéknek rendszerinti nagy termelékenysége mellett, nem kevesebb piacrakerülő gabonát adhat nekünk, mint amennyit ma az Alsó- vagy a Közép-Volgavidék ad. Nagy segítség lenne ez az északi ipari központok számára.

A feladat nyilvánvalóan az, hogy a fogyasztó övezet kerületeiben nagy gabonatermő területeket létesítsünk.

Végül a szárazság elleni harc kérdése a Volgántúli vidéken. Óriási jelentősége van annak, hogy a Volgántúli vidék keleti kerületeiben erdőket ültessünk és erdővédő övezeteket létesítsünk. Ez a munka, mint ismeretes, már folyamatban van, bár nem lehet azt mondani, hogy elegendő intenzitással folyik. Ami a Volgántúli vidék öntözését illeti — márpedig a szárazság elleni harc szempontjából ez a fő —, ezt az ügyet sokáig húznihalasztani nem szabad. Igaz, bizonyos külső körülmények, amelyek nagyon sok erőt és anyagi eszközt vontak el tőlünk, némileg akadályozták ezt a dolgot. Most azonban nincs már

többé ok arra, hogy tovább is halogassuk. A Volgántúlon, amely évenként mintegy 200 millió pud árugabonát ad nekünk, nem lehetünk meg komoly és tökéletesen állandó, az időjárás szeszélyeitől független gabonatermelési alap nélkül. Ez feltétlen szükséges, ha számbavesszük egyrészt a volgamenti városok növekedését és másrészt mindenféle bonyodalmak lehetőségét a nemzetközi viszonyok terén.

A feladat az, hogy komoly munkához lássunk a Volgántúlividék öntözésének megszervezésére. *(Taps.)*

Sztálin. A leninizmus kérdései. 11. kiad. 446—456. old. (oroszul)
Sztálin. A leninizmus kérdései. 530—542. old.

BESZÉD A RÉPAFÖLDEK ÉLMUNKÁS KOLHÓZ-PARASZTNŐINEK A PÁRT ÉS A KORMÁNY VEZETŐI ÁLTAL RENDEZETT FOGADÁSÁN

1935 november 10

Elvtársak, az, amit ma itt láttunk, egy darabja az új életnek, annak az életnek, amelyet nálunk kolhózéletnek, szocialista életnek neveznek. Hallottuk az egyszerű dolgozó emberek egyszerű szavát, hogyan harcoltak és hogyan küzdötték le a nehézségeket azért, hogy eredményeket érjenek el a versenyben. Nem mindennapi nők, hanem — mondhatnám — a munka hősnőinek beszédeit hallottuk, mert csak a munka hősei tudták elérni azokat az eredményeket, amelyeket ők elértek. Régebben nem voltak nálunk ilyen nők. Immár 56 esztendős vagyok, sokat láttam, láttam elég sok dolgozó férfit és nőt. De ilyen nőkkel nem találkoztam. Ezek teljesen új emberek. Csak a szabad munka, csak a kolhóz-munka tudja a falun a munka ilyen hőseit szülni.

Ilyen nők nem voltak és nem lehettek régebben.

Valóban, ha meggondoljuk, mik voltak a nők azelőtt, régebben. Míg pártában járt, hogy úgy mondjam, a dolgozók leghitványabbjának tartották. Az apjának dolgozott, fáradhatatlanul dolgozott, és apja még szemére vetette: „Az én kenyeremet eszed". Mikor asszony lett, a férjének dolgozott, úgy dolgozott, ahogyan a férje kényszerítette és férje megint csak szemére vetette: „Az én kenyeremet eszed". A falun a nő az utolsó volt a dolgozók közül. Érthető, hogy ilyen körülmények között a parasztnők körében nem tűnhettek fel a munka hősei. A munkát akkor a nő átkának tartották, és a nő minden módon kerülte.

Csak a kolhózélet tehette a munkát becsület dolgává, csak az tudott a faluban igazi hősnőket szülni. Csak a kolhózélet tudta megszüntetni az egyenlőtlenséget és talpra állítani a nőt.

Ezt önök is jól tudják. A kolhóz bevezette a munkanapot. S mi a munkanap? A munkanap szempontjából mindenki egyenlő — férfiak és nők egyaránt. Aki több munkanapot dolgozott le, többet is keresett. Itt már sem az apa, sem a férj nem vetheti a nő szemére, hogy az ő kenyerét eszi. A nő most, ha dolgozik és vannak munkanapjai, a maga gazdája. Emlékszem, a második kolhóz-kongresszuson beszélgettem néhány elvtársnővel. Egyikük, a Szévernij területről, ezt mondotta:

„Két évvel ezelőtt egyetlen legénynek sem volt kedve benézni az udvaromba. Nincs hozománya! Most ötszáz munkanapom van. No és? Nincs nyugtom a legényektől, azt mondják, nősülni akarnak, de majd meglátom, magam nézek ki magamnak vőlegényt."

A kolhóz a munkanapokkal felszabadította a nőt és önállóvá tette. Most már nem az apjának dolgozik, amíg leány, nem a férjének, amikor asszony, hanem elsősorban magának. Éppen ez jelenti a parasztnő felszabadítását, éppen ez jelenti a kolhózrendszert, amely a dolgozó nőt egyenlővé teszi minden dolgozó férfivel. Csak ezen az alapon, csak ilyen viszonyok között tűnhettek fel ilyen nagyszerű nők. Ezért a mai találkozást nem tekintem egyszerűen úgy, mint élenjáró emberek hétköznapi találkozását a kormány tagjaival, hanem mint ünnepet, amelyen bemutatják a nő felszabadult munkájának eredményeit és teljesítőképességét. Azt hiszem, a kormánynak ünnepelnie kell a munka hősnőit, akik azért jöttek ide, hogy beszámoljanak a kormánynak eredményeikről.

Hogyan tegyük emlékezetessé a mai napot? Mi — én, Vorosilov, Csernov, Molotov, Kaganovics, Ordzsonikidze, Kalinjin, Mikojan elvtársak — tanácskoztunk itt és arra az elhatározásra jutottunk: forduljunk a kormányhoz beadvánnyal és kérjük meg, tüntesse ki a munka hősnőit Lenin-renddel, a munkacsoportvezetőket Lenin-renddel, a többi élmunkásnőt pedig a Munka Zászlaja renddel. Külön ki kell tüntetnünk, természetesen, Marija Djemcsenko elvtársnőt.

Vorosilov. „Legény" a talpán.

Molotov. Az értelmi szerzőt.

Sztálin. Azt hiszem, hogy Marija Djemcsenkónak, mint az egész ügy kezdeményezőjének, azon kívül, hogy Lenin-rendet adnak neki, ki kell még fejeznünk a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának köszönetét, munkacsoportja tagjait pedig a Munka Zászlaja renddel kell kitüntetnünk.

Hang. Egy kivételével itt vannak. Egy beteg.

Sztálin. A beteget is ki kell tüntetni. Így szeretnénk emlékezetessé tenni a mai napot. *(Viharos, tartós taps, mindenki feláll.)*

Lenin és Sztálin Műveinek gyüjteménye a SzK(b)P történetének tanulmányozásához. III köt. 642—643. old. (oroszul).

BESZÉD AZ ÉLENJÁRÓ ARATÓ-CSÉPLŐGÉPKEZELŐK ÉS KEZELŐNŐK ÉRTEKEZLETÉN

1935 december 1

Elvtársak! Engedjék meg, hogy elöljáróban üdvözöljem önöket azokkal az eredményekkel kapcsolatban, amelyeket a terménybetakarítás frontján elértek. Az önök eredményei nem kicsinyek. Ha az egész Szovjetunió területén egy-egy aratócséplőgép átlagos teljesítménye egy év alatt megkétszereződött, akkor ez nem kis eredmény. Ezek az eredmények különösen fontosak a mi országunk viszonyai között, ahol még kevés a technikailag képzett ember. Országunkat a technikailag képzett káderek hiánya, különösen a földművelés terén, mindig is jellemezte. A káderek technikai képzése egy egész ország méreteiben — ez nagyon nagy dolog. Ehhez évtizedekre van szükség. És ha aránylag rövid idő alatt elértük azt, hogy a tegnapi parasztfiúkból és lányokból kitűnő arató-cséplőgépkezelőket és kezelőnőket neveltünk ki, akik túlszárnyalják a tőkés országok normáit, ez azt jelenti, hogy a káderek technikai képzése nálunk hétmérföldes léptekkel halad előre. Igen, elvtársak, az önök eredményei jelentékenyek és komolyak, és önök teljesen megérdemlik, hogy a párt és a kormány vezetői üdvözöljék önöket. *(Taps.)*

Most pedig engedjék meg, hogy áttérjek a dolog lényegére.

Nálunk gyakran azt mondják, hogy már megoldottuk a gabonaproblémát. Ez, természetesen, igaz, ha a mostani időszakra gondolunk. Ebben az évben több mint öt és fél milliárd pud gabonát gyüjtünk be. Ez teljesen elegendő ahhoz, hogy jóllakassuk a lakosságot és mindenféle előre nem látott esetre elegendő tartalékot rakjunk félre. Ez, természetesen, nem rossz a ma szempontjából. De nem szorítkozhatunk csupán a mára. Gondolnunk kell a holnapra, a közeljövőre is. Ha pedig a

holnap szempontjából nézzük a dolgot, akkor az elért eredmények nem elégíthetnek ki bennünket. Mennyi gabonára van szükségünk a közeljövőben, mondjuk, három-négy év mulva? Legalább 7—8 milliárd pud gabonára lesz szükségünk. Ez a helyzet, elvtársak. Tehát már most intézkednünk kell, hogy gabonatermelésünk évről-évre emelkedjék és hogy erre az időre teljesen készek legyünk ennek az igen fontos feladatnak a teljesítésére. Régen, a forradalom előtt, évi 4—5 milliárd pud gabonát termeltek országunkban. Hogy ez a gabona elegendő volt-e vagy sem — ez más lapra tartozik. Mindenesetre úgy vélték, hogy elegendő, mert évente körülbelül 400—500 millió pud gabonát külföldre szállítottak. Ez volt a helyzet régen. Más a helyzet most, szovjet viszonyaink között. Már mondottam, hogy már most fel kell készülnünk arra, hogy a közeljövőben, három-négy év mulva 7—8 milliárd pudra emeljük az évi gabonatermelést. A különbség, amint látják — nem csekély. Ott négy vagy öt milliárd, itt pedig hét vagy nyolc milliárd pud gabona.

Honnan ered ez a különbség? Mivel magyarázható a gabonaszükséglet ilyen kolosszális növekedése országunkban?

Azzal magyarázható, hogy országunk már nem az, ami régen volt, a forradalom előtti időben.

Kezdjük akár azzal, hogy iparunk és városaink az utóbbi évek folyamán legalább kétszeresére nőttek a régi időkhöz képest. Ma legalább kétszer annyi a város és a városi lakos, az ipar és az iparban foglalkoztatott munkás, mint régen. Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy néhány millió dolgozót kiemeltünk a faluból, átköltöztettünk a városba, munkásokká és tisztviselőkké tettük őket, és most a többi munkással együtt viszik előre iparunkat. Ez azt jelenti, hogy néhány millió dolgozó, akik azelőtt falun éltek, gabonát termeltek, most nemcsak nem termelnek gabonát, hanem ellenkezőleg, maguknak van szükségük arra, hogy gabonát szállítsanak nekik a faluból. Városaink és gabonaszükségletünk pedig növekedni fognak.

Ez a gabonaszükséglet növekedésének első oka.

Továbbá. Régen kevesebb volt nálunk az ipari növény, mint most. Ma kétszer annyi gyapotot termelünk, mint régen. Ami a lent, répát és a többi ipari növényt illeti, sokkal többet termelünk belőlük, mint régen. Mi következik ebből? Ebből az következik, hogy az ipari növények termesztésével foglalkozó emberek nem tudnak elegendő mértékben gabonatermeléssel foglalkozni. Tehát nagy gabonatartalékokkal kell rendelkeznünk az ipari növényeket termesztő emberek számára, hogy egyre jobban és jobban növelhessük az ipari növények, a gyapot, len, cukorrépa, napraforgó stb. termesztését. Az ipari növények termesztését pedig egyre jobban növelnünk kell, ha előre akarjuk vinni könnyűiparunkat és élelmiszeriparunkat.

Ez a gabonaszükséglet növekedésének második oka.

Továbbá. Már mondottam, hogy régen évente 4—5 milliárd pud gabonát termesztettek nálunk. A cári miniszterek akkor rendszerint ezt mondták: „Magunk éhezni fogunk, de gabonát kiszállítunk". Kik azok az emberek, akik éheztek? Természetesen nem a cári miniszterek. Az éhező emberek — 20—30 millió szegényparaszt, aki valóban éhezett és koplalt, tengette életét, hogy a cári miniszterek külföldre szállíthassák a gabonát. Így volt régen. Most teljesen más idők járnak nálunk. A szovjet kormány nem engedheti meg, hogy a lakosság éhezzen. Immár 2—3 éve, hogy szegényparasztság nálunk nincs többé, hogy a munkanélküliség megszűnt, az éhezés eltünt, és tartósan a jólét útjára léptünk. Önök azt kérdezik — hová tünt el a 20—30 millió éhező szegényparaszt? Átmentek a kolhózokba, berendezkedtek ott és eredményesen építik jómódú életüket. Ez pedig mit jelent? Azt jelenti, hogy most sokkal több gabonára van szükségünk a dolgozó parasztok ellátására, mint régen. mert a tegnapi szegényparasztoknak, akik ma a kolhózokban berendezkedett kolhózparasztok, elegendő gabona kell ahhoz, hogy jómódú életüket építhessék. Önök tudják, hogy ez megvan nekik és hogy még több lesz nekik.

Ez a gabonaszükséglet óriási növekedésének harmadik oka országunkban.

Továbbá. Nálunk mindenki azt mondja, hogy a dolgozók anyagi helyzete jelentékenyen megjavult, hogy jobb, vidámabb lett az élet. Ez természetesen igaz. De ennek következtében a lakosság sokkal gyorsabban kezdett szaporodni, mint régen. A halálozás csökkent, a születések száma emelkedett, és így sokkal nagyobb a tiszta szaporulat. Ez természetesen jó, és ezt üdvözöljük. *(Vidám mozgolódás a teremben.)* A lakosság évi tiszta természetes szaporulata körülbelül hárommillió lélek. Ez azt jelenti, hogy minden évben egy egész Finnországgal gyarapszunk. *(Általános nevetés.)* Nos, ez pedig arra vezet, hogy egyre több és több embernek kell enni adnunk.

Ez is egyik oka a gabonaszükséglet növekedésének.

Végül még egy ok. Beszéltem az emberekről és gabonaszükségletük növekedéséről. De az emberek élelme nemcsak kenyérből áll. Húsra, zsírra is szükségük van. A városok növekedése, az ipari növények termesztésének növekedése, a népesség általános szaporodása, a jómódú élet — mindez a hús- és zsírszükséglet növekedésére vezet. Jól megszervezett állattenyésztéssel kell tehát rendelkeznünk, nagymennyiségű apró és nagy jószággal, hogy ki tudjuk elégíteni a lakosság növekvő hússzükségletét. Mindez világos. De az állattenyésztés növekedése elképzelhetetlen nagy szemestakarmány-tartalékok nélkül. Csak növekvő és kibontakozó takarmánygazdaság teremtheti meg az állattenyésztés fejlődéséhez szükséges feltételeket.

Ez is egyik oka a gabonaszükséglet óriási növekedésének országunkban.

Ezek, elvtársak, azok az okok, amelyek gyökeresen megváltoztatták országunk arculatát és amelyek azt a halaszthatatlan feladatot tűzik elénk, hogy a közeljövőben 7—8 milliárd pudra emeljük évi gabonatermelésünket.

Tudjuk-e teljesíteni ezt a feladatot?

Tudjuk. Ez nem lehet kétséges.

Mi szükséges ahhoz, hogy ezt a feladatot teljesíthessük?

Ehhez elsősorban az szükséges, hogy a földművelésben az uralkodó gazdasági forma nálunk ne a kis-, hanem a nagyüzemű

gazdaság legyen. Miért éppen a nagyüzemű gazdaság? Azért, mert csak a nagyüzemű gazdaság sajátíthatja el a modern technikát, csak a nagyüzemű gazdaság használhatja fel elegendő mértékben a modern agrotechnikai ismereteket, csak a nagyüzemű gazdaság alkalmazhatja a műtrágyát kellőképpen. A tőkés országokban, ahol a földművelésben az uralkodó forma az egyéni kisgazdaság, a nagyüzemű gazdaságok úgy jönnek létre, hogy a földbirtokosok egy kis csoportja meggazdagodik, a parasztok többsége pedig tönkremegy. A tönkrement parasztok földjei ott rendszerint a gazdag földbirtokosok kezébe mennek át, maguk a parasztok pedig, hogy éhen ne haljanak, a földbirtokosoknak kénytelenek dolgozni. Ezt az utat helytelennek és pusztítónak tartjuk. Nem fogadhatjuk el. Ezért a földművelésben a nagyüzemű gazdaságok alakításának másik útjára léptünk. A kisparaszti gazdaságok nagy kollektív gazdaságokba való egyesítésének útjára térünk. Ezek a gazdaságok kollektív munkával művelik meg a földet és a nagyüzemű gazdaság minden előnyét és lehetőségét élvezik. Ez a kolhózok útja. Uralkodó formája-e most földművelésünknek a nagyüzemű gazdaság kolhóz-formája? Igen, uralkodó formája. Parasztságunknak körülbelül 90%-a van most nálunk a kolhózokban. Eszerint a nagyüzemű gazdaság a mezőgazdaságban, a kolhózgazdaság mint uralkodó forma — már megvan nálunk.

Ehhez másodszor az szükséges, hogy kolhózaink, nagyüzemű gazdaságaink elegendő alkalmas földdel rendelkezzenek. Vannak-e ilyen földjeik kolhózainknak? Igen, vannak. Önök tudják, hogy a cári, földesúri és kulák földeket átadtuk a kolhózoknak. Tudják, hogy ezeket a földeket örök használatra a kolhózoknak adtuk. Tehát a kolhózoknak van elegendő alkalmas földjük arra, hogy minden módon kifejlesszék a gabonatermesztést.

Ehhez harmadszor az szükséges, hogy a kolhózoknak elegendő technikai felszerelésük, traktoruk, mezőgazdasági gépük, aratógépük legyen. Önök is tudják, hogy csupán kézi munkával nem sokra megy az ember. Tehát gazdag techni-

kai felszerelésre van szükség ahhoz, hogy a kolhózok kifejleszthessék a gabonatermelést. Van-e a kolhózoknak ilyen technikai felszerelésük? Igen, van. És idővel egyre több lesz.

Ehhez végül az szükséges, hogy a kolhózoknak legyenek embereik, káderek, akik értenek a technikához, akik elsajátították ezt a technikát és megtanultak urrá lenni rajta. Vannak-e a kolhózoknak ilyen embereik, ilyen káderek? Igen, vannak. Igaz, még kevesen, de mégis vannak. A mai értekezlet, amelyen jelen vannak a legjobb arató-cséplőgépkezelők és kezelőnők, akik a kolhózokban dolgozó arató-cséplőgépkezelők és kezelőnők hadseregének csak csekély részét képviselik — ez az értekezlet bizonyítéka annak, hogy ezek a káderek a kolhózokban már megszülettek. Igaz, ezek a káderek még kevesen vannak, és ez, elvtársak, a fő bökkenő. De nincs miért kételkednünk abban, hogy ezeknek a kádereknek a száma nem évről-évre és hónapról-hónapra, hanem napról-napra és óráról-órára fog növekedni.

Ilyképpen kiderül, hogy minden szükséges feltételünk megvan ahhoz, hogy a közeljövőben elérjük az évi 7—8 milliárd pud gabonatermelést.

Ezért hiszem, hogy a halaszthatatlan feladat, amelyről fentebb beszéltem, feltétlenül teljesíthető.

A legfőbb most az, hogy nagy gondot fordítsunk a káderekre, oktassuk őket, segítsünk az elmaradottaknak elsajátítani a technikát, napról-napra neveljünk olyan embereket, akik el tudják sajátítani a technikát és előre tudják vinni. Ez most a legfőbb, elvtársak.

Különös figyelmet kell fordítani az arató-cséplőgépekre és kezelőikre. Tudják, hogy a gabonagazdaságban a legfelelősségteljesebb dolog a betakarítás. A betakarítás — idénymunka és nem szeret várni. Ha idejében betakarítottál — nyertél, ha elkéstél a betakarítással — vesztettél. Az arató-cséplőgép jelentősége az, hogy segít idejében betakarítani a termést. Ez igen nagy és komoly dolog, elvtársak.

De az arató-cséplőgép jelentősége ezzel nem merül ki. Jelentősége még abban is van, hogy óriási veszteségektől ment meg bennünket. Önök is tudják, hogy az egyszerű aratógéppel végzett aratás óriási gabonaveszteséggel jár. Először kaszálni, azután kévébe kötni, majd keresztekbe gyüjteni, azután elszállítani a termést a cséplőgépekhez — mindez csupa veszteség és veszteség. Mindenki elismeri, ezzel a betakarítási rendszerrel a termésnek mintegy 20—25%-át veszítjük el. Az arató-cséplőgép nagy jelentősége abban van, hogy ezt a veszteséget jelentéktelen minimumra szorítja le. Hozzáértők azt mondják, hogy egyenlő viszonyok között az egyszerű aratógéppel való aratás esetén egy hektárról 10 puddal kevesebbet tudnak betakarítani, mint ha arató-cséplőgéppel végzik az aratást. Ha 100 millió hektár gabonaföldet veszünk, jóllehet nálunk, mint ismeretes, sokkal több van, akkor az egyszerű aratógéppel való aratásból eredő veszteség egymilliárd pud gabona. Kíséreljék meg most ezen a 100 millió hektáron megszervezni az arató-cséplőgéppel való betakarítást, figyelembe véve, hogy az arató-cséplőgép nem dolgozik rosszul — és önök egy egész milliárd pud gabonát nyernek. Amint látják, nem csekélység.

Ennyire nagy az arató-cséplőgép és arató-cséplőgépen dolgozók jelentősége.

Ezért gondolom, hogy az arató-cséplőgép bevezetése a földmüvelésbe és az arató-cséplőgépkezelők és kezelőnők nagyszámú kádereinek kinevelése — elsőrendű feladat.

Ezért, beszédemet befejezve, szeretném kifejezni azt a kívánságomat, hogy arató-cséplőgépkezelőink és kezelőnőink száma ne napról-napra, hanem óráról-órára nőjön, hogy megtanulva az arató-cséplőgép technikáját és megtanítva erre elvtársaikat, végre valóságos győztesekké legyenek országunk mezőgazdaságában.

(Hosszantartó, viharos taps, amely éljenzésbe csap át, hangos „hurrá" — kiáltások. Felkiáltások a padsorokból: „Éljen szeretett Sztálinunk!")

Még egy pár szót elvtársak! Itt az elnökségben csendben tanácskoztunk és úgy találtuk, hogy a mai értekezlet résztvevőit magas kitüntetésre, rendjelre kellene felterjeszteni — a jó munkáért. Ezt a dolgot, elvtársak a közeli napokban meg is fogjuk valósítani.

(Viharos, tartós taps, „Hurrá"-kiáltások. Felkiáltások. „Köszönjük, Sztálin elvtárs!")

Megjelent külön brosúrában. Partizdat 1935.

VÁLTOZÁSOK A SZOVJETUNIÓ ÉLETÉBEN AZ 1924-TŐL 1936-IG TERJEDŐ IDŐSZAKBAN

„A Szocialista Szovjetköztársaságok Szövetségének Alkotmánytervezetéről" című, a Szovjetek VIII. Rendkívüli Összszövetségi Kongresszusán, 1936 november 25-én mondott előadói beszéd második fejezete

Melyek azok a változások a Szovjetunió életében, amelyek az 1924-től 1936-ig terjedő időszakban végbementek s amiket az Alkotmányelőkészítő Bizottságnak a maga Alkotmánytervezetében tükröztetnie kellett?

Mi e változások lényege?

Milyen volt nálunk a helyzet 1924-ben?

Az új gazdasági politika első szakaszát éltük, amikor a Szovjethatalom a szocializmust minden eszközzel fejlesztette, de megengedte a kapitalizmus bizonyos megelevenedését, amikor a Szovjethatalom arra számított, hogy a két gazdasági rendszer, a kapitalista és szocialista rendszer versenye során meg fogja szervezni a szocialista rendszer túlsúlyra jutását a kapitalista rendszerrel szemben. A feladat az volt, hogy e verseny során megerősítsük a szocializmus pozícióit, kiharcoljuk a kapitalista elemek felszámolását és betetőzzük a szocialista rendszernek mint a népgazdaság alaprendszerének győzelmét.

Iparunk abban az időben nem valami irígylésreméltó képet mutatott, főleg a nehézipar. Lassanként már kezdett ugyan helyreállni, de termelése még távolról sem érte el a háború előtti színvonalat. Alapja a régi elmaradt és szegényes technika volt. Fejlődni, természetesen, a szocializmus irányában fejlődött. Iparunk szocialista szektora akkoriban az egész iparnak körülbelül 80 százalékát fogta át. Az iparnak nem kevesebb mint 20 százaléka azonban még a kapitalista szektorhoz tartozott.

Mezőgazdaságunk még sajnálatosabb látványt nyujtott. A földesúri osztályt ugyan már felszámoltuk, de a mezőgazdaság kapitalistáinak osztálya, a kulákok osztálya még elég jelentős erőt képviselt. Akkori mezőgazdaságunk a maga egészében elmaradt, középkori technikával dolgozó, apró, egyéni, parasztgazdaságok óceánja volt. Ebben az óceánban mint apró pontok és szigetecskék léteztek egyes kolhózok és szovhózok, amelyeknek akkori nemzetgazdaságunkban komolyabb szerepük nem volt. A kolhózok és szovhózok gyöngék voltak, a kulák pedig még erős. Akkoriban nem a kulákság felszámolásáról, hanem korlátozásáról beszéltünk.

Ugyanezt kell mondanunk az ország áruforgalmáról is. Az áruforgalomban a szocialista szektor mindössze vagy 50—60 százalék volt, nem több, a terep többi részét kereskedők, spekulánsok és egyéb magánkapitalisták tartották elfoglalva.

Ilyen volt gazdaságunk képe 1924-ben.

Milyen a helyzet nálunk ma, 1936-ban?

Míg akkor az új gazdasági politika első szakaszát éltük, a „nep" kezdetét, a kapitalizmus némi felelevenedésének időszakát, addig most a „nep" utolsó időszakát éljük, a „nep" végét, a kapitalizmus teljes felszámolásának időszakát a népgazdaság minden ágában.

Kezdhetjük mindjárt azzal, hogy iparunk ez idő alatt óriási erővé nőtt. Már nem mondhatjuk gyönge és technikailag rosszul felszerelt iparnak. Ellenkezőleg, iparunk ma már új, gazdag, modern technikára épül, erősen kifejlett nehéziparral és még erősebben kifejlett gépiparral. A legfontosabb azonban az, hogy a kapitalizmust már teljesen kikergettük iparunk egész területéről s a termelés szocialista formája ma már osztatlanul uralkodó rendszer iparunk egész területén. Nem lehet csekélységnek tekinteni azt a tényt, hogy mai szocialista iparunk a termelés terjedelme tekintetében már több mint hétszeresen felülmúlja a háború előtti idők iparát.

A mezőgazdaság terén az apró egyéni parasztgazdaságok óceánja helyett, ahol a technika gyenge és a kulák fölényben volt, ma nekünk van a világon a legnagyobb, gépekkel dolgozó,

modern technikával fölszerelt mezőgazdasági üzemünk, a kolhózok és szovhózok mindent átfogó rendszerének formájában. Közismert, hogy a kulákságot mezőgazdaságunkban felszámoltuk, az apró egyéni parasztgazdaságok szektora pedig, elmaradt középkori technikájával, jelentéktelen helyet foglal el s a bevetett terület nagysága szempontjából egész mezőgazdaságunknak mindössze 2—3 százaléka. Nem lehet megemlítetlenül hagynunk azt a tényt, hogy kolhózaink rendelkezésére 316 ezer traktor áll, 5 millió 700 ezer lóerős kapacitással, a kolhózoknak és szovhózoknak együtt pedig több mint 400 ezer traktoruk van, 7 millió 580 ezer lóerős kapacitással.

Ami az ország áruforgalmát illeti, a kereskedőket és spekulánsokat erről a területről teljesen kikergettük. Ma az egész áruforgalom az állam, a szövetkezetek és a kolhózok kezében van. Megszületett és kifejlődött az új, a szovjetkereskedelem, amelyben nincsenek spekulánsok és kapitalisták.

Ilymódon a szocialista rendszer teljes győzelme a gazdaság összes ágaiban ma már tény.

És mit jelent ez?

Ez azt jelenti, hogy véget vetettünk annak, hogy ember az embert kizsákmányolja, hogy megszilárdult a termelő szerszámok és eszközök szocialista tulajdona, mint szovjettársadalmunk megingathatatlan alapja. *(Hosszas taps.)*

A Szovjetunió gazdaságának terén végbement mindezek a változások azt eredményezték, hogy ma új, szocialista gazdaságunk van, amely nem ismer válságot és munkanélküliséget, nem ismer nyomort és pusztulást és teljes lehetőséget nyujt az ország polgárainak arra, hogy jólétben és kultúrmódra éljenek.

Ezek azok a fő változások, amelyek *gazdaságunk* terén az 1924-től 1936-ig terjedő időszakban végbementek.

A Szovjetunió gazdasága terén végbement eme változásoknak megfelelően megváltozott társadalmunk *osztályösszetétele* is.

A földesurak osztályát mint ismeretes, már a polgárháború győzelmes befejezésének eredményeképpen felszámoltuk. Ami a többi kizsákmányoló osztályt illeti, azok is a földesúri osztály sorsára jutottak. Eltűnt a kapitalisták osztálya az ipar

területéről. Eltűnt a kulákok osztálya a mezőgazdaság területéről. Eltűntek a kereskedők és spekulánsok az áruforgalom területéről. Így tehát az összes kizsákmányoló osztályokat felszámoltuk.

Megmaradt a munkásosztály.

Megmaradt a parasztok osztálya.

Megmaradt az értelmiség.

De téves volna azt hinni, hogy ezek a szociális csoportok a lefolyt idő alatt semmiféle változáson sem mentek át, hogy megmaradtak olyanoknak, amilyenek voltak, mondjuk a kapitalizmus korszakában.

Vegyük például a Szovjetunió munkásosztályát. Régi szokásból gyakran még proletariátusnak nevezik. De mi a proletariátus? A proletariátus olyan osztály, amely meg van fosztva a termelés szerszámaitól és eszközeitől a gazdaságnak abban a rendszerében, amelyben a termelés szerszámai és eszközei a kapitalisták birtokában vannak s ahol a kapitalisták osztálya kizsákmányolja a proletariátust. A proletariátus olyan osztály, amelyet a kapitalisták kizsákmányolnak. Nálunk azonban, mint ismeretes, a kapitalisták osztályát már felszámolták, a termelés szerszámait és eszközeit elvették a kapitalistáktól és átadták az államnak, amelynek vezető ereje a munkásosztály. Tehát nincs többé kapitalista osztály, amely a munkásosztályt kizsákmányolhatná. Tehát munkásosztályunk nemcsak nincs megfosztva a termelés szerszámaitól és eszközeitől, hanem ellenkezőleg: rendelkezik velük, az egész néppel együtt. S mert rendelkezik velük s mert a kapitalisták osztályát felszámolták — a munkásosztály kizsákmányolásának minden lehetősége ki van zárva. Lehet-e munkásosztályunkat ezek után proletariátusnak nevezni? Világos, hogy nem lehet. Marx azt mondta: ahhoz, hogy a proletariátus felszabadítsa magát, szét kell zúznia a kapitalisták osztályát, el kell vennie a kapitalistáktól a termelés szerszámait és eszközeit és meg kell semmisítenie azokat a termelési viszonyokat, amelyek a proletariátust szülik. Elmondhatjuk-e, hogy a Szovjetunió munkásosztálya már megvalósította fölszabadításának ezeket a fel-

tételeit? Feltétlenül lehet is, kell is. És mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy a Szovjetunió proletariátusa teljesen új osztállyá lett, a Szovjetunió munkásosztályává, amely megsemmisítette a gazdaság kapitalista rendszerét, megszilárdította a termelés szerszámainak és eszközeinek szocialista tulajdonát s a szovjettársadalmat a kommunizmus útján vezeti előre.

Mint látjuk, a Szovjetunió munkásosztálya — teljesen új, a kizsákmányolástól megszabadult munkásosztály, melyhez hasonlót az emberiség története eddig nem ismert.

Térjünk át a parasztság kérdésére. Általában azt szokták mondani, hogy a parasztság a kistermelők olyan osztálya, amelynek tagjai atomizálva vannak, szét vannak szórva az egész országban, egyenként túrják a földet elmaradt technikájú apró gazdaságaikban, rabjai a magántulajdonnak és a földesurak, kulákok, kereskedők, spekulánsok, uzsorások stb. büntetlenül zsákmányolják ki őket. És valóban, a kapitalista országokban a parasztság, ha főtömegét tekintjük, csakugyan ilyen osztály. Lehet-e azt mondani, hogy a mi mai parasztságunk, a szovjetparasztság, a maga tömegében ilyen parasztságra hasonlít? Nem, ezt nem lehet mondani. Ilyen parasztság nálunk már nincsen. A mi szovjetparasztságunk teljesen új parasztság. Nálunk nincsenek már földesurak és kulákok, kereskedők és uzsorások, akik a parasztságot kizsákmányolhatnák. A mi parasztságunk tehát a kizsákmányolás alól felszabadított parasztság. Továbbá, a mi szovjetparasztságunk túlnyomó többségében kolhózparasztság, vagyis munkáját és tulajdonát nem egyéni munkára és elmaradt technikára, hanem kollektív munkára és modern technikára alapozza. Végül, parasztságunk gazdaságának alapja nem a magántulajdon, hanem a kollektív tulajdon, amely a kollektív munka alapján fejlődött ki.

Mint látjuk, a szovjetparasztság teljesen új parasztság, melyhez hasonlót az emberiség története eddig nem ismert.

Térjünk át, végül, az értelmiség kérdésére, a mérnökök és technikusok, a kultúrfront munkásai, általában az alkalmazottak stb. kérdésére. Az elmúlt időszak alatt az értelmiség is

nagy változásokon ment át. Ez már nem az a régi, begyepesedett értelmiség, amely igyekezett magát az osztályok fölé helyezni, de valójában, nagy tömegében, a földesurakat és kapitalistákat szolgálta. A mi szovjetértelmiségünk — teljesen új értelmiség, melyet minden gyökere a munkásosztályhoz és a parasztsághoz kapcsol. Megváltozott mindenekelőtt az értelmiség összetétele. A nemesi és burzsoá származású értelmiségiek szovjetértelmiségünknek egészen kis százalékát teszik. Szovjetértelmiségünknek 80—90 százaléka a munkásosztályból, a parasztságból és a dolgozók többi rétegeiből került ki. Megváltozott végül az értelmiség tevékenységének jellege is. Azelőtt az értelmiség kénytelen volt a vagyonos osztályokat szolgálni, mert más lehetősége nem volt. Ma a népet kell szolgálnia, mert kizsákmányoló osztályok többé nincsenek. És éppen ezért az értelmiség ma a szovjettársadalom egyenrangú tagja és a munkásokkal és parasztokkal együtt, velük egy sorban dolgozik az új, osztálynélküli szocialista társadalom építésén.

Mint látjuk, ez teljesen új, dolgozó értelmiség, amelyhez hasonlót a földkerekség egyetlen országában sem lehet találni.

Ezek azok a változások, melyek a lefolyt idő alatt szovjettársadalmunk osztályösszetételében végbementek.

Miről beszélnek ezek a változások?

Beszélnek, először is arról, hogy a határvonal a munkásosztály és a parasztság között, valamint ez osztályok és az értelmiség között elmosódóban van, a régi osztály-elkülönültség pedig tűnőfélben. Ez azt jelenti, hogy a távolság ezek között a szociális csoportok között egyre jobban csökken.

Beszélnek, másodszor, arról, hogy csökkennek és elmosódnak a gazdasági ellentétek ezek között a csoportok között.

Beszélnek végül arról, hogy csökkennek és elmosódnak közöttük a politikai ellentétek is.

Így áll a Szovjetunió *osztályösszetételében* végbement változások kérdése.

A Szovjetunió társadalmi életében végbement változások képe nem volna teljes, ha nem szólnánk néhány szót azokról a változásokról, amelyek még egy téren történtek. A Szovjet-

unióban élő *nemzetek* egymáshoz való viszonyára gondolok. A Szovjetunióban, mint ismeretes, mintegy 60 különböző nemzet, nemzetiség és népcsoport egyesült. A Szovjetállam sok nemzetet magábafoglaló állam. Érthető, hogy a Szovjetunió népei egymáshoz való viszonyának kérdése ránk nézve elsőrangú fontosságú.

A Szocialista Szovjetköztársaságok Szövetsége, mint ismeretes, 1922-ben alakult meg a Szovjetunió Első Szovjetkongresszusán. S történt ez a Szovjetunió népei egyenjogúságának és önkéntes egyesülésének elve alapján. Az 1924-ben elfogadott, jelenleg érvényben levő Alkotmány a Szocialista Szovjetköztársaságok Szövetségének első Alkotmánya. Ez az Alkotmány olyan időszakban jött létre, amikor a népek egymáshoz való viszonya még nem volt kellőkép kiegyengetve, mikor a nagyoroszok iránti bizalmatlanság maradványai még nem tűntek el, mikor a centrifugális erők még nem szűntek meg működni. Ilyen viszonyok között kellett a népek testvéri együttműködését létrehozni az egymásnak nyujtandó kölcsönös gazdasági, politikai és katonai segítség alapján, egyesítve őket egy szövetséges, sok nemzetet magábafoglaló államba. A Szovjethatalomnak feltétlenül látnia kellett e feladat nehézségét. Előtte állt a burzsoá országok soknemzetű államaiban a sikertelen kísérletek példája. Előtte állt a régi Ausztria-Magyarország csütörtököt mondott kísérletének példája. S a Szovjethatalom mégis megkísérelte egy soknemzetiségű állam létesítését, mert tudta, hogy annak a soknemzetiségű államnak, amely a szocializmus alapján jött létre, minden megpróbáltatást ki kell állnia.

Azóta 14 év telt el. Ez elég idő ahhoz, hogy a kísérlet ellenőrizhető legyen. És mit látunk? A lefolyt időszak minden kétséget kizáróan megmutatta, hogy egy soknemzetiségű állam megalakításának kísérlete, amikor ezt az államot a szocializmus alapján teremtették meg, teljesen sikerült. Kétségtelen győzelme ez a lenini nemzetiségi politikának. *(Hosszas taps.)*

Mi magyarázza meg ezt a győzelmet?

Az, hogy nincsenek kizsákmányoló osztályok, akik fő szervezői voltak a nemzetek egymásközti viszályainak; az, hogy nincs kizsákmányolás, amely a kölcsönös bizalmatlanságot ápolta és szította a nacionalista szenvedélyeket; az, hogy a munkásosztály van hatalmon, amely minden elnyomás ellensége és hűséges hordozója a nemzetköziség eszméjének; az, hogy a népek tényleg kölcsönösen támogatják egymást a gazdasági és társadalmi élet minden területén; végül az, hogy föllendült a Szovjetunió népeinek nemzeti kultúrája, amely formájára nemzeti, de tartalmára szocialista. Mindezek és más ezekhez hasonló tényezők odavezettek, hogy a Szovjetunió népeinek képe gyökeresen megváltozott, eltűnt náluk a kölcsönös bizalmatlanság érzése, kifejlődött a kölcsönös barátság érzése s ilymódon megalapozódott a népek igazi testvéries együttműködése az egységes szövetséges állam rendszerében.

Az eredmény az, hogy ma olyan tökéletesen kialakult és minden megpróbáltatást kiállott, soknemzetiségű szocialista államunk van, amelynek szilárdságát megirígyelhetné a világ bármely részének bármelyik nemzeti állama. *(Viharos taps.)*

Ezek azok a változások, amelyek a lefolyt időszak alatt a Szovjetunió *nemzeteinek egymásközti viszonyában* végbementek.

Ez az összegezett eredménye azoknak a változásoknak, amelyek a Szovjetunió gazdasági, társadalmi és politikai életében az 1924-től 1936-ig terjedő időszakban végbementek.

Sztálin. A leninizmus kérdései. 11. kiad. 508—514. old. (oroszul).
Sztálin. A leninizmus kérdései. 601—608. old.

A SZOVJETUNIÓ BELSŐ HELYZETE

„A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának munkájáról a XVIII. Pártkongresszuson mondott beszámoló"
második fejezete
(1. és 2. pont)
1939 március 10

Térjünk át országunk belső helyzetére.

A Szovjetunió belső helyzete szempontjából a beszámolómban tárgyalt időszak az egész népgazdaság további emelkedését, a kultúra növekedését, az ország politikai erejének gyarapodását mutatja.

A közgazdaság fejlődése terén a lefolyt időszak alatt legfontosabb eredménynek kell tekintenünk azt, hogy az ipar és mezőgazdaság újjászervezését az új, modern technika alapján befejeztük. Már nincsenek, vagy alig vannak régi, elmaradt technikájú üzemeink, özönvízelőtti felszerelésű, régi parasztgazdaságaink. Iparunk és mezőgazdaságunk alapja most az új, modern technika. Túlzás nélkül elmondhatjuk, hogy a termelési technika szempontjából, az ipar és mezőgazdaság új technikával való ellátásának szempontjából, a mi országunk a legelőrehaladottabb ország, ha bármely más országgal hasonlítjuk is össze, mert mindenütt másutt a régi felszerelés ólomsúlyként nehezedik a termelésre és lassítja az új technika meghonosítását.

Az ország társadalompolitikai fejlődésének terén legfontosabb vívmányként kell elismerni a lefolyt időszak alatt a kizsákmányoló osztályok maradványainak végleges felszámolását, a munkások, parasztok és az értelmiség egybeforrását egységes munkafrontba, a szovjettársadalom erkölcsi és politikai egységének megerősítését, az országunk népei közti barátság megerősödését és mindennek eredményeképpen — az ország politikai életének teljes demokratizálódását, az új alkotmány megteremtését. Senki sem meri kétségbevonni, hogy alkotmá-

nyunk a legdemokratikusabb a világon s a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjébe, valamint a szövetséges köztársaságok Legfelsőbb Szovjetjeibe való választások eredményei a lehető legjellemzőbbek.

Mindezek eredményekép a belső helyzet teljesen stabil és a hatalom az országban olyan szilárd, hogy a világ bármely kormánya megirígyelhetné.

Vegyük szemügyre az országunk gazdasági és politikai helyzetére vonatkozó konkrét adatokat.

1. Az ipar és mezőgazdaság további fellendülése

a) *Az ipar.* Iparunk fejlődése a beszámolási időszak alatt az állandó emelkedés képét mutatja. Ez az emelkedés nem csupán általában a termelés növekedését tükrözi vissza, hanem elsősorban — egyrészt a szocialista ipar virágzását, másrészt a magánipar pusztulását.

Íme, az erről szóló táblázat:

A SZOVJETUNIÓ IPARÁNAK NÖVEKEDÉSE AZ 1934—38. ÉVEKBEN

	1933	1934	1935	1936	1937	1938	Százalékszám az előző évhez képest					1938 1933-h z %
	millió rubelekben 1926/27 es árakban						1934	1935	1936	1937	1938	
Az egész termelés	42.030	50.477	62.137	80.929	90.166	100,375	120.1	123.1	130.2	111.4	111.3	238.8
Ebből:												
1. A szocialista ipar	42.002	50.443	62.114	80.898	90.138	100.349	120.1	123.1	130.2	111.4	111.3	238.9
2. Magánipar	28	34	23	31	28	26	121.4	67.6	134.8	90.3	92.9	92.9
	százalékokban:											
Az egész termelés	100	100	100	100	100	100						
Ebből:												
1. A szocialista ipar	99.93	99.93	99.96	99.96	99.97	99.97						
2. Magánipar	0.07	0.07	0.04	0.04	0.03	0.03						

Ebből a táblázatból látható, hogy iparunk a beszámolóban tárgyalt időszak alatt több mint kétszeresére nőtt, amellett a termelés egész növekedését a szocialista ipar adta.

Kitűnik továbbá ebből a táblázatból, hogy a szocialista rendszer a Szovjetunió iparának egyetlen rendszere.

Végül ebből a táblázatból nyilvánvaló, hogy a magánipar végleges pusztulása olyan tény, amelyet most már a vak is lát.

A magánipar pusztulását nem tekinthetjük véletlennek. A magánipar elsősorban azért pusztult el, mert a szocialista gazdasági rendszer, a kapitalista rendszerhez képest magasabb rendszer. A magánipar másodsorban azért pusztult el, mert a szocialista gazdasági rendszer megadta nekünk a lehetőséget arra, hogy néhány év alatt az új, korszerű technika alapján új gépekkel szereljük fel egész szocialista iparunkat. Ilyen lehetőséget nem nyujt és nem nyujthat a kapitalista gazdasági rendszer. Tény, hogy a termelés technikájának szempontjából, abból a szempontból, hogy az ipari termelés milyen mértékben van ellátva új technikával, a mi országunk az első helyen áll a világon.

Ha iparunk növekedési ütemét a háborúelőtti színvonalhoz viszonyított százalékszámokban fejezzük ki és összehasonlítjuk a főbb kapitalista országok iparának növekedési ütemével, akkor a következő képet kapjuk:

A SZOVJETUNIÓ ÉS A FŐBB KAPITALISTA ORSZÁGOK IPARÁNAK NÖVEKEDÉSE AZ 1913—1938. ÉVEKBEN

	1913	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Szovjetunió	100·0	380·5	457·0	562·6	732·7	816·4	908·8
Amerikai Egyesult Államok	100·0	108·7	112·9	128·6	149·8	156·9	120·0
Anglia	100·0	87·0	97·1	104·0	114·2	121·9	113·3
Németország	100·0	75·4	90·4	105·9	118·1	129·3	131·6
Franciaország	100·0	107·0	99·0	94·0	98·0	101·0	93·2

Ebből a táblázatból kitűnik, hogy iparunk a háborúelőtti színvonalhoz képest több mint kilencszeresére emelkedett, míg a főbb kapitalista országok ipara továbbra is a háborúelőtti színvonal körül mozog s azt alig múlja felül 20—30 százalékkal.

Ez azt jelenti, hogy a mi szocialista iparunk, a termelés növekedésének ütemét tekintve, az első helyen áll a világon.

Kitűnik tehát, hogy a termelés technikáját és iparunk növekedési ütemét tekintve, már elértük és túlhaladtuk a főbb kapitalista országokat.

Miben maradunk hát el? Még mindig elmaradunk gazdasági tekintetben, vagyis abban a tekintetben, hogy ipari termelésünkből mennyi jut egy személyre. 1938-ban mi körülbelül 15 millió tonna vasat termeltünk, Anglia pedig 7 millió tonnát. Úgy tűnhetnék fel, hogy nálunk kedvezőbb a helyzet, mint Angliában. Ha azonban elosztjuk a nyersvas tonna-mennyiségét a lakosság számával, akkor kiderül, hogy Angliában minden egyes lakosra 1938-ban 145 kilogramm nyersvas jutott, a Szovjetunióban pedig mindössze 87 kilogramm. Vagy menjünk tovább: Anglia termelt 1938-ban 10 millió és 800.000 tonna acélt és körülbelül 29 milliárd kilowattórát (elektromos energiatermelés), a Szovjetunió viszont 18 millió tonna acélt és több mint 39 milliárd kilowattórát. Úgy tűnhetnék fel, hogy nálunk kedvezőbb a helyzet, mint Angliában. Ha azonban elosztjuk ezeket a tonna- és kilowattóra mennyiségeket a lakosság számával, akkor kiderül, hogy Angliában minden egyes lakosra 1938-ban 226 kilogramm acél és 620 kilowattóra jutott, a Szovjetunióban pedig mindössze 107 kilogramm acél és 233 kilowattóra jutott egy lakosra.

Miről is van itt szó? Arról, hogy a mi lakosságunk többszöröse Anglia népességének, tehát a szükséglet is nagyobb nálunk, mint Angliában: a Szovjetunióban 170 millió lakos van, Angliában pedig nem több, mint 46 millió. Az ipar gazdasági ereje nem általában az ipari termelés mennyiségében fejeződik ki, függetlenül az ország népességétől, hanem abban, hogy az ipari termelés méretét egyenes összefüggésbe hozzuk azzal, hogy mennyi az egy főre eső fogyasztás ebből a termelésből. Mennél

több ipari termék jut egy lakosra, annál nagyobb az ország gazdasági ereje és megfordítva, mennél kevesebb jut a termelésből egy főre, annál alacsonyabb az országnak és iparának gazdasági ereje. Következésképpen, mennél nagyobb az országban a lakosság száma, annál nagyobb az országban a szükséglet fogyasztási cikkekben, vagyis annál nagyobbnak kell lenni az ilyen országban az ipari termelés mennyiségének.

Vegyük például a nyersvas-termelést. Ahhoz, hogy a nyersvastermelés terén gazdaságilag megelőzzük Angliát, ahol a termelés 1938-ban 7 millió tonnára rúgott, nekünk 25 millió tonnára kell fokoznunk az évi nyersvas-termelést. Ahhoz, hogy gazdaságilag megelőzzük Németországot, amely 1938-ban összesen 18 millió tonna nyersvasat termelt, évenkénti nyersvastermelésünket 40—45 millió tonnára kell fokoznunk. Ahhoz pedig, hogy gazdaságilag megelőzzük az Amerikai Egyesült Államokat — nem az 1938-as válság-esztendő színvonalát véve, amikor az Egyesült Államok 18,8 millió tonna nyersvasat termeltek, hanem az 1929-es év színvonalát, amikor az Amerikai Egyesült Államokban ipari fellendülés volt és amikor ott körülbelül 43 millió tonna nyersvasat termeltek — ahhoz nekünk évenkénti nyersvas termelésünket 50—60 millió tonnáig kell fokoznunk.

Ugyanezt kell elmondanunk az acéltermelésről, a hengerelt vas termeléséről, a gépiparról és így tovább, mivel mindezek az iparágak, a többi iparágakkal együtt, végeredményben a nyersvas-termeléstől függenek.

Túlhaladtuk a főbb kapitalista országokat a termelés technikája és az ipari fejlődés üteme tekintetében. Ez igen jó. De nem elegendő. Túl kell haladnunk őket gazdasági tekintetben is. Mi ezt megtehetjük és meg is kell tennünk. Csakis abban az esetben, ha gazdaságilag túlhaladjuk a főbb kapitalista országokat, számíthatunk arra, hogy országunk teljes mértékben el lesz látva fogyasztási cikkekkel, hogy bőségesen lesznek termékeink és lehetőségünk nyílik arra, hogy áttérjünk a kommunizmus első szakaszáról a második szakaszra.

Mire van szükség ahhoz, hogy gazdaságilag túlhaladjuk a főbb kapitalista országokat? Mindenekelőtt komoly és törhetet-

len haladniakarásra és áldozatkészségre van szükség, komoly tőkebefektetésekre szocialista iparunk minden irányú kifejlesztése érdekében. Megvannak-e nálunk ezek a lehetőségek? Föltétlenül. Szükség van továbbá magas termelési technikára és az ipar erős fejlődési tempójára. Megvannak-e nálunk ezek a lehetőségek? Föltétlenül! Végül mindehhez időre van szükség. Igen, elvtársak, időre. Új üzemeket kell építeni. Az ipar számára új kádereket kell kikovácsolni. De ehhez idő kell és pedig nem kevés idő. Lehetetlen 2—3 év alatt gazdaságilag megelőzni a főbb kapitalista országokat. Ehhez kicsit több idő kell. Vegyük például a nyersvasat és annak termelését. Mennyi idő alatt lehet gazdaságilag túlhaladni a főbb kapitalista országokat a nyersvastermelés terén! Az Állami Tervhivatal néhány munkatársa, aki még a régi állományhoz tartozott, a második ötéves terv összeállításakor azt javasolta, hogy a nyersvastermelést a második ötéves terv végére, 60 millió tonnára tervezzük. Ez azt jelenti, hogy abból a lehetőségből indultak ki, hogy a nyersvastermelést évi átlagban 10 millió tonnával lehet fokozni. Ez, persze, fantasztikum volt, ha nem rosszabb. Egyébként ezek az elvtársak nem csupán a nyersvas-termelés terén estek fantasztikus túlzásba. Úgy vélték például, hogy a második ötéves terv folyamán a Szovjetunió lakosságának évenkénti növekedése 3—4 millióra, sőt még ennél is többre fog rúgni. Ez szintén fantasztikum volt, ha nem rosszabb. De ha félretoljuk a képzelgés embereit és reális alapra helyezkedünk, akkor teljesen lehetségesnek fogadhatjuk el a nyersvas-termelés évi 2—2½ millió tonnás növekedését, számításba véve a vaskohászat technikájának mai állását. A főbb kapitalista országok, valamint a mi országunk iparának története arra mutat, hogy az évi növekedésnek ez az átlaga, ha megfeszített munkával is, de teljességgel elérhető.

Tehát idő kell és pedig nem kevés idő ahhoz, hogy gazdaságilag túlhaladjuk a főbb kapitalista országokat. És mennél magasabb lesz nálunk a munka termelékenysége, mennél inkább tökéletesedik a termelés technikája, annál gyorsabban tudjuk majd végrehajtani ezt a legfontosabb gazdasági feladatot,

annál jobban megrövidíthetjük e feladat végrehajtásának idejét.

b) *A mezőgazdaság.* A mezőgazdaság fejlődése a beszámolómban tárgyalt időszak alatt, éppúgy mint az ipar fejlődése is, emelkedő vonalban haladt. Ez az emelkedés nem csupán a mezőgazdasági termelés növekedésében jut kifejezésre, hanem, mindenekelőtt, egyrészt a szocialista mezőgazdaság növekedésében és megerősödésében, másrészt, az egyéni gazdaság megsemmisülésében. Míg a kolhózok gabonával bevetett területe az 1933. évi 75 millióról 1938-ban 92 millió hektárra emelkedett, az egyéni gazdaságok gabonával bevetett területe ugyanezen idő alatt 15,7 millió hektárról 600.000 hektárra, vagyis a gabonával bevetett összes területnek 0,6 százalékára csökkent. Nem is beszélek az ipari növények vetésterületéről, ahol az egyéni gazdaság szerepe semmivé zsugorodott. Ismeretes ezenkívül, hogy a kolhózokban jelenleg 18 millió 800.000 parasztgazdaság, vagyis az összes parasztgazdaságok 93,5 százaléka egyesült, nem számítva ide a halászati és iparűző kolhózokat.

Ez azt jelenti, hogy a kolhózgazdaság véglegesen megerősödött és megszilárdult és jelenleg a szocialista gazdasági rendszer mezőgazdaságunk egyetlen formája.

Ha az összes növények vetésterületének a beszámolómban tárgyalt időszak alatti alakulását összevetjük a háborúelőtti időszak vetésterületeinek nagyságával, akkor a következő képet kapjuk:

AZ ÖSSZES TERMÉKFAJTÁK VETÉSTERÜLETE A SZOVJETUNIÓBAN

	Millió hektár						1938 %-os viszonya 1913-hoz
	1913	1934	1935	1936	1937	1938	
Az összes vetésterület	105·0	131·5	132·8	133·8	135·3	136·9	130·4
Ebből:							
a) Gabonaneműek	94·4	104·7	103·4	102·4	104·4	102·4	108·5
b) Ipari növények	4·5	10·7	10·6	10·8	11·2	11·0	244·4
c) Kerti vetemények ...	3·8	8·8	9·9	9·8	9·0	9·4	247·4
d) Takarmányfélék	2·1	7·1	8·6	10·6	10·6	14·1	671·4

A táblázatból látható, hogy az összes növények vetésterülete, elsősorban a takarmányféléké, az ipari növényeké és a kerti veteményeké, megnövekedett.

Ez azt jelenti, hogy földművelésünk magasabb minőségűvé és termelékenyebbé lesz és hogy a helyes váltógazdaság meghonosodása reális talajra talál.

Hogyan gyarapodott kolhózaink és szovhózaink traktorokkal, arató-cséplőgépekkel (kombájnokkal) és egyéb gépekkel való felszereltsége a beszámolóban tárgyalt időszak folyamán — erre a következő táblázatok adnak választ:

1. A SZOVJETUNIÓ MEZŐGAZDASÁGÁNAK TRAKTORÁLLOMÁNYA

	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1938 %-os viszonya 1933-hoz
	a) A traktorok száma (ezrekben)						
Az összes traktorok száma	210·9	276·4	360·3	422·7	454·5	483·5	229·3
Ebből:							
a) A gép- és traktorállomások traktorainak száma	123·2	177·3	254·7	328·5	365·8	394·0	319·8
b) A szovhózok és mezőgazdasági segédüzemek traktorainak száma ...	83·2	95·5	102·1	88·5	84·5	85·0	102·2
	b) Teljesítőképesség ezer lóerőben						
Az összes traktorok	3209·2	4462·8	6184·0	7672·4	8385·0	9256·2	288·4
Ebből:							
a) A gép- és traktorállomások traktorai	1758·1	2753·9	4281·6	5856·0	6679·2	7437·0	423·0
b) A szovhózok és mezőgazdasági segédüzemek traktorai	1401·7	1669·5	1861·4	1730·7	1647·5	1751·8	125·0

2. ARATÓ-CSÉPLŐGÉPEK ÉS EGYÉB MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK ÁLLOMÁNYA A SZOVJETUNIÓ MEZŐGAZDASÁGÁBAN

(ezrekben az év végén)

	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1938 %-os viszonya 1933-hoz
Arató-cséplőgépek (kombájnok)	25·4	32·3	50·3	87·8	128·8	153·5	604·3
Robbanó gázmotorok és lokomobilok	48·0	60·9	69·1	72·4	77·9	83·8	174·6
Kombinált és félig-kombinált gabona-cséplőgépek	120·3	121·9	120·1	123·7	126·1	130·8	108·7
Teherautók	26·6	40·3	63·7	96·2	144·5	195·8	736·1
Személyautók (darabszám)	3991	5533	7555	7630	8156	9594	240·4

Ha ezekhez a számokhoz még hozzáfűzzük azt a tényt, hogy gép- és traktorállomásaink száma a beszámolómban tárgyalt időszakban úgy emelkedett, hogy 1934-ben 2900 ilyen állomás volt, míg 1938-ban már 6350, akkor ezeknek az adatoknak az alapján teljes meggyőződéssel kimondhatjuk, hogy földművelésünk átszervezése az új, korszerű technika alapján nagyjában már befejeződött.

Következésképpen földművelésünk nemcsak a legnagyobb üzemű és a legjobban gépesített, vagyis egyben a legtöbb árut piacra bocsátó mezőgazdaság, hanem jobban van felszerelve korszerű technikával, mint bármely más ország mezőgazdasága.

Ha a gabonaneműek és az ipari növények termelésének a beszámolómban tárgyalt időszakban való növekedését hasonlítjuk össze a forradalomelőtti időszakkal, akkor a következő képet kapjuk:

GABONANEMŰEK ÉS IPARI NÖVÉNYEK TERMÉSMENNYISÉGE A SZOVJETUNIÓBAN

	Millió métermázsákban						1938 %-aránya 1913 hoz viszonyítva
	1913	1934	1935	1936	1937	1938	
Gabonaneműek	801·0	894·0	901·0	827·3	1202·9	949·9	118·6
Gyapot (nyersgyapot) ...	7·4	11·8	17·2	23·9	25·8	26·9	363·5
Len (fonál)	3·3	5·3	5·5	5·8	5·7	5·46	165·5
Cukorrépa	109·0	113·6	162·1	168·3	218·6	166·8	153·0
Olajos magvak	21·5	36·9	42·7	42·3	51·1	46·6	216·7

A táblázatból látható, hogy, noha a keleti és délkeleti kerületekben az 1936 és 1938-as években szárazság volt és noha az 1913-as esztendő szokatlanul jó termést adott: a gabonaneműek és az ipari növények összes termésmennyisége nálunk az utóbbi öt év alatt az 1913-as színvonalhoz képest szakadatlanul emelkedett.

Különösen érdekes az a kérdés, mennyi gabona kerül piacra a kolhózok és szovhózok gabonatermeléséből? Njemcsínov elvtárs, az ismert statisztikus, kiszámította, hogy a háború előtt az 5 milliárd pudra rúgó összes gabonatermésből mindössze körülbelül 1 milliárd 300 millió pud árugabona került piacra, ami azt jelenti, hogy az akkori gabonatermésnek 26 százaléka volt árugabona. Njemcsínov elvtárs úgy számítja, hogy a kolhóz- és szovhóztermelés, mint nagyüzemi termelés, például 1926—27-ben, körülbelül az összes termelés 47 százalékát vitte piacra, míg az egyéni parasztgazdaság körülbelül 12 százalékot. Ha óvatosabban nyúlunk a kérdéshez és a kolhóz- és szovhóztermelés piacra kerülő mennyiségét 1938-ban az összes termelés 40 százalékára becsüljük, akkor kitűnik, hogy a mi szocialista gabonatermelésünk körülbelül 2 milliárd és 300 millió pud árugabonát adhatott és csakugyan adott is ebben az évben, vagyis 1 milliárddal több árugabonát, mint a háborúelőtti gabonatermelés.

Következésképpen: a szovhóz- és kolhóztermelés egyik legfontosabb sajátossága a magasfokú piacra-termelés, aminek igen komoly jelentősége van az ország ellátása szempontjából.

A kolhózoknak és szovhózoknak éppen ebben a sajátosságában rejlik annak a titka, hogy miért sikerült országunkban oly könnyen és gyorsan megoldani a gabonakérdést, egy óriási ország árugabonával való megfelelő ellátásának problémáját.

Meg kell jegyezni, hogy az utóbbi három év folyamán az évenkénti gabonabeszolgáltatás egyszer sem volt kevesebb 1 milliárd 600 millió pud gabonánál, sőt például 1937-ben, 1 milliárd 800 millió pudra emelkedett. Ha ehhez hozzászámítunk még körülbelül 200 millió évenkénti állami gabonabevásárlást és a

kolhóz-gabonakereskedelem útján vásárolt néhányszáz millió pudot, akkor megkapjuk általában a kolhózok és a szovhózok eladta árugabonának azt a mennyiségét, amelyről fentebb tettünk említést.

Érdekes továbbá megjegyezni, hogy az utóbbi három év folyamán az árugabona bázisa áttevődött Ukrajnából, amelyet azelőtt országunk éléskamrájának tartottak, északra és keletre, vagyis az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaságba. Ismeretes, hogy az utóbbi 2—3 évben Ukrajnában a gabonabeszolgáltatás évenként mindössze körülbelül 400 millió pud, holott ugyanakkor az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaságban ezekben az években évenként 1 milliárd 100 millió — 1 milliárd 200 millió pud volt a gabonabeszerzés eredménye.

Így áll a helyzet a gabonatermeléssel.

Ami az állattenyésztést illeti, a mezőgazdaságnak eme leginkább elmaradt területén is az utóbbi években komoly előrehaladás tapasztalható. Igaz, a ló- és a juh-állomány tekintetében még elmaradunk a háborúelőtti színvonaltól, de a szarvasmarha-állomány és a sertéstenyésztés tekintetében már túlhaladtuk a forradalomelőtti színvonalat.

Íme, az erre vonatkozó adatok:

A SZOVJETUNIÓ ÁLLATÁLLOMÁNYA

(millió darab)

	1916, akkori összeírás	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1938 %-ban	
	július hónapra							1916-hoz viszonyítva	1933-hoz viszonyítva
Ló	35·8	16·6	15·7	15·9	16·6	16·7	17·5	48·9	105·4
Szarvasmarha	60·6	38·4	42·4	49·2	56·7	57·0	63·2	104·3	164·6
Juh és kecske	121·2	50·2	51·9	61·1	73·7	81·3	102·5	84·6	204·2
Sertés	20·9	12·1	17·4	22·5	30·5	22·8	30·6	146·4	252·9

Nem kétséges, hogy elmaradásunkat a lótenyésztés és a juhtenyésztés terén a legrövidebb időn belül felszámoljuk.

c) *Áruforgalom, közlekedés.* Az ipar és mezőgazdaság fellendülésével együtt növekedett az országban az áruforgalom is. Az állami és szövetkezeti kiskereskedelmi hálózat beszámolóm ideje alatt 25 százalékkal nőtt. Az állami és szövetkezeti kiskereskedelmi forgalom 178 százalékkal nőtt. A kolhózpiac kereskedelmi forgalma 112 százalékkal nőtt.

Ime, az idevágó táblázat:

ÁRUFORGALOM

	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1938 %-a 1933-hoz képest
1. Az állami és szövetkezeti kiskereskedelmi hálózat (üzletek és elárusító helyek) az év végén . .	285.355	286.236	268.713	289.473	327.361	356.930	125·1
2. Az állami és szövetkezeti kiskereskedelmi forgalom (beleszámítva a nyilvános étkezőhelyeket) millió rubelben	49.789·2	61.814·7	81.712·1	106.760·9	125.943·2	138.574·3	278·3
3. A kolhózpiaci kereskedés áruforgalma millió rubelben . .	11.500·0	14.000·0	14.500·0	15.607·2	17.799·7	24.399·2	212·2
4. A Szövetséges Köztársaságok Élelmezési-, Könnyűipari-, Nehézipari-, Erdőipari-, Helyiipari Népbiztosságai, területi nagykereskedelmi raktárainak száma	718	836	1.141	1.798	1.912	1.994	277·7

Természetes, hogy az ország áruforgalma nem tudott volna kifejlődni a teherforgalom bizonyos növekedése nélkül. És tényleg, az áruszállítás az utóbbi öt év alatt, az összes közlekedési ágakban, de különösen a vasuti és légi közlekedés terén, megnövekedett. A víziszállításban szintén megnövekedett a forgalom, azonban nagy ingadozásokkal, sőt 1938-ban a vízi szállítás, sajnos, az elmúlt évhez képest némi csökkenést mutat.

Ime, a megfelelő táblázat:

TEHERFORGALOM

	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1938 %-aránya 1933-hoz képest
Vasutak (milliárd tonna-kilométerekben)	169·5	205·7	258·1	323·4	354·8	369·1	217·7
Folyam- és tengerhajózás (milliárd tonna-kilométerekben)	50·2	56·5	68·3	72·3	70·1	66·0	131·5
A polgári légi flotta (millió tonna-kilométerekben) .	3·1	6·4	9·8	21·9	24·9	31·7	1022·6

Kétségtelen, hogy a vízi közlekedésnek 1938-ban való némi elmaradását 1939-ben teljesen felszámoljuk.

2. A nép anyagi és kulturális helyzetének további emelkedése

Az ipar és mezőgazdaság tartós fellendülésének a nép anyagi és kulturális helyzete további javulására kellett vezetnie s valóban oda is vezetett.

A kizsákmányolás megszüntetése, a szocialista rendszer megerősödése a közgazdaságban, a városi és falusi munkanélküliség és az ezzel összefüggő nyomorúság megszűnése, az ipar óriási kiszélesedése és a munkások számának szakadatlan növekedése, a munkások és kolhózparasztok munkatermelékenységének növekedése, a földnek örök időre szóló átadása a kolhózok kezére és a kolhózok ellátása óriási mennyiségű elsőrangú traktorral és mezőgazdasági géppel — mindez megteremtette a reális feltételeket a munkások és parasztok anyagi helyzetének további emelkedéséhez. A munkások és parasztok anyagi helyzetének javulása pedig természetesen az értelmiség anyagi helyzetének javulására vezetett. Ez az értelmiség jelentős erőt képvisel országunkban és a munkások és parasztok érdekeit szolgálja.

Most már nem arról van szó, hogy a munkanélküli és hajléktalan parasztokat, akik falujukból elmenekültek s az éhségtől rettegnek, valahogy elhelyezzék az iparban, vagy szánalomból munkát adjanak nekik. Ilyen parasztok már régen nincsenek

országunkban. Ez, természetesen jól van így, mert falvaink jólétéről tanuskodik. Most már csak arról lehet szó, hogy azt ajánljuk a kolhózoknak, hogy teljesítsék kérésünket és adjanak át a növekedő ipar számára évenként legalább másfélmillió fiatal kolhózparasztot. A kolhózok, miután jómódba jutottak, ne tévesszék szem elől, hogy ha nem adják meg ezt a segítséget, nagyon nehéz lesz iparunkat tovább fejleszteni, pedig az ipar fejlesztése nélkül — nem tudjuk majd a parasztok tömegszükségleti cikkek iránti növekvő keresletét kielégíteni. A kolhózoknak minden lehetőségük megvan arra, hogy teljesítsék ezt a kérésünket, mert a bőséges technika a kolhózokban felszabadítja a falusi munkások egy részét, ezek a munkások pedig, ha áttelepítjük őket az iparba, óriási hasznot hozhatnak egész közgazdaságunknak.

Végeredményben a munkások és parasztok anyagi helyzetének javulását a beszámolómban tárgyalt időszakban a következő számok mutatják:

1. A nemzeti jövedelem az 1933. évi 48,5 milliárd rubelről 1938-ban 105,0 milliárd rubelre emelkedett;

2. A munkások és alkalmazottak száma, amely 1933-ban valamivel több volt mint 22 millió, 1938-ban 28 millióra nőtt;

3. A munkások s alkalmazottak évi munkabér-alapja 34.953 millió rubelről 96.425 millió rubelre emelkedett;

4. Az ipari munkások átlagos évi munkabére, amely 1933-ban 1.513 rubel volt, 1938-ban 3.447 rubelre szökött;

5. A kolhózok készpénz jövedelme az 1933. évi 5.661,9 millióról 1937-ben 14.180,1 millió rubelre nőtt;

6. A gabonatermő vidékeken az egy kolhózcsaládnak átlagosan kijutó gabona mennyisége az 1933. évi 61 pudról 1937-ben 144 pudra nőtt, nem számítva a vetőmagot, a tartalékvetőmag-alapot, a közös jószágállomány takarmány-alapját, a gabonabeszolgáltatást, a gép- és traktorállomások által végzett munka természetbeni fizetését;

7. A jóléti és kulturális célokra a költségvetésben előirányzott állami kiadások az 1933. évi 5.839,9 millió rubelről 1938-ban 35 202,5 millió rubelre emelkedtek.

Ami a nép kulturális helyzetét illeti, annak emelkedése nyomon követte a nép anyagi helyzetének emelkedését.

A nép kulturális fejlődésének szempontjából az elmúlt öt év valóban a kultúrforradalom szakasza volt. Az általános, kötelező, a Szovjetunió nemzetiségi nyelvein folyó elemi oktatásnak életbeléptetése, az összes különböző fokozatú iskolák és tanulóik számának növekedése, a főiskolát végzett szakemberek számának növekedése, az új szovjet értelmiség megteremtése és megerősödése — ez a nép kulturális emelkedésének általános képe.

Erről a következő adatok szólnak.

1. A NÉP KULTURÁLIS SZÍNVONALÁNAK EMELKEDÉSE

	Mértékegység	1933/34	1938/39	1938/1939 %-ban 1933/34-hez képest
A különböző fokozatú iskolák tanulóinak összes száma	ezrekben	23.814	33.965·4	142·6
Ebből:				
Elemi iskolákban	„	17.873·5	21.288·4	119·1
Középiskolákban (általános és szakiskolákban)	„	5.482·2	12.076·0	220·3
Főiskolákban	„	458·3	601·0	131·1
Az oktatásban részesülők száma a Szovjetunióban (ideértve mindennemű oktatást)	„	—	47.442·1	—
Népkönyvtárak száma	„	40·3	70·0	173·7
A bennük lévő könyvek száma ..	milliókban	86·0	126·6	147·2
Klubintézmények száma	ezrekben	61·1	95·6	156·5
Színházak száma	egyenként	587	790	134·6
Mozgóképapparátusok száma (keskenyfilműek nélkül)	„	27.467	30.461	110·9
Ebből hangosfilmű	„	498	15.202	31-szeres növekedés
Falusi mozgóképapparátusok száma (keskenyfilműek nélkül)	„	17.470	18.991	108·7
Ebből hangosfilmű	„	24	6.670	278-szoros növekedés
Ujságok évi példányszáma	milliókban	4.984·6	7.092·4	142·3

2. ISKOLÁK ÉPÍTÉSE A SZOVJETUNIÓBAN, 1933—1938

Évek	Iskolák száma		
	városokban és városszerű telepeken	falvakban	összesen
1933	326	3.261	3.587
1934	577	3.488	4.065
1935	533	2.829	3.362
1936	1.505	4.206	5.711
1937	730	1.323	2.053
1938	583	1.246	1.829
Összesen 1933—38	4.254	16.353	20.607

3. Az 1933—38-BAN FŐISKOLÁT VÉGZETT FIATAL SZAKEMBEREK SZÁMA

(ezrekben)

	1933	1934	1935	1936	1937	1938
A Szovjetunióban összesen (katonai szakemberek nélkül)	34·6	49·2	83·7	97·6	104·8	106·7
1. Ipari- és építőmérnökök	6·1	14·9	29·6	29·2	27·6	25·2
2. Közlekedési, posta- és távírómérnökök	1·8	4·0	7·6	6·6	7·0	6·1
3. Mezőgazdasági gépészmérnökök, gazdászok, állatorvosok és zootechnikusok	4·8	6·3	8·8	10·4	11·3	10·6
4. Közgazdászok és jogászok	2·5	2·5	5·0	6·4	5·0	5·7
5. Középiskolai, munkásfakultási, szakiskolai tanárok és egyéb közoktatási és művészeti szakerők	10·5	7·9	12·5	21·6	31·7	35·7
6. Orvosok, gyógyszerészek és tornatanárok	4·6	2·5	7·5	9·2	12·3	13·6
7. Egyéb szakképzettségűek	4·3	11·1	12·7	14·2	9·9	9·8

Ennek az egész óriási kultúrmunkának az eredményeképpen megszületett és kialakult a nagyszámú, új szovjetértelmiség, amely a munkásosztályból, a parasztságból, a szovjetalkalma-

zottak soraiból került ki, amely a mi népünk húsából és véréből való — olyan értelmiség ez, amely nem ismeri a kizsákmányolás igáját, amely gyűlöli a kizsákmányolókat s szívvel és lélekkel kész szolgálni a Szovjetunió népeit.

Úgy gondolom, hogy ennek az új, a népből származó, szocialista értelmiségnek megszületése az országunkban végbement kulturális forradalom egyik legfontosabb eredménye.

Sztálin. A leninizmus kérdései. 11. kiad. 575—589 old. (oroszul).
Sztálin. A leninizmus kérdései. 677—694. old

TARTALOM

1923

AZ OKTÓBERI FORRADALOM ÉS A KÖZÉPRÉTEGEK KÉRDÉSE. 1923 november 7. ..... 5—9

1924

A „LENIN HALÁLÁRA" című, a Szovjetek II. Összszövetségi Kongresszusán 1924 január 26-án mondott esküből 10

A PARASZTKÉRDÉS. „*A leninizmus alapjairól*" a Szverdlov-egyetemen 1924 április elején tartott előadások V. fejezete ..... 11—24

A MUNKÁS-PARASZT ÖSSZEFOGÁS KÉRDÉSEI. „*Az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt XIII. kongresszusának eredményeiről*" az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt Központi Bizottsága által a járási pártbizottságok titkárai számára rendezett tanfolyamon 1924 június 17-én tartott előadás egyik fejezete ..... 25—31

A PÁRT SORONLEVŐ FALUSI FELADATAIRÓL. Beszéd a falusi sejttitkároknak az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt Központi Bizottsága által rendezett értekezletén 1924 október 22-én ..... 32—40

A helyi beszámolók hiányosságai — 32. A párt fő hiányossága — a pártmunka gyengesége a falun — 33. Miben van pártunk ereje a városokban? — 34. Miben van falusi munkánk gyengesége? — 34. Az alapvető feladat — aktívát teremteni a párt körül a parasztokból — 35. Fel kell élénkíteni a Szovjeteket

— 35. Meg kell változtatni a parasztság irányában viselkedésünket — 36. A grúziai felkelés tanulságai — 36. Figyelmesen kell bánni a parasztsággal — 38. A párt alapvető feladatai — 38. A munka feltételei — 39. A pártonkívüliek millióival való kapcsolat fenntartása — 40.

A PÁRT FALUSI FELADATAIRÓL. Beszéd az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt Központi Bizottságának teljes ülésén 1924 október 26-án ..... 41—46

BEJEGYZÉS A „DINAMÓ"-GYÁR VÖRÖS KÖNYVÉBE. 1924. XI. 7. 47

A „KRESZTJANSZKAJA GAZJÉTA"-HOZ. Üdvözlet a „Kresztjanszkaja Gazjétá"-nak, a munkás paraszt szövetség nagy ügye hű őrének! 1924 november 17. 48

1925

MUNKÁSNŐK ÉS PARASZTNŐK. EMLÉKEZZETEK ILJICS INTELMEIRE ÉS TELJESÍTSÉTEK AZOKAT! 1925 január 5. 49

A TANÍTÓKONGRESSZUSHOZ. 1925 január 6. 50

„DÚMOVKÁ"-RÓL. Beszéd az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt Központi Bizottság Szervezeti Irodájának ülésén 1925 január 26-án ..... 51—55

A PROLETARIÁTUS ÉS PARASZTSÁG KÉRDÉSÉHEZ. Beszéd az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt moszkvai szervezetének XIII. kormányzósági konferenciáján 1925 január 27-én ..... 56—62

A FALUSI KOMSZOMOL-AKTIVÁRÓL. Beszéd az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt Központi Bizottsága Szervezeti Irodájának 1925 április 6-i ülésén ..... 63—68

A SZOCIALIZMUS SORSA A SZOVJETUNIÓBAN. *„Az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt XIV. konferenciája munkájának eredményeihez"* című, az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt moszkvai szervezetének aktívája előtt 1925 május 9-én tartott előadás negyedik fejezete ..... 69—79

A PÁRT POLITIKÁJA A FALUN. *„Az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt XIV. konferenciája munkájának eredményeihez"* című, az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt moszkvai szervezetének aktivája előtt 1925 május 9-én tartott előadás ötödik fejezete ..... 80—85

A „KOMSZOMOLSZKAJA PRÁVDA" SZERKESZTŐSÉGÉNEK VALAMENNYI TAGJÁHOZ. 1925 június 2. .... 86—88

A „KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK. *Beszéd a Szverdlov-egyetemen 1925 június 9-én.*" című műnek agrárpolitikára vonatkozó pontjai. (I., III., IV., V., VII., VIII. és a X. pont második alpontja.) ..... 89—111

A J. M. SZVERDLOV-EGYETEMHEZ. Az általános és a szakosított tanfolyamok második záróvizsgájának napja alkalmából. 1925 június ..... 112—114

„BESZÉLGETÉS AZ AGITÁTOROK ÉS PROPAGANDISTÁK TANÁCSKOZÁSÁNAK RÉSZTVEVŐIVEL 1925 OKTÓBER 14-ÉN" című műből. A nyolcadik kérdés és Sztálin elvtárs válasza. 115

„A KOMSZOMOL FELADATAIRÓL. A «Komszomolszkaja Právda» szerkesztőségének kérdéseire adott válaszok" című mű III. és IV. pontja. 1925 október 29. ..... 116—118

OKTÓBER, LENIN ÉS FEJLŐDÉSÜNK TÁVLATAI. 1925 november 7. ..... 119—122

LENIN HÁROM JELSZAVA A PARASZTKÉRDÉSBEN. A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja XIV. kongresszusán a Központi Bizottság nevében tartott politikai beszámoló II. részének 5. pontja. 1925 december 19. 123—131

KÉT VESZÉLY ÉS KÉT ELHAJLÁS A PARASZTKÉRDÉSBEN. A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja XIV. Kongresszusán a Központi Bizottság nevében tartott politikai beszámoló II. részének 6. pontja. 1925 december 19. ..... 132—136

1926

KÜZDELEM A SZOCIALISTA ÉPÍTÉS GYŐZELMÉÉRT. *„A leninizmus kérdéseihez"* című mű hetedik fejezete 1926 január 25. ..... 137—149

A PARASZTSÁGRÓL, MINT A MUNKÁSOSZTÁLY SZÖVETSÉGESÉRŐL. Válasz P F. Boltnjev, V. I. Jefrémov és V. I. Ivljev elvtársaknak. 1926 február 9. ..... 150—152

MEG KELL SZILÁRDÍTANI A MUNKÁSOK ÉS PARASZTOK SZÖVETSÉGÉT. *„A Szovjetunió gazdasági helyzetéről és a párt politikájáról"* című, a leningrádi pártszervezet aktivája előtt a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának Központi Bizottsága plénumának munkájáról 1926 április 13-án tartott beszámoló VIII. pontja. 153—155

A PROLETARIÁTUS ÉS A PARASZTSÁG A SZOVJETUNIÓBAN. A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja XV. Országos Konferenciája számára írt, a Konferencia által elfogadott és a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottsága által jóváhagyott *„Az ellenzéki blokkról a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjában"* c. tézisek II. fejezetének *b)* pontja. 1926 október. ..... 156—157

AZ ELLENZÉKI BLOKK HIBÁI A POLITIKAI ÉS SZERVEZETI KÉRDÉSEKBEN. *„A szociáldemokrata elhajlás pártunkban"* című, a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának XV. Összszövetségi Konferenciáján 1926 november 1-én tartott beszámoló III. fejezete. .... 158—163

ZSONGLORKÖDÉS IDÉZETEKKEL, avagy Trockij meghamisítja a leninizmust. *„A szociáldemokrata elhajlás pártunkban"* című, a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának XV. Összszövetségi Konferenciáján tartott beszámolóhoz fűződő, 1926 november 3-án elmondott *„Zárszó"* IV. fejezetének második része. ..... 164—169

1927

A MUNKÁS-PARASZT KORMÁNY KÉRDÉSÉHEZ. Válasz Dmitrijevnek. 1927 március. ..... 170—178

A PÁRT HÁROM FŐ JELSZAVA A PARASZTKÉRDÉSBEN. Válasz Jan-szkijnak. 1927 április. ..... 179—191

A PARASZTSÁG KÉRDÉSÉRŐL. *„A trockista ellenzék régen és most"* címmel a Szovjetunió Kommunista (bol-

sevik) Pártja Központi Bizottsága és Központi Ellenőrző Bizottsága teljes ülésén 1927 október 23-án elmondott beszéd VII., *„Az utóbbi években követelt pártpolitika némely fontos eredményéről"* című fejezetének a „parasztság kérdésére" vonatkozó része. ..... 192—193

„BESZÉLGETÉS A KÜLFÖLDI MUNKÁSKÜLDÖTTSÉGEKKEL" című műből. A francia küldöttség második kérdésére adott válasz. 1927 november 5. ..... 194—197

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG POLITIKAI BESZÁMOLÓJA A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA (BOLSEVIK) PÁRTJA XV. KONGRESSZUSÁNAK. 1927 december 3. 198—206

„A szocialista építőmunka sikerei és a Szovjetunió belső helyzete" című II. fejezet bevezető része és 3., *„Mezőgazdaságunk fejlődésének üteme"* című pontja 198

„A szocialista építőmunka sikerei és a Szovjetunió belső helyzete" című II. fejezet *„Osztályok, államgépezet, az ország kulturális fejlődése"* című 4. pontjának a „Parasztság"-ról szóló *b)* alpontja 205

1928

A GABONAFRONTON. A Vörös Tanárképző Intézet, a Kommunista Akadémia és a Szverdlov-egyetem hallgatóival 1928 május 28-án folytatott beszélgetésből. ..... 207—219

LENIN ÉS A KÖZÉPPARASZTTAL VALÓ SZÖVETSÉG KÉRDÉSE. Válasz Sz. elvtársnak. 1928 június 12. ..... 220—232

1929

NÉZETELTÉRÉSEK A BELPOLITIKA TERÉN. A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának teljes ülésén 1929 áprilisában mondott, *„A jobboldali elhajlás a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjában"* című beszéd III. része. (Az *f)* pont kivételével.). ..... 233—270

a) Az osztályharcról — 233. *b)* Az osztályharc kiélesedéséről — 238. *c)* A parasztságról — 242. *d)* Az új gazdasági politikáról és a piaci viszonyokról — 245. *e)* Az ipar fejlődésének üteméről és a város és a falu összefogásának új formáiról — 250. *g)* Ötéves terv vagy kétéves terv? — 260. *h)* A vetésterületek kérdése — 263. *i)* A gabonabegyüjtésről — 265.

A NAGY FORDULAT ÉVE. Az Októberi Forradalom XII. évfordulójára. 1929 november 7. ..... 271—284

I. A munka termelékenysége területén 272

II. Az ipar kiépítése terén 273

III. A mezőgazdaság kiépítése terén 276

Összefoglalás 284

A SZOVJETUNIÓ AGRÁRPOLITIKÁJÁNAK KÉRDÉSÉHEZ. Beszéd a marxista agrár-szakemberek konferenciáján. 1929 december 27-én. ..... 285—308

I. Az „egyensúly" elmélete 287

II. A szocialista építés „automatizmusának" elmélete 289

III. A kisparaszti gazdaság „szilárdságának" elmélete 291

IV. A város és a falu 296

V. A kolhózok természetéről 300

VI. Az osztályeltolódások és a fordulat a párt politikájában 304

VII. Következtetések 307

1930

A KULÁKSÁG MINT OSZTÁLY FELSZÁMOLÁSÁNAK POLITIKÁJÁRÓL. 1930 január 21. ..... 309—313

AKIKNEK A SIKER FEJÜKBE SZÁLLT. A kolhózmozgalom kérdéseihez. 1930 március 2. ..... 314—321

VÁLASZ A KOLHÓZPARASZT ELVTÁRSAKNAK. 1930 április 3. ..... 322—345

„A KÖZPONTI BIZOTTSÁG POLITIKAI BESZÁMOLÓJA A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA (BOLSEVIK) PÁRTJA XVI. KONGRESSZUSÁNAK" című, 1930 június 27-én mondott előadói beszéd második, *„A Szovjetunió szocialista építésének növekvő fellendülése és belső helyzete"* című részből ..... 346—363

A mezőgazdaság és a gabonaprobléma — 346. A parasztság fordulata a szocializmus felé és a szovhózkolhózépítés fejlődésének üteme — 352. Soronlevő feladatok *a)* Általános feladatok — 359. *c)* A mezőgazdaság terén — 360

1933

AZ ÖTÉVES TERV NÉGY ÉV ALATT ELÉRT EREDMÉNYEI A MEZŐGAZDASÁG TERÉN. *„Az első ötéves terv eredményei"* című, a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának és Központi Ellenőrző Bizottságának 1933 január 7-én tartott közös teljes ülésén mondott beszámoló negyedik fejezete. ..... 364—370

AZ ÖTÉVES TERV NÉGY ÉV ALATT ELÉRT EREDMÉNYEI AZ ELLENSÉGES OSZTÁLYOK MARADVÁNYAI ELLENI HARC TERÉN. *„Az első ötéves terv eredményei"* című, a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának és Központi Ellenőrző Bizottságának 1933 január 7-én tartott közös teljes ülésén mondott beszámoló hetedik fejezete. ..... 371—375

A FALUSI MUNKÁRÓL. Beszéd a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának és Központi Ellenőrző Bizottságának 1933 január 11-i teljes ülésén ..... 376—391

BESZÉD AZ ÉLMUNKÁS KOLHÓZPARASZTOK ELSŐ SZOVJETUNIÓI KONGRESSZUSÁN. 1933 február 19. 392—408

1. A kolhózok útja — az egyetlen helyes út 392
2. Legközelebbi feladatunk jómódúvá tenni valamennyi kolhózparasztot 399
3. Egyes megjegyzések 403

1934

A MEZŐGAZDASÁG FELLENDÜLÉSE. *„A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának munkájáról a párt XVII. Kongresszusán mondott beszámoló“* második részének második pontja. 1934 január 26. 409—422

1935

BESZÉD A RÉPAFÖLDEK ÉLMUNKÁS KOLHOZPARASZTNŐINEK A PÁRT ÉS A KORMÁNY VEZETŐI ÁLTAL RENDEZETT FOGADÁSÁN. 1935 november 10. 423—425

BESZÉD AZ ÉLENJÁRÓ ARATÓ-CSÉPLŐGÉPKEZELŐK ÉS KEZELŐNŐK ÉRTEKEZLETÉN. 1935 december 1. 426—433

1936

VÁLTOZÁSOK A SZOVJETUNIÓ ÉLETÉBEN AZ 1924-TŐL 1936-IG TERJEDŐ IDŐSZAKBAN. *„A Szocialista Szovjetköztársaságok Szövetségének Alkotmánytervezetéről“* című, a Szovjetek VIII. Rendkívüli Összszövetségi Kongresszusán, 1936 november 25-én mondott előadói beszéd második fejezete. ..... 434—443

1939

A SZOVJETUNIÓ BELSŐ HELYZETE. „A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának munkájáról a XVIII. Pártkongresszuson mondott beszámoló“ második fejezete (1. és 2. pont) 1939 március 10. .... 444—458

1. Az ipar és a mezőgazdaság további fellendülése — 443. 2. A nép anyagi és kulturális helyzetének további emelkedése — 454.

LENIN

VÁLOGATOTT MŰVEK I.

1104 oldal.
Ára fűzve 30·— Ft, kötve 40·— Ft

*

LENIN

VÁLOGATOTT MŰVEK II.

1088 oldal.
Ára fűzve 30·— Ft, kötve 40·— Ft

*

A hatalmas mű megjelenése újabb lépést jelent előre a marxizmus-leninizmus klasszikusainak magyarnyelvű kiadása terén. Jelentős gyarapodása annak a tudományos fegyvertárnak, amely népünk elméleti színvonalának emelését és egyben a magyar tudományos gondolkodás fejlesztését is szolgálja.

*

SZIKRA KIADÁS

A
SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA
(BOLSEVIK)
PÁRTJÁNAK TÖRTÉNETE

*

A Párttörténet hatalmas példányszámban megjelenő sorozatos új kiadásai lehetővé teszik, hogy a dolgozók legszélesebb rétegei megismerhessék a nagy Bolsevik Párt hősies történetét és gazdag tapasztalatait.

*

SZIKRA KIADÁS